



॥ वर्द्धनागोद्धरणा भाषांतर मारुत ॥



# ॥ श्री वर्द्धमानदेशना भाषांतर ॥

२ आ ७२

मागधी अने संस्कृत उपरथी जापातर करावी

प्रसिद्ध करनार

शा. मगनलाल हठीसंग.

ज्ञानप्रकाशना मालेक

( आचृत्ति बीजी )

सर्वे इक स्वाधिन राख्या छे

प्रमदावादमा "राजनगर प्रिन्टींग" प्रेसमा ठापी

वीरसमत २४३०-सते १९०३

## ॥ अनुक्रमणिका ॥

विषय.	पानुं.	विषय.	पानुं.
व्याख्या. ....	५	वीजा व्रतना आळोवा तथा अतिचार. ६?	६१
आणेश्वरानकनुं चरित्र. ....	६-११७	त्रीजा अदत्तादानव्रतनुं स्वरूप....	६२
समद्वितनुं स्वरूप. ....	७	त्रीजा व्रत इतर लक्ष्मीपुंजनी कथा....	६२
ससकित्त उपर आरामशोभानी कथा. ए		त्रीजा व्रतना आळोवा तथा अतिचार. ६७	६७
ससकित्तना आळोवा तथा अतिचार....	११	चोथा पैगुनव्रतनुं स्वरूप....	६७
पहेला प्राणातिपातव्रतनुं स्वरूप. ...	३७	चोथा व्रत उतर मदिरावतीनी कथा. ६७	६७
पहेला व्रत (जीवदया) उपर इरिवळ-		चोथा व्रतना आळोवा तथा अतिचार. ७३	७३
मन्नीनी कथा. ...	३१	पांचमा परिश्रुतपरिस्माणव्रतनुं स्वरूप. ७४	७४
पहेला व्रतना आळोवा तथा अतिचार. ५६		पांचगा व्रत गपर वनरारानी कथा. ७४	७४
वीजा मृधावादव्रतनुं स्वरूप ...	५६	पांचमा व्रतना आळोवा तथा अतिचार ७७	७७
वीजा व्रत उपर हंसराजारी कथा. ५६		रात्रीजोव्रतनुं स्वरूप... ..	७५

विषय	पानु
रात्रीजोजन उपर हंस तथा केशवनी कथा	८०
ठठा दिग्विरमणव्रतनु स्वरुप	८९
ठठा व्रत उपर चारुदत्तनी कथा	९०
ठठा व्रतना आळोवा तथा अतिचार	९७
सातमा जोगोपजोगव्रतनु स्वरुप	९७
सातमा व्रत उपर धर्मकुमारनी कथा	९८
सातमा व्रतना आळोवा तथा अतिचार	१०१
आठमा अनर्थदरुव्रतनु स्वरुप	१०२
आठमा व्रत उपर सुरसेन प्रने वीर- सेननी कथा	१०३
आठमा व्रतना आळोवा तथा अतिचार	१०५

विषय	पानु
नवमा सामाधिकवतनु स्वरुप,	१०६
नवमा व्रत उपर केशरीचारनी कथा	१०६
नवमा व्रतना अतिचार	११०
दसमा देशावकासिक व्रतनु स्वरुप	१११
दसमा व्रत उपर सुमित्रमत्रीनी कथा	१११
दसमा व्रतना अतिचार	११४
अगीयारमा पौषश्रवतनु स्वरुप	११५
अगीयारमा व्रत उपर रणसूरनी कथा	११५
अगीयारमा व्रतना अतिचार	११८
वारमा अतिश्रिसविज्ञाग व्रतनु स्वरुप	११८
वारमा व्रत उपर जिनदत्तनी कथा	११९
वारमा व्रतना अतिचार	१२१

विषय.

पानुं.

अगीयार पफिमानी गाथा तथा स्वरूप. १२३  
बीजा कामदेवश्रावकनुं चरित्र ... १२८-१५५  
परित्रहपरिसाण उपर रत्नसारनी कथा. १२८  
त्रीजा बुलशी पिताश्रावकनुं चरित्र. १५५-१७३  
जिनधर्मनी आराधना उपर सहस्स-  
मलनी कथा... ... १५६  
चोथा सूरदेवश्रावकनुं चरित्र ... १७३-१८६  
धर्मनी आराधना उपर धिष्टकनी कथा. १७३  
पांचमा बुद्धगशतकश्रावकनुं चरित्र १८६-१९४  
सुपात्रवान उपर धनदेव अने धनमित्र  
नी कथा ... ... १८७

विषय.

पानुं.

बठा कुंरुकोलिकश्रावकनुं चरित्र. १९५-२०५  
शील उपर कुलध्वजनी कथा. ... १९५  
सातमा सद्दालपुत्रश्रावकनुं चरित्र. २०६-२१६  
तप उपर दामन्नकनी कथा ... २०८  
आठमा महाशतकश्रावकनुं चरित्र. २१६-२२५  
त्रावना उपर अरंमतनी कथा... ... २१७  
नवमानंदिनी प्रियश्रावकनुं चरित्र. २२५-२३१  
जीवदया पाळवा उपर ज्जीमकुमार-  
नी कथा ... ... २२६  
दसमा तेतली षिताश्रावकनुं चरित्र. २३२-२४०  
ज्ञान उपर सागरचंडनी कथा... ... २३३

॥ श्री जिनाय नमः ॥

॥ श्री ॥

## ॥ वर्द्धमानदेशना भाषान्तर ॥

( इहा प्रथम गणकार एक श्लोकवदे मगलाचरण करे छे )

मगलाचरण.

श्रीसिद्धार्थसुत वीर, वर्द्धमानरमालयम् ॥

स्मृत्या कुर्वे वर्द्धमान-देशनानिवृत्ति स्फुटम् ॥ १ ॥

अर्थ - श्री सिद्धार्थराजाना पुत्र अने वृद्धि पामती लक्ष्मीना निवास्थान एवा श्री वीर प्रभुनु स्मरण करीने हुं आ वर्द्धमानदेशनानु व्याख्यान प्रगट करु छु.

इहादिदेवतानुए वंदना करेला अने मोहने जीतनारा एवा श्री वीरप्रभुने, शोभाए करीने युक्त एवा श्री गौतमगणधरने अने उत्तम ठे धर्म जेमनो एवा श्री सुधर्मास्वामीने वदन करीने हु पोताना अने बीजा जग्यजीवोना प्रतिबोधने अर्थ सातमा उपासकदशागसूत्रकी पोताना गुरुना प्रसादवने आणद, कामदेव विगेरे दस श्रावकोना चरित्रोने कहु छु



आ जंबुद्वीपने विषे भरतक्षेत्रमां धन धान्यादिकथी बहु समृद्धिवाली चंपा नामनी प्रसिद्ध नगरी ठे, जे पोतानी पूर्ण समृद्धिने लीधे बहु शोजायुक्त ठे, एवी ते नगरीना पूर्णप्रद नामना चैत्य (वन) ने विषे एकदा पंचमहाप्रलयाधारक श्री सुधर्मास्वामी नामना पांचमा गणधर समवसर्या, ते वर्यते देवताडण त्यां सुवर्णकमल रच्युं, तेना उपर वेसी श्री सुधर्मास्वामीए मधुरवाणीथी नव्यजीवने धर्मदेशना आणी; भोक्तसुखना साधनना उपायरुज ते धर्म-देशना उत्तम रीते सांजली अने धर्मने अंगीकार करी सर्वे नव्यजीवो पोतपोताने स्थानके गया. पठी श्री सुधर्मास्वामीना शिष्य श्री जंबूस्वामीए क्षर्पित्तिचित्तवाला थइने कह्युं के:— “हे नगवन् ! उपासकदशांग नामना सातमा अंगने विषे नगवान् श्री वर्द्धमानस्वामीए शा शा नावो कहेला ठे ? ते म्हारी आगल प्रकाश करो. ”

श्री सुधर्मास्वामीए कह्युं:— “हे जंबू ! ? आशंद, १ कामदेव, ३ सुलनीषिता, ४ सुरादेव, ५ बुद्धगशतक, ६ कुंभकोलिकनारो गाथापत्ति, ७ सदावपुत्र, ८ महाशतक, ए नंङनीषिता, १० तेतलीप्रिय. आ दस श्रावको जिनराज एवा श्री महावीरप्रभुए कछ्या ठे. ” तेवारे जंबूस्वामीए फरी पूवयुं के:— “हे स्वामिन् ! ए आशंद विंगेरे दशे श्रावकनां शुं नाम ? तेउ कया गोत्रने विषे उत्पन्न थया ठे ? तेउनो राजा कोण ठे ? अने तेउ कया नगरमां रहेता हता ? ए विंगेरे

तेजनु राघलु वृचात मने कहो वला हे स्वामिन् ! तेजने केटली अने कया कया नामनी खीन  
 हती? तेजने समद्वि केटली हती अने तेजए श्री वर्द्धमानत्वापी पासेथी शी रीते श्रावकधर्म  
 अगीकार कयो? इत्यादि सर्व वात हु आपना मुखकमलथी जाणवानी इच्छा राखु छु. '

पठी श्री सुवर्मास्वामीए मेघना सरखी गन्नीरवाणीवने दशे श्रावकोना चरित्रो कहेवा-  
 नो प्रारब्ध कयो तेमा श्री महावीरप्रभुए जेवी रीते आणदश्रावकनु चरित्र कह्यु हतु, तेवी  
 रीते प्रथम आणदश्रावकनु चरित्र शरु कयु

उद्देश १ लो.

आणदश्रावकनु चरित्र.

आ जवूदीपना जरतक्षेत्रने विषे पृथ्वीरुपरतीना कानना कुरुलसरखा आज्ञापणसमान,  
 समृद्धि करीने देवपुरीसमान अने पापरहित एवु वाणिज्यनामनु नगर ठे, त्या पोताना यश  
 रूपचडे करीने जगतमा रहेला माणसोने आनंद पमामनारो, शत्रुजने जीतवाने लीधे 'जित-  
 शत्रु' एवा खरेखरा नामने धारणकरनारो, अनेक राजाजने विषे सुगटतुल्य अने दुर्जय एवा  
 राजशत्रुलरुप पर्वतोनी पाग्वोने तोनी पारुवाने समर्थ एवो जितशत्रुनामनो राजा, सौधर्मदेव-

लोकने-विषे सौधमैद्रनी पठे राज्य करतो हतो, अने सुखे राज्यनुं पुत्रनी पठे पावन करतो हतो. ते नगरमां कुबेरना सरखो धनवंत आणवनामनो श्रावक रहेतो हतो, तेने शुफ आचाखा-खाणी रूप, लावण्य अने शीलादिके करीने युक्त एवी 'शिवानंदा' नामे स्त्री हती. ते आणंदश्रावकने घेर चारकोरु सुवर्षाद्रव्य (सोनाम्होरौ) निधानरुपे पृथ्वीमां माटेळुं हतुं, चारकोरु सुवर्षाद्रव्य वेपारमां हतुं, चारकोरु सुवर्षाद्रव्य व्याजे आपेळुं हतुं; वली तेनां पांचसें गामां व्यापार माटे परदेशमां फरतां हतां, पांचसें गामां धारु अने लाकडां लाववामां रोकायलां हतां, चार म्होटां वहाणो वेपारमाटे समुद्रमां फरतां हतां; वली इस हजार गायोनुं एक 'गोकुल' कहेवाय एवां चार गोकुल, ते आणंदश्रावकने हतां. इत्यादि तेने बहु समृद्धि हती. धन, प्रसासा करवायोग्य गुणोशी व्यात, पूर्वजवने विषे पुण्य करणारौ, सर्व प्रकारनी कलानो जाणअने राजाने बहु मान्य एवो ते आणंदश्रावक पोतानी शिवानंदा स्त्रीनी साथे निरंतर विविध प्रकारनां सुखोने जोगवतो हतो. आणंदश्रावक पोते वाणिज्य गामनां रही सुखे दिवसो गमावतो हतो, अने तेनो स्वजनादि सर्व परिवार ते वाणिज्यनगरनी पारिसे आवेला कोष्टागनारुना सनिवेशने विषे रहेतो हतो.

एकदा देवताछिए रचेलां सुवर्षानां नव कमल उपर पोताना चरणकमलने स्थापन करी

मुखे विद्वार करता अने ज्ञव्यजीवोने प्रतिबोध देता एवा श्री वर्द्धमानस्वामी चौदहजार साधु  
 अने उत्रीशहजार साध्वीनुना परिवारसहित ते वाणिज्यगामना द्युतिपलासचेत्यने विषे सम  
 वसर्पा, ते वखते पाचप्रकारना फूलनी वृष्टि करता अने पोतानी देदीप्यमान कातिना समूहश्री  
 आकाशने प्रकाशित करता एवा चोशठ श्चे अत्यंत दर्प पामता उता प्रभुना चरणकमलनी  
 पासे आढ्या जाणे प्रभुए राग, द्वेष अने मोदने जीती लेगथीज होयनी । तेम देवतानुए म-  
 णि, सुवर्ण अने रुपाना त्रण गढो रच्या श्री महावीरप्रभुने विषे मोदसुखना आपनारा ज्ञान,  
 दर्शन अने चारित्ररूप त्रण रत्नो होवाने लीधेज होयनी । तेम देवतानुए समवसरणामा विरा-  
 जित थएला प्रभुना मस्तकनुपर त्रण उत्रो धारण कर्या ते अवसरे व्याख्यान करेला “उप-  
 नेश्वरा, निगमेश्वरा, धुपेश्वरा” ए त्रीपदी उपरथी द्वादशागवाणी परिणामीए कारणने लीधेज  
 होयनी । तेम देवतानुए प्रभुना शरीरथी वारगणु उचु अशोकवृद्ध वनाव्यु सुखना अजिलापी  
 सज्जन पुरुषो, निश्चे ते प्रभुना चरणकमलनी सेवा करशे ते कारणथी होयनी । तेम देवतानुए  
 जल अने स्त्रलमा उत्पन्न थएला पुष्पोनो वर्षादवरसाव्यो प्रभुए प्राप्रत्यक्त अनत दु ख प्रा-  
 पनारा अंतरना रागादिशत्रुने तथा अवला चालनारा वाहाशत्रुने जीती लइ त्रण भुवननु रा-  
 ज्य मेलववाने लीधेज होयनी । तेम देवतानुए प्रभुने माटे सिहासन रच्यु श्री महावीरप्रभु

अनंतानुबंधी एवा चार कषायरुप पर्वताने जीती शांतचित्तवालां थया, ते कारणशीज होयनी ! तेम जे प्रभुनी वाणी एक योजन प्रमाण झूमिसुधी सर्व जीवोने विषे पोतपोतानी ज्ञाप्तामां परिणाम पामवा लागी. प्रभुना अति दुःप्रेक्ष्य ( नहि जोइ शकाय ) एवा स्वरुपने जोनारा मा-  
णसोने अंतराय न आय ए कारणने लीधे देवतातए सर्व तेजने एकठुं करी तेनुं ज्ञामंभल ब-  
नाव्युं. “ मोहनगरप्रत्ये लइ जनारा सार्थवाहरुप आ प्रभु तमने ज्ञाग्ययोगे मळ्या ठे, मोटे हे नव्यजनों ! ए मोहनगरना सार्थवाहने तमे उत्तमरीति सेवो. ” आ प्रमाणे उद्दोधोष कर-  
वाना कारणशीज होयनी ! तेम देवतातए आकाशमां दुंदुजिनो शब्द करवा मांड्यो. आ श्री वीरप्रभुए साधुधर्म अने श्रावकधर्म एवा वे प्रकारे धर्म निरुपण कर्यो ठे, एज कारणशीज होयनी ! तेम देवतातए प्रभुना वझे पासे चामरो वींजवा मांड्यां. आ प्रकारे देवेंद्रोए रचला आठ प्रातिहार्यथी उत्तम शौभावंत थएला श्री महावीरभु, सिंहासन उपर पूर्वोन्निमुखे बेग, वारपर्वदात एकठी थइ इती, तेमां गणधरो, देवतानी खीत अने साधवीत ए त्रण पर्ष-  
दात अग्निखूशामां वेठी; ज्यो लिषीदेवतानी खीत, व्यंतरदेवतानी खीत अने सुवनपतिदेव-  
तानी खीत ए त्रण पर्वदात नैऋत्यखूशामां वेठी; ज्यो तिषीदेवतात, व्यंतरदेवतात अने सु-  
वनपतिदेवतात ए त्रण पर्वदात वाव्यखूशे वेठी; वैमानिकेदेवतात, मनुष्यो अने मनुष्यनी

श्रीन प्रा त्रण पर्वदातु इशानखूणे वेठी प्रभुना आगमनने साज्जली अत्यंत हर्ष पायेला  
 जितशत्रु राजा त्रिगेरे प्रनेक नगरवासी जनोने तेमनु दर्शन करवा जता जोइ आणदना-  
 मना श्रावके पोतानी समीपे उजेला जोइ माणसने पूछ्यु के -“हे उत्तम पुरुणे ! हर्षयी  
 नरपूर झड्यत्राला तमे उतावला क्या जातु ठो ? ते मने कहे ” तेवारे ते पुरुषे कहु -  
 “हे शैठ ! सर्व पदार्थने जाणनारा, सर्व पदार्थने देखनारा अने सर्व लोकोने सुख आप-  
 नारा श्री महावीरप्रभु अदि समग्रतेरेला ठे, तेमने वदन करवा माटे जइए ठीए ” ते पुरु-  
 षना एवा उचन साज्जली आणदश्रावक पोताना मनमा विचार करवा लाग्या के, “ए म-  
 हावीर जिनराज निरागी ठे, माटे तेमने वदन करवाथी म्हाटो लाज आय ठे, तो हु पण ते  
 मने वदन करवा जाउ ” आ प्रमाणे विचार करी ते आणदश्रावक द्यूतिपलासनामना चैत्य  
 गे त्रिगे गयो, त्या ते प्रभुने त्रण प्रदक्षिणा करी पचाग नमावीने वदना करी तेमनी आगल  
 वेठो, पठी विषयना मदने मग्रन करनारा, त्रणचुवनना गुरु अने ज्ञव्यजनोना नेत्रने आ-  
 नद आपनारा श्री वर्द्धमानस्वामीए आ प्रमाणे धर्मोपदेश दीवो -

“हे ज्ञव्यलोको ! जाति, जन्म, जरा अने मरणना दु खरुप जलथी नरपूर तया वियोग  
 अने रोगरुप म्होटा मगरथी व्यास एवा आ ससाररुप समुझे विये चितामलि रत्ननी पेठे

મનુષ્યત્વ જ્ઞાતિ દુર્લભ છે; તેમાં પણ આર્યક્ષેત્ર દુર્લભ, તેથી ઉત્તમકુલમાં જન્મ પામવો દુર્લભ, તેથી પણ શરીરની નિરોગતા દુર્લભ છે. એ સર્વથી આયુષ્ય દુર્લભ છે, તેનાથી રૂપ દુર્લભ જાણવું, એથી પણ પાંચદંડિયનું પટુપણું દુર્લભ, તેમાં પણ બુદ્ધિ દુર્લભ છે, ઠેવટ શુભ્ર-શ્રદ્ધા અને તેથી પણ ઉત્તમગુરુનો યોગ મલવો દુર્લભ છે, ધર્મ સાંપ્રલવો એ તેનાથી પણ દુર્લભ જાણવો. લોકમાં આ પ્રમાણે એક પછી એક દુર્લભ છે; તોપણ પુન્યના વશથી તે સર્વ સામગ્રીને મેલવીને હે પંક્તિજનો! તમે તે સામગ્રીને નિહા, કપાય, વિગેરે પ્રમાદથી વૃથા ગુણથી દેશો નહીં. પ્રમાદને વશ જાણી સાધારણ આણતો તો શું? પરંતુ પૂર્વધરો પણ દુઃખે ભરી ય જાકાય એવા આ જ્ઞયંકર સંસ્કારસમુદ્રમાં જટકે છે; માટે દુઃખોના કારણરૂપ એ પ્રમાદને તજી દહ સુલકારી ધર્મને વિષે આઠર કરો. ત્રણલોકને વિષે તિલકસમાન એવા તિર્યક-શેષ જ્ઞબ્જીવોના હિતને માટે તે ધર્મને 'લાઘુધર્મ અને શ્રાવકધર્મ' એવા બે ખેદથી કહ્યો છે, તેમાં પ્રથમ પાંચ મહાત્મતરૂપ લ્લાઘુધર્મ, પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિસહિત છે; વલ્લી તે સો-ફાસુલનું કારણ પણ છે. ત્રીજો સમ્યક્ત્વરૂપ મૂલવાલો શ્રાવકધર્મ વારત્રતને લીધે વાર પ્ર-કારનો છે, તે ધર્મનું આરાધન કરી જ્ઞબ્જીવો, બલ્કપૃથી વારમા અચ્યુતદેવલોકને વિષે જાણ્ય છે. અને જઘન્યથી સૌધર્મ દેવલોકને વિષે જાય છે. આ બે પ્રકારના ધર્મનું મૂલ કારણ બે

शुद्धसम्यक्त्व तेने वीतराग एवा श्री जिनेश्वरे कहु ठे जेने माटे कहु ठे के -

चारित्रधर्मना मूलरूप, वारणारूप, स्थानरूप, निधानरूप, आधाररूप, पात्ररूप, एवा सम्यक्त्वने ज्ञाववु अने ठ ज्ञावनाने विषे जोरुवु हे ज्ञव्यजनो ! जो तमे सत्य, शाश्वत अने वाधारहित एवा सुखनी इच्छा करता हो तो, जिनेश्वरोए निरुपण करेला सम्यक्त्वने विषे आवर करो सिद्धतमा कहु ठे के -

दसणज्जणे ज्ञणे, दसणज्जस्त नत्थि निवाण ॥

सिद्धति चरणरहिय्या, दसणरहिय्या न सिद्धति ॥ ? ॥

अर्थ-जे पुरुष समकितथी ब्रष्ट थयो होय, तेज ब्रष्ट कहेवाय ठे, समकितथी ब्रष्ट थएलाने मोक्ष प्राप्त थतु नथी, इव्यचारित्रथी रहित एवा पुरुषो मोक्ष पामे ठे, परतु समकितरहित पुरुषो मोक्षने पामी शकता नथी

माटे जे पुरुष पोताना हृदयने विषे समकितने उत्तम रीते धारण करे ठे ते पुरुष, आरामशोज्ञानी पेठे अपूर्वसिद्धिने पामे ठे " श्री वीरप्रभुना आवा वचन साज्जळी आणदआवके श्री प्रभुने पूछुं के.-" हे जगवन् ! ए आरामशोज्ञा कोण इती ? अने तेलो सम्यक्त्वना प्रज्ञावथी अपूर्वसिद्धि इती रीते प्राप्त करी ? ते मने कृपा करीने कहे " आ प्रमाणे आणद



श्रावकना पूबवा उपरथी श्री वीरप्रभुए कहुं:-

समकित्त उपर

॥ अप्रारामशोज्ञानी कथा. ॥

आ नरतकेत्रने विषे सर्व देशोनी अध्ये श्रेष्ठ एवो कुशार्त नामेदेश ठे, तेमां सर्वप्रकारनी संपत्तिथी पूर्ण एहुं स्थलाश्रय नामे गाम ठे, ते गाममां पोताना यज्ञादिकर्मने विषे कुशल, यजुर्वेदादि चार वेद अने सर्व शास्त्रनो पार पामेलो तेसज सर्व शास्त्रना रहस्यनो जाण एवो अग्निशर्मा नामे ब्राह्मण रहेतो हतो; तेने धर्मादिकार्यने विषे उद्यमवाळी, शील-समृद्धिथी सर्व पापोने दूर करनारी अने अग्निनी ज्वालानी पेठे परपुरुषोथी स्पर्श नहिं करी शकाय तेवी खरेखरा नामवाळी ज्वलनशिखा नामनी स्त्री हती. जाणे ठीपमांथी मोती उत्पन्न थयुं होयनी ! एवी अने विजळीना सरखी ठे शरीरनी कांति जेनी एवी विद्युत्प्रजा नामनी ते ज्वलनशिखाने पुत्री हती; विद्युत्प्रजानुं लोकोत्तर रूप, लोकोत्तर सौभाग्य, लोकोत्तर चतुराद्रपणुं अने लोकोत्तर विनीतपणुं होवाने लीधे ते एक न वणवी शकाय तेवारत्तरूप हती; कारण के तेना सरखुं रुपादिवीजी कोई कन्याने विषे नहोतुं. विद्युत्प्रजा अनुक्रमे आठ वर्षानी थई, तेठलामां कर्मना दोपथी तेनी माता मरण पामी. कहुं ठे के:-

वालस्य मायमरणं, जज्ञामरणं च जुवणारत्ने ॥

धेरस्त पुत्तमरणं, तिन्निवि गुरुप्राइ दुस्काइ ॥ १ ॥

अर्थ - बालकने मातानु मरण, जवान अवस्थाना आरज्जमा स्त्रीनु मरण अने वृद्धने पु-  
त्रनु मरण ए त्रण म्होटा दु.खो ठे

जीवे पूर्वज्जवने विधे जे जे कर्म जे जे ग्रथ्यवसायधी कर्मा होय, ते ते कर्म तेने उदय  
काळे जोगववा पने ठे विद्युत्प्रज्ञा पोतानी माता झरी गया पठी. हमेशा सवारमा उठी  
घरना आगणाने वाळती अने लीपती, तयार पठी रसोइ करवा विंगरेनुं काम करी दररोज  
गायो चारवा भाटे गामनी बहार जती, वपोरवखते गायोने लइ घेर आवी दूध दोही पि-  
ताने जोजन करावती, तयारपठी ते पोते जोजन करती, वळी गायो चारवा जती अने स-  
ध्यावखते घेर आवी ते अवसरनु कार्य करी थाक लाग्यो होय तोपण रात्रिए पिता सुइ गया  
पठीज ते कन्या सुइ जती आ प्रमाणे ते कुमरी हमेशा पोताना घरनु काम करती. जीव  
जेवी रीते आ लोक सवधी अति म्होटा कार्यों करे ठे, तेवी रीते जो ते परलोक सवधी का-  
यो करवा तैयार थाय तो ते दु खी थाय नही विद्युत्प्रज्ञा हमेशा ए प्रमाणे कार्य करती, ते-  
धी ते बहु खेड पामराने लीये पोताना पिताने कहेवा लागी के, "हे तात ! हु आ घरना ज्ञा-

रने कृणामात्र उपारुवाने समर्थ नथी, बहु नारने लीधे म्होटा बळदो पण थाकी जाय ठे; मोटे आप कोइ सारा कुळमां उत्पन्न धएली श्रेष्ठ कन्यानी साथे विवाह करो, के जेथी हुं पोताना घरमां निश्चितपणे सुये रसुं.”

पुत्रीनां आवां वचन सांजळी हर्ष पासेला अग्निशर्माए कहुं:—“हे पुत्री! तुं कहे ठे ते सत्य ठे, कारण के, बहु समृद्धिवाळुं, सात माळवाळुं अने शेंकनो गोखवाळुं पण आ घर उत्तम स्त्रीविना शोभतुं नथी.” आ प्रभाणे कहीने तेणे एक कुळवती कन्यानी साथे लग्न कर्तुं. नवीन स्त्री पण सुखनी ह्वावाळी तेमज आळसवाळी हती, तेथी ते घरनुं कांइपण कार्य करती नहीं. तेथी विद्युत्प्रजा पोताना मनसां विचार करवालागी के, “धिक्कार ठे! धिक्कार ठे!! म्हारा पूर्वकर्मना अति निंदा करवायोग्य परिणामने! के जे आ नची परणेली स्त्री फक्त घरना कामने माटे आणेली तेपण पोताना पगजपर पग चम्रावी रात्रीदिवस सुखे वे सी रहे ठे, जरापण काम करती नथी; म्हारे सुख्य पितानुं काम तो करवुं परतुं हतुं, तेमां बळी आ बीजुं नवी मातांनुं कामाण आवी परतुं. अरे! हुं पोताना कर्मना दोषथी केवा म्होटा कष्टने विषे आवी परी हुं! चिंतावेरु आतुरचित्तवाळी में पोताना कर्मना दोषथी दि वसे सुखथी भोजनपण कर्तुं नथी अने रात्रीए सुखथी निजपण लीधी नथी. हुं केटला दि

वस आवा दु खोने जोगवीश?" आवी रीते अनेकप्रकारना क्लेशेकरीने दिवसोने निर्गमन करती एवी ते विद्युत्प्रज्ञा भायाकपटरहित अनुक्रमे वारवर्षनी घड

एकदा ते कन्या गायोने चारवामाटे वनमा गड, त्या ते एक सारी गायवाळा वृद्धनी नीचे जेटलामा निडा लेती हती तेटलामा म्होटाशरीरवाळो, काळीकातिवाळो, जयथी त्रास पामेलो, रातानेत्रवाळो अने उतावळी गतिवाळो, एक सर्प तेनी पासे आब्यो अने वाळ-ज्ञावरहित एवी ते विद्युत्प्रज्ञाने उगामी मनुष्यनी ज्ञापथी, कहेवा लाग्यो.-

"हे वाळा! तु म्हाराथी जय पामीश नही, परंतु म्हारु एक वचन साजळ. हु आ वनमां नागरुपे बहु काळ थया घर करीने कर्मनायोगे सुखथी, रहु छु, इमणा म्हारुं पापकर्म उदय पामवाने लीधे केटलाक गारुमीलोको आ वनमा आवीने मने पकमवानो उपाय करवा लाग्या ठे मने ते वातनी खबर पमी, तेथी हु जय पामी नासीने अदि त्हारे शरणे आब्यो छु पापकर्मने विषे तत्पर एवा ते गारुमीलोको म्हारी पाठळ आवे ठे, तेउ मने पकमीने करमीयामा नाखशे अने तेथी हुं महा दु ख पामीश हे वाळा! ते कारणमाटे तुंते पापीपुरुषोथी म्हारु रक्षण कर, रक्षण कर, तेथी तने परोपकार करवानु बहु पुन्य थशे वळी साजळ नाशवत स्वजाववाळा अने मळथी जरपूर होवाने लीधे अति अपवित्र एवा

आ देह्थी जो कोइनो उपकार नहीं कराय, तो पत्नी ए देह्दुं फळ शुं? अर्थात् परोपकार करवो एज देह्दुं फळ ठे. अवसरे सूर्य चंद्र प्रकाश करे ठे, अवसरे मेघ वरसाव वरसावे ठे. ससुइ मर्यादा तजतो नथी, जाज्वल्यमान एनो अग्नि सुखकारी थाय ठे अने आ सर्व म्होटा पृथ्वीसंफळने आजसुधी शेषनाग पोताना मस्तकउपर धारण करे ठे. ए सर्व लोकोना परोपकारनुं महात्म्य जाण. कहुं ठे के:-जे माणस पोताना स्वार्थविना वीजाने आश्रय आपे ठे, आपत्तिमां परेवानो उद्धार करे ठे अने शरणे आवेवानुं रक्षण करे ठे ते पुरुषोष्ठी आ पृथ्वी सुशोभित थएली देखाय ठे. हे महाभाग्यवाळी! आवा परोपकारना फळने जाणी सहा जय पामेला एवा मने पोताना खोळामां मूकी उपर उढयानुं नस्र ढांकीने तुं म्हारुं रक्षण कर." सर्पनां आवां वचन सांजळी विद्युत्प्रजा पोताना मनमां विचार करवा लागी के, "में पूर्वजवने विषे पून्य कर्तुं नथी, तेथी हुं आ जवने विषे दुःखी थएली हुं, अने आ जवमां जो पून्य नहीं करुं तो परजवने विषे शी रीते सुखी अइश?"

आ प्रमाणे विचार करी ते वाळाण पोताना आत्मने निर्भय करी जेटलामां ते सर्पने पोताना खोळामां लइ बखथी ढांकीने संताप्ती हीधो, तेटलामां पैला गारुही लोको त्यां प्रावी ते कन्याने पूगवा लाग्या के, "हे वाळा! तं अर्द्धिथी कोइ सर्पने जतां दीजे?" तेवरे

ब्राह्मण पुत्रीए कह्यु “हे गारुमीको! हु अदि म्बारु मुग्व परपथी ढाकीने सुती छु, माटे तमे जे काइ पूगे गे ते काइ हु जाणती नथी ” कन्याना आवा वचन साजळी सर्वे गारुमीलोको परस्पर कहेवा लाग्या के, “अरे! काळा नागने जोइ आ कन्या शु अदि उन्नी रडे खरी? जो तेणे ते नागने दीगे होय तो ते क्यारनी नासी गइ होय ” आरी रीते कही जागी गएला उत्साहवाळा ते सर्वे गारुमीलोको सर्पने जवाना मार्गने जोता जोता चारे दिशाउ तरफ चाली निकळ्या गारुमीलोकोना गया पठी कन्याए सर्पने कह्यु, “हे नद्र! हवे तु बहार निकळ, कारणके, त्दारा शत्रु गारुमीलोको पोतपोताने स्थानके चाल्या गया वे ” आवी रीते वारवार कहेती एवी ते कन्याए पोताना खोलामा जोयु तो सर्प जोतामां आब्यो नही कन्याए सर्पने न दीगे तेथी बहु विस्मय पामीने विचार करवा लागी के, “अर्द्ध! ए सर्प क्या जतो रह्यो? शु ते में इज्जाळ दीठी, के स्वप्न जोयु? प्रथया तो मने काइ चित्तविचित्रम थयो?”

आवी रीते ते कन्या जेटलामा विचार करे वे, तेटलामा पूर्वे क्यारेपण नहि साजळवा मा आवेली आकाशवाणी प्रगट थइ के, “हे धर्मरसवाळी वाळा! त्दारा वैर्यथी हु तने जट प्रसन्न थयो ठु, माटे मनने इच्छित एवु वरदान माग ” आ प्रमाणे कहेतो एवो कोइएक देव तत्काळ त्या प्रगट थयो. हार, अर्द्धहार थने कुरुळोनी कातिथी देदीप्यमान वे शरीरनी शो-

जा जेनी एवा ते देवने जोइ निर्मळमनवाळी विद्युत्प्रजा कन्याए मुग्धस्वप्नावथी आ प्रमाणे कहुं:—“हे सुरेश्वर ! जो तमे म्हाराउपर प्रसन्न थया हो तो तापमां चरती एवी म्हारी गायोने तापवी पीना न थाय तेस करो.” कन्यानुं ए प्रकारनुं वचन सांजळी देव विचार करवा लाग्यो के, “अरे ! आ कन्यानुं केवुं मुग्धपणुं के जे, प्रगट थएला साक्षात् कल्पवृक्षथी के वळ ठायामीज इहा करे ठे !! जले, तेनो ते मनोरथ पूर्ण थानु.” एम कही देवे तेना उपर तत्काळ नंदमवम सरखुं एक वन तैयार कर्युं. पवी तेथे विद्युत्प्रजा कन्याने कहुं के, हे पुत्री ! तुं ज्यां ज्यां जइश, त्यां त्यां सर्वं श्रुतना फळ फुलवालुं आ वन आवशे; आ वनमां फुल अने फळ मलने प्रिय लागे तेवां अने अमृतथी पण अधिक स्वादवाळां ठे एटलुंज नहि, परतुं ते वननां सर्वे वृहो पण मनोवांछित वस्तुने आपनारां ठे एम तुं जाणजे. हे कन्या ! मेरुपर्वत उपर रहेला नंदनवनमां जेवी रीते देवांगनाउ क्रीडा करे ठे, तेवी रीते तुं पण आ वनमां क्रीडा कर अने कांइ कष्ट आवी पदे त्यारे म्हारुं स्मरण करजे.” एम कही ते देवपोताने स्थानके गयो.

पवी चंडना सरखा प्रसन्न मुखवाळी विद्युत्प्रजा कन्याए ते उद्यानना वृक्षनां फळ फूलो नुं जइण करी तृप्ति पामी अने मनमां विचार करवा मांड्यो के, “अहो ! शोभो उपकार क-

रवाथी मने ग्रावु अद्भुत फळ गनु, तो जेउ तरु रीते उबकार करनारा वे तेवने तो केटलु फळ थतु द्दशे?" आथी रीते प्रत्यत दिक्षमय पाभिला फ़दयवाळी ते कन्या सभ्यासमये गावो ने लर उपर रहेला दिअ उपवनसहित पोताने घेर प्रावी, त्यारे माताए कथु -"हे पुनी ! जोजन कर " कन्याए कथु -"हे मात ! मने प्राजे शरीरे राळु नथी, तेप्री नूख लागी नथी " पठी ते कन्या पाठळी रात्रीए गावोने तइ फरी वनमा गइ प्रा प्रमाणे हमेशा ते कन्या दिव्यवननी निचे अन्तरानी पेठे क्रीमा करती द्दवी

एकदा ते त्रिदुत्पन्नाकन्या कटपवृक्षनी ठायामा सूती हती, तेवामा जे थयुं ते माजळो पाठळीपुन नगरनो राजा जितशतु, पोतानी चतुरगिणी सेनासहित विग्यात्रा करना निकळेखो इतो ते तेज स्थानके प्रावीपद्दशेव्यो जाणे सूर्यमरुलथ्रीज उत्तरेत्ता होयनी ! एवा ते राजाना विप्रिध जातना घोनाल्ल पोताना खोखाराथी ते वनने मजवी मूरुता हता, जेना सैन्यने विवे मद ऊरता अने भेवनी पेठे गर्जना करता एवा पर्वतसगान शरीरवाळा हाथ्रील्ल देखाता हता, वथ्रीश प्रकारना प्राधुवोने वारण करता सुजटोथ्री आत अने म्होटी घूघरील्लना शब्दथी मनोहर एग रगो ते राजानी सेनाने विवे शोन्नता हता प्रा प्रकारनी सैन्यसमृद्धि-



वाळा जितशत्रु राजाए नंदनवनसमान ठायावाळा ते वनने जोइ त्यां पन्नाव कर्यो. राजसमूहने विषे चंडसमान जितशत्रु राजा एक आंवांना वृकनी नीचे सिंहासन उपर बेवो अने तेनी आझाथी सेवकलोकोए हाथी, घोमा, बळइ विंगेरे पशुनेने वृकनी माळो साथे बांधी दीधा, तथा शस्त्रादि सर्व लामग्री पण वृकनी माळोने विषे लटकवावी दीधी. एवामां विद्युत्प्रजा सैन्यना शब्दथ्री जागी अने जोवा लागी तो तेलो हाथीना समूहना नयथ्री पोतानी गायोने हूर नासी गएली दीठी, तेथ्री पोतानी गायोने पावी वाळवा माटे ते कन्या जेटलामां दोरुवा लागी, तेटलामां तेनी साथे ते वन पण दोरुवा लाग्युं! वृकनी माळोने विषे बांधिला हाथी, घोमा, विंगेरे पशुने पण दोरुवा लाग्यां.

आं प्रमाणे सर्वेने दोरुता जोइ मममां आथर्य पामेलो जितशत्रु राजा विचार करवा लाग्यो के, “आ पूर्वे कयारे पण नहिं जोएलुं आथर्य ठे, कारण के, हाथी, घोमा, उंट, विंगेरे पशुने सहित आ वन दोरुने ठे.” पठी राजानी आझाथी प्रधान जेटलामां ते जुए ठे तेटलागां तेलो उद्यानसहित दोरुती एवी एक कन्याने दीठी, तेथ्री बुद्धिमान प्रधान पोताना चित्तमां विचार करवा लाग्यो के, “निथे आ कन्याने आ कांइ अपूर्व महिमा देलाय ठे.” तेथ्री मंत्री

ते कन्यानी पासे जइ कहेवा लाग्यो -“हे मनोहर मुखवाळी कन्या ! तु पाठी वळ, त्हारी नासी गएली गायोने हु ऊट पाठी लावी आपुं छु त्हारा वोमवाथी आ वन दोमे ठे, जेथी अमारा राजा विगेरे सर्वे माणसो जयत्रांत मनवाळा थाय ठे तु पाठी वळीश तेथी वन पण पावु वळशो, अने वन पावुं वळशो तेथी हाथी, घोसा, विगेरे सघळु पावु वळशो, तेथी सर्वे माणसो शात अशे ” मंत्रीना आवा वचन साजळी ते विद्युत्प्रज्ञाकन्या माणसो उपर दया लावी जेटलामां पाठी वळी, तेदळामा ते उद्यान पण ते कन्यानी साथे पावु वळी पोताने स्थाने आव्यु राजानी आझाथी आभ्यारोए गायोने त्या आणी अने सर्व जेम इतु तेम शातअइगयु

पठी मंत्रीए फष्टु -“हे राजन् ! आपे जे अपूर्व आश्चर्य जोयु, ते आ कन्यानु महात्म्य ठे ” राजा पण अति मनोहर आवण्यवाळी, उत्तम रुपवाळी अने सुवर्णसमान शरीरनी कातिवाळी ते कन्याने जोइ मनमा अति आश्चर्य पामीने विचार करवा लाग्यो के, “आ कन्या स्वर्गथी अतरेली शु वैमानिक देवी इशे के नागकन्या इशे ? अथवा तो आसुरीकन्या इशे के ज्योतिष्क देवी इशे ?” आ प्रमाणे विचार करता एवा राजाए ते कन्याना लक्षण उपरथी निश्चय कर्यो के, “हा ! इवे में जाण्यु, ए नकी मनुष्यनी स्त्री ठे, पण कोइ देवीनथी.” पठी

राजाए वनमां ते कन्याना दुर्बल शरीरना चिन्होथी प्रगने विषे एवो निश्चय कर्यो के, “ते कन्या हजुसुधी परणेली नधी.” आ प्रमाणे धारी जितशत्रु भूपति ते कन्या उपर निष्कपट-पणे बहु अनुराग धरबा लाग्यो. पढी प्रधाने भूपतिना आवने जाणी कन्याने कहुं के, “हे जेडे! तुं आ जितशत्रु राजाने पोताना पतिरुणे अंगीकार करी त्हारा मनुष्यजन्मने सफल कर.” कन्याए लजाथी पोतानुं मुख नीतुं करीने कहुं. “हे मंत्री! तमे कहुं ते योग्य ठे, परंतु जे पोतानाज मुखथी विवाहनी अनुमोदना करवी ते कुळवती कन्याने अयोग्य ठे. जो तमे आ पोतानुं कार्य करवा इच्छता हो, तो आ पासे रहेला गाममां अग्निशर्मा नाबनो ब्राह्मण वसे ठे ते म्हारो पिता आय ठे, तेने तमे पोतानी कार्यसिद्धिने माटे पूवो.” पढी राजानी आझाथी प्रधाने गाममां जह अग्निशर्मा ब्राह्मण पासे तेनी पुत्रीनुं राजाने माटे भागुं कहुं. अग्निशर्माए पण प्रधानां वचन सांजळीने प्रसन्नचित्ते कहुं. “हे प्रधान! आ म्हारा प्राण पण राजाना ठे, तो पढी कन्यादि वस्तु क्षेय तेमां तो शुं कहेतुं.” एम कही प्रधानसहित ते ब्राह्मण पोतानी पुत्रीने सासे लह वनमां राजानी पासे आब्यो, त्यां राजाने आशिर्वाद आपी राजाए आपेला आसन उपर बेंठो, पढी ब्राह्मणे जे जे कहुं हतुं ते सर्व प्रधाने

राजाने कह्यु, एटले काळविलवने नदि सहन करता एवा ते जितशत्रु जूपतिए तत्काळ ब्राह्मणानी समक ते कन्यानु गधर्वविवाहणी लग्न कर्यु कन्याना उपर नदनवनना सरखु उद्यान शोजतु इतु, तेथी राजाए ते कन्यानु नाम 'आरामशोजा' पार्यु वळी प्रा ब्राह्मण म्हा-रो ससरो शाय ठे, माटे ते क्यारे पण दु खी न थाय" एम विचारी राजाए तेने तुरत वार गाम आय्या

पठी जितशत्रुजूपति ते आरामशोजा स्त्रीने हाथीउपर वेसारी जेटलामा पोताना नगर तरफ जवा लाग्यो, तेटलामा असख्यजनोने जोवायोग्य शोजावाळु ते उद्यान ठरनी पेठे थइ तेनुनी सांथे प्राकाशमार्गे चालवा लाग्यु; राजा अनुक्रमे नगरनी समीपे प्रावी पडोच्यो, तेटलामा मुख्यप्रधानोए नगरने उत्तमरीते शणगारी दीधु, पठी राणीसहित राजाने नगरमा प्रवेश करतो जोइ स्थाने स्थाने एकठा थएला नगरवासी भाणसो आश्चर्य पामीने परस्पर वातो करवा लाग्या के, "प्रा राजाने धन्य ठे, एमणे पूर्वे दानवमे बहु पुन्य कर्यु ठे, जेथी तेमनो आवो प्रजाव थयो ठे अने अत्यंत रूपवाळी स्त्रीपण प्राप्त थइ ठे पूर्वे जिनराज, चक्री अने वासुदेव विगेरे उत्तमपुरुषोने पण जे सगृहि प्राप्त थइ नथी, ते समृद्धि प्रा राजाने पुन्य

ना बळथी प्राप्त थइ ठे. आकाशमां नंदनवनना सरखुं मनोहर आ उद्यान कया जोनारा मा-  
 णसना मनने आश्रय नथी उत्पन्न करतुं? केवळ निराधार एवा आकाशने विपे स्थिर रहेला  
 फळ फुलवाळां वृक्षो कोने आश्रय उत्पन्न नथी करतां? जो पूर्वनां वहु पुन्य होय तोज ए  
 वृक्षोनां फळ मळी शके तेस ठे.” आ प्रमाणे लोकोना विविध वचनोने सांजळतो एवो जित  
 शत्रुभूपति आरामशोभा लीसहित हर्षथी पोताना मेहेलमां आब्यो. दिव्यप्रभाववाळुं अने  
 देवताए निर्माण करेलुं ते उद्यान पण राजाना मेहेलनी उपर आकाशमां स्थिर थइने रहुं;  
 कारण के, माणसेने आ संसारमां पुन्यना योगथी शुं नथी मळतुं? पवी आरामशोभा प्रि-  
 यानी साथे जोग जोगवता एवा ते राजानो केष्टलोक काळ दीलामात्रमां चाड्यो गयो.

एक दिवस अग्निशर्मा ब्राह्मणनी नवी परलेली खीए एक पुत्रीने जन्म आप्यो. अनुक्रमे  
 ते पुत्री ज्यारे युवावस्था पामी, त्यारे तेनी माता विचार करवा लागी के, “जो आराम-  
 शोभा मृत्यु पामे तो तेना उपर रागने लीधे आशक्त थएला मनवाळो जितशत्रु राजा म्हा  
 री पुत्रीने परणे; माटे शोक्यना सरखी ते शोक्यनी पुत्रीने कोइ उपायथी मारी नांखुं.”  
 आ प्रमाणे विचार करी तेणे पोताना पतिने कहुं:—“हे स्वामिन् ! एक म्हांसं वचन सांज-

ळो आपले क्यारे पण आरामशोज्ञापुत्रीने माटे श्रेष्ठ मोदक विगेरे काइ थोमी पण वस्तु मोकली नथी ” त्यारे जट्टजीए कह्युं - ‘हे जट्टे ! ते आरामशोज्ञाने काइ खोट(कमी) नथी, ते तो हमेशा पुन्यना वशथी कपूरना कोगळा करे ठे ” पतिना आवा वचन साज्जळी खीए कह्यु - “स्वामिनाथ ! आपे योग्य कह्युं, परंतु माता पिताए मोकलेली वस्तु जोजन विगेरे थोमी वस्तुनी पण महा रुद्धिने पामेली पुत्री इच्छा करे ठे, माटे मोदकविगेरे काइपण खावानी वस्तु मोकलेली जोइये ”

प्रियाना आवा गाढ आग्रहने जाणी ब्राह्मणे कह्यु - “हे प्रिया ! जो त्वारा मनमा एम होय तो पुत्रीने माटे मोदक विगेरे वनाव ” अग्निशर्माए आवी रीते प्रियाने आज्ञा आयी, एटले तो ते दुष्ट रमाए दिव्य वस्तुथी सिद्धफेसरीया नामना विपमिश्रित मोदको तत्काळ तैयार कर्यां, पठी सर्व मोदकोने एक घनामा नाखी, मोढु बध करी ते दुष्ट रमाए पोताना पतिने कह्यु “तमारे आ घनो पुत्री विना बीजा कोइना हाथमा आपवो नही, अने वळी तेने एम कहेवु के, “आ मोदको त्वारे पोतानेज खावा बीजा कोइने आपवा नही, कारण के, जो ते बीजाने आपीश तो, ते सारा नहि थवाने लीधे राज्यकुळमा अमारी हासी थशे अ-

मने गामरुना रहेवासीने मोदक बनाववानुं तेवुं चातुर्य क्याथी होय ?” ब्राह्मण पोते स-  
रलस्वभावनो हतो, तेथी ते स्त्रीना कपटने नहीं जाणतां घना उपर पोतानुं स्वील करी  
त्यांथी चाली निकळ्यो. रस्ते घरुने पोताना बुशीके मूकी निज लेतो अने वारंवार तेला  
बंध करेला सुखने जोतो एवो ते ब्राह्मण अनुक्रमे नगरनी समीपे आपी पहोंब्या; त्यां ते मा-  
गना अमथी आकी जवाने लीधे एक म्होटा वरुवृकनी निचे शीतळ गायामां सुइने जेटलासां  
मिधु बश थयो, तेठलासां पेला नागकुमार देवे अवधिज्ञानथी तेवी अवस्थासां रहेला ब्रा-  
ह्मणने जोइ विचार कर्पो के, “आ ब्राह्मण आ नगरने विधे शास्राटे जायटे? हा, में जा-  
एयुं. उरमानभलाए विप्रमिश्रित मोदको करी आरामशोत्राने मारवा माटे आ ब्राह्मणने  
मोदकेलो ठे; परंतु ए पुत्रीनो पिता हुं पोते विद्यमान ठतां पूर्वजवे मेळवेला पुन्ययोगथी तेने  
भरणनुं दुःख केम थशे? ए कन्याए पूर्वजवने विधे बहु पुन्य मेळवेळुं ठे, तेथी तेने कोइ सा-  
रवाने समर्थ नथी.” आ प्रमारी विचार करी ते नागकुमार देवताए घनामांथी विप्रमिश्रित  
मोदकेने अपहरी लइ तेसां बीजा अमृतसमान स्वादवाळा विव्य मोदको मूक्या. पगी ब्रा-  
ह्मण जागी बुळ्यो अने घनो लइ राजद्वारे आळ्यो, त्यां प्रतिहारे तेने आवलो जाणी राजाने

विनती करी के, "हे स्वामिन् ! आरामशोज्ञाना पिता राजद्वारे आव्या ठे, ते प्रापना प-  
 वित्रदर्शननी इच्छा करे ठे, जो प्रापनी प्राज्ञा होय तो तेनी लावु " तेवारे राजाए कहु -  
 "तेमने ऊट प्रदि तेनी लाव " तुरत प्रतिहार राजद्वारे जइ अग्निशर्माब्राह्मणने राजा पा-  
 से तेनी गयो अग्निशर्माए त्या प्राची प्राशिर्वाद प्रापी राजानी प्रागळ घृते सूम्भो रा-  
 जाए प्रथम कुशळ प्रथ पूजिने पडो कहु के, "हे द्विज ! आ घनाने त्रिभे शुलाया ठे?"  
 ब्राह्मणे कहु "स्वामिन् ! एमा म्हारी पुत्रीने माटे मोदको प्राण्या ठे, तेनी माताए मोह-  
 ना वशथी उत्तम मोदको ए घनामा मोकळया ठे " राजाए प्रसन्न अइ ते घनो आरामशो  
 ज्ञानी पासे मोकनाची दीधो अने पोते पश वस्त्राञ्जरणथी ते विप्रनो सकार करी हर्मप्रो  
 आरामशोज्ञाना मदिरेमा प्राव्यो, त्या ते राणीए आवेला प्राप्तन उपर वेगो तेपारे प्रा  
 मशोज्ञा राणीए कहु - "हे स्वामिन् ! जो प्राप प्राज्ञा आयो तो हु प्रा घनो उवाडु "   
 त्यारे राजाए कहु - "हे प्रिय ! प्रा स्थानके कोइ सेवकजन नथी, माटे तु पोते त्हारी इ-  
 च्छा पमाणे ते घनाने उवाक " राजानी प्राज्ञाथी राणीए जेजो घनो उवाव्यो, तेवोज कोइ  
 नदि वर्णवी शकाय एजो सुगव नठळ्यो के जेथी सधळु राजमदिरे सुगधीवाळु वनी गयु



राजा धर्मात्मां रहेला मोदको जोड विचार करवा लाग्यो के, “शुं आ मोदको अमृतरसना बनेला ठे के, देव सानिध्यधी अएला ठे.” आवी रीते विचार करता एवा राजाए फरी आ-रामशाज्ञाने कहुं:—“हे सुवदनि ! तुं लोकमां क्यारे पण नहिं जोवामां आवेलो आ एक एक मोदक त्हारी बहेनो (शोक्यो) ने आप.” राजानी आझाथी आरामशोज्ञाए अति हर्षवने पो-तानी सर्व शोक्योने एक एक मोदक पोताना हाथधी आप्यो, तेवारे मनुष्यलोकने विषे अति दुर्लभ एवा मोदकोने प्रक्षण करीने संतोप पांमेली सर्व शोक्यो आ प्रमाणे केहेवा लागी.

“अहो आरामशोज्ञानी मातातुं केतुं चातुर्य? खरेखर तेणे पोतानी अपूर्व चातुरीशी आ मोदको अमृतरसनाज वनावेला देखाय ठे.” पठी अग्निशर्मा ब्राह्मणे राजाने कहुं. “हे देव ! आप म्हारी पुत्री आरामशोज्ञाने थोना दिवस म्हारे घेर मोकलो; कारण, तेथी तेने पोतानी मातातुं दर्शन थशे.” तेवारे राजाए हसीने कहुं. “हे प्रड ! तसे निश्चे सरळ स्व-प्नाववाळा देखातुं ठे; कारणके, राजानी स्त्रीतुं सूर्यने पण नथी जोड शकती, ते पण तसे जाणता नथी.” पठी राजानी आझाथी ब्राह्मणे घेर आवी सर्व वात पोतानी नवी स्त्रीने कही, तेथी दुष्ट मनवाळी ते स्त्री पण मनमां विचार करवा लागी के, “धिक्कार ठे ! धिक्कार

ठे।। के जे म्हारु कार्ये सिद्ध न थयुं हु एम नहोती जाणती के थोडु विप नाखवाथी विप-  
 मिश्रित पदार्थने विने काइ पण शक्ति नहि देखाय हवे हुं वीजु उग्र विप नाखी पकवान्न  
 वनावीने पुत्रीने माटे मोकलु, के जेथी ते तत्काळ मृत्यु पामे ” आ प्रमाणे विचार करी ते  
 दुष्ट रमाए उग्र विपमिश्रित तैयार करेलु पकवान्न एक घनामा जरी ते घनानु मोडु बध करी  
 ते पोताना पतिने आप्यो अने कहु के, “स्वामिन्! आ घनो पण त्या जइ पुत्रीने प्रापी आ-  
 वो ” आइ! पापी माणसोनु केवु दुराचरण ठे? ब्राह्मण अनुक्रमे चालता फरी पण तेज  
 वरुवृद्धनी नीचे आवीने सूतो, त्या ते जेटलामा निशवश थयो, तेटलामा देवताए पूर्वनी पेठे  
 विपमिश्रित पकवान्न थपदरी लइ वीजु सुदर पकवान्न मूस्यु पठी ब्राह्मणे राजमदिरमा  
 जइ ते घनो राजाने आप्यो, तेथी तेनी कीर्ति बहु विस्तार पामी ब्राह्मणे फरी घेर प्रावी  
 सर्व वात पोतानी प्रियाने कही, ते साजळी दुष्ट रमा मनमा खेद करती विचारवा लागी  
 के, “अइओ आते शुं कहेणाय? ते पुत्री केम मृत्यु नथी पामती? हवे तालपुट विपमिश्रित  
 पकवान्न करी मोकलु ” आओ विचार करी तेणे विपमिश्रित पकवान्न तैयार करी घनामा  
 जरी पोताना पतिने कहु “प्राणनाथ! तमारे आ वखते पुत्रीने आपणे घेर तेनी लावरी,

कारणके, पुत्री पहेली बखले पोताना पिताने घेर प्रशव करे ठे. जो कदापि राजा पुत्रीनि न मोकले तो तमारे तेने पोताबुं ब्रह्मतेज देखाम्बुं.”

आ प्रमाणे प्रियानी दिखाम्बरा सांजळी ब्राह्मण घमो लइ चाइतो थयो अने तेज वरु वृकनी नीचे आवीने खूह रह्यो; त्यां देवताए घमामांथी विषमिश्रित पकवान्न अपहरी लइ उत्तम पकवान्न सूक्ष्मुं. ब्राह्मणे राजद्वारमां जइ घमो राजाने आप्यो तेथी विप्रपत्निनो म्हो-टो जश वृद्धि पास्यो. पढी ब्राह्मणे राजाने कहुं:—“हे राजेंद्र! आप म्हारी गर्भवती पुत्रीनि म्हारे घेर मोकलो; कारणके, पुत्री पहेली बखत पिताना घेर प्रशव करे, एम लोकमां क-देवाय ठे.” तेवारे राजाए कहुं:—“हे विप्र! ए वात क्यारे पण बनी नजी के, राजबी पो-ताना पिताने घेर जइ बाळकने जन्म आपे, आ वात तमारे फरीजी कहेवी नहीं.” राजानां आयां वचन सांजळी ब्राह्मणेपोताना बुदर बुपर ठरी अमकाम्बिने राजाने कहुं.—“जो आप म्हारी पुत्रीने नहीं मोकलो तो हुं निश्चे आपने ब्रह्महत्या आपीश.” पढी प्रदानोए राजाने विनंति करी के, “हे महाराज! ए ब्राह्मण गांमो देखाय ठे तेथी ते निश्चे ब्रह्महत्या आपणे, माटे महादेवीने तेनी साथे मोकलो.” पढी राजाए म्होटी सामग्री करी आरामशोजाने

गात्र गनी साथे विदाय करी अदि ब्राह्मणीए पोताना घरना पाठला जागमा एक म्होटो कूवो खोदावी राख्यो अने पोतानी पुत्रीने एक ज्ञेयरामा राखी अग्रिशर्मा ब्राह्मण पोतानी प्रारामशोजा पुत्रीसहित बहु समृद्धिने पोताना गाममा आयो उद्यानसहित आवेली प्रारामशोजा पिताना घरने विने सुखे निवास करवा लागी, अनुक्रमे जेम वीप, स्वातिनरुत्रना योग्यी मुक्ताफलने जन्म आवे, तेम त्या तेणे देवसमान एक पुत्रने जन्म प्राप्यो

एक दिवस पासे रदेनारा दास दासी विगेरे सेवक लोको कांश् कार्य माटे बहार गया वता, एवामां प्रारामशोजा कायचिताने माटे (दिशाए जवा माटे) उरमान मातानी साथे घरना पाठला जागमा आवी, त्या तेणे कूमाने जोश पूज्यु के, “हे मात ! अदि प्रा कूवो शा माटे खोदाव्यो ठे ?” तेवारे दुष्ट हृदयवाळी उरमान माताए कहु “पुत्री ! ए कूवो त्हा रा माटे खोदाव्यो ठे, कारण के मीठु पाणी लाववा माटे त्दारे दूर जयु पने, ते वखते बहु दास दासी होवाथी कोण जाणे कोनु हृदय केतु होय ? माटे मे ए काम करावी राखुं ठे ” सरळ स्वजाववाळी प्रारामशोजाए मातानो अतिप्राय जाण्यो नही, तेथी ते कूगानी पासे जश् नीचु मुख करी जेटलामा कूमाने जोवा लागी, तेटलामा दुष्ट चित्तवाळी उरमान मा-

ताए धक्को दइ तेने कूवामां फेंकी दीधी. आरामशोज्ञाए कूवामां परतां परतां पेला पूर्वें वरदान आपनारा देवतानुं स्मरण कर्युं, तेथी ते देवताए तत्काळ त्यां आवी तेने हाथवेमे जी-ली लीधी, अने जेटलामां क्रोध पामेलो देवता ते उरमान माताने तेना पापकर्मनुं फळ देखा म्हा लाग्यो तेटलामां आरामशोज्ञाए तेने शांत पमाळ्यो. पढी नागकुमार देवताए कूवानां एक पाताळगृह बनावी तेमां आरामशोज्ञाने राखी. उद्यान पण तेनी पाळळ कूवामां आव्युं.

अहिं उरमान माताए पोतानी साची न्हानी पुत्रीने आरामशोज्ञानो वेश धारण करावी जेटलामां पलंग उपर बेसारी, तेटलामां आरामशोज्ञानो दासीवर्ग त्यां आवी पहोंब्यो, तेथे कांश्क उंबा लावण्यवाळी, विरुपशरीरना वर्णवाळी, विषमनेत्रवाळी अने कांश्क असमान शरीरवाळी ते पुत्रीने आरामशोज्ञा जाणीने पूछ्युं के, “हे महाराणी ! आजे तमारुं शरीर कांश् शोज्ञाविनानुं देखायठे.” तेथोरे कृत्रिम आरामशोज्ञारुप ब्राह्मण पुत्रीए कळ्युं.— “हे महाजाग ! हुं नथी जाणती के म्हारा शरीरे शी पीमा उत्पन्न थइ ठे के, जेथी म्हारुं रुप विंगेरे सर्व चाळ्युं गयुं.” तेनां आवा वचन सांजळी दासीए ते वात तेनी माताने कही, एटले तो कपटना मंदिररुप ते विप्रस्त्री हाथवेमे पोतानी गतीमां प्रहार करती त्यां आवीने

आ प्रमाणे विलाप करवा लागी --“हाय हाय ! म्हारी आशा नाश पामी !। म्हारी आरा-  
मशोज्ञापुत्रीनी आ शी दशा अर ? अरे विवाता ! तुं रत्नने विपे दूयण उत्पन्न करनारो देखा  
य ठे हे पुत्री ! तने कोइनी इष्टि लागी ठे, अथवा काइ वायुनो विकार उत्पन्न थयो ठे के  
प्रसूतिनो रोग थयो ठे ! अरे ! जेम निर्जल प्रदेशमा उगेली वेळनी उपर करेलो मनोरथ फो  
कट थाय, तेम आ पुत्रीउपर करेला म्हारा मनोरथो फोकट थया ” आवी रीते विलाप कर  
ती एवी ते स्त्रीए कपटची सारु थवा माटे उवारणादि बहु उपायो कर्या, पण काइ फायदो  
थयो नही, कारणके, सहज स्वरुप होय ते शी रीते नाश पामे ?

हवे पाटलीपुत्र नगराची जितशत्रु राजानो मंत्री आरामशोज्ञाने तेरुवा माटे स्थलाश्रय  
भाममा आव्यो कृत्रिमआरामशोज्ञापण पोताना परिवारसहित तेनी साथे पाटलीपुत्र जवा  
माटे विदाय अर, ते वखते दासीउए तेने कस्यु “हे स्वामिनी ! आपणी साथे उद्यान केम नथी  
आवतु ?” त्यारे राणीए कस्यु “ए कूवामा पाणी पीवामाटे गयु ठे, तेथी ते पाठळ आउशे,  
तमे आगळ चालवा मानो ” राणीना आवा वचन साज्जठी सर्व परिवार मनमा खेद पाम-  
तो आगळ चालवा लाग्यो, अनुक्रमे ते नगरनी समीपे आवी पद्दोची एटले जितशत्रु राजा-

ए हर्षथी ते पोतानी पट्टराणी आरामशोभानो नगरमां प्रवेशनिधिते म्होडो उत्सव कर्यो. जितशत्रु राजा, अति अद्भुत रुपवाळा पुत्रने अने शरीरनी शोभारहित राखीने जोइ अनमां हर्ष अने खेद पामवा लाग्यो, तेथी “हे देवी! तने आ शुं थयुं? एम पूज्युं. एटले राणीए क-ह्युं के, “मने शरीरे कांइ रोग थयो ठे, तेथी म्हारा शरीरनी आवी अवस्था अर गर ठे.” राजाए खेद पामी फरी पूज्युं. “देवी! नंदनवन समान मनोहर उद्यान केम नथी देखालुं?” तेवारे कृत्रिम आरामशोभाने कयुं. “स्वामिन्! कूवामां पाणी पीवा गएला ते उद्यानने में पाठळ राखेल ठे, भाटे ज्यारे हुं तेहुं स्मरण करीश, त्यारे ते आहिं आवशे.” राखीनां आवां वचन सांजळी राजा विचार करवा लाग्यो के, “आ आरामशोभाना पूर्वे हती ते ठे के वीजी ठे?” आम संक्यायुक्त धितवाळो थएलो ते जितशत्रु राजा, आरामशोभाना संपंधी कांइपय सुख पाय्यो नहीं. कारणके, चोळाना धान्यथी घेवर ही रीते वने?

एक दिवस जितशत्रु झूपतिए कृत्रिम आरामशोभाने कयुं:—“हे सुंदरी! उद्यानने आहिं लाव.” तेवारे आरामशोभाने कयुं:—“अवसर आवे लावीश.” तेनां आवां वचननी राजाए निश्चय कर्यो के “आ पोते आरामशोभाना नथी, पण कोइ वीजी खी ठे.”

हवे एम वन्यु के कूयानी प्रदर पाताळगृहमा रदेवी साची आरामशोजाए देवताने क-  
 ह्यु —“हे तात्! मने पुत्रना वियोगथी बहु पीना आय ठे, माटे आप तेवी रीते करो के, जे-  
 थी हु पुत्रना मुखने जोळ ” तेवारे देवताए कहु “हे पुत्री! तु म्हारा प्रजावथी पुत्रने जो-  
 श्श, परतु त्हारे सूर्योदय पहेला अहि पाळु आवबु, जो तु नहि आपे तो हु तने प्राजथी प्रा-  
 र्त्नीने दर्शन नहि आपु, वळी ज्यारे त्हारा माथ्यानी वेशमाथी मृत्यु पामेलो सर्प परततो  
 जोवामा आवे, त्वारे त्वारे निशे जाणवु के न्हारु दर्शन नहि आय ” पठी आरामशोजा  
 देवताना प्रजावथी ज्या राजभुवनमा पोतानो पुत्र सूतो हतो, त्या आवी अने सुकोमळ हा-  
 थथी तेणे पोताना पुत्रने खोळामा लइ बहुवार रमाळ्यो, पठी पुत्रने तेने स्थानके स्वामी  
 तेनी आजुवाजु पोताना उद्यानना फळ फूल मूकी साची राजपत्नी ते आरामशोजा पोताना  
 पाताळगृहमा चाली गइ प्रजाते घावमाताना मुखथी पुत्रनी ते वात साजळी राजाए पोते  
 जोशने पेली कृत्रिम आरामशोजाने पूव्यु —“हे जडे! आ शु देखाय ठे?” त्वारे राखीए  
 कहु “हे स्वामिन्! मे रात्रीए उद्यानने सजारी फळ फूलो आयोला हता ” या प्रमाणे उत्तर  
 प्राप्या पठी राजाए फरी पूव्यु —“जो एम ठे तो ते उद्यानने हमणा अहि लाव ” तेवारे



राणीए कहुं. “हुं तेने रात्रीए लावी शकुं छुं, दिवसे लाववानी शक्ति म्हारामां नथी.” प्रियानां आवां वचन सांजळी जितशत्रु झूपति विचार करवा लाग्यो के, “ठीक ठे आवते दिवसे जा एीश.” वीजे दिवसे पण झूपतिए पुत्रने तेवीज अवस्थावाळो दीगो. वीजे दिवसे तो ते हाथमां तरवार लइ रात्रीए दीवानी नुठे अंधारासां एक चित्ते नुत्रो रह्यो, त्यां तेणे साची आ रामशोज्ञानी सर्व क्रिया जोइ विचार्युं के, “निश्चे आज म्हारी प्रिया ठे.” राजा आम विचार करतो नुत्रो हतो, तेवामां आरामशोज्ञा तुरत त्यांथी चाली गइ. पजी झूपतिए सवारे कुत्रिम आरामशोज्ञाने कहुं:—“हे भइ! तुं अत्यारे उद्यानने अहिं लाव, नहीं तो म्हारे त्हांसं काम नथी.” राजानां आवां वचन सांजळी अत्यंत तेजरहित भइ गएला मुखवाळी कुत्रिम आरामशोज्ञाए विचार्युं के “हुं वारंवार शुं उत्तर आपुं? खरेखर हुं पुन्यरहित छुं.”

चोथे दिवसे रात्रीए साची आरामशोज्ञा आबी अने जेटलामांते पोतानुं कार्य करी पाणी वळी, तेटलामां राजाए तेने हाथवने पकनीते कहुं के, “हे देवी! तुं स्वभाविक लेइथी वश अएला मने प्रयोजन विना फोगट शासाटे वेतरे ठे?” तेवारे आरामशोज्ञा राणीए कहुं. “नाथ! हुं आपने शामाटे वेतहं? परंतु कांइ कारण ठे.” त्यारे झूपतिए कहुं. “हे भइ!

ते कारण तु मने कहे " राणीए कहूं " ते काले कहीश, अत्यारे मने गोमी द्यो " ग्राम रा-  
 णीए बहु प्राग्रह कर्यो, तोपण तेने गोमी न देता राजा गाढसेहथी कहेवा लाग्यो " प्रिये!  
 हाथमा आवेला मनोवावितदायक चितामणिरत्नेने कयो माणस त्यजी दे? माटे विचारने  
 मूकी दः जे कारण होय ते कहे ' तेवारे राणी आरामशोज्ञाए कह्यु " प्राणनाथ! कारण  
 कहेवाथी आपने पश्चात्ताप ग्रहो " राणीए चूपतिने आ प्रमाणे बहु समजाव्यो, तोपण चूप-  
 तिए पोतानो कदाग्रह त्यजी दीधो नहीं पठी राणी आरामशोज्ञाए पोतानी नरमानमातानु  
 सर्व चरित्र सूळणी आरत्नीने कहेवा मारुथु, तेमा एटलीवार थइ के, सूर्यनो उदय थइ गयो  
 राणीए पोतानो छुटी गएलो अंचोने जेटतामा बाधवा माळ्यो, तेटलामा एक मृत्यु पामेतो  
 म्होटो सर्प तेमाथी सुरत नीचे पड्यो सर्पने जोइ " हे प्रिय! हा स्वामिन्! आपे निर्जाग्य ए-  
 वी मने शामाटे त्यजी दीधी? " एम विलाप करती राणी तत्काळ मूर्छा खाइ पृथ्वी उपर  
 पनी शीतल जळ अने पयनना उपचारथी फरी सचेत थएली राणीने पोताना पति एवा  
 जितशत्रुराजाए कह्यु " देरी! तु शामाटे खेद करे वे? " राजाना पृठवा उपरथी आराम-  
 शोज्ञाराणीए नागकुमार देवतानु सर्प वृत्तात तेने कही सज्जळाव्यु, तेथी राजाने हर्ष अने

शोक उत्पन्न अथो. पढी जितशशुचूपति ए झोधथी पेढी कत्रिम आरामशोज्ञाने बांधी जेट-  
 टलामां चाबुकवमे प्रहार करवा मांड्यो, तेटलामां साची आरामशोज्ञाए तेना चरणमां पमी  
 विनंति करी के, “हे नाथ! ए म्हारी ब्हेन ठे, माटे आप माहं वचन मामी ते म्हारी ब्हेनने  
 दया लावी गोमी मूको.” तेवारे भूपति ए कह्युं.—महादेवी! आ त्हारी ब्हेनना हाथ कापी नां-  
 खवा घटे ठे, तोपण त्हारं वचन म्हाराथी उछंधी शकाय तेबुं न होवाथी हुं तेने गोमी वुं  
 ठुं.” एम कही तेने वंधनथी गोमी मूकी. पढी चूपति ए पोताना सुन्नटोने आज्ञा करी के,  
 “हे सुन्नटो! तमे पेला दुर्बुद्धि ब्राह्मण पासिथी तेने आपेयां गाम खूंची वइ देश वहार काठी  
 मूको; वळी तेनी बवी परयेली खीना कान, नाक अने होठ कापी नांखी ते ब्राह्मणनी साथे  
 देशवहार विदाय करो.” राजानी आज्ञा प्रसाणे रोचको करवा लाग्या, ते वखते आरामशो-  
 ज्ञाए दयाथी पोतानां मातापिताने गोभाय्यां; कारणके, कूहामाथी उदातुं एबुं चंदनतुं वृक  
 पण कूहामाना मुखने सुगंधवाळुं करे ठे. सज्जन अनुष्योनां एवोज स्वभाव होय ठे. पढी पूर्य  
 पुन्यथी अति गाढस्नेहवके विषयसुखजोगवता एवांतेली पुरुषना केटोके काळ सुखायां गथो.  
 एक दिवस जितशशुचूपतिनी पारसे वेठेली आरामशोज्ञाराणी पोताना पतिने कडेवा

लागी - "हे स्वामिन्! हु पूवें दु खी शा कारणथी अइ अने हमणा मने सुख शा कारणथी मळ्यु? आनो मने म्दोदो सशय ठे, माटे जो पूर्वपुन्यना योगथी कोइ अतिशय ज्ञानीगुरु अदि आवी चने तो हु म्दारा पूरकृत्य कर्मों पूछु" तेवारे राजाए कह्यु "प्रिये! कोइ ज्ञानी गुरु अदि आवी चने तो सारु थाय" आ प्रमाणे राजा अने राणी वत्रे जणा चातो करे ठे, एवामा दर्पथी उद्यानपालके त्या आवी विनती करी के, "हे स्वामिन्! नदनवन नामना आपना उद्यानमा मनुष्य अने विद्याधरोए पूजन करेला अने अतिशय महिमावाळा श्री वीर-ज्जनामना आचार्य पाचसें सुनिउसहित समवसर्या ठे" तेवारे जूपतिए ते उद्यानपालकने बहु प्रीतिदान आपी पोतानी प्रियाने कह्यु के, "हे देवी! त्दारो मनोरथ पूर्ण थयो" पठी अत पुरसहित राजा वदन करवा माटे उद्यानमा गया, त्या त्रण प्रदक्षिणापूर्वक वदना करी धर्म साजळरा वेग, एटले ज्यजीवोना पापने दूर करनारा श्री वीरज्जसूरिए आ प्रमाणे धर्मदेशना देवी शरु करी

हे ज्यजनो! धर्मथी सुखसपत्ति, सौजाग्यपणु, रोगरहितपणु, आपत्तिनु निवृत्तिपणु अने दीर्घ आयुष्य ए सघळु आलोकने विपे प्राप्त थाय ठे वळी उत्तमकुळमा जन्म, दिव्य

रूप, अपूर्व यौवन, शरीरमां शक्ति अने मनुष्योंनी मध्ये कीर्ति ए सघळुं पण आ लोक-  
मां धर्मना पसायथी प्राप्त थाय ठे; तेमज स्वर्ग अने मोक्षनी संपत्ति पण धर्मशीज मळे ठे;  
माटे तमे धर्म आदरो." आ प्रमाणे सूरिनी धर्मदेशना सांज्ञळीने पवी आरामशोचाराणी  
ए गुरुने पृच्छुं.—“हे जगवन् ! में पूर्वजवने विषे केवुं कर्म कर्युं हतुं, अने म्हारा उपर उ-  
द्यान तत्ररूपे शामाटे रह्युं हतुं ?” ते कहे. त्यारे सूरिए कथुं. “हे जेडे ! ते त्वारा पूर्वज-  
वनुं कर्म ठे. ते तारो पाबलो जव हुं कडुंछुं माटे सावधान मनथी सांज्ञळ.

आ जगतकेत्रने विषे इंद्रपुरीने पण सगृहिना बळथी त्रास पमारुनारी चंपानगरीमां  
कुबेरना सरखो धनवंत कुलधर नामे शैव वसतो हतो, तेने उचम गुणोथी पोताना कुळने  
आनंद पमारुनारी कुलानंदा नामनी स्त्री हती; तेजने अनुक्रमे उचम रूपवाळी सात पुत्रीउ  
हती; तेमनां नाम. १ कमलश्री, २ कमलवती, ३ कमळा, ४ लक्ष्मी, ५ कामरागवती, ६  
यशोदेवी, ७ प्रीतिकारिणी ए रीते हतां. ते साते पुत्रीउने सारा शैवना पुत्रोनी साथे पर-  
णोवेळी हती, तेथी तेज इच्छित एवा सुखोने जोगवती हती. शैवने सात पुत्रीउ उपर एक  
आठथी पुत्री अर, ते पुन्यरहित होवाथी तेना जन्मने अवसरे माता पिता बहु दुःखी थयां;

तेथी तेनु नाम पण पारुच्यु नहीं अनुक्रमे ते पुत्री वृद्धि पामती यौवनावस्था पामी, परंतु  
 शेठे तेने परणावी नही, तेथी स्वजनोए जेगा अइ शेठेने कहु,—"हे शेठ ! आ पुत्री यौवना  
 वस्था पामी ठे, माटे तेने ऊट परणावो वळी तमे मूर्खपणाने त्यजी दइ मनमा विचार क-  
 रो, केमके नही परणावेली कन्या कुळने मलीन करे ठे " स्वजनोना प्रावा वचन साजळी  
 कुलधरशेठ पुत्रीने परणाववानो विचार करी मनमा चितववा लाग्यो के, "पुत्रीना सर-  
 खा आचारवाळो कोइ वणिकपुत्र अहि आवी चमे तो आ निजाग्य एवी आवमी पुत्री तेना  
 गळे वळगाफी वज "

एक दिवस कुलधरशेठ पोतानी दुकाने वेठो हतो, तेवामा मलीन वस्त्र अने मलीन श-  
 रीरवाळो कोइ परदेशी वणिकपुत्र तेमनी दुकाने आव्यो, तेने शेठे पूछ्यु "तुं कोण ठे ? क्या  
 थी आव्यो तु ? त्हारो देश कयो ? अने त्हारे अहि शु काम करवानुं ठे ?" तेवारे वणिकपुत्रे  
 कहु "हु कोशलापुरना रदेवासी नदिनामना वणिकनो पुत्र तु, म्हारु नाम नदन ठे, म्हारी  
 मातानु नाम सोमा ठे, हु धनरहित अइ जवाने लीधे धनने अथे उरुदेशमा गयो हतो, त्या  
 पण दारिड म्हारी पाठळ आव्यु, कारणके, पूर्वं करेलु कर्म हमेशा साथेज आवे ठे तेथी हु

त्यां पण धनरहित थयो; तथापि अन्निमानपणाने लीधे स्वदेशनां गयो नहीं. हवे आ देशमां बीजानी सेवाथी आजनीविका करी निवास करीश. आ देशना रहीश वसंतदेव नामना शेठे मने ते उर्मदेशथी कागळ लखी आपी अहिं श्रीदत्त नामना शेठनी पासे मोकळयो ठे, माटे हे महाभाग! ते श्रीदत्तशेठनुं घर कयां ठे? ते मने कहो के, जेश्री हुं तेमने कागळ आपुं.” वणिकपुत्रनां आवां वचन सांजळी कुलधरशेठ विचार करवा लाग्यो के, “आ वणिकपुत्र म्हारी पुत्रीने योग्य वर ठे. कारणके एक तो ते दरिडी वणिकपुत्र अने परदेशी ठे, बीजुं ते अन्निमानी पण ठे, माटे पुत्रीने तेनी साथे परणावी विदाय करी दइश के, जेश्री ते पाठी आवशे नहीं.” शेठे आ प्रमाणे विचार करी वणिकपुत्रने कहुं.—“त्हारो पिता म्हारो मित्र थाय ठे, माटे तुं श्रीदत्तशेठने कागळ आपी ऊट म्हारे घेर पागो आवजे.” एम कही कुलधरशेठे एक माणस मोकळी तेने श्रीदत्तशेठनुं घर वतावुं. वणिकपुत्र नंदन पण श्रीदत्तशेठने कागळ आपी पागो कुलधरशेठने घेर आब्यो. पगी कुलधरशेठे तेने स्नान करावी, मनोहर वस्त्र पहारावी जोजन करावीने कहुं के, “हे नंदन! तुं आ म्हारी पुत्रीने परण.” नंदने कहुं. “म्हारे आजे उर्मदेश जवुं ठे, तेथी हुं ही रीते परणुं?” तेवारे शेठे कहुं. “हे नंदन!

म्हारी पुत्रीने साथे लइ तु उरुदेश जा, हु तने आजीविका माटे त्या धन मोकलायीश" पठी  
 नदने परणवानी वात कबुल करी एटले कुलवरशेठे पोतानी पुत्रीने तेनी साथे परणावी दीधी  
 एक दिवस श्रीदत्तशेठे नदने कहु - "जो तुं ग्रहि रहे तो म्हारी जग्याए बीजा माणस  
 ने मोकलु" त्यारे नदने कहु "हु पोते त्या जइश" एम कही नदन पोताना ससरा कुलवर  
 शेठ पासे आवी कहेग लाग्यो - "हे तात ! हु उरुदेश जइश, माटे मने रजा आपो" तेवारे  
 कुलवरशेठे कहु "हे वत्स ! म्हारी इच्छा प्रमाणे कर, परतु तु पोतानी स्त्रीने साथे लइ सुखे  
 श्री जजे" पठी नदन, श्रीदत्तशेठनो कागळ लइ ससराए आपेलु ज्ञातु बायी पोतानी स्त्री  
 सहित त्याथी विदाय थयो अनुक्रमे उज्जण नगरीनी पासे आवी पहोच्यो, त्या ते रात्रीए एक  
 देवमदिरमा सूता सूता विचार करवा लाग्यो के, "स्त्रीनी साथे धीमे धीमे चालवाथी सघळ  
 ज्ञातु खूटी गयु हु शु करु? ह्ये पाठी म्हारे जिहा मागवी परुशे, माटे आ स्त्रीने ग्रहिज  
 सूती मूकी इष्टदेशप्रत्ये चाल्यो जान" आ प्रमाणे विचार करी ते वणिकपुत्र नदने पोतानी  
 स्त्रीने कहु - "प्रिया ! आजे आपणु ज्ञातु खूटी गयु ठे, तेथी ह्ये निथ्ये म्हारे जिहा मागवा  
 जवु परुशे" त्यारे स्त्रीए कहु "स्वामिनाथ ! कुल स्त्रीनुनो एवो धर्म ठे के, 'जेवी गति प-



तिनी, तेवी गति स्त्रीनी.' माटे हुं पण आपली साथे झिहा मागवा आवीश." आ प्रमाणे वातो करतां स्त्री निडावश अइ एटले नंदन सयळुं ज्ञातुं लइ चाली निकळ्यो. प्रजात अयो एटले स्त्री जागी, तेणे आसतेम जोयुं पण पतिने तथा ज्ञाताने दीगं नहीं, तेथी तेणे धार्युं के, "हाय हाय! पति मने त्यजी दइ चाडयो गयो. हुं पिताने घेर जइश, तो त्यांपण म्हारो आदर अतो नथी, पतिरहित हुं शुं करुं? इयां जाडुं? अने कोबुं शरण लडुं?" आ प्रमाणे विविध विद्याप करती ते कन्या धीरज धरी पोताना शीळुं रक्षय करवा माटे ते महा वि-शाळ एवी उज्जण नगरीमां चाली, त्यां नगरीमां जसती एवी तेकन्या कोइ एक दुकान उ-पर बेठेला माशिज्ज नामना उत्तम शेठना पणमां पत्नीने कहेवा लागी के, "हे तात! दीन, अनाथ अने दुःखी एवा माणसोना तमे शरण गो." शेठे पूछ्युं. "हे वाळा! तुं कोण ठे?" कन्याए कहुं. "स्वामिन्नु! चंधानगरीमां कुलधरशेठ रहे ठे, तेमनी हुं पुत्री छुं; हुं म्हारा पतिनी साथे उरुदेशां जती हती, परंतु सायथी जूवी पम्वाने लीये तमारा शरणे आवी छुं." माशिज्जशेठ तेनां विनययुक्त सधुरवचनथी संतोप पामीने बोळ्यो. "हे पुत्री! तुं म्हारा घेर सुखे रहे." तेथी ते कन्या माशिज्जना धरनुं काम करतीवती तेना घरने विये रहेवा लागी.

पत्नी माणिकज्जशेठे पोताना माणसो मोकली साथनी शोध करावी, पण कोइ ठेकाणे-  
 थी तेनी वात साजळवामा आवी नही, तेथी फरी ते शेंठ पोताना एक माणसने कुलधरशेठ  
 पासो मोकल्यो, ते माणसे त्या जइ कुलधरशेठने कहुं के, “हे शेठ ! आपने केटली पुत्रीउ  
 ठे ? तेमा केटली परणावेली ठे ? अने केटली परणाव्या विनानी ठे ? मने माणिकज्जशेठे मो-  
 कल्यो ठे, माटे तमे पोतानी पुत्रीउनी वात कहो ” तेवारे कुलधरशेठे कहु. “हे जइ ! म्हारे  
 आठ पुत्रीउ ठे, तेमा रात पुत्रीउने आ चपानगरीमा परणावी ठे, अने आठमी पुत्रीने एक  
 वणिकपुत्रनी साथे परणात्री हती, ते तेना पति साथे उरुदेश गइ ठे, ते विना म्हारे वीजी  
 पुत्री नथी तेथी हु माणिकज्जशेठनी साथे शी रीते सवध करुं ? ” पत्नी ते सेवको पाठा  
 आवी आ राघठी वात माणिकज्जशेठने कही माणिकज्जशेठे पण ते कन्याने निश्चयथी कुल  
 धरशेठनी पुत्री मानी बहु आदर करवा लाग्यो, वळी कन्याना विनयथी पण शेठनुं सर्व  
 कुटुंब खुशी थरा लाग्यु एवीरीते कुलधरशेठनी पुत्री त्या सुखे दिवस निर्गमन करवा लागी.

हवे माणिकज्जशेठे एक मनोहर जिनमदिर कराव्यु कुलधरपुत्री पण पोताना आत्मा  
 ने कृतार्थ गानती उत्तम धर्मप्रासनाथी हमेशा चदन पुष्प विगेरेथी जिनराजनी सेवा कर-

वा लागी; साध्वीठना समागमत्री जीवाजीवादि नव पदार्थोंने जाणी पापश्री निवृत्त थएली ते कुलधरशेठनी पुत्री सुलसानी पेठे उत्तम श्राविका थइ; शेठ तेने जे जे इव्य आपतो, ते ते इअश्री ते कन्याए जिनमंदिरने विषे उत्तम वाजीत्रो कराव्यां; वळी बहु इव्य एकहुं अयुं, त्यारे पण सुक्ताफळश्री सुशोभित एवा सुवर्णनां त्रण छत्रो श्री जिनराजना उपर कराव्यां; अनसनादि वार प्रकारनुं तप अने जावथी नजमशांदि विगरे पण कर्यीं; तेमज हर्षश्री चार प्रकारना संघनुं वालसख्य पण कर्युं.

एक दिवस माणिक्यद्र शेठने चिंतातुर जोइ ते कन्याए पूग्युं.—“हे तात! आजे तमे केम चिंतातुर देखावु वो?” त्यारे शेठे कहुं.—“हे पुत्री! झूपतिए फळ फूलथी भरपूर एवुं एक नयान मने जिनराजनी पूजा माटे आप्युं हतुं, तेमांश्री हुं ह्मेशां पुष्पादि वस्तुने लावी प्रभु नी पूजा करतो हतो, ते नयान आजे अकरमात् सुकार गयुं, में बहु बहु नयायो कर्या पण ते फरी नवपद्धव अयुं नहीं. हवे झूपति मने शुं करशे? ते हुं जाणी शकतो नश्री, तेनी म ने म्होटी चिंता थइ ठे.” शेठनां आयां वचन सांज्जळी कन्याए कहुं. “हे तात! तमे खेद न करो, अने म्हासं वचन सांज्जळो. ते नयान म्हारा शीळना प्रजात्रश्री ज्यांसुवी फरी नवप-

छत्र न थाय त्या सुधी मे चार प्रकारना आहारने त्याग करेला ठे " शेठे बहु वारी, पण ते कन्याए प्रा प्रमाणे प्रतिज्ञा करी पठी ते कुलधर शेठनी पुत्री एकाग्रमनशी जिनशासननी अधिष्ठायकेश्वीनु मनमा स्मरण करती अनशन लइ जिनमदिरमा जइ कायोत्सर्गे रही, त्रीजे दिवस रात्रीए शासनदेवीए प्रगट अइ कन्याने कहु - " हे जइ ! कोइ मिथ्यादृष्टी व्यतरे प्रा उद्यानने विनाश कर्हु हनु, पण त्दारा निर्मल एवा तपना प्रजावने लीधे ते दुष्ट व्यतर नासी गयो ठे माटे ते उद्यान प्रजाते पूर्वनी पेठे नवपल्लवित्त थशे " आ प्रमाणे कही शासनदेवी चाली गइ पठी सर्व रात्री निवृत्त अइ अने सर्व जगतने प्रगट करता एवा सूर्य नो उदय थयो एटले कुलधरशेठनी पुत्रीए कायोत्सर्ग पारी रात्रीनु सर्व वृत्तात माणिजइ शेठने कहु, शेठ ते वृत्तात साज्जळी हर्षथी प्रसन्न मुखवाळो थयो ठतो उद्यानते जोवा माटे गयो, त्या ते फूत्र अने फळथी जरपूर एग उद्यानने जोइ हर्ष पाम्यो अने तत्काळ पावो आ वी ते कुलधरशेठनी पुत्रीने कहेया लाग्यो - " हे पुत्री ! त्दारा शीलना महात्म्यथी आजे म्हारा मनोरथ सपूर्ण थया, हवे तु ऊट, उठीने पारणु कर ", एम कही माणिजइशेठ नगर ना सर्व माणसोने एकठा करी, म्होटा हर्षथी वाजित्रोना शब्दपूर्वक कुलधरशेठनी पुत्रीने

पोताने घेर लाव्यो. आ वखते लोकौ परस्पर कहेवा लाग्या:—“अहो ! एना शीलप्रजावने जुन्न ! जेणे पोताना शीलप्रजावशी सूकाइ गयेला उद्यानले फरी नवपल्लव करी दीधुं, आ कन्या खरेखरी उत्तमपुन्यवाळी, अतिशय प्रशंसा करवा योग्य, श्रेष्ठ लक्षणवाळी अने सफल जीवितवाळी ठे. देवताडए पण आ सुश्राविका एवी कुलधरपुत्रानो महिमा विस्तार्यो. आ माणिस्रशेठ पण त्रयलोकने प्रशंसा करवा योग्य केम न होंय ? कारण के, जेना घरने विधे आ कुलधरशेठनी पुत्रीरूप चिंतामणिरत्न निवास करे ठे.” आ प्रमाणे सर्व लोकोप्री स्तुति कराती ते कुलधरपुत्रीए घेर जइ संघने जोगन करावीने पळी पोते विधिची पारणुं कर्युं.

एक दिवस पावली रात्रीए जागी उठेली ते कुलधरशेठनी पुत्री पोते प्रथम अनुभवेला दुःखोने संनारीने विचार करवा लागी के, “जीवलोकने विधे निश्चे तेज पुरुषोने धन्य ठे के, जेमणे विषयना सुखने त्यजी दइ तप तथा संयमयुक्त अइ श्री जिनराजे कहेला चा- रित्रने अंगिकार कर्युं ठे; कामजोगना सुखने विधे आसक्त अइ रहेली हुंज अधन्य हुं, ए कामजोगो तो सने मळ्या नहीं, परंतु विविधप्रकारुं दुःख तो जोगवबुं पर्युं; बळी हुं एट- ली तो पुन्यवाळी के में जैनधर्मने अंगिकार कर्यो ठे, हवे म्हारे दीक्षा लेवी योग्य ठे; परंतु

ते पालगने दु समर्थ नथी, माटे गृहस्थपणे रहीने उग्रतप करु के, जेथी शरीरनी साथे  
 सत्तारसमुच्चु पण शोषण थाय " आवी रीते विचार करीने ते कुलधरपुत्रीए तप करवानो  
 आरज कयों केटलेक काळे ते ठह, अहम, पद्ममण अने मासकमण त्रिगेरे तप करवाथी  
 हीण शरीरवाळी थइ गइ पठी अनसन लइ शुज्जध्यानथी मृत्यु पामी सौधर्मदेवलोकने  
 विपे देवतापणे उत्पन्न थइ आयुष्य पूर्ण थये त्याथी चवीने तु \*विद्युत्प्रज्ञा नामनी ब्राह्म-  
 णनी पुत्री थइ, अने माणिकज्जेशेठ मृत्यु पामी अच्युतदेवलोकमा श्रेष्ठ देवतापणे उत्पन्न थ-  
 यो त्याथी चवी मनुष्यजातिमा उपन्यो, त्या पण दानादि धर्म करी ते नागकुमार देवता  
 पणे उत्पन्न थयो पूर्वजवना सवधने लीधे तने जाणीने ते त्द्वारा उपर वात्सल्यपणु करेठे  
 ते प्रथम कुलधरशेठना घरने विपे रहिने अज्ञानथी जे काइ पाप आचर्यु हतु, ते कर्मना वि-  
 पाकथी तु प्रथम दु खी थइ हती अने माणिकज्जेशेठना घरने विपे जैनधर्मनी प्रज्ञावना क-  
 रवाथी ते त्रिकरण शुद्धिने जैनधर्म आराध्यो, ते कर्मना विपाकथी तु अत्यारे अनुपम सुख  
 जोगवे ठे तें पूर्वजने विपे श्री जिनराजना मंदिरनु उद्यान नवपल्लव कर्यु, तेथीज देवनि-

\* जेनु वीजु नाम आरामशोभा पड्यु हतु ते.

स्थित उद्यान त्हारी पाबळ ब्रमण करे ठे. तें जिनराजना मस्तक उपर त्रण त्रण धारण करीं हत्तां, तेज कारणथी तुं ते उद्याननी गायाने विये निवास करे ठे. वळी तें त्रण प्रकारे जिनराजना अंगनुं पूजन कर्युं ठे, तेथीज त्हारा शरीरने विये रोगो उत्पन्न थता नथी; तेमज तुं जिनप्रक्ति करवाले लीधे स्वर्गना राज्यसमान राज्यलक्ष्मी प्रोमवे ठे. ठेवटे हे आरामशो-  
ज्जा ! तुं जिनराजनी प्रक्ति करवाथी अनुक्रमे मोक्ष पामीश.”

गुरुनां आवां वचन सांभळी आरामशोच्चा तःकाळ मूर्ख पामी पृथ्वी उपर पत्नी. शी-  
तळ जळ अने चंदनादिकना उपचारथी सचेत थएली ते गुरुने नमी हाथ जोप्ती विनंती क-  
रवा लागी.—“हे मुनिश्वर ! आपे म्हारो पूर्वजव कह्यो ते हुं जातिस्मरण ज्ञानथी जाणुं छुं,  
आपे जे कह्युं ते सर्व यथार्थ ठे, तेथी हे सूरीश्वर ! हुं संसारथी उधेग पामीछुं; मोटे आप मने  
राजा पासेथी डोमवो के, जेथी हुं आपनी पासे चारित्र अंगीकार करुं.” तेवारे जितशत्रु  
भूपतिए कह्युं. “हे भडे ! संसारनी अनित्यता जाली कयो पुरुष गृहवासमां निवास करे ? मोटे  
हुं पण दीक्षा लश्श.” फरी भूपतिए सुनिश्वरने कह्युं. “हे मुनिराज ! हुं पट्टराणीना पुत्र मल  
यसुंदरने राज्यासन उपर स्थापन करी अहिं पावो आवुं त्यांसुथी आप म्हारा उपर प्रसाद

करी अहि रहेजो " पठी आचार्यने नमस्कार करी घेर जइ मलयसुदरने पोताना पदे स्थापन करी जूपतिए नगरमा अष्टाशमहोत्सव कयो, त्यारपठी दीनजनोनो उहार करी अने जिन-जवनादि सातहोत्रने विषे बहु इअ आषी गुरुनी पासे आब्यो, त्या तेणे आरामशोज्ञासहित दीक्षा लीधी मलयसुदरे तेमनो दीक्षामहोत्सव कयो, पठी मुनिउना समूहनी साथे विहार करता अने सर्व शास्त्ररहस्यना जाण अएला ते जितशत्रु राजपिने आचार्यपदने योग्य जाणी गुरुए तेमने पोताने पदे (आचार्यपदे) स्थाप्या अने अर्घनी जाण तथा गुणनी जूमि एवी आरामशोज्ञाने (तेना गुणधी प्रसन्न धर) प्रवर्तिनी पद आय्यु श्री जितशत्रुसूरि अनेक जव्यजनोने प्रबोध पमानी अते अनशन लइ आरामशोज्ञासहित देवलोके गया अनुक्रमे ते वत्रे जणान्त त्याथी ज्यवी मनुष्यजातिमा केटलाक जवो करी अते कर्मद्वय थये निश्चे मोक्ष सुख पामशे ॥ इति आरामशोज्ञानी कथा ॥

माटे हे जव्यजनो ! तमे पण आरामशोज्ञानी पेठे सम्यक्त्वने विषे प्रयत्न करो के जेथी तमने पण थोका कालमा मोक्षसुख प्राप्त थाय

आरामशोज्ञाने सम्यक्त्वथी अपूर्व लक्ष्मी प्राप्त थयानी वात श्री वीरप्रभुना मुखथी सा-



भळं। आणंदश्रावके प्रभुने कह्युं.—“हे भगवान् ! हुं पांच महाव्रतरूप पर्वतना भारने धारण करवा समर्थ नथी; माटे पांच अणुव्रतरूप श्रावकधर्मनी इष्टा करुं छुं, के जेथी आपना सुखकमळथी सम्यक्तत्वमूल स्थूल प्राणातिपातविरमणादिरूप श्रावकधर्मने अंगिकार करी म्हा-रा श्रावकजन्मने सफल करुं. आजथी म्हारे वितराग एवा आप देव, पंचमहाव्रतधारक ब्र-ह्मचारी गुरु अने जिनप्रणितधर्म हो. श्री अरिहंतना चैत्यने त्यजी दइ अन्यतीर्थोउए गृहण करेला अरिहंतचैत्यने म्हारे प्रणाम करवो नहीं.” आ प्रमाणे कहीने ते आणंदश्रावके शंका, कांक्षा, वित्तिगिळा, कुलिंगप्रशंसा अने परिचय ए पांच दूषणरहित अने स्वैर्य, प्रभावना, भ-क्ति, कुलत्व अने तीर्थसेवा ए पांच आभूषणोथी सुशोभित एवा सम्यक्तत्वदर्शनरूप रत्नने व-चनथी अंगिकार कर्युं. तेनो आलावो आ प्रमाणे.—

अहन्नं भंते तुह्माणं समीधे सिञ्जानं पदिक्कमामि । सम्मत्तं उवसंपज्जामि । नो मे कप्पइ अज्जप्पभिइ अन्नञ्छिंएवा अन्नञ्छिअ देवयाणिया अन्नउत्थियपरिगाहिआणिया अरिहंतचेइआ-णिया वंदित्तएवा नमंसित्तएवा पुट्ठिं अणावित्तेणं आलवित्तएवा संलवित्तएवा तेसिं असणंवा पाणंवा खाइमंवा साइमंवा दाउंवा अपुप्पयाउंवा नन्नहारायाभिउंगेणं गणाभिउंगेणं वलाभि-

नुगेण देयाभिनुगेण गुरुनिग्गहेण तित्तिकतारेण कप्पइ मे समणे निग्गथे फासुएसणिजेण  
 असणपाणखाइमसाइमेण वड्डपरिग्गहकवलपायपुठणेण पीठफलगसिज्जासथारएण उंसह-  
 भेसजेण पन्दिताभेमाणस्त रिद्धरित्तए ॥

अर्थ — जगवान् ! हु आपनी तमीपे मिश्यात्वथी निवर्तुं तु अने सम्यक्त्वने अंगिकार  
 करु छु प्राजथी प्रारज्जीने स्हारे प्रन्यतीर्थीनुने, प्रन्यतीर्थीनुना देवने अने अन्यतीर्थीनुए  
 गृहण करेला अरिद्धतचैत्योने नमस्कार करवो न कळ्ये, तेमज अन्यतीर्थीनुनी साथे एकवार  
 अग्रग तो बहुवार बोलवु पण न कळ्ये, तेनुने अज्ञान, पान, खादिम अने स्वादिम एवो चार  
 प्रकारनो आहारपण पात्रबुझिणी एकवार प्रथवा बहुवार (परंतु राजाना, जनसमूहना,  
 नळप्रानना, देवताना, गुरु मातापित्ताना आग्रहथी तेमज कोइप्रकारे आजीविकाने माटे सा-  
 धुनुने आपवु पने तो वूट ठे ) आपवो न कळ्ये स्हारे निर्गथ एवा प्राशुक अने एपणीय एवा  
 अज्ञान, पान, खादिम, स्वादिम, वस्त्र, पात्र, कवल, पादप्रोठन, पाट, पाटला, शय्या, सथा-  
 रो अने शुठ रिगेरे औषध आपवु कळ्ये

पवी श्री वीरप्रभुए कहु — “हे आणद ! त्हारे आ सम्यक्त्वदर्शनना पाच अतिचार ठे ते

यथार्थ रीते जाणी लेवा, परंतु तेजुं क्यारें पण आचरण करवुं नहीं. ते अतिचार आ प्रमाणे.  
 १ देव, गुरु अने धर्मेनी शंका करवी, ए शंका नामनो पहेलो अतिचार जाणवो. २ परमतने  
 विषे अत्रिलाषा करवी, ए कांक्षानामनो बीजो अतिचार जाणवो. ३ तप अने संयम विगोरेना  
 फळउपर संदेह राखवो अथवा मलीन एवा मुनिउनी जुगुप्सा करवी, ए वितिगिह्या  
 नामनो त्रीजो अतिचार जाणवो. ४ चरक विगोरे बीजा पाखंकीउनी ॥ प्रशंसा करवी,  
 ए परपाखंकीप्रशंसानामनो चोथो अतिचार जाणवो. ५ ते परपाखंकीउनो परिचय करवो,  
 ए परपाखंकीसंस्तवनामनो पांचमो अतिचार जाणवो. आ पांच अतिचार सम्यक्तवदर्शन  
 वाळाए आचरवा नहीं. सम्यक्तवदर्शना पांच विभूषण आ प्रमाणे. १ जिनमतने विश्वे  
 दृढपणुं, ए स्थिरतानामनुं पहेलुं विभूषण. २ शासननी उन्नति करवी, ए प्रभावनामनुं  
 बीजुं विभूषण. ३ जिनेश्वरनी जक्ति करवी, ए जिनजक्तिमनुं त्रीजुं विभूषण. ४ जिनमत  
 ने विश्वे कुशळपणुं भेळवुं, ए कुशलतानामनुं चोथुं विभूषण. अने ५ तीर्थनी सेवा करवी,  
 ए तीर्थसेवानामनुं पांचसुं विभूषण. आ पांच सम्यक्तवदर्शना विभूषण जाणवा.

વઢી દે આણદશ્રાવક ! પ્રાણાતિપાતવિરમણરુપ પહેલા વ્રતનો વિચાર સાન્નલ સ્ત્રી વિગેરે  
 સર્વ વ્યાપારને ત્યજી વેનારા મુનિન, ત્રસ પ્રને સ્થાવરજીવોના સમૂહને મન, વચન, કાયાથી  
 સર્વશ્રા ત્રિરાવતા નય્રી દે મદાન્નાગ ! ગૃહવ્યાપારમા તત્પર ઇટલે કે સાવધવ્યાપારયુક્ત ઇવા  
 શ્રાવકોને પણ દેશય્રી ત્રસ પ્રને સ્થાવરજીવોને રક્ષણ કરવાનુ આગમમા કહ્યુ ઠે કહ્યુ ઠે  
 કે, જીવોના સૂદ્મ અને સ્થૂલ ઇગ્રા વે જ્ઞેદ ઠે તે જીવોની હિસા પણ વે પ્રકારે શ્રાય ઠે ઇક  
 શ્રારજ્ઞથી, વીજી સકલ્પથી તેમા શ્રાવકોને સકલ્પથી હિસાનો નિષેધ કયો ઠે તે જીવો  
 પણ વે પ્રકારના ઠે ઇક અપરાધવાલા અને વીજા અપરાધરહિત તેમા અપરાધવાલાનો સ-  
 કલ્પથી હિસા કરવાનો નિષેધ નથી અને અપરાધરહિતનો સકલ્પથી હિસા કરવાનો નિષેધ  
 ઠે તેમા પણ સાપેક્ષ અને નિર્પેક્ષ ઇગ્રા વે જ્ઞેદ ઠે, તેમા સાપેક્ષાયે કરીને અપરાધરહિત ઇવા  
 પુત્રાદિકને શિશ્વા નિમિત્તે વધાદિ કરવામા નિષેધ નથી શ્રાવા શ્રાવકના જ્ઞાગાય્રી જે પુરુ-  
 પો શ્રોમ્ની પણ જીવદયા પાલે ઠે, તે પુરુષો હરિવલ્લમઢીની પેઠે મહા સપત્તિને પામે ઠે ”  
 આણદશ્રાવકે પૂઠયુ —હે જગવન્ ! ઇ હરિવલ્લ નામે કોણ હતો ? તેણે શી રીતે જીવદયા પા  
 ઢી ? અને તેને કેવી રીતે મહા સપત્તિ પ્રાપ્ત શ્વ ? તે કૃપા કરીને કહો ” સામાન્ય કેવઢી

नी मध्ये चंडसमान एवा श्री वीरप्रभुए कह्युं. “गृहपतिउनी मध्ये आभूयणरुप हे आणंद ! सावधान मनश्री ते हरिबळनुं यथार्थ चरित्र सांप्रळ.

॥ हरिबळमढीनी कथा ॥

आ नरतक्षेत्रने विधे कांचनपुरनामनुं नगर ठे, त्यां वसंतसेनामनो राजा राज्य करतो हतो, तेने वसंतसेनामानी राणी हती; तेउने वसंतश्रीनामनी पुत्री हती. ते नगरमां हरि बळनामनो सही रहतो हतो, तेने धर्मश्री दूर रहेनारी अने पापनी समीपे वसनारी होवोने लीधे यथार्थनामने धारण करनारी प्रचंदानामनी स्त्री हती. अति क्रोधवाळी, क्रेश ठे प्रिय जेने एवी अने पति सामे कगेर जापण करनारी ते स्त्रीश्री हरिबळमढीने स्वप्नामां पण सुख नहोतुं. कह्युं ठे के:-

कुशामवासः कुनरंइसेवा, कुभोजनं क्रोधमुखी च त्रार्या ॥

कन्यावहुत्वं च दरिद्रता च, यद् जीवलोकै नरका भवंति ॥ १ ॥

अर्थ.-कुशामसां निवास, दुष्टराजानी सेवा, खराव भोजन, क्रोधमुखवाळी स्त्री, बहु

पुत्रीं अने दरिद्रता ए व आ जीवलोकमा नरक ठे

हरिवलमठी हमेशा मागला पकण्या माटे नदीए जतो अने ते वेची पोतानी आजीविका चलायतो दतो एक दिवस ते हरिवलमठी नदीमाथी मागला काढवाने लीधे थाकी गयेलो दोप्याथी नदीना काठाउपर वेगे हतो, एवामा त्या तेणे एक मुनिने दीठा, तेथी ते दर पामतो मुनि पासे जइ तेमने प्रणाम करवा लाग्यो मुनिए कहु “हे जइ! तु काइपण धर्मनु स्वरूप जाणे ठे?” हरिवळे कहु “महाराज! पोताना कुळाचार विना बीजो कयो धर्म ठे? अर्थात् पोतानो कुळाचार एज धर्म ठे.” मुनिए कहु “हे धीवर! आ वचन मूर्ख पामर लोकोनु ठे, जो कुळाचार एज धर्म होय तो पठी अधर्मने त्रिये धर्मनु स्थापन अवाथी अधर्म तदन ठमी जाय जो दरिद्र, दु ख, हाश्य विगेरे कुळकमथी चालती आवेली स्थीतिने त्दारा विनीतपुनो न त्यजी दे तो त्दारो कुळाचार प्रमाण आय, पण ते अवानु नथी, कारणके धन प्राप्ती अये कुळकमथी चालता आवेला दरिद्र, दु ख अने दासपणा विगेरेने त्यजी देवाय ठे, तो पठी कुळाचार ए धर्म एम शी रीते कहेवाय? माटे हे धीवर शिरामणि! निश्वे पोतानो कुळाचार ए धर्म नथी, परतु प्राणी उपर दया करवी एज धर्म जिनराजे क-

ह्यो ठे. जीवदया संसाररूप समुद्रने तरवामां वहाणसमान, दुःखरूप पर्वतोने तोमी पाम-  
वामां वज्रसमान, तेमज मनोवांडित आपनारी अने बाह्य तथा अभ्यंतरशत्रुने जीतनारी  
ठे. जो तुं दुःखथी उद्देग पामतो होय अने सर्व प्रकारना सुखनी इच्छा करतो होय तो पुष्ट  
एवी जीवदयाने विषे पोतानुं चित्त स्थापन कर. ” मुनिनां आवां वचन सांझळी प्रतिबोध  
पामेला धीवरे कहुं. “हे भगवन्! तमे जे दयाधर्म कह्यो ते सत्य ठे, परंतु जेम दरिद्रना घ-  
रने विषे चक्रवर्तीने भोजन करतुं अशक्य ठे, तेम अमारा सरखाने धीवरकुळमां जीवदया-  
रूप धर्म पाळवो अशक्य ठे. अमे रातदिवस जीववध करीए ठीए तो पढी अमने जीवदया  
न्याथी होय?” मुनिए कहुं. “हे धीवर! जो तुं पूर्णरीते जीवदया पाळवा समर्थ नथी तो  
एम कर, के जाळमां प्रथम जे मद्य आवे तेने त्यजी देवो.” मुनिनां आवां वचनथी हरि-  
बळे ते ब्रत स्विकार्युं. पढी ते हर्षथी मुनिने नमस्कार करी पोतानुं कृत्य करवा माटे चाली  
निकळ्यो. हरिबळ पोते अंगिकार करेला व्रतने उत्तम प्रकारे पाळतो हमेशां पोताना कुळा-  
चारने करवा लाग्यो.

एक दिवस ते हरिबळधीवर जाळ लइ नदी उपर गयो, त्यां तेंणे नदीना पाणीमां जाळ

नाखी, तेमा एक वृद्ध म्होटो मद्य आवी पड्यो हरिवळें पोतानु प्रत साचय्या माटे तेने का-  
 इपण चिन्ह करी पाणीमा गोमी दीधो अने फरी जाळ नाखी, तेमा पण तेज मद्य आव्यो,  
 तेने त्यजी दीधो आवी रीते सध्याकाळसुधी जाळमा तेनो तेज मद्य पकड्यो अने हरिवळें  
 तेने गोमी दीधो, तोपण पोतानो नियम पाळवामा तत्पर एवो तेने मनमा जरापण खेद  
 थयो नहीं अदो! सकटमा आरी पड्या वता पण धीर पुरुषो पोतें प्रगिकार करेता नियमने  
 त्यजी वेता नपी सध्यात्तमये हरिवळ मनमा विचार करवा ताग्यो के, “मैं नियम प्रगिका-  
 र कयो अने ते पाळ्यो ए निशे नहु सारु णयु नहि तो मने दयाधर्म क्याथी होय?” आ  
 प्रमाणे हरिवळ विचार करतो इतो एवाम्मा तेनी आगळ कोइएक देवता प्रगट शइ तेने आ  
 प्रमाणे कहेवा लाग्यो

‘हे हरिवळ! तु मने लळनो अधिष्टायक देवता जाण, मे। त्दारा नियमने आधिज्ञान-  
 पी जाणी, तेनो विश्वास नहीं आवगाने लीधे मद्यनु रूप करी त्दारी परिक्रा करी ठे हे धी  
 वर! तने घन्य ठे, निशे तु सुकृतार्थ ठे, त्दारु जीवित सफल थयु, के जे ते सकटमा आवी  
 पड्या वता व्रतनी विरायना करी नहीं आ सत्तारमा केटला पुरुषो तो व्रतने गृहण करता



नथी अने केटलाक गृहण करे ठे ते बत्तमरीते पाळी शकता नथी; परंतु जेव्हा व्रतने अंगि-  
कार करी यथार्थरीते पाळ्ळे ठे तेव्हेनेज त्हेारा सरखा सत्पुरुष जाणवा. हे धीवर ! माटे तुं  
म्हारी पासेथी वरदान माग. कारणके लोकमां देवतानुं दर्शन अमोघ (सफळ) कर्हुं ठे.  
देवतानां आयां वचन सांजळी हर्ष पासेला धीवरे कर्हुं. “हे सुरेश्वर ! जो तसे प्रसन्न अथा  
हो तो आपत्तिने विषे म्हासं रक्षण करनारा श्यु.” देवता “तथास्तु” एम कहीने गयो. पठी  
मद्य नहीं मळवाने लीधे स्त्रीथी अथ पासतो हरिबळ रात्रीए नगरनी बहार देवमंदिरमां र-  
ह्यो, त्यां ते विचार करवा लाग्यो के “एक जीवनी रक्षा करवाथी मने आटलुं बंधुं फळ म-  
ळ्युं तो जेजु सर्व जीवानी रक्षा करे ठे तेव्हेने केटलुं बंधुं फळ सळतुं हशे ! धन्यपुरुषोनी म-  
ध्ये पण तेव्हेनेज धन्य ठे के जेव्हा क्यारे पण परजीवोने मारता नथी. परजीवोने घात क-  
रवामां तत्पर अने दरारहित एवा मनेज धिक्कार ठे. जो बीजा कोइ उपायथी हुं गृहस्थाश्र-  
मनो निर्वाह करुं तो विषवद्विषमान जीवहिंसाने त्यजी दंड.” जेणे धर्मनुं फळ दीतुं ठे  
एवो शुद्धस्वभाववाळो अने जेनुं अविष्यकाळे कळ्याण थवानुं ठे एवो हरिबळमन्त्री जेटला-  
मां आ प्रमाणे विचार करे ठे तेटलामां त्यां जे वन्युं ते सांजळो.

पूर्वे कोइएक विस गोखमा वेठेली तेज नगरना राजानी पुत्री वसतश्रीए, हरिवळ ना  
 मवाळा अने उत्तमरुपवाळा वणिकपुत्रने दीठो ह्शे, तेने जोवाथी रागने लीधे आतुर अएली  
 राजपुत्री वसतश्रीए तेने पोतानी पारो बोलावी स्नेहसहित मधुरवचने करी आ प्रमाणे क-  
 ह्यु “हे हरिवळ ! म्हारु वचन, साजळ - आजथी प्रारज्जिने में म्हारो प्राण त्हारे स्वाधिन  
 कर्यो ठे, माटे आपणे आपणु नगर तज्जी दइ परदेश चाल्या जइए, त्या जइ आपणे विवाह  
 करी जोग जोगवशु ” हरिवळे पण राजकन्याना मधुरवचन अने सुखकमलथी मोहपामी  
 राजजयने नही गणकारता ते सर्व अंगिकार कर्यु राजकन्याए दैवयोगथी तेने सकेतनो दि-  
 वस अने सकेतनु स्थान तेज वताव्यु के, जे दिवसे अने जे स्थाने हरिवळमठी भाठला नहि  
 मळवाने लीधे पोतानी स्त्रीथी जय पामी रानीए विचार करतो करतो सूत्ते हतो, तेज सके-  
 तवाळी रानी प्रावी कहु ठे के, गुप्तकार्य करनाराजने ते रात्री मनोजिष्ट करनारी होय ठे  
 वणिकपुत्र हरिवळ जेटलामा तैयार अइ सकेतस्थाने जवा उद्यमवत अयो, तेटलामा कर्मना  
 योगथी तेनी बुद्दी फरी जवाने लीधे ते विचार करवा लाग्यो “विचार कर्या विना कार्य  
 करवाथी कोण जाणे आगळ शुए आय ? प्रथम तो रुष्ट अएलो राजा म्हारा सधळा कुटुबने

मारी नांखे; माटे विणवह्निसभान ए राजकन्यानुं म्हारे काम नथी. एवो कयो पुरुष होय के जे जाणीने अग्निज्वालाने बाध ज़ीसे? आवी रीते विचार करी ते वणिकपुत्र हरिवळ संकेतस्थाने नहीं जतां पोतानी शय्यागां सूइ रह्यो. कहुं ठे के, इष्टफळ आपनारी कामधेनु इरिडीना घरेने विषे जती नथी.

हचे राजकन्या वरसंतश्री रत्न सुवर्णादि अपरिमित धन लह संकेतनी रात्रीए अश्व उपर चनी संकेतस्थाने (ज्यां हरिवळमढी सूतो हतो त्यां) आवी. निर्विघ्नपणे संकेतस्थाने आवी पहोंचवासी अति हर्षितचित्तवाळी राजकन्याए गाढस्वरथी कहुं के, “हे सुभ्रगशिरोमणी हरिवळ ! तुं अहिं आवी पहोंच्यो ठे के ?” देवमंदिरमां सूतेला हरिवळे पया तत्काळ जागी कुठी राजकन्यानां अमृतऊरतां वचन सांजळीने हर्ष पामता ठता हुंकारो कर्षो. पठी राजकन्या वरसंतश्रीए कहुं. “हे हरिवळ ! ऊट आगळ चाल, वेशांतरमां आपणा अनौरथ सफल परो.” हरिवळमढी विचारया लाग्यो. निश्चे आ कन्याए म्हारासभान नामवाळा बीजा कोइ पुरुषानी साथे अहिं आवनाचो संकेत कर्षो देखाय ठे, माटे आ राजकन्या एने पीसिथी बोलावे ठे. खरेखर म्हारा पुग्धे आ कन्याने शीघ्र अहिं खेंची आणी ठे, माटे चाल

तेनी साथे हुज चाव्यो जात्र, पाठळ जे वनवानुं हशे ते वनशे ” आ प्रमाणे विचार करी  
 हरिवळ तेनी पासो गयो, त्या ते अश्व उपर चढ्यो, तेनी साथे अप्सरानी पेठे वसतश्री पण  
 अश्व उपर चढी, पठी वत्रे जणाए त्याश्री प्रयाण कर्युं मार्गमा राजकन्याए अमृतसमान  
 मधुरवचनश्री तेने बोलाववा माड्यो, परंतु ते हरिवळ फक्त हुकाराविना बीजो शब्द जरापण  
 बोलतो नहीं, तेथ्री राजकन्याए विचार्युं के, “आ हरिवळ मने केम काशपण उत्तर नथ्री आप  
 तो ? हा, मे जाण्यु ! एने पोताना मातापिताना विद्योगनी पीना थाय ठे, तेथ्री ते मने उत्तर  
 नथ्री आपतो ” आप्रमाणे विचारकरती ते वसतश्री जेटलामा आगळ प्रयाण करेवे तेटलामा  
 जीवलोकने प्रगट करनारा सूर्यनो उदय थयो, तेथी ते पोताना मनोजिष्ट पुरुषने नहि देख-  
 ता बीजाने जोश हाहा शब्द करती ठती तत्काळ मूर्धश्री पृथ्वी उपर पडी, पठी शीतल ज  
 ल अने वायुश्री सावधान थएली ते वाळा अति करुण अने अति दीन एवा शब्दश्री विलाप  
 करती वारवार आ प्रमाणे कहेवा लागी - “जेम उनाळानी रुतुमा तापश्री पीना पामेतो  
 अने महातृनाथी आकुळ व्याकुळ अथेलो गजराज जळथ्री नरपूर एवा तळावने जोश तेमा  
 पाणी पीवा माटे उतरे, परंतु जळथ्री थोमे दूर रहेला कादवमा खूची जवाने लीधे न मळे

नीर (पाणी) के न मळे तीर (कांठो). तेस हमणां म्हारे पण अणुं ठे. ज्यां पक्कीडनी शब्द पण संज्ञळातो नथी, जे मनोरथने अगोचर ठे अने जे देवताडने पण असाध्य ठे, तेवा का र्थने दैव क्रीडामात्रमां वनावी आयें ठे. हा! हवणां हुं शुं करूं? अने कोनी आग ल जइने पोकार करूं? निश्चै दैवे मने आवा कार्यथी बहु विटंबना पमासी ठे. अरे निर्दय दैव! आजे त्वारा हाथमां बीजो कोद्र माणस न चमयो के जे मने अवळाने तें आवी रीते विटंबना पमासी?" आवी रीते पोताना कोद्र पूर्वजवना कर्मदोषथी आर्तध्यानमां पमेळी अने पराजवणं पासेली ते वसंतथी फरी विचार करवा लागी. "अरे! दैवने वृथा उपालंज (उपको) आपवाथी शुं? आतो म्हारा कर्मनोज दोष ठे. जीवे पूर्वजवमां जे ज्ञावथी जे शुज के अशुज कर्म कर्तुं हशे, तेवुं तेने फळ मळशे; जो म्हारा ज्ञाग्येज आ जेवा तेवा पु रुपने अहिं आयो ठे तो पवी हुं म्हारा आत्माने आर्तध्यानवने वृथा क्लेश शामाटे पमा- हुं?" आ प्रमाणे विचार करती ते राजकन्या जेटलामां स्थिर थइ ते पुरुषने जुए ठे तेटला- मां तुरत गंजीर आकाशवाणी थइ. ते आ प्रमाणे:—

“हे नई! जो तुं विश्वने विपे सुखनी वांग करती होय तो चंइसमानउज्वळ यशवाळा

अने जगम कल्पवृक्षसमान आ पुरुषने अगिकार कर ” आवी आकाशवाणीथी राजकन्या-  
 ए तेने उत्तम पुरुष जाणी स्नेहपूर्वक प्रीतिवचनवने कहु —“हे पुरुषोत्तम ! हु बहु मार्ग  
 उल्लघन करवाने लीधे बहु तृगतुर अइ तु, तेथी म्हारा माटे ऊट शीतळ जळ लाव ” वस-  
 तथ्रीना आवा वचनथी सतोय पामेला हरिवळे ते जयकर अरण्यमाथी ऊट पाणी लावी ते  
 ने शात करी जयकर अरण्यमाथी पाणी लाववाने लीधे धैर्यवत पुरुषोनी मध्ये सुकुटतु-  
 द्य ते पुरुषने जाणी राजपुत्रीए स्नेहथी आ प्रमाणे कहु —“हे सत्पुरुष ! हमणाज शुभ ल  
 म ठे, माटे तु म्हारी साथे पाणीग्रहण (लग्न) कर ” पठी राजकन्याना वचनथी प्रसन्न अए-  
 ला हरिवळे वसतथ्रीनी साथे गार्ध्व विवाहथी पाणीग्रहण कर्युं पठी प्रसन्न अएला ते वने  
 जणाए आगळ प्रयाण कर्युं अनुक्रमे गामेगाम उल्लघन करता ते वने जणा एक नगरमा  
 गया, त्या राजकन्याना वचनथी हरिवळे उत्तम लक्षणावाळो अने गतिरने चतुर एवो एक  
 घोसो ली गो अने सेवक विंगेरे राख्या, त्याथी पण बहु प्रीतिथी अनुक्रमे प्रयाण करता अने  
 बहु देशोने उल्लघन करता तेजने एक दूर देशमा विलासपुर नामनु नगर प्राप्त थयु स्थाने  
 स्थाने नदनवन समान उद्यान, वाळ्य, कूवा प्रने मनोहर एवा जिनमदिरोधी सुशोभित एवा

ते नगरने जोइ वसंतश्रीए पोताना प्रिय पतिने कहुं.—“हे त्यामित्र! स्वर्गनी रावें शोभाने तिरस्कार करनारा आ मनोहर नगरमां जो आपणे सुखे निवास करीए तो तारुं आय.” प्रियानां आवानां वचनश्री हरिबळे सात माळनुं एक घर भादने लइ तेमां निवास कर्यो, त्यां राजपुत्रीए आयेली असंख्य धनसमूहश्री विविधप्रकारनां इंडियसुखोने तथा प्रियाने भोगवतो ते हरिबळ मनमां विचार करवा लाग्यो के, “अहा! क्यां हुं अधमजाति पारधी! अने क्यां आ राजपुत्री! वळी क्यां आ अपरिमित धन! पुन्ययोगश्री आ सघळो संबंध अयो ठे; तो हुं पण लहमीतुं फळ लउं.” आवो विचार करीने ते दीन, अनाग्र अने दरिडी लोकोंने सुख उत्पन्न करनारुं दान निरंतर आपवा लाग्यो. आस करवाशी लोकमां तेनी एवी प्रसिद्धि शवा लागी के, “अहिं कोइ राजपुत्र आव्यो ठे ते हमेशां बहु दान आपे ठे.” दानश्री कोनी प्रसिद्धि न आय? कहुं ठे के:—

पात्रे धर्मनिबंधनं तदितरे प्रोद्यद्वयाख्यापकं, मित्रे प्रीतिविवर्द्धकं रिपुजने वैरापदारकमम् ॥  
 नृत्ये नृक्तिभरावहं नरपतौ सन्मानपूजाप्रदं, भट्टादौ च यशस्करं वितरणं न क्वाप्यहो निष्फलम् ॥

अर्थ:—दान पात्रने विषे आप्युं होय तो पुन्य बांधनारुं आय ठे; पात्र विना वीजाने आ-

पवाथी म्होटी दयाने प्रगट करनारु थाय ठे, मित्रने आपवाथी प्रीति वधारनारु थाय ठे, शत्रुने आपवाथी वेरने पूर करवा समर्प थाय ठे, सेवकने आपवाथी भक्तिसमूहने करनारु थाय ठे, राजाने आपवाथी सन्मान आपनारु थाय ठे अने जाट चारणादि लोकोने आपवाथी यश करनारु थाय ठे. ग्रहो दान कोइ रथानके पण निष्फळ थलु नथी

हरिवळनी प्रसिद्धि ते नगरना राजाए साजळी, तेथी भूपतिए हरिवळने पोतानी पासे वोलावी वट्ट सन्मान आप्णु कळु ठे के -पुन्यधी ऋषु सुख प्राप्त थतु नथी? पठी हरिवळ दमेशा राजानी पासे जवा लाग्यो, राजा पण तेने प्रीतिथी आदरसत्कार आपतो अनुक्रमे तेजने परस्पर अति गाढप्रीति थइ कळु ठे के -देवता, विद्याने सुख पाठे करनार अने यथार्थ सेवा जाणनार ए त्रण पुरुषो, पृथ्वीने सुवर्णना पुष्पवाळी वनावी देठे

एक दिवस मदनवेगभूपतिए अति स्नेहथी हरिवळने तेनी स्त्रीसहित पोताने घेर जोजन करवानु आमत्रण कर्णु, पठी भोजन अवसरे स्त्रीसहित हरिवळ राजमदिरे गयो, त्या ते भोजनगृहमा वेगो, राजा तेने पोताना हाथथी पीरसवा लाग्यो भूपति रतिसमान रूपवाळी वसंतश्रीने जोइ कामाग्निणी वळतो वतो मनमा विचार करवा लाग्यो के, "शु आते स्वर्गथी



उतरी ठे के पातालथी आवी ठे? आ किंजरी ठे? विद्याधरी ठे? के कामदेवनी स्त्री रतिपो-  
ते ठे? निश्चै में आवुं रूप क्याइपण जोयुं नथी. जो आ स्त्री मने न मळे तो म्हारुं जीवित  
अने राज्य वृथा जाणवुं. परंतु हरिबळ ज्यासुधी जीवतो होय त्यांसुधी ए शी रीते मळे?  
माटे कोइपण नपायथी तेने मारी नांखुं.” अहो कामांध पुरुषोने धिक्कार ठे! धिक्कार ठे!!  
राजा आ प्रमाणे विचार करतो हतो, एवामां प्रियासहित हरिबळ भोजन करी पोताना घेर  
आओ. पती राजाए पोतानो अजिप्राय मंत्रीने कह्यो. मंत्री पण तेने दुष्ट विचारथी न वारतां  
नलटो हरिबळने मारवाना विचारनी पुष्टी करवा लाग्यो. कहुं ठे के:-

सर्वत्र सुलज्जा राजन्, पुमांसः प्रियज्जाषिणः ॥

अप्रियस्य तु पण्यस्य, वक्ता श्रोता च दुर्वज्रः ॥ १ ॥

अर्थ:-हे राजन्! सर्व स्थानके प्रिय बोलनारा पुरुषो सुलज्ज होय ठे, परंतु अप्रिय अने  
हितकारी बोलनारा तथा सांभळनारा दुर्वज्र होय ठे.”

एक दिवस नृपतिए मंत्रीना शीखवामवाथी सज्जामां कहुं के, “हे सज्जासदो! सांजळो.  
म्हारे म्हारी पुत्रीनो विवाहोत्सव म्होटा आमंवरथी करवो ठे, माटे म्हारी सज्जामां एवो

कोइ वीर पुरुष ठे के जे लकानगरीमां जइ विन्नीपणने विवाह उपर आववानु आमत्रण  
 करी आवे? ” राजानो आवो अति विषम आदेश साज्जळी सर्वे सजासदो नीचु मुख करी  
 रह्या, पठी तेणे हरिवळना मुख सामुं जोयु, ते वखते दुष्ट एवा मत्रीए आ प्रमाणे कह्यु —  
 “हे स्वामिन् ! आपना राज्यमा हरिवळ समान विगमकार्य करनार बीजो कोइ देखातो न  
 श्री महाराज ! सर्वे सेवको आपना प्रसादथी सुख जोगवनारा ठे, परतु जेनु विषम सकट  
 मा कार्य करे तेवा तो बहु श्रोमा ठे हरिवळ विना बीजो कोण त्रणभुवनना सघळा जारने  
 नपामवा समर्थ थाय ? माटे हे प्रजानाथ ! आ कार्य हरिवळने सोपो, कारणके गजराजने  
 नपामवा योग्य भार गजराजज नपामे ठे ” मत्रीना आवा वचन साज्जळी दज्जबुड्ढिवाळारा-  
 जाए कह्यु “हे हरिवळ ! त्दारा विना बीजो कोइ आ कार्य करे तेम नथी, माटे ते कार्य तु  
 कर ” पठी हरिवळे गाढधैर्यपणार्थी राजानु वचन अगिकार कर्यु अहो ! म्होटा पुरुषोनु अ-  
 द्रुत दाहिएयपणु आश्चर्यकारी ठे पठी हरिवळे घेर आवी सर्व वात पोतानी स्त्री वसतश्रीने  
 कही राजपुत्री वसतश्रीए पण राजाना आशयने जाणी बहु खेद पामता वता पोताना प-  
 तिने कह्यु “स्वामिन् ! राजमदिरमा भोजन करवा प्रावेली मने राजाए दीठी हती, तेथी

मने पोताने त्यां राखवा माटे राजाए तमने सारी नाखवानो आ अनर्थ आरंभ्यो ठे. आपे आ-कार्य विचार कर्पोविना अंगिकार कर्तुं ठे. जुन पतंगीआन पण विचार कर्पोविना वेगवेगे कार्य करवाथी दीवामां नाश पामे ठे. कहुं ठे के:-

सहसा विदधीत न क्रियामदिवेकः परमापदां पदम् ॥

वृणुते हि विमृष्यकारिणो, गुणलुब्धाः स्वयमेव संपदः ॥

अर्थ:-दाह्या माणसे सहसा कार्य करवुं नहीं, कारण अविवेक महा आपत्तिनुं स्थान ठे; अर्थात् विचार कर्पोविना कार्य करनारो माणस महा आपत्तिना स्थानने पामे ठे. गुणमां लुब्ध एवी संपत्तिनुं पोतेज विचारथी कार्य करनाराने आवी मळे ठे.

माटे हे नाथ ! आजे कांइपण विचार करी अने कोइ रीते कांइपण शीघ्र करी ते का-र्थने तमारा माथेथी उत्तारी नाखो तो सारुं थाय." प्रियानां आवां वचन सांजळी सात्विक पुरुषोनी मध्ये श्रेष्ठ एवा हरिवळे कहुं.- "हे मुग्धे ! आ तुं शुं बोले ठे ? धीर पुरुषो प्राणति पण अंगिकार करेखाने त्यजी देता नथी. सज्जनपुरुषे वगासु खालां अथवा तो निडा लेतां जे अकरो मुखमांथी काड्या होय ते अकरो पच्छरसां टांकणाथी कोत्तरेखा अकरो समान होय

ठे गमे तो कपाइ जवाय के बधनमा परु य अग्रवा तो सर्व लक्ष्मी जती रहे, परंतु सज्जन  
 पुरुषे अगिकार करेलु पाळवु जोइए जो के अगिकार करेलु कार्य करवामा काइपण अनर्थ  
 आय अग्रवा न थाय, परंतु तेमा एटलो तो निश्चय ठे के प्रथम अगिकार करेला कार्यने त्य-  
 जी देवाथी झोटो अग्रवाद आवे ठे, माटे प्रा कार्यने अर्थे जइने हु पाठो प्रावीश न्यायमा  
 रहेला पुरुषने विरमकार्य पण सइलु अइ पडे ठे प्रिये ! मने मनमा बीजी काइ चिता नथी,  
 पण एक त्हारी चिता ठे, अने ते एज के राजा कामाध अएलो होवाथी ते त्हारु हरण कर-  
 शे ” पतिना प्राग वचन साभळी दर्प पामेली अने वियोगरूप अग्रिथी तप्त अएली वसत-  
 श्रीए कह्यु “ स्वामिनाथ ! जो एम ठे तो आप सुखेथी जानु, मार्गमा तमने निर्विघ्न शानु,  
 आप कार्य करीने यइ लइ कुशळताथी ऊट पाठा आवो वळी आपे हृदयमा जे म्हारी चि-  
 ता धारण करी ठे, ते क्यारे पण न करवी, कारणके कुळवधुन प्राणाते पण शीळखरुन कर  
 ती नथी हे प्रिय ! हु आपने एटली विनती करुछु के आपे पोताना जीवितनु प्रयत्नथी रक्ष-  
 ण करवु अविचारी कार्य करवाथी पतगीअानी पेठे ऊपलावु नहीं कह्यु ठे के.—

जीवन् भक्षण्यवाप्नोति, जीवन् पुण्य करोति च ॥

मृतस्य देहनाशः स्याद्धर्माद्युपरमस्तथा ॥

अर्थः—जीवतो माणस भइ पामे ठे, अने जीवतो माणस पुन्य करे ठे; मृत्यु पामेला माणसना देहनो नाश थाय ठे, तेमज धर्मादि पण नाश पामे ठे.”

प्रियानां आवां अमृतसमान वचन सांज्रळी अने तेनी रजा लइ हरिवळे दक्षिण दिशा तरफ प्रयाण कर्तुं. अनुक्रमे गाम, नगर अने आकर विंगेरेने विषे फरतो फरतो ते समुझे कांठे आवी पहेंच्यो. कारण उद्यमवंत पुरुषने शुं दूर होय ठे? पवी जयंकर, जयकारी ए-वा चारे दिशामां उबळता कड्डोलथी नरपूर अने पुरुषोथी न तरी शकाय एवा समुझे जोइ नडेग पामेलो हरिबळ विचार करवा लाग्यो के, “प्रियाए ना कद्या ठतां प्रारब्धयोगथी हुं आहिं आब्यो छुं; परंतु हवे समुझना मध्यजागमां रहेली लंकामां शी रीते जइश? चाल प्रथम समुझमध्ये प्रवेश तो करूं, पवी जे थवानुं हशे ते थइ रहेशे; कारण अंगिकार करेलुं कार्य पार पारुवुं अथवा मृत्युने शरणे थवुं ए बनेमांथी सत्पुरुषोनी एकज गति होय ठे.” आ प्रमाणे चित्तमां विचार करी निष्कंप थएलो हरिबळ जेटलामां समुझे विषे ऊंपापात दे ठे, एटलामां पूर्वे वरदान आपनारा जळाधिष्ठित देवे प्रसन्न थइ तेने कथुं, “हे महा पुन्य-

વાનુ જ્ઞાન! હુ ત્હારું પ્રિય શુ કરુ તે કહે? દેવતાના આગાં વચન સાજ્ઞાળી હરિવલ્લ વિચારવા  
 લાગ્યો.—“અહો પુન્યનુ ફલ વહુ આશ્ચર્યકારી છે, નિશ્ચે હુ તે દેવતાને નિધિની પેઠે વિસરી  
 ગયો હતો, પરતુ સકટ આવી પમે ઠતે આ અવસરે તે પોતાની મેલે પ્રગટ થયો, માટે નિશ્ચે  
 જીવદયાનુ ફલ વહુ મોટુ છે.” આવી રીતે વિચાર કરી બુદ્ધિમાન હરિવલ્લે દેવતાને કહ્યુ—  
 “હે દેવેન્દ્ર! મ્હારે કાર્ય નિમિત્તે લકામા જવુ છે, માટે ત્યા પહોચામુ.” દેવતાએ તેનુ વચન  
 સ્વીકાર્યુ અને મ્હોટુ મઘનુ સ્વરુપ કરી હરિવલ્લને પીઠ ઉપર બેસારી નદીની પેઠે સમુદ્રને ઉ-  
 દ્ધવન કરી તત્કાલ લકામા પહોચાલ્યો પઠી દેવતાએ કહ્યુ “હે હરિવલ્લ! લંકાનુ આ સર્વ  
 શતુના પુષ્પ ફલથી સુશોજિત એવુ ઉદ્યાન છે તેને તુ જો” હરિવલ્લે નદનવન સરખા તે ઉ-  
 ધ્યાનને જોતા જોતા તેની અંદર રહેલા એક સુવર્ણ મહેલને દીઠો, તેથી તે કૌતુકને લીધે તે-  
 મા ઝટ પ્રવેશ કરી સુવર્ણ અને સુક્તાફલની માલાના સમૂહને જોવા લાગ્યો, પરતુ ત્યા તેણે  
 કોઈ માણસને દીઠુ નહીં પઠી વિસ્મય પામેલો તે મહેલના મધ્યજાગમા ગયો તો ત્યા તેણે  
 ઉત્તમ લાવણ્યવાળી અને જાણે મૃત્યુ પામેલી હોયની! એવી એક ઉત્તમ કન્યાને દીઠી, તેથી  
 તે વિચારવા લાગ્યો “આ મહેલ શુન્ય કેમ? અને આ નહીં નાશ થયેલા પુષ્ટ શરીરવાળી

कन्या मृत्यु पामेलानी पेठे केम पम्नी ठे? आ प्रमाणे विचार करतो अने कांश्क खेद पामेलो ते हरिवळ जेटलामां आम तेम जोवा लाग्यो, तेटलामां तेणे अमृतरसथ्री भरेलुं एक तुंबडुं दीठुं. ते तुंबमाने दयाळु एवा हरिवळे लइ तेमांना अमृतरसवने ते कन्याना सघळा अंगने सिंचन कथुं. कारणके सत्पुरुषोने वीजाठनुं हित करवानी हमेशां चिंता रह्या करे ठे. अमृ- तरसनुं सर्व अंगे सिंचन थवाथी यौवनना भारे करीने भरपूर अने लावण्यना रसवाळी ते कन्या ऊट उठी, अने अति हर्ष पामती ठती हरिवळने पूठवा लागी. “हे सत्पुरुष ! परोपकार करवाथी में तमारुं उत्तमपणुं जाण्युं ठे, तसे अहिं श्रामाटे आठ्या ठो? कयांथी आवोवो? अने कोण ठो? ए सघळुं मने कहेो.” हरिवळे कळुं. “विशाल नगरना महाराजा मदनवेगनी निरंतर सेवा करनारो हुं हरिवळ नामे पुरुष हुं, लंकाना राजा विन्नीपणने नि- मंत्रण करवा माटे देवना प्रसादथी मड्ड उपर वेसी वेगवने अहिं आठ्यो हुं. हे भडे! हवे तुं त्हारुं पोतानुं चरित्र मने कहे.” एम हरिवळे सूचना करेली ते कन्या गाढ रोमोट्टगमयुक्त अइ ठती पोतानुं चरित्र कहेवा लागी. “लंकाना राजा विन्नीपणने माटे निरंतर पुष्प लावी

\* उभां थएलां रुवाडांवाळी.

आपनारो, सुरगृह नामना उद्याननु रक्षण करारो, स्वप्नावधी कम्बो अने क्रूरकर्षे करना  
 रो पुष्पप्रदुक्तनामनो माळी म्हारो पिता थाय ठे जयकर सर्पश्री उत्पन्न अएजा विपहर भ-  
 णिनी पेठे पुष्पलक्ष्मीना रारखी सुकोमलअगवाळी कुसुमश्रीनामनी हु ते माळीनी पुत्री  
 छु एक दिवस म्हारा पिताए सामुझिकशास्त्रना जाण पुरुषने पूछ्यु के, "उत्तम लक्षणावा-  
 ळी आ कन्यानो कोण पति धरे? ब्राह्मणे म्हारो हाथ जोडने कयु के, "हे माळी! आ त्हा-  
 री पुत्रीना हाथमा घणीज शुभ रेखाउं ठे, माटे उत्तमलक्षणावाळी प्रा पुत्रीनो कोर राजा  
 पति अशे कयु ठे के, जेना हाथ अथवा पगमा कळश, सिंहासन, प्रश्व, गज, रथ, लक्ष्मी,  
 वृक्ष, यज्ञस्तंभ, वाण, माळा, चामर, कुन्डल, अकुश, यव, पर्वत, व्वजा, मन्त्र, साथीउं, वे  
 दी, बीजणो, गख, ठत्र प्रने कमळ ए वस्तुउंनु चिन्ह होय ते माणस जो पुरुष होय तो  
 राजा थाय अने स्त्री होय तो ते राजली थाय वळी जे स्त्रीना कपाळमा त्रिशुळनी रेखा हो  
 य अथवा जे स्त्री हसती होय ते वावते कपाळमा साथीउं पन्तो होय तो ते स्त्री पण सर्व  
 स्त्रीउंना अधिपतिपणाने पामे ठे " ब्राह्मणना प्राया वचन साभळी राज्यना लोचनी प्राकुळ  
 व्याकुळ अइतो ते म्हारो मूर्ख पिता लग्नमाटे म्हारी इच्छा करवा लाग्यो जेउं रात्रीए नथी



देखता तेज रतांधळा कहेवाय ठे, अने जेज दिवसे नश्री देखता तेज दिवांधा कहेवाय ठे; तेवीज रीते जन्मांध, मायांध, क्रोधांध, कामांध अने लोत्रांध ए पुरुषो अतुंकमे एकबीजाधी विशेष आंधळा जाणवा. म्हारा पितानो आवो आशय जाणी म्हारी मा विंगेरे स्वजनवर्गे तेने (म्हारा पिताने) घरमांश्री काढी मूक्यो. अहो! माणसने लोत्रश्री शुं दुःख नश्री अतुं? पठी पापात्या एवो ते म्हारो पिता मने बंदीवाननी पेठे पकनी अहिं आवी निवासस्थान करीने रच्यो ठे. ते ज्यारे पोतातुं काळ करवा जाय ठे त्यारे मने विद्याना वळश्री मृत्यु पामेलासरखी बनावी इ ठे, अने ज्यारे पावो आवे ठे त्यारे आ तुंवनीमां जरेला रसश्री जीवती करे ठे. हे सत्पुरुष ! आ प्रमाणे हुं म्हारा पिताश्री महा दुःखसमुद्रमां पकीठती निवास करं हुं. दुःखश्री पीता पामता माणसोने जीववा करतां मरण पामतुं ए वधारे सारं ठे. हे सत्पुरुष ! जो तुं म्हारं वचन मान्य करे तो हुं त्हारी पासे कांड प्रार्थना करं. प्रार्थना करवी ए म्होटा पुरुषोतुं प्रधानकार्य कहेलुं ठे; वीजानी प्रार्थना करवी ए म्होटा मांम्होडुं दुःख ठे, तेमां पण करेली प्रार्थनानो जंग थाय तेतो खरेखर म्होटा दुःखमां पण म्होडुं दुःख ठे.”

हरिवळ्ळे कथुं:—“म्हारा सरखुं जे कार्य होय ते कहे, हुं ते त्हारं कार्य पूर्ण करीश.” क-

न्याए कहुं “म्हारी साथे लग्न कर” हरिवळ मनमा विचार करवा लाग्यो “कळपवेळ स-  
 मान जीववमानु आ फळ ठे के जे विद्याधरनी पुत्री मने हीनकुळमा उत्पन्न थएलाने श्छे  
 ठे” पठी हरिवळे ते कन्याना सतोऱ्ने माटे तेनी साथे लग्न कर्युं पठी हर्न पासेला चित्त-  
 वाळी विद्याधरीए हरिवळने कहुं “हे स्वामिन्! पुष्पवटुक अहि आवीने तमागे प्रनर्ग क-  
 रशे, माटे आपणे अहिशी बीजा स्थानके जता रहीये तो सारु विज्ञीषणने निपंत्रण कर-  
 वाथी सयुं, कारणके माणसना कार्यमा विद्याधरोनी पेठे तेउ द्यारे पण जता नथी वळी  
 तमारा नूपतिने एवो विश्वास आवे के निश्चे एणे लकामा जऱ्ने विज्ञीषणने आमंत्रण कर्युं  
 ठे, माटे ते विश्वास नपजाऱ्ने प्रर्थे काइ निशान लावी आपु” एम कही ते विद्याधरपु-  
 त्रीए कोइपण नपायथी विज्ञीषणनु चंद्राहासनामनु खळ लावी आप्यु पठी हरिवळ, स्त्री  
 सहित घरनी सारसार वस्तु तथा अमृतरसथी नरेलुतुंवडु लइ नगरनी वदारआव्यो पूर्वना  
 देवताएतेने स्त्रीसहितपोतानी पीठनपरवेसारी तत्काळ विशालनगरना उद्यानमा पहेचाड्यो  
 ह्ये अहि ते अवसरे कामथी पीना पासता मठनवेगराजाए पोतानी दासीने बवीनन-  
 वीन रस्तुन आपी वसतथी पासे मोकली, वसतथी पण विचार करी दासीने कहेवा लागी

“हे नई! राजा नवीननवीन वस्तुछे म्हारा घरे शाभाटे भोकले ठे?” दासीए कहुं. “हे बंजमुखी! राजाए प्रीतिपात्र एबा त्हारा पतिने पोताना म्होटा कार्यने अर्थे भोकल्या ठे ते शुं तुं नथी जायती? माटेज राजा त्हारा घरनी चिंता करे ठे.” दासीनां आवां वचन सांज-की वसंतश्रीए विचारुं के, “हा म्हारा पतिनुं चिंतवन एने खरेखहं ठे, आ राजानो म्होटी प्रसाद ठे.” एम विचारी तेलो दासीए आशेली समयी वस्तु लह लीधी; कारण के अति का-मांधपुरो उगवायोग्य ठे. आ प्रभाणे राजाए इब्रवस्तु भोकलवामा अने कुशळवार्ता पूठवा ना बहु उपायोथी केटलाक दिवसो आशामांनि आशामां दुःखथी निर्गसन कर्या.

एक दिवस कामाग्निथी तत थएली अने विवेकरहित बनेलो भइमवेगभूपति पोते एकलो वसंतश्रीना घेर आब्यो, ते वखते वसंतश्रीए राजाने जोइ अंतःकरणसां बहु धेव ठतां उपर थी गाढस्नेह देखानि आसन आपवादिक बहु अक्ति करी; पठी भूपतिए प्रसन्न अरने कहुं. “हे चंडमुखी! म्हंहं वचन सांजळ. तुं लो करीने रतिसमान ठे अने हुं कामदेवसमान छुं, माटे जो पूर्वपुन्यनायोगथी आपणा वल्लेनो संजोग थाय तो मिथे विधातानो अम राफळ अयो कहेवाय.” भूपतिनां आवां वचन सांजळी चितनां अत्यंत खेदपाथली वसंतश्री विचार करवा

लागी "आ राजा वे अने हु शरणरहित हु तेणी शु कह? हा! म्हारे प्रा राजात्री चितामणि  
समान शीलनु शी रीते रक्षण करवु? निश्चे शीतविना स्त्रीनुतो जन्म श्रेष्ठ जन्मी कह्यु ठे के -  
अणताने पावरासीनु, जया उदयभागया ॥

तया उत्थित्तण पत्ता, सम्म जाणाहि गोयमा ॥

अर्थ - (जगवान् गौतमने कहे ठे के) - हे गौतम ! ज्यारे अनंत पाप समूहो उदय आवे  
त्यारे जीवो स्त्रीपणाने पामे ठे, ए तु निश्चे जाणजे

जो राजा प्रसन्न थइ सपत्ति प्राये अग्रवा तो रुष्ट थइ प्राण हरी ले, तोपण हु म्हारा  
शीलरूप माणिकरत्नने मलीन नहिं करु हुं कोइपण एवो उपाय रचु के जेथी म्हारु शील  
सचवाय अने राजा प्रसन्न थइ पोताने घेर चाळ्यो जाय

यावी रीते विचार करी कपटथी हर्षित मुखवाळी वसतथ्रीए कह्यु "हे स्वाभिन् ! आ  
म्होदो प्रसाद थयो जे आप म्हारे घेर आख्या " राजाए कह्यु "हे चडमुखी ! तु मने (मदन  
वेग नामना जूपतिने) सेवन कर, जेथी त्दारा सघळा मनोरथ ऊट सफळ थाय ' वसतथ्री  
ए कह्यु "हे राजशिरोमणि ! उत्तमकुळमा उत्पत्त थएली कुळवधुनुने पोतानो पति जीव

तो बतां ए कृत्य करवुं कैम घटे?" झूपलिए हसीने कहुं. "हे भइ! त्वारा पतिने मरण निमित्ते में अति विशम आज्ञा करी ठे, कदापी जो ते जीवतो आवशे तो तेने कोइ पण उपाय श्री मारी नाखीश. माटे हे जोळी! तुं सर्व विचार त्यजी दइ मने सेव." वसंतश्री विचारवा लागी के, "कामातुर पुरुषोने धिक्कार छाल! धिक्कार थाल!! के जेउ नहिं कहेवायोग्य कार्यने प्रगट करे ठे. कहुं ठे के कोधी, आतुर, रोगी, रागी, उन्मत्त अने मरवा तैयार छएलो एटला पुरुषोना स्वभावो प्रगट शाय ठे. अशुभ कार्य करवामां विलंब करवो ए शुभनुं कार ए ठे." आम विचार करी वसंतश्रीए कहुं. "हे नृप! हाथमां आवेला वांठित कार्यनी उतावळ शुं करवा करवी जोइए? ज्यांसुधीमां ते म्हारा पतिनी शोध मळे त्यां सुधी धीरज राखो, अति उत्सुकताश्री प्राप्त अएलुं कढ्याण पण उतावळ करवाश्री तत्काळ नाश पांमे ठे." राजाए विचारुं के, "आ म्हारे वश शयेली देखाय ठे, कारणके ते पोताना पतिना मरणश्री पोताना घरे कोइ न आवे तेनुं निर्जयपणुं इच्छे ठे; माटे कपटवने तेनो शीघ्र उपाय करूं." आम धारी राजा हर्ष पामतो पोताने घेर गयो. पाठळ पोतानी बुद्धिना वळश्री शीलनुं रक्षण करनारी वसंतश्री विचारवा लागी के, "जो हसशां प्राणनाश्र आवी पहेंचे तो बहु साहं श्राय."

हवे एम वन्यु के शुद्धुद्विवाळो हरिवळ, कुसुमश्रीने उद्यानमा मूकी पोते एकलो पो-  
 ताना घरनु चरित्र जोवा माटे पोताना घरना वारणा आगळ आवी गुप्तरीते साजळवा ला-  
 ग्यो आ वखते वसतश्री पोतानी सखीने कहेती इती के, "हे जडे! म्हारा प्राणनाथ हजु  
 सुधी आख्या नहीं, तो हु शी रीते शीलनु रक्षण करीश ? जो कदापी ते आवी पहेंचशे तो  
 आ दुष्ट राजा ते म्हारा प्राणनाथने मारी नाखशे हा ! सखी ! साभळ हु वझे वाजुधी मद्दा  
 कष्टमा आवी पनी छु निशे म्हारु मरण प्राप्त थयु ठे " हरिवळ पोतानी प्रियाना आवा कु  
 ळने योग्य वचन साजळी अत्यंत हर्ष पामतो उतो पूर्वना पुन्यनी पेठे तुरत तेनी आगळ प्र-  
 गट थयो पतिने पोतानी आगळ आवी उजेळो जोड रोमाचित थएली वसतश्रीए तेनी आ-  
 गळ कुशळ समाचारपूर्वक राजानु सर्व चरित्र कह्यु हरिवळे पण प्रयाणथी आरज्जिने घरे  
 आख्यासुधीनु सर्व वृत्तात यथार्थरीते कही दीधु कारण स्नेहने स्थाने गुप्त राखवा जेवु शुभे ?  
 अर्थात् काइ नथी पठी वसतश्रीए पोताना पतिनी साथे कुसुमश्रीनु लग्न थयु साजळी पो-  
 ताना पतिने कह्यु "स्वामीनाथ ! उद्यानमा रहेली म्हारी व्हेनने तमे आदि केम न लाव्या ?  
 हुं ते म्हारी व्हेनने मळवामा बहु उत्कठावाळी छुं, तेम मनमा एम नही जाणशो के ए शोक्य

ना दुःखथी मनमां खेद पामशे. एवे ठेकाशे मूर्ख माणसजे कोव करे ठे; कारणके फळ म-  
ळ्ळुं ते तो पोताना कर्मने आधीन रहेळुं ठे.” एम कही वसंतथी पोताना स्वामिसहित उ-  
द्यान तरफ चाली. वसंतथीने आवती जोइ अत्यंत प्रसन्न ठे मन अने मुख जेनुं एवी कुसु-  
मथी पण तुरत वसंतीश्रीना पगमां पनी. जो के शोक्यपणुं ए घणुं मलीन ठे, तोपण वसं-  
तथीने अने कुसुमथीने परस्पर एवो प्रेम उत्पन्न थयो के जेश्री लोकमां ‘तेठ वझे व्हेनेज  
ठे’ एवी तेमनी प्रसिद्धि अइ.

पवी हरिवळे पोतानी वझे स्त्रीलुनी साथे कांइ पण हितकारीकार्यनो विचार करी एक  
पुरुयने राजानी पाले पोताना आगमननी खबर आपवा मोकड्यो. ते पुरुय राजानी पाले  
जइ कहेवा लाग्यो. “हे नरेश्वर ! आपे आ नगरथी जे पुरुयने लंकासां विज्जीपराने आजंजण  
करवा मोकड्यो हतो ते हरिवळ त्यां विज्जीपणानी पुत्रीनी साथे लग्न करी आजे आपना प्र-  
सादयने कुशलताथी अदिं उद्यानमां आवेल ठे.” राजा ते पुरुयनां आवां वचन सांजळी म-  
नमां अति खेद पामतो निचारवा लाग्यो के, “धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे ! ! में धार्युं हतुं कांइ अने  
जाग्ययोग्यथी थयुं काइ ! विज्जीपण के जे लंकागो राजा ठे तेनी पुत्रीनी साथे एणे झी रीते

लग्न कर्तुं? हाय हाय आ शुं श्रयु? शुं ए सत्य दशे? ” प्रा प्रमाणे विचार करता एवा राजाए हरिवळने महोद्यवपूर्वक नगरमा प्रवेश कराव्यो

पठी भूषतिए सत्कारपूर्वक बहु मान आपी हरिवळने पूछ्यु के, “तमे लंकामा शी रीते गया श्रने शी रीते पाठा आल्या? हरिवळे कहु “स्वामिन्! आपनी आज्ञा लइ हु अहिथी चाल्यो अने फेटलेरु दिवसे समुझे काठे पहोच्यो, त्या हु न तरी शकाय एवा भयंकारसमुझे काठे जइ मनमा उद्देग पामतो वेगो इतो, एवामा मे कोइएक राक्षसने आवतो जोयो, म तेने नमस्कार करी लकामा जवानो उपाय पूछ्यो एटले तेषे कहुं के, “हे सत्पुरुष! साभळ जे पुरुष लाकना एकठा करी तेमा वळी मरेठे ते लकामा पदोचे ठे ” तेना आवा वचनथी हु लाकनामा वळी गयो, राक्षसे म्हारु शब लइ विज्ञीपणनी आगळ मूक्युं, म्हारा धैर्यथी प्रसन्न थएला विज्ञीपणे पोतानी शक्तिथी तत्काळ मने जीवतो करी पोतानी कुसुमथी नामनी पुनी परणावी, म्होटा उद्यवथी विवाह करी मने दिव्य वस्त्रालकार आप्या; पठी मे विज्ञीपणने कहु “स्वामिन्! विलासपुरना राजाए पोतानी पुत्रीना विवाहने अर्थे निगत्रण करवा माटे मने मोकल्यो ठे, माटे आपे त्या आववु, तेशी राजानी घणी जोजा थशे ” वि-



भिषणो कह्युं. "तमे आगळथी जाड्ड, हुं पोते विवाह उपर ते मित्र भूपतिना नगरने विषे जरूर आवीश." फरी में कह्युं. "म्हारा राजाने विश्वास आवे तेबुं मने कांइ एघान (नीशानी) आपो." म्हारां आवां वचनथी विचीपणे मने पोतानुं चंद्रहासनामनुं खज आप्युं." पढी तेमणे विद्याना बळथी मने स्त्रीसहित ऊट अहिं पहेंचतो कर्यो." हरिवळे आ प्रमाणे कही चंद्रहासनामनुं खज राजाना हाथभां आप्युं, राजाए पण कन्या अने खज जोइ तथा युक्तियुक्त सर्व वात सांजळी हरिवळनुं कहेलुं सघळुं सत्य मान्युं. कारणके जेम कपुरमां मळेली धुळ कपुर जेवी देखाय ठे, तेम सत्यना आधारवाळुं असत्य पण सत्य जेबुं देखाय ठे. जो के कागमाना सरखा मंत्रीए हरिवळनुं वचन मान्युं तो नहीं, तोपण कांइ ठळ न मळवाने लीधे 'तेतुं वचन सत्य ठे.' एम कह्युं. कह्युं ठे के:-

नृपसर्पपिथुनचौरक्षुद्रसुरश्वापदारिशान्किन्यः ॥

दुष्टा अपि किं कुर्यु-र्धनं विना निःफलारंजाः ॥

अर्थः-राजा, सर्प, खळ, चोर, दुष्ट, देव, शिकारीपशु, शत्रु अने शाकिनी ए दुष्ट जंतुव पण ठळ मळ्याविना आरंभरहित थइनेशुं करी शके? अर्थात् कांइ करी शके नहीं.

राजा मनमा विचार करवा लाग्यो “दा! में तेने विकट सकटमा नाख्या उता एणे  
 न्हारा वचनथी अग्रिमा ऊपापात कर्यो, माटे खरेखर न्हारे ते मानवा योग्य ठे ” आ प्रमा-  
 णे विचार करी राजाए सज्जामा प्रगट कतु के, “ प्रहो ! एणे पोतानी प्रतिज्ञा पूर्ण करी ठे ।  
 एनु सौज्जाम्य आश्चर्यकारी ठे । पोताना कार्येने विधे ए स्पृहारहित ठे । पोताना स्वामीनुं का-  
 र्य करवामा एनु आश्चर्यकारी चातुर्य ठे । माटे ए न्हारो खरेखरो परममित्र ठे ” आ प्रमाणे  
 राजाए प्रससा करवापूर्वक बहु सत्कार करी हरिवळने न्होटो उताव करी तेने घरे जोकळ्यो  
 लोको पण हरिवळना आवा चरित्रने जाणी हर्ष पामता उता गामेगाम हमेशा हरिवळना  
 पशने गावा लाग्या तीव्र कामदेवप्री ह्शायेनो राजा पण हरिवळना आवा लोकोत्तर चरित्र  
 जोइ अनुक्रमे अति मद् घइ गयो

एक दिवस राजाना बहु मान्यने वश्य थइ रहेला अने शुद्धबुद्धिवाळा हरिवळे पोतानी  
 वने स्त्रीनुंए ना कह्या उता सर्व सामग्री तैयार करी जिविष्यमा अनर्थनो विचार कर्या विना  
 प्रमान विगेरेसहित राजाने जोजन करवामाटे ग्रामत्रण कर्युं जोजन अवसरे नवानवा वेपने  
 धारण करी वने स्त्रीनुंए पोतानु चातुर्य देखान्वा माटे पीरसवा विगेरे कार्य कर्युं वने स्त्रीनुंने

देखवाथ्री झूपतिने कामदेव उत्पन्न थयो के जेथी कुनीतिने लीधे लोकमां अपवाद प्रसरे ठे. “आवी बन्ने खीनु हरिवळने क्यांथ्री प्राप्त अइ?” एम्ह विचारकर्तो राजा झोजन करीने पोताने धेर गयो. दुष्टमनवाळो प्रधान राजाना अन्निप्रायने जाणी कहेवा लाग्यो. “महाराज! म्हाफं वचन सांझळो. हरिवळनी वेत्रे खीनुए लेहने लीधे नवानवा वेप धारण करी झोजन अवसरे आपनी जक्ति करी ठे.” प्रधाननां आवां वचनथ्री अति श्लेहवरुं व्याकुळमनवाळा राजाए कळुं. “प्रधान! तम्हारी बुद्धिमी हरिवळने सारी नांखवानो उपाय शोधी कहामो.” दुष्टात्मा अंत्रीए कळुं. “स्वामिन्! हरिवळे अग्निमां प्रवेश करवानुं कळुं, ते तेनुं वचन आपणने ठेतररुण जायो; कारण जीवो अग्निमां प्रवेश करवाथ्री जीवता रहे ए वचन सत्य केम होय? माटे यमराजने बोलाववाना मीपथ्री हरिवळने अग्निमां नांखीए.” राजाए कळुं. “हे बुद्धिनिधान! तसे आ सारी युक्ति शोधी कहामो.

एक दिवस झूपतिए हरिवळने बोलावीने कळुं. “हे सत्पुरुष! असाव्य कार्यमां त्हारीज शक्ति चाले ठे, वीजानी चालती नथ्री, माटे तुं अग्निमां प्रवेश करी यमलोकमां जइ देवताउ सहित यमराजाने आमंत्रण करी आय; कारण अग्निमां प्रवेश करवाथ्री साथी शकाय एवुं

कार्य फक्त त्दाराथीज साथी शकाय ठे कहु ठे के—सिद्धनु, साइसीधनु, सुजननु, मेधनु, चञ्चु, सूर्यनु भने अग्निनु, ए सघळानु पराक्रम एनने विभेज होय ठे, वीजाउने विभे होतु नथी माटे हे सात्विक शिरोमणि! म्हारु आ साथ्यकार्य तुज कर ” राजानी प्रावी आझा साज्जळी हरिवळे विचार्युं के, “निश्चे आ कुमत्रीनु कार्य ठे प्रथम ए डुष्ट मत्रीनी बुद्धिनी राजाए मने असाध्य कार्य वताव्यु हतु, माटे धिक्कार ठे! धिक्कार ठे!! मे तेने जोजन कराव्यु तेना फळने हा ए योग्य ठे कुपात्रने जोजन कराव्यानु एज फळ घटे ठे कहु ठे के -

उपकृतिरेव खलाना, दोपस्य महीयसो ऋवति हेतु ॥

अनुकूलाचरणेन हि, कुप्यति व्याधयोऽत्यर्घम् ॥

अर्थ -खळ पुरुषने उपकार करवो ए म्होटा दोषनु कारण आय ठे जेमके योग्यरीति चालवाथी व्याधीनु वधारे कोप करे ठे ॥

प्रथम मे जेम अग्निमा प्रवेश करी लकामा जवानु विगेरे खोटु कही वताव्यु हतु, तेम आ पण तेवुज कहीश ” एम विचारी हरिवळे राजानु कहेलु सर्व अगिकार कर्यु पठी तेषे घरे जइ ते सघळी वात पोतानी वत्रे स्त्रीनुने कही वत्रे स्त्रीनुए ठवको आपीने कहु -“हे

नाथ ! अमे तमने फरी राजानुं वचन मान्य करवानी ना कही हती गतां तमे तेनुं वचन शा माटे मान्य कर्युं ? अमे अमारी बुद्धिी तस्सरुं कांइ पण सारुं करशुं. हे नाथ ! आप दीर्घ-काळ जीवो.” हरिवळे कहुं. “सधळुं सारुं अशे, तमे कांइ पण चिंता करशो नहीं.”

पती राजाए पोते पूर्वे संपादन करेला सुयदरुप शरीरिने नस्मरुप करवा माटे नगरनी बहार लाकनांनी जाज्वलमान चिंता करवी. हरिवळने चिंतामां प्रवेश करवाने वखते तेने बहु मानपूर्वक आदरसत्कार आपवा माटे तथा पोतानी खानी करवा माटे राजा मदनेवेग अने प्रधान त्यां आब्धा; पती बुद्धिमंत एवा हरिवळे धैर्यश्री चिताना अग्निमां तत्काळ राजा अने प्रधानना देखतां प्रवेश कर्यो. लोको जोता हता एटलामां तो ते नस्मभूत अइ जतो ज-णायो, एशी लोको “आ विपरीत थयुं.” एम कहेता कहेता हाहाकार करवा लाग्या; परंतु राजा अने प्रधान तो बहु हर्ष पास्या. “दखना अने लक्ष्मीना लोत्री एवा राजाए दुष्ट मंत्री ना विचारशी हरिवळने अग्निमां नांख्यो.” एवी लोकोमां राजानी बहु निंदा अवा लागी. हवे हरिवळे चिंतामां प्रवेश करती वखते जळाधिष्टीत देवतानुं स्मरण कर्युं, लेशी ते देवताना प्र-भावशी वळ्यो नहीं; परंतु निर्मळ कांतिवाळो अइ अदृश्यरुपे कोइ स्थानके रही संध्याकळे

घीमे घीमे पोताने घेर गयो, त्या तेने तेनी स्त्रींन जोइ अत्यंत विस्मय पामती उती कहेग  
 लागी के, “अमारुं पुन्य आश्रयकारी ठे जे अमारो पति कुशलताथी पाठा घेर आव्या”  
 पत्नी हरिवल्ल अने वने स्त्रींन जेटलामा परस्पर वातो करता हता तेटलामा कामाग्रिथी तप्त  
 थण्लो राजा मदनवेग हरिवल्लना घेर आय्यो मदनवेगने दूरथी प्रावतो जोइ वने स्त्रींन ह-  
 रिवल्लने कहु “स्वामिन्! आप गुप्त रीते सताइ रही अमारु चातुर्य जुन” हरिवल्ल स्त्रींनना  
 कहेवा प्रमाणे गुप्त रीते सताइ जोत्रा लाग्यो पत्नी घरनी अदर आवी पद्मोचेला राजानी वने  
 स्त्रींन आरुनादि आपवाथी बड जक्ति करीने पूठ्यु के, “हे स्वामिन्! आपना चरणनु आ  
 वधु शा हेतुथी थ्यु ठे?” राजाए गालानी पेठे हास्य करीने कहु “हे कळ्याणींन! शु तमे  
 नथी जाणता के हु तमने जळवाने माटे बडु उत्कवित थ्यो छु?” एज कारणथी हु तमने  
 तेरुग माटे अदि आवेलो छु” स्त्रींन कहु स्वामिन्! आपे कहु ते योग्य नथी, कारणके  
 ससारमा राजा सेवक लोकोने पिता समान ठे, जो के मनुष्योने देवागना समान परस्त्री त्य  
 जवा योग्य ठे तो पत्नी पुत्रीना समान एवी सेवक स्त्री विशेषे त्यजवी जोइए, माटे हे महा  
 राज! तमे आ खोटा कदाग्रहथी विराम पामो अमे प्राणाते पण शील खरून करशु नही



रूप टूटने वड़ा धयेलो राजा प्रतिबोध पाव्यो नहीं, उलटो ते तो तेनुनी प्रार्थना करवा लाग्यो बाबा दत्त पण प्यारे तेणे स्त्रीरपणाथी उभा नहीं रहेता वक्रात्कार करवा मापयो, त्या रे कुसुमश्रीए पोतानी विद्याना वळे करीने बगनथी तेने बायी लीधो प्रने लाकरी विगेरेना प्रहारथी एवो कुळो के जेथी कृतघ्न पुरुषोनी पेटे दीर्घकाळसुधी पोषण करेला तेना दातो पत्नी गणा अति गाढबंधन अने दातना पानी नाखवा विगेरेनी पीनाथी अत्यंत दु खी झालो मदनवेमराजा मनमा खेद करतो बहु करुणायुक्तशब्दथी रोवा लाग्यो, पत्नी कुसुमश्रीए “हे राजन् ! तें पापनु फळ जोयु ? हवे आवु करीश नही ” एम कही दयाथी तेने ठोमी मूक्यो एटले अत्यंतशोक करतो, लड्याथी नीचु जोतो, पस्तावो करतो अने बहु बगोवायेलो ते राजा पोताने घेर गयो त्या बाकी रहेली रात्री निवृत्त करी प्रजाते काइ मीपथी वरदधने मुखने ढाकी सज्जामा आव्यो

हवे अहि हरिचळ पोतानी खीनुनु चरित्र जोइ घरमाथी बहार आवी कहेवा लाग्यो “अयोग्य कार्य करनारा सूपतिने तमे ए योग्य शिक्षा करी, मूर्ख माणस मुख जाग्याविना प्यारे पण पावो जतो नथी ए राजा आवी रीते कुमार्गे चाले ठे ते अकृत्यनु कारण दुष्ट



बुद्धिवाळो मंत्री ठे. कहुं ठे के:-

वद्वि नरिंदचित्तं, वस्क्राणं पाणिञ्जं च महिलाड ॥

तत्प्रथय वच्चंति सया, जत्प्रथय धूत्तेहिं निच्चंति ॥ ? ॥

अर्थ:-वेल, राजानुं चिच, कथा, पाणी अने खीड ए सर्वेने धूर्तपुरुषो ज्यां लइ जाय त्यां नित्य जाय ठे.

जो ते दुष्ट पुरुष जीवतो रहे तो ते पोतानी प्रजाने कोइ पण प्रकारे तोरुशे नहीं, माटे अनर्थमूल एवा ते दुष्टने मूळमांथी बुखेनी नांखवो जोइए. आवी रीते पोतानी बंधे खीडनी साथे विचार करी अने स्मरण करवाथी आवी पहेंचेला देवताना प्रजावथी पोतानुं दिव्यस्वरूप बनावी ते हरिबळ, जयंकरआकृतिने धारणकरी रहेला ते बनीद्वार सरखा देवतासहित प्रजाते राजसज्जामां गयो, अने राजाना प्रगमां पनीने नमस्कार कर्पो. स्वर्गमांथी उत्तरेलानी पठे ते दिव्यरूपवाळा हरिबळने जोइ नगरवासीलोकोसहित अत्यंत विस्मय पामेवो भूपति विचारवा लाग्यो. “म्हारा पापीष्टकार्यने धिक्कार आड! धिक्कार आड!! निश्चे एनुंज कार्य निर्दोष देखाय ठे; कारणके में तेने प्रत्यक्ष जोतांजोतां जस्मरूप बनाळ्यो हतो वतां ते पाडो आळ्यो.”

आ प्रमाणे विचार करी मदनवेगराजाए दरिद्रने कहु - "हे महासाहसिक ! तु प्रति  
 शी रीते प्राव्यो ? अने त्वारो आवो दिव्यवेष केम देखाय ठे ?" हरिपळे कहु, "हु जेटळामा  
 प्रमिथी जस्मरुप थयो तेठलापा यमराजाना सेवकोए मने तुरत यमराज पासे पहोचाड्ये  
 यमराजा म्दारा उपर प्रसन्न थयो, तेना प्रजापथी हु आवो अद्भुत दिव्यप्राकृतिवाळो थयो तु  
 कारणके साहसिककृष्ठी प्रसन्न थएला देवतानु शु नथी प्रापता ? मे ते यमराजानी नाहे वर्ण  
 वी शकाय एगी महा समृद्धिने जोडते राभृद्धिने सदस्त्रजिह्वाथी शेवनाग पण पर्णवी शफे नही  
 तोपवी एक जिह्वावाळो हु तो शी रीते वर्णवी शकु ? ते यमराजानी सयमिनी नामनी नगरी  
 ठे, त्या ते राज्य करे ठे, ते नगरीमा निवास करनारा लोकोद्देशाद्दर्युक्त रहे ठे, इडादि सर्व  
 देवतानु तेनी निरतर सेवा करे ठे तो वीजानु तेनी सेवा करे तेमा तो शु कहेबु ! वधारे वर्णन  
 करवाथी शु ? परतु त्रणलोक पण तेने स्वाधिन ठे, अत्यारे आ जे म्हारी पासे उन्नलो ठे ते  
 यमराजानो चरुनामनो प्रतिहारी ठे, यमराम जेना उपर प्रसन्न थयो तेने कल्पवृक्ष समान ठे  
 अने जेना उपर क्रोध पाव्यो तेने काळरुप ठे कहु ठे के -

यस्मिन् रुष्टे जय नास्ति, तुष्टे नैव धनागम निग्रहानुग्रहो नस्त. स रुष्ट क्रि करिष्यति ॥

अर्थ:—जे माणसगा क्रोधथी बीजाने जय उत्पन्न अतो नथी, प्रसन्नताथी धन प्राप्ति अती नथी, तेच निग्रह अने अनुग्रह अता नथी ते माणस क्रोध पामे तोपण शुं करी शके? अर्थात् कांइ करी शकतो नथी.

मैं ते यमराजनी तेवी महा समृद्धी दीठी; तेथी हुं म्हारा नेत्रोनुं सफलपणुं मानुंछुं. लोक पण एमज कहे ठे के जे वधारे जोयुं ते जीवितथी पण वधारे सारुं ठे. महाराज ! में आ पनी आशाथी यमराजनुं युक्तिवचनवने आमंत्रण कर्तुं, ते वखते अति प्रसन्न अएला यमरा जाए मने कर्तुं के.—“ए योग्य ठे, हुं त्यां आवीश; परंतु एकवार मदनवेग म्रूपति पोताना प्रधान विंगेरे माणसोसहित आहिं आवे तो हुं तेनी योग्यप्रकृती पुजा करीने पवी त्यां आयुं.” पवी यमराजाए अति दिव्यरुपवाळी कन्या, सुंदर आभूषण अने मनोहर वस्त्र विंगेरे वस्तु आर्षीने मने कर्तुं के “आसघळुं राजादिने आपजो.” कर्तुं ठे के:—

द्विषां बंधे वधे युद्धे, दुर्गग्राहे गृहे महे ॥

छिद्रयते सेवकाः किंतु, नेतुरेवाखिलं फलम् ॥

अर्थ:—शत्रुलेने बंधन करायामां, शत्रुलेनो वध करायामां, युद्धमां, दुर्गग्रहण करायामां, अ-

ने उत्सवमा शैवक लोको छेउ पामे ठे ए सघळु केवल अधिदारीनु फळ ठे

“हे हरिवळ ! त्दारा जूपतिने परिवारसहित अहि मोकलजे ” एम कही यमराजाए मने अहि मोकळ्यो ठे वळी यगराजाए आपने बोलाववा माटे, मने मार्ग देखामवा माटे अने जडु मान दर्शाववा माटे म्हारी साथे आ पोताना प्रतिहारीने मोकळ्यो ठे हे स्वामिन ! आ दिव्यप्रज्ञाववाळा प्रतिहारीए अने देगथी अहि आयो ठे, माटे तेनीज साथे आप यम राजाना नगरप्रत्ये जाउ, कारणके सज्जन पुरुषो परोपकार करवामा तत्पर होय ठे,” पठी प्रतिहारी (देवता) ए पण हरिवळना कहेवा प्रमाणे मदनवेगजूपतिने सर्व समाचार कह्या, कारणके देवता कहे ते मान्य गणाय ठे देवताए कहेला वचनो प्रधानसहित जूपतिए सत्य मान्या कारण गुत विचारने ब्रह्मा जाणी शकवाने समर्थ अता नथी तो पठी माणसो तो शीरीते समर्थ थाय ?

पठी लोअर्थी आकुळ व्याकुळ अएला मनवाळो जूपति नगरवासी लोकोसहित कहेवा लाग्यो के “हे हरिवळ ! मने यमराजनी नगरीमा जवानो बहु उत्साह अयो ठे, माटे नगर नी व्हार म्होटी ज्वाजळ्यमान चिता करावो के जेसा प्रवेश करीने हु आ नागरीक लोको

सहित ऊट यमराजनी नगरीमां जाडं." पठी हरिबळे राजानी आझा प्रमाणे चिंता तैयार करावी, तेमां नगरवासी लोकोत्साहित राजा जेटलामां प्रवेश करवा तैयार थयो तेदलामां हरिबळे विचार्युं के "में आ शो वृथा अनर्थ आरंभ्यो? एक पंचेंद्रिय जीव ह्ययाशी पण नर-कमां परुबुं पदे ठे. श्रावकोने कोइ अपराधी जीव मारवो होय तो ते कदापी योग्य ठे, परंतु अप्रार्थित जीवने मारवो योग्य नशी. हवे आ निरपराधी जीवोने वचाववानो शो जपा य थाय? आ प्रमारो हरिबळ विचार करतो हतो, एवामां प्रतिहारीदेवताए राजाने कहुं. "हे राजन्! तमे बुताबळ करी आ प्राप्त झएला फळने हारी जशो नहीं, जो तमारे फळनी इच्छा होय तो म्हारा कहेवा प्रमाणे करो. आमारे महाराजा अति विषम ठे, माटे त्यां योग्य रीते जवुं जोइए; तेथी जे पुरुष आपने मान्य होय तेने प्रथम सोकलो अने पठी आप जानुं." प्र तिहारी देवतानां आवां वचन सांभळी कुमंत्री विचारवा लाग्यो के, "प्रथम जवाथी मने पूजे इहित फळ प्राप्त थरो. कारणके कोइ स्थानके आगळथी जनाराने संपत्तिनी प्राप्ति अने कोइ स्थानके पावळथी जनाराने विपत्तिनो लाज आय ठे. कोइ वखते धूर्त अने कोइ वखते बुद्धि मान पोताना कार्यने साधे ठे. कहुं ठे के:-

दाने पाने शयने, व्याख्याने ज्ञाने सन्नाम्नाने ॥

ऋयविक्रयेऽतिथित्वे, राजकुले पूर्णफलमाथ ॥

अर्थ - दान, पान, शयन, व्याख्यान, ज्ञान, सन्नाम्नान, खरीद, वेचाण, परुणो अने राजकुळ एटलाने विषे जे पहेलो जाय तेने पूर्ण लाभ थाय ठे वळी

शून्येऽरण्ये जवने, ग्रामे तीये वने च सग्रामे ॥

प्रारोहेऽप्यवरोहे पुरस्सरेन्न पथि रात्रौ च ॥

अर्थ - शून्यप्रणयमा, शून्यमदिरमा, शून्यगाममा, पाणीमा, वनमा, सग्राममा, उचे च नगामा, नीचे उत्तरवामा, मार्गे चालवामा, अने रात्रीने विषे प्रागळ चालवु नही "

प्रा प्रमाणे, विचार करी प्रधाने कह्यु "महाराज ! हु आ प्रतिहारीनी साथे प्रागळणी जाउ छु " नूपतिए आज्ञा प्रापी, तेथी प्रधान पोताने कृतार्थ थयो मानी बहु हर्ष पाभ्यो पगी जेटलामा यमराजाना प्रतिहारी (जलाधिष्ठीत देवता) ए ज्वाजल्यमान अग्निमा प्रवेश कर्यो, तेटलामा तेनी पाठळ दुष्टबुद्धिवाळा प्रधाने पण हर्षथी प्रवेश कर्यो प्रधान तत्काळ ज-स्मरूप थयो तेने जोइ अत्यंत हर्षित थएलो राजा पण पतगनी पेठे अग्निमा ऊपलावा तैयार

झयो, तेने हरिविळे दयाथी ऊट हाथवने पकनी लीधो. एटले राजाए कहुं के:- “तु मने शुभ्र कार्यमां विघ्न न कर.” हरिविळे कहुं. “नरनाथ! स्वस्थ अइ एक म्हासं वचन सांजळो. कोइ पण पुरुष अग्निमां परुदाथी जीवे ठे एम तमारे न जायहुं, परंतु में ते एक नाटक प्रगट करुं ठे. आ दुष्ट भंत्रीए तमारी साथे खराव मसलत करी करुन प्रपंचथ्री मने बहुवार प्राणांत संघटमां नाखयो ठे. वळी हे नृप! ए कुमंत्रीनी दुष्ट बुद्धिथ्री तसे पणे दांत परुवादि बड दुःखो तरहन करीं ठे. कहुं ठे के:-

मा जविष्ठ सो पुरिसो, जो कुमंडं देह वीरसंतानं ॥

जो परवंचननिष्ठयो, परधशमहिलारइ जो य ॥

अर्थ:-जे विश्वासवाळा माणसोने दुष्ट बुद्धि आये ठे, वीजाडने ठेतरवाळां निपुण होयठे अने परस्त्रीने विषे प्रीति धरनारा होय ठे, ते माणसो आ विश्चमां न जीवो. वळी

किंकुळ अज्जनियो जत्य कुमंती कसंत करणपरो ॥

डुडोवि कुणड सो किं जत्य सुभंती सुभेतपरो ॥

अर्थ:-ज्यां दुष्टभंत्री खराब मसलत करवामां तत्पर होय त्यां सारो राजा शुं करी नके?

अने ज्या श्रेष्ठ मंत्री उत्तम मसलत करवामा तत्पर होय त्या डुष्ट राजा शु करी शके ?

आ हेतुशी में ते कुमत्रीने उपाय रची ज्वाजल्यमानअग्निमा फेकी दीधो कारणके व्याधि, विषवृत्त अने दुर्जन ए त्रणने कोइपण उपायशी तत्काळ वेदी नाखवा जोइए तमे म्हारा राजा गो तो अग्निमा परुता एवा आपनी हु केम उपेक्षा करु ? कारण स्वामिनो शेह करवो ए महा पाप ठे ” हरिवळना आवा वचन साज्जळी अत्यंत शका पामेलो राजा मदनवेग विचार करवा लाग्यो फे, “हाय हाय ! म्हारु सर्व दुराचरण एना जाणवामा आव्यु ” आवा विचारशी लज्जावने पीना पामेलो भूपति नीचुं मुख करी मूर्ख नहि पाम्या ठता मूर्ख पाम्यानी पेठे स्थीर अड गयो

पठी हरिवळे तेवा तेवा अति मधुर वचनशी ते लज्जायुक्त अएला जूपतिने शांत पमाळ्यो सुजनोनो एवो खजाव होय ठे के ते हमेशा अपकार करनारा उपर पण दया करे ठे पठी राजाए पूछ्यु “हे हरिवळ ! त्हारी आवी महाशक्ति शाशी अइ ? ” तेवारे हरिवळे कहु “ए सर्व म्हारा उपर प्रसन्न अएला देवतानु महात्म्य ठे, म्हारु नथी ” हरिवळना आवा वचन साज्जळी मनमा अत्यंत विस्मय पामेलो राजा हर्षित अइ पोतानु मस्तक धुणावतो ठतो तेना



चरित्रनुं स्मरण करतां विचार करवा लाग्यो के:- "मैं तेनो आटलो बधो अपराध कर्यो ठतां ते महाशक्तिवंत हरिवळे मने वाळी मूक्यो नहीं, तेस म्हारुं राज्य पया लीधुं नहीं; तेथी ते खरेखर म्हारो उपकारी बे." आ प्रमाणे हरिवळनी प्रशंसा अने पोतानी निंदा करतो एवो मदनवेग नूपति संसारथी उद्देग प्रामेदानी पेठे बहु वारे पोताने घेर गयो, अने सर्व नगरवासीलोको पण यमराजानी सयंभिनी नगरी जोवानी इह्या पुरी न शवाने लीधे शोक करता अने हरिवळनुं आश्चर्यकारी चरित्र जोइ तेनी प्रशंसा करता पोतपोताने घेर गया. ते दिवस-थी राजा मदनवेगना चित्तमां कोइ अपूर्व गाढवैराग्य उत्पन्न थयो, तेथी तेने सर्व राज्य अ-प्रिय लाग्युं. पनी राजा मदनवेगे उपकारी एवा हरिवळ साथे पोतानी पुत्रीनो म्हेटा उत्सवथी विवाह कर्यो. हस्तभेळाप वखते तेषे सर्व राज्यसंपत्ति हरिवळने आथी पोते गुरु पाले उत्तम शिकारुप चारित्र गृहण कर्युं. पनी निरतिचारपणे चारित्र पाळी, सर्व कर्मनो कय करी ठेवट केयळज्ञानरुपलक्ष्मी मेळवी ते मदनवेग राजा मोक्त पास्यो.

हवे कांचनपुरनो राजा वसंतसेन पोतानी पुत्री वसंतश्रीनी शोध करतो हतो, एवासां तेषे लोकवार्ताथी हरिवळनुं आश्चर्यकारी चरित्र सांभळ्युं. कथुं ठे के:-

वार्ता च कोतुकवती विषदा च विद्या, ताकोत्तरः परिमगश्च कुरंगनाम्ने ॥

तैलस्य त्रिदुरिव वारिणि दुर्निवारमेतन्नय प्रसरतीति किमंत्र चित्रम् ॥

अर्थ - आश्चर्यकारी वार्ता, निर्मळ विद्या अने कस्तुरीनो सर्वोत्कृष्ट सुगंध, ए त्रण पाणी-  
मा पमेल तेलना टिंपानी पेंठे प्रसरी रहे वें एमा आश्चर्य शु ?

पत्नी वसतसेन राजाए विचार करी प्रधान विगेरे पुरुषोने पोतानी पुत्रीने अने जमाइ  
एवा हरिवळने तेरवा माटे मोकळया हरिवळ राजा पण पोतानी महासेनाथी शत्रुतनो प-  
राजव करतो त्रण स्त्रीसहित काचनपुर नगरे आब्यो, त्या वसतसेन महाराजाए तेने महो  
त्सवथी नगरमा प्रवेश कराव्यो पिता, माता अने स्वजनवर्गे वसतश्रीनी प्रशसा करी पत्नी  
अति हर्षित एवा वसतसेननूपतिए प्रेमपात्र एवा पोताना जमाइ हरिवळने पोतानु राज्य आ-  
प्यु अने पोते स्त्रीसहित वीक्षा लइ कर्मना मळथी मुक्त थइ निरावाध एवा मुक्तिसुखने पाम्यो

इवे शत्रुतना सैन्यरूप पर्वतोने तोफी पामवामा वज्रसमान हरिवळ पुन्यवळथी वन्ने रा-  
ज्यनु पावन करवा लाग्यो राजकन्याउ तेने पट्टराणीउ हती, ए विना बीजी पण राजक-  
न्याउने ते परण्यो हतो ते ववी स्त्रीउनी साथे जेवी रीते देवलोकमा इइ अप्सराउनी साथे

भोग भोगवे तेवी रीते भोग भोगवतो हवो.

एक दिवस वनपाळे आवीने सन्नामां वेठेला हरिबळभूपतिने वधामणी आपीके, “हे स्वामिन् ! आपना उद्यानमां सुगुरु धर्माचार्य आवेला ठे.” सुगुरुनुं आगमन सांभ्रळी बहु हर्षित थएला भूपतिए तेने वस्त्राञ्जराणादि आपी बहु संतोष पमाड्यो; पवी पोते गुरुने वंदन करवा माटे म्होटा उत्सपथी उद्यानमां गयो. त्यां तेणे त्रण प्रवक्षिणापूर्वक गुरुने प्रणाम करीने विनंती करीके, “हे स्वामिन् ! अति हीनकुळमां उत्पन्न थएलो हुं आपना प्रसादथी आ प्रकारनी अतुल समृद्धि पाम्यो छुं, माटे परसन्न थइ मने अनंतसुख आपनारो धर्मोपदेश आपो, के जेथी हुं अनंतसुखनो भोगवनारो थानं.” आ प्रमाणे कही चरणमां पफेला हरिवळने. गुरुए कहुंके, “हे राजन् ! तेने धन्य ठे के जे त्हारी आ प्रमाणे सुमति थइ. कहुं ठे के:—

केचिद्भोजनभगिनिर्झरधियः केचित्पुरंध्रीपराः,

केचिन्माड्यविलेपनैकरसिकाः केचिच्चगीतोत्सुकाः ॥

केचित् द्युतकथामृगव्यमदिरानृत्यादिवबादराः,

केचिद्वाजिगजोक्त्यानरसिका धन्यास्तु धर्मे रताः ॥

अर्थ -केटलाक ज्ञोजननी रचनामा अति गाढबुद्धिवाळा होय ठे, केटलाक स्त्रीजने विपे तत्पर होय ठे, केटलाक पुष्प अने अगरागनु लेपन करवामा प्रीति धरावनारा होय ठे, केटलाक गीतमा उत्साहवाळा होय ठे, केटलाक द्युत, वार्ता, मृगया, मदिरा अने नृत्य विगेरेमा आदरवाळा होय ठे, अने केटलाक अश्व, गज, वळद अने वाहन उपर रसिक होय ठे, परंतु जेजु धर्मने विपे प्रीतिवाळा ठे तेजनेज धन्य ठे

हे राजन् ! धर्मना वे ज्ञेद ठे एक यतिधर्म अने वीजो श्रावकधर्म आ प्रमाणे धर्मना व-  
 न्ने ज्ञेद जिनेश्वरे कह्या ठे, ए वन्ने प्रकारना धर्मनु मूळकारण जीवदया जाणवी ते जीवदयाने  
 पाळवा माटे केटलाक पुरुषो सर्वविरति (चारित्र) ने विपे राग करे ठे, कारणके ते सर्वविरति  
 विना जीवदयानु आराधन थड शकतु नथी जे पुरुष यतिधर्म पाळवा समर्थ नथी ते, सम्य-  
 क्तवसहित श्रावकधर्मने शुद्ध परिणामथी उत्तम रीते पाळे ठे वळी जीवदया ठे मूळ कारण  
 जेनु एवो ते श्रावकधर्म पण वार प्रकारनो ठे एम जिनराजे कहु ठे " आवो सुगुरुनो धर्मो  
 पदेश साज्जळी राजा हरिवळ अतिहार्थित थयो, अने प्रथम सम्यक्तत्वदर्शनपूर्वक अणुव्रत गृहण  
 करीने वाकीना सर्वे मृषावादविरमणादि व्रतो शक्ति प्रमाणे स्विकार्या पठी गृहस्थधर्मने

अंगिकार करी गुरुना चरणने नमस्कार करी हर्ष पामतो बतो पोताना नगरमां आब्यो. हवे हरिबळ निरंतर उत्तम प्रकारे धर्माराधन करवा लाग्यो. तेणे पट्टह वगरावी पोताना देशमां अमारी प्रवर्तावी अने माणसोने रत्नप्रज्ञादि सात नरकोनां दुःख आपनारां द्युतादि सात व्यसनोने दूर कर्यां; त्यार पगी तेणे तुंबनीमां रहेला अमृतरसथी रोगादि उपद्रवोने दूर करी लोको उपर बहु उपकारो कर्या. कहुं ठे के, -मेघोतुं जळ, चंडतुं तेज, वृहोना फळोना समूह अने सत्पुरुषोतुं आचरण ए सर्व सर्वे लोकोने सामान्यरीति उपकार करनार ठे. वळी तेणे पोताना देशना गामो जिनमंदिरोथी सुशोभित कराव्या. आवीरति धर्मने मेळवता एवा ते हरिबळे पुन्य अने निपुणपयाथी पोतानुं राज्य एक बत्र (चक्रवर्ती) सरखुं वनाव्युं.

एक दिवस गुणवंत गुरु तेना उद्यानने विषे समवसर्या, तेवारे राजा हरिबळ तेमने वंदना करवा मांटे हर्षथी उद्यानमां गयो; त्यां तेणे गुरुना मुखथी धर्मदेशना सांजळीने वैराग्य वासीत अइ त्रण स्त्रीउसहित दीक्षा लीधी. पवी उत्तम प्रकारे जिनेश्वरना धर्मनुं आचरण करतां केवळज्ञान प्राप्त करी हरिबळ राजर्षी शाश्वत एवा मोक्षस्थानमां गया.

॥ इति हरिबळनी कथा. ॥

(श्री महावीरप्रभु कहे ठे के) — हे ज्ञव्यजनो ! तभे आ हरिवळना चरिननो मनमा विचार करी जीवदयारूप प्रथमव्रतने विषे उद्यम करो श्री जिनरना मुखशी आवा वचनसा जळी हर्षित अएला प्राणदश्रावके श्रावकना जागे करीने प्रथम प्रणुव्रत आदर्यु ते आ प्रमाणे “हे नाथ ! हु निरपराधि त्रसजीवोने नहि हणु, तेम अपराधी एवा त्रसजीवोने निर्दयनी पेठे क्यारेपण नहि हणु, वळी पृथ्वीकाय विगेरे एकेडिय जीवोनी यतना पण वधादि पाच अतिचार विना म्हारे इभेशा करवी ” आ प्रमाणे श्राणदश्रावके जावशी प्रथम अणुव्रत ग्रहण कर्यु तेनो आळावो जगवाने पोते उच्चराव्यो, ते आ प्रमाणे —

धूलग पाणाइवायं समणोवासउ पच्चस्काइ, सेपाणाइवाए दुविहे पन्नते ॥ तजहा ॥ सक-  
 प्पनअ आरज्जअ तव्वसमणोवासउ संकप्पउ जावज्जीवाए पच्चस्काइ ॥ आरज्जउ धूलगपाणा-  
 इवायवेरमणस्स समणोवासएण पच अइआरा जाणियव्वा न फासियव्वा ॥ तजहा ॥ वहे स्वधे  
 उचिच्छेए ४ अइज्जारे ५ जत्तपाणवुच्छेए ॥

अर्थ — आपक स्थूल एवा प्राणातिपातनु पच्चख्खाण करे ठे, ते प्राणातिपात वे प्रकारनो ठे एक सकळपशी प्रने बीजो आरज्जशी तेमा सकळपशी प्राणातिपातनु श्रावक जीवितप-

ર્થેત પચ્ચક્ષાણ કરે છે, પરંતુ આરંભથી સ્થૂલપ્રાણાતિપાતવિરમણનું જીવિતપર્યંત પચ્ચલ્લાણ કરતા નથી. શ્રાવકે તેના પાંચ અતિચાર જાણવા, પરંતુ આચરવા નહીં. તે અતિચાર આ પ્રમાણે:—  
 ૧ ત્રસજીવોને નિર્દયપણે ચાવકર્મને પ્રહાર કરવો. ૨ દોરનાં વિગેરેથી નિર્પેક્ષપણે દૃઢ વાં ધવા. ૩ શસ્ત્રધર્મે નાક, કાન, વૃષણ વિગેરે કાપવાં. ૪ બઢ્ઢ વિગેરેની પીઠ ઉપર ન ઉપાત્તી શકે તેટલો ઝાર ઝરવો. ૫ અવસર થયે પણ અન્ન, જઢ્ઢ, ઘાસ ન આપવાં.

જીવોને ઉપર કહેલા પાંચ અતિચાર કરનારો શ્રાવક પહેલાવ્રતની વિરાધના કરે છે. બી જાવ્રતમાં જે પુરુષો આ સંસારને વિષે સત્ય વચન વોલે છે, તેને ત્રણ ભુવનના જીવોને નિશ્ચે વચાણવા લાયક શ્યાય છે. જે પુરુષ પ્રાણાંતે પણ અસત્ય વચન નથી વોલતો, તેની દેવતાઉ પણ હંસરાજાની પેઠે પ્રશંસા કરે છે. તે હંસરાજાની કથા.

॥ મૃષાવાદરૂપ બીજાવ્રત ઉપર હંસરાજાની કથા ॥

આ ભરતકેત્રને વિષે રાજપુર નામનું નગર છે, તે નગરને વિષે (જેમ ઇંડુ સ્વર્ગપુરીને વિષે રાજ્ય કરે છે તેમ) હંસ નામનો રાજા રાજ્ય કરતો હતો. ઉત્તમ રીતે જિનૈંડના ધર્મનું આરાધન કરતો ણવો તે રાજા બીજા મૃષાવાદવિરમણવ્રતને વિશેષે મ્હોટા ઉદ્યમથી આરાધતો હતો.

હવે રઠ્ઠુગનામના પર્વતે નર નરુત્તમ પુરુષોણ સ્થાપન કરેલુ શ્રી આદિનાથનુ મદિર ઠે, ત્યા  
 જેવ્માસતી પુનપ્ને દિવસે યાત્રા નિમિત્તે વહુ લોલો એકઠા થયા હતા, તે વખતે હસરાજા પળ  
 પ્રધાનને રાજ્યનો જાર સોપી પોતે શ્રોલો પરિવાર સાથે લઈ જિનધર્મની પ્રજાવના કરતો હર્પથી  
 યાત્રા કરવા ચાલ્યો એલોલ્યો રુન્યપુરુષ હોય જેલે સુમીપે પ્રાપેલા ધર્મકાર્યમા વિલવ કરે?

રૂતે રસરાજા જેલલામા ઝર્વે રસ્તે પહોલ્યો તેલલામા પાઠલથી કોઈ પુરુષ નતાવલો ન-  
 લાલ્યો ાની વિનતી કરવા લાગ્યો કે, “હે રાજન! આજથી વસમા દિવસે પ્રાપે યાત્રાને માટે  
 પ્રાણ વધુ તે વાલસી ાગના દેશના રાજા પ્રજુને સાજલ્લી, તેથી તે આપનો શત્રુ અકસ્માત્  
 શજપુરવલ ાથી, સર્વ જાણુધધારી સુજલોને મારી નાલ્લી, જમાર, ઘોલા, હાથી, અને  
 રામલિલ રુવ નગરને પોતાના સ્વાધિન્ય કરી લીધુ ઠે વલ્લી રાજ્યાસન નપર વેલેલા તે અર્જુ  
 રૂપુજાલ અજિત થલેલા નગરને અજયદાન આપી આનદયુક્ત કર્યુ ઠે, અને નગરમા તલ્કાલ  
 ગેતાનો અજ્ઞા પ્રવર્તાવી ઠે, તેથી એકાતમા સતાઈ રહેલા સુમિત્રમત્રીએ અત્ત કરણથી આ-  
 પને સ્વત્ત્ર આપવા માટે મને આપની પાસે મોકલ્યો ઠે, માટે હે નાથ! હવે જેમ આપને યો-  
 ગ્ય લાગે તેમ કરો ”



पगी सुन्नटो राजाने कहेवा लाग्या.—“महाराजा ! हवे ऊट आप पाबा वळो. प्रगट प्र-  
तापवाळा तमारी आगळ कयो शत्रु टकी रहेवाने शक्तिवंत ठे ? आप प्रथम शत्रुने नगरमांथी  
दूर करीने पगी यात्रा माटे जाउ.” तेवारे राजाए निष्कंपचित्थी कहुं.—“हे महात्ताग से-  
वको ! संपति अने विपत्ति पूर्वे केरला कर्मना स्वाधिनपणाथी प्राप्त आय ठे, तो पूर्वभवना बहु  
पुन्यथी प्राप्त थएला जिनयात्राना म्होटा उद्यमने त्यजी दइ संसारना हेतु एवा राज्यने माटे  
कयो मूर्ख पुरुष दोने ? हे महासत्वधारी सुन्नटो ! म्हारं राज्य नाश पासो अथवा न पासो,  
परंतु हे तो यात्रा करीनेज पावो वळीश; अमथो नही वळुं.” आ प्रमाणे कही हंसराजा नि  
श्रवणये आगळ चाल्यो अने लेनी सेनाना माणसो पोतपोताना स्वजननी संभाळ लेवा माटे  
पाबा वळ्या. जेम जेम सेवक लोको पाबा वळवा लाग्या, तेम तेम राजा हर्षपामवा लाग्यो.  
बेधट एक बत्र धरनारा सेवकसहित ते हंसराजा एक म्होटा अरण्यमां आवी पहांब्यो. त्यां  
ते “आ म्हारो उत्तम धोमो, वख अने आत्तराणोना लोत्री अने अति क्रूर एवा निहळ लोको  
मने मारी नांखशे एवो विचार करी पोताना बत्रधरने सर्व उत्तम वखादि वस्तुज आपी पोते  
एकलो तीर्थयात्रा तरफ चाली निकळ्यो.

रस्तामा एक मृग राजानी आगळ थड नासी गयो, तेनी पाठळ कोशएक जिल्ल हाथमा बाण चमावेला धनुष्यने धारण करतो ठतो राजानी पासे आवी कहेवा लाग्यो -“आ गहन वनमा बहु पादमा पमेला ठे तेथी हु मृगना पगला देखी शकतो नथी, माटे हे सत्पुरुष। ते मृग त्हारी आगळथी नासी जइने वनना कया कुजमा पेसी गयो ठे ते मने कृपा करीने कहे ? कारणके ते मृग म्हारी जड्य वस्तु ठे ” तेवारे राजा विचार करवा लाग्यो “जो हु सत्य कहीश तो मृगनो वध थशे अने असत्य कहीश तो त्रतनो जग थशे, माटे एने बुद्धिना वळ थी समजावु ’ आ प्रमाणे विचार करी राजाए कहु

“हे जिल्ल ! तु मने वार्ता पूठेठे तो हु तने कहु छु के मार्गमा जूलो पडवाने लीधे हु अहिं आवी चढ्यो छु ” जिल्ले कहु “अरे ! हु एम पूछु छु के मृग केनी तरफ गयो ते मने कहे ? राजाए फरी कहु “हे महाजाग ! म्हारु नाम हस ठे ” जिल्ले कहु “अरे ! तने त्हारु नाम कोण पूठे ठे ? हु तो एम पूछु के मृग केनी तरफ गयो ? ” त्तारे राजाए कहु “म्हारु घर राजपुरमा ठे ” तेवारे जिल्ले क्रोध करीने कहु “प्ररे मूढ ! हु जे पूछु तु ते कहे, वीजु वीजु शामाटे बोले ठे ? ” राजाए कहु “जो तु म्हारु कुळ पूठतो होय तो हु कत्रिय

कुल्लनो छुं.” जिछो कहुं: “शुं तुं बहेरो ठे?” राजाए कहुं: “तुं जे मार्गे मने जवानुं कहीश ते मार्गे हुं जइश.” तेथी जिछो कहुं: “तने बहेरापणानो रोग निरंतर हजो.” एस कहनि निराश अएलो जिछ पेताने स्थाने गयो अने पुएयवंत एवो राजा पण धीमे धीमे आगळ चाडयो. ओदे दूर गयो एवामां तेने एक सुनि मल्या; तेथी ते सुनिने वंदना करी आगळ प्रयाण कर्तुं. एवामां तेने क्रोधथी राता नेत्रवाळा बे जिछो सामा मल्या. ते जिछोए राजाने कहुं के, “हे सुरसाफर ! आ वनमां सुर नामनो पछ्चीपति रहे ठे, ते आजि बहु दिवसे केटलाक चोरोने सांघे दोइ जेवामां चोरी करवा निकळयो, तेवामां तेषे मार्गमां सामे आवता एवा एक साधुने दीग, तेने जोयाथी पछ्चीपतिए ‘अमंगळ अर्थुं.’ एस कही क्रोधथी अमने बनेने ते साधुनो घात करवा आटे भोकल्या ठे; माटे हे श्रेष्ठपुरुष ! ते सुंरु कइ दिशा त-रफ गयो ते अमने कहे ?”

राजाए विचार कर्तुं के, “जो हुं सत्य कहीश तो आ बनेने दुष्टो सुनिनो घात करशे, अने जो सत्य नहिं कहुं तो त्रत जंग थशे; आटे आ बनेने पण समजानुं.” आवो विचार करी राजाए तेउने पूछ्युं: “तमे शुं कहो गो ? में सांजळ्युं नथी.” जिछोए कहुं: सांजळ, ते साधु

त्दारी आगळ अशने क्या गयो ? ते अमने देवाम्, अमे तेनो घात करीये ” तेपारे राजाए क  
 हु “अरे जिल्लो ! जे जुए ठे ते जोलता नथी, अने जे बोले ठे ते जोती नथी तो हु शु करु ”  
 त्पारे जिल्लोए कहु “अमे तो एम पूठीए ठीए के ते साधु क्या गयो ? ” राजाए फरीश्री  
 पण ण्णोउ उत्तर आप्यो के, “जे जुए ठे ते जोलता नथी अने जे बोले ठे ते जोती नथी तो  
 हु शु करु ” एम जिल्लोए जेटली वखत पूछु तेटली वखत राजाए तेरी रीते उत्तर आप्यो,  
 तेथी तेउए राजाने गामो धारीने कहु के, “जा, तु त्हारु म्हो अमने न देखाम् ” एम कहीने  
 जिल्लो कुगुरुना उपदेशथी जेम मुग्ध माणसो असयम मार्गने विधे स्थिर अशने रद्दे तेम  
 स्थिर अशने रद्दा पठी चित्तमा हर्ष पामेलो राजा त्याथी आगळ चाळ्यो अने सध्यासमये  
 एरु वृरुनी निचे पादमानो सथारो करी तेना उपर वेड़ी प्रतिक्रमण करवा लाग्यो

आ रगते तेज वृरुनी पासे लताना जअ्रामा सताइ रद्देला केटलाक चोर लोको पर-  
 स्पर यात करता हता के, “आजथी त्रीजे दिवसे अदि धन कनकादि बहु समृद्धियाळो सघ  
 आरशे, तेने लुटीने आपणे दीर्घकाळथी आपणी पाठळ लागेला दारिद्र्यने मूळथी उखेनी  
 नाखशु रळी आपणे सघनी आगळ पाठळ रद्देना आयधधारी सुजटोने त्यासुधी मारवा के

ज्यांसुधी अल्पपरिवारवाळो संघपति नास्ती जाय.” आवां वचन पोतानी समीपे वृद्धनी खतामां संताइ रहेला बहु चोरोनां सांज्जळी शोकथी व्याप्त थएलो राजा मनमां विचार करवा लाग्यो के, “आ चोरो आहिं विश्राम करवा रहेला ठे, तेउ निश्चे संघने लुंटी अनर्थ करशे; वळी संघमां साधु साध्वी विगरे हशे तेमने पण दुःख पमान्शे. पूर्वे धर्मरुचि नामना अणगारने आ चोर लोकोए लुंढ्यो ठे, तो हुं एकलो ए संघनुं शीरिते रक्षण करी शकीश ?” आ प्रमाणे विचार करतो एवो राजा जेटलामां त्यांज बेवो ठे, तेटलामां दीवीवाळा माणसोलहित केटलाक आयुध्वारी सुज्जटो त्यां आवी प्होंब्या. तेमांना केटलाके राजाने जोइने कहुं के, “आ चोर ठे.” अने केटलाके तेनुं रूप जोइने कहुं के, “ए चोर नथी, पण कोइ महा पुरुष ठे.” पठी सुज्जटोए राजाने पूछ्युं के, “हे सत्पुरुष ! तें कोइ पण चोरने वातो करता सांज्जळ्या अथवा जता दीगां ठे ? ते संघने लुंढनारा संज्जळायठे, जो त्हारा जाणवामां होय तो कहे. केमके आहिंथी दश योजन उपर श्रीपुर नामनुं नगर ठे, त्यांना रिपुमर्दन राजाए संघनुं रक्षण करवा माटे अने चोरिनो वध करवा माटे अमने मोकळ्या ठे; माटे जो तुं जारणतो होय तो अमने कहे. जेथी हे महाज्जाग ! अमे ते चोरने मारी नांखी यश अने संघने

रक्षण करवानु पुण्य मेळरील ”

सुन्नटोना प्राग रचन साजळी हसरजा विचार करवा लाग्यो के, “जो हुं सत्य कहुं तो ते चोरोना तरनु पाप मने लागे, अने जो आ सुन्नटोने चोरो न देग्याडु तो ते चोरोसघने पात करवानु पाप मने आपशे, माटे ह्ये दु शु करु? राजा आवी रीते विचार करतो हतो ते जामा तेने युक्ति मृज्जी आवी, तेथी तेणे सुन्नटोने म्ह्यु —“हे सुन्नटो! में चोरोने इष्टिथी जो पा नथी, परंतु तमारे सघनी पास जे जग विलव करणे योग्य नथी, तमे त्या जड सघनु रक्षण करो. ते चोगे पण त्या आपशे जो तमे ऊट सघनी पास जड पढाचशो तो तमने अति म्होडु पुण्य धरो ” राजाना प्राग रचन साजळी मनमा आश्रय पामेला सुन्नटो तुरत सघ पास आख्या पत्री चोरो पण लतामाथी वदार आवी राजाने प्रणाम करी कडेवा लाग्या.— “आ लतामा परस्पर शतो करता एवा अमने जाणता ठता तमे ते सुन्नटोने म्ह्यु नहीं, तेथी तमे प्रमारा प्राणदाता पिता गो धर्मरूपसमुझे दर्शित करवामा चङ्ग्योत्सनासमान अने पापना समुद्धरुय अथकारनो नाश करवामा सूर्यकातिसमान तमारी उत्तम बुद्धि अमे स्तु ति करीए ठीए के, जे बुद्धिना प्रजापथी तमे अमारु अने सघनु रक्षण कर्युं ” आ प्रमाणे रा-

जानी खुति करी चोरो पोताने स्थानके गया. पढी राजाए सवारमां आगळ प्रयाण कर्युं. ए-  
वामां केटलाक अश्वारोए पाळ्ळथी आवीने राजाने कहुं. “हे पथिक! अमारा राजा कुंदीए  
राजपुर नगरउपर चमड करी जीती लीधुं ठे, तेवखते त्यांनो राजा हंस क्यांइ नाशी गयोठे,  
तेथी अमारा राजाए तेनी शोध करवा माटे अमने मोकळ्यां ठे, माटे जो ते राजा क्यांइ त्हारा  
जोवासां आय्यो होय तो अमने कहे; अमे तेने मारी नांखीए.” अश्वारोतां आवां वचन सां-  
झळी राजा विचारवा लाग्यो के, “पोताना जीवितने माटे कोणपुरुष मृषा बोले? जेले म्हांस  
जीवित नाश पासे; परंतु हुं मृषान्नाषण नहीं करूं.” आवी रीते दिचारी देखे कहुं.—“हे  
खुजटो! हुं पोते हंसराजा ठुं, माटे तमारी मरजी होय तेम करो.” आ प्रमाशे कही राजा  
नवकारसंत्रनुं स्मरण करी जेटलामां त्यां स्थिर थइ उजो रह्यो, जेटलामां देवडंडुजिना  
शब्दसहित तेना उपर पुष्पवृष्टि थइ, अने “हे सत्यवादी हंसराजा! तुं जय पाय्य!  
जय पाय्य!!” एवी आकाशवाणी थइ. पढी एक सम्यकडृष्टि थके प्रगट थइ राजाने क-  
हुं:—“हे राजन्! हुं त्हारा सत्यवचनथी प्रसन्न थयो छुं, अने में त्हारा शत्रुवर्गनो नाश क-  
र्जो छुं. हे नरनाथ! तुं जे तीर्थप्रत्ये जवानी इत्ता करे ठे, त्यां यात्रानो दिवस आजे ठे; माटे

तुं म्हारा विमानउपर बेसी जा आपणे जिनराजने वटना करवा माटे साथे जइए ” यद्द  
ना प्राग वचनश्री हर्षित थएलो राजा दिव्यप्रलकाररुमे सुशोभित एवा विमानउपर बेठो  
पठी केवना गाधर्वो जेना यज्ञानु गायन करता इता, अने जे यद्दना अर्थासन उपर बेठो हतो  
एवा ते इसराजाए ते तीर्थमा जद कळपवृद्दना पुष्प अने सुगधी चदनश्री जिनराजनु पूजन  
करी दिव्यनाटकणी यागामहोत्सव कथो पठी यद्द, इसराजाने तेना राजपुरनगरे लइ गयो  
अने तेना शत्रुने बाधी तेनी पासले लाव्यो इसराजाए यद्दने विनती करी शत्रुने ठोमाव्यो  
पठी यद्दे पोताना चार देवसेवकोने आज्ञा करी के, “तमारे हमेशा आ इसराजानुं दिव्य  
ज्ञोगत्री पोरण करथु, कारण राजपुरनगरने विषे ए पुण्यवान ठे, माटे तेमनु प्रयत्नरुमे वि-  
घ्नोधी रक्षण करवु ” आ प्रमाणे पोताना देवसेवकोने प्रीतिश्री आज्ञा करी अने इसराजानी  
रजा लइ यद्द स्वर्गप्रत्ये गयो इसराजा पण सत्यवचनना प्रज्ञावश्री आ मनुष्यजने विषे  
दिव्यसपत्ति ज्ञोगत्रीने अते स्वर्गलक्ष्मी पाम्यो इति इसराजानी कथा

(श्री महावीरन्वामी आणठ विगेरे श्रावकोने कहे ठे के -) हे ज्ञव्यजनो ! तभे आ इस  
राजानु चरित्र साजळी चितामणी सरखा वीजा अतने विषे निरतर आदर करो जोशक्ति होय



तो श्रावके सर्वथा मृधाज्ञापण करवुं नहीं; परंतु जो शक्ति न होय तोपण यतना तो करवी. वळी जो सर्व प्रकार नियम करवानी शक्ति न होय तोपण श्रावके आ पांच प्रकारना मृधा-ज्ञापणेने त्यजी देवुं; कारणके श्रावक ते पांच प्रकारनुं मृधाज्ञापण करवाथी बीजा व्रतनो जंग करे वे. ते पांच प्रकारनुं मृधाज्ञापण आ रीते:-

१ कन्या संबंधी मृधाज्ञापण, २ गाय संबंधी मृधाज्ञापण, ३ म्रूमि संबंधी मृधाज्ञापण, ४ खोटी साक्षी पूरवा संबंधी मृधाज्ञापण, ५ क्षापण लंठववा संबंधी मृधाज्ञापण. श्रावके आ पांच प्रकारना मृधाज्ञापणने त्यजी देवुं.

पढी आणंदश्रावके शुद्ध चित्तथी वीजुं मृधावादेविरमणव्रत ग्रहण कर्युं. श्री वीर प्रभुए ते बीजा व्रतनो आलावो आणंदश्रावकने कथ्यो. ते आ प्रमाणे:-

श्रूलगं सुसावायं समशोवासगो पञ्चक्राह, से सुसावाए पंचविहे पन्नते ॥ तंजहा ॥ क-  
नालिए गवालिए म्रूमालिए नासावहारे कुरुसस्त्रिक्ले ॥ श्रूलगमुसावायेवरमणस्स समशोवा-  
सएणं इमे पंच अइआरा जाणियघा न फालियघा, न समायरिअघा ॥ तंजहा ॥ १सहसाम्न-  
स्काणे १रहस्साम्नस्काणे ३सदारमंतजेए ५मोसुवएसे ५कूमवेहकरणे ॥

अर्थ - श्रावक स्थूलमृणावाढतुं पञ्चस्काण करे वे, ते मृणावाढ पांच प्रकारनो वे । क-  
न्या सववी, ७ गाय संवरी, ३ जूमि संवधी, ४ थापण ठळववा संवधी, ५ खोटी साक्षी स  
वरी श्रावके स्थूलमृणावाढविरमणप्रतना पाच प्रतिचार जाणवा, पण ते आचरच नहीं  
ते पाच प्रतिचार आ प्रमाणे -

१ विचार कर्षा विना बोलवु, २ कोडनो गुत विचार बीजाने कहेवो, ३ पोतानी खीनी  
गुत वात प्रगट करवी, ४ कोडने खोटो उपदेश करवो, ५ खोटा लेख करवा श्रावकोए आ  
पाच अतिचारो जाणवा, पण ते आचरया नहीं

पठी श्री वीरप्रभुए आणदश्रावकनी आगळ त्रीजु श्रद्धादानव्रत कहेवानो आरज क-  
र्यो के, "जे पुण्यवरा पुरुषो कोडना जूमि उपर पमेत्ता अथवा खोवाइ गएला इव्यने लेता न  
थी, ते पुरुषोने आ लोकमा तथा परलोकमा यज्ञ, धर्म अने सर्व प्रकारना सुखो प्राप्त थायवे  
अने जे पुरुषो आ लोकमा बीजाना इव्यने गृहण करे वे तेउने परजवे ते थोरौरुप विप-  
वृद्धना फळरुप वध, उधन अने मारण फिगेरे प्रगत नरकादि तीव्र दु खो जोगववा पमे वे  
जे धन्य पुरुषोए परइव्यने न गृहण करवानो नियम लीधो वे, ते पुरुषोने लक्ष्मीपुजनी पेठे

सर्व प्रकारंनी संपत्ति आवी झळठे." प्रभुनां आवां वचन सांजळी आणंदश्रावके पृष्ठुं:-  
 "हे जगदन्! ते लक्ष्मीपुंज कोण हतो? तेशे त्रीजुं अदत्तादान व्रत शी रीते धारण कर्युं ह-  
 तुं? अने ते अचळ लक्ष्मी शी रीते पाळ्यो?" तेवारे प्रभुए कहुं. "हे आणंद! जगतने आ-  
 श्रयकारी एवुं ते लक्ष्मीपुंजनुं चरित्र सावधान मनशी सांजळ.

अदत्तादानरूप त्रीजा व्रतउपर लक्ष्मीपुंजनी कथा.

आ भरतकेत्रने विणे पोतानी समृद्धिची सर्व नगरोने निस्तेज करनारुं हस्तिपुर नामनुं  
 नगर ठे, त्यां अति दरिडी अने जिनधर्मी एवो कोइ सुधर्म नामनो वशिक रहेतो हतो. जी-  
 वादि नवतत्वनो जाण एवो ते वशिष् कोनी कोनीनी कांइ कांइ वस्तु वेचीने हेभशां दुःख  
 शी पोतानी आजीविका करतो हतो, तेने बहु गुणवाळी धन्या नामनी स्त्री हती.

एक दिवस ते धन्याए स्वामां पांदने पांदने विविध प्रकारनी महा समृद्धिची देवीप्यमान,  
 देवताए करेला नाटक अने गीत विगिरेची प्रसन्नमुखवाळी, कमळउपर वेगेली अने जिनराजनुं  
 पूजन करती एवी लक्ष्मीदेवीसहित एक कमळनुं तळाव दीठुं. रात्रीमां आबुं स्वप्न जोइ जा-  
 गी गएली अने हर्ष पांमेली धन्याए तरत ते वात पोताना पत्तिने कही. तेवारे पतिए कहुं:-

“हे प्रिया! तने गुणवान्, श्रीमान्, कल्याणकारी, जिनेश्वरनो भक्त, दारिद्र्ये दूर करनार अ-  
ने म्होटी कीर्तिवाळो पुत्र अशे ” पतिना आवा वचन साज्जळी पोताना आत्माने धन्य मा-  
नती एवी ते धन्याए वाफ्नीनी राची श्रीजिनेश्वरना गुण गावामा गाळी वीजे दिवसे गर्जना  
प्रजावथी सुधर्म वणिकने वेपार करता वज्जणो लाज्ज थयो आवी रीते वेपार करता वृद्धि पा  
मेला धनथी सुधर्मने प्रथम थोडु सुख मळयु

एक दिवस धन्यामा शरिरनी मनोहर कातिथी उत्तम गर्जने जाणी हर्षने लीधे जेना श-  
रीरना रुजाफा उजा थया दता एवो ते सुधर्म विचार करवा लाग्यो के, “मारा घरने विषे  
सपत्ति बहु थोकी ठे अने आ गर्ज बहु उत्तम ठे, तेथी हु आ गर्जने योग्य एवो सीमतनो उत्तम  
उत्सव शी रीते करीश ? ” आ प्रमाणे चिंता करता आर्तध्यानमा हुवी गेलो सुधर्म निची  
इष्टी करी जेटलामा पगना अंगुठाथी पृथ्वीने खोदवा लाग्यो, तेटलामा तेणे मणि अने सो  
नाथी जरेलु एवु एक म्होडु जॉयरु दीठु, तेथी ते फरी विचारवा लाग्यो के, “निश्चे आ गर्ज  
नो प्रजाव देखाय ठे ” पठी तेणे तेमाथी इव्य लइ तेना वरु इझना जवनसरखो मनोहर सात  
माळनो एक म्होटो महेल चणाव्यो अने रूपथी रतिसमान अने गुणथी कोशनी उपमा न आ

पी शकाय एवी उत्तम बुद्धिवाळी दासीन राखी. पढी तेणे सीमंतनो एवो म्होंटो उत्सव कर्यो के जेथी नगरना सर्वे माणसो मनसां आश्वर्य पामीने कहेवा लाग्या के, “अहो! आते एणे शुं कर्युं?” पढी जेम कुवामांथी पाणी काढवा माने तेम ते सुधमें प्रौरामांथी इव्य काढ वा मांर्युं, पण ते अक्षय नवनिधाननी पेठे खुट्युं नहीं. वळी घन्याने जे जे वखते जे जे मो होळाने उत्पन्न थया ते ते वखते तेणे ते ते डोहोळाने पुरा कर्यां. पढी घन्याए शुन्न दिवसे अने सारा लग्नेने विषे अति कांतिवाळा पुत्रले जन्म आप्यो. तेवारे सुधमें बहु प्रकारना दान आपवाथी अने विविध प्रकारना गीत तथा वाजीत्रादिकथी पुत्रनो जन्ममहोत्सव एवो उत्तम कर्यो के जेथी सर्वे लोको विस्मय पाभ्या.

पढी पिता सुधमें लक्ष्मीना पुंज (ढगला) सरखा ते पुत्रने जोइ तेनुं, म्होंटो उत्सव करीने लक्ष्मीपुंजनाम पार्युं. ते लक्ष्मीपुंज जे वखते जे जे वस्तुनो मनोरथ करे ते ते वस्तुतरत आवी मळवाथी जरायणदुःख न पामतो कामदेवनी पेठे म्होंटो शवा लाग्यो. वळी दुःखनो देश पण न उत्पन्न शवाथी ते बाळक क्यारेपण रेतो नहि, तेथी तेनां माता पिता हमेशां सुखी रहेतां. हेवे सर्व प्रकारनी कळाने अन्व्यास करतो अने बीजना चंडनी पेठे वधतो एवो ते पुत्र अ-

पुरमे म ( लोकोत्तरी ) मने मिय चड पड्यां पत्री पाठ दिशामाथी आबेला आव ओठीयाचण  
 पोतानेताणी पुरी ते लक्ष्मीपुज साधे परणारी उनम रुपयाळा लक्ष्मीपुजे रक्षत्री वनावेला  
 भुवनना निगाय मगाथी ताट, तरुणे, आकार मिंगे काश्यप जाण्यु नदोतु. पत्री लोक-  
 मा जे जे प्रीति लग्नारी यस्तु हती ते ते सर्व तेणे जोगरी हती अने जे जे दु ग करनारी  
 यस्तु हती ते तेणे मगामा पण दीठी नदोती पोतानी चीडण करेला गीत गायने ताचळ-  
 गारी जेते मनहद मानद उत्पन्न अतो हतो एता ते लक्ष्मीपुजे अनुत्तर मेलोकमा निरास  
 करनाग देवतानी पेंठे सुगमा गेला बहु काळने जाण्यो नदी.

एक दिवस सप्यामा सुतेलो लक्ष्मीपुंज " मने आ अणचितपेली जोगस्तपति शात्री म-  
 त्री ? " एता विचार करतो हतो, एतामा दिव्यशरीर्याळो अने दिव्यवत्त्व तथा घरेणाथी सु-  
 शोभित एता कोइ देवता प्रगट थइ तेनी आगळ दाथ जोमी आ प्रमाणे कडेग लाग्यो -

मनोइर गुणसमृद्धरुप रुच्यवृद्धना यत्तरुप दे लक्ष्मीपुज ! अदित्री केटलेक दूर मणिर-  
 वाना समृद्धी जरपुर एतुं लक्ष्मीपुर नामनु नगर ठे, त्या गुणधर नामनो सार्थ्याद वसे ठे  
 एक दिवस काइ कार्य निमित्ते यनमा गेला ते बुद्धिमान गुणधर सार्थ्यावाहे एक मुनिने दीग,

ते वखते शांत एवा विद्याधरो तेमनी आगळ बेसीने धर्म सांजळता हता, त्यां गुणधर सार्थ वाह पण त्रण प्रदक्षिणापूर्वक मुनिने नमस्कार करी तेमनी आगळ बेजो. तेधरे मुनिए व ह्युं. “हे प्रव्यजनो! आ संसारमां परड्व्यहरण (चोरी) मृत्युधी पण अधिक दुःख आपनारी ठे; माटे पुन्यना अर्थी पुरुषोडए क्यारे पण चोरी करवी नहीं.” मुनिनां आवां वचन सांजळी विद्याधरोनी सत्रामां अति पवित्र आत्मावाळा गुणधर सार्थवाहे गुरु पासे अइत्तादान विरमणव्रत लीधुं. पळी ते गुरुने नमस्कार करी नगरमां आव्यो.

कोइएक दिवस गुणधर सार्थवाह धन भेळववानी इच्छाशी सार्थ तैयार करी पांचसैं गां मां साखे लइ परदेश जवा निकळ्यो. अनुक्रमे सार्थ एक म्होटा अरण्यमां आवी पहेंच्यो. जो के गुणधर सार्थवाह घोना उपर बेसतो हतो, तोपण ते आ वखते थुळ जफवाना त्रय-धी पगे चालतो हतो. आगळ जातां तेरो पृथ्वीनपर पदेली अने लाखड्यनी कौंभतवाळी एक सशिमळा इीठी, परंतु ते तेरो व्रतना जंगधी लीधी नहीं, तेम तेना सासुं पण जोधुं न हीं. वळी “शुं सार्थ दूर गयो? कारण तेनो गाढ शब्द दूर संजळाय हे.” एको विचार करी जेटलामां गुणधर सार्थवाह घोना नपर बेसी जतावळथी जवा लाग्यो, तेटलामां घोमानी

खरीयी उखडेती जूमीमा सोनामझोरयी जरेलो एक बावानो घनो दीजे, ते पण तेणे उत  
 जगना जययी त्यजी दीवो पठी तेणे फरी मोराने जेटलामा वेगधी च गमा मानते तेड-  
 लामा ते घोनो रुविर वमी तुरत मृत्यु पाभ्यो, तेयी पापयी बहु जय प्राप्तो एवो ते गुण-  
 घर सार्थवाह विचार करवा लाग्यो के, “हाय दाय ! में आ घोनाने उतावळो चनाववा भा-  
 न्यो तेयी ते मृत्यु पाभ्यो जे पुरुष प्रा म्हारा घोनाने जीवना करे तेने हु निश्चे म्हारु सघ-  
 लु घन प्रापु ” प्रायी रीते विचार करतो ते सार्थवाह पगवने उतावळो चा गमा लाग्यो प्रा-  
 गळ जता ते मजा प्रत्येमा जूलो पड्यो, त्या बहु तरस्यो धर्मायी प्राप्त तेम जटकता पा-  
 णीनी शोक करवा लाग्यो एवामा तेणे एक जान साथे लटकती पाणीनी जरेली मशक  
 दीठी, तेयी ते बहु हर्ष पाभ्यो पठी ते गुणवर सार्थवाहे “प्रा पाणीनी जरेली मशक कोनी  
 ठे ? ” एम जेट नामा उवा सादयी कस्यु, तेडलामा तेज जाननी मळ उतर उतम पाजरामा  
 प्रेवला एक पोपटे कस्यु — “हे सत्पुरुष ! म्हारो स्वाधी एक उतम वैद्य होयायी ते प्रौढपि  
 लेग माटे गहिरी दूर गज्जो ठे, तेनी आ मशक ठे, एम तु जाण्य ” वळी पोपटे कस्यु — “हे  
 जइ ! तु नहु, तरस्यो पाणो जणाय ठे, तो आ मशकमायी पाणी पी हु ते बाग कोरने क-



हीश नहीं।” पोपटनां आवां वचन सांझळी शुद्ध बुद्धिवाळा अने त्रीजा व्रतना जंगथी जय पामता एवा गुणधर सार्थवाहे बने हाश्री पोताना बने कान हांकीने कहुं.—“हे पोपटरा-ऊ! म्हारा प्राण तरश्री जता होय तो जले जाय, परंतु हे अदचवस्तु नहीं लडुं; कारण के अदचवस्तु लेवाथी महा पाप लागे ठे.” गुणधर सार्थवाह आवां वचन कही अने स्थीर अ-इने उजो रही जेटलासां जुए ठे, तेटलासां तेषे पांजरुं अने पोपट ए बेसांथी एकेने दीतुं न-हीं, परंतु कोइ एक पुरुष प्रगट अइ तेने कहेवा लागयो:—

“हे नचम पुरुष! वैताढ्य पर्वत उपर विपुलानामनी नगरी ठे, त्यां सूर्यनामनो विद्याधर हुं पोते निवास करुं तुं; म्हारा पिताए दीहा लीधी ठे, ते हमणां तमारा नगरना बुधानमां आब्या हता; तेमने वंदना करवा हुं गयो हतो. हे नइ! मने पारकुं अगणित धन लइ लेवानी बुद्धि अइ हती, तेथीज म्हारा पिताए ते बलते त्रीजा व्रत संवधी धर्मदेशना आपी हती. पठी मुनि पाले ते अदचादानविरमणव्रत लीधुं, तेथी हुं मनमां बहु आश्रय पामी विचार करवा लाग्यो के, “अहो! आ वेपारी इअने झोटे बहु दूर देशमां जाय ठे जलां ते पारकुं अगणित इअ दीतुं होय तोपण न ले ए बहु आश्रय ठे, तो हुं ए सार्थवाहनी निश्वे परिका करीश.”

आरी रीते विचार करी अइश्य रहेला में प्राजे अवसर जोइ तने रत्ननी माळा अने म्दोटो  
 निधि वताव्यो, तोपण त्दारु मन जरापण लोअथी विटवना पाम्यु नहीं पठी मे तने घोमा-  
 नु मरण देखाम्यु, अने ठेवट तरस्या थएला तने मृत्युनो समय पासं आव्हे पाणीनी जरेली  
 मशक वतावी, तोपण ते जरा पण लोअ कयो नहीं ” प्रा प्रमाणे क्हीने सूर्यविद्याधरे पोता  
 ना सेवको जे अइश्य रहेला इता तेउने प्रगट कर्या अने तेमनी पासं मणिनी माळा, निधान,  
 घोमो अने वीजुं बहु धन अगावी गुणधर सार्थवाहनी आगळ मूय्यु, तथा तेने ते सर्व वस्तु  
 सहित तेना (गुणधर सार्थवाहना) वियोगथी व्याकुल एवा सार्थने विधे तरत पहोचतो कर्यो  
 पठी गुणधर सार्थवाहे “ तसे आ धन क्याथी आण्यु ठे ” एम पूठ्यु, एटले विद्याधरे  
 कह्यु के, “ एमा काइक धन म्दारु पोतानु ठे अने काइक कुतुहले करीने लोको पासंथी आ  
 णेलु ठे ” हे जइ ! मे मारा पिता मुनिना उपदेशथी चोरी त्यजी नहोती, ते प्राजे त्दारु  
 आचरण जोइ त्यजी दीधी ठे, आ कारणथी तु मारो गुरु थयो ठु, अने आ इय में गुरुनी  
 पूजा निमित्ते करेलुं ठे ” तेवारे गुणधर सार्थवाहे कह्यु - “ हे जइ ! ते जेनु जेनु ते धन ली  
 धु ठे, तेने तेने पावु आप ” सार्थवाहना ते वचन मानी सूर्यविद्याधरे तेम कर्यु पठी गुण-

परि पोतानुं सदलुं धन विद्याधरनी आगळ कूकीने कळुं:—“तुं आ श्हांसं सधळुं धन ले, वा रण जें प्रथम एधी प्रतिज्ञा करी ते के, “जे पुरुष म्हारा धोनाने जीवतो करे तेने हुं श्हांसं स धळुं धन आपुं.” त्यारे विद्याधरे कळुं:—“हे सारा जाग्यवाळा ! तें आ अधदित कळुं. हुं त्हांसो वेवादार तुं, माटे ए धन हुं नहीं लुं. हे जाग्यवाळी ! हुं त्हांसो जगदेरानो वेवादार की रति तुं? अने श्हांसरी पोतानी मायाने माटे त्हांसं धन पण की रति लुं? माटे तुं श्हांसं धन ले, परंतु हुं त्हांसं धन नहीं लुं. हे सार्धपति ! ज्यारे तुं श्हांसं धन लेतो नथी अने हुं त्हांसं धन लेतो नथी तो पठी आ धननो श्यामी कोस थडो.” विद्याधरनां वचन सांजळी गुणधरे कळुं:—“ए धननो अधिपति धर्म ठे, कारण धर्म प्रसन्न आय त्यारे ते त्रास लोकनी लक्ष्मी आपे ठे, तो आ संपत्ति पण तेनीज ठे. माटे चाल, तीर्थकरोए कहेला अने जगत्तना अधिपति एवा धर्मने विजे लक्ष्मीने वापरिने सफळ करीए.” गुणधर सार्धवाहनां आनां वचन विद्याधरे हर्षथी सान्ध्यां अने पठी ते वने जणाए जान्नी सल क्षेत्रने विजे सर्व धन नापयुं.

(वेनता लक्ष्मीपुंजने कहे ठे के):—हे जड ! पठी ते गुणधर सार्धवाह धर्मध्यानशी श्रुत्यु पामी तुं लक्ष्मीपुंज थयो अने ते सूर्यविचार त्हांसो उपवेवाथी अज्ञान त्याग करी आयु

प्य पूर्ण अणे श्रुत्यु पामीने ते व्रतना प्रजावथी व्यतरदेवतानो राजा अयो त्दारा पूर्वज्ञवना पुण्यनी शक्तिथी वश थएलो ते देवता त्दारा जन्मकाळथी चारजीने तने जे जे वस्तु जोश्ये ते ते आपीने वस्यतो प्रखत हर्ष पमाने ठे ते हु पोते व्यतरदेवता वु ”

व्यतरदेवताना आवा वचन साजळी लक्ष्मीपुज तरत मूर्धा पाम्यो अने सावचेत थयो, पठी जातिस्मरणज्ञान उत्पन्न शवाने लीये बहु हर्ष पामेला तेणे पोतानो पूर्वज्ञव जोश वैरा ग्ययासीत अश दीक्षा लीधी अनुक्रमे शुच ज्ञावथी चारिच पाळी ते लक्ष्मीपुज पच्युतदेवतो कने त्रिणे देवता थयो त्याणी चरीने मनुच जव पामशे, ते जवमा दीक्षा लश भोक्षपठे जशे इति लक्ष्मीपुजनी कथा

(श्री वीरप्रभु कहे ठे के) — ज्ञयजनो ! सर्व प्रकारनी लक्ष्मीने मेळवनारा लक्ष्मी-पुज सार्थयादनु प्रा इष्टात साजळीने तमे सर्व प्रकारे प्रदत्तादाननो नियम करो

प्रज्ञूना आवा वचन साजळी प्राणदथावके कहु — “हे जगवान् ! मने आ धीजु व्रत प्रापो ” तेगारे प्रज्ञूए तेने आलावासहित त्रीजु व्रत उच्चराव्यु ते प्रा प्रमाणे

श्रूलग अदत्तादाण समणोवासउ पञ्चरकाश । से अदत्तादाणे डुविहे पन्नते ॥ त जहा ॥

सचिन्तादाने अचिन्तादाने अ । तदतिचारानाह ॥ शूलग अदत्तादाने वेरमणस्स समणोवासएणं  
 पंच अइआरा जाणियद्वा न फासियद्वा ॥ तं जहा ॥ १ तेनाहमे २ तत्करप्पउंगे ३ विरुधरज्जाइ-  
 कमे ४ कूफुलकूरुमाले ५ तप्पभिरुवगववहारै ॥

श्रावक स्थूल अदत्तादानं पञ्चक्राण करे ठे, ते अदत्तादान वे प्रकारंनुं ठे. एकसच्चिअ  
 दत्तादान अने बीजुं अचित्त अदत्तादान. (तेना पांच अतिचार कहे ठे.) श्रावके स्थूल अदत्ता-  
 दानविरमणव्रतना पांच अतिचार जाणवा, पण ते आचरवा नहीं. ते अतिचार आ प्रमाणे.-

१ चोर लोके चोरी आणेली वस्तु लेवी; २ चोर लोकनी साथे वेपार करवो; ३ राज्यविरु  
 द्ध कार्य करवुं; ४ खोंटां माप तथा तोल राखवां; ५ सारी नरसी वस्तुनो सेगत्तेग करवो. आ  
 पांच अतिचारो श्रावके त्यजी देवा.

प्रभुनां आवां वचनथी बहु हर्ष पामेला आणंदश्रावके जिनेश्वरने कहुं. “हे दयाना समुइ!  
 हवे मने चोशुव्रत संजळावो.” तेवारे श्री जिनेश्वर प्रभुए कहुं:- “हे श्रावक ! चोश्राव्रतमां  
 साधुबने सर्वस्वीजनो निषेध ठे, अने श्रावकणे पोतानी स्त्री बिना बीजी सर्व परस्त्रीजनो निषेध  
 ठे. श्रावक मन, वचन अने कायाए करीने परस्त्रीने त्यजी दे ठे, अने श्राविका परपुरुषने त्यजी

दे ठे जे स्त्री मन, वचन अने कायाए करीने परपुरुषने त्यजी दे ठे, ते स्त्री त्रण लोकमा पूजवा योग्य अने मदिरावतीनी पेठे सर्व सपत्तिनु स्त्रान आय ठे ते मदिरावतीनी कथा प्रा प्रमाणे -

॥ चोयात्रतरुप मैथुन उपर मदिरावतीनी कथा ॥

जेनो प्रतापरुप सूर्य मध्यरात्रीने विषे पण प्रकाश करतो हतो एगो अने राजानुमा मुकुटमणिरुप रिपुमर्दन नामनो राजा क्षितिप्रतिष्ठित नगरने विषे राज्य करतो हतो, तेने सोजाग्यश्री उत्तम शरीरवाळी, शीलवादि निर्मळ गुणोना मदिरसमान अने गाढ स्नेहवाळी मदनरेखा नामनी स्त्री हती पूर्णजन्मने विषे करेला पुन्यने लीधे निरंतर विषयसुख जोगवता एवा ते स्त्री पुरुषने उत्तम कातिवाळी मदिरावती नामनी पुत्री अइ हती ते मदिरावती दिवसे दिवसे चडनी कळानी पेठे वृद्धि पामती अनुक्रमे पुष्पनी कळीनी पेठज माणसोना मनने मोद पमारुनारी यौवनावस्था पामी

एक दिवस रिपुमर्दन राजा सज्जामा वेठो हतो, एवामा मदनरेखाए पुत्रीने उत्तम शणगार पद्मेरावी सज्जामा मोकली पुत्रीने जोइ हर्षितचित्तवाळा राजाए तेने पोताना खोळामा वसारी अने श्रेष्ठ्यश्री मवोन्मत्त अइ सज्जाना लोकोने पुछ्यु - "हे सज्जाजनो ! आवी दिव्य

समृद्धिवाळी अने स्वप्नाविक मनोहर कोर्नी सन्ना ठे? वळी म्हारार्थी अधिक आर्वाी उचय शोभावाळुं कुटुंब पण कोनुं ठे? ते मने कहे. "त्यारे लोकोए कहुं:—" हे स्वाधिन! राजा अने कुटुंब जेवुं आपहुं शोभे ठे तेवुं बीजा कोइ राजानुं देवातुं नथी. "लोकोनां आर्वां वचन सांजळी पुत्री अदिरावतीए कांश्क हसीने माथुं धूणाव्युं. तेवारे राजाए तेने पूण्युं:—" हे पुत्री! तें त्हांसुं माथुं शाभाटे धूणाव्युं?" त्यारे पुत्रीए कहुं:—"हे तात! सायधान थइने सांजळो. आ स्वाणसो जे कहे ठे ते फक्त तमारा चिचने प्रसन्न करवा भाटे ठे, परंतु ते सर्व खोंटुं ठे; कारण के तरतमयोगत्री राजाचु विविध प्रकारना होये ठे." पुत्रीनां आर्वां वचनथी राजाए सज्जाना माणसोने फरीषी पूठ्युं:—"हे सज्जानो! तमणे आबुं सुख कोना प्रसादथी मळ्युं ठे?" लोकोए कहुं. "महाराज! आपना प्रसादार्थे अर्घ्ये सुरा प्राप्तय्युं ठे. कळपवृक्ष बिना वीजो कोण इच्छितसुख आपवा ससर्धे थार? अर्थात् कोइ नथार. "तेवारे कन्याए कहुं:—" अरे सुखुं लोको! तयो खोंटुं केस बोळो ठे? जीव गुन अत्रा अशुल कर्मना वहाथी राहूं अथवा खोंटुं फळ पाले ठे." पुत्रीनां आर्वां वचन सांजळी तेने पोतानी वरिणी मानता एवा राजाए कहुं. "हे पुत्री! तुं कानाची सुख भोगेने ठे?" त्यारे पुत्रीए कहुं.

"हे तात! मे प्राज्ञाने गिरे शुद्ध कर्म कर्तुं थे, तेथी हु प्रा म्होडु सुग जोगतु पु हे तात!  
 जो तमे एम जाणता हो के मरं मोजोना सुगनु कारण हु वु, तो तमे तमाग नवळा सेर-  
 तेने वडु सुग केम नथी आपता? हे मेर! देवनाक तमारा सेरको दात्री, घोला उतर पेती  
 ने जाय थे, फेटवाक पातरपीमा नेनीने जाय थे, अने फेटवाक डु गी नेरको तमारी आगळ  
 शेने थे, माटे जे माणसे पूर्वजगमा जेटलु कर्म कर्तुं दशे तेने तेदलुज सुख प्रागाने तमे म  
 मरं हो पापीभने सुग आपया समर्थ नथी, ए तमारे निशे जाणतु हु पण पूर्वजगमा पुण्य-  
 श्रीज तमाग कुळमा उत्पर अइ वु अने तेथीज मने आरी सुगनामथी मळी थे " पुत्रीना  
 आया रचनथी कोर पामेवा राजाण कहु - "अरे मड! आ तु शु बोले थे? तु निशेपुत्रीरुपे  
 म्हागी शतु देगाय थे, म्हारी वृथाथी दरिडी बनयान, बनयत दरिडी अने जोगी जोगरहित  
 आय थे जो नु म्हारो प्रमाद मानीश तो हु तमे उत्तम राजानी साथे परणारीश, नन्तितो प्र  
 ति हीन, डु गी अने कट्टुगानी साथे परणारीश " आया रचन साजळी मदिरापतीए हस्तीने  
 फलु - "हे तात! तमे मने म्होटा राजानी साथे परणाप्रशो, परतु जो म्हारु पुण्य नहीं होय  
 तो ते राक अइ जशे, अने जो म्हारु पूर्वापुण्य दशे तो मने राकनी नाथे परणाप्रशो तोपण ते



राजा शशे; माटे तसे संसाररूप वृक्षना मूळरूप गर्वने त्यजी वो.”

पठी राजाए ऋोधथी पोताना सेवकोने आज्ञा करी के, “हे सेवको! तसे निचकुळनां उत्पन्न थएला, दरिडी अने दुर्नांगी एवा कोइ मायसने ऊट पकनी लावो.” राजानी आज्ञा थी सेवकोए राजभार्गमां जइ एक दरिडी पुरुषने पकनी लावी राजसन्नासां उत्रो करीने क हुं:—“हे स्वाभिन्! असे आपनी आज्ञाथी आ पुरुषने आहिं आएयो ठे.” पठी राजाए ऋोध इष्टिथी नाक कान विनाना, खरी परुली आंगळीलेवाळा, कोरुवाळा, जेज पर्वत उपरनी पा एी ऊरे तेस जेना शरीरथी पाच ऊरी रहुं ठे एवा, अने धुर धुर शब्द करता एवा पुरुषने जोइ राजाए पुत्रीने कहुं:—“हे पुत्री! त्हारा कर्मे त्हारा माटे आ वर आणेलो ठे, माटे तेनी साथे लग्न कर.” राजानां एवां वचन सांजळी मदिरावतीए तुरत उठी ते कोनीयानी साथे पा एीअहए कर्तुं. तेवारे सर्वे सन्नाजनो हाहाकार करवा लाग्या. पठी राजाए पुत्रीना सर्वे अ- लंकारो उत्तारी लह तेने पेला कोनीया माशस सहित पोताना सेवको पाले नगरनी झहार क हावी भूकी. एकांत धर्मने विधे रुचीवाळी मदिरावती पण ते कोनीयानी साथे एक देवमंदिर मां जइ त्यां नहिं हर्ष अने नहिं खेद एवा सव्यम ज्ञावत्री मुखे बेसीने धर्मध्यान करवा लागी.

आ बखते कोमीयाए कह्यु —हे प्रिया ! बुद्धिरहित एवा राजाए पोताना कुळने अघटीत  
 एवु आ अगर विचारेतु कार्य केम कर्पु ? क्या केरमानु जान अने क्या कल्पता ? क्या रत-  
 नी माळा अने दया कागमो ? तेजुमा जेवु म्होडु अतर वे तेवु आयलामा पण वे हुं पूर्व जव  
 ने त्रिपे करेला कर्मथ्री उत्पन्न अएला कोमवमे पीमा पामेलो वु अने तु प्रति लावण्यवाळी  
 तया रुपसपत्तिए करीने जरपुर वु, तो त्हारो अने म्हारो योग सुखकारी शी रीते अशे ? मा  
 टे हे सुग्धा ! तु कोइ म्होटा समृद्धिमाळाने परण, के जेथी तु त्या जवाथी राजहसीनी पेठे  
 बहु मान पामीश तु पोताना शरीरने विना अपराधे म्हारा प्रोना सगथी नाश पमासीश न  
 हीं ” कोमीयाना आवा वचन साजळीने रोती एवी मदिरावतीए गदूगदू वचनथ्री कह्यु —  
 “हे नाथ ! आप कुळवती कन्यानुने प्रयोग्य एवु वचन केम वोतो ठो ? प्रथम जीवोने अन-  
 त पापना उदयथ्री रीजन्म प्राप्त आय वे, तेमा कुळखीनुने उत्तम रीते शीळ पाळवु, एज  
 एमना जन्मनु निश्चे श्रेष्ठपणुं वे हे नाथ ! धरेणाथ्री सुशोभित एवीथ पण स्त्री जो शीलर-  
 हित होय तो ते शोभती नथी, आ लोकमा अथवा तो परलोकमा स्त्रीनुने शीळ एज उत्तम  
 आचूपण वे, हे प्राणनाथ ! आ ससारमा यौवन, रुप अने लक्ष्मी विगेरे मने अनतवार म-

ल्युं, परंतु शीलरूप साक्षिक्यरत्न झड्युं नथी. रोगी अग्रवा निरोगी, धनवंत अग्रवा अधन ए वा तमेज आ लोकमां म्हारा प्राणनाअ ठो, एथी जो विपरीत कहेशो तो हुं अश्रिभुं शरण लरश. माटे हे नाश्र ! जो म्हारा जीवितनी इजा होय तो म्हारा दासीना उपर दया करी फरी आबुं वचन ब्यारे पण बोलसो नहीं.”

पवी हृदयमां अति संतोष पाजेलो अने बोलतां वंच झएलो ते कोनीउ असृतथी ठंटाए-  
 लानी पेठे बंधी गयो, ते वखते स्वधिरावतीनां तेंबां दुःखने न जोर शकवाने लीधे होयनी !  
 एम सूर्य अस्त पान्यो; पवी काळावरीबाळी राकसीए जाणे जगत्ने गळवा मांफ्युं होयनी !  
 एम दुर्जन माणसना चित्तनी पेठे सर्व ठेकाणे अंधकार फेलावा मांफ्युं; ते वखते मदिरावती पोताना पतिना पग चांपती अने पंच परबेष्टीनुं स्मरण करती जेटलामां वेठीहती तेटलामां दिव्यशरणगारथी सुशोजित एवा कोडएक पुरुषसहित एक देवी त्यां आवीनि हसते सुखे ते कन्याने कहेवा लागी:—“हे कन्या ! तुं मने प्रा नगरनी अधिपत्यकदेवी जाण, त्वारा पिताए त्वारी फोगट विटवना करी ते जोर हुं दयाथी अहिं आची तुं; सं आं चाग्यवान् अने रुपवान् पुरुषने अहिं आण्यो ठे, तेने तुं सेव अने आ कोपीयाने त्यजी दे. आ उचमपुरुष हंसेशां

तारी प्राज्ञा प्रमाणे चालशे आ पोते मगधदेशना नरकेशरी राजानो नरशेखर नाथे पुत्र ठे,  
 ते पोताना पिताथी ठानी रीते पृथ्वीउपर मुसाफरी करवा निष्कले ठे, तु त्दारा पोताना  
 उचम चौवनने अने उपमारहित एवी रुपलक्ष्मीने आ कोम्नीयानी साथे निष्कळ गुमावीश  
 नही तु आ कोम्नीयानो लग त्यजी सर्ग सुखना मदिररुप आ पुरुषने वरीने स्वर्गतुल्य म-  
 गधदेशनी राज्यलक्ष्मीनी मालीक आ हु तमने वनेने जीणितपर्यंत सुखरापत्ति आपीश ”  
 देवीना आवा वचन साज्जळी मदिरावतीए मनमा धैर्य राखीने कहु - “हे मात! तमे म्हा  
 रा उपर म्होटी कृपा करी, भे म्हारा माता, पिता अने सर्व नगरवात्ती लोकोनी समक आ  
 कोम्नीयानो हाथ पकड्यो ठे तो हवे वीजाने शी रीते वरु? माटे आ लोकमा तो जेवा तेवा  
 रुपवाळो पण आ कोम्नीयो म्हारो प्राणनाथ ठे, नहितो म्हारु शरण मरण ठे हे देवी! म्हा  
 रा मनमा एटलो निश्चय ठे के वीजो तो शु? पण इश्री अधिक रुपवाळो होय तोपण आ  
 कोम्नीयाने मूकी तेने नही वरु हे देवी! मने आ लोकमा अने परलोकमा आ कोम्नीया पुरु-  
 णथीज सर्व मनोवाठित जोगसपत्ति मळशे, ए तु निश्चे जाणजे, माटे कृपा करी म्हारा ज्ञाइ  
 एवा आ नरशेखरने राज्यलक्ष्मीसहित तेना राज्यमा पहोचतो कर ”

मदिरावतीनां आवां वचनश्री कोप पामेली देवीए तुरत तेने पगे पकमी आकाशमां उ-  
 बाळी अने त्यांश्री परुती एवी तेने त्रीशुळ उपर धारी राखीने कहुं:—“हे सुखीं! तुं म्हारा  
 केहेवा प्रमाणे कर, नहीं तो हुं त्हांसं मरण करीश.” तेवारे कन्याए निश्चळ मनशी देवीने क  
 हुं:—“हे देवी! म्हारुं वचन सांजळ. हुं प्राणांते पण शीळत्रए नहीं आंजं. में बहुवार जीवित  
 अने यौवनलक्ष्मीतुं सुख विंगेरे इच्छितवस्तु मेळवी ठे, परंतु चिंतामणि समान निर्मळ शीळ  
 मेळव्युं नशी; माटे हे देवी! तुं मने ओमीवार पळी मारी नाखवानी होय तो हमणां मारी  
 नांख, परंतु हुं त्हांसं वचन कोइपण रीते पाळवानी नशी.

आ प्रमाणे कही मदिरावती जेटलामां नवकारभंत्रनुं स्मरण करवा लागी जेटलामां तसे  
 पोताने सुखश्री उजेली जोइ, परंतु न दीठी देवीने के न दीठो धारशेखरने. वळी तसे पेला  
 कोमीयाने पण न दीठो, परंतु वस्त्र अने घशेणांश्री सुशोभित एवा कोइएक बीजा पुरुषने दी  
 ठो; ते विना बीजुं कोइ जोवामां आव्युं नहीं. तेथी ते मदिरावती मनसां विचार करवा लागी  
 के, “आते शुं स्वप्न ठे के साचुं ठे? म्हारो कोमीयो धषी क्यां गयो? आ शुं अयुं? आवी  
 रीते जेटलामां विचार करे ठे जेटलामां पेला पुरुषे कहुं:—

“हे कन्या! म्हासुं चरित्र साज्जळ वैताड्यनामना पर्वत उपर मणिपुर नामनुं नगर ठे, त्या हु मणिचूम नामनो विद्याधरोनो राजा निवास करु तु एक दिवस रात्रीमा लोकनी चर्चा जोगा माटे जमता एवा मे एक श्लोक साज्जळ्यो के -

सर्वत्र वायसा कृष्णा., सर्वत्र हरिता शुका ॥

सर्वत्र सुखिना सोख्य, उ ख सर्वत्र उ खिनाम् ॥

अर्थ - जेम सर्व ठेकाणे कागमा काळा होय ठे ग्रने सर्व ठेकाणे पोपट लीला होय ठे, ते म सर्व ठेकाणे सुखी पुरुषोने सुख मळे ठे ग्रने सर्व ठेकाणे उ खीने उ ख मळे ठे

“आ साचु दशे के खोट्टु” एवो विचार करीने हु विद्याना वळथी जेटलामा कोमीयानुं रुप लइ नगरमा उजो रह्यो, तेटलामा राजाना सेवको मने पकनी राजसज्जामा लइ गया हे सुदरी! त्या तें मने वर्यो, पण तेनु कारण हुं काइ जाणतो नथ्री तने वहुं उ ख उपजाव नारी परिक्षा में करी इती, परतु जेम वायुथ्री मेरुपचर्तनु शिखर न कपे, तेम तु शीळरुप उ तम आचारथ्री कपी नहीं हे कळयाणकारी! जेनु शीळरुप सोनु उ एरुप कसोटी उपर ऊ ळइळी रह्यु ठे एरी तु धन्य ठे, ग्रने सर्व जगतमा वखाणवा योग्य ठे वळी हु पण धन्य तु,

तमज म्हारुं राज्य अने जीवित्त वखाणवा योग्य ठे के जेनी शीळरुप अलंकार धारण करना री तुं स्त्री अइ ठुं.”

विद्याधर राजानां आवां वचन सांजळी मदिरावती बहु हर्ण पाळीने स्नमसां विचार कर वा लागी के:—“अहो ! शीळनुं महात्म्य जगतने आश्चर्यकारी देखाय ठे.” पवी तेणे पोताना स्वामीने कहुं:—“स्वामिन् ! आप म्हारा अणघार्या पति अथा, ते पूर्वजने जिनेश्वर पूजवा धी मेळवेला धर्मनुं चरित्र जाणो.” पवी विद्याधर राजाए त्यां सात माळनो एक म्हेल विद्याना बळशी तैयार कर्यो; तेसां जेज देवतानी पास्ये देवीउ रहे तेज मदिरावती विद्याधर राजानी पास्ये रही.

आ वखते जाणे मदिरावतीना शीळने जोवा साटेज होयनी ! एज पूर्व दिगालां किरलोना समुहशी सुशोजित शरीरवाळा सूर्यगो उदय अयो. पवी अणियुप विद्याधर राजाए मदिरावतीने पुठ्युं. हे प्रिया ! त्वारा पिराने हुं अदिं ज क्किजी बोलावुं के अक्किजी ते केहे ? तेपारे मदिरावतीए कहुं:—“प्राणनाथ ! म्हारा गिताने अदिं खेमुतना वजे बोलावो के जेथी तेगनो दुर्गतिना कारणरुप मद गळी जाय.” पवी विद्याधर राजाए म्होदु सैन्य विकुर्बो एक वाचा

छ दूतने रिपुमर्दन राजा पासे मोऱ्छयो, ते दूते त्या जर राजाने कहु -“ हे राजन् साज्जळो  
 वैताञ्ज्यपर्वतनो राजा मण्णिचुम्भविद्याधर तमारा उपर चन्नी आब्यो ठे, माटे जो तमे पोतानु  
 जीवित अने राज्य इच्छता हो तो तमे खेडुतनो वेप लइने मण्णिचुम्भराजाना वे पगमा पेम्-  
 थ्री नमस्कार करो ” आवा वचन साज्जळी रिपुमर्दनराजा जेड्वाप्रा कोप करी तेने उत्तर  
 आपे ठे तेडलामा मन्त्रीए राजाने कहु के, ‘ महाराज ! निश्चे आ वखने कोप करणे योग्य न  
 थ्री, ज्या वे पुरुष सरखा होय त्या कोप करणे घटे ठे, परंतु वधारे वळवान् उपर करेलो को  
 प निश्चे दारुणफळ आपनारो आय ठे माटे हे महाराज ! विचार त्यजी दइ पोतानु अने  
 राज्यनु रक्षण करवा माटे वैताञ्ज्यपतिने योग्यरीते सत्कार करी नमस्कार करो ” मन्त्रीना  
 आवा वचन साज्जळी रिपुमर्दनराजा कोप त्यजी दइ खेडुतनो वेप लइ जेडलामा मण्णिचुम्भ  
 पासे आवी प्रणाम करे ठे तेडलामा विद्याधरराजाए तेने खेडुतनो वेप त्यजी देवरावी उत्तम  
 लुगना अने धरेणावने बहु स्नेहथ्री सत्कार करी मान आप्यु पठी रिपुमर्दनराजाए जेडलामा  
 विद्याधरराजा मण्णिचुम्भनी पासे वेठेली पोतानी पुत्री मदिरावतीने जोड तेडलामा ते बहु खेद  
 पाम्यो तेवारे मदिरावतीए कहु.-“ हे तात ! तमे खेद न पामो जेने में पति मान्यो हतो,



तेज आ कोन्डियो पुरुष थे. म्हारा पूर्व पुन्यने लीधे ते अत्यारे इंडना सरखी शोजावाळो थयो  
 ठे. वळी एरोज तमारा शरीर उपरथी खेमुतलो वेप दूर कराव्यो थे.”

मदिरावतीनां आवां वचन सांजळी बहु विस्मय पाभिया रिपुसर्दंनराजाए अशिशुने क-  
 ह्युं:—“हे राजन् ! तंभे आशसोना चित्तेने आश्रय्य करनारुं पोतानुं चरित्र कइो.” तेवारे  
 अशिशुनविघाधरे रिपुसर्दंनराजाने पोतानुं चरित्र कही इने कह्युं के, “हे राजन् ! तयारी पु-  
 त्री इतल शीळवाळी होधाथी तमने धन्य थे.” एत कही रोखे पोतानी ससृद्धि देखानी. त्यार  
 पठी ते पोताना सासरा एवा रिपुसर्दंनराजाने सत्कारपूर्वक मान्य आपी मदिरावतीने सात्रे  
 लह तुरत वैताड्यपर्यंत उपर गयो, त्यां मदिरावती स्त्रीळना प्रभावथी विविध प्रकारनां जो-  
 जोगे जोगवती मन, वचन अने कायाग्री इतल रीते जिनजागितधर्मनुं आराधन करवा ला-  
 गी. अखंभरीते जिनभर्भुं शाराधन करी गुजव्यानग्री ते मदिरावती इतल गति पायी.  
 ॥ इति मदिरावतीनी कथा ॥

(श्री महावीर प्रभु आशंद विंगरे श्रावकोन कहे थे के):—हे प्रब्रजजनो ! तमे आ मदिरा-  
 वतीना चरित्रने सांजळी पापने दूर करनारा जिनधर्मलष कळपचुकना मूळरुप शीळने विंगे

प्रतिशय आदर करो प्रभुना आया वचन साज्जली प्राणदश्रावके श्री महावीरप्रभुने कहु -  
 "हे जगवन् ! म्हारा उपर कृपा करी मने चोथु व्रत आपो " तेवारे जगवाने चोथु व्रत प्रा-  
 णदश्रावकन आप्णु तेनो प्राखावो आ प्रमाणे -

परदारगमण समणोवासन पञ्चस्काइ । सदरस्ततोसवा पदिवज्जइ ॥ से परदारगमणे उ-  
 विडे पत्रते । नुरानिअपरदारगमणे येनविअपरदारगमणे अ ॥ सदरस्ततोसस्त समणोवास-  
 ण इमे पच अइआरा जाशिप्रवा न फासिप्रवा ॥ तज्जा ॥ 'जादिदालेणिचरगहिआ 'अ-  
 परिगदिअविहववेसाई ॥ इतासु गमण परेसि, विपाइपरिमीअण मोहा ॥ कामजोगेसुतिचा-  
 सती श्रीअण मुडाइ फासेण ॥ तहकामकलण इअ पच अइआरा चउठये ॥

श्रावक परस्त्रीगमननु पञ्चस्काण करे ठे, अग्रवा स्वदारासंतोरने प्रणीकार करे ठे, ते प-  
 रदारागमन वे प्रकारनु ठे एक उदारिक परदारागमन प्रने बीजुं वैक्रीय परदारागमन तेमा  
 श्रावके स्वदारासतोना पाच प्रतिवार जाणवा, परंतु ते आदरवा नहीं ते आ प्रमाणे -

१ ज्ञानु आधीने श्रोतो वखत राखेली स्त्रीने विषे गमन करवु, २ बीजाए नही राखेली  
 रिधवा अथवा वेदयाने विषे गमन करवु, ३ बीजाननो रिपाट करावी आपवो, ४ शब्द, रूप,

रस, गंध, स्पर्शने विषे गाढ अनुराग करवो; ५ स्त्रीलिनां सुख विगरे अंगनो स्पर्श करी खोटी कामचेष्टा करवी. आ पांच अलिचारो चोथाव्रतना जाणवा.

हवे जे गुह्यज्ञाववाळा ऋव्यजनो पांचमा अशुव्रत (परिश्रह प्रमाण) ने पाळे ते ते मोक्ष-सुखने नजनारा थाय ते; बळी ते धन्य पुरुषो जगत्सां वखाणवायोग्य थाय ते. जे पुरुषो संसारससुद्धनो पार पमाननारा पांचसाव्रतने आइरे ते, तेडले धन्य ते. मथुरानगरीमां रहे-नारा धनसारनी पेटे माणसो संतोषथ्री सुखी अने असंतोषथ्री दुःखी थाय ते.”

श्री महावीरप्रभुनां वचन सांजळी आशेंदश्रावके पूठ्युं:—“हे नाथ! ते धनसार कोण हतो? अने तेलो प्रथम असंतोष ही रीते कयो? अने पळी संतोष ही रीते कयो?” तेवारे प्रभुए कथुं. “हे श्रावक! दुःखने उत्पन्न करनारो असंतोष ते, अने सुखने उत्पन्न करनारो संतोष ते कारण जेमां, एवुं ते धनसारनुं चरित्र सांजळ.

पांचमाव्रतरूप संतोष उपर धनसारनी कथा.

आ ऋरतकेवने विषे मथुरा नाथनी नगरीमां धनगार नामनो शेठ रहेतो हतो, तेनी पा से बासठ क्रोम सोनाम्होरो हती; परंतु ते कोड वखत एक तलमात्र पण धन धर्मकार्यमां वा

परतो नहीं, तेथी लोकोए तेनु कृपणशेठ एवु नाम पारुयु हतु श्री जिनेश्वरे माणसोनी ल-  
 द्दमी ने प्रकारनी कही ठे एक पुण्यानुबधिनी अने बीजु पापानुबधिनी ते पुण्यानुबधिनी  
 लद्दमीथी माणसोनी बुद्धि शुद्ध थाय ठे, अने ते शुद्धबुद्धिथी जीव आलोक अने परलोकमा  
 सुखी थाय ठे, तेमज पापानुबधिनी लद्दमी परज्जने नरकादि ताखो डु खोमा पामे ठे अने  
 प्रा ज्ञवमा पण निरतर डु ख आपे ठे

एक दिवस वनसारशेठ, पोताना जूमिमा रुटिला इअना निधानने जोवा लाग्यो, तो ते  
 एे तेमा क्रोमो अगारा, साय अने विठी जोया, तेथी ते चिन्ता करतो जेटलामा उज्जो ठे, ते-  
 टलामा कोइ माणसे प्रावीने तेने खबर आपी के, “हे शेठ! तमारा वहाणो समुद्रमा रुवी  
 गया” शेठ प्रावा डु ख आपनारा समाचारथी हृदयमा वधारे क्लेशवाळो अइ जेटलामा  
 त्यानो त्या उज्जो ठे तेटलामा तेणे पोताना परदेशथी जमीनमार्गे आवता मालनी उपर धारु  
 पड्याना समाचार साज्जळ्या आवा वारवार माठा समाचार साज्जळवाथी डु खरुप ससुद्रमा  
 रुवी गयेलो अने चितारुप म्होटा पर्वतना शिखर उपर चमेलो ते धनत्तार शेठ विचार कर-  
 वा लाग्यो के.—“हाय हाय! म्हारा अपुण्यथी आ शु अयु? निर्धनपणाथी म्हारा कुटुवनो

निर्वाह ही रीते अज्ञे ? माटे चाल इअ्य भेळवी कुटुंबनो निवाह करूं. जे अवागुं हतुं ते अयुं. हम्मणां चिंता करवाअी शुं वळवानुं बे ? ” आ प्रमाणे विचार करी धनसार शेट पोताना कुटुंब पासेशी दश लाख धन लर उट वहाणे चरुयो. आगळ जतां पूर्वे करेला पापयोगअी वहाण जागी परनुं, अने शेटना हाथमां एक पाटीयुं आववाअी ते कांठे आव्यो. त्यां ते विचार करवा लाग्यो के:-

खळवाटो दिवसेश्वरस्य किरणैः संतापितो भस्तके,

नायार्थी समुपेत्य सत्वरमसौ विड्वस्य मूलं गतः ॥

तत्रोच्चैर्महता फलेन पतता जगं सशब्दं शिरः,

प्रायो गहति यत्र जाग्यरहितस्तत्रापदां स्यात्पदम् ॥

अर्थ:-कोइएक टालवाळो माणस सूर्पना किरणेशी माथाने विणे तपी गयेलो होवाअी गायानी इछा करतो ते. एक बीळाना ऊरुनी नीचे उज्जो रहो, त्यां पण उंचेशी परता एवा म्होटा बीळाना फळशी तेजुं माथुं कणाक शब्द करीने फुटी गयुं. माटे घशुं करीने ज्यां जागरिहत साणस जाय त्यां आपत्तिनुं स्थान आय ठे.

म्हारु जठपागे रहेलु, सगळमागे रहेलु, त्रैपारमागे रहेलु अने ज्ञानारमा रहेलु सधळुं धन  
 नाश पान्थु, वळी दमणा प्रा पदाण पय जागी पपयु दाय राय ' इवे हु शु करु ? ' याता  
 प्रज्ञारनी चित्ताथ्री ते वनसारने दिग्से ज्ञोजनाविद्वनु सुख अने रानीए निज्ञानु सुख मळयु  
 नदीं कत्तु ठे के -

रुप जरा सर्पमुखानि तृष्णा, खलेषु सेवा पुरुषात्प्रिमानम् ॥

याचा युस्त्व गुणमात्मशसा, चित्ता बल इति दया च तदमी ॥

प्रथं - जरावस्त्रा रुपने, तृष्णा सर्प सुखने, खळनी सेवा पुरुषाना अज्ञिमानने, याचना  
 मोटाशने, पोताना वस्त्राण गुणने, चित्ता बळने अने लक्ष्मी दयाने नाश करे ठे

पवी वीजे दिग्से वनमा ज्ञमता एवा ते धनसारे एक प्रावाना जाहनी निचे जेम्ने तर  
 त केवळज्ञान उत्पन्न अयु दत्तु एवा एक मुनिने दीठा, तेनी ते बहु हर्ष पामीने विगिथी वद-  
 ना करी तेमनी आगळ वेठो मुनिए कर्मना फळरुप धर्मदेशना आपी, ते उत्तम रीते साज-  
 ळी हर्ष अने शोकरहित अएला धनसारे केवळीने पुठ्यु - "हे जगवन् ! मने कया कर्मथ्री  
 समृद्धि प्राप्त अइ ? अने कया कर्मथ्री नाश पामी ? वळी मने कृपणापणु शा माटे अयु ? ए

सधळुं आप मने कहेो." तेवारे केवळज्ञानीए कहुं:—“हे धनसार! ए सर्व पूर्वजवे करेला क भंयुं फळ ठे, एम तुं निश्चे जाण. ते पूर्वजवनो संबंघ सांजळ:—

घातकीखंमने विणे त्रंजिका नामनी नगरीमां बहु समृद्धिवाळा वे जाइउ र्हेता हता, ते मां म्होटो उदारस्वप्नाववाळो अने न्हानो कृपणस्वप्नाववाळो हतो. म्होटो जाइ निरंतर दान आपतो, तेथी न्हानो तेना उपर छेप करी सर्व धन वहेची लइ जूवो र्ह्यो. हवे म्होटो जाइ दीन अने अनाथ लोकोने जेम जेम दान आपवा लाग्यो तेज तेम तेना घरने विणे संपत्ति व-धवा-लागी, अने न्हानो जाइ कृपणपणाथी जेम जेम धन एकठुं करवा लाग्यो तेम तेम तेना घरमां धननो वधारे वधारे नाश अथा लाग्यो; तेथी न्हाना जाइए विचार्युं के, “म्होटा जा-इने घेर लक्ष्मी वृद्धि पामे ठे अने म्हारे घेर नाश पामे ठे ए शुं? पठी तेंणे राजानी पालेखो टी फरीयाद करी, तेथी राजाए म्होटा जाइनुं सधळुं धन लइ लीधुं. तेवारे म्होटा जाइए न्हाना जाइनुं आबुं चरित्र जोइ संसारने असार जाणी वैराग्यथी चरित्र लीधुं. पांच समि-तिथी व्यास अने त्रण गुप्तिथी युक्त, वळी कणायरहित एवो ते म्होटो जाइ परिसहोनेसहन करी काळधर्म पामीने सौधर्मदेवलोकने विणे देवतापणे उत्पन्न थयो. अहिं न्हाना जाइनो

तेना अचिचारी कामथ्री लोकोए बहु तिरस्कार कयों, तेथ्री तेणे पण तापसी दीक्षा लीधी कारण रुपटी माणसने सुख क्याथ्री होय ? पठी बहु शिक्षावाळी ते तापसीदीक्षाने पाळी न्दानो जाइ पण काळ करी प्रसुरकुमारदवलोकने विषे देवतापणे उत्पन्न थयो, त्याणी चवीने तु धनसार नामे शैठ थयो पूर्वजन्वे करेता दानातरायकर्मना उदयथ्री तने आबु रुपण पणु प्राप्त थयु ठे ते पूर्वजन्वने विषे त्हारो म्होटा जाइनुं धन राजा पासे लेवरावी लीधु, ते पापना उदयणी आ जन्वमा त्हारु सर्व धन नाश पांथ्यु जीउ आ जन्वने विषे जेवु कर्म करे ठे तेवु ते परजन्वने विषे फळ जोगवे ठे त्हारो म्होटे जाइसौधर्मदेवलोकथ्री चवीतामलिष्ठी नगरीने विषे शैठना पुत्ररुपे उत्पन्न थयो, त्या तेने म्होटी सपत्ति अने सर्व प्रकारनु सुख मळ्ळ्यु पूर्वे मेळवेला पुन्यथ्री बहु काळ सुख जोगवी तेणे ठेवट दीक्षा लीधी ठे वळी तेने हमणा केवलज्ञान उत्पन्न थयु ठे ते हु पाते त्हारो पूर्वजन्वतो जाइ वु ”

मुनिना आवा वचन साजळी धनसारे तेमना पगमा पही पूर्वे करेला पापनु मिश्याडपुत लीधु, अने कहु के — “हे जगवन् ! आजथ्री आरज्जीने मेळवेला धननो चोथो जाग राखी वाकीनु सघळु धन म्हारे धर्मस्थानके वापरवु तेमज पारका दोणने क्यारे पण उधारवा



नहीं।” एवो नियम लइ, श्रावकधर्म आदरी अने फरीशी केवळीने नमस्कार करी ते धनसार तामलिनीनगरीने विषे आव्यो.

एक दिवस धनसार शुद्ध परिणामश्री एक शून्यघरसां रात्रीए कायोत्सर्ग करीने रह्यो ह-  
तो, एवासां ते बलते कोइ देवताए आवीने धर्मरूपी उत्तम धनवाळा ते धनसारने कीर्ती, विं-  
डी अने साप विगिरेथी बहु उपसर्ग कर्यो; परंतु ते जरा पण धर्मध्यानश्री भेरुपर्वतनी पेटे रु-  
ग्यो नहीं; तेथी देवताए प्रसन्न अइ ते धनसारने प्रणाम करीने कथ्युः—“ हे जाग्यवंत ! दुन्य-  
वंत एवा तने धन्य ठे, अने त्हारी माताने पण धन्य ठे के जे त्हारो धर्मने विषे आवो दृढ  
परिणाम ठे. तुं मथुरांगरीसां जा, त्यां तेने त्हारुं पूर्वे नाश पामेलुं सधळुं धन मळ्ळो.” दे-  
वता धनसारने आनुं वरदान आपी पोताने स्थानके गयो. धनसारे पण प्रजात अयो जासी  
कायोत्सर्ग पाळी पारणुं कथ्युं. पठी ते अनुक्रमे मथुरांगरीए आव्यो, त्यां तेने वासउक्कोर सु-  
वर्ण धन मळ्युं; परंतु तेरो पोताना परिमाणश्री जरा पण वधारे लीधुं नहीं, पण श्री जिनेश्व-  
रे कहेया जिनेशुवन, जिनेबिन, पुस्तक, साधु, साध्वी, श्रावक अने श्राविकारुप सात हेतने  
विषे वापरी सफळ कथ्युं.

आ प्रमाणे बहु दिवसो सुधी पुन्य करी आयुष्यनो क्य थये मासजक्तनु पञ्चस्काण तश्  
 ते धनसार मृत्यु पामी चार पढ्योपमना आयुष्यवाळा सौधर्मदेवतोकना अरुणाजनामना वि  
 मानने विणे म्होटी समृद्धिगळो देवता थयो त्या देवताना सुख जोगवी आयुष्यनो क्य थये  
 चवी महाविदेहकेप्रमा मनुष्यजव पामीने ठेवटे दीका लश् केरळज्ञान मेळवी मोक्षसुख  
 पामशे ॥ इति धनसारनी कथा ॥

(श्री महावीरप्रभु त्राणध विगेरे श्रावकोने कहेठे के) - हे ज्ञान्यजनो! सतोप अने असतोप  
 उपर धनसारना इष्टातने जाणी पाचमा परिग्रहपरिमाणनामना व्रतने विणे आदर करो

श्री जिनराजना मुखत्री सतोपना फळने साजळी आणदभाउके पाचसु प्रणुव्रत लीधु  
 अने श्री शीरप्रभुए तेने प्रालायासहिता पाचसु अणुव्रत उच्चराव्यु ते आ प्रमाणे -

अपरिमित्रपरिगद्द समणोवासउ पञ्चस्काइ ॥ इच्छापरिमाण वा उवसपज्जइ ॥ से परिगद्दे  
 उविहे पन्नते ॥ त जहा ॥ सचित्तपरिगद्दे प्रचित्तपरिगद्दे प्र। इच्छापरिमाणस्त समणोवासएण  
 इमे पचे प्रइ प्रारा जाणि प्रदा न सभायरिअवा ॥ त जहा ॥ १ खित्तवहुपमाणाइक्कमे २ हिरणसुव  
 वपमाणाइक्कमे ३ धणधन्नपमाणाइक्कमे ४ दुप्पयचउप्पयप्पमाणाइक्कमे ५ कूपप्यमाणाइक्कमे ॥

श्रावक परिभ्रातरहित परिग्रहनुं पञ्चस्काण करेते, अथवा इह्वा प्रमाणे परिग्रहने धारण करेते. तीर्थंकरोए ते परिग्रह वे प्रकारनो कर्होव. एक सच्चित्तपरिग्रहअनेबीजोअचित्तपरिग्रह-श्रावके परिग्रहना पांच अतिचार जायवा, पण ते आचरवा नहीं. ते अतिचार आ प्रमाणे.

? पञ्चस्काण लेती वखते लीधिला परिस्मायणी खेतर अने घर वधारे राखवां; २ रुपुं के सो तुं अथवा सोना रुपानुं धरेलुं वधारे राखवुं; ३ नाणुं अथवा धान्य वधारे राखवुं; ४ गाय, जे-स, घोमा विंगेरे अथवा दासीदास वधारे राखवां; ५ घरवाखरो वधारे राखवो.”

भगवाननां आवां वचन सांभळीने पढी आणंदश्रावके पांचसुं परिग्रहपरिस्मायत्रत लीधुं-ते आ प्रमाणे:-

“हे जगवन् ! म्हारे भूमिमा, व्यापारमां अने व्याजमां चार चार क्रोर सोलान्होरो राख-वी, ते उपर राखवानो नियम ठे. घास अने लाकडां लाववामां ए वेय जुदाजूवा कामजां पांचसुं पांचसुं गामां राखवां, ते उपरांत राखवानो म्हारे नियम ठे. समुद्धनी जुलाफरी साटे षण चार वहाण राखवां, ते उपर राखवां नहीं. वळी बीजा देशोभांशी समुद्ध रस्ते घाल अने लाकडां लाववा साटे बीजां चार वहाण राखवां. दशहजार गाथोनुं एक गोकुळ एवुं एक गो

कुळ राखवु खेतरना प्रमाणमा पाचसें हळो उपर राखवा नहों ” आ प्रमाणे श्रावत एवा  
 प्राणदश्रावके पाचमु शणुवत दीधु आ पाचमा प्रणुवतने विषे श्रावके पाच प्रतिवार पर्जवा  
 पठी श्री महावीरस्नागीए रात्रीजोजनव्रत कह्यु के —“जे धैर्यवत पुरुष सर्व पापरूपवृ-  
 क्कना बीज एवा रात्रीजोजनने त्यजी दे ठे, ते पुरुष पोतानी आयुष्यना अर्धा पर्ष सुधीना  
 उपवासना फळने पामे ठे ते उपर योगशास्त्रमा कह्यु ठे के —

करोति विरति धन्यो, य सदा निशि जोजनात् ॥

सोऽहं पुरुषायुपथ, स्वाववस्यमुपोसित ॥

अर्थ —जे धन्य पुरुषे निरतर रात्रीजोजन तजी दीधु ठे, तेणे पोताना आयुष्यना अर्धा  
 वर्षसुधी उपवास करेला ठे वळी बीजे ठेकाणे पण कह्यु ठे के —

चत्वारि खलु कर्माणि, सध्याकाले विवर्जयेत् ॥

आहार मैथुन निश, स्वाध्याय च विशेषत ॥

अर्थ —माणसे सध्याकाले निशे चार काम त्यजी देवा जोशए पहेलुआहार, बीजु मैथुन,  
 त्रीजु निश अने चोथु स्वाध्याय ते काम करवायी शु शु थाय ते कहे ठे

आहारात् जायते व्याधिः, क्रूरगर्भश्च मैथुनात् ॥  
निज्ञतो धननाशः स्यात्, स्वाध्याये मरणं ज्ञेवेत् ॥

अर्थः—संध्याकाले आहार करवाथी रोग आय; मैथुन करवाथी क्रूरगर्भ आय; निज्ञ करवाथी धननो नाश आय अगे स्वाध्याय करवाथी मरण आय.

रात्रीभोजनमां त्रस जीवोचुं परुवुं तथा संपातिय जीवोचुं परुवुं जिनेश्वरोए दीवुं ठे, माटे रात्रीभोजन प्रयत्नथी वर्जवुं. सिद्धंतमां पण कहुं ठे केः—

तज्जोलीआण जीवाणं, तथा संपाइमाण य ॥

निसन्नुत्ते बहो दिने, सधं दंसीहि सवहा ॥

अर्थः—रात्रीभोजनेने धिये रात्रीयोनिक जीवोचो तथा संपातिय जीवोचो नाश सर्वदशी एवा तीर्थंकरोए दीगो ठे, माटे रात्रीभोजन सर्व प्रकार त्यजी देवुं.

बळी हाथ धोवना पात्रमां कुंपुआदि सर्व जीवोचो घात आय ठे. इत्यादि रात्रीभोजनना दोषो कथो पुरुष कहेवले समप्र ठे ! जो के भोजन करवाचुं पदार्थ ग्राभुकठे, तोपण कुंपुआदिक जीवो जोइ शक्याय तेन न होवाथी ज्ञानि पुरुषे रात्रीभोजन त्यजी दीवुं ठे. लोकमां पण कहुं ठे केः—

मेघा पिपीलिका हति, युक्ता कुर्याज्जलोदरम् ॥ करुते मक्षिका वाति, कुष्ठरोग च कोलिक ॥  
कटको दारुखरु च, शितनोति गलव्यथाम् ॥ व्यजनातर्निपतित, तालु विध्यात वृश्चिक ॥

अर्थ - रात्रीज्जोजनमा कीनी आवे तो ते बुद्धिनो नाश करे ठे, जु जलोदर करे ठे, माखी  
ज्जोजनमा आवे तो तेथी बुलटी थाय ठे प्रने कोलिक आवे तो कोरु थाय ठे वळी शाकमा  
पमेलो काटो अथवा लाकमानो करुको आवे तो गळामा पोरा थाय अने वींठी आवे तो ता  
ळवाने विधी नाखे वळी परशाखमा पण कह्यु ठे के -

त्रयीतेजोमयो ज्ञानुरिति वेदविदो विडु ॥

तत्करे पूतमखिल शुभ्रकर्म समाचरेत् ॥

अर्थ - 'सूर्य त्रया देवना तेजरुप ठे' एम वेदना जाण पुरुषो कहे ठे, माटे तेमना किर-  
णोथी पवित्र एवु सर्व शुभ्र कर्म आचरवु

नैवहुतिर्न च स्नान, न श्राद्ध देवतार्चनम् ॥

दान वा विहित रात्रौ, ज्जोजन तु विशेषतः ॥

अर्थ - रात्रीए होम, स्नान, श्राद्ध, देवपूजन, दान अने विशेषे ज्जोजन न करवुं

जे मायास रात्रीजोजन त्यजी दे ठे, तेने केशव राजानी पेठे धन्य ठे, अने जे मायास रात्रीजोजनना वीधिला नियसने जागे ठे, ते भूढ हंस नामना वणिकनी पेठे बहु दुख पासे ठे. जगवाननां झावां वचन सांजळी आणंदभावके पुढ्युं:- “हे जगवच! ते हंस अने केशव कोण हता ते अने तेगना रात्रीजोजननां इछांत कहे.” तेवारे श्री वीरप्रभुए कहुं:- हे पुरथात्मा! सावधानपणे सांजळ.

॥ रात्रीजोजन उपर हंस तथा केशवनी कथा ॥

बंसुधीपना आ अरतकेशने विषे कुंजीनपुरनामनुं नगर ठे, त्यां यशोधरनामने धजवंत वेपारी रहेतो हतो, तेने रंजनारानी स्त्री हती अने हंस तथा केशवनामना वे पुत्रो हता. सुखे इष्टि पाजेवा ते वने पुत्रोना दिवसो अनुष्यसुख जोगवतां सुखे जता हता.

एक दिवस ते वने जाहळ क्रीडा करवा भाटे वनसां गया, त्यां तेनये अमतां जमतां ए क आंबाना जाम्गी निचे पांच सन्नितिनी संमत, तश गुहित्री गुस, पांच महाघातधारी, कमाना पान, जितेंद्रिय अने राकाव धर्ममूर्ति एवा एक साधुने दीठा. तेअने वने जाहळए तश अदक्षिणापूर्वक वंदना करी. सुनिए पण धर्मदात्र कइ रात्रीजोजन करवाथी प्रता वीषना

उपदेश आप्यो के “रात्रीज्जोजन करवाथी महा पाप लागे ठे अने तेथी जीव आलोकमा अने परलोकमा दु ख पामे ठे, माटे हे महाजाग्यवतो ! तमे रात्रीज्जोजननो नियम ल्यो ”

मुनिनो उपदेश साज्जळी ते हस अने केशव रात्रीज्जोजननो नियम लइ घेर प्राव्या पत्नी ज्जोजन करी चोटामा दुज्जाने आवी व्यापार करवा लाग्या ज्यारे चार घन्टी दिवस रह्यो त्यारे वने जाइए घरे आवी पोतानी माता पासे प्रवसर विना ज्जोजन माग्थु तेवारे माताए कहुं —“हे पुत्रो ! हजु त्रण घन्टी दिवस ठे ठता हमणा प्रकाले ज्जोजन केर मागो ठो ? तमने जे डुव वहालु ठे ते डुव तो रात्रीए आये ठे ” माताना आवा वचन साज्जळी पुत्रोए सत्यवचन कहु —“हे ! माता ! अमोए गुरुनी पासे रात्रीज्जोजननो नियम लीवो ठे, साटे प्रमे रात्रीए ज्जोजन करशु नहीं, जो अत्यारे काइ होय तो प्रापो, नहि तो सर्थु ” त्यारे माताए कहु —“हे पुत्रो ! अत्यारे अकाले काइपण करेलु नथी, रात्रीए रस्तोइ अशे, माटे तमे तमारा पितानी साथे जमजो ” तेवारे पुत्रोए कहु —“अमे कोइपण रीते रात्रीए ज्जोजन करशु नहीं ” पुत्रोना आवा वचन साज्जळी यज्ञोधर विचारवा लाग्यो के, “आ म्हारा पुत्रोने रात्रीज्जोजननो नियम दइ कया धुर्तपुरुषे ठेतर्था ठे ? धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे ! ! मने जे हु जी-



वतां गतां म्हारा पुत्रोए कुळकमथी चालता आवेवा धर्मने त्यजी दीथो. हवे हुं शुं करुं? जो तेउ रात्रीए भोजन नहिं करे तो निश्चे म्हारा कुळनो धर्म सर्व प्रकारे गयो. हुं तेमने माटे डि वसे रसोइ करावीश नहीं, परंतु रात्रीएज करावीश, तेथी तेउ पोतानी मेळे मुख्या अवाधी भोजन करचो. ” आवी रीते विचार करी यशोवरे पोतानी स्त्रीने ठानी रीते कहुं के, “आ पुत्रोने दिवशे कांइपण खावा आपवुं नहीं, तेस रसोइ रात्रीए करवी; कदापि तेउ चवेणुं मागे तोपण आपवुं नहीं. ” आ प्रमाणे पोतानी स्त्रीने आज्ञा करी, ते सर्व रंजाए भाव्य करी. पळी जाताए पुत्रोनी पाले आवीने कहुं:—“ हे पुत्रो! रसोइ रात्रीए अशे शोने घरमां कांइ पळ वान्न विणैरे नथी, तेची तमारे तमारा पितानी साथे रात्रीए भोजन करवुं. तेउज कुळिन पुत्रो कहेवाप के जेउ पिताना मार्गे चाले. ” नातानां आवां वचन सांजळी पुत्रोए कहुं:—“ हे मात! पितानो मार्गे सारो होय तो ते मार्गे पुत्रोए चालवुं, परंतु पिता कुवासां पड्यो होय तो पुत्रोए परण थुं कुवासां पळवुं? ” तेवारे माताए कहुं:—“ हे पुत्रो! तमने हज्यणां भोजन सळशे नहीं. ” आतानां आवां वचन सांजळी वझे पुत्रो बोळना दिना घेरेथी वहार गया.

पळी यशोवरे पोतानी स्त्रीने कहुं:—“ हे प्रिया! त्वारे आपणा पुत्रोने रात्रीए भोजन आ

पुत्रु " एम कहीने खीने गाढ आग्रहथी वारी अनुक्रमे रात्री पत्नी, पुत्रो घरे आब्या अने र-  
सोइ तेयार अइ, एटले यशोधरे पुत्रोने गोलाब्या " हे पुत्रो ! चालो, इग प्रमाणे जोजन क-  
रीये " तेगरे बेयगारी पुत्रोए कह्यु " अमे रात्रीए जमता नथी तमने रुचे ते करो "

इये उत्तम पुरुषोनी मध्ये श्रेष्ठ एवा यशोधरशेठे मनमा कपट राखी बीजे दिवसे ते बने  
निर्मळ चित्तवाळा पुत्रोने लेखावेगाना वेपार माटे मोकळ्या, त्या ताजना वशगो प्पोटा बुध-  
मअने वेपार करता एवा ते बने जाइउण गथेला दिवसने पण जाण्यो नथी, तेणी तेउ एक प-  
द्वोर रात्री जतां घेर आब्या, त्यारे मातागिताए जोजन करवानु कह्यु, परतु पोताना अजिअ-  
दने तरे एक चित्तवाळा तेउए जोजन कर्यु नही आ प्रमाणे पितानी प्राज्ञाणी देवने वेपार  
करता एवा ते बने जाइउ पाच दिवससुधी जोजन कर्यापिना रात्रीए सूइ रहा

ठडे दिवसे रात्रीए सत्पथारी बने पुत्रोने यशोधरशेठे प्रेमथी कह्यु - " हे पुत्रो ! जे मने सु-  
खकारी होय ते तमारे इष्ट जाणवु, माटे ए निश्चयथी हु तमने जे काइ कहते तमे करो तमे  
रात्रीजोजननो त्याग शामाटे कर्यो ? अने तमने प्रावा क्लेशकारी व्यापारमा कोणे जोड्या ?  
ते हु जाणतो नथी तमे जोजन नथी करता माटे तमारी माता पण जोजन करती नथी,

तेथी लेने पण आज्ञे ठ उषवास थाया ठे. तयारे एक न्हानी ठ मासनी व्हेन ठे, ते बहु सुको-  
 अळ शरीरवाळी ठे, ते पण तमारी माताबा भोजन नहिं करवाना कारणशी दुध नहिं मळ-  
 वांने लीधे गाजे बहुज दुबळी थइ ठे; लोकोए तेने दुबळी थवानुं कारण पूण्युं, त्यारे गंतेठ-  
 नी पासं तमे भोजन मथी करता ए डिगरे सघळी वात निवेदन करी. मोटे हे पुत्रो! तमे  
 भोजन करो, के जेथी तमारी माता पण भोजन करे अने तमारी व्हेन पण सुखी थाय. रा  
 ज्ञीया पहेला अर्धा पहेराने पंक्ति लोको प्रदोष कहे ठे, अने तेज कारणशी रात्रीनुं त्रियामा  
 एंनुं नाम लोकमां प्रशिद्ध थयुं ठे; तेशी तमे अत्यारे भोजन करशो तो रात्रीभोजन कहेदशे  
 नहो; कारणके हजुं वे घझी रात्री गर ठे. अने जो तमे भोजन नहिं करो तो तमारी माता  
 निश्चे सुखची मृत्यु पामशे.”

पितानां आवां वचन सांभळी सुखशी पीना पामता, दीन मनवाळा अने धैर्यरहित एवा  
 म्होटा भाइ हंसे न्हाना भाइ केशवना सुख सामुं जायुं, एटले केशवे म्होटा भाइने धैर्यरहि  
 त थएलो जाणीने पवी पिताने कहुं:—“हे तात ! जे जे मने सुखकारी थशे, ते ते हुं करीश.  
 जे म्हारा पापने दूर करतारुं ठे ते शुं तमने सुखकारी नहीं थाय? जे मातानुं वात्सल्य ठे तेज

धर्मकार्यनु शब्द जाणवु कोण कोणे माटे पाप करे वे? सर्वे पोताना कर्मना फळने जोगवना रा ठे ठेजा वे घनी दिवसने रात्री जाणरी, माटे ते वखतना अतर्मुहुर्तमा जोजन करवु ते रात्रीजोजन कदेशाय ठे अने हमणा तो मूहुर्तमान पण दिवस नथी माटे हे तात! तमारे मने वारवार जोजन करवानु कदेवु नर्दा ”

केशवे पितानु वचन मान्यु नही तेथी शात एवो यशोधरशेठ बहु कपाययुक्त थयो, अने क्रोध पामी बोळ्यो —“पुत्र! तु म्हारु उचन मानतो नथी तो म्हारी इष्टीथी दूर जा ” पितानु अशु वचन सातळी जेम परतनी गुफाभाथी साप निकळीने चाळ्यो जाय, तेम केशव पोताना घरभाथी निकळीने मनुष्यजवना कारणरुप भ्रमत्वनो शोक करतो चाली निकळ्यो पाठळ पिताए हसनो हाथ पकती मीठा वचनथी लोच पमानी कष्टथी जोजन कराव्यु

हेवे मुसाफर सरखा वेरगळो केशव गाम, नगर, उद्यान, खाण विगेरने विषे फरतो फरतो सातमे दिवसे मध्यरात्रीने वखते कोइ अरण्यमा आवी चळ्यो, त्या तेणे बहु यात्रा कर वा आयेला लोकोथी नरपुर एवा एक यक्षना मदिरने जोयु त्या लोको ठेकाणे ठेकाणे रसोइ करता इता, तेउए पोतानी तरफ आवता एवा केशवने जोइ तेने हर्षथी कहु.—“हे

मुसाफर ! तू अहीं आव्य अने उत्तम जोजन करी अमने अतिथिजोजननुं पुन्य आप. अमे पारणुं करवाने तैयार थ्या ढीए, परंतु कोइ अतिथिनी वाट जोता हता, एवासां तले ढीओ ठे.” तेवारे केशवे ते यात्रिकलोकोने पुण्युं:—“हे यात्रिको ! तमे एबुं शुं व्रत करो ठो के जे नुं पारणुं रात्रीने विषे थाय ठे ?” त्यारे लोकोए कहुं:—“हे मनुष्य ! आ जयनइ नामे अह ठे, तेनी आजे म्हेटुं पुन्य आपनारी यात्रा जराय ठे; माटे दिवसे उपवास करी अतिथिरात्रीए अतिथिने बहु आइरथी जोजन करावी अने पवी पारणुं कराय ठे. अमे दिवसे उपवास करी अत्यारे पारणा माटे रसोइ करीए ढीए, एवासां तुं उंचितो आवी चड्यो हुं; माटे तूं आजे अमारो परुणो आ.” त्यारे केशवे कहुं:—“आवा पापकारी पारणासां हुं जमतोनथी, कारण के ‘रात्रीजोजन करबुं योग्य नथी.’ एस सज्जन पुरुषो कहे ठे. हे लोको ! आ उपवाससां पुन्य एक चणोठी जेटहुं थाय ठे अने रात्रीजोजननुं पाप पर्वतसमान थाय ठे. कोइ उपवास एवो अतो नथी के जेबुं पारणुं रात्रीए कराय. दिवसे जोजन करवाथी अथवा तो रात्रीए जोजन करवाथी उपवास कइवातो नथी; परंतु रात्रीजोजन करवाथी म्हेटुं पाप लागे ठे. जे कुमति पुरुषो धर्मशास्त्रथी विरुद्ध तप करे ठे, तेउ कुड्यव्य एकटुं करनारानी पेठे डुर्गतिनां

ड एो पामे ठे ” यात्रिक लोकोए कहु -“ योग्यशालमा आ यदना प्रतनो विधि आ प्रमाले कह्यो ठे, माटे तेमा काइ विचार करवा जेनु नयी हे प्रार्थे । प्राजे कोइ अतिथिने जमानी-नेज जमनु जोइए एवी रीत होवाथी प्रमे कोइ अतिथिनी वाट जोता इता ते कारणथी अ-मारे पारु करता आटली वधी रात गइ ठे माटे हे अज्ञानाग । तु प्रमारी पहेला प्रोजन कर ” आ प्रमाले कहीने सर्वे यात्रिक लोकोए केशवना पगमा पनी नमस्कार कर्या

पठी केशवे जेटलामा ते लोकोनु वचन मान्यु नहीं, तेटलामा यदना शरीरथी कोइए क जयकर पुरुषे निकळीने कहु -“ अरे डुरात्मन् ! त्हरा धर्मने दूषित करे ठे ? प्रने म्हारा ज्ञक्तजनोनी अवगणना करे ठे ? ऊट प्रोजन कर, नरितो त्हरा आथाना सो ककमा करी नाखीश ” आवी रीते कठोर वचनथी केशवने बहु तिरस्कार करी जेटलामा यद पुरुषे पोतानी मुद्गर उपानी, तेटलामा केशवे हसीने कहु -“ अरे यद ! शु तु मने जय प्रमाले ठे ? परतु जेने बीजा जवमा विजव मळगानो ठे एवा मने मरणानो ते जय क्याथी होय ? ” पठी यदने प्राकाशमा पोताना शेवकाने आज्ञा करी के, “ आ डुष्टनो गुरु हणवा योग्य ठे, माटे तेने शोधी काढी अहि लायो ” तेवारे शवको तुरत केशवना गुरु धर्मघोषमुनिने विताप

करता त्यां आकाशमां लाव्या. पती यक्षे मुनिने कहुं:—“आ त्हारा मूर्खे शिष्येने जोजन क राव्य, नहिंतो हमणां हुं तने मारी नांछुं.” तेवारे गुरुए केशवने कहुं:—“हे केशव! देव, गुरुअने संघना कार्य निमित्ते धर्मीमाणस पण अधर्म आचरे ठे, हुं तारो गुरु हुं, माटे मने आ यक्ष न मारी नांखे एटला माटे तुं जोजन कर.” आवां वचन सांजळी केशव विचार क रवा लाग्यो के, ‘जे गुरु धर्मना उपदेशने वखते बीजो व्यवहार केहे ठे ते गुरु केवळ मृत्युना ज्ञयथी आवी पापबुद्धि शी रीते आपे? माटे निश्चे आ म्हारा गुरु नथी; परंतु ए मायावी यक्षनी कांइ माया देखाय ठे.” आ प्रमाणे विचार करी केशव मौन धरी रह्यो. पती कोपथी विक्कळ नेत्रवाळा यक्षे म्होडुं मुद्गर उपानी केशवने कहुं:—“हे पथिक! जोजन कर, नहिं तो तारा गुरुने मारी नांछुं.” तेवारे केशवे कहुं:—“अरे यक्ष! ए म्हारा गुरु नथी; कारणके तेवा चारित्रना पात्र एवा म्हारा गुरु त्हारा सरखाना वश न होय. हुंज त्हारो गुरु हुं, तुं रक्षण न कर.” केशव आ प्रमाणे कहेतो हतो एटलामां यक्षे गुरुने मुद्गरनो प्रहार कर्यो, तेशी ते पृथ्वी उपर पड्या. केशवे गुरुने मृत्यु पाभेला दीग, तोपण तेपोतानी दृढप्रतिज्ञाथी स्थीर अइ उजो रह्यो; एटले फरी मुद्गरने जमाववाथी जयंकर एवा यक्षे केशवने कहुं:—“जो तुं

हमगा जोजन कर तो हु त्दारा गुरुने जीपानु अने इन्द्रादिकता गर्वने दूर करनारु एवुं म्होटी ममृञ्जालु राज्य तने आपु, नदि तो आ जयकर मुद्गरना प्रहारथी त्दारा गुरुने यमराजा-  
ना मदिरना मार्ग मोकलीश ”

पवी पुन्यम्प इवमा क्रीमा करता एग केशवे हसीने कह्यु —“आ म्हारा गुरु नथी, प-  
रतु म्हारा गुरु तो म्होटा महात्म्यवाळा ठे यळी हे यक्षेश्वर ! जो तु मृत्युपामेलाने जीवता  
रस्तो होय तो म्हारा मृत्युपामेला जक्तजनोने जीवता कर तेमज राज्य आपवा समर्थ होय  
तो त्दारा सर्व जक्तजनोने केम राजा वनायी देतो नथी ? जे थवानु होय ते निश्चे थाय ठे,  
एमा तु अने वीवराये ठे गु ? ’

केशवना थावा नातुर्यचनथी शांत थएला यक्षे तेने आलिगन करी दर्पथी कह्यु —“हे  
महाधैर्यपत ! तें सत्य कह्यु ठे आ त्दारा गुरु नथी, मृत्यु पामेला जीवता नथी, तेमज हु को  
उने पुन्यसिना राज्य आपी शकतो नथी ” यक्षे आ प्रमाणे कह्यु एटले यक्षनो शेवक जे मु-  
निनु रूप लइ पद्यो इतो ते तुरत उठी मुनिनु रूप त्यजी वइ आकाशमागे चाढ्यो गयो पवी  
यक्षनी मायाथी अति विस्मय पामेला अने पोताना नियमने पिणे दृढ एवा केशवने यक्षपुरु



वर्द्ध- मान ८५

पे कह्युं:—“तुं सात उपवासथी खिन्न थयो ठे तेमज मार्गना श्रमथी थाकी गयो ठे माटे आ लोकोनी साथे विश्राम कर अने दिवसे भोजन करजे.” एम कही ते यक्षपुरुषे पोते बनावे- ली एक श्रुत्या तेने बतावी, ते श्रुत्या उपर कड्याएनी इच्छा करनार अने दृढप्रतिज्ञावाळा केशवे विश्राम कर्यो. पढी यहे पेला यात्रिकलोकोने आज्ञा करी तेथी तेउ तेना पग दाववा लाग्या, अने दृढप्रतिज्ञावाळो केशव उंधी गयो.

सवार थइ एठले यहे प्रत्यक्ष थइ ते निज्ञा लेता एवा केशवने कह्युं:—“हे जइ! रात्री ग इ ठे अने सूर्यनो उदय थयो ठे माटे निज्ञाने मूक. पढी निज्ञाथी दरिद्र आंखवाळा अने पोता ना कार्यने विषे प्रवीण एवा केशवे दिवसने लीथे प्रकाशीत थएला सर्व विश्वने अने सूर्यथी देवीप्यमान एवा आकाशने जोइ मनमां विचार कर्यो के, “हुं रात्रीना पहेला पहोरने विषे अथवा ठेह्या पहोरने विषे सूतो होउं तोपण ? ब्राह्मसुहर्तेने विषे निज्ञारहित थानं तुं, अने आज्ञे म्हारी आंखो हजुं केम निज्ञाथी जरपुर देखाय ठे? वळी हृदयकमळ प्रफुलित थवानो सुगंध पण केम देखातो नथी?” केशव आवी रीते विचार करतो हतो, एवामां तेने यहे क-

१ चार घडी पाछली रात बाकी होय तेने ब्राह्मसुहर्ते केशवाय छे.

हु के, "तुं त्हारु वाकापणु मूकी दे, अने प्रजात सबधी कृत्य करीने पारणु कर " तेवारे के-  
 शवे कह्यु - "हे यक्ष! तु त्हारी चतुराश्री मने ठेतर नहीं, अत्यारे जे दिवस देखायठे ते फक्त  
 त्हारी मायाश्री ठे " आ प्रमाणे केशव कहेतो इतो, एवामा तेना माथाउपर पुष्पनो वरसाद  
 थयो अने "हे बुद्धिमान्! तु विजयवत आ " एवी आकाशवाणी अइ पठी केशवे न दीठो  
 यक्षने के न दीठ यात्रिकलोकोने परतु सर्व अगे सुशोभित एवा काइएक देवताने दीठो ते  
 देवताए केशवने कह्यु - "हे केशव! तु उत्तम पुन्यवतपुरुषोमा एऊज ठे, त्हारा सरखाना ज  
 न्मे करीनेज आ पृथ्वी रत्नगर्जा कहेवाय ठे हे सात्विकशिरोमणि! साप्रधान अइने साज्जल -  
 गुणरूपी मणिउने धारण करनारा हे केशव! देवतानी सज्जामा इडे हर्षित अइ त्हारी प्र-  
 शसा करी के, "युवावस्थामा पण पवित्रदेहवाळो, पुन्यात्मा अने सुखवने लालनपालन अ-  
 एलो यशोधरशेठनो पुत्र केशव सर्व पुरुषोनी मध्ये उत्तम ठे जेम पृथ्वी चलावी शकाती  
 नश्री, तेम दृढनिश्चयवाळो ए केशव कोइपण देव के दानवश्री कोटी उपायवने रात्रीजोजन  
 विरमणव्रतश्री चलावी शकाय तेम नश्री " इइना आवा कानमा तपावेलु तरबु रेनुवा जेवा  
 वचन साज्जळी हु अग्निनामनो देवता महासमृद्धित होवाने लीधे बीजानी प्रशसाश्री उ खी

अयो अने स्वर्गमांथी अहिं आवी तने मोह पमाफ्वा माटेज में यद्व अने यात्रिक लोक देखा नी त्हारी परिक्रा करी, पण जेस मेरुपर्वतनुं शिखर कंफे नहीं, तेम त्रणलोकने चंचल करवा तुं सामर्थ्य धरावनारा म्हारावने त्हारुं चित्त जरापण वळायमान अयुं नहीं; तेशी अग्निदेवताथी तपायमान शरीरवाळो तुं सुलोचरगुणने विषे श्रेष्ठ तुं; माटे हे ज्ञाह! तुं सुवर्णनी पेठे वखाणवायोग्य अयो तुं. यक्तादिना क्षोत्रथी में त्हारो जे कांइ अपराध कर्यो होय ते म्हा रा उपर प्रसन्न अइ माफ कर; कारणके ते सर्व म्हारुं दुःखेछित्त हतुं. हे ज्ञाह! तुं कांइ माग. परंतु त्हारा सरखा सामर्थ्यवाळा पुरुषने याचना ते शुं? कारण त्हारा पगनी पासे रहेलो पुरुष रोगी होय ते निरोगी बनी जाय, तो पठी याचना ते कोण मात्र! ज्यारे तुं संकटमां हइश त्यारे जे चिंतवीज्ञ ते सर्व अशो; कारण पुन्यवंतपुरुषने कांइपण दुर्लभ नथी. हे म्होटा ज्ञाग्यवंत! तुं तने हमणां कोइ नगरनी पासे पहेचातुं तुं के ज्यां त्हारुं चालतुं लोकोना हेराने नाश करनाहं शाय. ” एम कही देवता आकाशमार्गे चाडयो गयो अने केशवे सवार अतां पोतानी पासे कोइ नगर कीतुं.

पठी केशव प्रजात संबंधी धर्मकार्य करी नगरनी शोभा जोवा चाडयो. रस्ते उद्यानमां

प्रतिमागारी, कात्थी सुशोभित, युगप्रधान वे आगम जेनु एग, मधुरचनवाळा अने ध-  
 र्मदेश आपता एवा सुरनामना गुरुने दीठा तेवारे शुभज्ञाववाळा केशवे गुरुनी पासे जइ  
 प्रवक्षिणा करी योग्य आसने वेसी धर्मदेशनारुप जळथी पोताना पापरुप कादवने धोइ ना-  
 ख्यो पठी धर्मदेशनाने अते साकेतपुरना राजा धनजये ते गुरुने विनती करी के -हे जग-  
 वन् ! अने व्रत लेवानी बहु दिवसनी इच्छा वे, कारण जरावत्थारुप राक्षसीथी म्हारो देह परा  
 जव पाम्यो वे हु अपुत्र होयाथी कोणे राज्य आपु ? आ चिताथी निरतर ड खी आउ तु हे  
 पूज्य ! आजे रात्रीए हु सुखे सूतो हतो, एगामा कोइ मूर्तिमत दिव्यपुरुषे जाणे म्हारा पुन्य  
 थील होयनी ! एम आवीने मने कह्यु के, 'हे राजन् ! तु चिता न कर, अने म्हारु वचन सा-  
 जळ, सवारे त्हारे गुरुने वदना करवा जवु, त्या परदेशथी आवेलो जे पुरुष गुरुनी पासे वे-  
 गो होय तेने राज्य आपी त्हारे दीक्षा लइ सुखी थवु ' एम कही ते पुरुष चाळ्यो गयो पठी  
 जागी उठेलो हु प्रजात सवधी धर्मकृत्य करी ऊट आदि आब्यो तु, ते एवाज विचारथी के हुं  
 ते आचारथी उत्तमकुळवाळा पुरुषने जोउ "

पठी गुरुए रात्रीजोजन विरमणव्रतथी देवताए करेली परीक्षा सवधी केशवनु सघळु आ

श्रयकारी चरित्र राजाने सज्जळाव्युं. तेवारे राजाए गुरुने पूठ्युं:—“हे भगवन् ! मने स्वप्नामां कोणे कहुं हतुं ?” गुरुए कहुं. “केशवना शुभ्रकृत्यथी हर्षित थएला अभिदेवताए कहुं ठे, अने ते पुरुष पण आ म्हारा सामो बेगो तेज ठे.”

गुरुनां आवां वचन सांजळी धनंजय राजाए केशवने हाथीउपर बेसारी म्होटाउत्सवथी नगरमां लावी शुभ्र मूडुते पोताना राज्यासनउपर बेसारी पोते गुरु पासे दीक्षा लीधी. पवी विवेकी एवो केशव गुरुने अने राजमुनिने वंदना करी प्रधानादिसहित जिनप्रतिमाने प्रणाम करी नगरमां आब्यो. पवी शुब्बुड्विवाळा अने विविधप्रकारना मंगळीककार्योने करनारा केशवे घरे जइ दीन अनाथ लोकोने दान आपीने पारणुं कर्युं. पवी पोताना अतुल भुजावळथी शत्रु उने वश करी निरंतर पुत्रनी पेठे प्रजातुं पालन करतो एवो केशवराजा राज्य करवा लाग्यो.

एक दिवस पोताना पिताने मळवानी उक्कंठावाळो केशव गोखमां उन्नो हतो, एवामां तेणे राजर्मागमां जता एवा पोताना थाकी गयेला पिताने दीग, एटले पोताना सेवकादि लो कोसहित दोरुने मेहेलथी निचे उत्तरी रस्तामां आवी पिताना चरणमां प्रणाम कर्या. पवी “हे पिता ! तमे तेवी म्होटी समृद्धिवाळा हता अने आवा रांकना सरखा केम देखाउंगो ?

एम गंगा प्रेमथी आकुल चित्तवाळा फेडवे पृथुं एटने पुत्रने राजपद उपर जोड हरं पामे  
 वा पशोरंर दु गना आसु ररसारता पोतानु वृत्तात कहु - "हे पुत्र ! तु घरथी चाली निक  
 ज्यो त्पार पत्री संस जोजन कर्या वेगो, ते जेटलामा अर्थु जोजन करी रह्यो, तेटलामा उ-  
 चितो मृगं गाड पड्यो तेगोर "आ शु अयु ! आ अं अयु " एम कहेती तया व्याकुल थण  
 पी ल्हारी माता दीगे वर आरी तो अमे जारगाटउपर एक म्होटा सापने दीगे, अने जोज  
 नमा तेनु जेर पदेनु पण अमारा जोगामा आव्यु पत्री अमे तेना कहेराथी तने वतने विषे  
 दड जाणीने धन्य मानता वता करुणसरथी एगो म्होटा सोर करया माड्यो के, जेथी स-  
 यलु आमादा गात्री रत्यु अमारो मोर साजळी बहु माणसो एकठा थया, तेटलामा हु एक  
 ऐवने बोळारी लाव्यो येथे तेने जोडने कहु के, "सापना विषना प्रजाअथी आना अंगो गळी  
 गळीने पनी जडो अने ते एक मास जीवो वधारे नही जीरे तमारे काड शोक करयो नदीं  
 पत्री सर्ग पोकने रजा आपी तारा जाड इसने में सप्यामा सूयायो अने तेनु स्वरूप जोवा  
 माटे हुं पान दिगस घेर रह्यो. पत्री दसने रुगाने रुगाने विड परुग लाग्या तेथी तेने मृत्यु  
 पामेनो समजी तने शोधवा माटे घरथी चानी निकड्यो. आजे मे तने पुन्यथी दीगे वे हसे

सापना विषनुं भोजन कर्तुं ते दिवसथी पृथ्वी उपर ऋटकतां मने एक मास पुरो थयो ठे, तो त्हारो ज्ञाइ आजे मरी गयो हशे अथवा मरी जशे. हाय ! हाय ! हुं हणायो बुं.”

पढी केशव विचार करवा लाग्यो के, “म्हारुं नगर अहिंथी सो योजन दूर ठे, तो बंधुने मळवाने उत्साहवंत एवो हुं आजेज त्यां शी रीते पहोची शकुं ?” आवी रीते केशव बहु आर्तध्यानथी विचार करतो हतो, एवामां तेशे पोताने अने पिताने हंसनी आगळ आवी उ- जेला ज्योया. जेनां अंगो गळी गयां ठे अने जेना दारीरांथी बहु दुर्गंध उहळी रही ठे, वळी दुर्गंधने दीधे जेनी पासे खजनादि कोइ आवतुं गथी, परंतु माता रोती रोती बेसी रही ठे; एवी स्थितिवाळ, देगज लरकपीमाथी एण अदिक पीमावने दुःखी घता, मृत्यु पामवाने तै पार थइ रहेला अने पृथ्वी उपर पमेला हंसनामना म्होटा ज्ञाइने केशवे दीगो.

हवे “हुं आ म्हारा म्होटा ज्ञाइ हंसनी पीमाथी दुःखी तुं अने दूर मार्गथी तुरत आवे लो तुं. बत्तां म्हारामां आवी शक्ति क्यांथी ?” एम केशव विचार करतो हतो, एवामां तेशे पो तानी पासे अग्निदेवताने दीगो. पढी अग्निदेवताए कथुं. “हे राजन् ! विस्मय न पाभ्य, हुं अवधिज्ञानथी तारी पीमा जाली म्हारुं वचन सत्य करवा मोटे अहिं आवेलो बुं.” एम कही

ते अग्निदेवता स्वर्गं चाळ्यो गयो पठी केशवे हर्षं पामी पोताना हाथवने जेटलामा हंसना  
 शरीर उपर पाणीनो अग्निपेक कयो, तेटलामा हस रोगरहित अइ तरत उज्जो थयो. तेना श  
 रीरनी काति पहेलाना करता वधारे उज्वल अइ, तेथी सर्व लोकोए हर्षथी म्होटो उत्सव क  
 र्यो. केशवराजानो आवो रोग दूर करवानो अद्भुतप्रज्ञाव जोइ कयो पुरुष तेना पगनु पाणी  
 पोताना माथा उपर न धारण करे? जेना पग गोशानु पाणी समुद्रपर्यंतना राजाउ पोताना  
 रोगो दूर अगाने माटे पोतपोताना माथा उर धारण करे वे ते केशवराजाना प्रवाण करवा  
 कोण समर्थ वे? अग्निपेकाले अगाना रोगोना अडकाव करवा माटे कथा पुरुषे सोनाना वा  
 सणमा केशवना पग घोवानु पाणी जरीने पोताना घरमा जीवितनी पेठे नथी सशरी राख्युं?  
 केशवराजानो धर्मथी उत्पन्न अणो प्रज्ञाव जोइ कथा कथा पुरुषे रात्रीजोजननो नियम न  
 थी कर्यो? पठी केशवराजा साकेनपुरने विणे बहु काळ राज्य करी आलोऊ अने परलोकमा  
 सुखी थयो ॥ इति हस तथा केशवनी कथा ॥

(श्री महावीरप्रभु आणद विंगेरे श्रावणेने कडे ठे के) - हे जअलोको! तमे हंसने अ-  
 एली आपत्ति अने केशवने मळेनी राज्यसपत्ति साजळीने रात्रीजोजनना विरमणने विणे



आदर करो. पढी आणंदश्रावके रात्रीभोजननी कथा सांजळी रात्रीभोजननो नियम लीधो. (आ रात्रीभोजननो नियम भोगोपभोगमां समाइ जाय ठे, तोपण ते लोकमां बहु प्रसिद्ध होवाथी पांच अशुव्रत पढी जूदो कद्यो ठे.)

पढी श्री महावीरप्रभुए आणंदश्रावकनी आगळ त्रण गुणव्रत कद्यां. जे व्रतने पिजे दश दिशाना परिमाणेने त्यजी देवातुं नथी तेने जिनेश्वरोए श्रावकनुं पहेलुं दिग्विरमण नामनुं गुणव्रत कहुं ठे. ए व्रतने धारण करनाराथी तस एवा वेइंझियादि जीवोनी अथवा पृथ्वीकायादि स्थावरजीवोनी हिंसा नहिं शवाने लीधे तपेला लोढाना गोळा सरखा श्रावकने पण ते व्रत करवुं कहुं ठे. जे सत्पुरुषे दिग्विरमणव्रत लीधुं ठे, तेज पुरुष लोकमां विस्तार पायी रहेला लोभरुपि समुझ्नो पार पाम्यो ठे. जे पुरुष आ दिग्विरमणव्रत पाळे ठे ते आ लोकमां अने परलोकमां सुखी शाय ठे, अने जे पुरुष आ व्रतने पाळतो नथी ते चारुदत्तनी पेढे दुःखी शाय ठे.

प्रभुना सुखथी देशना सांजळी आणंदश्रावके पुण्युं:-“हे भगवन! ते चारुदत्त कोण ह तो? अने ते इती डुःखी शयो? ते वात मने कृपा करीने कइो. तेवारे प्रभुए कहुं:-

॥ दिग्विरमण नामना पहिला गुणव्रत उपर चारुदत्तनी कथा ॥

या जस्तकेत्रमा चपानामनी नगरीने विणे ज्ञानुनामनो शेठ रहेतो हतो, तेने सुज्ज्ञ नामनी स्त्री इती ज्ञानुशेठ मनुष्य सवधी सुखोने जोगवतो धमकार्य करतो हतो

कोशएक दिवसे सारा मूर्द्धमा सुज्ज्ञए पुत्रने जन्म आप्यो, तेवारे शेठे पुत्रनो जन्मम होवव कर्षो, पठी अगीयारमे दिवसे सूतक काढी वारमे दिवसे कुटुवी लोकोने जमाफी शे ठे पुत्रनु चारुदत्त नाम पाम्यु चारुदत्त सुखे लालन पालन करातो वधवा लाग्यो माता पि- ताए तेने गुरु पासे मोकली सर्व कळानो तथा धर्मशास्त्रनो अन्यास करावा माळ्यो पठी ते चारुदत्त युवावस्था पाम्यो एटले ज्ञानुशेठे पोताना मामानी ठोनी मृगावती साथे तेनु लग्न कर्धु, परतु निरतर कळानो अन्यास करतो एवो ते चारुदत्त शास्त्ररसना स्वाठने लीवे प्रिया ना लगने पीशाचीना लग सरसो मानवा लाग्यो माता पिता पुत्रनी सर्व चेष्टा जोश बहु ड एी अशने परस्पर कहेवा लाग्या के, “जे मूढ पुरुषो घरव्यवहार जाण्या विना फक्त वि- द्यान्यास करे ठे, तेज सारी रीते जणया होय तोपण तेमने शींगणा विनाना पशुन जाणवा आ पुत्रने शास्त्रनो रस मूकाववा माटे निश्चे वेश्याना घरे मोकलवो के जेथी ते सघळो घर-

व्यवहार जाणे." आ प्रमाणे विचार करी जानुशेठे चारुदत्तने वसंतसेना नामनी वेदयनि घरे म्कूयो. कारणके अवळुं जाग्य शुं शुं नथी करतुं? कहुं ठे के:-  
 देवं रुष्टं चपेटाः किं, विश्राणयति जातुचित् ॥

तां कांचिद्भूमतिं इत्ते, यया रुदति रंकवत् ॥

अर्थ:-कोप पोमेलुं नसीव शुं कोइ वखत लपफाको झारे ठे? अर्थात् लपफाको मारतुं न श्री, परंतु ते एवी डुबुद्धि आपे ठे के जे बुद्धिमे प्राणी संकनी पेटे रखमे ठे.

पढी वसंतसेनाए सुरतकळाथी चारुदत्तने एवो वश्य कर्यो के कोइ वयत ते वेदयानुं घर बोनी देवा ते चारुदत्त समर्थ श्रयो नहीं. चारुदत्त वेदयाना घरने विपे रद्दिने जेस जेम पोता ना घेरथी धन मंगाववा लाग्यो, तेम तेम जानुशेठ पुत्रना स्नेहने लीधे आपवा लाग्यो. आ प्रमाणे निरंतर पितानुं धन मगावतां चारुदत्तने वार वर्षमां सोळ क्रोफ धन वापरी दीधुं. पढी निर्धनपणाने लीधे जानुशेठे चारुदत्तने पोताना घरे बोलाव्यो, परंतु ते कृणमात्र वेदयानुं घर बोफवा समर्थ श्रयो नहीं; तेथी जानुशेठ अर्तध्यानथी एवो रोगी अड गयो के ते सरशइशा ने पढौंभ्यो. आ वात खेद करवा योग्य ठे के ज्यारे पुत्रो पण पिताने डुःख आपनारा आय

त्यारे वीजात आय तेमां शं आश्वर्ये ॥१

पठी वेद्याए धन नदि आवगने लीधे चारुदत्तनुं निर्धनपणुं जाणी तेने घरमाथी काढी मूक्यो, कारणके तेवा पुरुषोने सुख क्याथी होय? चारुदत्त घरे प्राव्ये अने घरनी निर्धन अ वस्था जोइ तेमज पिताना मरणना खबर साजळी ते शोकरूप समुझ्मा बुकी गयो. पठी ते पिचार करवा लाग्यो के, “ मॅ आ व्यसनथी पितानुं धन उभागी दीधुं, एटजुंज नहि पण पा ठळथी पिताना प्राप्त पण ली'ग. पिक्कार ठे। धिक्कार ठे ॥ मने कुपुत्रने ” आवी रीते विचार करता तेमज धनना नाशथी अने पिताना मृत्युथी बहुज दीन अइ गएला पोताना पतिने जोइ मृगावतीए स्नेहथी कहु—“स्वामिनाथ! आवी रीते खेद न करो, जे अवानुं इतु ते अ यु, नाश पामेला अथवा गवोवाइ गयेला पदार्थनो सत्पुरुषो शोक करता नथी, आ म्हारां पो ताना घरेणा लइ वेपार करो, वेपार ए लक्ष्मीरूप वेखनुं मूळ ठे, आपणने वेपारीनुने वेपार कळपवृद्ध समान ठे.” स्त्रीना आवा मधुर वचनथी हर्ष पामेलो चारुदत्त घरेणां लइ पोताना मामानी साथे वीजा देशमा वेपार करवा गयो अनुक्रमे समुझ्मा जमता जमतां तेउ सी- रावर्त नामना नगरे आगी पडोव्या, त्याथी तेमणे थोडा मूळ्यथी कपास खरीद करी गाम्नी

उ जरी पग रस्ते तामलिषीनगरी तरफ चलाव्या. रस्ते उाचितां अग्नि सळगी उळ्यो तेशी. स धळ्यो कपास बळी गयो. पठी “आ चारुदत्त निर्जागी ठे, तेनाथी म्हारुं धन पण गयुं.” एम विचारी मामाए तेने पाठळ मूकी पोते आगळ प्रयाण कर्युं. चारुदत्त घोमा उपर बेसी पूर्व दिशा तरफ चालवा लाग्यो, एवामां अकस्मात् तेनो घोमो मरण पाम्यो, तेशी घोमाने रस्तामां मूकी पगवने पृथ्वी उपर जमतो जमतो ते चारुदत्त प्रियंगु नामना नगरने विपे आवी पहांब्यो.

बीजे दिवसे संध्याकाळे त्यांना रहेवाशी सुरेंद्रत्त नामना शेठ ते चारुदत्तने दीगो, तेशी तेने पोताना मित्रनो पुत्र जाणी बहु मानवने पोताना पुत्रनी पेठे घरे तेनी गयो. बीजे दिव स सुरेंद्रत्ते ना कही तोपण दुष्टकर्मथी खंचायेलो ते चारुदत्त धननी तृष्णाथी वहाणे चळ्यो. अनुक्रमे समुद्रने पार उतरी कोइ द्वीपमां आवी पहांब्यो. त्यां तेले तेत्रीसक्रोरु सुवर्ण धन एकटुं कर्युं. पठी “म्हारा मेळवेला आ धनथी शुं के जेनो उपजोग म्हारा कुटुंबी लोकोए कर्यो नहीं.” एम विचार करी ते सर्व धनथी एक वहाण जरी देश तरफ आबवा माटे वहाणे च- ह्यो. रस्ते खराव वायुथी वहाण जागी पफ्युं, पण चारुदत्तना दाथ्रमां आयुष्यना वळथी ए- क पाटीयुं आब्युं, तेशी ते केटलक दहामे राजपुरनामना नगरनी पासे उतयो; त्यां समुद्रने

काठे जमता एग तेणे कोइएक जादनी निचे सूर्यनी पेठे देदीप्यमान कातिवाळा कापनीने दीगे “ निश्चे आया तेजथी तेनामा काइपण कळा हशे ” एम धारी चारुदत्ते ते कापनीने प्रणाम कर्या कापनीए तेने विश्वास पमानवा कहु के, “ हे उत्त ! आव म्हारा सरखु जगम कल्पवृक्ष गता तु आयो डु खी केम देवाय ठे ? ” कापनीना आवा वचनथी मनमा सतोष पामेला चारुदत्ते कहु — “ हे जगवन् ! आपना दर्शनथी म्हारु दारिड नाश पाम्यु ” एम कही चा रुदत्ते कापनीना पग चापवा लाग्यो अज्ञा ! धनना अर्थीपुरुणो कोनी कोनी सेवा नथी करता ?

पवी बीजे दिवसे ते पाखनी कापनीए चारुदत्तेने कहु — “ तु म्हारी पाठळ पाठळ ऊट चाल, हुं त्दारा दारिडनो नाश करु ” एम कही कापनी आगळ अने चारुदत्त पाठळ एम वने जणा चाळ्या अने म्होटा पर्वतवाळा एक अरण्यमा आवी पहोच्या ते पर्वतना मध्य जा गमा एक गुफाने विणे ज्ञायरु इतु, तेनु वारणु उघामी वने जणा तुरत अदर पेठा आगळ जता जाणे नरकनु स्थान होयनी ! एवो एक चार हाथ पहोळा मोढावाळो जथकर कूवो आब्यो, एटले पाखनी कापनीए चारुदत्तेने कहु — “ हे चारुदत्त पुत्र ! तु आ कुवानी प्रदर पे सी तेमाथी आ तुवनीवती रस काढ, ए रस जगत्मा साररूप ठे. वळी ते देवताने पण डु-

लोक है; कारण के जे रसना एक टीपाथी बहु तांबु सोनुं अइ जाय ठे. पठी चारुदत्त लोचनथी तुंबनी लइ एक मांची उपर बेठे. तेवारे कापनीए मांचीने चारे बाजु दोरनी बांधी तेने कु-  
 वानी अंदर उतार्यो. पठी रसनी पासे आवेलो चारुदत्त जेटलामां तुंवहुं हाथमां लइ ररा अ-  
 रवा जाय ठे तेदलामां कोइए तेने वार्यो के. “अरे ! तुं रस न ले.” तेवारे चारुदत्तने कहुं. “हुं  
 जानुशेठनो पुत्र हुं, मुनिनी आइाथी अहिं आव्यो हुं, पण तुं कोण ठे के जे तुं मने रस ले-  
 तां वारे ठे. ए सधळुं मने कहे ?” चारुदत्तनां आवां वचन सांजळी जेणे तेने वार्यो हलो ते-  
 णे कहुं:—“हुं समुद्रमां सुसाफरी करनारो बेपारी हुं, म्हारुं वहाण ज्ञानी गयुं, अने हुं पा-  
 दीयुं हाथ आववाथी समुद्रनी बहार आव्यो, त्यां आ सन्यासीए मने लोक पमानी कूवामां  
 फेंकी दीधो अने रस पोते लइ गयो. हे वत्स ! ए डुट, माणलने लोक पमानी कूवामां फेंकी  
 के ठे अने पोते रस लइ चाड्यो जाय ठे. वळी आ रस जे माणसना शरीरने अरुके ठे तेनुं  
 सर्व शरीर गळी जवाथी ते माणस श्रोता बलतमां वेदनाथी व्याकुळ अइ मरणपामे ठे; मा  
 टे तुं आ रसने अफ्रीश नहीं. पण तुंवनी मने आप, हुं ते नरीने तने आपुं. जगतमां जीवित  
 सर्वने वहालुं होय ठे.” आवां वचन सांजळी चारुदत्तने तेने तुंवहुं आयुं अने ते माणसे पण

रसथी जरी ते तुवमुं पातुं चारुदत्तने प्राप्सुं. पठी चारुदत्ते शब्द कयो एटले उपरथी कापनी ए दोरमु मूक्यु, ते दोरमानी साथे पेलु रस जरेलु तुवमु वाध्यु. पठी तुवमासहित चारुदत्त जेटलामा कुयाना मोढा आगळ आव्यो तेटलामा कापनीए माचीने वाधेला दोरमा तोमी ना रुडा तेथी चारुदत्त रसथी जरेला तुवमासहित पावो कूवामा ऊंपलायो, परतु पुन्यना योगथी रसमा नदि पमता पमखेना जाग उपर पड्यो. हवे चारुदत्त विचार करवा लाग्यो के, "पहेलु धननो नाश थयो पठी वितानु मरण थयु, त्रीजु उढाण जाग्यु अने आ वेड्डी वखत मरणना मुखम। पण आपी पड्यो तु. हाय हाय! दीन एवो हु हवे शु करु?"

पठी धीरज वरी माया उपर दाथ जोमी चारुदत्ते जिन, सिद्ध, साधु अने गुरु विगेरेने न मस्कार कयो. त्यारपठी तेणे कथु के — "हु प्राणातिपात, मृगावाद, अदत्तादान, मैथुन अने परिग्रहने वोसरावु तु. वळी जो आ शरीर नाश पामे तो आ स्थानके अज्ञान, शरीर अने उ-पगारणादिकने मन, वचन अने कायाथी वोसरावु तु " प्रा प्रमाणे आगारराहित अनसन लक्ष प्रतने अगिकार करी चारुदत्ते पोताना आत्माने उत्तम समाधिने विषे स्थापन कयो पठी ते-णे चतुर्विध शरण कर्णु के, "म्हारे जिनेश्वर, सिद्ध, साधु अने केवळीप्ररुपितधर्म शरण आन-



जीवने माता, पिता, भाइ, स्त्री, पुत्र अने मित्र दिगेरे गाढलेहवाळा होय तोपण आपत्तिने विषे शरण शता नथी. जेमणे तृणानी पेठे पोतानी खाधिन एवी लक्ष्मी त्यजी दीधी ठे ते धन्यपुरुषोने नमस्कार आड. पोते करेली आशा अने मोह्थी आंधळा शएला प्राणीड जेवी रीते संसाररुप समुझे विषे वूरे ठे, तेन्ही रीते म्हारा सरखा धननी इन्हा करनारा पुरुषो प ण मरण पासे ठे.”

आ वयते कूवामां रहेला पुरुषे कहुं:—“हे जइ! तुं खेद न कर. इंइ पण पूर्वे करेला कर्मने जोगव्या विना वूटवाने समर्थ श्रतो नथी; तेमज जीव पूर्वे करेला कर्मने जोगवे ठे. हे जइ! तने निकळवानो उपाय देलाहुं ते सांजळ:—गये दिवसे घो आ कूवामांथी रसने पीने गइ ठे, ते फरीने ज्यारे रस पीवा साटे आवझे त्यारे आ कूवामांथी ल्हारुं निकळबुं श- शे; ए विना वीजो कोइ उपाय नथी.” आवां जीवितना मूलरुप ते पुरुषनां वचनेने सांजळी चारुदत्त मनमां बहु हर्ष पाय्यो अने ते पुरुषनां वखाण करवा लाग्यो. एवामां ते कुवामां र हेलो पुरुष शरीरे रस लागवाथी गळी जइने पंचपरमेष्टीनुं ध्यान करतो करतो मृत्यु पाय्यो, तेथी दिवस गतां पण रातनी पेठे घोर अंधारावाळी गुफानी अंदर रहेला कूवामां पमेतो चा

रुद्धत बहु ज्ञय पामया लाग्यो एवामा सर सर शब्द करती घो प्रावी, तेने जोइ ते बहु दर्ग  
 पाम्यो घो साररूप रसने पीने जेटलामा कूवाथी बहार निकळया लागी, तेटलामा पाठळ न  
 ज्ञा रहेला चारुदत्ते तेनु पूग्यु पक्रम्यु, तेथी घसरमातो ते चारुदत्त गर्जथी निकळता जीवनी  
 पेठे घोनी साथे बहार निकळयो पठी घोना पूगमाने त्यजी दइ स्वस्थ थएलो ते नवकार  
 मत्रनु स्मरण करतो जेटलामा आगळ चालवा लाग्यो तेटलामा तेने ते वनना कोडएक ज्ञ-  
 यकर पादाए दीगो पामो तेने मारवा माटे दोट्यो एटले चारुदत्त पथ्यरना टेकरा उपर चमी  
 गयो, पठी जेटलामा पामो तेना मार्गने रोकीने वेगो तेटलामा तेज पामाने वननो कोइ अ-  
 जगर गळी गयो “जे माणस बीजा कोइनु जुहु चितये ठे तो, ते जुहु चितवनारनु प्रथम  
 जुहु थाय ठे ” एम कही चारुदत्त तेजनु स्वरूप जोइ पथ्यरना टेकरा उपरथी निचे नतयो  
 थने ‘अनाथ लोकोनु ज्ञाय जागतु होय ठे एवी लोकरा वात सजळाय ठे ’ एम विचार क  
 रतो करतो अरण्यमाथी पासेना कोइ गाममा गयो, त्या तेन तेना मामाना मित्र रुद्धते दीगो  
 रुद्धत तेने उठग्री पोताने घेर लइ गयो थने तेने बहु दिवससुधी राख्यो

कोडएक दिवसे रुद्धत थने चारुदत्त धनना लोजथी सुवर्णजूमि तरफ चाळ्या रस्तामा

वेगवती नदीने उतरी तेड टंकणदेशमां आबी पहेँव्या. ते देशानो मार्ग बहु विषम हतो, ते श्री ते मार्गने उद्धंघन करवा माटे तेडए बे बकरा खरीद कर्या. पळी रुद्दचे हास्र जोमी चा रुद्दत्तने कहुं के:—“आपणे पणे चाळीने सुवर्णमुमिए पहेँची शकवा समर्थ नथी, माटे आ बे बकराने मारी लेना चांमदानी मशक बनावीते तेमां आपण बने जणा पेसीए; कारण आ हियां जारंन पकीळ बहु आवे वे, तेड मांसना लोन्नथी चांचवने मसकने नपानी आपणने कणवारमां सुवर्णमूमिए पहेँचान्दशे, तेथी आपणे तेमना प्रसादथी आ अरण्यने सहेजवार मां पार उतरीशुं.” ते सांजळी चारुद्दचे कहुं:—“आपणे तेलना लीधे आटली मूसी आब्या डीए तो तेमने मारी नाखवा ए शुं योग्य ठे? वळी आपणने पोतानेशरीरे जेजी पीसा श्राय ठे तेवी पीसा बीजाने शरीरं पण श्राय ठे; माटे हिंसाथी निवृत्ति पामो. धनने अर्थे जे हिंसा करवी ते हिंसा बीजा जवने विषे तमने अने मने नरकादिक दुःख प्रापनारी श्राय ठे.”

पळी रुद्दचे “आ अमारा आता पिता नथी, तेम नथी स्वजन के गोत्री” एम कही पो ताना बकराने मारी नांख्यो. तेवारे चारुद्दचे पोताना बकरानी पासे आबी दयाथी आ प्रमाणे धार्मीकवचन लेना कानमां संजळावुं:—“हे महाभाग ! तें पूर्वजवने विषे निथे पशुवच क-

यों ठे, ते कारण्त्री आजे तने आ रुद्धत मारुं जे प्राणीए मन, वचन, कायात्री जे घोर  
 कर्म उपाज्युं होय ते कर्म तेने बीजा जवमा निश्चे जोगवुं पने ठे. माटे हे जाइ ! तु मन,  
 वचन अने कायात्री प्राणातिपातद्विरमणने धारण कर त्तारे क्यारेपण जुवु बोलवु नही,  
 काइपण प्रदत्त लेवु नही, ब्रह्मचर्यने विने आग्रह राखवो अने परिग्रहने विषे सतोप धरवो.  
 अर्द्धत, सिद्ध, साधु अने जिनधर्म तने शरण आनु. तु सर्व जीवोने खमाव अने कृपा कर  
 सर्व जीवो उपर पैर त्यज्जी वइ तेमने प्रोताना मित्रो मान्य ' प्रा प्रमाणे चारुदत्ते वकराने ध  
 र्म सज्जटावी तेने जेटलामा वारवार नवकारमन सज्जटावा माइयो, तेटलामा रुद्धते तेने  
 मारी नाखयो पठी रुद्धते तेमना चामरानी वे मशक तैयार करी एकमा चारुदत्तने नाखयो  
 अने बीजामा पोते पेठो ओमे वखते त्या जाररुपकींन आब्या, तेमणे मासना लोचनी म  
 शको उपानी आकाशमा उरुया माइयुं. रस्ते तेमने बीजा जाररुपकींन साथे युव अयु ते  
 थी तेनुए मशकोने मोठामाथी परुती मूकी, तेथी ते मशको कोइ म्होटा तळावमा पनी प  
 ठी गर्जमाथी निकळता एवा जीवनी पेठे मशकोने फानी वने जणा बहार निकळया अने  
 तळावने उतरी ते दिवसे वनमा जमवा लाग्या. आगळ जता चारुदत्ते आतापना करता एवा

अंचा हाथवाळा एक महाधैर्यवंत मुनिने दीग. चारुदत्ते तेमनी पासे जइ हाथ जोमी जेटला मां हर्षथी नमस्कार कर्यो तेटलामां मुनिए कायोत्सर्ग पारिते तेने पुग्युं:—हे महानुंज्राव! तुं कोण तुं? क्यांथी आव्यो तुं? अने शा कारण माटे आव्यो तुं? आ कुंजकंठ नामना घीप मां कक्कोटपन्न नामना विशाळपर्वतने तुं जाणे ते? आ म्होटा घीपमां देव, विद्याधर अने चारणो आवी शकवाने समर्थ नथी तो पठी माणस तो क्यांथीज आवी शके? माटे तुं अहिं शीरिते आव्यो तुं? मुनिराजे आ प्रमाणे पूग्युं एटले चारुदत्ते पोतानुं सर्व वृतांत गद्र गद्र वाणीथी कही संजळ्ळव्युं. तेवारे मुनिराजे दयाथी कहुं.—“हे जइ! आ संसारमां वसनारा प्राणीजने आपत्ति सुखन्न अने संपत्ति उर्लन्न होय ते. इइ पण ज्ञायने फेरवी शकवा समर्थ नथी. हे महा ज्ञाग! ज्ञाय अवळुं होय त्यारे प्राणीजने शुं शुं दुःख नथी परतुं? माटे तुं मनमांथी शोक त्यजी दे.” मुनिराज आ प्रमाणे चारुदत्तने कहेता हता, एटलामां बे विद्याधरो आकाशमांथी उत्तर्या अने पोतानुं नाम गोत्र विगेर कही ते मुनिराजने वंदना करी.

पठी उराम रूप अने लावण्यवाळा तेजने कुशळ समाचार पूगीने चारुदत्ते पुग्युं:—“तमे कोण गो? अने क्यांथी आव्या गो?” तेवारे ते वने विद्याधर पुरूपोए कहुं.—“हे जला माण

स। अमे वेताड्यपरितथी आब्या ठीए, अने आ मुनिराजना पुत्रो ठीए अमारु आपवु फक्त  
 तेमने वदना करवा माटे अयु ठे ” आ प्रमाणे ते विद्याधरो पोतानी वात कहेता हता, एवा  
 मा तेनुए आकाशमागे दिव्यराजिजोना शब्द साज्जल्या, तेथी ते सवे उचु जोवा लाग्या तो  
 तेमणे तेजथी सूर्यमन्ळनी पेठे दिशानु प्रकाश करनारा एक विमानने दीठु ते प्रिमानमा  
 श्री वेपदेगीनुना परिपारगळा कोइएक देवताए उतरी प्रथम चारुदत्तने त्रण प्रदक्षिणापूर्वक  
 नमस्कार कयो अने पठी मुनिराजने वदना करी ते वयते विद्याधरोए कहु -“ हे देवराज!  
 देवतानुए देवामेला मार्ग माणसो चाले ठे, तो तमे साधुराजने मूकी प्रथम श्रावकने शामा  
 टे वदना करी ? तमारा सरखानु आवुं प्रयोग्यकार्य कया पुरुपने खेद नहीं पमाने ? ’ त्या-  
 रे देवताए कहु -“ हे विद्याधरो ! मने धर्म संजळावनारा ए म्हारा वसगुरु ठे जने ए धर्मना  
 प्रसादथीज हु आवी दिव्यसमृद्धि पाम्यो तु, आ कारणथीज मे ते मदात्माने प्रथम नमस्कार  
 कयो ठे जे जेनाथी धर्म पामे ते तेने नमस्कार करवा योग्य ठे ” विद्याधरोए कहु -“ हे दे  
 वेश्वर ! आ श्रावक तमारो गुरु शी रीते अयो ? अने तमे आ दिव्यसमृद्धि केम पाम्या ? ए अ  
 मने यथार्थ कहो ” तेवारे देवताए पशुघात विगेरे सर्व वात कही अने पठी हाथ जोडी चा-

रुद्ररत्ने कथुं:—“हे चारुदत्त ! अमारानी तमारो शो उपगार अइ शके तेम ठे ? तोपण लहमी राज्य विगरे जे कांइ जोइतुं होय तेनी आइआ आपो.” आ वखते विद्याधरोए देवताने कथुं:— “हे सुरेश्वर ! तमे चिंता तजी द्यो, अमे ते उत्तमपुरुषने तेने स्थानके पहोचामीशुं.” विद्याधरो नां आवां वचन सांजळी देवता चारुदत्तानी स्तुति करवापूर्वक नमस्कार करी तुरत स्वर्गे गयो. षठी मुनिराजे चारुदत्तने सम्यक् दिशाविरमणव्रत संज्ञळाव्युं. ते सांजळी चारुदत्ते हर्षणामीने कथुं:—“हे जगवन् ! में दिशाविरमणव्रत नहिं लेवाथी. घणां गाढ डुखो. अनुजब्धां ठे, माटे हुं म्हारा नगरे जइने तो व्रत धारण करीश.”

ह्वे बन्ने विद्याधरो मुनिराजेने वंदना करी. चारुदत्तने साथे दल वैताढ्यपर्वत उपर आब्या, त्यां तेमथे चारुदत्तने पोताने घेर राखी पूजा सत्कारादिक करी. पोतानी पुत्रजंतुं तेनी. साथे लग्न कर्युं. पठी चारुदत्त त्यां संकमो सुख जोगवतो बहु काळ रह्यो.

एक दिवस विद्याधरना राजाए चारुदत्तने कथुं के, “हरीवंशने विषे उत्पन्न आएल कृष्ण वासुदेव आ म्हारी पुत्रीनो वर अशे, एम मने निमित्तियाए कथुं ठे; माटे तुं आ म्हारी पुत्रीने लइ द्वारकामां कृष्णवासुदेव साथे परणव.” चारुदत्तने तेनी हा कही एटले विद्याधरराजाए

एक विमानमा मणि सुवर्ण विंगेरे जरी हन्यासद्वित चारुदत्तने त्रिसारी प्राकाशमार्गे विदाय कयो पठी दिशान्तने वार्जात्रोना शब्दश्री गजायतो ते चारुदत्त ठारकामा पोताना मामाने घेर गयो, त्या मामाण तेनो बहु आदरमत्कार कयो, त्याश्री कृष्णवासुदेव पासे जइ तेमने विद्याधरपुत्री प्रापी कृष्णे चारुदत्तने रदेवा माटे सुदर महेल प्राप्यो अने बहु तक्ष्मी पण प्रापी तेथ्री चारुदत्त पोतानी वणे स्वीनसन्तित त्या सुखे निवास करी आनंद पाप्यो अनुक्रमे बहु काळ विषयसुरा जोगयो ते चारुदत्ते दिशाविरमणत्रत आराध्यु, तेना प्रजावश्री ते स्वर्ग ने विषे गयो ॥ इति चारुदत्तनी कथा ॥

(श्री महावीरप्रभु आणद विंगेरे श्रावकने कहे ठे के) - हे जव्यजनो ! प्रथम दिशाविरमणत्रत नहि करनारा अने पठी ते व्रत लेनारा एग चारुदत्तनु चरित्र साजळीने तमे दिशा परिमाणत्रत आदरो पठी आणदश्रावके मन वचन कायावरे श्री जिनेश्वरना मुखश्री दिशा विरमणत्रत धारण कर्यु तेनो आलावो प्रा प्रमाणे -

दिसापरिमाण समणोवासन पञ्चखाइ ॥ से दिसापरिमाणे तिविहे पन्नते ॥ त जहा ॥  
 १ नवदिसापरिमाणे २ अहोदिसापरिमाणे ३ तिरिप्रदिसापरिमाणे ॥ समणोवासण पच अइया



રાજાણિયંદા ન સમાયરિશ્ચદા ॥ તં જહા ॥ ૧ બહુદિસપ્પમાણાફક્કમે ૨ અહોદિસપ્પમાણાફક્કમે  
૩ તિરિઅદિસપ્પમાણાફક્કમે ૪ સલિચ્ચલુહી ૫ સહઅંતઘણં ॥

શ્રાવક દિશાપરિમાણનું પચ્ચસ્કાણ કરે છે. તે દિશાપરિમાણ ત્રણ પ્રકારનું કહ્યું છે. ૧ ન  
પરની દિશાનું પરિમાણ, ૨ નિચેની દિશાનું પરિમાણ, ૩ ત્રાંસી દિશાનું પરિમાણ. શ્રાવકે દિ  
શાપરિમાણત્રતના પાંચ અતિચાર જાણવા, પણ આચારવા નહીં. તે અતિચાર આ પ્રમાણે:—  
૧ નપરની દિશાના પરિમાણને ત્યજી દેવું, ૨ નીચેની દિશાના પરિમાણને ત્યજી દેવું, ૩  
ત્રાંસી દિશાના પરિમાણને ત્યજી દેવું, ૪ એક તરફ પરિમાણ વધારવું અને એક તરફ ઘટા-  
દવું, ૫ ખુલી જવાથી ધારેલું પરિમાણ ત્યજી દેવું.

પત્ની શ્રી વીરપ્રભુએ આણંદશ્રાવકની આગલ જોગોપજોગ ત્રત કહ્યું કે, જે એકવાર જોગ  
વાય તે જોગ કહેવાય છે, અને જે વારંવાર જોગવાય તે નપજોગ કહેવાય છે; એમ ત્રણલો-  
કના જાણ એવા તીર્થકરોએ કહ્યું છે. જે શ્રાવક જાવથી જોગોપજોગત્રતનું પરિમાણ કરે છે,  
તે આ લોકમાં જોગોપજોગનું સ્થાનક શ્યાય છે. જે શાતમા ત્રતરૂપ જોગનાદિકને વિષે પરિ-  
માણ કરે છે તે ધર્મકુમારની પેઠે એકલા અણા કર્મરૂપ જોગથી મૂકાઈ જાય છે. તેવો આ-

संद श्रावके पुत्र्यु "हे जगवन् ! ते धर्मकुमार कोण इतो ? अने तेणे ज्ञेयनादिकने विषे शी  
रीते परिमाण कर्तुं इतु ?" त्पोरे श्री मडापीरप्रभुए कह्यु -

॥ ज्ञेयगोपज्ञेय नामना वीजा गुणावत उपर धर्मकुमारनी कथा ॥

जबुठीपना प्रा जस्तहेतमा मडाफिना काव्यनी पेठे बहु अर्थ (धन) श्री जरपुर अने  
गाम्पण विगेरे त्पोरी परिपूर्ण तेमज श्रृंगारादि अनेक प्रकारना रसत्री तपूर्ण एवु कमळपुर  
नामे नगर ठे, त्या सर्व राजाजने विषे मुकुटमणिरूप अने युद्धमा खज्जत्री विजय मेळवना  
रो सत्याद नामनो राजा राज्य करतो इतो

एक दिवसे कोइ निमित्तना जाण पुरुषे आरी राजाने कह्यु के, "प्रा देशमा वार वर्षने  
डुकाळ पड्ठे" निमित्तना जाण पुरुषना आवा वचन साज्जळी 'तेमना वचन खोटा न हो  
य' एम वारी राजा मनमा बहु कपमा लाग्यो, अने मणि, सोनु, रुपु विगेरे सर्व धन खरची  
धान्य अने घासनो सग्रह करमा लाग्यो, केटलाक लोको धन अने धान्य नदि होवाने ली  
धे त्रीजा देशमा जमा लाग्या, केटलाक वद्दाले चड्या, केटलाक बीजे छीपे गया, अने के  
टलाक नगरवासीलोको घरेणा वेची अनाज ग्वरीदवा लाग्या आ प्रमाणे सर्व नगरवासीलो

क निर्धनपणाची फागणमासमां खरीपरेलां पांढरांवाळा आंबाना ऊरुनी पेठे शोभवा ला  
ग्या. राजा पण "हाय हाय ! म्हारी आ निर्धनप्रजा क्यां जशे" एवा शोकथी पोताना प्रभुप-  
णाने निंदवा लाग्यो. आवी रीतना गाढ शोकथी राजा अत्यंत तपी रह्यो हतो, एवामां अषारु  
मारुना पहेला दिवसने विषे पूर्वदिवानो सुखकारी पवन वावा लाग्यो अने शोभे वखते सुगा-  
ळरुप कडपवृकना अंकुरानी पेठे पूर्वदिवसां वादळांनो जख्यो तेना जोवासां आव्यो; अने जेस  
पुन्यवंत पुरुषनी लक्ष्मी वधवा लागे तेस जोतां जोतां वादळांनो जख्यो वधवा लाग्यो. तेनी  
साथे राजानो हर्ष पण वधवा लाग्यो. वळी गाढ विजळीरुप आंगळीए करीने जाणे वरसादने  
बंध करनारा ग्रहेने तिरस्कार करतो होयनी ! जोशीछरुप बगलाना समूहना नेत्रोने हर्ष प  
मानतो होयनी ! अने डुकाळरुप म्होटा चोरने जय पमारुवा झटज गर्जना करतो होयनी !  
एवो मेघ पोताना धारारुप सुशळ ( सांबेला ) वरु जाणे पृथ्वीने खांरुवा लाग्यो होयनी ! ए  
म माणसोने हर्ष पमानतो ठतो एवी रीते वरसवा लाग्यो के जथी 'पृथ्वी पाणीमां बूनी  
जशे.' एम लोको मानवा लाग्या, अने परस्पर हाथमां ताळीछे दइ पेला निमित्तना जाण पु  
रुषनी मडकरी करता कहेवा लाग्या के, "निथे आ वरसादथी डुकाळ गयो." पवी मेघ स

रं पृथ्वीने पाणीमे वृत्तारं करी नागे नो कनी स्तुतिना जपत्री ज होयनी । एम कोइउएफाणे  
चाइयो गयो म्हाइदानी गीत एरी न दोय ने

एक दिवस रत्नपाले गनानी पान प्राची हाथ जोडीने आ प्रमाणे गिनती करी के - "हे  
नाथ ! आरना उद्यानमा चार मासना निराम करीने रत्नना युगप्रणामना मुनिने प्राजे के-  
उल्लान उत्तर श्रुं ने । प्राया वचन साजळी रत्नपाळने परेणा दिगेरे प्राचीने सतो । प-  
माडी गजसत्याक मुनिने रत्ना करवा माटे तुस्त उद्यानमा प्रायो त्या तेणे मुनिने वण  
प्रदक्षिणापूर्वक उदना करी धर्मशेडना साजळी पजी राणाण हाथ जोडीने दणेश्री पूशु -  
"हे जगन् ! निमित्तना जाण पुरुषनु वचन सोडु शायी श्रु ? " तेगरे केशळीयुगधर मु  
निण हसु - "हे राजन ! माणान शरने साजळ जो के प्रदयोगश्री वारवर्णना डुकाळ प्रगट्ट  
श्रयो इतो, परंतु जे कारणश्री ते निष्कळ श्रयो, ते निमित्तना जाण पुरुष जाणतो नदोतो. हे  
राजन ! जेणे वारवर्णना डुकाळ तोडी नाग्यो, तेना सत्र साजळ -

आ जगत्केशना पुरिमताळ नामना नगरमा योयनावस्थाने विषे पण कर्मना दोषने वी  
थ महागोश्री पीता पामतो एरो कोइ प्रणामना पुरुष रदेतो इतो, ते पुरुष रत्ननाइडियना

लोभथी जे जे रस खातो ते ते रस तेने बहु पीमा करनारो थड पमतो हतो. एक दिवसे ते पु  
रुषे विचार्युं के, “जे भोजन म्हारा शरीरने बहु पीमा करनां थाय ठे तेनुं पञ्चकाण लइ हुं  
अनाहारनुं फळ शामाटे न लउं? उत्तम नेत्रवाळी खी पण म्हारी सेवा करती नथी, एटलुंज  
नहीं पण ते म्हारा सासुं नहिं जोतां दूर नासती फरे ठे; तो ते खीनुं पण पञ्चकाण लइ हुं आ  
म्हारा मनुष्यजन्मने शामाटे न सफळ करूं?” आ प्रमाणे विचार करीने बुद्धिंत पुरुषोने विषे  
मुकुटमणि सरखा अने उज्वळ बुद्धिवाळा ते पुरुषे गुणवंत गुरुजनी पासे जइने कहुं:—“हे  
स्वामिन्! आजथी आरंभीने हुं डुध, दही, घी, तेल, गोळ विंगेर मीगं, चीकणां, खारां, खाटां  
आहारने नहिं खाउं. वळी हमेशां उनोदरी तप करीश. तेमज जेमनी पासे रहेवाथी पुरुष  
क्यारे पण मुक्ति पाप्मी शकतो नथी एवी संसारना मुळरुप खीनुं पण पञ्चकाण लउं ठे.”

पती धारेला व्रतने सुखे पाळतो एवो ते पुरुष केटकेक दिवसे व्रतना प्रभावथी नीरोगी थयो,  
अने अनुक्रमे तेने बहु लक्ष्मी पण प्राप्त थइ. रुपथी जाणे समुझनी लक्ष्मि होयनी! एवी दासी  
हुं, जाणे शोनी समृद्धिवाळा स्वर्गने त्यजिने देवतानी खीनुंज आवी होयनी! एम तेना धरने वि  
षे क्रीमा करती हवी. आ प्रकारनी समृद्धि उतां वैराग्यनारंगथी रंगाइ गयेलुं ते प्रवरनुं चित्त

क्यारे पण इडियोने स्वाधिन थयु नही तेना घरने विणे वहु वहु मागोथ्री प्रसख्य धन आववा लाग्यु, तेवीज रीते ते पात्रदान, दयादान अने उचितदान ए त्रण मार्गथ्री जतु पण इतु

कोइ वखत एवो म्होटो डुकाळ पळ्यो के, जेमा माता पिता अने ज्ञाइ व्हेन अनाजने प्राटे लम्बा लाग्या, अने विचारा गरीव लोको तो अनाज विना यमराजनी नगरीमा पद्दोच्या जेम उनाळानी ऋतुमा सामान्य तळावो सुकाइ जय अने राखुइ वृद्धि पामे तेम सामान्य दानेश्वरीना दान वध थइ गया अने प्ररजु दान वृद्धि पामवा लाग्यु, तेथ्री जेम सत्तारथ्री जय पामता प्राणीउ वीतरागना धर्मने सेवे, तेम डुकाळथ्री जय पामेला लोको प्रवरनी सेवा करवा लाग्या चारे दिशाउ तरफथ्री आवेला लाखो मुनिउंन प्रवर हर्षथ्री पळवान, डुध, दही, घी, विगेरे प्रासुकवस्तुउ बोराववा लाग्यो, तेमज माता, पिता, ज्ञाइउ, व्हेनो अने वीजा कार्य करनारा असख्य माणसोने निरतर पोताना घरे जमारवा लाग्यो पठी अखमित व्रत वाळो, दान आपवामा प्रीतिवाळो अने वखाणवायोग्य गुणवाळो ते प्रवर काळ करी स्वर्गने विणे गयो त्या देवजवमा शाश्वत जिनेश्वरनी महायात्रा करवाथ्री निर्मळ दिवाळा अने इंडना सरखी समृद्धिवाळा ते देवताए विचार्यु के, “हु अहिथ्री चवीने कोइ युगप्रधानश्रावक

ने घेर पुत्रपणे उत्पन्न आंडं, पण कोइ अधम कुळवाळाने त्यां उत्पन्न नहीं आंडं.”

केवळी युगंधर मुनि सत्याक राजाने कहे ठे के:-हे राजन्! आ त्हरा नगरना चित्रशा  
ळा नामना परामां जिनधर्मेने विषे तत्पर अने दयावंत एवो बुद्ध नामनो श्रावक रहे ठे; तेने  
विमळा नामनी स्त्री ठे. ए श्रावके वार वर्णनो उकाळ जाण्या बत्तां पण धान्यनो संग्रह कर्यो  
नहोतो. हवे ते बुद्धनी स्त्री विमळाना उदरमां पेलो प्रवर के जे देवता थयो हतो ते उत्तम  
स्वप्न आपी अवतार्यो अने पठी मास पुरा थया एटले गुप्तलम्बेने विषे जन्म्यो ठे. ते पुत्रना

जन्मना पुन्यथी आ वारवर्णनो उकाळ दूर अइ गयो.  
केवळीनां आवां वचन सांजळी बहु हर्ण पायेलो राजा सत्याक तेमने वंदना करी बुद्धे  
ठने घेर आब्यो, त्यां तेषे पुत्रना खोळासां मांशु मूकीने कह्युं के, “ दुर्भिकरूप समुद्रमां परे  
ला जगतने तारवामां वहाण सरखा हे वाळक! हुं तने नमस्कार करुं हुं. म्हारा राज्यनो रा  
जा तुं पोते ठे, अने हुं त्हारो तळार हुं.” पठी राजाए “दुर्भिकने दूर करवाथी आ कुमार मू  
र्तिवंत धर्मसमान ठे.” एस विचार करी तेनुं धर्म एवुं नाम पाम्युं. धर्मकुमारनुं आबुं आश्र  
य करनारुं चरित्र सांजळी बीजा राजाछए पण पोताना देशमां दुर्भिकने दूर करनारी धर्म-

कुमारनी आज्ञा फेरवी, अने नदींत जेम समुद्रने मळे तेम अनेक राज्यकृत्यांत धर्मकु-  
 मारने परणी इहे सर्व पृथ्वी उपर पोतानी आज्ञा फेरनारो अने गुरुनी सेवामा प्रीतिग-  
 लो धर्मकुमार स्वर्गलोकमा देवतानी पेठे आ लोकमा त्रिपयसुख जोगवया लाग्यो बहुकाळ  
 त्रिपयसुख जोगवी पठी गुरुपासे दिका लक्ष अनुक्रमे केवळज्ञान पामेला ते धर्मकुमारसु  
 निमोक्ष पांम्या ॥ इति धर्मकुमारनी कथा ॥

(श्री महावीरप्रभु आणद विगेरे आणकोने कहे ठे के) - हे ज्यजनों ! तमे आ धर्मकु-  
 मारना चरित्रने साजळी सातमा प्रतने विगे आदर करो

प्रभुना आवा वचन साजळी आणदथावके कहु - हे जिनराज ! हु ए व्रत धारण करु तु  
 ते आ प्रमाणे जोगोपजोगव्रतमा म्हारे नाह्या पठी शरीर लुवा माटे एक सुगंधी रंगलो रु-  
 माल, दातनो मेल उतारवा माटे महुनानु दातण, शरीरे चोळवा माटे शतपाक तथा सहस्र  
 पाक तेल, पुष्प विगेरेना सुगंधथी सुवासवाळु घनना लोटनु उवरणु, न्हावामा बहु म्होटा  
 नदीं अने बहु न्हाणा नदीं एवा आठ घना पाणी अने शरीरे न्हावामा एक रेशमी लुगनु त-  
 था वे सुतरांत लुगना तेमज मलीयागर चदननो विनेप ए प्रमाणे म्हारे कड्ये, ते विना वी-



जुं कांइ कडये नहीं. वळी जोगने विषे पुष्पोमां कमळनुं पुष्प, माळामां मालतीना पुष्पनी माळा, आत्ररणां चितर विनानां बे कुंरुळ अने एक नामवाळी वींटी कडये; तेमज जोगने अर्थे अगर अने तुरुक विंगरेनो धुप पण म्हारे कडये. हे नाथ ! हुं म्हारी शक्ति प्रमाणे जोगने जनविधिनुं परिमाण आ प्रमाणे करुं हुं. म्हारे मगना अथवा चोखाना घी के तेलमां तळीने धाय ठे ते पेया कडये, बीजा पेयानो हुं नियम करुं हुं. एकवात्रमां खारुं पायेला घेवर, चोखानी जातिमां कमोदना चोखा, वीदळमां मग, अरुद अने चणा कडये, ए विना बीजा वीदळ धान्यनो म्हारे नियम ठे. आसो अथवा कारतक भासमां अणुं गायनुं सुगंधीदार घी कडये, ए शिवाय बीजुं घी कडये नहीं. शाकोमां ? चंचु, ए मंरुकिका अने ३ सोवस्त ए त्रण जातनुं शाक कडये. फळोमां पल्लंकर अने बीलीफळ विंगरे मीठांफळो तेमज वटकपटी तथा पूरण कडये, बीजा नहीं. जायफळ, कंकोल, कपुर, लविंगवाळुं पान कडये, ए विना बीजां पान न कडये. आकाशना पाणी विना वाकीना पाणीने त्यजी दउं हुं. जोगोपजोगने विषे आ नियमो हुं जावजीवसुधी पाळवानुं धारुं हुं. तेवारे जगवाने सातमा व्रतनो आलावो उच्चराव्यो. ते आ प्रमाणे:-

उवन्नोगपरिन्नोगद्वयं समणोवासत्तं पञ्चस्काइ से डुप्रिहे पन्नते ॥ तं जहा ॥ जोअणत्तय  
 कम्मत्तं अ । जोअणत्तं समणोवासएण इमे पच अइअरा जाणियवा न समायरियवा ॥ त  
 जहा ॥ १ सच्चिताहारे, २ सच्चितपक्खिवाहारे, ३ अण्णत्तलित्तसहिन्नस्करणया, ४ डुण्णत्तलित्तसहि-  
 न्नस्करणया, ५ तुट्ठोसहिन्नस्करणया ॥ कम्मत्तं समणोवासएण इमाइ पन्नरस कम्मादाणाइ जा  
 णियवाइ न समायरियवाइ ॥ त जहा ॥ १ इगालकम्मे २ यणकम्मे ३ साम्मीकम्मे ४ ज्ञानीकम्मे  
 ५ फोमीकम्मे ६ दत्तवाणिजे ७ लस्काणिजे ८ रसवाणिजे ९ केसवाणिजे १० विसवाणिजे ११ जतपी  
 लणकम्मे १२ निलत्थलकम्मे १३ दग्गिवावणया १४ सरदहतत्तायसोसणया १५ असइपोसणया ॥

श्रावक नोगोपन्नोगप्रतनु पञ्चस्काण करे ठे, ते व्रत वे प्रकारनु ठे एक नोजनथ्री अने वी  
 जुं कर्मथ्री तेमा पेहेला नोजनथ्री नोगोपन्नोगप्रतना पाच अतिचार ठे, ते श्रावके जाणवा  
 पण आचम्वा नही ते अतिचार आ प्रमाणे १ पृथ्वीकाय, अण्णकाय अने वनस्पितिकाय स  
 चित्त पदार्थने खावा २ जाम विगेरे सचित्त पदार्थने वळगी रहेला गुंड विगेरे अचित्त पदार्थ  
 ने खावा ३ अग्निथ्री नदि पाकेला चोळा विगेरे खावा, ४ अग्निथ्री वरावर नदि शेकायेली व  
 स्तुने शेकायेली बुडीथ्री खावी, ५ मगफली विगेरे बहु वीजवाळी अने थोमी तृप्ति करनारी

हलकी वस्तु खावी. बीजा कर्मश्री जोगोपज्ञोग्रतना पंदर अतिचार ठे, ते आ प्रमाणो:-

१ अंगारा करवा अने वेचवा ए विगरे अश्रिकायनो समारंभ करवो, २ ऊमो कपाववां अने वेचवां, ३ गानां कराववां अने वेचवां, ४ ज्ञाना करवा, ५ कोदाला विगरेश्री पृथ्वी खो-  
दीने आज्ञीविका करवी, ६ हाथीना दांत अथवा शंख विगरेनो वेपार करवो, ७ लाखनो वे-  
पार करवो, ८ दारु वेचवो, ९ चमरी गायना वाळ वेचवा, १० ऊरी वस्तु वेचवी अथवा वी-  
जानो घात शाय एवां शस्त्र वेचवां, ११ यंत्रश्री तल अथवा शेरनी पीलवी, १२ वळद घोडा  
विगरेने खसी करवा अथवा तेमनां नाक कान विंधवां, १३ खेतरमां लाय करवी, १४ सरोवर  
अथवा तळावोने सुकवी देवां, एटले पोताना खेतरमां घडं विगरे धान्य वाचवाना हेतुश्री तेमां  
पाणी लइ जवा सारु तळावने फोनी नांखडुं, १५ पोतानी आज्ञीविका चलाववामाटे असती  
स्त्रीनुं पोषण करवुं. उपर पांच अतिचार अने आ पंदर कर्मादान श्रावके त्यजी वेवां.

हवे श्री महावीरप्रभु कहे ठे के, जे श्रावक अनर्थदंभ विरमणरुप आठमात्रतेने पाळे ठे, ते  
आ ज्ञवमां आपत्ति पामतो नश्री अने परभ्रवमां नरकाद्दिगति पण पामतो नश्री. जे पुरुषो  
अनर्थदंभश्री विराम पामे ठे तेउ सुरसेननी पेठे सुग्वी शाय ठे, अने जे पुरुषो अनर्थदंभश्री

विराम पामता नथी तेछ महासेननी पेठे डु खी थाय ठे तेमनी कथा आ प्रमाणे -

॥ अनर्थदंमनामना त्रीजा गुणव्रत उपर सुरसेन अने महासेननी कथा ॥

आ जतरतकेत्रमा जिनधर्मरूप सुजटथी जेमा विघ्नरूप शत्रुछ प्रगट थता नथी एवी, तेम ज जिनराजना मंदिरोथी मनोहर अने उत्तम लक्ष्मीवाळी वधुरानामनी नगरी ठे, ते नगरी मा सर्व वीरपुरुषोने विषे मुकुटमणि समान, तथा शस्त्र अने शास्त्रविद्यामा कुशल एवो वीरसेन नामनो राजा राज्य करतो इतो, ते राजाने प्रताप अने यशथी सूर्य तथा चडना प्रजा वने जीतनारा सुरसेन अने महासेन नामना वे पुत्रो इता रूप अने सौजाग्यना समूहथी ते वने कुमारोने बीजा कोइनी उपमा योग्य न होवाथी ते वने कुमारोज एक बीजाने उपमा आपी शकाय तेवा इता ते वने कुमारोना नेत्रो प्राणीने जोवामा, हाथो मोहरूप शत्रुने तो नी पारुवामा अने पगो सारे मार्गे चालवामा शोचता इता

कोइ वखते महासेन कुमारने जीज उपर आश्चर्यकारी म्होटो रोग उत्पन्न ययो, ते रोग ने मटारुवा माटे वीरसेन राजाए बहु बहु वैद्यो तेमाव्या, ते वैद्यो रोग उपर वारवार औषध लगावुवा लाग्या, परंतु ते औषधथी जीज लोचनी पेठे बहु कवोर वनी गइ पठी वैद्यो

“आ कुमारेने हवणां धर्मरूप औषध करवानी जरूर ठे.” एम कही ते महासेनकुमारने द-  
 रिडनी पेठे त्यजी दइ पोतपोताने घेर गया. अनुक्रमे राजकुमारनी जीन्नामांथी बहु डुर्गंध नि  
 कळवा लागी, अने तेना उपर बहु मांखीउ वेसवा लागी; तेथी महासेन बहु डुर्गंधीनुं स्थान  
 थइ पड्यो. आथी माता पितादि सर्व स्वजनोए तेने चंमालना पात्रनी पेठे त्यजी दीधो; परंतु  
 पोताना जाइनी आवी दुःखी अवस्था जोइ जाइना स्नेहथी परवश थएलो सुरसेन एकलो  
 ते डुर्गंधेने सहन करी तेनी पासे रह्यो. अने “जो ए जाइ प्रोजन करशे तोज हुं प्रोजन क  
 रीश अने जो ते मरी जशे तो हुं पण अनशन लइ मरीश.” एवो निश्चय करीने जाइना स्ने  
 हथी बहु दुःखी थएलो सुरसेन दुगमावने तेना म्हो उपरथी मांखीउ उभाफतो तेनी पासे  
 वेवो. पढी तेने वारंवार नवकारमंत्र संजळावतां तेना म्होमां नवकारमंत्रथी मंत्रेलुं पाणी मू-  
 कवा लाग्यो. जेवी रीते मुख्य्या माणसना म्होमां कोळीयो कोळीयो अनाज मूकवाथी तेनी  
 मुख मटती जय ठे तेवी रीते सुरसेन जेम जेम महासेनना म्होमां पाणीनां टांपां मूकतो ग  
 यो, तेम तेम तेनी पीना मटवा लागी. शोभे वखते महासेननी सघळी पीना जती रही, जी  
 न्न रोगविना थइ गइ अने म्हों घणुं सुगंधीवाळुं ग्रयुं. अहा! धर्म कोने आश्चर्य करनारो थतो

नथी ? जे रोगने मटारुगामा वेद्योनी काइपण शक्ति चाली नही, ते रोग फक्त धर्मरुप औ-  
 पधथी दूर थयो फक्त सूर्यश्रीज दूर करी शक्याय एवा अधकारने विणे शु तारातनी शक्ति  
 चाले खरी ? ना नज चाले हवे जेम राहुथी मूकायला सूर्यने जोइ पूर्व दिशाना देशो ऊळ  
 दळता थाय तेम रोगरहित थयेला महासेनने जोइ सर्व स्वजनलोको सुखी थया पठी वने  
 जाइत स्त्री अने धननो अनादर करी वर्मने विणे विशेष आठरवाळा थया

हवे चइप्रतिविव जेम आकाशने शोजावे तेम कोइ रखते प्रवधिज्ञानथी पूर्ण एवा श्री  
 जइबाहुसूरिए ते नगरना उद्यानने विणे समवसरी सुशोजित कर्णु गुरुनु प्राववु जाणी सुरसेन  
 तथा महासेन वने जाइत उद्यानमा जइ गुरुने प्रदक्षिणापूर्वक उदना करी पठी गुरुए थापे  
 ला धर्मोपदेशरुप उत्तमस्वादवाळा अमृतनु पान करीने सुरसेनकुमारे पोताना जाइ महासेनने  
 जीजे रोग थवानु कारण पूछ्यु, एटले गुरुए प्रवचनरुप क्षीरसमुद्रना कड्योल सरखु अने स  
 सारना क्लेशने दूर करनारु वचन कहु के -“ हे महाजाग ! सावधान थइने साजळ

आ जरतक्षेत्रमा देवपुरीसमान मनोहर मणिपुरनामना नगरमा जिनधर्मने विणे प्रीति  
 वाळो मदननामनो कोइ सुजट रहेतो हतो, तेने सरखी आकृतिवाळा, सरखा बळवाळा, स

रखा धनवाळा अने सरखा तेजवाळा जाले बन्ने हाथ होयनी ! एवा धीर अने वीरनामना बे पुत्रो हता. जिनप्रवचनरुप अमृतरसनो स्वाद लेनारा ते बन्ने ज्ञाइउने जो के संसाररुप साप रुस्यो हतो तोपण तेउ ते संसाररुप सापना मोहरुप विषथी मूर्छा पाभ्या नहोता.

कोइएक दिवस ते बन्ने ज्ञाइउ पोताना उद्यानमां गया, त्यां तेमणे पोताना वसंत नामना मामा के जेमणे दीक्षा लीधी हती, ते मुनिने भूमि उपर पत्नी गयेला, अने जेमनी आसपा स बहु माणसो उजा हता तेवी अवस्थामां दीठा. तेथी “आ शुं अयुं?” आ शुं अयुं?” एम व्याकुल थयेला धीर कुमारे पूबयुं; एटले कोइएक पुरुषे कहुं के, “कायोत्सर्ग करीने उजेला आ मुनिने कोइएक डुष्ट साप करमी राजाना अपराधीनी पेठे आ म्होटा राफनामां पेसी ग यो ठे.” पगी मामा उपर मोहने लीधे स्नेहथी वीरे कोप करीने कठोर वचन कहुं के, “अरे! ए नास्ती जता डुष्ट सापने ते केम न मारी नाख्यो?” तेवारे धीरे वीरने कहुं. “ज्ञाइ सापतो जीवतो चाड्यो गयो अने हवे तुं जीउथी शामाटे पाप बांधे ठे?” त्यारे वीरे कहुं.—“हे धीर ! जेले मुनिने रुश्या ते डुष्ट सापने मारी नांखवाथी निश्चे धर्म थाय ठे. डुष्टने शिक्षा क रवी अने साराने पाळवा ए कृत्रियनो धर्म ठे. हुं आ जे कहुंते ते खोडुं होय तो जेले म्हारी

जीजने विषे पाप लागे ” पठी वयांतमुड एया धीरे वीरना वचननो तिरस्कार करता मणि, मत्र, अने औपधिना वळथी मुनिने जीवता कर्या मुनि जीवता अथा तेशी बहु हर्ष पासेला ते वने जाइतु सर्व लोकोने वखाणवा योग्य अथा पठी जिनधर्मने पाळता, गाढ पापरुष वन ने वाळी नाखता अने पांतानी कीर्तिथी जगतने उज्जळ करता एवा ते वने जाइतु बहु काळसुधी सुख जोगवी अने प्रायुण्ण पूर्ण अये मृत्यु पामी, प्रनुक्रमे धीरनो जीव ते तु पुन्यने लीधे. सुरसेन अयो अने वीरनो जीव ते प्रा त्दारा न्हानो जाइ महासेन अयो.

श्री जड्वाहुसूरि सुरसेनने कहे ठे के — “हे सुरसेन ! ते प्रा त्दारा जाइने पाप वचन थी उत्पन्न अएला कर्मने लीधे वैद्योश्री पण न मठी शके तेवो जीज उपर रोग अयो वळी साधुराजने जीवाववाथी तने जे पुण्य उत्पन्न अयु ते पुण्यथी ते त्दारा जाइना रोगन त- रत दूर कर्यो ठे ”

सूरिना प्रावा वचन साजळी जातिस्मरण ज्ञान पामेला ते सुरसेन अने महासेन नाम- ना वने जाइतुए जिनदिहा लीधी पठी उत्तम चारित्ररुप अमृतवक्त्रे व्रतरुप बलनु सिंचन करी अने तेशी धर्मरुप फूल मेळवी अते ते वने जाइतु मुक्तिरुप फळ पाम्या. ॥ इति सुरसेन तथा महासेननी कथा ॥



(श्री महावीर प्रभु आणंद विगरे श्रावकोने कहे ठे के):-“हे प्रथमजनो ! तमे आ सुरसेन अने महासेनना इष्टांतने सांप्रळीने शुद्ध अथ्यवसायथी त्रीजा गुणव्रतने पापवामां बहु आदर करो. जे कर्मथी लोकमां धर्म, अर्थ अने काम न मेळवी शक्याय तेने अनर्थदंरु कहेवाय ठे. ते अनर्थदंरु चार प्रकारनो ठे. १ प्रमादाचरित, २ अपध्यानाचरित, ३ हिंसाप्रदान, ४ पापकर्मो प्रदेश. तेमां जे प्रमादथी जीवहिंसा कराय ते प्रमादाचरण कहेवाय ठे. आर्तिसौइध्यानथी जे चिंतवन कराय ते अपध्यान कहेवाय ठे. प्राणीजिनो वध शाय एवा यंत्र, शस्त्र, खांणीड, सां बेलुं, घास अने लाकमां विगरेनु आपवुं ते हिंसाप्रदान कहेवाय ठे. बीजानि पापकर्मनो उप-देश करवो ते पापकर्मोप्रदेश कहेवाय ठे.” पठी आणंदश्रावके चार प्रकारना अनर्थदंरु विर-मणव्रतने आदर्युं. तेनो आलावो आ प्रमाणे:-

अणढदंरुयं समलोवासउ पचक्राइ ॥ से अणढदंरे चणव्हिहे पन्नते ॥ तं जहा ॥ १अव  
 ध्याणायरिए, २पमायायरिए, ३हिंसपण्याणे, ४पावकभोवएसे ॥ अणढदंरुवेरमणस्स सम  
 लोवासएण इमे पंच अइअरा जाणिअवा न सभायरिअवा ॥ तं जहा ॥ १कंदप्पे, २कुकुइए,  
 ३मोहरीए, ४संजुत्ताहिरणे, ५उवन्नोगपरिन्नोगतिरिन्ते ॥

श्रावक अनर्थदमनु पञ्चकाण करे ठे, ते अनर्थदम चार प्रकारनो कह्यो ठे ? अपध्याना  
 चरित, १ प्रमादाचरित, ३ हिसाप्रदान, ४ पापकमोपदेश श्रावके अनर्थदमना पाच अति-  
 चार जाणया, पण ते आचरवा नहीं ते आ प्रमाणे - १ कदर्प-ते कामविकार उत्पन्न थाय  
 तेवी वाणी बोलणी अथवा तो रागना उद्याळायी हास्यवाळु अने मोहने उत्पन्न करे तेवु म-  
 श्करीनु वचन बोलवु २ कोकुच्य-ते हास्यने उत्पन्न करे तेवा अनेक प्रकारना मुख नेत्रनी  
 चेष्टा करणपूर्वक ज्ञान चेष्टा करवी ३ मौख्य-ते निर्लेज्जपणे नहि मळतु आवे तेवु असत्य  
 वचन बोलवु ४ सयुक्ताधिकरण-ते काम करवाना साधनो तैयार करी राखया जेम खाणी  
 यो अने सावेलु, धनुष्य अने वाण, हळ अने फाळ, ए विगेरे ५ उपजोग परिजोगातिरिक्त-  
 ते पोताने खपमा आवती वस्तु गधारे तैयार करी राखवी

(श्री महावीर प्रभु कहे ठे के) - "हे आणठश्रावक ! हवे तु अनुक्रमे चार शिक्षाव्रत  
 साजळ - सावद्ययोगने त्यजी दइ एक अर्तमूहुर्तसुधी मनमा शुज ध्यान करवु तेने पहेलु सा  
 मायिक नामनु शिक्षाव्रत कहेयाय ठे हे ज्ञव्यजनो ! यतिधर्मरूप लक्ष्मीने निग्रास करवानु  
 स्थान अने ससारने दूर करनारु जे सामायिकव्रत तेने तमे ज्ञावथी सेवो जो के मुनिउअथ

वा श्रावको सर्वे किरतिरुप चरित्र बहुः कालसुधी पाळे, तोपण तेगने सामाधिक विना ते चरित्र वराबर फळ आपनाहं श्रुं नथी. अति क्रूरकर्म करनारी, बहु पाप करनारी अने मागां कर्म करनारी एवो. पण जीव केसरीचोरनी पेंठे सामाधिकथी गुरु श्राय ठे." तेवारे आणंद श्रावके पुढ्युं. "हे जगवन् ! ते केसरी कोण हतो? अने तेणे सामाधिक शी रीते पाड्युं? ते कृपा करीने कहां. त्यारे जगवाने कहुं. सांजळः—

॥ सामाधिकनामना पेहेला शिक्काप्रत उपर. केसरीचोरनी कथा ॥

आ नरतक्षेत्रमां कामपुरनामना नगरने विषे न्यायरुपयनेने पोपण क्लृप्तामां भेघसखान, बैरी एना राजानेने अग्निसमान, सर्व स्त्रागके विजय भेळवनार अने राजानेनी सध्जे चं इसमान एवो विजयनामनो राजा राज्य करतो हतो. ते नगरमां सिंहदत्त नामनो एक शैव रहतो हतो, तेने केसरीनामनो पुत्र हतो; ते केसरी हमेशां नगरमां चोरी करतो हतो, जो के तेना पिताए तेने बहु बहु वार्यो हतो, तोपण ते पोताना धंयाने त्यजी देतो नहोतो.

एक दिवसे सिंहदत्तशैवे विजयराजानी पाले आवी प्रशास करीने कलुं केः—“हे महाराज ! म्हारे केसरीनामनो पुत्र ठे, ते हमेशां नगरमध्ये चोरी करे ठे, में तेने बहु वार्यो तोपण

ते पोतानो धधो त्यर्जी देतो नथी तेशी म्हारे ते पुत्रनो खय नथी, माटे तेना कुकृत्यनो ठ-  
 पको मने आपशो न्हों ' पठी राजाए, ते केसरीने तिरस्कार करी तुरत नगरमाथी बहार  
 काढी मूरयो. केसरी पण राजाना जयथी वीजा देश तरफ जवा चाली निकळ्यो आगळ  
 जता तेणे अरण्यमा शीतळ पाणीथी ज्ञरपुर एवु एक सरोवर दीवु, तेमा ते जेवो पाणी पी  
 या जाय ठे तेयो तेने विचार थयो के, " अणे धिक्कार ठे ! विक्कार ठे " म आजुथी कोइ दिव  
 स चोरी कर्दा विना पाणी पीवु नथी अने आजे पीवु पने ठे ' आवी रीते विचार करी मा  
 गे चालवाथी आकी गयेलो ते केसरी पाणी पी अने पठी तळावमा नाह्यो, त्यार रठी तेणे त  
 लावनी पाळ उपर रद्देला अने बहु फळोने लीधे नमी रद्देला एक आवाना ऊान उपर चमी  
 केरीन खाधी पठी गर्गधारी ते विचार करवा लाग्यो के, " हाय हाय ! आजे म्हारो दिवस  
 चोरी कर्दा विना जशे " आवी रीते ते विचार करतो हतो, एवामा पगमा चाखनी पदेरना  
 रो कोइ पुरुष आकाशमार्गेथी तळावने काठे उतर्यो तेणे आकाशमार्गमा सूर्यना तापथी आ  
 कुळ व्याकुळ थएला नेत्रोने आभतेम फेरवी, पगमाथी चाखनीन काढी तुरत न्हावा माटे  
 पाणीमा प्रवेश कर्पो, ते वयते " निशे आ चाखनीन इ चोरी लठ. " एम विचार करी आ-

बा उपर बेवेलो केसरी तुरत निचे उत्तरी पगमां चांखनीउ पहेरी आकाशमार्गे चाली निक  
 ल्यो. पढी पगमां चांखनीउ धारण करनारो ते केसरी वनना कोइ प्रदेशमां द्विवस गळी रा  
 त्रीए आकाशमार्गे अइ पोताना घरे आब्यो. त्यां तेणे पोताना पिताने. “ म्हारी चोरीनी वात  
 राजाने कही तमे मने नगरनी बहार काढी मूक्यो ठे.” एम कही लाकनीवमे बहु मार्यो, ते  
 श्री ते मृत्यु पाम्यो. पढी तेने त्यजी दइ महा समृद्धिवाळा शेठना घरमांथी सारीसारी मूड्य-  
 वाळी वस्तुनी चोरी करी ते केसरी फरी आकाशमार्गे अइ पेला सरोवरने कांठे आब्यो. आ  
 प्रमाणे ते छुष्ट चित्तवाळो हमेशां नगरने विधे चोरी करवा लाग्यो. साधु साध्वीजने पण लुंठ  
 वा लाग्यो, तेथ्री ते नगरने रात्री यमराजना आववा सरखी देखावा लागी.

पढी महाजन लोकोना कहेवाथ्री नगरनी तेवी हकीकत जाणी राजाए कोटवाळने बो-  
 लावी एवो ठक्को आप्यो के जेथ्री ते निचुं सुख करी राजाने आ प्रमाणे कहेवा लाग्यो:-  
 “ महाराज ! आकाशमां चालनारो कोइ चोर आपणा नगरमां चोरी करे ठे; कारण के पृथ्वी  
 उपर तेनुं पगलुं कोइ ठेकाणे जोवामां आवतुं नथ्री.”

हवे प्रजाना दुःखथ्री दुःखी अएलो राजा निचार करवा लाग्यो के:- “ हाय हाय ! हुं रा

ज्य करतावता म्हारी प्रजा डु ख पामे ठे सघळा तपस्वीजना तपना अने महासतीजना शी  
 ळना प्रजावथी सर्व माणसोने डु ख उत्पन्न करनारो जे आ चोर ते म्हारा हाथमा आवो ”  
 आ प्रमाणे कऱ्ही थोडो परिवार साथे लड राजा चारे तरफ चोरनी शोध करवा लाग्यो अनु  
 क्रमे फरता फरता नगरमा कोइ ठेकाणे तेणे चोरनु पगलु विगेर काइ पण दीवु नही, तेथी  
 खेद पामी नगरनी व्हार कूवा, तळाव विगेरे जोया, तोपण ते चोरनो पत्तो न लाग्यो पठी  
 वनमा फरता एवा राजाने कोइ ठेकाणेशी कपुर अगुरु विगेरेना धूपनो सुगंध आव्यो, ते  
 सुगंधने अनुसारे राजा आगळ चाळ्यो तो तेणे एक चम्बिकानु मदीर दीवु ते मदिरमा चपा  
 ना पुष्प विगेरेथी पूजा करेला चम्बिकादेवीना तेणे दर्शन कर्या ते वखते उत्तम लुगमा अने  
 घरेणावाळो कोइ पुजारीपुरुष देवीनी आगळ धूप मूकी हाथ जोम्हीने प्रणाम करतो तेना  
 जोवामा आव्यो तेने राजए पूठ्यु के, “आ चम्बिकादेवीनी कया पुरुषे शा कारणथी पूजा  
 करावी ठे? अने तने आ उत्तम लुगमा अने घरेणा कोणे प्राप्या ठे? तेयारे पूजारीए कहु –  
 “महाराज! हु दरिडी वाणीयानो पुत्र तु, हु चम्बिकादेवीनी पूजा करु तु, तेथी ते देवी मने प्र  
 सन्न थया ठे हु ज्यारे ज्यारे सवारमा पूजा करवा आवु तु त्यारे त्यारे देवीना पग निचेथी

मणि, सोनुं विगिरे वस्तु मने मळे ठे. हुं चंम्बिकादेवीनी त्रण काळ पूजा करुं तुं अने तेमना नामनो जप करुं तुं; माटे ते देवीना प्रसादथी म्हारा घरने विषे बहु लक्ष्मी ठे.”

राजाए पूजारीनां वचनथी “आ मंदिरे रोज चोर आवे ठे.” एवो निश्चय करी बोतातुं दिवसनुं काम करवा. माटे ते पोताना राजमंदिरे आव्यो, अने रात पनी एटले ते राजापोताना सारा सारा सुत्रटपुरुषोने साशे लक्ष चंम्बिकाना मंदिरे आव्यो. त्यां सुत्रटोने शोने शोने उठे बानी रीते उज्जा राखी पोते मंदिरना आंजलानी पासे संतडने उज्जो रह्यो. पनी अर्धी रातमे वखते चांखनी पहेरीने आकाशमांथी उतरतो चोर तेन्ना ज्योवामां आव्यो. हवे चोर मंदिरनी बहार पगमांथी काढी नाखेली बने चांखनीने मावा हाथमां लई मंदिरनी अंझर गयो. त्यां तेले मणिना समूहथी देवीनी पूजा करीने कहुं के:—“हे मात ! चोरी करनार ! अने ल्हंड-चारी एवा मने खातर पामवामां तुं बहु समृद्धि आपनारी अजे.” चोर आ प्रमाणे कही जे-टलामां पाठो वड्यो तेटलामां राजाए मंदिरनुं बारशुं बंध करीने कहुं के:—“अरे निर्दय ! अं तने जीवतो मूक्यो ठतां तुं म्हारी नगरीने त्यजीने जतो नधी ?” राजाए आ प्रमाणे तिरस्का र कर्पो एटले ते चोरे क्रोधथी तेना सामे चांखनी फेंकी, तेशी राजा चांखनीना धा तरफथी

दूर खसी गयो एटले चोर वारणु उघामी नागो तेवारे राजाए “हे सुजटो! दोनो! दोनो! आ  
 केसरिचोर नारी जाय ठे ” एम कह्यु, एटले सर्वे सुजटो तुरत चोरनी पाठळ देव्या राजा  
 पण चोरनी चाखमीड पोताना सेवकने सोपी ते चोरनी पाठळ देव्यो चोर बहु दूर गयो, प  
 ठी ते काकरा अने काटा विंगरेथी पोताना पगनु रक्षण करवा. भाटे नगरना रस्ता उपर प्रा-  
 व्यो, त्यां जयथी प्राकुळ व्याकुळ चित्तवाळा तेने वैराग्य उत्पन्न थयो, तेथी ते विचारवा ला  
 ग्यो के - “निश्चे म्हारु पाप मने प्राज जयमा फळ्यु.” आ प्रमाणे विचार करतो ते चोर नग  
 रनी पासे प्राव्यो, एवाभा तेषो उद्यानमा कोइ मुनिने धर्मोपदेश प्रापता जोया, तेमनी पा  
 से ते केसरिचोर शुक्लाश्री धर्म साजळवा लाग्यो. ते वखते मुनिराजे ध्याननो उपदेश  
 आप्यो - “जे पुरुष राग द्वेष त्यजी दइ समताजावथी व्यान करे ठे, ते निश्चे सर्व पापणी  
 मूकाइ जाय ठे ” मुनिना प्रावा उपदेशनो मनमा विचार करतो ते केसरिीत्या उजो थयो,  
 तेना शरीरना रुवामा हर्षथी उचा थया, अने सारा पुरुषो जेनी स्तुति करता हता अने  
 खराव पुरुषो जेनी निदा करता हता एवो ते केसरि कोइ उपर राग द्वेष न धरता समता  
 जावने विषे एवो लीन थइ गयो के तेना बहु पापो तेज वखते नाइ पाण्या आनी रीते सम



तान्नावमां ते एक आखो दिवस अने रात स्थिर अइने उन्नो रह्यो. तेना पवित्र चित्तमां सम ता एवी उत्तम अइ गइ हती के जेश्री तेने गाढ घातीकर्मनो क्य अवाथी उत्तम एवुं केवळ ज्ञान उत्पन्न अयुं. आ वखते विजय राजा ते केसरीचोरनी सर्व ठेकाणो शोध करतो करतो त्यां आब्यो, त्यां ते चोरने जोइ तेने मारवाना विचारथी सुत्रटोसहित दोड्यो. एवाभां केवळीने नमस्कार करवा आवेला देवताडए ते केसरीने मुनिनो वेष आपी सुवर्णकमळ रख्युं. केसरीमुनि ते सुवर्णकमळ उपर बेठा एटले राजादि जे लोको तेमने मारवा आटे आव्या हता ते तेमने वंदना करवा लाग्या. पढी केसरीमुनिए दांतनी कांसिथी पूर्णचंद्रना तेजनो तिरस्कार करता उता पापना समूहने दूर करनारी असृतसमान धर्मदेशना आपी, ते देशनाने अं ते राजाए पूठ्युं के:—“हे नाथ ! तमारुं चोरीरुपी कुकर्म क्यां ? अने आ केवळज्ञान क्यां ?” तेवारे केवळीए कथुं:—“हे राजन् ! जन्मथी आरंज्जिने चोरी करवामां तत्पर एवा मने केवळज्ञान उत्पन्न अयुं एमां उत्तम एवुं सामायिक कारण ठे. जे कर्म क्रोरु वर्ष तप करवाथी क्य न पामे ते कर्म निश्चे सामायिकथी नाश पामे ठे.” केवळीनां आवां वचन सांज्जळी हर्ष पामेलो राजा पोताने घेर गयो अने केवळी जगवान् ज्ञयजीवोने प्रतिबोध करता पृथ्वी

उपर विहार करवा लाग्या ॥ इति केसरीचोरनी कथा. ॥

(श्री महावीरप्रभु आणद िगिरे श्रावकोने कहे ठे के) —“हे ज्ञव्यजनो ! जेणे पितानो घात कर्यो इतो अने जे बहु लोकोने ताप पमानवामा चतुर इतो ते केसरीचोर पण जेनाथी मोक्षसुख पाव्यो ते सामायिक तमे आचरो. सामायिक पापयोगने निवारनारु अने पुन्ययोगने वधारनारु ठे सामायिकना प्रधिकारने विषे वे प्रकारनी शिक्षा ठे \*उत्पत्ति, स्थिति, गति अने कथाय तेमा केटलीक कर्मप्रकृतिने बाधे ठे अने केटलीक कर्मप्रकृतिने वेदी नाखे ठे तेना पाच प्रतिचार ठे शिक्षा वे प्रकारनी ठे एक आसेवना अने बीजी ग्रहणा तेमा प हेली शिक्षानो आश्रय करीने श्रावकने दश जेदे सामाचारी कही ठे. १ प्रतिलेखना, २ प्रमा-र्जना, ३ ज्ञिदा, ४ चर्या, ५ प्रालोचना, ६ जोजन, ७ पात्रक धापन, ८ विहरण, ९ स्थानिल शुद्धि, १० प्रावश्यक्यी या प्रकारनी सामाचारी तो हमेशा साधु पाळी शके ठे श्रावक तो ए वी सामाचारी सामायिकमा पण पाळी शकता नथी हवे सुत्रा—ग्रहणा नामनी बीजी शिक्षानो आश्रय करी तेना जेद देखामे ठे तेमा साधुन जघन्यथी सूत्र अने ग्रंथसहित श्राव प्र

\* आ चारे भेदनु स्वरूप आगळ कहेयामा आवशे

वहुं, ४ सामायिक लीधिला वखतनुं भुली जवुं, ५ आदरविना सामायिक करवुं.  
 (श्री महावीरप्रभु कहे ठे के):—“हे उत्तम श्रावक आणंद! हवे तुं देशावकासिक नामनुं  
 बीजुं शिक्षाव्रत सांप्रळी ते अंगिकार कर. पूर्वे जे नव व्रतोनुं परिमाण कह्युं ठे, तेमांथी जे  
 संक्षेप (उठुं) करवुं, तेनुं नाम “देशावकासिका” एम जिनेश्वरोए कह्युं ठे. अथवा तो बहुं  
 जे दिशाविरमणव्रत तेना जेटला योजननुं प्रमाण लीधुं होय तेमांथी दिवसे दिवसे उठुं कर  
 वुं तेने देशावकासिकनामनुं व्रत वितरागपुरुषोए कह्युं ठे. जे श्रावक शुद्धज्ञावथी देशावका-  
 सिकव्रत करे ठे, तेणे बीजा क्षेत्रमां एटले धारेला क्षेत्रनी उपरना क्षेत्रमां जीवने निश्चे अन्न  
 यदान दीधुं ठे. ए व्रतना प्रज्ञावथी सुमित्रमंत्रीनी पेठे जीवोनां सघळां विघ्नो नाश पामे ठे,  
 तेमज आ लोकमां अने परलोकमां कळयाणलक्ष्मी प्राप्त प्राय ठे.”

पठी आणंदश्रावके पूब्युं:—“हे भगवन्! ए सुमित्रमंत्री कोण हतो? अने तेणे शी रीते  
 देशावकासिकव्रत पाळ्युं हतुं?” त्यारे भगवाने कह्युं:—हे श्रावक! सावधान अइने सांप्रळ.

॥ देशावकासिकनामना बीजा शिक्षाव्रत उपर सुमित्रमंत्रीनी कथा ॥  
 आ भरतक्षेत्रमां सर्व नगरीनुमां श्रेष्ठ, पृथ्वीरूप स्त्रीने आभूषणसमान अने सर्व प्रकार

ना आनदने आपनारी चड्वतीनामनी नगरी ठे, ते नगरीमा प्रगट प्रतापरुप पवनथी शत्रुना समूहरुप आकमाना रुने उरुमाही देनारो तारापीडनामे राजा प्रखणित रीते राज्य करतो ह-  
तो ते राजाने राज्यजार उपावुवामा हाथीसमान, सर्व प्रकारनी बुद्धिने धिपे चतुर अने अरु  
यबुद्धिनु स्थान एवो सुमित्रनामे मत्री इतो एक दिवस नया योवनथी जरपुर अने नास्तिक  
एवा राजाए वृद्ध एवा ते मत्रीने कहु के -“हे मत्री ! तमे देवपूजन, धर्मनु साजळवु अने पा  
त्रने दान आपवु इत्यादि धर्मकाम करीने पोताना प्रात्माने शामाटे वृथा खेद पमामो गो?  
कयो पुरुष वृद्धवस्थाथी घेराइ रहेला आत्माने आवा निष्फळ धर्मकार्यरुमे करीने वारवार  
खेद पमामे ?” राजाना आवा वचन साजळी मत्रीए हसीने कहु -“महाराज ! आप वि  
चक्षण अशने आवु अयोग्य वचन केम कहो गो ? हु आपने धर्मकार्य करवामा उपदेश देवा-  
नी वारवार इच्छा करु बु, अने आप तो मने धर्मकार्य करता अटकाववानो उपदेश प्रापो गो  
एनु शु कारण ? शु ए धर्म निष्फळ थाय ठे ? ना, कदापि धर्म निष्फळ अतो नथी हे नाथ !  
धर्मना प्रसादथी बुद्धिवतपुरुषो स्वर्ग अने मोरुना सुखने पामे ठे ” यारे राजाए कहु -“हे  
महामत्री ! तमे मने धर्मनु फळ प्रत्यक्ष देखामो, तेमज धर्म करवाथी लक्ष्मी मळे ठे अने न

करवांधी नथी मळती, ते पण देखाती आपो.” राजानां आवां वचन सांजळी शंभ्रीए कहुं:-  
 “हे स्वामिन् ! आप राजा शया अने बीजा आपना सेवक शया, ए शी रीते वन्धुं ? अर्थात् ए  
 जा धर्मनुं प्रत्यक्ष फळ ठे.” तेवारे राजाए कहुं. “एक म्होटी शिलाना बे ककरा करीने एक  
 नुं पगशीयुं वनावाय अने बीजानी देवसुति वने, तेमां शुं कारण ? तेजुंज आ तमाहं वचन ठे.  
 एक शिलाना बे ककरा तेमां एके पुन्य शुं कहुं ? अने बीजाए शुं पुन्य न कहुं ? एतो जगत  
 मां स्वप्नावथीज नथ्य अने अज्ञव्यनी स्थिति ठे. अर्थात् एमां कांइ धर्म अधर्मनुं निमित्त नथी.  
 राजानां आवां वचन सांजळी सुमित्रमंत्रीए कहुं:- “ स्वामिन् ! आ ठेकारो अजीव एवा प-  
 थ्यरनुं इष्टांत लागु पमटुं नथी, कारण के पर्मीने विषे धर्मनी स्थापना श्या ठे.” पळी कांइ  
 क विलक्ष अएला राजाए कहुं. “ मंत्री तेमे पोतानी मन वचननी शक्तिथी मने निरुत्तर क-  
 थो ठे; परंतु हे मंत्री ! तमे ज्यारे मने प्रत्यक्षप्रज्ञावथी संदेह विनानो कखो, त्यारे हुं धर्म  
 करीश. प्रत्यक्षप्रज्ञाव विना हुं क्यारे पण धर्मकार्य करनार नथी.” आ प्रमातो राजा अने प्र  
 धाननो सान्ना मध्ये साणसेने अधिक प्रीति उत्पन्न करनारो बहु संवाद थ्यो.

एक दिवस प्रधान दिवसे राज्यकार्य करी सांजे घेर आव्यो, ते दिवस चौदरा हती, तेथी

तेणे पोसो लइ “हवे हु घरनी बहार नहीं जाउ” एम विचारी देशावकासिक लीधुं देशाव-  
कासिक लीधा पठी तेणे परमेष्टीमत्र जाप करवा माळ्यो

हवे एम वन्यु के राजाने काइक म्होडु कार्य थावी परबु, तेथी तेणे प्रधानेने बोलाववा  
माटे प्रतिहारीने मोकळ्यो प्रतिहारीए परमेष्टीमत्रनो जप करता एवा मत्रीने कहु के, “अ  
त्यारे काइ जरुनु काम थाववाथी तमने राजा बोलावे ठे ’ तेवारे मत्रीए कहु —“भेसगर  
सुधीनु पञ्चस्काण लीधु ठे, माटे हु सवारे घर बहार निकळीश ” एम कही मत्रीए प्रतिहा  
रीने पागो मोकळ्यो पठी पोते एक चित्तणी नवकारमत्ररुप श्रमृतना सिचनथी मनुष्यना  
श्रवताररुप वृद्धने सफल करवा लाग्यो थोमीवारपठी प्रतिहारीए फरी मत्री पासे थावीने  
कहु —“हे मत्रीश्वर ! तमारा व्रतथी प्रने पोताना हुकमनो जग थावाथी राजा तमारा उपर  
बहु कोप पास्या ठे, तेथी तेमणे कहु ठे के, जो मत्री अत्यारे प्रहि न आवे तो तेनी पासेथी  
प्रधानसुज्ञ पाठी लइ त्हारे म्हारी पासे ऊट प्रावबु प्रा प्रमाणे कही राजाए मने तमारी  
पासे मोकळ्यो ठे ” प्रतिहारीना प्रावा वचन साजळी मत्रीए हस्तीने ते वखते डुष्टदासीनी  
पेठे प्रधानसुज्ञ पाठी प्रापी प्रतिहारी सुज्ञ लइ घरनी बहार गयो एटले मत्री राज्यचिता-

नो नार जवाथी सुखे धर्मकार्य करवा लाग्यो.

हवे प्रतिहारी प्रधानसुजा लर, हाअनी अंगळीमां पेहेरी पोताने घरे आओ, अने हसी ने सेवकोने कहेवा लाग्यो के:—“हुं मंत्री अयो ठुं.” सेवकोए पण “हे मंत्रीराज! धीमे धी मे चालो” एम हसीने कहुं. पठी पोताना सेवकोसहित मंत्री राज्यमंदिर जवा माटे घरनी बहार निकळ्यो, एवासां डुष्टकर्मना उदयथ्री केटलाक हथीयारवाळा लोको प्रगट अया अने तेमणे प्रतिहारीने एवो मार्यो के जेश्री ते त्यांज मृत्यु पाओ. प्रतिहारीना सुन्नटोए पण ते शत्रु सुन्नटोने मार्या. ते वखते त्यां “प्रतिहारी मरायो, प्रतिहारी मरायो” एवो म्होटो को-ळाहळ अयो. आ वात राजाए सांजळी, तेथ्री ते क्रोधरुप अग्निथ्री वळवा लाग्यो. तेणे धार्थु के, “म्हारुं कार्य करवा गयेला प्रतिहारीने ते कपटी मंत्रीए मारी नांख्यो, माटे जो ए वृद्ध मंत्रीने हुं म्हारी पोतानी तरवारथ्री मारी नांखुं तोज म्हारा चिन्तमां शांति थाय.” आधी री ते क्रोधथ्री बोलतो राजा ज्यां प्रतिहारी अने बीजा सुन्नटो पड्या हता त्यां आओ. पगी तेणे दीवो मंगामी जोयुं तो मंत्रीना सेवको दीग नदीं, पण कोइ परदेशी सुन्नटो दीग; तेथ्री ते-णे “आ मंत्रीना सुन्नटो नथ्री पण कोइ परदेशी ठे.” एम धारी ते सुन्नटोने पूव्युं के, “तमे

म्हारा प्रतिहारीने शामाटे मारी नाख्यो?" तेवारे क्रोधथ्री होवने मसता अने डु ग्वथ्री पीमा पामता एवा ते सुजटोए कहु "हे राजन्! अमने शु पुगे वो?" डुष्ट दैवे अमारा राजाना अने अमारा मनोरथो ऊट निष्फळ करी नाख्या ठे हे राजन्! सावधानपणे साजळो

धारावासनगरना राजा सुरसेने म्होटी इद्याथ्री पोताना सेवको सुमित्रमत्रीने मारवा मा टे मोकळ्या ठे ए सुमित्रमत्री अमारा राजा सुरसेन पासैथ्री दरेक वर्षे बहु दरु ले ठे अने अ मारा राजना शत्रु एवा, तमने निरतर पोपण करे ठे, तेथ्री अमे अमारा राजानी आझाथ्री सुमित्रमत्रीनो रस्तो रोकीने उजा इता, एवामा मत्रीने ठेकाणे आ प्रतिहारी मार्यो गयो " सुजटोना आवा वचन साजळी ते प्रगट वात कहेनारा वाकी रहेला चार सुजटोने राजाए मारी नाख्या पठी राजा तारापीम पस्तावो करतो करतो परिवारसहित सुमित्रमत्रीने घेर गयो, त्या तेषो मत्रीनो हाथ पकसी कहु के - "हे महाजाग! पितातुड्य एवा तमारा उपर में डुष्टविचार कयों ते म्हारो प्रपराध कृमा करो " एम कही कृमा मागी वळी कहु के - "जो तमे आजे आ वृत्त न लीधु होत तो निश्चे तमारु मृत्यु थात, तो पठी तमारा विना आ पिताथ्री चालता आवेला वैजववाळा राज्यनु शु थात? माटे में पवित्र अने त्रण जगतनु म



गळकारी एवुं जे वृत्त तेनुं प्रत्यक्ष फळ दीतुं ठे. हे तात ! आ ब्रते तमारा जीवितने पुष्ट कर्युं ठे, अने म्हारां सर्व पाप निरंतर शोबी नांख्यां ठे. हे सात्विकपुरुषोमां शिरोमणि ! तमे म्हा रो अपराध क्षमा करो अने प्रसन्न थइ मने सुधर्मने विषे स्थापन करी संसारसमुद्धरी तारो.” त्यारे मंत्रीए कह्युं. “महाराज ! एसां तयारो अपराध नथी, कारणके तमे पस्तावो करता ठ ता धर्मने विषे बुद्धिने धारण करो ठो.” पठी जेने फरी प्रधानमुद्दा मळी ठे एवा सुमित्रमंत्री ए पूर्णचंद्रनामना गुरु पासो राजाने श्रावकधर्म लेवराव्यो. पोताना अपराधने लीधे सुमित्रमं त्रीश्री शंका पामतो एवो सुरसेनराजा पण राज्यवृद्धमीश्री शोभ्रतो वतां कंठमां कुवानो घा ली तेमने शरणे आव्यो. पठी सुमित्रमंत्रीए कहेलां जिनपूजन, पात्रदान, जिनध्यान, तीर्थ- यात्रा विगैरे उत्तमकार्य करी तेणे पोतानो अवतार सफळ कर्यो.

आ प्रमाणे सुमित्रमंत्री अने राजा वने जणा जिनधर्म पाळी अंते काळ करी महाविदेह क्षेत्रमां उत्पन्न थइ सिद्धिपद पासशे ॥ इति सुमित्रमंत्रीनी कथा ॥

(श्री महावीरप्रभु कहे ठे के):—“हे न्द्रव्यजनो ! तमे सुमित्रमंत्रीनुं इष्टांत सांप्रळी सुख- कारी एवा देशावकासिकव्रतने विषे आदर करो. वडा दिग्परिमाणाव्रतनुं दिवसे दिवसे संक्षेप

करवु, तेने देशावकासिकव्रत कहेवाय ठे श्रावके ते व्रतना पाच प्रतिचार जाणवा, पण ते श्राचरवा नहीं ते आ प्रमाणे -

१ धारेला देशनी उपरना देशमाथी काइपण वस्तु मगाववी, ७ धारेला देशनी उपरना देशमा काइपण वस्तु मोकलवी, ३ खुखारादि शब्द करी कोशने पोतानी खबर आपवी, ४ पोतानु स्वरुप देखानी वीजाने पोतानी खबर आपवी, ५ धारेला देशनी वेदहार काकरो विगेरे नाखी पोतानी खबर आपवी

आ पाच प्रतिचार देशावकासिकव्रतना जाणवा पठी आणदश्रावके जिनेश्वरना मुखथी देशावकासिकव्रत लीधु पठी जिनराजे कहेलु पौषधव्रत ते आणदश्रावक साजळवा लाग्यो (श्री महावीरप्रभु कहे ठे के) - हे जगजनों ! जे व्रतमा डुष्ट व्यापार, आहार, मैथुन अने शरीरसत्कार न कराय तेने जिनेश्वरोए पौषधव्रत कहेलु ठे ए पौषधव्रत पुण्यरुप शरीरने पोषण करनारु, ज्ञानावरणादि सर्व कर्मोंने शोषण करनारु, अने कुव्यापारादिकने दूर करनारु ठे जे श्रावक पर्वने दिवसे श्राथी पौषधव्रत करे ठे, ते श्रावक आ जवने विषे अने परजवने विषे रणसूरनी पेठे सुखसपति पामे ठे " तेवारे आणदश्रावके पूठ्यु - " हे जगवन् ! ते र

एसूर कोण हतो? अने तेले पौषधव्रत शी रीते पाळ्युं हतुं?" त्यारे महावीरस्वामीए कहुं:-  
॥ पौषधनामना त्रीजा शिद्धाव्रत उपर राणसूरनी कथा ॥

कांचनपुरनगरने विषे रणसूरनामनो राजा राज्य करतो हतो, तेने चोसवकळानी जाण एवी श्रीकांतानामे स्त्री हती. प्रियाने विषे आशक्त एवा राजाए बहु काळ गुमाव्यो ते तेना जाणवामां आव्यो नहीं, तेथी तेणे स्वप्नामां पण सुपात्रवानादि पुन्य कर्तुं नहीं.

एक दिवस राजा रणसूर राजसज्जामां वेगो हतो, एवामां कोइ सुज्जटे त्यां आवी क्रोधथी कहुंके, "हे राजन्! तुं जिनधर्म केमनथी सेवतो? अने शंका विनानो अइने विषयाने केम सेवे ते? शुं पोताना गर्वने लीधे यमराजाना दूतोथी तुं जय पामतो नथी? अरे! ते यमराजाना दूतो के जेलमां देव अने दानवोने मर्दन करवानी शक्ति ठे तेतो दूर रहो; परंतु जो त्दारा हाथमां बळ होय तो एक म्हारी साथे तो युद्ध कर. बळी हाथी, घोडा, रथ, सुज्जट संबंधी जे कांइ त्दारां सामर्थ्य होय तेपण प्रगट कर, के जेने हुं क्षणमात्र जोहुं तो खरो?" सुज्जटनां आवां वचन सांज्जळी राजसुज्जटो जेटलामां तेने मारवा माटे बोड्या तेटलामां ते सुज्जटे पोतानुं ए-  
हुं बळ देखाम्हुं के जेथी ते सर्वे तुरत नासी गया. पढी जेम सिंह हरणने पकडी वनमां ल

५ जाय तेम क्रोध पामेलो ते सुजट राजा रणसूरने माथ्राना वाल पकमी वनमा लइ गयो  
 तेगरे राजा बहु खेद पामी विचार करवा लाग्यो के - "हाय हाय ! ए पुरुषे म्हारु वळ शी  
 रीते नाश कर्यु ? हु शु करु ? क्या जाउ ? अने कोनी प्रागळ पोकार करु ? अरे ! ते म्हारी  
 श्रीकाता प्रिया अने म्होदु राज्य ए सघळु क्या गयुं ? आवी रीते खेद पामेलो राजा जेटला  
 मा निर्जय थइ वनमा जमवा लाग्यो, तेटलामा तेणे एक ज्ञानीमुनिने दीठा राजाए तेमने  
 वंदना करीने मुनिना वचनथी धर्मदेशना साजळी त्यारपठी तेणे मुनिनी उत्तमरुप सपत्ति  
 जोइ पूठ्यु के - "हे जगवन् ! आ शरीरसपत्तिथी तमे कोइ राजकुळमा जन्म पाम्या हो  
 एम देखाय ठे आपे आ पहेली यौवनावस्थामा केम दीक्षा लीधी ठे ?" त्यारे मुनिए कह्यु -  
 "राज्य जोगवे ठते तेमज बहु भुजवळ तथा कोटी सुजट ठता त्हारी पेठे हु म्हारा आत्माने  
 मृत्युथी कोइ रक्षण करनारो न देखीने अति वैराग्यनी जावनाथी जावेला हृदयमा विचार  
 करीने में दीक्षा लीधी ठे, तेथी हु जगत्नु अने आत्मानु शरण थयो तु" पठी राजा चिन्त  
 मा चमत्कार पामी विचार करवा लाग्यो के, "निश्चे आ मुनिराज ज्ञानवळथी लोकालोकने  
 जाणी शके ठे" आवी रीते विचार करी तेणे मुनिने पूठ्यु के - "हे जगवन् ! म्हारी पासे

कोठी सुन्नट उतां मने अहिं कोण लाव्युं?" आ प्रमाणे राजाए पूठवाथ्री मुनिए कहुं:-  
 "हे राजन् ! पांचमा देवलोकमां अमृतप्रिय नामनो देवता रहे ठे, ते अहिं मने वंदन क  
 रवा आब्यो हतो, तेषे मने एम पूठयुं के, "ज्यारे हुं चवीश त्यारे म्हारा विमानेने विधि कोण  
 उत्पन्न थशे?" त्यारे में कहुं:- "हे देवनाथ ! रणसूर नामनो राजा त्हारा स्थाने देवता थशे."  
 पठी देवताए कहुं. "तेतो पोतानी श्रीकांता नामनी स्त्रीने विधि आशक्त थयेलो ठे, तो ते शी  
 रीते बोध पामशे?" में कहुं. "हे देवराज ! तुं तेने अहिं लावीश त्यारे ते बोध पामशे."

हे रणसूर ! म्हारा आवां वचनथ्री ते स्नेहवाळो देवता तने अहिं लाव्यो ठे, तो हवे तुं आ  
 लोक अने परलोकना हितने अर्थे जिनराजना धर्मने आदर." पठी राजाए जेटलामां सम-  
 कित्तमूळ वार प्रकारनो श्रावकधर्म आदर्यो, तेटलामां देवताए प्रगट थइ तेने फरीश्री तेना रा  
 ज्यासन उपर वेसायो. पठी रणसूरराजा "जीवित सुवी आठम चौदस विंगेरं पर्वने दिवसे  
 पौषधव्रत करीश." एवो घोर अज्जिग्रह लइ जिनधर्म पाळवा लाग्यो.

एक दिवस राजा रात्री वखते पोताना धरमां गयो, त्यां तेंणे लट्कमीना सरखी पोतानी  
 श्रीकांता प्रियाने दीठी नही, तेथ्री चिंता पामेलो ते राजा पोताना माणसो सद्धित चारे तरफ

शोय करवा लाग्यो, परंतु प्रियानी खबर मळी न्हि पठी तेणे हाथमा फळ फूल विगेरे लइ  
 निमित्तना जाण पुरुष पासै जइने पूवधु के - "हे महात्ताग ! म्हारी स्त्री क्या गइ ठे ? अने  
 ते मने कइ दिशा तरफथी मळशे ? ' तेगारे निमित्तना जाण पुरुषे कहु - "हे राजन् ! तमे  
 उत्तरदिशा तरफ जाउ, त्या तमने तमारी स्त्रीनो मेळाव थजे " पठी राजा उत्तरदिशा त-  
 रफ चाळ्यो अने पाचमे दिवसे एक न्गोटा प्ररण्यमा आवी पडोच्यो, त्या तेणे वनजयनाम  
 ना यरुनु न्होदु मग्निर दीठु, ते दिवसे चौदश होवाथी महासत्प्रधारी राजा ते यरुमदिरमा  
 पौषधव्रत लइ स्थिरचित्तथी वेजो आ यवते यरु राजाने धर्मध्यान तत्पर जाणी तेनी परिक्रा  
 करवा माटे जूदीजूदी चेष्टाथी अनुकुळ अने प्रतिकुळ उपसर्ग करवा लाग्यो वळी कोइ एक  
 दूत त्या आवी ते पौषधवारी राजाने कडेवा लाग्यो के - "हे राजन् ! कोइ पुरुष त्हारी श्री-  
 काताने लइ आ जाय, माटे तु ऊट तेनी पाठळ जा " ते पुरुषना आवा वचन साजळी राजा  
 विचार करवा लाग्यो के, "माता, पिता अने स्त्री विगेरेनो सवध मने बहुवार थयो ठे, परंतु आ  
 व्रतनो सवध म्यारेपण थयो न्थी, तो अत्यारे प्रा धारेला व्रतने इी रीते विराधु ? आम धारी  
 राजाए जेटलामा पोतानु मन स्थिर कर्यु, तेटलामा जयजित एनी श्रीकाता राणी आवीने

तेने कहेवा लागी:—“हे नाथ ! हुं आ डुष्ट पुरुष पासेथी म्होंटा कष्टे ठुटीने अहिं आवी हुं, ते पुरुष म्हारी पाठळ आवे ठे माटे म्हारुं रक्षण करो.” आ प्रमाणे कही जेटलामां ते श्रीकांता राजाना पग आगळ आवीने बेसे ठे; तेटलामां ते डुष्ट पुरुष त्यां आवीने विलाप करती एवी श्रीकांताने डुःख देवा लाग्यो. श्रीकांता बहु दीनस्वरथी सार करती राजाने कहेवा लागी:—“हे नाथ ! म्हारुं रक्षण करो, रक्षण करो. एवो कयो पुरुष होय के जे आवी रीते डुःख पामती एवी पोतानी स्त्रीनी सार संजाळ न ले ? तमारो एटलो बवो स्नेह कयां जतो रह्यो ? हे स्वामिनाथ ! आ डुष्ट पुरुष आवी रीते मने डुःख आपे ठे ठतां तमे म्हारुं रक्षण केम कर ता नथी ?” आवी रीते स्त्रीनो विलाप सांजळया ठतां पण महा धैर्यधारी एवो ते रणसूररा जा पोताना धर्मध्यानमांथी जरा पण चळ्यो नहीं. पठी यके प्रतिकुळ उपसर्गो जेवा के धुळनो वरसाद, वींठी, साप, कीनी, बाघ, सिंह, हाथी अने वैताळ विगोथी पीमारुप बहु उपसर्गो कर्या, तोपण मेरुपर्वतनी पेंठे ते राजा चळ्यो नहीं. तेथी प्रसन्न अएला यके हर्षथी प्रगट अइने राजाने कहुं:—“हे राजन् ! तुं धन्य, पुन्यवंत अने त्रणभुवनने विपे नमस्कार करवा योग्य ठे के जे तुं व्रतने विषे स्थिरपरिणामवाळो रह्यो. हे राजन् ! वैताळ्यपर्वतनी दक्षिणश्रे

णी उपर गगनाल्लज नामे नगर ठे, त्या सौजाग्यनो जमार अने मदा लक्ष्मीयान् एगो प्र-  
मिठ त्रियाधरराजा राज्य करे ठे, तेने सौजाग्यसुदरी नामे स्त्री ठे एक दिवस ते त्रियाधर  
राजा रुपना मदने लीवे ल्हारी स्त्री श्रीकाताने हरण करी वेताढ्यपर्वत उपर लेइ गयो, त्या  
श्री बीजा परत उपर लइ जइ जेटलामा तेनु शील खनित करवा लाग्यो, तेटलामा ते परं  
तना अधिपति देवताए तेने वाफ्सीथी एगो मायां के जेथी ते तुरत मृत्यु पाव्यो ”

आ प्रमाणे रुही यक्ष ते पर्वत उपरथी श्रीकाताने त्या राजा पासे लाव्यो, अने पठी वझेने  
तेमना नगरमा पद्मोचाड्या त्या यक्षे राजाने तेना राज्यासन उपर वेसारी, बहु मणि तथा सोना  
म्होरोनो ररसाइ ररसावी, तेमज राजानी स्तुति करी ते धनजययक्ष पाताने स्थानके गयो

पठी रणसूरराजा पर्वतिथिने विषे उत्तम प्रकारे पौषधत्रत करवा लाग्यो, अने जिनरा  
जनो धर्म सारी रीते पाळवा लाग्यो अनुक्रमे ते राजा आयुष्यनो लय थयेब्रह्मदेवलोकमा  
म्होटा विमानने विषे अमृतप्रिय नामे देवता थयो ॥ इति रणसूरनी कथा ॥

(श्री मदापीरप्रभु वदे ठे के) —“दे जव्यजनो ! तमे आ रणसूरराजाना इष्टातने साज्ज  
ळी पौषधत्रतने विषे आवर करो ते पौषधत्रत चार प्रकारनु ठे ? आदार पौषध, १ शरीर



सत्कार पौषध, ३ ब्रह्मचर्य पौषध, ४ अब्याबाध पौषध. श्रावके ते पौषधव्रतना पांच अतिचार जाणवा, परंतु ते आचरवा नहीं. ते अतिचार आ प्रमाणे:-

१ शय्या अने संथारानुं पम्फिलेहन न करवुं; अथवा बराबर न करवुं; २ शय्या अने संथाराने न पूंजवुं अथवा बराबर न पूंजवुं; ३ सात्रुं विंगेरे परठववानी जूमिनुं पम्फिलेहन न करवुं अथवा बराबर न करवुं; ४ सात्रुं विंगेरे परठववानी जूमिने न पूंजवी अथवा बराबर न पूंजवी; ५ पौषधव्रत बराबर न पाळवुं.

पढी शिवानंदानो पति आणंदश्रावक पौषधव्रत लइ वारसुं अतिशिसंविज्ञागव्रत सांज्ञळावा लाग्यो.

(श्री महावीरप्रभुए कहुं के):-“जे महाधैर्यधारी पुरुष अतिशिसंविज्ञागव्रत निरंतर पाळे ठे, ते पुरुष आ लोकमां जोगसंपत्ति भेळवी परलोकमां मोक्षसंपत्ति पाळे ठे. अतिशि साधुने कहेवाय ठे, माटे जे पुरुष साधुने दान आणें ते पुरुष जिनदत्तनी पेटे आ लोकमां बहुतहमी पामी परलोकमां मोक्षसुख पामे ठे.” तेवारे आणंदश्रावके पळ्युं:-“हे भगवन् ! ते जिनदत्त कोण हतो? अने तेणे साधुने दान शी रीते आण्युं? त्वारे दानगवने कहुं:-

॥ अतिथिसंविज्ञागनामना चोया शिक्षाव्रत उपर जिनदत्तनी कथा ॥

पोतनपुर नामना नगरने विषे ज्ञज्ञ स्वज्ञाप्रवाळो, दान प्रापवामा प्रीतिप्राळो, अने महा धनवत एवो जिनदत्त नामनो शेठ रहेतो इतो, तेने धर्मने विषे रुचिवाळी पवित्र स्त्री हती एक दिवस धर्मप्रज्ञ नामना आचार्य ते नगरने विषे समसर्पा, ते वखते जिनदत्त शेठ ते मने वदना करवा गयो त्या तेणे धर्मदेशना सांजळी श्रावणधर्म प्रगीकार करी गुरुपासे एवो अज्ञिग्रह लीधो के, “ आजगी जीवितपर्यंत हु एकातरे उपवास, त्रण काळ जिन पूजा अने बत्रे सध्यावखते आवश्यक करीश ” पठी ते जिनदत्त शेठ घेर आवी मन, वचन अने कायाथी जिनधर्म पाळवा लाग्यो.

हवे केटलोक समय गये जिनदत्त पोताना पूर्वकर्मना दोषथी निर्धन थयो घरमा एवी काइ वस्तु न रही के जेनाथी ते वेपार करे ते वखते तेनी स्त्रीए कह्यु के —“ हे स्वामिनाथ! म्हारा पिताने घरे जानु अने त्याथी बहु धन लागी प्रापणी आज्जीविका चाले ते प्रमाणे वेपार करो ” जो के जिनदत्त शेठ ससराने घरे जवु इच्छतो नहोतो, तोपण दरिद्रपणाथी डु खी थएली स्त्रीए कह्युं, तेथी ते त्या जज्ञा तैयार थयो, कारणके ससराना घर विना वोजेथी तेने धन

मळी शके तेम न्होंतुं. पळी जिनदत्त प्रयाण करवा लाग्यो ते वळते तेनी स्त्रीए तेने मार्गमां खावा माटे साथवानुं ज्ञाथुं आप्युं, ते लइ जिनदत्त चाड्यो. पहेले दिवसे तेने उपवासनो वा रो हतो अने बीजे दिवस पारणाने दिवसे मार्गमां कोइ पात्र साधु मळवाथी तेमने साथवो व्होरारवी दीधो. बीजे दिवसे उपवास थयो, अने चोथे दिवसे ते ससराने घेर प्होंज्यो. त्यां ते एो जिनशास्त्रमां कहेली विधि प्रमाणे पारणुं कर्तुं. पळी ससराए पूव्युं.—“तमारुं आवबुं शा कारणथी थयुं ठे?” त्यारे जिनदत्ते कहुं. “धन लेवा माटे आड्यो हुं.” जिनदत्तनां आवां वचन सांजळी तेना ससराए पोताना परिवारने एकांतमां वोलावी विचार करवा मांड्यो. “आपणे घेर आवेलो जमाइ धन मागे ठे तो शुं करवुं?” तेवारे परिवारे कहुं. “एने जेटलुं धन आपशुं तेटलुं ते खाइ जशे, पळी ते शुं अहिं नहिं आवे? माटे कुळदेवीने पूगीए अने जेम कुळदेवी कहे तेम करीए.”

पळी कुळदेवीनुं आराधन कर्तुं, एटले देवीए आवीने तेमने कहुं के:—“हे महाभाग! ए जिनदत्ते सुनिने दान आप्युं ठे तेना चोश्रा जागनुं पुन्य जो ए तमने आपे तो तमे तेने वहु धन आपजो. पण जो ए पुन्यनो चोश्रो जाग न आपे तो आपशो नही.” देवीनां आवां वचन

साज्जळी ससराए जिनदत्तने कह्यु -“हे जिनदत्त शेठ ! जो तमे मुनिने आपेला दानना पु-  
 न्यनो चोथो जाग मने आपो तो हु तमने बहु धन प्रापु पुन्यनो चोथो जाग आप्या विना  
 हु तमने धन आपीश नहीँ ” त्यारे जिनदत्ते कह्यु “तमे मारी पासे आ अयोग्य वचन शु  
 कह्यु ? कोण मूर्ख पुरुष कल्पवृक्षने उखेनी लीवमाना जाऊने वावे ? अथवा कोण मूर्ख पुरुष  
 म्होटा हाथीने वेची गधेनो खरीद करे ? पशु विगेरे तिर्यचयोनिमा गति करनारा जीवने म  
 नुप्यसुख, देवसुख अने ठेवट मोक्षसुख पण आपनारु मुनिदाननु पुन्य ठे, ते पुन्यने वेची  
 हु आ नाशवत एवा धननी श्वा शीरीते करु ?” जमाइना आवा वचन साज्जळी ससराए  
 जिनदत्तने जरापण धन आप्यु नहीँ, तेमज जिनदत्ते लाजथी तेने काइ कह्यु पण नहीँ कार  
 एके मानरुपी धनवतपुरुषो पोताना कुळनी मर्यादा त्यजी देता नथी कह्यु ठे के -

लज्जा वारेइ इम, असपया जणइ मग्गि रे मग्गि ॥

दिन्न मानकवारु, देहिन्ति न मग्गाया वाणी ॥

ज्ञावार्थ -पुरुषने मागता लाज वारी राखे ठे, अने दारिद्र्य ते पुरुषने वारवार कहा करे  
 ठे के माग ! माग ! ! तेमा मानरुप कमारु वसाइ गयु तेथी पुरुषना म्होमाथी “आपो” एवी

याचनारुप वाणी निकळी शकती नथी.

हवे निराश अएलो जिनदत्तश्रावक ढानी रीते पाठो वढ्यो अने पोताना गामनी नदीने कांठे आबी पहाँच्यो, त्यां ते विचार करवा लाग्यो के:—“मने म्हारी खीए बहु आग्रह करी पोताना पिताने घेर मोकळ्यो हतो तेथी ते म्हारुं आबुं निर्धनरुप जोइ बहु डुःख पामशे.” आबी रीते विचार करी ते नदीमांथी गोळ गोळ कांकरा लइ तेनी एक पोटली बांधी पोताने घेर आब्यो. खीए पोताना पतिने पोटली लइ आवतो जोइ बहु हर्ष पामी अने आसन, पाणी विगेरे आपीने संतोष पमाड्यो.

पढी खी घरनी अंदर पोटली लइ गइ अने ते पोटलीमांथी एक बहु मूडयवाळुं रत्त लइ तेने घरेणे मूकी तेनुं सीधुं सामान लावीने पतिनी जक्ति करवा लागी; तेथी जिनदत्तशेठ विचार करवा लाग्यो के, “आ म्हारी खी देबुं करी म्हारे माटे भोजन वनावे ठे, परंतु पाठळथी ते ने आ म्हारी जक्ति डुःख आपनारी अइ धरुशे.” पढी जिनदत्त कःहुं:—“अरे जोळी! जे मू खे माएस आयक अने खरचनो विचार कर्षी विना बहु खरच करे ठे ते पाठळथी बहु डुःख पासे ठे. कःहुं ठे के:—

आयव्ययमनालोच्य, यस्तु वै प्रसायते ॥

अचिरेणैव कालेन, स तु व शम्भायते ॥

ज्ञावार्थ -जे पुरुष यावक तरपनो विचार वर्गा विना कुत्रेनी पेठे धन श्रुतये जे, ते पुरुष श्रोता कालमा निर्धन वनी जाय ठे

स्त्रीए हसीने कहु -प्राणनाग्र ! तजे म्हारा पिताना योगी आठ्ठीयरी तदपी ताया गो वता मने केम वेतरो गो ? ” पठी चित्तमा चन्त्कार पायेता जिनदत्तशेठ पोदनी जोश तो तेमा काकराने मुनिदानना प्रज्ञायत्री रत्नरूप गणना दीठा तेगारे “ निश्रे प्रा काकरा षान दानना प्रज्ञायत्री रत्नरूप श्रया, ए लोकमा फळ श्रयु अने परलोकने मोक्षसुखरूप फळ श्रे ’ एम धारी शेठे पोतानी पियाने कहु के, “ हे जोळी ! तु जग गर्व करीश नही, त्वारा पिताए मने काश आप्यु नथी, परतु प्रासुद्धदानना प्रज्ञादत्री जाकरा प्रा रत्नरूप श्रयाठे ” पठी जिन दत्तशेठ मुनिदानना प्रज्ञायत्री ते रत्नोवने प्रा लोकमा बहु समृद्धियाळो श्रयो अने परलोकमा मोक्षसुख पामशे ॥ इति जिनदत्तनी कथा ॥

प्रतिश्रिसत्रिज्ञाग उपर जिनदत्तनु इष्टात साजळीने प्राणदश्रावके वारमु प्रतिश्रिसत्रिज्ञा

गवत धारणा करुं. अतिशिसंविज्ञागवत ते न्यायशी सेळवेला कळपनीय अन्न पान विंगेरे देश, काळ, श्रद्धा, सत्कार विंगेरेना क्रमसहित उत्कृष्ट शक्ति अने पूज्य अनुरागवसे पोताना उपार अनुग्रह बुद्धिशी परंतु आ लोक अने परलोकना सुखनी इच्छा न राखतां अतिशिशि-साधुमुनि राजने जे अपाय ते अतिशिसंविज्ञागवत कहेवाय ठे. श्रावके ते व्रतना पांच अतिचार जणवा; परंतु ते आचरवा नहीं. ते आ प्रमाणे:-

१ सच्चिन्न पृथ्वी विंगेरे उपर मूकेलुं अन्न पाणी देवुं; २ सच्चिन्न वस्तुशी हांकेलुं अन्न पाणी देवुं; ३ वहेरवा आवेला साधु उपर मत्सर करवो; ४ जे वस्तुनो जे काळ कद्यो होय ते काळ वित्या पठी आपवुं; ५ पोताने दान आपवा शक्ति वतां चाकर विंगेरे बीजा माणस पासि अपाववुं.

(श्री महावीरप्रभु कहे ठे के):-जे श्रावक विधि प्रमाणे शुद्ध संलेखना करे ठे, ते कर्णवार मां गाढ कर्मबंधनेन ढीलां करी नाले ठे. बळी जे श्रावक मन वचन अने कायाशी शुद्ध संलेखना करे ठे, ते श्रावक आ लोकमां विषयसुख भोगवी श्रोता काळसां मोक्षसुख पांमे ठे. ते संलेखनाना पांच अतिचार ठे. ते आ प्रमाणे:- १ आ लोकनी अज्ञिताया करवी; २ परलोकनी अज्ञिताया करवी; ३ जीवितनी अज्ञिताया करवी; ४ मरणनी अज्ञिताया करवी; ५ कान

जोगनी अजिलापा करी प्रभुना आरा वचनथी बहु हर्ष पामेला आणदश्रावके पूव्यु -  
 "हे जगवन् ! ससारसमुद्धने विषे वहाणसमान, अतिचाररहित अने सम्यक्त्वने लीधे  
 प्रति मनोहर एवा प्राव्रतो म्हारे आपना प्रसादथी जावजीव सुधी आन वळी हे स्वामिन् !  
 हु परतिर्गिन्ने प्रणाम पूजादि नही करु, परतिर्गिन्ना देवने नमस्कार नही करु, बीजा मत  
 गळ्हाण ग्रहण करेला अरिद्वतना चैत्यने नमस्कार नही करु, परतु राजानो आग्रह, गणनो  
 आग्रह, वळवत पुरुषनो आग्रह, देवतानु परवशपणु, जीवितनो उपाय, उज्जिकनु परवु, ते-  
 मज गुरु, माता पिता विगेरेनो हठ इत्यादि कारणो विना वळी हे जगवन् ! हु सामग्री ठता  
 मुनिन्ने अज्ञान विगेरे चार प्रकारना आहार, उन, लुगना, पात्र, कावळ, शय्या, ओपधि वि-  
 गेरे कल्पितवस्तुन आपीश " प्रभुना वचनथी चिंतामणीसमान जिनधर्म अगिकार करी  
 बहु हर्ष पामेला आणदश्रावके फरी पण जगवानने कहु के - "हे नाथ ! आजे म्हारो जन्म  
 अने जीवित सफल अयु आजे तमारु शासन मने प्राप्त अयु तेथी हु आजे त्रणलोकनु राज्य  
 पाम्यो दरिद्रवस्त्रा ठता जहार मळ्यो, तेमज प्राजे म्हारा घरप्राणणे कल्पवृक्ष फळ्यु,  
 कारण के पूर्वे क्यारे पण नहि मळेलो तमारो धर्म अने मळ्यो मे जीवादि नव पदाश्राने सा-  
 री रीते नुळख्या ठे '



आर्षांश्रावक आ प्रयोगे कर्मी अने विनराजने नास्कार करी पोताना अने विधे गयो, त्यां तेली पोतानी स्त्री शिवानंदाने कर्तुं के:-“अतिपत्नारुणात्मना अत्यने विधे श्री वीरप्रभुना वचनयी रीं उचम एवो धर्म गृहण कर्तौं ते, अटे हे प्रिया! तुं पश त्यां प्रभुनी पाले जइ धर्मां अंगिकार करी पोताना जन्मने सफळ कर.” पतिनां आवां वचन सांप्रळी मनसां बहु हर्ष पाभिली शिवानंदा पावलीगां नेली तुरत राजवसर वसां जइ वीरस्वामिने वंदना करी कर्तवा ला गी के:-“हे स्वामिन्! मने आचकधर्म कर्तौ, केजेअी हुं अवार एवा संसाररुप समुदने तरी जानं.”

पठी वीरप्रभवाने धर्म कर्तौ, ते सांप्रळी जेनां रंगानां अगां अयां हतां एवो ते शिवानं दाए सम्यक्स्वराहित आवकधर्म पुज्ज कर्तौ. पठी शिवानंदा वीरप्रभुना अने पगसां वंजना क री पोताना आत्मने धन्य सागती अती कर्षजी पोताना पर गर.

आ वरते गौतरास्वामीण वीरप्रभुणे नास्कार करीने पूठयुं के:-हे अगवन्! आर्षांश्राव क आ अचने विधे वीक्षा वेशे के नहो? त्पारं अगवाने कर्तुं:-“हे गौतम! आर्षांश्रावक आ अचने विधे वीक्षा वेशे नही.”

हने धर्म पागेलो आर्षांश्रावक पोतानी स्त्रीसहित जिनेश्वरे कर्तवो आवकधर्म उचम

श्रवणी पाळता लाग्यो. करु ठे के -

जगतासस्तदुज्जये, जाइजरामरणसायरुत्तारे ॥

जिणयणम्मिगुणायरे, खणमपि माकादिसि पत्ताय ॥

जगत्तार्थ - दे जगज्जीव ! ताखो जन्मथ्री पण न मेळयी जकाय पचा, तेमज जाति, वृ-  
त्तास्था, मरणरूप समुझे पार उतारनार एया जिनराजना वचनरूप गुणोना समूहने विवे  
एक कणमात्र पण प्रमा न वर

पवी यती एरी श्रद्धाए करी लीसहित प्राणदथावकने जिनराजनो धर्म पाळता घेद  
र्य गया पदरमा यथने त्रिणे वर्मजागरीका करतो एयो प्राणदथावक विचार करपा लाग्यो  
के - " भे प्राज सुधी म्होटाइ मेळयीने म्हारा कुटुवनु पोषण कर्युं, एवे परिमरूप वर्म करु  
तो म्हारु मारु थाय ' श्रापी रीते विचार करी प्राणदथावके पोताना सर्व कुटुवने बोलायी  
चार प्रकारना आहार, पान, यरा, ताबुल इत्यादि प्रापी सतोण पमाणीने कस्यु के - " जो  
तमे मने प्राज्ञा प्रापो तो म्हारा म्होटा पुत्रने घरनो जार सोपी दु श्री वीरप्रभुण कहेलो परि  
मायर्म श्रादरु " कुटुयी लोकोए रजा प्रापी एटने तेणे पोताना म्होटा पुत्रने घरनो जार सोप्यो

पत्नी ते कोट्टागसन्निवेशमां के ज्यां पोताना कुटुंबी लोको रहेता हता त्यां पोताना घर नी पोषणशाळाने पूंजी, मात्रा अने भ्रंमिलनी भूमिने शुद्ध करी अने पत्नी शंघारो करी तेना उपर मोहरूप मळरहित अशने बेवो. त्यां वीरप्रभुनुं मनमां स्मरण करी अने जिनराजनोधर्म अंगीकार करी पद्मिमा तप करवा लाग्यो.

अहिं अगीयार पद्मिमानी गाथा कहे ठे.

दंशणवयसामाश्य, पोसहपद्मिमा अंबंजसच्चित्ते ॥

आरंज पेस उद्विहवज्जए समणभूएअ ॥

भावार्थः—१ दर्शन पद्मिमा ते एक माससुधी अतिचार विना सम्यक्त्वनुं पालन करवारूप जाणवी. एवी रीते बीजी पद्मिमामां पूर्वविधि सहित एक एक मासने वधारता जवुं. २ व्रत पद्मिमा, ३ सामायिक पद्मिमा, ४ पौषध पद्मिमा, ५ कायोत्सर्ग पद्मिमा, ६ मैथुनत्याग पद्मिमा, ७ सच्चित्त्याग पद्मिमा, ८ पोते आरंज करवाना त्यागरूप पद्मिमा, ९ बीजापासे आरंज कराव वाना त्यागरूप पद्मिमा, १० उद्देशीने करेला भोजन विगरे पदार्थाने त्याग करवारूप पद्मिमा, ११ साधुनी पेठे लांच करी तथा साधुनो वेव पहेरी परिमाण घरेथ्री आहार लाचवारूप पद्मिमा.

त्रणकाळ जिनेश्वरनु पूजन करनारो, व आगाररहित, सम्यक्त्वदर्शनवाळो अने शकादि पाच दोषांनी वूटो घेतो आणदश्रावक दर्शनपद्मिमा तप करवा लाग्यो क्तु ठे के -

सकाशसह्यविरहित सम्मदसणजुळ जो जतु ॥ सेसगुणविष्पमुको एसाखनुहोइ पद्मिमां॥

ज्ञावार्थ -जे प्राणी शका, काहा, चिचिकित्सा, कुलिगिप्रशासा अने कुलिगि परिचय एटलाथी मुक्त होय, तेमज व्रत विगेरे गुणो विनानो होय, परंतु सम्यक्त्वदर्शनसहित होय तेने पहेली पद्मिमा जाणवी

पच य अणुवयाइ, अइयारविवज्जियाइ दो मास ॥सम्मदसणजुतो, पालइ पद्मिमाइ वीयाए॥

ज्ञावार्थ -सम्यक्त्वदर्शनसहित अतिचार विना पाच प्राणातिपातादिना त्यागरूप अणु त वे मास सुधी पाळवा ते वीजी व्रतपद्मिमा कहेवाय ठे

तईयाए पद्मिमाए, पइद्विस सो कुणेइ सामाइअ ॥ दोसऊ पुवविहीइ, सजुळ तित्रमासेजा ॥

ज्ञावार्थ -त्रीजी सामायिकपद्मिमाने विपे ते आणदश्रावक हमेशा पूर्णनी त्रिविसहित त्रण मास सुधी सामायिक करवा लाग्यो

अष्टमि चऊदसी, पुणिमाइ पवेसुपोसह कुणइ ॥पद्मिमाइ चतुर्थीए, चत्रमासे पुवविहिसहिं॥

ज्ञावार्थः—चोथी पौषघपदिमाने विधे चार मास सुधी पूर्व निधिसहित आठस, चौदश, पुनस विगेरे पर्वतिथिने दिवसे ते आणंदश्रावके पौषघव्रत कर्तुं.

दंसणमूलडुवालस, वयाइ पालेइ निरइआराइं ॥ असणायो दिणजोइ, अबळकडोउ सो संतो ॥  
द्विषिवंजयाशरि, परिमाणकमोअपदिमदिणवज्जं ॥ अठमिचौदिसी, पु णिआइपधेसुरयणीए ॥  
काठसगस्मिच्छि, सोऊजायइ तिअमखोजिशेसवे ॥ एअंपदिमापदिमं, आराहइजावपयमासे ॥

ज्ञावार्थः—नहावानुं बंध करनार, दिवसे जोजन करनार अने कानने वडा करनार एथे आणंदश्रावक सम्यत्तयसूल डुवालयादि व्रताने पाळवा लाग्यो. दिवरो ब्रह्मचर्यव्रत पाळनारो अने रात्रीए मैथुननो परिमाण राखनारो वळी पदिमाना दिवसने तेसज आठन, चौदश, पु नम विगेरे पर्वतिथिनी रात्रीए पण ब्रह्मचर्यव्रत पाळनारो वळी कापोत्तर्गमां र्हवो अने ल वं जिनेश्वरोनुं मनसां ध्यान धरतो ते आणंदश्रावक आ पांचमी कापोत्सर्गपदिमाने पांच मास सुधी आराधना करवा लाग्यो.

वडीए उम्मासे, अबंजंसवहा विवजेइ ॥ सिंगारकहमयडी, संगजिपुराठ परिसुक्को ॥  
ज्ञावार्थः—वडी मैथुनत्यागपदिमाने विडे उ लारापुधी श्रंगारनी कडा, खीनो संग अने

आज्ञापण विगेरेने त्यजी दइ आणदश्रावक सर्व प्रकारे ब्रह्मचर्यव्रत पाळवा लाग्यो  
सच्चिन असणाई, अ आहार सत्तमासपज्ज त ॥पदिमाइ सत्तमीए, वज्जइसो पूवविहिजुत्तो ॥

ज्ञावार्थ -सातमी सचित्तत्यागपदिमाने विषे पूर्वनी ठ पदिमाविधिने पाळता एवा आ  
णदश्रावके सात माससुधी सचित एगो चार प्रकारनो आहार त्यजी ठीधो

सयमारज्ज न कुणइ, कीरइ आजीवअद्यमियरेदि ॥अद्यमिआएअद्यन्मारो, पुद्युत्तविहिसदिन्न ॥

ज्ञावार्थ -आठमी पदिमाने विषे पूर्वनी सात निधिसहित एवा आणदश्रावके पोतानी  
आजीविकाने अर्थे पोते आरज्ज कर्यो नहीं, तेम बीजानी पासे कराव्यो पण नही

पुत्ताइ निहिअनिअगिहज्जारो, न करेइ नो करावेइ ॥नयमीइ महारज्जे, नवमासे पुद्युत्तविहिजुत्तो ॥

ज्ञावार्थ -नवमी पदिमाने विषे पूर्वनी विधिवाळा अने पुत्रादि उपर घरनो ज्ञार सूकना  
रा आणदश्रावके नव माससुधी महा आरज्ज कर्यो नहीं अने कराव्यो पण नहीं

असणाइ अ आहार, उद्विष्कन्न न भुजएसोवि ॥दूरमुत्तो अह सिद्धलि, धरेइ दसमास पज्जत ॥

ज निहिअ धनजाय, पुद्युत्ताण कहेइ समुत्तु ॥सव्व गिहस्स कज्ज, वज्जइ दसमीइ पदिमाए ॥

ज्ञावार्थ -इसमी पदिमाने विषे दस माससुधी उद्देसीने करेलो अज्ञानादि चार प्रकारनो

आहार न खाधो, तेमज अस्त्राथी हजामत कराववी अथवा तौ माथे वाळ पण राख्यो नहीं. वळी जे धन घरमां, माटयुं हतुं, ते सर्व उपरथी पोतानी ममता उतांरवा माटे पूवता एवा पुत्रादिकने धरना कामसहित कही दीधुं.

इकारसीइ समणुवासोवि, पन्निमाई समयानूआए ॥ कर्पं च चोलपट्टं, मुहवतिं धरइ धम्मधयं ॥  
 भावार्थः—साधुना सरखी उपमावाळी अगीयारमी पन्निमाने विषे ते श्रावके उत्तरासंग,  
 चोळपटो, मुहुपती अने रजोहरण धारण कर्युं.

गिन्देइ गहिअपत्तं, फासुअ असणाइ सयणेसु ॥ पन्निमापन्निवन्नसय, निरुक्कं देहीत्ति वयणाज ॥  
 भावार्थः—पन्निमाधारी ते श्रावके पात्र लइ कुटुंबीजना धरने विषे जइते “पन्निमाधारी  
 एवा मने निरुक्का आपो.” एवुं वचन कहुं.

कोसि तुमइअ पुढे, सज्जणाणसुवासणेइ अ जणेइ ॥ पंचसमिञ्जिगुत्तो, लोअं जइं च कोरेइ ॥  
 भावार्थः—कोइ एम पूवे के ‘तुं कोण तुं?’ त्यारे ते व्रतधारी कहे के, “पांच समिञ्जिथी  
 समित अने त्रण गुत्थिथी गुत्थ एवो इं साधुज्जो उपपासक तुं. पन्निमाधारीए लोच करावो  
 अथवा जइ (हजामत) कराववी.

जाविकारसमासे, कुणेश समणाण सयलमायार ॥दिब्बिद्धाण किञ्चि, जतमुवरिमाइय कुणेश॥

जावार्थ -प्रगीयार माससुधी आ प्रमाणे साधुनो सघळो आचार पाळ्यो, तेमज निचे निचेनी जे जे पणिमा ठे तेनु सघळु कार्य उपर उपरनी पणिमाने विपे कर्यु

महा धैर्यधारी आणदश्रावक आची रीते अगीयार पणिमानु घोर तप करी बहु डुवळो अइ गयो, जेम जेम कठीण एवा तपथी तेनु शरीर शक्तिविनानु थयु, तेम तेम धर्मने विपे तेनु मनोवळ वधवा लाग्यु पठी पोताना शरीरना वळनु बहु उठापणु जाणी जिनेश्वरना चरणनु स्मरण करता एवा ते आणदश्रावके सलेखना करी अनशन व्रत लीधु आ वखते तेने अखमित एवा वैराग्यना रगथी अवधिज्ञान उत्पन्न थयु ए अवधिज्ञानना वळथी तेणे पूर्व, पश्चिम अने दक्षिण दिशामा लवणसमुद्रमा पाचसे योजनप्रमाण क्षेत्र जोयु, उत्तर दिशामा हिमवत पर्वत दीगो, निचे नारकीलोकमा लोलुक नामनो नरकवास दीगो अने उपरना लोकमा सौधर्मदेवलोक जोयो ठेवट आणदश्रावके पोतानो सघळो मोह दूर कर्यो, एवामा देव अने दानवोना समूहथी विटलायला श्री वीरप्रभु सोनाना कमळ उपर पग मकता मूकता वाणिजगामना उद्यानमा समोवसर्या ते वखते सर्वे नगरवासी लोको तेमने



वांद्वा गया, त्यां धर्मदेशना सांज्ञळी वैराग्यना रंगथी रंगाद् गयां ठे चित्त जेमनां एवा ते नगरवासी लोको पोतपोताने स्थानके गया.

पढी देदिप्यमान शरीरनी कांतिवाळा, शांत चित्तवाळा, पुर्णे श्रुतज्ञानवाळा अने विविध प्रकारनी लब्धिथी भरपूर एवा श्री गौतमस्वामी निरंतर ठळ्ळके पारणुं करता होवाथी ते श्री वीरप्रसुनी आज्ञा लइ वाणिजगामसां गोचरीने अर्थे आढ्या; त्यांथी प्राशुकआहार लइ कोह्लागसन्निवेश गामसां आढ्या; त्यां तेमणे लोकोना म्होरेशी सांज्ञळ्युं के, 'आणंद श्रावके अनशन लीधुं ठे.' पढी श्री गौतमस्वामी आणंदश्रावकने वंदना कराववा साटे पौपधशाळामां गया. त्यां आणंदश्रावकडठीने तेमनी सन्मुख जवा शक्तिवंत नहोतो, तेथी तेथे गौतमस्वामीने पोतानी घासे बोलावी वंदना करी. पढी तेणे पूण्युं:—“हे भगवन्! गृहस्थश्रावकोने पण अवधिज्ञान उत्पन्न आय ठे.” त्यारे श्री गौतमस्वामीए कहुं:—“हा. श्रावकोने पण अवधिज्ञान उत्पन्न आय ठे.” तेवारे आणंदश्रावके कहुं. “हे भगवन्! मने पण अवधिज्ञान उत्पन्न अयुं ठे, जेशी हुं पूर्व, पश्चिम अने दक्षिणदिक्ता तरफ लवणसमुद्रमां पांचसं यो जनप्रमाण क्षेत्र जोडं ठुं; उत्तर तरफ हिमवंतपर्वत जोवामां आवे ठे; निचे लोलुकनरकडू-

मि अने उंचे पहेलो देवलोक जोडं तु ” त्तारे गौतमस्वामीए कह्यु -“हे आणद ! अवधिज्ञा नथी आटलु क्षेत्र जोइ शकातु नथी, माटे तु मिथ्याडुष्कृत दे ” आणदआवके कह्यु -“हे स्वामिन् ! जे माणस जिनराजनु वचन विपरीत रीते प्ररुपण करे ते माणसने मिथ्याडुष्कृत लेवु कह्यु ठे, अथवा जुवु वोलनाराने मिथ्याडुष्कृत लेवुं कह्यु ठे तेवारे श्री गौतमस्वामीए कह्यु -“हे श्रमणोपासक ! यथार्थ (सत्य) कहेनारने मिथ्याडुष्कृत लेवु परतु नथी ” एट ले आणदआवके कह्यु “हे मुनिनाथ ! त्तारे आप मिथ्याडुष्कृत आपो ”

पठी श्री गौतमस्वामीए श्री वीरप्रभु पासे जइ पोताना हृदयनो सदेह पूठयो के, “हे वीतराग ! म्हासं वचन सत्य ठे के आणदआवकनु वचन सत्य ठे ? ” तेवारे श्री वीरजगजाने कह्यु “हे गौतम ! ते गृहस्थ आणदआवकनु वचन सत्य ठे ” पठी गौतमस्वामीए आणदनी पासे जइ तेने मिथ्याडुष्कृत दइ खमाव्या अहो मोक्षना अर्थी पुरुषोनुं चरित्र पण आश्चर्य-कारी ठे, के जेने गणधरस्वामीए पण खमाव्या. पठी गौतमस्वामी आणदने निर्यातना करी शातपणे वीरप्रभु पासे आव्या

आणदआवक वीश वर्षसुधी जिनधर्म पाळी, आवकनी अगीयार पन्निमा वही, सलेखना

अने आलोचना करी, पंचपरमेष्ठीना स्मरणपूर्वक शुद्ध्यानामां रही, एकमासना अनशनथी काळ करी सौधर्मदेवलोकना अरुणात्रविमानमां चारपद्योपमनी आयुष्यवाळो महा समृद्धिंत देवता थयो.

हवे श्री गौतमस्वामीए श्री वीरप्रभुने प्रणाम करीने पूठ्युं के:-“हे नाथ! आणंदश्रावक आ मनुष्यत्रवथी काळ करी कयां उत्पन्न थयो?” त्यारे श्रीवीरप्रभुए कहुं:-हे गौतम! आणंदश्रावक अहिंथी काळ करी पहेला देवलोकना अरुणात्रविमानमां चारपद्योपमनी आयुष्यवाळो अने महासमृद्धिवाळो देवता थयो ठे, त्यांथी चवी महाविदेहदेशमां उत्तमकुळने विषे उत्पन्न थशे; त्यां चारित्र्यथी केवळज्ञान पामी तेज त्रवे सिद्धिपद पामशे.

हे त्रव्यजनो! आ आणंदश्रावकनुं चरित्र सांनळी उत्पन्न थएला वैराग्यवाळा तमे प्रमाद त्यजी दइ जिनधर्म पाळवामां नद्यमवंत थान.

॥ इति श्री वाचकरत्न लात्रगणीना शिष्य राजकीर्तिगणीए र्चेली आ गद्यबंध वर्द्धमान देशनामां आणंदश्रावकने प्रतिबोधनामनो पहेलो उद्घास पुर्ण थयो. ॥

## ॥ उल्लास २ जो ॥

॥ कामदेवश्रावकनु चरित्र ॥

हवे श्री जंबूस्वामीए श्री सुधर्मास्वामीने दस श्रावकोना चरित्रोमांदेला बीजा कामदेव श्रावकनु चरित्र पूठ्यु एटले श्री सुधर्मास्वामी कामदेवश्रावकनु चरित्र कहे ठे के -

आ ज्ञरतकेत्रमा चपानामनी नगरी ठे, पूर्णज्जनामना चैत्यश्री सुशोजित एवी ते नगरीमा जितशत्रुनामनो राजा राज्य करतो हतो, त्या कामदेवनामे शेट रहैतो हतो, तेने पुन मना चड सरखा मुखवाळी ज्ञानामनी स्त्री हती. कामदेवशेट पासै बहु धन हतु, तेमा ठ क्रोरु घरमा, ठ क्रोरु वेपारमा, ठ क्रोरु व्याजे अने ठ क्रोरु ज्ञराररुपे पृथ्वीमां नाखेलु हतु दसहजार गायोनु एक गोकुळ कहेवाय, एवा ठ गोकुळ तेना घरने विपे हतां. बीजी पण हु समृद्धि तेना घरने विपे हती. जेश्री मनुष्य सबधी सुखो जोगवता कामदेवशेटनो काळ सुखे जतो हतो

एक दिवस श्री वीरप्रभु पूर्णज्जनामना चैत्यने विपे समवसयां, त्यां देवतानुए समवस-

रण रब्धुं, ते वखते नगरवासी लोको प्रभुने वंदना करवा माटे जवा लाग्या; तेमने जोइ का मदेवशेठे कोइएक पुरुषने पूव्युं के:—“अजे नगरीमां शुं ठे? अने आ सघळा लोको नगरी नी बहार केम जाय ठे?” त्यारे ते पुरुषे उत्तर आप्यो के:—“हे शेठ ! सांजळो. देवाधिदेव श्री वर्द्धमानस्वामी अहिं पूर्णज्ञच्चैत्यने विषे समवसर्षो ठे, तेमने वंदना करवा माटे आ स घळा लोको जाय ठे.” आवां ते पुरुषनां वचन सांजळी कामदेवशेठ पण म्होटी समृद्धिनी त्यां गयो अने श्री वीरप्रभुने त्रण प्रदक्षिणापूर्वक वंदना करी तेमनी आगळ वेयो.

पढी श्री जिनेश्वरे पण मधुरवाणीश्री धर्मदेशना आपी के:—“हे प्रव्यजनो ! जे पुरुष शुद्ध श्रद्धाश्री जिनराजनो धर्म पाळे ठे ते पुरुष रत्नसारनी पेटे आ लोक्कमां अबे परलोक्कमां सुखी थाय ठे.” आ वखते श्री गौतमस्वामीए पूव्युं के:—हे जिनराज ! ते रत्नसार कोण ह तो? तेणे जिनधर्म शी रीते पाड्यो? अने ते केम सुखी थयो? ते सर्व अमने कथा करीने कहेो.” त्यारे श्री वीरप्रभुए कथुं:—“हे गौतम ! सावधानपणे सांजळ:—

॥ जिनधर्म पाळवा उपर रत्नसारनी कथा ॥

रत्नविशाळानगरीमां समरसिंहनामे राजा राज्य करतो हतो, ते नगरमां वसुसारनामनो

शेठ रहेतो इतो, तेन रत्नसारनामनो पुत्र इतो एक दिवस रत्नसार पोताना मित्रोनी साथे  
 वनमा गयो, त्या तेणे विनयधरनामना आचार्यने दीग, तेथी ते रत्नसारकुमार तेमनी पासे  
 गयो अने प्रदक्षिणापूर्वक वदना करी प्रागळ वेगो पगी हाथ जोरी तेणे आचार्यने पूठ्यु के -  
 “हे जगवन् ! माणसो सुख शाश्री पामे ?” तेवारे गुरुए कहु - “हे जग ! जीवो सतोपश्री आ  
 लोकमा तथा परलोकमा सुख पामे ठे ते सतोप वे प्रकारनो ठे ? देशश्री, ऽ सर्वश्री तेमा  
 गृहस्थोने सतोप देशश्री होय ठे अने मुनिउने सर्वश्री होय ठे ते सतोप अनतसुख आपना  
 रो ठे देशश्री सतोप थावको राखे ठे, ते परिग्रहना परिमाणवमे कहेवाय ठे कहु ठे के -

असतोपवत सौख्य, न शक्रस्य न चक्रिण ॥

जतो सतोप जाजो, यद्भव्यस्य एव जायते ॥

जावार्थ - “असतोपी एवा इझे अथवा तो चक्रवर्तीने जे सुख अतु नथी ते सुख सतोप  
 वारी एवा जव्यजीवने थाय ठे माटे हे जव्यजनो ! तमे धन विगेरेनु परिमाण करो ”

गुरुना आवा वचन साजळी रत्नसारकुमारे सम्यक्त्वसहित परिग्रहनु परिमाण कर्यु के -  
 “हे जगवन् ! म्हारे एक लाख रत्नो, दसलाख सोनाम्होरो, मुक्ताफळना अने वैदुर्यना आठ

आठ मूढानु, आठक्रोम जूनुं नाणुं, दसहजार गायोनुं एक गोकुळ, एवां ठ गोकुळो, पांचसं धरो, सो वाहनो, एकहजार घोमानुं अने सो हाथीड एटलुं मोकळुं. एथी वधारे म्हारे न क ल्पे. हुं राज्य गृहण करीश नहीं. हुं पांच अतिचार विना शुद्ध एवुं पांचसुं अयुंनत गृहण क रूं हुं.” रत्नसारकुमार आ प्रमाणे नियम लइ, गुरुने वंदना करी धरे आव्यो अने उत्तम प्र-  
कारे धर्म पाळवा लाग्यो.

एक दिवस रत्नसारकुमार पोताना मित्रोनी साथे वनमां गयो, त्यां तेषे आम तेम नम तां किन्नरनुं एक जोमलुं दीतुं, तेनुं सुख घोमा जेनुं अने शरीर साणसना जेनुं हतुं; आवुं रुप कोइ दिवस जोएलुं नहीं तेम सांनळेनुं पण नहीं, तेथी विस्मय पामीने ते कुमार बोळ्यो के:—“जो आ माणस होय तो तेने घोमानुं सुख क्यांथी होय? माटे निश्चे ते माणस नथी, तेम देवता पण नथी; परंतु बीजा हीपमां रहेनार कोइ तिर्यंच देखाय ठे. अथवा तो कोइ दे वतानुं वाहन पण होय !” रत्नसारकुमारनां आवां वचन सांनळी किन्नरे कहुं:—“हे रत्नसा र! तुं खोटा विचारोथी म्हारी फोगट विटवना केम करे ठे? हुं विलास करनारो अने इबा प्रमाणे विचरनारो व्यंतर हुं. हे रत्नसार! खरेखर तुंज तिर्यंच देखाय ठे; कारण त्हारा पिताए

तने ठेतयों ठे ” त्त्यारे रत्नसारे पुठ्यु “म्हारा पिताए मने शी रीते ठेतयों ठे ?” तेवारे किंचरे कत्तु —हे रत्नसार ! साजळ त्हारो पिता बीजा हीपमाथी एक घोमो लावेल ठे, ते घोमो रंगे काळो, डुवळो, दुका कानगळो, बहु चपळ, बहु जाभा कठवाळो अने पोताना स्वामीनो जय करनारो ठे कहुं ठे के —

निर्मांस मुखमरुले परिमित मध्ये लघु कर्णयो , स्कंधे बधुरमप्रमाणमुरसि स्निग्ध च रोमोद्गमे पीन पश्चिम पार्श्वयो पृथुतर पृष्ट प्रधानजये, राजावाजिनमारुरोह सकलैर्युक्त प्रशस्तैर्गुणै ॥

जावार्थ —डुवळा म्होवाळा, पातळी केरुवाळा, दुका कानवाळा, जाभा कठवाळा, विशाळ गतिवाळा, गाढ रुवाभावाळा, पाठला बन्ने परुखा अने पाठळ पुष्ट एवा अने महा वेगवाळा इत्यादि सर्व उत्तमगुणोथी सुशोभित एवा घोमा उपर राजाए वेसवु ते घोमा उपर वेठे लो पुरुष वायुनी पेठे एक दिवसमा सो योजन जाय ठे वळी सात दिवसमा सर्व पृथ्वीनी प्रदक्षिणा करीने पाठो घरे आवे ठे

हे मुठ रत्नसार ! आवा घोमाने त्हारा पिताए घरमा सत्तामी राख्यो ठे ते तु जाणतो न-थी अने खोटी कल्पनाथी फोगट म्हारी विटवना करे ठे त्हारु धीरपणु अने वीरपणु तो हु



त्यारे जाणुं के हुं ते घोमने मेळव." किन्नर आ प्रसाणे कही आकाशमार्गे चाड्यो गयो. रत्नसारकुमार पण किन्नरनां तेवां वचन सांजळी मनसां बहु खेद करतो घरे आव्यो अ ने "पिताए मने ठेतयो के ए घोमो मने न देखाड्यो." एम विचारी घरसां पेसी कमरु बंध करी अंदर पलंगसां सूतो. पढी ओमि वखते पिताए आवीने तेने कहुं:- "हे पुत्र! हुं कमरु बंध करीने केम सुतो ठे? शुं तने कांइ दुःख अयुं ठे? कांइ मननी पीडा अइ ठे? के शरीरे रोग अयो ठे? जे होय ते कहे. हुं तेनुं औपव करूं. केमके रोग कह्या विना औपव अइ शकलुं नथी." पितानां आवां वचन सांजळी रत्नसारकुमार कमरु उघापी वहार आव्यो अने पोतानो खरो विचार पितानी आगळ कह्यो. त्यारे पिताए कहुं:- "पुत्र! सांजळ. में एम धायुं हतुं के, "घोमो उपर वेठेलो आ पुत्र पृथ्वी उपर जमवाथ्री अमने पोतानुं वियोगडुःख आ पशे, एम धारी में ते घोमने संतापी राख्यो ठे. हे पुत्र! हमणां ते घोमो हुं तने आपुं हुं, ते ने तुं योग्य लागे तेम कर." आवी रीते कही वसुसारशेठे पुत्रने घोमो सांग्यो. रत्नसार पण घोमो मळवाथ्री बहु हर्ष पाभ्यो.

पढी रत्नसारकुमार ते घोमो उपर बेसी बीजा मित्रोसहित नगर बहार गयो, त्यां सौ

पोत पोताना घोमाने आम तेम वेमाववा लाग्या रत्नसार जेम जेम पोताना घोमानी ल-  
गाम खेंचवा लाग्यो, तेम तेम ते घोमो वेगथी दोरुवा लाग्यो

हवे ते वखते वसुसारशेठना घरने विपे पाजरामा रहेला पोपटे शेठने कहु -“पिताजी!  
रत्नसारकुमार घोमा उपर वेसी बहु वेगथी जाय ठे, तेथी जो तमे आझा प्रापो तो हु कुमा  
रनी शुद्धि लेवा माटे पाठळ जाव कारण कुमार विपम दिशामा जइ चमे तो हु तेने सहाय  
करनारो थइ पनु पोपटना आवा वचन साजळी वसुसारशेठे हर्ष पामीने कहु -“अरे पो-  
पट! तें बहु सारु कहु हे पवित्रबुद्धिगळा! तू ऊट जा अने कुमारने सहाय करनारो आ ”  
शेठे आझा आपी एटले पोताना आत्माने धन्य मानतो एवो ते पोपट पाजरामाथी निकळी वेगे  
चाळ्यो अने तुरत कुमारने जइ मळ्यो रत्नसारकुमारे तेने न्हानाजाइनी पेठे खोळामा वेसायों

रत्नसारना बीजा मित्रो पाठळ रह्या तेथी तेउ पाठा वळीने पोतपोताने घेर आव्या अ-  
ने पोते रत्नसारकुमार तो पोपटसहित आगळ जता एक म्होटा अरण्यमा आवी पहोच्यो,  
त्या तेणे कोइएक ऊरुनी ऋळे लटकावेला हिमोळा उपर वेसीने हिचका खाता देवकुमार  
सरखा तापसकुमारने वीगे, तेने ते पोताना मित्रनी पेठे स्नेहवाळा नेत्रथी जोवा लाग्यो

तापसकुमार पण कामदेव सरखा रूपवाळा ते रत्नसारने जोइ स्नेहथी विचारवा लाग्यो के,  
 “आ कोण परुणो म्हारे त्यां आव्यो?” आम धारी हिंमोळा उपरथी निचे उतरी कुमारनी  
 पासे आवी ते केहेवा लाग्यो के:—“हे कुमार! तमारो देश कयो? नगर कयुं? तमे कया कु-  
 लमां उत्पन्न थया वो? तमारी जाती कइ ठे? तमारा मातापितानुं शुं नाम ठे? तमारा कु-  
 ढुंवी कोण ठे? तमारुं पोतानुं नाम शुं ठे? परिवार विना एकला अहिं शामोटे आव्या वो?  
 अने अहिं प्रमता प्रमता शुं शोधो वो?” तापसकुमारनां आवां वचन सांजळी रत्नसारकु-  
 मार बहु हर्ष पाय्यो. फरी तापसकुमारैः कहुं:—“हे कुमार! तमे अजे अमारा परुणा वो, मोटे  
 घोमा उपरथी निचे उतरो अने म्हारा प्रभनो उत्तर आपो.” आवां वचनथी रत्नसारकुमार  
 घोमा उपरथी निचे उतर्यो अने जेटलामां प्रभोना उत्तर आपे ठे तेटलामां वाचालपणथी पो-  
 पटे कहुं:—“हे तापसकुमार! त्हारे कुळ विगरे पूववानुं शुं कारण ठे? अहिं कांइ विवाहमां  
 ह्यो नथी, तुं परुणाने योग्य कार्य कर. मुनिउने पण अतिथी पूज्य ठे. कहुं ठे के:—

गुरुरग्निर्द्विजातीनां, वर्णानां ब्राह्मणो गुरः ॥  
 पतिरेव गुरुःस्त्रीणां, सर्वस्याभ्यागतो गुरुः ॥

जागार्थ - ब्राह्मण, कृत्रिय, वैश्यनो गुरु अग्नि ठे ब्राह्मण, कृत्रिय, वैश्य, शुद्र वर्णोनो गुरु ब्राह्मण ठे स्त्रीजनो गुरु पति ठे, अने सर्वनो गुरु अतिथि ठे.

माटे हे तापसकुमार ! जो त्दारो आ कुमार उपर स्नेह होय तो तेनो सत्कार कर वी-जाथी सूर्यु " पोपटना आवा वचनथी तापसकुमार बहु प्रसन्न थयो अने तेणे पोपटना गळा मा पुष्पनी माळा पहेरावी त्यारपठी तेणे कष्टु के - " हे कुमार ! तमे वखाणवा योग्य ठो, तेम धन्य ठो, कारणके जे तमारे आवो चतुरपोपट मित्र ठे हे कुमार ! तमे अमारा परुणा थाउ, हु तापस तु तेथी मारावने तमारी योग्यजक्ति तो शी रीते वनी शके ? परतु हु म्हारी शक्ति प्रमाणे तमारी सेवा करीश. हे आर्य ! आजे म्हारी सेवा स्वीकारो " तापसकुमारना आवा वचन साजळी रत्नसार घोडा उपरथी निचे उतर्यो, एटले तापसकुमार तेने बहु प्रीतिथी वन देखारुवा लाग्यो जूदाजूदा जाको अने फळो नाम लइ उंळखाववा लाग्यो पठी तळावमा जइ स्नान कर्युं एटले तापसकुमारे ते रत्नसारनी आगळ जूवीजूदी जातिना बहु फळो मूक्या ते आ प्रमाणे - अमृतना सरखी स्वादवाळी पाकेली दराख, पाकी केरी, केळा, फणस, नाळीयेर, खजूर, जाबू, राण, खीरामल, वीजोरां, नारंगी, दामिम, जविर अने सौं-

गोमां. पढी रत्नसारकुमारे पोपटसहित ते सर्व वस्तुन शोमी खाधी, एटले ते वनमां सर्व ऋतुनां फुल फळ हतां ते सर्व तापसकुमारे लावी रत्नसारने आप्यां. पढी सुखशुद्धि माटे नागरवेलनां पान, एलायची, लवींग, जायफळ अने कपुर विंगेरे आप्यां. धोमने पण योग्य वस्तुन खवरावी, अने सर्वे खाइ पीने सुखे वेग.

पढी रत्नसारकुमारे संकेत कर्यो एटले पोपटे तापसकुमारने पूढुं:--“हे मित्र ! नवी यौवनावस्थानी शरुआतमां तमे आ तापसव्रत शामाटे लीधुं ठे ? क्यां तमारुं आ मनोहर रूप ? क्यां कोमळ शरीर ? अने क्यां आ डुष्कर तप ? हे महाप्राग ! तमारुं चातुर्यपणुं अने सौजन्यपणुं आ म्होटा अरण्यमां मालतीना पुष्पनी पेठे निष्फळ जाय ठे. आ तमारुं शरीर दिव्यलुगमां अने घेरणांशी बहु शोभे तेढुं ठे गतां हे मुनिराज ! तमे आ कठोर बळकल(जामनी ढाल) नो स्पर्श शरीरिते सहन करी शको ठो ? काजल अने अरिगाना रंग सरखो आ तमारो कोमळ चोटलो जटाबंधशी शोभतो नशी, आ तमारुं लावण्य अने नवीन यौवन नवा नवा जोगोवरे शोभे तेढुं ठे, तमे आ तापसव्रत वैराग्यशी अथवा देववशाशी के कोइ म्होटा तपस्वीने वश थइ जवाशी लीधुं ठे ? पढी तापसकुमारे आंखोमांशी गळी पस्तता आंसुने

लीवे गद्गद् शब्दश्री कह्यु -“हे कुमार! हे पोपट! पृथ्वीमा तमारा सरखु कोइ देखातुं न  
श्री, कारणके जे तमने मने जोवाश्री दया उत्पन्न अइ पोपटराज! पोताना ड खश्री ड खी  
थनारा तो सर्वे माणसो ठे, परतु वीजाना ड खश्री ड खी थनारा तो कोइकज होय ठे

कह्यु ठे के -शूरा सेति सहस्रश प्रतिपद विद्याविदोऽनेकशः,  
सति श्रीपतयोऽप्यपास्तधनदास्तेऽपि कितौ जूरिश ।  
कित्वाकर्ण्य निरीक्ष्य चान्यमनुज ड खार्दित यन्मन-  
स्तद्रूपं प्रतिपद्यते जगति ते सत्पुरुषा, पचपा, ॥

जावार्थ -पगले पगले हजारो शूरवीरो होय ठे, अनेक विद्वानो होय ठे, तेमज कुवेरनो  
तिरस्कार करे तेवा धनवंत दातारो होय ठे, परतु ड ख पामता एवा माणसने जोइ जेनु मन  
ड खी थाय एवा तो आ जगत्मा पाच ठ पुरुषो इशे,

हे कुमार! हु म्हाहं यथार्थ चरित्र तमारी आगळ कहीश विश्वास पामेला सत्पुरुषोने  
शु कहेवायोग्य नश्री? ” तापसकुमार, रत्नसार अग्ने पोपट आ प्रमाणे वातो करता हता ते  
बखते जे बन्धु ते साजळो.

ए श्रवसरे गर्जना करतो, धुळ उडवाळतो अने सर्व लोकाने तथा वल्लने अंधकारसय करी देतो एक वंदोळीयो उत्पन्न थयो, ते त्यां आची तापसकुमारनुं हरण करी चाड्यो गयो. ते वखते तापसकुमारे कहुं. “हे रत्नसारकुमार ! हे सज्जनपुरुष ! म्हारुं रक्षण कर. रक्षण कर.” आवां वचन सांज्जळी रत्नसारकुमार “अरे! म्हारा जीवितरुप ए तापसकुमारने लइ तुं क्यां जाय ठे?” एम क्रोधथी बोलतो तेनी पाळ्ळ दोड्यो. केटलेक दूर गयो एटले तेने पोपटे कहुं:—“हे रत्नसार ! तापसकुमार कोइ ठेकाणे देखातो नथी, वाशु तेने क्यांइ लइ गयो हशे. कोण जाणे ते क्यां गयो ? आटला वखतमां तो वायुए तेने लाखो घोजन दूर पहेंचाड्यो हशे; माटे हे कुमार ! तुं पाळो वळ.” पोपटनां आवां वचन सांज्जळी कुमार पाळो वड्यो अने विविध प्रकारे निलाध करवा लाग्यो. पणी पोपटे विस्मयथी कहुं:—“हे कुमार ! ए तापसकुमार पुरुष नहेतो, कोइ पुरुषे विद्याना बळथी स्त्रीने पुरुषरुपे बनाड्यो होय एम देखाय ठे. वचनथी, मुखना आकारथी, चालथी अने छष्टिथी एने तुं कन्या जाण. कोइ देव, दानव के विद्याधर ए कन्याने विटंबना पमाणे ठे, ज्यारे ते कन्या छष्टपुरुषना हाथमांथी बुटी थशे त्यारे निश्चे तनेज वरशे. कयो पुरुष कडपवृक्षने त्यजी दइ बीजा वृक्षनी इष्ठा करे ?” पोपट

ना आवा वचन साजळी इष्टदेवतांनी पेठे तापराकुमारनु स्मरण करतो रत्नसारकुमार पोपटने साथे लश् वेगथी आगळ चाळ्यो आगळ जता तेणे नाना प्रकारना जामोथी सुशोजित वनमा उचा तोरण अने ध्वजाथी शोजता एवा श्री आदिनाथनु एक मंदिर दीवु, ते मंदिरनी पासे आवी घोमा उपरथी निचे उतरी फुल फळ हाथमा लश् पोपटनी साथे मंदिरमा गयो, त्या ते जिनराजनी पूजा करीने स्तुति करवा लाग्यो

सिरिनाजिनामकुलगर कुलकमळजुलासणेगडिवसपति ॥

नवउदलस्कप्रिहरण, जयमरण एाह तुळ एामो ॥

आवार्थ -श्री नाजिराजा नामना कुळधरना कुळरुप कमळने प्रफुल्लित करवामा सूर्यरुप, ससारना लाखो ड खोने नाश करनारा अने विजयना मरण एा हे प्रज्ञो ! हु तमने नमस्कार करु वु

आ प्रमाणे स्तुति करी ते रत्नसारकुमार मंदिरनी सर्व शोजता जोइ एक गोख उपर वेगे, त्या तेणे पोपटने कहु के -“हे शुकराज ! हजुसुधी ते तापसकुमारना समाचार मळ्या नहीं ” त्यारे पोपटे कहुं -“कुमार ! खेद न करो, आजैज तमने तेनो मेळाप अशे ”



आवी रीते कुमार अने पोपट बंने जणा वातो करता हता, एवामां देवांगना सरखी कोइ एक कन्या मोर, उपर बेसीने त्यां आवी; ते कन्याए मळीयागर चंदन अने पुष्प विंगेरेशी जिनेश्वरनी पूजा करीने प्रभु आगळ नाच करवा मांड्यो. रत्नसारकुमार अने पोपट ते कन्यानो नाच जोइ चित्तमां बहु चमत्कार पाम्या, अने कन्या पण कुमारना रुपने जोइ बहु विस्मय पामी.

पवी कुमारे कहुं:—“हे बाळा ! जो तुं खेद न करे तो हुं तने कांइ पुहुं.” त्यारे कन्याए कहुं. “हा सुखेशी जे पुढुं होय ते पुढो.” पवी कुमारे पुढुं. “तुं कोण हे? ते हुं त्हांसुं सर्व वृत्तांत सांभळवानी इच्छा करुं हुं.” तेवारे कन्याए कहुं. “हे कुमार ! हुं म्हांसुं सर्व वृत्तांत तमारी आगळ कहुं हुं, ते सावधान अइने सांभळो.

कनकपुरी नामनी नगरीमां कनकध्वज नामनो राजा राज्य करे ठे, तने कुसुमश्री नामनी राणी ठे. एक दिवस रात्रीए राणी सुखे सूती हती, एवामां तेशे स्वप्नाने विष पोताना खोळामां पुष्पनी वे माळा पम्ती दीठी, तेशी तुरत ते जागी गइ अने सवारे राजानी पासे आवी तेशे स्वप्नानी वात कही; त्यारे राजाए विचारीने कहुं.—“हे नई ! आ स्वप्नाना प्रभा

वधुी तुं एकी वखते वे कन्याने साथे जन्म आपीश ” पतिना आवा वचन साज्जळी राणी बहु हर्ष पामी पठी तेणे गर्ज धारण कयो अने नरमास पुरा थये वे कन्याने साथे जन्म आप्यो पिताए पदेली कन्यानु प्रशोकमजरी अने वीजीनुं तिलकमजरी एवु नाम पारुधु पठी पाच धावमातानुवडे लालनपालन कराती ते वने कन्यानु अनुक्रमे म्होटी अइ अने थोसा दिवस मा सर्व कळानुनो अन्त्याल करी अनुक्रमे युवावस्था पामी, एटले रूप, सौजाग्य, लावण्य विगेरे गुणो अने शरीरनी कातिथी ते वने कन्यानु त्रण लोकना प्राणीना मनने चमत्कार पमारुवा लागी आ वने कन्यानु परस्पर एवा स्नेहवाळी इती के एक वीजा विना रही श- के नदीं आ प्रमाणे तेमनो परस्पर प्रेम इतो. कह्यु ठे के -

सहजगिराण सहस्रेविराण, सहहरिससोअवंताणं ॥

नयनाण व धन्नाणं आजम्ममकित्तिम पिम्मं ॥

जावार्थ -साथे जागनारी, साथे सूनारी, साथे हर्ष पामनारी अने साथेज शोक करनारी आखोनी पेठे धन्य माणसोनो जन्मथी आरज्जिने वधाएलो प्रेम न वर्णवी शकाय एवो होय ठे.”

हवे राजा कनकध्वज मनमा विचार करवा लाग्यो के, “जो आ वने पुत्रीनुनो एक वर

आय लो बहु साहं. जो तेमनो वर जूदो प्रशो तो निश्चै तेउ एकवीजाना वियोगथी मृत्यु पा-  
मशे. आ बने पुत्रीनो कयो धन्य अने पुन्यबल वर प्रशे. ” आबी रीते राजा चिंता करतो  
हतो. कह्युं ठे के:-

जातेति पूर्वं महतीति चिंता, कस्य प्रदेयेति तनः प्रवृद्धा ॥

दत्ता सुख स्थास्यति वा नवेति, कन्यापितृत्वं किल हंत कष्टम् ॥

ज्ञावार्थ:-कन्या उत्पन्न आय एटले पिताना मनमां “कन्या प्रइ” एवी चिंता आय ठे,  
अने म्होटी आय त्यारे “आ कोने आपवी.” एवी चिंता आय ठे, कोइने आपी एटले “त्यां  
ते सुखी रहेशे के नही” एवी चिंता आय ठे. माटे निश्चै कन्याना पिता प्रबुं ए कष्टकारी ठे.

पढी वसंतसमय आव्यो एटले बने बहेनो क्रीमा करवा माटे वनमां गइ, त्यां जामनी  
माळे हिंचको बांधी अशोकमंजरी हिंचोळा खावा लागी अने तिलकमंजरी तेने हिंचोळा ना  
खवा लागी; त्यां नगरवासी बहु लोको एकठा प्रया इता अने कौतुको जोता इता; एवामां  
कोइ विद्याधरे हिंचोळा खाती एवी अशोकमंजरीनुं हरण कर्युं. तेवारे अशोकमंजरी म्होंप्री  
पोकार करवा लागी के:- “हे लोको दोनो दोनो! आ कोइ मने लइने चाडयो जाय ठे.” प

ठी पासे उजेना सुनटो देड्या, पण ते विद्यावर जोता जोता क्पांइ जतो रह्यो पुत्रीनु हरण कनकध्वजराजाए साजळ्यु, तेथी ते डु खी अइ शोक करवा लाग्यो “हे पुत्री! तु क्पा गइ अने त्हारु शु थ्यु?” तिलकमजरी पण मूर्ठा पामी पृथ्वी उपर पमी गइ, ज्यारे शीतळ पाणी अने चदन विगेरे वाटवाथी सचेत अइ त्पारे ते “हे वदेन! त्हारा विना म्हारा प्राण शी रीते र्हेशे?” एम विलाप करवा लागी

पठी सध्या वखते सर्वे लोको पोतपोताने घेर आब्या, राजा कनकध्वज, राणी कुसुमथ्री अने तिलकमजरी ए सौ अशोकमजरीने शोक करीने सूता हवे तिलकमजरी पाठली रात्रीए उठी चक्रेश्वरीदेवीना मदिरमा गइ, त्या देवीनी पूजा करीने विनती करवा लागी के — “हे मात! म्हारी वदेननी खबर आप, नहि तो हु प्रा जचे जोजन नहि करू” तेना आवा वचन साजळी चक्रेश्वरीदेवीए तेनी ज्ञस्तिथी प्रसन्न अइ प्रत्यक्ष आवीने कहु:—“हे जडे! त्हा री वदेन कुशळ ठे, तु शोक करीश नहीं, जोजन कर, आजथी एक मासे तेना समाचार तने मळशे, अने तेज वखते दैवयोगथी तेनी साथे त्हारो मेळाप अशे” तेवारे तिलकमजरीए पूथ्यु —“हे मात! म्हारी वदेननो मेळाप मने शीरीते अने क्क्या अशे?” त्पारे देवीए कहु —

“हे बाळा ! सांजळ. आ नगरनी पश्चिमदिशाए बहु दूर एक म्होड्डं अराण्ये ठे, महा कष्टथी पण न जइ शकाय एवा ते अरण्यमां मणि अने रत्नोष्ठी वनावेलुं श्री आदिनाथनुं मंदिर ठे, तेमां सु वर्षे अने रत्नमय श्री आदिनाथनी मूर्ति ठे, ते जिनप्रतिमानुं तुं बहु ऋक्तिथी पूजन कर; त्यां तने त्हारी बहेननो निश्चे मेळाप थशे, अने बीजुं पण सद्यळुं सांरुं थशे. आ म्हारी सेवक रत्नचूडेवता मोरनुं रुप लइ ते स्थानके तने हमेशां लइ जशे. ” देवीए आ प्रमाणे कथुं, एवामां एक मोर आकाशमार्गेशी त्यां आव्यो.

तिलकर्मजरी रत्नसारकुमारने कहे ठे के:—हे कुमार ! देवीना प्रसादथी ते मोर उपर च मी जे तिलकर्मजरी निरंतर आदिनाथप्रभुनुं पूजन करवा आवे ठे, ते वन आ, ते मंदिर आ, ते कन्या पण हुं अने ते मोर पण आ. हे कुमार ! में म्हांरुं चरित्र कथुं. मने अदिं पूजा कर वा आवतां आजे एक मास पुरो थयो; परंतु हजी म्हारी वहेनना कांइ पण समाचार मळ्या नही. हे कुमार ! तमे बहु देशमां फर्यां जे तो कोइ उत्तम रुपवाळी कन्या तमारा जोवाभां आवी ठे? अथवा तो सांजळी ठे? ” रत्नसारकुमारे कथुं:—हे सुंदरी ! पृथ्वी उपर जमता ए वा में कोइ ठेकाणे त्हारा सरखी रुपवाळी कन्यातो जोइ नथी; परंतु सवरसेनानामना अर-

एयमा एक दिव्यकातिवाळा तापसकुमारने जोयो ठे, ते त्वारा सरखो रुगळो तेमज प्रवस्था ए पण त्वारा जेवमो हतो ” प्रा वखते पोपट बोली उठ्यो के,—“हे सुदरी ! प्राजे तने निधे त्वारी वदेननो मेळाप थशे ” त्यारे तिलकमजरीए कहु —“हे पोपट ! जो प्राजे म्हारी वदेननो मेळाप थशे तो हु त्वारी पूजा करीश ” आ प्रमाणे रत्नसारकुमार, पोपट प्रने तिलकमजरी वातो करता हता, एवामा जे वन्यु ते साजळो —

कोइएक अपूर्व हसी आकाशमार्गथी आर्वीने रत्नसारकुमारना खोळामा पनी, जयथी विह्वल, कपता अगवाळी अने वारवार कुमारना मुख सामु जोती एवी ते हसी माणसनी ज्ञापथी बोली के,—“हे सत्पुरुष ! हे वीर ! हे शरणे प्रावेलानु रक्षण करनारा ! हे कसणासागर ! दीन अने हीन एवी मने रक्षण कर रक्षण कर हु त्वारे शरणे आर्वी वु प्रा वखते कुमार तेना शरीर उपर हाथ फेरवीने बोळ्यो —“हे हसी ! तु जय न पाम गमे तो माणसनो राजा होय, विद्याधरनो राजा होय के देवनो राजा होय, परतु ते म्हारा खोळामा वेठेली तने मारवाने समर्थ नथी पठी कुमारे तळावमाथी पाणी लावी तेने पाइने निर्जय करीने कहु - “हे हसी ! तु कोण ठे ? क्याथी आर्वी ठे ? माणसनी ज्ञापा शी रीते बोले ठे ? अने तने को

नो प्रय ठे? ते सर्व तुं मने कहे. ” पढी हंसी जेटलामां पोतानुं व्रतांत कहेवाने तैयार अइ ते टलामां कळकळाट करती विद्याधरनी सेना आकाशमार्गशी उतररी, ते जोइ पोपट मनमां शंका पाम्यो तेथी ते मंदिरनी बाहार बारणा उपर आवीने वेगे, अने विद्याधरनी सेनाने आवती जोइ गमे तो तीर्थना प्रभावशी अथवा तो कुमारना ज्ञाग्यशी ते पोपट प्रयंकररूप करी अकुटी चमवी कहेवा लाग्यो. “अरे विद्याधरो! कोनी पाठळ दोसो ठो? क्यां जाउ ठो? आगळ देव अने दानवने नहिं गणकोरे एवो रत्नसारकुमार वेगे ठे ते शुं तमे नथी जायता? अरे विद्याधरो! जो ए कुमार क्रोध पाम्यो तो तमारे नासी जवुं तारे परुशो. ” पोपटनो आवो होंकारो सांजळी विद्याधरना सुन्नटो प्रय पाम्या अने आश्चर्य पामी विचार करवा लाग्या के, “अरे! निश्चे आ कोइ देवता अथवा तो दानव ठे, नहिं तो आपण विद्याधरोने ए शी रीते होंकारो करी शके? आपणां सिंहनदो पण ए एक पोपटना होंकाराना शब्दने सहन करी शकवा समर्थ अथा नहिं. धिक्कार ठे! धिक्कार ठे!! आपणने जे कुमारनो पोपट पण विद्याधरोना सुन्नटोने होज पमानारो ठे तो पढी कोण जाणे आगळ कुमार केवो हशे! स्वरूप जाण्वा विना कयो पुरुष युद्ध करवा तैयार आय?” आ प्रमाणे विचार करी सुन्नटोए पावा वळी पो

ताना राजाने ते समाचार आप्या सुन्नटोना वचन राज्ञळी विद्याधरराजा मेघनी पेठे गर्जना करी, हाथने पृथ्वी उपर पगानी, कपालमा ब्रकुटी चनावी सिंहनी पेठे घोरशब्द करीने बोळ्यो

“अरे राको! तमने धिक्कार थाऊ, तमे फोगट जय पाम्या पोपट कोण अने कुमार को ण? म्हारी आगळ वीजो शूरवीर कोण ठे? हमणा जुन्न म्हारु काम ” एम कही विद्याधर राजाए दस माथा अने वीस हाथ विकूर्व्या एक हाथमा तरवार, वीजामा खेटक, त्रीजामा गदा अने चौथामा धनुष्य एम जूदाजूदा हाथमा जूदाजूदा हथियारो लइ तेमज विक्राळरुप करी जयकर गर्जना करतो ते विद्याधरपति आदिनाथना मंदिरनी पासे आव्यो, तेने आवतो जोइ जय पामेलो पोपट रत्नसारकुमारने शरणे जतो रह्यो, कारण तेवा जयस्थानके कोण उजो रहेवा समर्थ होय? पठी विद्याधरराजाए ढोंकारो करीने कहु -“अरे राक! दूर नासी जा, नहिं तो मरी जइश म्हारा जीवितरुप आ हसीने तु खोळामा लइने वेगो ठे अरे निर्लज! अरे निर्जय! तु पोतानु म्हों मने शु देखामे ठे? अरे निर्जय! अरे नि शक! इजुसुधी तु म्हारी आगळ केम वेगो ठे? अरे मूढ! तुं मरणानी इच्छा करतो देखाय ठे ”

पोपट, तिलकमजरी, मोर अने हसी ए चारे ते विद्याधरराजाना रुपने जोइ जय पाम-



तां वतां चकित अह एक बाजुए उजां रखां. पवी कुमारे हसीने कहुं:—“अरे मूढ! तुं अने फोगट शामाटे बीवरावे ठे? बाळकोने त्हारो ज्ञय लागे, बीजाने नहीं. हाथवने ताळीड पा-  
मवाथी बीजां पहीड नासी जाय, परंतु पटहना शब्दथी षण धीठ एवो मढकपोत (होवो)  
ज्ञय नहीं पासे. आ म्हारे शरणे आवेली हंसी हुं तने आपीश नहीं. अरे सुढ! तुं सर्पनी फ  
एा उपरथी मणि लेवानी इद्या करे ठे. आ स्थानथी ऊट नासी जा, नहिं तो त्हारा दस मा  
आहुं दस दिशाना अधिपतिने वळीदान आपीश.” आ वखते रत्नसारकुमारनी सहाय करवा  
माटे मोरनुं रुप त्यजी इह देवतानुं रुप धारण करी चंड्युदेवता विविध प्रकारना शाल्बोने  
विकूर्वते वतो कुजारनी पासे आब्यो. अहा! माणसेने पुन्यथी शुं मथी मळतुं? पवी चंड्यु  
मदेवताए कहुं:—“हे कुमार! तुं निःशंकपणे मरजी प्रमाणे युद्ध कर, हुं तने शस्त्र पुरां पा-  
मीश; तेमज त्हारा शत्रुने चुर्ण करी नांखीश.” देवतानां आवां वचन सांजळी कुमारने व-  
मणो उत्साह थयो.

पवी हंसी तिलकमंजरीने सोंपी, रत्नसारकुमार पोते घोमा उपर चड्यो, ते वखते चंड्यु  
मदेवताए तेना हाथमां धनुष्य आभुं. कुमारे धनुष्यनो टंकार करी सर्वे विधाथरोने चमत्का

र उत्पन्न कर्यो पठी विद्यावरना सुजटोनी साथे यद् यद्यु जेवी रीते मेघनी धारा पद्मे तेवी  
 रीते वाणोनो वरसाद अवा लाग्यो विद्याधरो विद्याना बळथी युद्ध करवा लाग्या प्रने कुमार  
 देवना बळथी युद्ध करवा लाग्यो ठेवट विद्याधरो नासी गया एटले डुरात्मा दरामुखधारी  
 विद्याधरराजा युद्ध करवा उठ्यो तेणे प्रथम वीस हाथथी युद्ध करवा मान्यु प्रने ठेवट विद्याना  
 बळथी हजार हाथ विकूव्या, तेटला हाथथी ते युद्ध करवा लाग्यो पठी कुमारे कुरप्रनामना  
 वाणवढे ते विद्याधरराजाना सर्व शस्त्रो ठेदी नाख्या, एक वाणथी तेनु वनुप्य कापी नाख्यु  
 अने एक वाणथी ते विद्याधरराजाने ठातीमा विधि नाख्यो ठातीमाथी लोही निकळवाने  
 लीधे मुर्घ खाइ ते पृथ्वी उपर पड्यो फरीथी ज्यारे ते सचेत थयो त्यारे उज्जो थइ तेणे  
 विद्याना बळथी पोताना लाखो रुपो विकूव्या, ते रुपोथी प्राकाश जराइ गयु कुमारे ज्या  
 ज्या जोयु त्या त्या विद्याधरराजाना रुपो दीग, तोपण ते जय पाव्यो नही कर्तुं ठे के-  
 “ धीरपुरुषो कल्पते पण कायर अता नथी ” विद्याधरराजा पोताना सर्व रुपथी कुमारने  
 मारवा लाग्यो तोपण रत्नसारकुमारे पोतानु धीरपणु त्यजी दीधु नही. पठी चड्चुरुदेवता  
 कुमारने सकटमा पढेलो जोइ पोते मुद्गर लइ विद्याधर राजाने मारवा उठ्यो. त्या जयकर

रूप धरीने आवता एवा देवताने जोइ विद्याधरपति क्षोत्र पाम्यो, परंतु धीरज राखी देवता ना उपर शस्त्रो फेंकवा लाग्यो; पण जेम वांजणीने औपध निष्फळ आय तेम कुमारना पुण्य श्री अने देवशक्तिश्री शत्रुए फेंकेलां सर्वे शस्त्रो निष्फळ गयां. पढी जेम ईइ वज्रश्री पर्वतने आरे तेम देवताए क्रोध करी सुद्धरवने विद्याधर राजाने मार्यो, तेथी ते बहु पीना पाम्यो, एट लुंज नहीं परंतु तेनी पासेथी बहु रुपिणी विंगेरे विद्याल नाश पामी गइ. “कुमार स्वप्नाव-श्रीज दुःसह ठे, तेमां वळी देवतानी सहाय मळी एटले बाकी शुं?” एम धारी विद्याधर रा-जा नासी गयो. लोको पण कहे ठे के, “जे नासी जाय ते जीवे.” विद्याधर राजाने नासी गयेलो जोइ तेना सुजटो पण नासी गया. कुमार विद्याधरराजानी सांथे युद्ध करतां जे विजय पाम्यो ते सर्व धर्मनुं महात्म्य ठे. कारण ज्यां धर्म त्यां जय होय ठे. न जीति शकाय एवा ज्ञ यंकर शत्रुने जीती पढी रत्नसारकुमार देवतानी सांथे श्री आदिनाथना मंदिरमां आव्यो.

कुमारनां आवां आश्चर्यकारी चरित्रने जोइ मनमां चमत्कार पामेली अने जेना शरीर-नां रुवानां ज्ञां अथां हतां एवी तिलकमंजरी विचार करवा लागी के, “आ कोइ जुवान पु रुषरत्न देखाय ठे, जो ते म्हारो पति आय अने म्हारी बहेन अहिं मने आधी मळे तो म्हारं

म्होडुं पुण्य कहेवाय ”

पठी कुमारे तिलकमजरी पासेथी हंसीने लइ कह्युं के —“हे हसी ! तु कोण तु ? तने विद्याधर राजाए केम पकनी हती ? अने तु मनुष्यनो ज्ञापा शी रीते बोले ठे ? ते सर्व मने कहे तेवारे हसीए कह्यु —हे स्वामी ! जे वन्यु ठे ते सर्व म्हारु चरित्र साजळो.—

वैताल्य पवर्तने विषे रथनूपुर नामनुं नगर ठे, त्यां तरुणीमृगाक नामनो विद्याधर राजा राज्य करे ठे एक दिवस ते विद्याधरराजा कनकपुर उपर थइ जतो हतो, एवामा तेणे हिचका खाती प्रशोकमजरी नामनी राजकन्या दीठी महा रुवत एवी ते कन्याने जोइ ते ना उपर अनुराग धरतो एवो ते विद्याधर राजा तेने हरण करी सवरसेना नामना म्होटा अरण्यमा लाव्यो, त्या तेणे जयजित, अति करुण अने रोती एवी ते कन्याने कह्यु —“हे सुदरी ! तु शामाटे कपे ठे ? अने करुणस्वरथी शामाटे रुवे ठे ? हु कोइ वधीवान नथी, चोर नथी, परस्त्रीने सेवन करनारो नथी, परंतु विद्याधरोनो राजा तु हुं त्हारो सेवक अइने विनंती करु तु के तु सर्व विद्याधरीनुनी स्वामिनी आ ” विद्याधरराजाना आवा वचन साजळी अशोकमजरी विचारवा लागी के, “ धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे ! ” कामाध पुरुषोने कामाग्रिथी बळी

गधेला विवेकवाळा ते पुरुषो जाति, कुळ अने पुरुषार्थने जाणता नथी.” आवी रीते विचार करती एवी अशोकमंजरीए तेने कांइ पण उत्तर दीधो नहीं; ते वखते विद्याधरराजा विचार करवा लाग्यो के, “हमणां एने मातापितानो वियोग धयो ठे तेथी ते बोलती नथी; परंतु पढी ते सर्व म्हारुं कहेलुं करशे.” आम धारी ते विद्याधरराजाए विद्याना बळथी अशोकमंजरीने तापसकुमारी बनावी प्रेमना वचनथी सत्कार करी संतोष पमाफ्या मांफी; परंतु ते सर्व खारीजूमिमां वावेली शेरनीनी पेठे निष्कळ अथुं. तोपण ते विद्याधरराजा अशोकमंजरी उपरथी विराम पास्यो नहीं. कामांध पुरुषमां एवो कोइपण कदाग्रह रहेलो होय ठे.

एक दिवस ते विद्याधरराजा तापसकुमारने सबरसेनानामना अरण्यमां मूकी पोताना नगरने विषे गयो. पाळक ते तापसकुमारे जेटलामां पोतानुं चरित्र तमारा आगळ कहेलुं शरुं कथुं, एवामां ते विद्याधरराजा त्यां आवी कुमारने हरण करी पोताना नगरमां लइ गयो; त्यां तेने तापसकुमारना वेश्यांज सुवर्णथी सुशोभित एवा मंदिरजां राखीने प्रार्थना करवा लाग्यो के:—“हे बाळा! तुं मने जज अने कदाग्रह ठोनी दे, तुं बीजा पुरुषनी साधे बोलो ठे अने हुं त्हारा वश शुं नथी जे म्हारी साधे वात करती नथी? जो तुं म्हारी साधे नहि बोलो

तो हु तने तरवारथी मारी नाखीश ” विद्याधरराजाना याया वचन मान्जळी अशोकमजरी ए धैर्य राखीने कहु —“ हे सत्पुरुष ! साज्जळ वळ अने वळथी राज्यादि मेळवी शकाय ठे, परतु कोइ ठेकाणे वळथी प्रेम मेळवी शकातो नथी, तेमज प्रेम विना कोइ ठेकाणे सवध पण अतो नथी जे पुरुष प्रेम विना प्रार्थना करे ठे, तेनाथी बीजो मूर्ख कोण ? धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे ! ते पुरुषने के जे पुरुष पोताना इठने त्यजी देतो नथी ” अशोकमजरीना या वा वचन साज्जळी विद्याधरराजा बहु क्रोध पाभ्यो अने म्यानमाथी तरवार काढीने कहेण लाग्यो के —अरे पापणी ! तने हु मारी नाखीश तु म्हारी पण निदा करे ठे ? ” तेगरे कन्या ए कहु “अरे डुष्ट पापी ! या अनीष्ट सवधी मरण वधारे सारु ठे, जो तु मने गोमी न दे तो मारी नाख, विचार न कर ” पठी अशोकमजरीना पुन्यवळथी विद्याधरराजा मनमा विचार करवा लाग्यो —“अहा ! मे आ अनार्यपुरुषने योग्य एवु शु काम आरज्यु ? सर्व ठेका णे सरलवृत्तिथी प्रेम उत्पन्न आय ठे, इठथी अतो नथी ” आम धारी तेलो तरवार पाठी म्या- नमा नाखी पठी विद्याना वळथी अशोकमजरीने हसी वनावी सोनाना पाजरामा पूरी, हमेशा मधुरवचनथी तेने सतोप पमारवा लाग्यो.

एक दिवस विद्याधर राजानी स्त्री कमळमालाए पोताना पतिने हंसीनी प्रार्थना करतां दीठी, तेथी ते शंका पामीने विचारवा लागी के, “आ शुं?” पढी कमळमालाए ते वात पोतानी विद्यादेवीने पूढी एटदे विद्यादेवीए सर्व वृतांत तेनी आगळ कद्यो. तेवारे कमळमालाए हंसीने पोतानी शोक्य जाणी पांजरासांथी काढी मूकी. हंसीने तो पोताना पुन्ययोगथी फावतुं मड्युं तेथी ते विद्याधर राजाना ज्ञयथी सवरसेना अरण्य तरफु जवा लागी. रस्तामां ते थाकी जवाथी त्दारा खोळामां आवी पढी.”

हंसी रत्नसारकुमारने कहे ठे के:—हे कुमार! ते हंसी हुं पोते ठुं, म्हारी पाठळ आव्यो ह तो ते विद्याधरराजा हतो के जेने तमे जीत्यो ठे.”

आ सर्व व्रतांत सांजळी तिलकमंजरी विलाप करवा लागी:—“हे बहेन! तुं तापसपणा मां वनने विषे एकली शीरीते रही शकी? अने आ तिर्यंचपणामां शी रीते रहे ठे? निश्चे तें पूर्वजवने विषे पाप कर्थुं हशो. हवे आ त्दहं तिर्यंचपणुं शीरीते दूर अशे? तिलकमंजरी आ प्रमाणे विलाप करती हती, एवामां चंङ्चूरु देवताए पोतानी देवशक्तिथी हंसीने कन्या बना वी. पढी बने बहेनो हर्षथी मळी. आ वखते रत्नसारकुमारे कद्युं. हे तिलकमंजरी! तुं मने

वधामणी शु आपे ठे ते ऊट कहे धर्मने माटे उचित दान करवामा विलब करवो नहीं  
कह्यु ठे के - लचौचित्यादि दानर्णदुहा सूक्तजृतिगृहे ॥

धर्म रागे रिपुछेदे कालक्षेपो न शस्यते ॥

ज्ञावार्थ -लाच देवी, उचितदान आपवु, देवु उत्तारवु, होरु आपवी, ठरावेलो पगार देवो,  
धर्म करवो अने रोग तथा शत्रुनो नाश करवो, एटला कार्यमा वार करवी नहीं परतु  
क्रोधावेशे नदीपुरप्रवेशे पाप कर्मणि ॥

अजीर्णभुक्तौ नीस्थाने काल क्षेप प्रशस्यते ॥

ज्ञावार्थ -क्रोधना जुस्सामा, नदीना पुरमा प्रवेश करवामा, पाप करवामा, अजीर्ण  
उपर खावामा अने जयकरस्थानने विषे जवामा वार करवी

पढी तिलकमजरीए कहु -“हे सत्पुरुष ! उपगारी एवा तमने अमे अमारु सघळुं आ-  
पीए ठीए ” एम कही तेणे कुमारना कठमा मोतीनो द्वार पहेराव्यो कुमारे ते द्वार बहु आ  
दरथी पहेर्यो वळी कमळना पुष्पथी पोपटनी पण पूजा करी. पढी चञ्चुरुदेवताए कहुं -  
“हे रत्नसारकुमार ! दैवे प्रथम आ बन्ने कन्याउ तने आपेली ठे अने हमणा हु पण आपुवु.”



एम कही देवताए बने कन्यानुनो कुमारनी साथे पाणिगृहण कराव्यो. पढी तेणे वीजुं रुप लइ श्री चक्रेश्वरीदेवी पासि जइ प्रथमथी सर्व वात कही, तेथी ते चक्रेश्वरीदेवी पण परिवारसहि त विमानमां बेसी त्यां आव्यां. बहु वरोए तेमने प्रणाम कर्या एटले देवीए तेमने कुळवृद्धिनी आशिष आपी. पढी चक्रेश्वरीदेवीए चोरी रची विवाहनी सर्व सामग्री तैयार करी विधिथी लग्न कर्युं, ते वखते देवीनु मंगळीकगीतो गावा लागी, अने म्होटो विवाहमहोत्सव थ्रयो. पढी श्रीचक्रेश्वरीदेवीए नानाप्रकारनागोखथी सुशोभित एवो सातमाळनो म्हेलवनावी तेमने रहेवा माटे आप्यो, ते म्हेलमां बने स्त्रीनुसहित रत्नसारकुमार विषयसुख भोगवतो सुखे रहेवा लाग्यो.

हवे श्री चक्रेश्वरीदेवीनी आज्ञाथी चंड्युमदेवताए कनकपुरमां जइ कनकध्वजराजाने पुत्रीनुनी अने जमाइनी वधामणी आपी एटले कनकध्वजराजा इर्ष पामी पुत्रीनुना स्नेहने लीधे मंत्री, सामंत, साहुकार विगेरेसहित म्होटी सेनाने साथे लइ श्रान्ना दिवसमां त्यां आवी पहेंव्यो; तेवारे कन्यानु अने पोपटसहित रत्नसारकुमारे सामा जइ तेमने प्रणाम कर्यो. कनकध्वजराजा रत्नसारकुमारने जोइ बहु हर्ष पाभ्यो. पढी कुमारे देवीना प्रसादथी राजानी भोजन विगेरेथी बहु प्रक्ति करी, तेथी राजा बहु संतोष पाभ्यो अने कुमारने कहेवा लाग्यो

के—“हे म्होटा जाग्यवत ! अमारा नगरने विषे प्रावो प्रमने कृतार्थे करो ” पठी रत्नसार कुमार कनकध्वजराजानी साथे तेना नगरे आव्यो, त्या राजाए म्होटा उत्तमप्री कुमारने नगरमा प्रवेश कराव्यो, पठी कुमार त्या राजाए आपेला महेलमा वने खीजनी साथे सुख जोगववा लाग्यो पोपट पण सोनाना पाजरामा सुखे रहेवा लाग्यो एवी रीते पुन्यना प्रसादप्री नाना प्रकारना सुखो जोगवता रत्नसारकुमारना दिवसो सुखमा जवा लाग्या

एक दिवस रत्नसारकुमार रात्रीए सुखे सूतो इतो, एवामा वारणाज वध उता दिव्यरुपधारी, लुगना अने घरेणाथी सुशोभित शरीरवाळो तेमज चोरी करवामा चतुर एवो कोइएक पुरुष हाथमा तरवार लइ क्रोधप्री त्या आव्यो ते पुरुष जेटलामां उनी रीते अदर नरुमामा आव्यो, तेटलामा कुमार जागी गयो कारण उत्तमपुरुषोने निडा थोनी होय वे पठी “आ कोण वे ? अने म्हारा महेलमा शामाटे आव्यो वे ? ” इत्यादि विचार करे वे, एवामा ते पुरुषे क्रोधप्री राता नेत्र करीने कह्यु के, “अरे कुमार ! जो तु वीर वे तो सावधान था, अने म्हारी साथे युद्ध कर अरे ! तु वेतो जातनो वाणीज, तो पठी त्हारु केटलु वळ होय ? धूतारा शियाळनु वळ सिद्ध केटला दिवस सदन करे ? ” अर प्रमाणे कहेतो एवो ते पुरुष पोपटसद्धि

तं पांजरुं लइ पावो वड्यो. आ वखते कुमार म्यानमांथ्री तरवार काढी तेनी पाठळ दोड्यो, आगळ ते पुरुष अने पाठळ रतनसारकुमार. एम वने जणानु एक वीजा सामे नजर राखी केटलांक घरो उल्लंघी गया. कुमार तेनी पाठळ पाठळ बहु दूर गयो अने जेटलामां ते पुरुषने चोरनी पेठे पकरवा जाय ठे तेटलामां ते पुरुष आकाशमां उड्यो. कुमारे तेने के टलेक दूर जतां सुधी जायो, परंतु पठी ते देखायो नही; तेथ्री चित्तमां विस्मय पामी विचार करवा लाग्यो के:—“आ कोइ पण म्हारो शत्रु देखाय ठे, गमे तो ते विद्याधर, देव, दानव के झूत होय; परंतु ते म्हारा राजपोपटने लइ गयो. अरे वीर धीर पोपट! त्हांरुं शुं अयुं? तुं क्यां गयो? त्हारा विना म्हारी शी गति अशे!” आवी रीते ते रत्नसार विलाप करवा ला-  
म्यो. वळी तेले चिंतव्युं के, “अरे जीव! तुं दुःख न धर, दुःख धरवाथ्री तने शुं अवानुं ठे? खेव करवाथ्री पोपट आवशे नही, चाल बीजे कोइ ठेकाले शोध करुं, वखते पोपट मळी आ वे, पोपटने लइनेज पावो वळीश, तेना विना क्यारे पण पावो वळनार नथ्री.” आवी रीते निश्चय करी आम तेम जमतो कुमार पोपटनी शोध करवा लाग्यो, परंतु तेले कोइ ठेकाले पोपटने दीवो नही; केमके आकाशमां गयेली वस्तु पृथ्वी उपर शोधवाथ्री शी रीते मळी

शके ? तोपण “कोइपण ठेकाणे पोपटनी खबर मळशे” एवी आशाथी रत्नसारकुमार आखो दिवस सर्व ठेकाणे जन्म्यो. सध्या वखते तेणे गढ, पोळ अने ध्वजानुवाळा मणिमय धरोथी सुशोजित नगर दीवु, ते नगरनी शोजा जोइ चित्तमा चमत्कार पामेलो रत्नसारकुमार नगर पासे आवी शोजा जोवा लाग्यो पवी जेटलामा दरवाजानी अदर पेसवा लाग्यो, तेटलामा गढ उपर वेठेली एक सारिका (मेना) ए कहु — “हे कुमार ! तु नगरमा न जा” तेवारे कुमारे मनमा विस्मय पामीने कहु “हे सारिका ! नगरमा पेसता एवा मने तु शा माटे ना पामे ठे ?” त्यारे सारिकाए कहुं “हे सत्पुरुष ! जो तु सुख इच्छतो होय तो आ नगर ने विषे न पेसीश तु एम न जाणीश जे आ मने फोगट ना पामे ठे, पण हु तने त्दारा हित माटे नगरमा पेसवानी ना पामुं तुं. कारण के उत्तम प्राणीनु हेतु विना कहेता नथी. जो तु कारण साज्जळवानी इच्छा करतो होय तो साज्जळ —

आ रत्नपुरनामनुं नगर ठे, एमा पुरदरनामनो राजा उत्तमप्रकारे प्रजानु पालन करतो ठतो राज्य करतो हतो ते वखते नाना प्रकारना वेशने धारण करनारो कोइ चोर ते नगरमा हमेशा चोरी करतो अने धनवत माणसोना घरमा खातर पाणी बहु बन लइ जतो, परतु

नगरना रक्षकलोको ते चोरने पकरवा शक्तिवंत थता नहीं.

एक दिवस सर्वे महाजनलोको एकठा अइ राजानी पासे आवी विनंती करवा लाग्या के:—“हे राजन्! एक चोरे आवीने सर्वे नगरमां वारंवार खातर पानी अमने निर्धन करी नांख्या ठे.” महाजनलोकोनां आवां वचन सांझळो क्रोध पामेला राजाए कोटवाळने बोला वीने कह्युं के, “अरे रक्षक! तुं रक्षण करतां ठतां चोर नगरीमां खातर केम पामे ठे?” त्यारे रक्षके कह्युं:—“हे राजन्! म्होटा रोगनी पेठे आ चोर असाध्य ठे, अर्थात् पकनी शकाय ते वो नथी, अने पकरवानो कोइ उपाय सफल थतो नथी; तेथी ए असाध्यचोरने पकरवा हुं समर्थ नथी, माटे जेम आपने योग्य लागे तेम करो.”

पठी राजा हाथमां तरवार लइ चोरने शोधी काढवा निकळ्यो. एक दिवस तेणे खातर पानी धननी गांसनी लइ जता एवा चोरने दीगो, तेवारे राजा तेनी पाळ दोड्यो. चोर आ गळ अने राजा पाळ एम दोरुतां दोरुतां चोर राजानी सरत भुलवी एक उधानमां पेसी ग यो; त्यां कोइएक सूतेला तापस पासे धननी गांसनी सूकी क्यांइ नासी गयो. पठी राजा उ द्यानमां आव्यो तो तेणे सूतेला पुरुषनी पासे धननी गांसनी जोइ, तेथी “निश्चे आ तापस

वेशधारी चोरे सर्व नगरने लुटी लीधु ठे अने अत्यारे कपटानिज्ञाथी सूतो ठे ” एम धारी राजाए तेने कह्यु “अरे दुष्ट पापी चोर ! तें तापसनो वेश धारण करी म्हारा सर्वनगरने लुटी लीधु ठे अने अत्यारे कपटानिज्ञाथी सूतो ठे ? हमणा हु तने दीर्घनिज्ञा (मरण) आपु तु ” एम कही ते तापसने पोताना सुजटो पासे बधावी कारणविना निर्दयराजाए तेने सवारे मारी नाखवानो कोटवाळने हुकम दीधो बीजे दिवसे कोटवाळे ते तापसने माथु मुन्गारी, गधेरु चन्नावीने आखा नगरमा फेरव्यो अने पठी शूळी उपर चन्नाव्यो तापस मृत्यु पामी दुष्ट राक्षस थयो पठी क्रोध पामेला ते राक्षसे राजाने मारी नाखयो, अने नगरना सर्वे लोकोने काढी मूक्या राजना अविचारी कार्यथी आ प्रजा पीना पामेठे, इजुपण जे पुरुष अत पुरमा जायतेने ते राक्षस मारी नाखे ठे कारण अत पुरमा पेठेला पुरुषने कोण सहन करे ? ”

आ कारणथी हे रत्नसारकुमार ! हु तने नगरमा जवानी ना पासु तु, केमके कदापी राक्षस तने मारी नाखे तो हु तने जोइ शकु नही ”

पठी रत्नसारकुमार मेनानी वचनचातुरी साज्जळी बहु विस्मय पामीने वोळ्यो — “हे सा रिका ! ते राक्षसनो मने जरा पण ज्ञय नथी ” एम कहीने ते कुमार राक्षसना वळने जाण-

वानी इच्छाथी जाणे रणभूमिमां पैसेतो होयनी! तेम नगरमां पेठो. ते नगरमां तेंणे कोइ ठे-  
 काणे चंदननां लाकणांनीं जरेलीं डुकानो दीठी, कोइ ठेकाणे सोनना ढगला दीठा, कोइ ठेका  
 णे कपुरना ढगला, कोइ ठेकाणे सोपारी अने नाळीयेरना ढगला जोया, कोइ ठेकाणे पकवा  
 नथी जरेली कंदोइनी डुकानो जोइ, अने कोइ ठेकाणे सुगंधी करीयाणाथी जरपुर गांधीनी  
 डुकानो दीठी. आ प्रमाणे बहु वस्तुजथी जरपुर एवी ते नगरी जोइ, पण तेसां कोइ माणस  
 जोवामां आव्युं नहीं. अनुक्रमे नगरने जोतो ते रत्नसारकुमार राजमंदिरमां गयो, त्यां  
 एक सात माळनो महेल हतो ते महेलमां पेठो अने अनुक्रमे सातमामाळ उपर गयो; त्यां तेंणे  
 नानाप्रकारना मणि विंगेर रत्नोथी सुशोभित एवी एक शय्या जोइ. पठी ते शय्यामां ते कुमार  
 संतोष पामीने निर्जयपणे सूतो अने पोताना घरनी पेठे निःशंकपणे गाढनिंझाथी बंधी गयो.

हवे माणसना पगलांनीं हालचाल जोइ बहु क्रोध पामेलो राक्स त्यां आब्बो अने कुमा  
 रने सुखे सुतेलो जोइ विचार करवा लाग्यो के:—“जे स्थानके जवानी वात भाणसोना ध्या  
 नमां पण न आवे ते स्थानके आ कोइ धिठ पुरुष आवीने सूइ रह्यो ठे. आ म्हारा शत्रुने हुं  
 कया मारथी मारुं? फळ तोरुवानी पेठे एना माथाने तोम्ही नाखुं! के एने नखोवमे चीरी नाखुं!

गदाथी चूर्ण करी नाखु ! के म्होटी ठरीवने ककमे ककमा करी नाखु ! प्रा डुरात्माने धगधग ता अग्रिमा फेकी दन ! दमानी पेठे प्राकाशमा उठाली दन ! के नपानीने समुद्रमा फेंकी दन ! अजगरनी पेठे गळी जान ! के म्हारे घरे आवीने सुखे सूतेला परुणाने न मारु ! केमके घरे आवेला शत्रुने पण मारवो नही कह्यु ठे के.-

आगतस्य निजगेहमप्यरे गौरवं विदधते महाधिय ॥

मानमात्मसदनमुपेयुपे नार्गवाय गुरुवृत्ता ददौ ॥

ज्ञावार्थ - बुद्धित पुरुषो पोताने घरे आवेला शत्रुनी पण परोणागत करे ठे जुन शुक्र गुरुनो शत्रु ठे अने मीनराशि ए गुरुनु स्वग्रह ठे, एम वता पण ज्यारे शुक्र मीनराशि ए आवे ठे त्यारे गुरु तेने उच्चस्थान आपे ठे

माटे ज्यासुधी ए पोतानी मेळे न जागे त्यासुधी हु तेने काइपण नहि करु, पठी जे योग्य लागशे ते करीश " आ प्रमाणे विचार करी राक्षस बहार गयो अने शोनीवारे बहु नूतोने साथे लइ पाठो त्या आव्यो तोपण कुमार सूतो हतो, तेने जोइ राक्षसे कह्यु - " अरे निर्जय ! निर्बुधि ! निर्लज्ज ! तु म्हारा घरथी ऊट बहार जा ! नहि तो म्हारी साथे युद्ध कर " राक्ष-



सनां आवां वचन सांजळी कुमारे जागीने कहेतुं:—“अरे राक्षसराज! तुं म्हारी निंझनो जंग केम करे ठे? तुं म्हारी निंझनो जंग करीश तो त्हारी निंझनो पण जंग थरो. कहेतुं ठे के:—  
धर्मनिंदा पंक्तिभेदी, निशब्देदी निरर्थकम् ॥ कथा जंगी वृथापापी पंचेतेऽत्यंतपापिनः ॥

भावार्थ:—धर्मनी निंदा करनारो, पंक्तिनो भेद करनारो, वगर कारणे निंझनो जंग कर नारो, कथानो जंग करनारो अने प्रयोजन विना पाप करनारो ए पांच महापापी कहेवायठे.  
माटे तुं ताजा धीनी साश्रे ठंमुं पाणी लइ म्हारा पगने मशळ के जेश्री मने ऊट फरी निंझ आवे.” तेवारे राक्षस विचारवा लाग्यो:—“जगत्मां आ पुरुष कांइ अद्भुत चरित्रवा लो देखाय ठे, धर्णी आश्चर्यनी वात ठे के ए म्हारी पासे पोताना पगनां तळीयां मशळाववा नी इबा करे ठे. आ वात सिंह पासे हरिण पोताना पगनां तळीयां मशळाववानी इबा करे तेवी ठे. अहो! शुं एतुं साहसिकपणुं! अहो! शुं एतुं धीबाइपणुं! अने केतुं गंभीरपणुं! वधारे विचार करवाथ्री शुं? चाल एक बखत तेतुं कहेतुं करूं.”

आवी रीते विचार करी राक्षसे सुगंधीदार ताजा धीनी साश्रे पाणी लइ कुमारना पण मशळ्या. अहो! जे वस्तु कोइपण ठेकाणे देखाती नथी, संजळाती नथी अने मेळवी शका-

ती नथी, ते वस्तु पुन्यना प्रसादथी मळी शके ठे पठी चाकरनी पेठे पोताना पगना तळी-  
याने मशळता एवा राक्षसने जोइ रत्नसारे नगीने कहु -“हे देव ! मे माणसजातिए तने हु  
कम कर्यो ठे, ते त्हारे मनमा दया लावी माफ करवो हु त्हारी जक्तिथी बहु सतोप पाम्योवु,  
माटे वरदान माग जे त्हारु डुप्कर काम दशे ते पण हुं करीश ” कुमारना आवा वचन सा  
जळी राक्षस विस्मय पाथी मनमा विचार करवा लाग्यो -“अन्नो ! आतो विपरीत थयु ! जे  
मने देवताने ए माणसजाति प्रसन्न थयो, एटलुज नहि पण म्हाराथी न वनी शके एवु का-  
र्य करवानी ते इच्छा करे ठे आ वात कल्पवृक्ष लेवक पासेथी इच्छितवस्तु मेळववानी इच्छा  
करे तेवी वनी ठे ए माणसजाति मने देवताने शु आपी शकशे ? माणसनी पासे देवताने  
प्रार्थना करवायोग्य कइ वस्तु द्योय ठे ? तोपण तेनी पासेथी कइपण मागुं ” आवी रीते वि  
चार करी राक्षसे मधुरवचनथी कहु -“जे वीजाने इच्छितवस्तु आपे ते पुरुष त्रणलोकमा  
डुर्लभ ठे, अने याचना करनार माणसना सर्वे सदगुणो याचना करवाथी नाश पामे ठे.

कहु ठे के -अधुर्वूली तृण तस्या स्तृणाचूर्णं तनोऽनिल ॥

ततोऽपि याचकस्तस्मादपि याचकवचक ॥

आवार्थः—सौथी हलकी धूळ ठे, तेथी हलकुं तृण ठे, तेथी हलकुं रु अने तेथी हलको प वन ठे; ए पवनथी हलको याचक अने तेथी पण याचकने उगतारी हलको जाणवो. वळी

परपत्थणापवन्नं माजणणि जणेषुएरि संपुत्तं ॥

मा उअरे विधरिज्ज सुपत्थि अन्नंगो कत्तु जेण ॥

आवार्थः—ह मात ! बीजा पासै याचना करवा जाय एवा पुत्रने तुं जन्म आपीश नहीं, तेमज याचकनी प्रार्थनानो जंग करनारा पुत्रने तुं उदरमां धारण करीश पण नहीं.

माटे हे कुमार ! जो तुं म्हारी याचनानो जंग न करे तो हुं त्हारी पासै याचना करूं." ते वारे कुमारे कहुं:—हे राक्षसराज ! म्हारी पासैथी जे कार्य सिद्धथाय तेवुं होय ते कहे." त्यारे राक्षसे कहुं, "जो एम ठे तो सांन्नळ. तुं आ नगरीनो राजा था, हुं तने योग्य जाणी राज्य आ पुं तुं; माटे तुं त्हारी मरजी प्रमाणे राज्यसुख जोगव. हुं सेवकनी पेंठे तने दिव्यजोग अने दिव्यसमृद्धि आपीश; तेमज निरंतर त्हारी सेवा करीश; सर्वे राजानु त्हारे वश अइने रहेशे; माटे तुं आ एकवत्र राज्य पोताना कवजामां ले." पठी रत्नसारकुमार पोताना चित्तमां विचार करवा लाग्यो के, "आ राक्षसराजा अने राज्य आपे ठे, राज्य बहु पुण्यना योग्यथी म-

ठे ठे, परतु ज्यारे में पूर्वे परिग्रहपरिमाणव्रत लीधु त्यारे राज्य ग्रहण करवानो नियम ली-  
 धो ठे हवे हु शु करु? आतो म्होट्टु विपमसकट आवी पन्थु एक तरफथी कबुता करेलु व  
 चन जाय ठे अने बीजी तरफथी व्रत जग आय ठे हा दैव! हवे शु करु? म्होटा विपमसं-  
 कटमा आवी पड्योठु " आवी रीते विचार करी रत्नसारकुमारे कहु - "हे देव! बीजी माग  
 णी कर कारण राज्य लेगानो म्हारे नियम ठे, तो ते लेवाथी म्हारा नियमनो जग आय ठे  
 अने व्रतनो जग थयो तोपठी वाकी रह्यु शु? जेनाथी व्रतनो जग आय एवी सरळता शा का  
 मनी? जेनाथी कान तूटी जाय एवु सोनु शा कामनु? " त्यारे राक्षसे कहु "आ शरीरमा  
 लोत्त, लज्जा, दाक्षिण्य विगेरे सर्व रह्यु ठे उत्तमपुरुषो जे कबुल करेलु होय तेने माटे जी-  
 वितने पण त्यजी दे ठे " पठी कुमारे कहु "हे राक्षसराज! ते योग्य कहु ठे, परतु मे गुरु  
 पासे नियम लीधो ठे के, "पापनु स्थान अने अनर्थकारी एवा राज्यने हु नदि धारण करु,  
 केमके लीधेला नियमनी विराधना करवाथी म्होट्टु डु ख आय ठे माटे हे महाजाग! जेथी  
 म्हारो नियम न तूटे एवु डुप्कर काम कहे, के ते पण हु करीश " तेवारे राक्षसे कहु "अरे  
 तें म्हारी प्रथमनी मागणी फोगट करी अने हवे बीजी मागणी करवानु कहे ठे! अरे मूढ!

तुं पोताना उपरज कोप पामेलो देखाय ठे. क्रोध विंगेरेशी जे जीवहिंसा कराय अथवा युद्ध कराय तेमां पाप लागे; परंतु देवताए आपेलुं राज्य लेवुं एमां ते पाप शानुं होय? अरे मूढ! हुं तने राज्य आपुं तुं बततां तुं शामाटे उत्साह नथी पामतो? सुगंधी घी पातांशामाटे “बुबु” एवो शब्द बोड्या करे ठे? अरे मूढ! तुं म्हारा म्हेलमां आवी म्हारी शय्यामां सुखे सूइ रह्यो, तें त्द्वारा पगनां तळीयां म्हारी पासे मशालाव्यां अने हवे म्हारुं कहेलुं हितकारीवचन मानतो नथी तो पवी जो तेनुं फळ.” एम कही कुमारने हाथमां पकनी राक्षसे आकाशमां उगड्यो, त्यांथी क्रोध पामेला राक्षसे तेने समुद्रमां फेंक्यो, कुमार समुद्रमां पनी पाताळमां पेंसी गयो अने त्यांथी पागे पाणीनी उपर आव्यो एटले राक्षसे तेने बहार काढीने कथुं:- “अरे मूढ! तुं पोताना कदाग्रहथी शामाटे फोगट मृत्यु पामे ठे? हुं तने राज्यसंपत्ति आपुं तुं बततां शामाटे नथी लेतो? जो के हुं देवता तुं तोपण त्द्वारुं कहेलुं निंदित काम करीश. अरे मूढ! म्हारा कहेला सारा कार्येने पण तुं माणसजाति बततां नथी करतो? अरे! तुं राज्य ले, नहिं तो धोबीनी पेठे म्होटी शीला उपर पगानी पगानी तेने मारी नांखीश.” एम कही राक्षस कुमारने पकनी पगरुवा माटे शीला पासे लड गयो, अने कथुं. “अरे सुखे! तुं म्हारुं

कहें मान्य अने फोगट मृत्यु न पाम ” त्यारे कुमारे कह्यु. “अरे राकस! तने जे रुचे ते कर, तु ए वावतमा मने फोगट शामाटे पूठ्या करे ठे?” कुमारना प्रावा वचन साजळी राकस बहु प्रसन्न थयो, अने पोतानु कृत्रिमराकसरुप त्यजी दइ कोइ देवतारुपे प्रगट थयो, पठी जळ अथवा स्थळमा उत्पन्न थएला पुष्पोनी कुमार उपर वरसाद वरसावतो ठतो जयजय शब्द करी कुमारनी पासे आवीने आ प्रमाणे कहेवा लाग्यो —

हे कुमार! तने धन्य ठे, त्हारा सरखा उत्तमपुरुषोत्थीज आ पृथ्वी रत्नगर्जा कहेयाय ठे. हे सत्पुरुष! त्हारी धर्मने विपे आवी दृढता ठे ते बहु सारु ठे इन्द्रा सेनापति हरिणगमेपी देवताए देवोनी अने म्हारी पासे त्हारी प्रशसा करी, तेथी सर्वे देवतानु विस्मय पाम्या, एवा मा सौधर्मदेवलोक अने इज्ञानदेवलोकने विपे नवा इज्ञे उत्पन्न थया, ते बन्नेमा एक विमानने माटे परस्पर बहु क्लेश थयो वत्रीशलाख विमान सौधर्मदेवलोकमा प्रने अठ्ठावीशलाख विमान इज्ञानदेवलोकमा ठे धिक्कार ठे! आटला विमान ठता तेमणे क्लेश कयो लोचने वश थएला चिन्तगळा ते इज्ञेए परस्पर बहुवार युद्ध कया जो के माणसो परस्पर लढता होय तो तेमने बीजा माणसो वारे, देवता युद्ध करता होय तो बीजा देवता वारे, परंतु ज्यारे इज्ञे

पोते युद्ध करवा लाग्या तो पत्नी तेमने कोण वारे? बन्ने इंझेने युद्ध करतां बहु काळ गयो. एक दिवस बृद्ध देवताउए कह्युं:—“माणवकस्थंजने विषे जिनप्रतिमानी दाढा ठे, तेना पाणी श्री म्होटा दोषो, म्होटा रोगो अने म्होटा वैरो समाइ जाय ठे.” आबी रीते विचार करी बृद्ध देवताए ते जिनराजनी दाढाना पाणीश्री बन्ने इंझेने अन्निषेक कर्यो, तेथी ते बन्ने इंझेए परस्पर वैर त्यजी दीधुं; पत्नी ते बन्ने इंझेने तेमना प्रधानदेवताए पूर्वनी व्यवस्था कही. ते आ प्रमाणे:—“दक्षिणदिशामां जे विमानो ठे ते संघळां सौधमैइनां ठे, तेमज उत्तरदिशांमां जे विमानो ठे ते संघळां इशानैइनां ठे, पूर्व अने पश्चिमदिशामां गोळाकार जे त्तर विमान ठे, ते सर्व सौधमैइनां ठे अने तेज पूर्व अने पश्चिमदिशामां जे त्रय खुणावाळां अने चार खुणावाळां विमानो ठे तेमां अर्धी सौधमैइनां ठे अने अर्धी इशानैइनां ठे. सनत्कुमार अने माहेंइवैवलोकमां पण एज अनुक्रम ठे.”

प्रधानदेवोनां आवां वचन सांजळी बन्ने इंझे एक बीजा उपरनां वेर त्यजी दइ परस्पर प्रीतिवाळा थया. पत्नी चंइशेखरदेवताए हरिलीगमेषी देवताने पुढ्युं के:—“कोइ एवो माण स ठे के लोजने वश न थाय. जो के देवताउ पण लोजना वंशथी परस्पर युद्ध करे ठे तो पत्नी

बीजानुनी तो शी वात? ” तेवारे हरिणीगमेपी देवताए कह्युं —“ जाइ! तुं कहे ठे ते वात खरी ठे, परतु सर्व वस्तुना विषयने विषे लोचन होतो नथी लोचनना सबधमा इडाणीने विषे पण कोचन न पामे तेवा माणसो होय ठे हमणा वसुसारशेठनो पुत्र रत्नसारनामे कुमार ठे ते देवतानुए आपेला राज्यने पण लेतो नथी, जो के सर्व जीवो लोचनरुप पुरमा वूनी जाय ठे तोपण ते निर्लोचन चित्तवाळो ठे ” हे महाजाग रत्नसारकुमार! हरिणीगमेपी देवताना आवा वचन साजळी तेने चद्रशेखरदेवता नहि मानतो ठतो त्हारी परिक्रा करवा माटे अ-दि आव्यो, जेणे प्रथम पोतानु राक्षस सरखु रूप वनावी एक शून्यनगर प्रगट कर्युं, सारिका वनावी, त्हारा पोपटसहित पाजराने लइ गयो, ठेवट तने समुझमा फेंकी दीधो ए विगेरे बीजी पण बहु कदर्थना तने करी, ते पोते हु चद्रशेखरदेवता तु. हे महाजाग! ते म्हारा डुष्ट आचरणनी तु कृमा कर, मने काइपण आज्ञा आप, अने तुं पोते म्हारी पासेथी काइ वर-दान माग कारणके देवतानु दर्शन निष्फळ न होय ” तेवारे रत्नसारकुमारे कह्युं —“ हे सुरे श्वर! म्हारे जिमधर्मना प्रसादथी सर्व ठे, त्हारी पासेथी काइपण इच्छतो नथी, तोपण त्हारे नदीश्वरतीर्थनी यात्रा करवी ” पठी चद्रशेखरदेवताए “ बहु सारु ” एम कही तेने पोपटस-



हित पांजरुं आपी कनकपुरनगरमां पहुँचाड्यो. त्यां कनकध्वजराजानी आगळ तेनां वखां-  
ण करी, तेने बहु मान आपी देवता पोताने स्थाने गयो.

पढी रत्नसारकुमार पोताना ससरा कनकध्वजराजानी रजा लइ बने खी अने सासंत त  
आ मंत्री विंगेरे सहित पोतानी नगरी तरफ चाड्यो, मार्गमां ठेकाणे ठेकाणे अनेक राजाने-  
अी सत्कार करातो ते केटलेक दिवसे पोतानी रत्नविशाळानगरीए आवी पहुँच्यो; ते वखते  
तेमी म्होटी समृद्धिनो विस्तार जोइ राजा समरसिंह, वसुसारशेठ विंगेर बहु लोकोसहित  
सामो जइ म्होटा भहोत्सवथी तेने नगरमां तेनी लाव्यो. पढी पोपटे राजा विंगेरे सर्वे लोक  
नी पासे रत्नसारकुमारनुं सर्वे चरित्र कथुं, ते सांजळी सर्वे लोको चमत्कार पाभ्या अने कुमार  
नां वखाण करवा लाग्या. पढी रत्नसारकुमार सुखे रहीने आलोकसंबंधी जोग जोगववा लाग्यो.

एक दिवस ते नगरना सुधानमां श्रीधर्मसूरि समवसया, त्यां रत्नसार विंगेरे सर्वे लोको वंद-  
ना करवा गया, राजा पण वंदना माटे त्यां गयो, सर्वे लोको योग्यस्थानके वेठा एटले आचार्ये  
धर्मदेशना आपी, देशना पुरी अया पढी राजाए गुरुने पूठ्युं:—“हे जगवन्! आ रत्नसारना पूर्व  
जवनी वात कहो, एणे पूर्वजवे शुं पुन्य कथुं ठे.” तेवारे चार ज्ञानना धारणहार गुरुए कथुं:—

आ जतरक्षेत्रमा राजपुरनामे नगर थे, त्या जितशत्रुनामनो राजा राज्य करतो इतो, तेने श्रीसारनामनो कुमार इतो, ते कुमारने त्रण मित्रो इता एक कृत्रियनो पुत्र, वीजो प्रधाननो पुत्र अने वीजो शेठनो पुत्र आ चारे मित्रोमा परस्पर बहु खेद इतो

एक दिवस राणीना घरमा खातर पामीने धन लइ जता एवा चोरने कोटवाळे पकमीने राजानी पासे उन्नो राखयो, राजाए तेने मारी नाखयानी आझा आपी, पठी कोटवाळ चोरने शूळी देगाने ठेकाणे लइने जतो इतो, एवामा श्रीसारकुमारे तेने जोयो कुमारना पूठवा उपरथी कोटवाळे सर्व बात जाहेर करी पठी श्रीसारकुमारे कह्यु -“म्हारी मस्ताना धनने चोरी जनारा ए चोरने हु पोते शिक्षा करीश” एम कही कोटवाळ पासेथी चोरने पाते लइ गाम चहार गयो, त्या कुमारे चोरने चोरी न करवाना सोगन डइ ठानी रीति बोमी मेळ्यो अहो! म्होटा पुरुषोने गुनेगार उपर पण दया होय-ठे पण सर्वेमाणसोने पाच शत्रु अने पाच मित्रो होय थे, तेथी कोइ पुरुषे राजा पासे जइ चोरने बोमी मेळ्यानी बात कही, एट ले राजाए कुमारने बोलावी तिरस्कार करीने कह्यु के -“अरे! ते म्हारी आझानो जग कयो? राजाना आजा तिरस्कारथी श्रीसारकुमार बहु खेद पामी नगरमाथी चाल्यो गयो कारण

मानवंत पुरुषने मानहानि प्राणहानि करतां वधारे लागे ठे. श्रीसारकुमारनी साथे तेना त्रण मित्रो पण चाळ्या गया. कह्युं ठे केः-

जानीयात् प्रेक्षणे नृत्यान्, वांधवान् व्यसनागमे ॥

मित्रमापदि काले च, नार्यां च विप्रवक्ष्ये ॥

नावार्थः-कांइ काम पदे त्यारे चाकरोनी खबर पदे ठे, दुःख आवि वंधुजनी खबर पदे ठे, आपत्तिकाले मित्रनी परीक्षा थाय ठे अने विप्रवनो नाश थये स्त्रीनी परीक्षा थाय ठे.

हवे चारे मित्रो सार्थनी साथे परदेश जाता हता, एवामां तेज एक म्होटा अरण्यमां भुला पड्या, तेथी त्रण दिवस नटकी चोथे दिवसे तेज कोइ गाममां आब्या; त्यां रसोइ करीने जेटलामां तेज जमवा वेग तेटलामां कोइएक जिनकळपी मुनि त्यां वडोरवा माटे आब्या. पवी नडकप्रकृतीवाळा राजपुत्रे चफता परिणामथी मुनिने दान आपी बहु जोगकर्म उपाज्युं, ते वखते प्रधानपुत्रे अने शैवपुत्रे ते दाननी अनुमोदना करी; परंतु कत्रीपुत्रे तो हीन पुन्यने लीधे एम कह्युं के, “अरे! अमने मुख लागी ठे माटे अमारा माटे कांइ राखजो.” आवी रीते कह्नीने तेणे दानांतरायकर्मथी जोगांतरायकर्म वांध्युं.

पठी जितशत्रुराजाए चारेने पाठा बोलावी श्रीसारने राज्य, प्रधानपुत्रने प्रधानपद, शैठ-  
ना पुत्रने शैठपद अने कृत्रीपुत्रने सेनापतिपणु आप्युं पठी चारे जणानु पौतपाताना पदने  
जोगवी अनुक्रमे मृत्यु पामीने श्रीसार रत्नसार श्रयो, मत्रीनो पुत्र अने शैठनो पुत्र ए वने  
जणा रत्नसारनी आ वने स्त्रीनु अइ अने कृत्रीपुत्र दानातरायकर्मने लीधे पोपट श्रयो रत्नसा  
रे पाठला जवमा जे चोरने ठोमाव्यो हतो, ते तापसव्रत लइ मृत्यु पामी चड्चूनामे देवता  
श्रयो, तेणे रत्नसारनी सहाय्य करी ”

आ प्रमाणे रत्नसारनुं पूर्वज्वनु चरित्र सांजळी राजा आदि सर्व लोको आदरथी सुपात्र  
दानने विपे यत्नथी आदर करवा लाग्या अने जिनधर्मने विपे सावधान थया रत्नसारकुमार  
पण पूर्वज्वना पुन्यने लीधे वने स्त्रीनुसहित विविधप्रकारना जोग जोगववा लाग्यो, तेमज  
धर्मकार्य पण करवा लाग्यो, तेणे स्थयात्रा अने तीर्थयात्रा करी, सोनाना तेमज रुपाना  
जिनत्रिव करावीने प्रतिष्ठा करवापूर्वक जिनशासननी प्रजावना करी तेना सगथी तेनी वने  
स्त्रीनु पण धर्मकार्य करवा लागी पठी ते रत्नसारकुमार पणितमरणथी मृत्यु पामी अच्युत  
देवलोकने विपे देवता श्रयो, त्याथी चवी महात्रिदेहकृत्रमा उत्पन्न अइ अने जिनधर्मनु आरा  
धन करी सिद्धिपद पामशे ॥ इति रत्नसारकुमारनी कथा ॥

(श्री महावीरप्रभु कामदेवादिश्रावकोने कहे ठे के):—“हे प्रव्यजनो ! तमे मुनिदानिना प्रभावने अने परिग्रहपरिमाणे उपर रत्नसारकुमारना इष्टाने सांज्ञळी ते व्रत उपर आंदर करो.” जिनराजना मुखश्री आ प्रमाणे धर्मउपदेश सांज्ञळी कामदेवश्रावके आणंदश्रावकनी पेठे श्रावकधर्म आदर्यो. त्यारपठी तेषे धरे जइ पोतानी स्त्री जइने धर्मप्राप्तिनी बात कही. जइए पए शिवानंदानी पेठे धर्म आदर्यो. पठी जिनराजे कहेलो श्रावकधर्म पाळतां चौदवर्ष गयां. पंदरमा वर्षते विषे कामदेवश्रावके विचार्युं के, “आदला वर्षसुधीमें फक्त कुटुंबनु पालन कर्युं ठे, तो हवे अगीयारपदिमा धारण करूं तो साहं.” आबी रीते मतमां विचार करी पोताना कुटुंबीलोकोंने बोलावी अज्ञान, पान, खादिम, स्वादिम विगरे भोजनश्री संतोषपमानी पूब्युं:—“हे महानुभावो ! जो तमे आज्ञा आपो तो हुं म्हारा म्होटा पुत्रने घरनो जार सौंपी अगीयारपदिमा वहुं.” पठी कुटुंबीलोकोए आज्ञा आपी एदले म्होटा पुत्रने घरनो जार सौंपी पोते.(कामदेवश्रावक) पौपधशाळामां गयो, त्यां पौषधशाळाने पूंजी दर्जनो संभारो करी तेना उपर बेसी आणंदश्रावकनी पेठे जिनेश्वरनुं स्मरण करतां जावशी अगीयारपदिमा वहन करी.

एक दिवस रात्रीए कोइ मिथ्याइष्टिदेवताए जयंकर पिशाचनुं रूप धारण करी पौषधशा-

जामा आवीने कायोत्संगं रहेला कामदेवश्रावकने कह्युं - "हे कामदेवश्रावक ! तूं स्वर्गना  
 सुखने अने मुक्तिना सुखने इच्छे वे, अने तु धर्मने विषे बहु माह्यो वे, परंतु जो तु सम्यक्तवा  
 दिकने नहि त्यजी दे तो हु आ तरवारवमे त्दारा ककमे ककमा करी नाखीश ! अने तेथ्री तु  
 अफाळे मृत्यु पामी अनत डु ख पामीश मोटे तु व्रतोने त्यजी दे अने जोगो जोगव, तेमज  
 आहार पण कर हे कामदेव ! तु आ कष्ट शामाटे करे वे ?" पिशाचना आवा वचन साज  
 ळीने पण निर्जय अने उद्देग नहि पामेलो एवो कामदेव शातचित्तथ्री धर्मध्यान करतो ह-  
 तो, तेथ्री देवताए तेने स्थिरचित्तवाळो अने निर्जय जाणी फरीधी कहु - ' हे कामदेव ! जो  
 गोने जोगव अने व्रतोने त्यजी दे " देवताए आवी रीते तेने वे त्रणवार कहु तोपण काम-  
 देव ध्यानथ्री चळ्यो नही. पठी क्रोध पामेलो देवता ब्रकुटी चरुावी तरवारवमे तेना ककमे  
 ककमा करवा लाग्यो. कामदेव पण तीव्रवेदना सहन करतो शुन ध्यानथ्री श्री वीरप्रभुनु  
 ध्यान धरवा लाग्यो कहु ठे के -

धीराणकायराण य कसवट्टो सकमे समावन्नि ॥

नियमपरिपालणेषु सुत्था वत्था वसव्वावि ॥

भावार्थः—नियम पाळवामां स्वस्थ एवी सर्व अवस्था एज धीर अने कायर पुरुषोने सं-  
कट आवी पने उते कसोटी ठे.

पढी देवताए विखखा थइ हाथीनुं रुप करी गर्जना करवापूर्वक सूंढने उगळतां उतां क  
हुं केः—“जो तुं व्रतादिकने नहिं त्यजी दे तो हुं तने आकाशमां उगळी पगवने कचरी नां  
खीश,” इत्यादि वचनोथी पण कामदेवश्रावक धर्मध्यानथी चळयो नहीं. पढी हाथीए बे  
त्रण वार तेने आकाशमां उगळयो, तोपण ते धर्मध्यानथी चळयो नहीं. वळी आकाशमां उ  
गळी इंतोशळथी जीली लइ पगवने माटीनी पेठे मर्दन कर्यो, ते वेदना पण कामदेवश्राव  
के सहन करी. पढी देवताए हाथीनुं रुप त्यजी दइ म्होटा शरीरवाळुं अने राता नेत्रवाळुं सा  
पनुं रुप विकुर्नुं, अने फुंफामा मारतां त्यां आवीने कहुंः—“हे कामदेव ! व्रतने त्यजी जोग  
जोगव, नहिंतो त्हांरा शरीर उपर चर्मी गळे त्रण आंटा दइ मंश दइश, तेथी त्हांरे मृत्यु पा  
मीने दुर्गतिमां जवुं परुशे.” सापनां आवां वचन सांजळी कामदेव विशेषे धर्मध्यान करवा  
लाग्यो. पढी क्रोध पामेला सापे तेना शरीर उपर चर्मी गळामां त्रण आंटा दइ मंश कर्यो,  
तेनी बहु वेदना थया उतां पण कामदेव धर्मध्यानथी चळयो नहीं, तेथी विलक थएला देवताए

सापनु रूप त्यजी दइ माथे मुकुट, अने काने कुमळ विगेरेथी सुशोभित एवा दिव्यरूपधारी देवतापणे प्रगट थइ कह्यु - "हे कामदेव ! त्दारा जीवितने धन्य ठे, तु कृतार्थ प्रने वखा एवा योग्य ठे, तु शुभ लक्षणवाळो अने कृतपुण्य ठे, त्दारी जिनधर्मने विपे दृढ श्रद्धा ठे, केमके घोर उपसर्ग कर्था गता त्हारु मन मेरुपर्तनी पेटे. स्थिर रह्यु हे श्रावक ! पेहेला देवलो कमा देवसज्जाने विपे वेगेलो इइ प्रा प्रमाणे त्दारी प्रशंसा करतो इतो

"हे ज्ञव्यदेवो ! साज्जळो नरतक्षेत्रमा चपानगरीने विपे कामदेव नामे श्रावक वसे ठे, ते सर्वे देवतानुए करीने पण धर्मथी चळे तेवो नथी " इइना प्रावा वचन साज्जळी तेने नर्ही मानतो अमरसेन नामनो हु देवता अदि आब्यो, अने तने प्रा सघळा उपसर्गो मे कर्था, गता तु धर्मथी चाळ्यो नर्ही देवतानुने इडे कहेलु खोटु होय नर्ही माटे हे सत्पुरुष ! म्हारा अपरा धने माफ कर " एम कही देवता तेने खमावी, त्रण प्रदक्षिणा देइ, पोताने स्थानके गयो

पठी कामदेवश्रावक पोताने उपसर्गरहित जाणी सवारे कायोत्सर्ग पारी, जिनेश्वरने समवसरेला जाणी वदना करवा गयो, त्या वीरप्रभुने वदन करी योग्यस्थाने वेगो, एटले जिनेश्वरे धर्मोपदेश आप्यो देशानाने अते देव अने माणसोनी सज्जामा प्रभुए कह्यु - "हे



कामदेव ! आज रात्रीए कोइ देवताए प्रगट अइ तने बहु उपसर्गो क्यो हता, ते उपसर्गो ने ते सारी रीते सहन क्यो. देवताए हाथीनुं रुप करी सुढवने तने आकाशमां उगाल्यो, त्यांथी परुता एवा तने द्रंतोवने विंध्यो, पगवने कचयो, ते सर्व वेदना सहन करतां गतां प-  
 ए तुं धर्मध्यानथी चुकयो नहीं; ठेवट ते देवताए सापनुं रुप करी त्हारा शरीर उपर चमी ग  
 लामां त्रण आंटा दइ तने रुंश दीधो, तेथी त्हारा शरीरमां बहु वेदना अइ गतां तुं धर्मध्यान  
 थी चुकयो नहीं. पढी ते देवता पोतानुं उत्तररुप धारण करी तने वखाणवापूर्वक खमावी  
 पोताने स्थानके गयो. आ प्रमाणे कामदेवश्रावकने कहने फरी जिनेश्वरे कह्युं:—“हे साधुन !  
 हे साब्बीन ! श्रमणोपासकश्रावको पण तिर्यंच, माणस अने देवताए करेला उपसर्गो सहन  
 करे ठे. उपदेशमाळांमां कह्युं ठे के:—“कामदेवश्रावक देवताथी पण चलयो नहीं, माटे साधु  
 पुरुषोए उपसर्गो विशेषे सहन करवा.”

पढी हर्ष पामेलो कामदेवश्रावक बहु प्रभो पूंण श्रो वीरप्रभुने वंदना करी पोताने घेर  
 गयो, अने श्री वीरप्रभुएं पण बीजे विहार क्यो. आशंदश्रावकनी पेठे कामदेवश्रावक पण  
 अगीयार पन्निमा वही, वीस वर्षसुथी जिनधर्म पाळी, मनमां श्री वीरप्रभुनुं स्मरण करता

उता धर्मध्यानमा लीन श्रु, सलेखना करी, एक मासना अनशनव्रतथी मृत्यु पामी पहेला देवलोकमा अरुणाजनामना विमानने विपे चारपल्योपमना आयुष्यवाळो देवता थयो

श्री गौतमस्वामीए श्री वीरप्रभुने पुठ्यु के --“हे स्वामी ! ते कामदेवश्रावक सौधर्मदेव-  
लोकथी चवी क्या उत्पन्न श्रो ?” त्यारे श्री वीरप्रभुए कह्यु --“हे गौतम ! कामदेवश्रावक  
पहेलादेवथी चवी महाविदेहक्षेत्रमा महासमृद्धिवाळा कुळने विपे उत्पन्न श्रो, त्या चारित्र  
जर साश्वतसुखने पामशे ॥ इति कामदेवश्रावकर्तुं चरित्र ॥

॥ इति श्री वाचकरत्न लाज्जरत्नगणीना शिष्य राजकीर्तिमुनिए रचेली गद्यवं रवर्धमान-  
देशनामा कामदेवश्रावकने प्रतिबोध नामे वीजो उद्धास सपूर्ण थयो ॥

॥ उल्लास ३ जो ॥

॥ चुल्लणी पितानुं चरित्र ॥

हवे जेवी रीते श्री महावीरपभुए कह्युं हतुं, तेवी रीते श्री सुधर्मास्वामी जंबूस्वामीनी आगळ चुल्लणीपितानुं चरित्र केहे ठेः—

आ भरतक्षेत्रमां वाराणसी नामे नगरी ठे, ते नगरीमां जितशत्रुनामे राजा राज्य करतो हतो, त्यां चुल्लणीपिता नामे गृहस्थशेठ रहेतो हतो; ते शेठने श्यामानामनी स्त्री हती. ते नगरीमां कोष्टकनामे यक्षचैत्य हतुं. चुल्लणीपिताशेठ बहु धनवान हतो, तेने आठक्रोर सो नास्होरो निधानरुपे पृथ्वीमां फाटेली हती, आठक्रोर व्याजे मूकेली हती, आठक्रोर व्यापारमां रोकायेली हती. वळी तेना घरने विषे आठ गोकुळो हतां, बीजो पण आणंदश्रावकनी पेठे तेना घरने विषे लक्ष्मीनो विस्तार हतो. ते श्री चुल्लणीपिताशेठ श्यामास्त्रीसहित विविध प्रकारनां सुखो प्रागवतो हतो.

एक दिवस श्री वर्द्धमानस्वामी पृथ्वी उपर विहार करता करता वाराणसीनगरीना कोष्ट-

कचैत्यने विषे समवसर्यां, ते वखते त्यां देवतान्ण समवसरण रच्यु, तेमा वारपर्पदा जेगी अइ  
 चुलणीपिता पण जिनेश्वरनु आववु साज्जळी बहु हर्पथी त्या गयो, प्रने प्रभुने त्रण प्रदक्षिणा  
 पूर्वक वढना करी योग्यस्थानके वेगे पठी श्री प्रभुए धर्मोपदेश आप्यो के, “हे ज्ञव्यजनो!  
 तमे कुटुव, धन, घर, यौवने, स्त्री अने देहादि सर्व अनित्य ज्ञाणी जैनधर्म आदरो ते धर्म  
 साधु अने श्रावक एवा जेदथी वे प्रकारनो ठे उत्तम प्रकारे आदरेलो धर्म आलोकना अने पर  
 लोकना सुखो आपे ठे जे पुरुष जिनधर्मरूप प्रमृतना ऊरामा निरतर स्नान करे ठे, ते पुरुष  
 बहु पापथी मलिन होय तोपण सहस्समच्छनी पेठे पवित्र थाय ठे ” आवा प्रभुना वचन सा  
 ज्जळी श्री गौतमस्वामीए पूठ्यु —“हे जिनराज! ते सहस्समच्छ कोण इतो? प्रने ते पापथी म  
 लिन शीरीते थयो वळी फरी पात्र केम थयो? तेवारे जिनराजे कहु —हे गौतम! साज्जळ —

॥ सहस्समच्छनी कथा ॥

कञ्जदेशमा कौशावीनामनी नगरी ठे, ते नगरीमा सहस्समच्छनामनो वाणीयानो पुत्र  
 रहेतो इतो, ते वीजाने ठेतरवामा चतुर, जुवु बोलनारो, सात व्यसनने विषे अच्यासवाळो,  
 सर्व लोकोनु खोटु करनारो, डुष्टचित्तवाळो, व्यसनमा लयलीन थएलो अने निरतर चोरी

करनारो हतो; बळी ते पाखंरु करवामां, माया करवामां अने नाना प्रकारना देशनी जाषा जाषवामां कुशळ हतो; तेमज वाणीयाना अने ब्राह्मणाना वेष धरवामां चतुर हतो. ते कौशां बीनगरीमां रत्नसारनामनो एक म्होटो शेठ रहेतो हतो, ते शेठ रत्नो नो व्यापार करतो हतो.

एक दिवस सहस्समल्ल म्होटा साहुकारनो वेष लइ ते रत्नसारशेठनी डुकाने गयो, त्यां तेले पूबयुं के:-“हे शेठ ! तमारे त्यां रत्नो ठे ?” शेठे कहुं. “हा बहु ठे.” सहस्समल्ले कहुं. “मने देखानो.” शेठे तेने रत्नो देखाल्यां. सहस्समल्ले पूबयुं. “रत्नो आटलांज ठे के वी जां ठे ?” शेठे कहुं. “बीजां पण बहु ठे.” एम कही शेठे बीजां पण बहु रत्नो तेने देखाल्यां, मूड्य पण कहुं. पढी सहस्समल्ले कहुं. “मूड्य काले आपीश.” शेठे कहुं. “हुं उधारे आ-पतो नथी.” एम कही शेठे रत्नो पावां मूक्यां, एटले रत्नो नुं ठेकाणुं जोइ ते सहस्समल्ल घेर गयो. पढी रात्रीए वीर पुरुषनो वेष लइ सहस्समल्ले ते शेठनी डुकानमां खातर पाम्युं. प्रथम मर्जीतमां एक म्होटुं वाकुं पानी तेले पोताना पण अंदर घाल्या, ते वखते शेठनो पुत्र डुकाननी अंदर सूतो हतो ते जागी गयो, तेले चोरना वे पण पकड्या. बन्ने जशा परस्पर खेच वा लाग्या तेश्री सहस्समल्लनुं शरीर बहु घसायुं. ठेवट शेठना पुत्रे दया आववाथ्री तेने बोनी

कीधो तेथ्री ते नाशीने पोताने घेर जतो रह्यो आ सर्व वात शेठना पुत्रे सगरे पोतानी माने  
 कही, कारण कहेवायोग्य वात पुज्यमाणसनी आगळ कहेवी जोइए सहस्समद्धचोर पण  
 शरीर घसागाने लीधे पीमा श्रवाथ्री पोकार करवा लाग्यो, ते वखते तेनी माए कहु "हे पु  
 त्र! जे पारकु धन चोरें ठे तेने सारणनामना जुगारीनी पेठे सर्र सहन करवु पमे ठे" तेवारे  
 सहस्समद्धे पुव्यु "हे माता! ते सारण कोण इतो? तेणे चोरी शी रीते करी, अने ते शी  
 रीते डु खी थयो?" त्यारे तेनी माए कहु —

उज्जेण नगरीमा सारण नामनो, जुगारी रहेतो हतो, ते पोतानु सघळु धन जुगारमा  
 हारी गयो इतो, तेथ्री रातने वखते गानी रीते लोकोना घेर घेर जमतो इतो एक दिवस एक  
 वाणीयाना घरने विपे वात थती इती ते तेणे साजळी शेठे कहु — "हे पुत्र! तु आपणा घर  
 माथ्री दशहजार सोनाम्होरो लइ क्याइ माटी आव, कारणके ते कोइ आपत्ति वखते काम  
 आवशे" पुत्रे कहु — "वहु सारु, तेम करीश" आ वात वहार उजेला सारणे साजळी तेथ्री  
 ते स्मशानमा जइ पोतानो श्वास वध करीने पळ्यो, एवामा पिता अने पुत्र दशहजार सोना  
 म्होरो लइ त्या दाटवा माटे आव्या. पठी एक ठेकाणे धन मूकी पिताए पुत्रने कहु — अरे

पुत्र! स्मशानमां तुं जो, केमके कोइ ठानी रीते आर्वीने सुतेलो पुरुष आपणने जोतो न होय! पढी पुत्र स्मशानमां परेलां मरुदांजने जोतो जोतो ज्यां सारण पड्यो हतो त्यां आव्यो. शेठना पुत्रे बीजां मरुदांनां शरीर कोइ कोइ ठेकाणेश्री ठेदायलां दीगां हतां, पण आ सारण तुं शरीरतौं तेषे कोइ ठेकाणेश्री ठेदायलुं न दीतुं, तेश्री शेठना पुत्रे तेतुं सर्व शरीर तपास्युं, म्होंढानो अने नाकनो पवन बंध करीने जोयो, थोमे दूर गया पढी फरी पावा वळीने तपास्यो. पढी तेषे पितानी पासे जइने कहुं:—“हे तात! में स्मशानमां सर्व ठेकाणे जोयुं, तो सर्व ठेकाणे खवाइ गयेला शरीरवाळां मरुदां पड्यां ठे, परंतु एक ठेकाणे आखा शरीरवाळुं एक मरुडं पर्युं ठे,” तेवारे पिताए कहुं:—अरे पुत्र! कोइ धुतारो आर्वीने न पड्यो होय? फरी जइ बराबर तपास कर.” पुत्रे फरी त्यां जइ बराबर तपास करी अने पढी सारणने बने पग पकनी केटलेक दूर सुधी घसरड्यो. वळी फरी पितानी पासे आर्वीने कहुं. “हे तात! ते पण निश्चे मरी गयेलो ठे.” त्यारे पिताए फरी कहुं:—“हे पुत्र! त्यां जइ तेना नाक कान कापी लाव त्यारे मने निश्चय थाय.” पढी पुत्रे त्यां जइ तेना नाक कान कापी लावी पिताने देखाड्या, परंतु ते धूर्त सारण धनना लोन्नथ्री पोताना नाक कान कपाती वखते कांइपण बो

छयो नईं पठी पृथ्वीमा धन माटी पिता पुत्र बन्ने जणा घरे आब्या पाठळथी वूर्त सारण माटेला धनने ठेकाणे आन्यो अने सर्व धन काढी लइ पोताने घेर गयो अहो ! अधम माणस नी साथे धन पोतानी इच्छा प्रमाणे विलास करे ठे.”

पठी बीजे विसर पिताए पुत्रने कहु.—“हे पुत्र ! स्मशानमा जइ माटेला धनने जोइ आय.” पुत्रे स्मशानमा जइ जोयु तो धन दीवु नईं, तेथी तेणे घेर आरी ते वात पिताने कइ पठी शेठे पोते स्मशानमा जइ जोयु तो धन दीवु नईं, तेथी ते बहु खेद पाच्यो पठी तेणे घेर आरी पुत्रने कहुं —“हे पुत्र ! ते धुताराए निश्चे आपणने वेतर्या ठे अरे पुत्र ! नगर-मा जइ नाक कान कापेला पुरुषनी शोध करीए ” पठी पिता पुत्र बन्ने जणा ते पुरुषनी शोध करवा लाग्या एक विसर तेमणे ते कपायला नाक कानवाळा पुरुषने दीगे पठी निश्चय अग श्री तेनो हाथ पकनी एक बाजुए लइ जइने कहु.—अरे धीर ! तें बहु डुप्कर काम कर्युं ठे, तु धैर्यधारी पुरुषोमा उत्तम देखाय ठे ” तेवारे धुर्त सारणे कहु —“हे शेठ ! धनने माटे कयो पुरुष इ रा सहन नथी करतो ? ” त्यारे शेठे कहु —“तें वाच्युं एटलु गयु, परतु बाकीनु धन पावु आप.” पठी धूताराए कहुं —“हे शेठ ! जे खाधु ते खाधु, बाकीनु तमने पावु आपुवु,



परंतु आ बात तमे राजानी आगळ कहेशो नहीं." एम कही सारणे बाकीनुं धन शेठने सों  
प्युं. शेठे पण धुतारा सारणने संतोष पमानी ठोमी मूक्यो.

सहस्समद्धने तेनी मा कहे ठे के:—"हे पुत्र ! माटे जे माणस पारकुं धन चोरें ठे ते बहु  
वेदना सहन करे ठे, तो तुं पण दीनपणुं त्यजी दइ पीना सहन कर." माताए कहेलां वचन  
सांजळी हर्ष पासेलो सहस्समद्ध अनुक्रमे साजो अणे फरी पण चोरी करवा लाग्यो.  
एक दिवस तेणे पुरोहितना घेर खातर पानी बहु धन लावी मानी आगळ मूक्युं, त्यारे माए  
पूठ्युं. "आ क्यांथी लाव्यो." सहस्समद्धे कहुं:—"हे मा! तमारे तेनी इी फीकर. तमे सवारे  
नगरमां जइ लोकनी वाणी सांजळी मने कहेजो." पळी सवारे मा नगरमां गइ, त्यां एक  
ठेकाले बहु स्त्रीज जेगी अइ परस्पर वातो करती हती. एक स्त्रीए कहुं:—"आजे पुरोहितना  
घरे कोइ चोरें खातर पाम्युं." बीजीए कहुं:—"चोर जड्यो के नहीं?" पहेलीए कहुं:—"पु-  
रोहिते ते वात राजाने कही, एटले राजाए नगररक्षकलोकोने बोलावी तिरस्कार करवापूर्वक  
बहु ठपको आप्यो. ते वखते राजानी पासे वेठेला धनसारशेठे कहुं:—"महाराज ! ते चोर  
बहु धन लइ म्हारी डुकाने दुगमां विंगेरे लेवा आवशे ते वखते इं तेने पकनीश." वळी ते

वखते पासे उजेलो एक इजाम बोली उठ्यो “महाराज! ते चोर इजामत कराववा अने नख उतराववा म्हारे त्या आवशे त्यारे हु तेने पकमी आपना पासे लावीश ”

आ प्रमाणे जेगी अएली स्त्रीउना वात अती हती, ते साजळी सहस्समद्धनी माए घेर आवी पुत्रने सर्व वात कही पठी ते सहस्समद्धचोर वाणियानो वेप लइ इजामने घेर गयो, हजामे तेने आरान आप्युं, सहस्समद्ध तेना उपर वेगो, इजामे तेना नख उतार्या अने न्हव राव्यो, परतु सारा शेठनो वेप होवाथी इजामे तेने उळख्यो नही. न्हाया पठी लुगमा विगेरे पहेरीने सहस्समद्धे तेने कहु —“अरे इजाम! आ त्दारा पुत्रने म्हारी साथे मोकल, हु तेने वजारमाथी नख उतारवानु मूळ्य थापी दउ ” पठी इजामे मूळ्य लेवा माटे पोताना पुत्रने वेनी साथे मोकळ्यो. सहस्समद्ध पण त्याथी उठी वनसारशेठनी डुकाने गयो, शेठे तेने सारा लुगमा अने घरेणा पहेरेला होवाथी कोइ म्होटे शेठ जाणी वेस्तवा मांट आसन आप्यु सह स्समद्धे तेना उपर वेसीन कहु —“वहु सारा लुगमा देखामो म्हारे लेवा ठे पठी शेठे लुगमा लावीने देखाड्या अने मूळ्य कहु तेवारे सहस्समद्धे कहु शेठ! साजळो हु रुपीया साथे लेतो आव्यो नथी, माटे ज्यासुधी रुपीया लइने आवु त्यासुधी आ गेकराने पासे वेसारी वरावर

साचवी राखजो." झोळा शेठे ते वात कबुल करी एटले सहस्समद्ध लुगनां लइ घरे गयो; त्यां तेलो सघळां नवां लुगनां माने सोंप्यां अने कहुं के:—"फरी तमे लोकोनां वचन सांजळी आवीने मने कहे." पढी माए नगरमां जइ लोकोनी वातो सांजळी आवी पुत्रने कहुं:— हे पुत्र! धनसारशेठे अने हजामे राजानी आगळ फरीयाद करी ठे के:—"हे राजन्! अ मने पण चोर बेतरी गयो ठे." ते वखते पासे उजेला एक सोदागरे कहुं के:—"महाराज! ते चोर म्हारी पासे सारा घोमा खरीदवा आवशे, ते वखते हुं तेने पकम्नीश.' वळी कामपता- का वेइया पण बोली उगी के:—"हे पृथ्वीनाथ! सांजळो. म्हारुं घर ठोमो चोर लोको बीजे कोइ ठेकाणे जता नथी, माटे ज्यारे ते चोर म्हारा घरे आवशे त्यारे हुं तेने पकम्नीश.' ते व खते राजाए बहु सारुं एम कहुं."

मानां आवां वचन सांजळी सहस्समद्ध सार्धवाहनो वेष लइ सोदागरनी पासे गयो, सोदागरे तेने सारो माणस जाणी बेसवा माटे आसन आप्युं, पढी परस्पर बने जणा वातो करवा लाग्या, एटले सहस्समद्धे कहुं:—"हे सोदागर! तमे नगरनी बहार शामाटे उतारो करीने पड्या ठो? सोदागरे कहुं:—"अरे ज्ञागयवंत! अमारुं नगरमां घर नथी माटे बहार उ

तारो कर्पो ठे ” तेवारे सहस्समद्धे कहुं - “म्हारे घरे चालो ” सोदागरे कहुं “पारके घरे र  
 हेता मने घणी शका थाय ठे ” सहस्समद्धे कहु “मित्र पोताना मित्रने घरे रहे एमा शका  
 होयज नहीं, अने जो शका थाय तो ते मित्रपणु कृत्रिम जाणवु जेनु मन जेनी साथे मळे  
 लु ठे तेना घरमा अथवा धनमा काइपण शका करवी नहीं ” सहस्समद्धना थावा वचन  
 साज्जळी सोदागर विचार करवा लाग्यो “अहो ! आ पुरुपनो प्रजाव बहु म्होटो देखाय ठे ।  
 शी एनी म्होटाइ ! शु एनु वीरपणु ! । आ कोइ उत्तम पुरुप देखाय ठे, माटे तेनी विनतीनो  
 जग करवो न जोइए ” एम विचारी सोदागरे कहु - “हे सत्पुरुप ! तमे जे कहो गो ते नि-  
 श्चे म्हारे करवु जोइए ” तेवारे सहस्समद्धे कहु - “तो चालो म्हारे घेर ” सोदागर ते कयुल  
 करी तेयार थयो, एटले सहस्समद्ध आगळ थयो अने अनुक्रमे कामपताकावेश्याने घेर तेनी  
 लाव्यो पठी सहस्समद्धे वेश्यानी पासे जइने कहु - “हे कामपताका ! आ सोदागर त्हारे  
 घेर रहेवा माटे आव्यो ठे, माटे तेने रहेवा सारु मकान आप ” तेना थावा वचन साज्जळी  
 कामपताका सामी जइ सोदागरने पोताना घरमा तेनी लावी, घोनो सारा ठेकाणे वधाव्यो  
 सोदागर पण सहस्समद्धनु घर धारी त्या सुप्ते रह्यो. पठी सहस्समद्ध वेश्या पासे गयो, वे

श्याए तेने आसन आपी उना पाणीश्री तेना पग धोवानो आरंज कयौ, ते वखते सहस्समच्छे कहुं:—“हे कामपताका ! हमणां पग धोवानी कांइ जरूर नथी, कारण अत्यारे राजाने मळवानो वखत जाय ठे माटे तुं त्हेारां घरेणां मने पहेरवा आप. हुं हमणां राजानी पासि जइ आवी तने पाबां सौपीश.” पढी वेश्याए तेने घरेणां काढी आप्यां, ते लइ सहस्समच्छे सोदा गरनी पासि आवीने कहुं. “नाइ! म्हारे अत्यारे राजाने मळवा जवानो वखत ठे माटे तमारो जे सारो घोफो होय ते मने बेसवा माटे आपो.” तेवारे सोदागरे तेने सारो घोफो आप्यो. पढी सहस्समच्छे घोफा उपर चम्पी घरेणां लइ पोताने घरे आब्यो.

हेवे बहु वखत गयो पण ते पाबो आब्यो नहीं, एटले कामपताकावेश्याए राजदरवारमां आवीने कोइ पुरुषने पूग्युं के. “आजे घोफा उपर बेसी कोइ पुरुष अहिं आब्यो हतो !” तेवारे ते पुरुषे कहुं. “अहिं कोइ आब्यो नथी.” पढी वेश्याए पावा पोताने घेर जइ सोदागरने पूग्युं. “ते पुरुष हजुसुधी केम नथी आब्या ?” सोदागरे कहुं. “ते म्हारो घोफो लइने गयो ठे.” वेश्याए कहुं. “म्हारां पण घरेणां लइ गयो ठे. हाय ! हाय ! निश्चे ते धूताराए आपणने बेतर्यां ठे.” त्यारे सोदागरे कहुं. “जो ते साचुं होय तो हुं पण बेतरायो हुं. कारण म्हारो सा

रो घोरने ते लइ गयो ठे ” पठी वने जणाए राजानी पासे फरीयाद करी, ते वखते राजाए नगरना रकक तलारने बोलावीने कह्यु “अरे तलार ! तु पाच दिवसमा चोरने पकमी म्हारी पासे लाव ” तेवारे तलारे ते कबुल कर्यु

आ सर्व वात सहस्समल्लनी माए नगरवासी स्त्रीने म्होढेश्री साजळी पोताना पुत्रने कह्यु के —“हे पुत्र ! आजे राजाए कोटवाळने पाच दिवसमा चोर पकमवानुं कह्यु ठे, माटे तु त्दारु पोतानु सावचेतथ्री रक्षण करजे तेवारे सहस्समल्ले कह्यु “मा ! तमारे जरा पण जय राखवो नदीं, जो ते तलारना घरनु सर्व धन लइ आवु तोज हु तमारो पुत्र खरो ” एम कही ते ब्राह्मणनो वेश लइ नगरमा गयो, अने एक देवमदिरमा जुगटुं रमवा लाग्यो एक दिवस तलारे तेने जुगटु रमता दीगे तेथ्री ते तलार पण तेनी साथे जुगटु रमवा लाग्यो ते वखते तेणे होरुमा पोताना नामवाळी वीठी सहस्समल्लने आपी एवामा राजानो धारपाळ त्या आवी तेने कहेवा लाग्यो —“अरे तलार ! महाराजा तने बोलावे ठे, माटे जट चाल ” पठी तलार राजानी पासे गयो एटले सहस्समल्ले तलारने घरे जइ तेनी स्त्रीने कह्यु —“हे जइ ! त्दारा घरमा सारा सारा घरेणा विगेरे जे वस्तु होय ते मने आप ” त्यारे स्त्रीए कह्यु

“तने कोणे मोकळ्यो ठे?” तेलें कळुं. “कोटवाळे मने मोकळ्यो ठे.” पवी स्त्रीए फरी पूव्युं. “ते कयां गया ठे?” त्यारे सहस्समळे कळुं. “तेने मज्जवुत बंधनथी बांधीने राजाना सीपा इज राजा पासे लइ जता इता, त्यां रस्तायां तेलें जतां मने कळुं. “अरे पुरुष! तुं म्हा रा घरमांथी सारी सारी वस्तु लइ त्हारा घरयां, राखजे.” एम कही तेलें पोताना नामनी वींटी मने अंधाण मटे आपी ठे; मटे तुं त्हारा घरनी सारी सारी वस्तुज मने आप.” पवी जय पामेळी स्त्रीए वींटी जोइ विश्वास पामी पोताना घरनी सारी सारी वस्तु तेने आपी, ते लइ सहस्समळ तुरत पोताने घेर आव्यो.

हवे तलार पण थोमो वखत गया पवी घेर आव्यो, त्यारे स्त्रीए तेने पूव्युं:—“हे नाथ! तमे शी रीते वुटीने घेर आव्या?” तेवारे तलारे कळुं. “मने कोणे बांध्यो इतो?” स्त्रीए क ह्युं. “राजाए.” तलारे कळुं. “तने कोणे कळुं?” स्त्रीए कळुं. “तमे लोकलेला माणसे. तेलें तमारा हाथनी वींटी मने देखानीने कळुं के “तुं त्हारा घरनी सारी सारी वस्तु आप, हुं म्हा रा घरमां सुकुं.” त्यारे तलारे कळुं. “मने कोइए बांध्यो नथी अने ठोड्यो नथी.” एटले स्त्री ए कळुं. “स्वामी! निश्चे ते धूतारो आपणने ठेतरी गयो.” पवी तलारे राजानी पासे जइने

कह्यु "महाराज ! ते धूतारो चोर मने पण वेतरी गयो ठे " तळारना आवा वचन साजळी राजाए कोप करीने कह्यु "अरे! तमे सर्वे उच्चा रहो, ते चोरने हु पोतेज पकमीश जो ते पा ताळमा पेसी जाय, आकाशमा जतो रवे अम्पवा समुझमा सताइ जाय तोपण हु तेने पकड्या विना ठोरनार नथी " तेवारे तळारे कह्यु - "महाराज ! आप पोते ते चोरने पकमो एमा स- देह शो ? मेघ पोते वरसवा तागे तो पठी डुकाळ केटलो वखत टकी रहे ? "

आ सर्व वात लोकोना न्होठेथी साजळी सदस्समल्लनी आए पुत्रने कही अने कह्यु के, "हे पुत्र ! हवे त्दारा जीवतरनो सहाय थइ यड्यो ठे, कारण राजाए पोते क्रोध पामीने एवी प्रतिज्ञा करी ठे के, ते चोरने हु पोते पकमीश " त्तारे सदस्समल्ले कह्यु - "माता ! तमारे ज- रा पण जय पामवो नही, तमे न्हारु काम जुन " "

पठी सदस्समल्ले रात्रे ब्राह्मणनो बेश लह राजमदिरना वारणा आगळ आवी द्वारपाळने कह्यु - "हे द्वारपाळ ! तु राजानी पासने जने कहे के, "अबमर्दन करवामा चतुर एवो कोइ परदेशी ब्राह्मण आव्यो ठे वळी ते विविध प्रकारना शास्त्र पण जाणे ठे " पठी द्वारपाळे ते खबर राजाने आपी एटले राजाए कह्यु "तेने ऊट अदर लाव्य " पठी द्वारपाळ तेने राजम-



द्विर्मां लइ गयो, एटले राजाना पूठवा उपरथी ब्राह्मणे कहुं:—“महाराजा ! अंगमर्दन कर-  
वामां म्हांहं कळाकौशड्य जुभ.” तेवारे राजाए पोतानुं शरीर मर्दन कराववा माटे सर्व घरेणां  
उतारी बाजु उपर सूक्यां. ब्राह्मणे (वेशधारी सहस्समळे) राजानुं शरीर एवी रीते मर्दन क  
रवा मांभुं के राजाने तुरत निडा आवी गइ. पठी राजाने उंधी गएलो जाणी सहस्समद्ध  
सर्व घरेणां लइ बहार निकळी गयो. तेवारे “राजानो अंगमर्दक जाय ठे” एम धारी कोइए  
तेने अटक्याव्यो पण नहीं. सहस्समद्धे घरे आवी सर्व घरेणां पोतानी माने आप्यां.

सवारे राजाए जागीने जायुं तो न दीठो अंगमर्दकने अने न डीगां घरेणांने. तेथी ते रा-  
जा विलक अइ गयो. पठी सवार संबधी धर्मकृत्य करी सजाअंभुपमां आव्यो. मंत्री, सामंत  
धिगरे सौ आव्या, एटले मंत्रीए राजाने पूठ्युं:—“महाराजा ! आजे शा कारणथी आपनो  
चेरो उतारी गयेलो देखाय ठे?” तेवारे राजाए रातनी सर्व वात कही. पठी मंत्रीए कहुं.  
“महाराज ! आ चोर कोइ गूढ बुड्ढिवाळो देखाय ठे, ते कोइपण ठेकारो देखातो नथी; माटे  
कांइ नपाय करो.” त्यारे राजाए कहुं. “शुं नपाय करुं?” मंत्रीए कहुं. “महाराज ! कोइ  
मंत्रना जाण पुरुषने बोलावीए, ते पुरुष मंत्रना बळथी, ज्ञान बळथी अथवा देवबळथी जा-

एीने कदेशे " तेवारे राजाए कह्यु "तेम करो " पठी मत्रीए जिनचंइनामना एक श्वेतावर  
 साधुने बोलाव्या, एटले मझामुनि जिनरक्षितनामना श्रावकसहित राजानी पासे आव्या  
 मुनिए धर्मलाज दीवो, एटले राजाए वदना करी आसन आप्यु. मुनि तेना उपर वेठा पठी  
 मत्रीए कह्यु -जगनन् ! कोइ चोर निरतर नगरीने धूती जाय ठे, माटे तमे पोताना ज्ञानव-  
 ल्थी प्रगट करो " तेवारे मुनिए कह्यु -"ए प्रमारो आचार नथी " त्यारे मत्रीए फरी कह्युं  
 "हे मुनिराज ! राजाना वचनथी आपे अनाचार पण करवो जोइए " प्रा वखते जिनरक्षित  
 श्रावके कह्यु "म्हारी पासे एक मत्र ठे, ते मत्रना वळथी हुं ते चोरने जाणी आपने कहीश "   
 त्यारे मत्रीए कह्यु -"अमारे चोरने शोधी काढवानु प्रयोजन ठे, माटे जले तमे करो." पठी  
 तेउ रजा लइ पोतपोताने स्थानके गया

आ वात लोकना म्होढेथी साजळी सहस्तमल्लनी माए पुत्रने कही, तेथी सहस्तमल्ल  
 विचार करवा लाग्यो -" निश्चे ए श्रावक मने उळखी काढशे." एम धारी ते श्रावकनो वेप  
 लइ उत्तरासग करी पुष्पनो करमीउ जरी जिनमदिरे गयो, त्या तेने चैत्यवदन करता जिनर-  
 क्षित श्रावके दीवो पठी धर्मनी प्रीतिने लीधे जिनरक्षितश्रावके कपटश्रावकने पूठ्यु -"तमे

काढवा माटे आपणे जेनो विश्वास धरता होता ते आ जिनरक्षितश्रावक पण डुःखी थयो; माटे तेने रजा आपो.” तेवारे मंत्रीए तेने रजा आपी. पढी राजाए विमलकीर्ति नामना दिगंबर साधुने बोलाव्या. विमलकीर्ति मुनिए राजा पासे आवी धर्मलाज्ज दीधो, एटले राजाए वंदना करी आसन आप्युं. मुनि ते उपर बेगो, पढी मंत्रीए फहुं.—“हे साधु! तमे पोतानी ज्ञान विद्याना बळथी गुप्त चोरने प्रगट करो.” तेवारे दिगंबर मुनिए कहुं:—“रात्रीए जोइने कही ज्ञ.” पढी राजाए सन्मान आपी तेमने रजा आपी.

आ वात सहस्समद्धे पोतानी माना म्होंढेथी सांज्जळी. पढी ते सहस्समद्ध वाशियानो वेश लइ विमलकीर्तिमुनि पासे गयो अने वंदना करी आगळ बेगो. मुनिए तेने धर्मलाज्ज दीधो. पढी मुनिए पूठ्युं:—“तुं कोण तुं? अने क्यांथी आव्यो ठे?” त्यारे सहस्समद्धे कहुं:—“हुं श्वेतांबर पलादथी आव्यो तुं, मने संसारना ज्ञयथी उद्धेग थयो ठे, तेथी हुं तमारी पासे दीक्षा लेवा आव्यो तुं.” तेवारे मुनिए कहुं. “तुं अमारी पासे शिष्यनी पेठे थोना दिवसर ठे, एटले जोइशुं.” पढी सहस्समद्ध त्यां रह्यो.

हवे रात्रीने विषे मुनिए चोरनी शोध करवा माटे मंत्रजाय आरंज्यो, अने सघळा शि-

प्यो उघी गया एटले सहस्तमद्ध उपाश्रयमा जे काइ हतु ते सयळु लइ नासी गयो धोमो  
 उखत गया पठी केटलाक शिष्यो जागी उअ्या तो तेमणे नवा शिष्यने दीगे नहीं, तेथी ते  
 वात तेउए गुरुने कही, एटले गुरुए कह्यु “जुन उपगरणादिक सर्व वस्तु ठे के नथी?” त्यारे  
 शिष्योए जोइने गुरुने कह्यु “जगवन्! आपे जे वख उठेलु ठे, ते विना आपनी पोटली, पा  
 टली, कपली, पुस्तक, पाणीनु पात्र अने मोरपिठी एटली वस्तु देखाती नथी”, पठी गुरुए  
 कह्यु “हे शिष्यो! निश्चे आपणे बहु उगाया थीये ते चोरे आपणा दर्शनने पण विगोव्यु  
 पठी गुरुए फरी विचार करी कह्यु “अरे शिष्यो! म्हारी उपधि ठे के नहि ते तो जुन” ते-  
 वारे शिष्योए तपास करी पाग आचीने कह्यु “स्वामिन्! ते पण गइ” शिष्योनु आ वचन  
 साजळी गुरुए कह्यु “हीही कठरे कठ नठरे सम विनठ हाय! हाय! कष्टरे कष्ट, म्हारु सयळु  
 नाश पाम्यु” आटलु कही गुरु मूर्धा पामी पृथ्वी उपर पनी गया, तेथी शिष्योए शितळ  
 उपचार कर्यो एटले ते सावधान थया पठी शिष्योए हाथ जोमी विनती करी के, “जग-  
 वन्! आपने नमस्कार थान आप अमने कृपा करीने कही के चोर शी वस्तु चोरी गयो  
 अने आपनी शी वस्तु गइ के जेथी आप मूर्धा पाम्या।” त्यारे ढिगवरआचार्ये कह्यु “हे

शिष्यो ! उपधिमां वीस सोनाम्होरो इती ते गइ. ते पापी चोरे धन हरण करतां म्हारा प्राण हरी लीधा ठे." पवी गुरुनो खेद दूर करवा माटे एक वृद्ध शिष्ये कहुं:—"हे ऋगवन् ! ज्यारे बंशेशेठनुं वहाण समुद्रमां प्रागी जवाथी सर्व धन नाश पाम्युं हतुं, त्यारे तेनो खेद दूर करा- वा माटे आपे धर्मोपदेश देतां जे गाथा कही इती ते केवी ठे ? आप मने कहे:—

फलसंपत्तीए समोषयाइं, तुंगाइं फलविवत्तीए ॥

द्विअयाइं सुपुरिसाणं, महातरुणं व सिंहराइं ॥

भावार्थ:—उत्तम पुरुषोना हृदयो म्होटा वृक्षोना अग्रजागनी पेठे फळनी संपत्तिने विषे उंचां होय ठे, अने फळनी विपत्तिने विषे पण उंचांज होय ठे.

पवी गुरुए कहुं:—"हे शिष्य ! तें ठीक स्मरण कराव्युं, में खेद त्यजी दीघो ठे, हवे हुं राजघरमां जातुं तुं." एम कही एक शिष्यने साश्रे लइ गुरु राजमंदिरे गया, त्यां राजाए वंदना करी आसन आप्युं. गुरु तेना उपर बेगा. पवी मंत्रीए पूब्युं:—"ऋगवन् ! पींठी अने जळपात्र विना आप केम आव्या ठो ?" त्यारे सुनिए कहुं. "ते चोरे अमने पण उग्या ठे, अमारुं पण सघळुं लइने ते नासी गयो ठे." मंत्रीए कहुं. "ऋगवन् चोरनी वात कहे." सुनिए

कह्युं “जुनतो खरा म्हारुं पण सर्व गयुं ठे ” तेवारे राजाए मत्रीने कह्यु. “हे प्रधान! ए मुनि  
 ने ऊट रजा थापो ” पठी मत्रीए तेमने विदाय कर्वा, एटले मुनि पोताने स्थानके गया  
 पठी राजाए चौदविद्याना पार पामेला नारायणनामना दिगबरब्राह्मणने बोलाव्यो, ते ब्रा  
 ह्मण पण थाव्यो अने वोळ्यो —

कमलासणो वेप्रमुहो, चणवयणो पठमग्गश्रसभवणो ॥

सचराचरविस्सप्पिआ, पयावई जयइ जयपरुहो ॥

ज्ञावार्थ —कमळना आसनवाळा, वेद ठे मुखमा जेने एवा, चार मुखवाळा, कमळना  
 मध्य ज्ञागना सरखा वर्णवाळा, सचराचर विश्वना पिता, प्रजाना पति अने जयना परुहरुप  
 ब्रह्मा जयवता वर्ते ठे

आ प्रमाणे कहेता एवा ब्राह्मणने नमस्कार करी राजाए आसन उपर वेसार्थो पठी मं-  
 त्रीए कह्यु “महाराज! ज्ञानवळथी चोरने शोधी थापो ” त्यारे ब्राह्मणे कह्यु “मत्रीराज!  
 म्हारी पासे मत्र ठे तेथी जाणीने हुं आपने कहीश ” पठी राजाए सन्मान करेलो ब्राह्मण  
 पोताने स्थानके गयो

हवे सहस्समद्वय पोतानी माना मुखशी आ समाचार सांज्ञळी वडुकनो वेश लइ नाराय  
 धात्राह्वणनी प्रासे गयो. तेवारे नारायणे पूठयुं:—“तुं कोण तुं अने क्यांशी आव्यो तुं?” त्यारे  
 सहस्समद्वे कहुं. “हुं सावढीनगरीशी अहिं आव्यो तुं, माणसोना मुखशी तमने वेदना पार  
 पामेला जाणी तसारी प्रासे वेद ज्ञणवा आव्यो तुं.” पवी नारायणब्राह्मणे तेने ज्ञोजन करा  
 वीने कहुं. “त्हारे अहिंशी बीजे क्यांइ पण न जवुं, अहिंज रहेवुं. पवी रात पनी एटले वा  
 ह्यणे कहुं. “म्हारा घरमां सूइ रहे.” एटले सहस्समद्वय पगमां पनी “आपनो न्होटो पसाय.”  
 एम कही घरनी अंदर जइ सूतो अने नारायणब्राह्मण “हुं एकांतमां वेसी जाप करुं तुं.” एम  
 कही जाप करवा लाग्यो. घरनां सौ माणसो सूइ गयां एटले सहस्समद्वय घरमांशी सारसारच-  
 स्तु लइ नासी गयो. सवारे घरनां माणसोए खातर परेवुं जोइ कोळाहळ करवा मांड्यो. नाराय  
 णो पण पोताना घरमां खातर परेवुं जाणी ते वात राजाने कही; एटले राजा एतेने पण विदाय क  
 र्यो. पवी राजाए महादेवना सेवक एवा शिवधर्मानामना ब्राह्मणने बोलाव्यो.

केलासकयनिवासं एगगवं चंदसे हयं सुहयं ॥

गंगा गोरसमागय पमुइ अमुसं सिवं नमामि ॥

ज्ञावार्थ -कैलास उपर वसनारा, एक पोठीयावाळा, सुखे करीने कपाळमा चड्ने धारण करनारा, गगा अने गौरीना समागमथ्री हर्षित एवा शिवने नमस्कार करीए ठीए

आ प्रमाणे कही ब्राह्मण उजो रह्यो, एटले राजाए नमस्कार करी आसन प्राप्यु ब्राह्मण तेना उपर वेगो, पठी मत्रीए कह्यु “महाराज! ज्ञानवळथ्री चोरने शोधी आपो ” त्यारे शिव धर्माए कह्यु सगरे ज्ञानवळथ्री जाणीने कहीश. पठी राजाए सन्मान आपी तेमने रजा आपी, एटले शिवधर्मा पोताने स्थानके गयो

पठी नगरनी स्त्रीजना पुखथ्री सहस्समद्धनी माए आ सघळी वात साजळी ते सहस्स-मद्धने कही, एटले सहस्समद्ध नवीन वेप्र धारण करी शिवधर्मआचार्यनी पासे गयो, त्या तेणे “ॐ नम शिवाय” एम कही हाथ जोरुनीने कह्युं—“जगवन्! आजे हुं शिवधर्मेने योग्य थाज तु, माटे मने दीक्षा आपो तेवारे गुरुए पोताना शिष्योनी अनुमती पुठी, एटले शिष्योए कह्युं “जगवन्! एने दीक्षा आपो कारण धर्मनी गति वेगवाळी ठे ” पठी गुरु दीक्षा आपी रात्रीए एकातमा मंत्रजप करवा लाग्या, अने सघळा शिष्यो उधी गया एटले सारसार वस्तु लइ ते सहस्समद्ध नासी गयो. सवारे पोताना स्थानमा खातर पम्हेलुं जाणी



शिवधर्माए राजानी पासे जइ कह्युं के:—“हे राजन् ! हुं पण चोरथी उगायो हुं.” एम कही सर्व वात कही, तेथी राजाए तेने पण रजा आपी.

पणी मंत्रीए मंजिशीनामना बौधआचार्यने बोलाव्यो, ते आब्यो एटले राजाए नमस्कार करी आसन आपी बेसार्यो. पणी मंत्रीए कह्युं. “भगवन् ! ज्ञानबळथी चोरने शोधी काढो.” त्यारे मंजिशीए कह्युं. “हुं चोरने थोफा वखतमां शोधी आपीश.” पणी राजाए सन्मान करवाथी ते पोताने स्थानके गयो.

आ वातनी सहस्समद्धने खबर पनी तेथी ते बौद्धश्रावकनो वेष लइ मंजिशी पासे गयो, अने वंदना करी तेमनी आंगळ बेठो. पणी आचार्ये पूग्युं:—“हे श्रावक ! तमे क्यांथी आवो ठो?” तेवारे सहस्समद्धे कह्युं. “भगवन् ! हुं दक्षिणदिशा तरफथी आवुं हुं. महाराज ! म्हा री एक विनंती सांजळो. म्हारे आजे साधुनेने भोजन आपबुं ठे माटे कृपा करो.” पणी आचार्ये ते कबूल कर्युं एटले तेषे बजारमांथी लाम्बा, खाजां, जलेबी, घेवर विगेरे लाची सर्वे साधुनेने जमाळ्या. आथी साधुने ते कपटीश्रावक उपर प्रसन्न थया. पणी रात्रीए आचार्ये जप करवा गया एटले शिष्योए आ श्रावकने पूग्युं:—“आजे तमारे क्यां सखुं ठे?” त्यारे सह

स्तमद्धे कह्युं “आजे आपना पगनी पासे सूइ रहीश ” शिष्योए हा कही पठी सवे सूइ गया एटले सहस्समद्ध तेमनु सघळु लइ पोताने घरे गयो सवारे पोताना स्थानमा खातर पनेलु जोइ सर्वे साधुनए खेद पामी आचार्यने कह्यु मजिथ्रीआचार्ये पण उद्देग पामी राजा पासे जइ सर्व वात कही तेथ्री राजाए तेने पण विदाय कयों

पठी मत्रीए कपीलजक्त एवा परमहसनामना आचार्यने बोलाव्या आचार्य आब्या एटले तेमने आदरसत्कार थापी मत्रीए कह्यु “हे जगवन् ! चोर प्रगट करी आपो ” त्यारे आचाये कह्यु “सवारे कहीश ” एम कही ते पोताने स्थानके गया

आ वात सहस्समद्धे साजळी एटले ते कुलपुत्रनो घेप लइ परमहस पासे गयो, त्या तेणे सोनाना फुलथी गुरुना पग पूजी नमस्कार करीने कह्यु —“हे जगवन् ! ध्याननु स्वरुप कहो, ते प्रमाणे हु करीश ” त्यारे गुरुए कह्यु “इसनामानो म्हारो शिष्य ठे, तेनी पासे तु प्रथम अज्यास कर ” पठी सहस्समद्ध शिष्य पासे गयो तेवारे शिष्ये कह्यु “ध्याननो अज्यास रात्रीए थाय ठे ” सहस्समद्धे कह्यु “वहु सारु ” पठी रात पनी एटले गुरु एकातमा जप करवा गया अने हसे सहस्समद्धने ध्याननो काइ लेपमात्र उपदेश कह्यो, पठी सर्वे सूइ

गया एटले चोर सहस्समद्वे सर्व वस्तु लइ नाशी गयो. सवारै पोताना आश्रममां खातर पम्हेलुं जाशी शिष्योए गुरुने कहुं. आचार्ये पण राजानी पासै जइ कहुं के:—“हे राजन् ! ते चोर अमने पण ठगी गयो ठे.” त्यारे मंत्रीए कहुं. “महाराज ! आप आपने स्थाने पधारो.”

पवी राजाए भूतवादी एवा सुरप्रियपाखंफिने बोलाव्यो, ते आव्यो एटले राजाए कहुं:—“आपनो सद्भाव प्रगट कहे.” त्यारे ते पाखंफिए कहुं. “हे राजन् ! पुन्य नथी, पाप नथी, जीव नथी, देवलोक नथी अने मोक्ष पण नथी. आ अमारो मत ठे.” पवी मंत्रीए कहुं:—“भगवन् ! चोरने प्रगट करी आपो.” तेवारै तेणे कहुं:—“हुं म्हारा ज्ञानवळथी प्रजाते निश्चय करीने कहीश.” पवी राजाए रजा आपी एटले ते पोताने स्थानके गयो.

सहस्समद्वे आ समाचार सांजड्या एटले ते एक उत्तमरुपवाळी वेड्या पासै गयो अने कपुरवाळुं पानवीमुं आपी कहेवा लाग्यो:—“हे वेड्या ! जो तुं म्हारुं काम करे तो हुं तने दश सोनाम्हेरो आपीश.” त्यारे वेड्याए कहुं:—“अवश्य करीश.” पवी सहस्समद्वे कहुं. “जो एम ठे तो हुं तने जे कहुं तेनो उत्तर न आपतां त्हारै सांजड्या करवुं.” वेड्याए ते कवूल कर्तुं. पवी वेड्याने साथे लइ सहस्समद्वे सुरप्रियपाखंफिनी पासै गयो, त्यां तेने नमस्कार करी

ने कह्यु "जगवन् । आ म्हारी व्हेन ठे, ते आपना हाथ्थी दीक्षा लेवानी इच्छा करे ठे " ते-  
 वारे सुरप्रियपाख्णिए कह्यु -"ते योग्य ठे, परतु अमारो दीक्षानो आचार एवो ठे के पहेली  
 दीक्षामा पशुने इणवु पमे ठे, मद्यपान करवु पमे ठे, अमारी साथे एक पात्रमा जोजन कर  
 वु पमे ठे, अमारा उपर पोताना पतिना जेवी बुद्धि राखवी पमे ठे " त्यारे सहस्समल्ले कह्यु  
 "आ म्हारी व्हेन ते सघळु करशे." पठी सहस्समल्ले सर्व विधि करी रात्रीए सुरप्रियपाख्-  
 णिए कह्यु "आ म्हारी व्हेननी साथे काइ कारणने लीधे अमारे एकातमा सूवु परुशे, माटे  
 आ म्हारी व्हेन म्हारा शिष्यो साथे मद्यपान करे " त्यारे धुत्तसहस्समल्ले कह्यु " जेम गुरु  
 कहे तेम " पठी सर्वे शिष्योए ते वेश्यासहित मद्यपान कर्यु बहु मद्यपान करवाथी सर्वे वि  
 कल वनी गया ज्ञान भुली जवाने लीधे लुगमा पृथ्वी उपर पनी गया सहस्समल्ल अवावी  
 व्यवस्था जोइ आश्रममा जे काइ इतु ते लइ अने जे काइ खोडु काम करवानु इतु ते करी  
 नाशी गयो सवारे मद्यनो नीसो उत्तयो एटले रात्रीए परस्पर ज काइ खोडु काम कर्यु इतु  
 ते जोइ लज्जा पामता ठता आश्रममा पमेली वेश्याने पूठवा लाग्या "ए म्हारो ज्ञाइ हतो?"  
 त्यारे वेश्याए कह्यु "म्हारे ज्ञाइ नथी हाय! हाय! मने कोइ धूतारा उगीने नाशी गयो " पठी

सुरप्रियपाखंनि ए राजानी पासे जइने कह्युं. “हे राजन् ! म्हारा आश्रममां खातर पर्युं ठे, तेम म्हारा शिष्योने पण कांइ नीचकार्य करी कोइ नाशी गयो ठे.” पठी राजाए मंत्रीने आज्ञा करी तेने विदाय कयो. सुरप्रियपाखंनि पण पोताने आश्रमे गयो.

आ प्रमाणे ते सहस्ससमष्टचोरे उदर्शनिउने मानभंग कयो, श्रोता दिवसमां तेलो सर्व न-गरने लुंटी लीधुं, एवुं कोइ राजमंदिर के देवमंदिर पण नहोतुं रह्युं के जेमां ते धूताराए खा-तर न पार्युं होय. वळी निरंतर बहु जीवोनी हिंसा करतां गतां इह्या प्रमाणे परस्त्रीउनी सा श्रे क्रीमा करतो हतो; तथा निरंतर तिर्यंच अने नरकगति प्राप्त थाय तेवां कामो कर्या करतो हतो; आधी राजा बहु चिंता करवा लाग्यो अने सर्वे मंत्रीउ पण बुद्धि विनाना भइ गया. आवी रीते केटलोक समय गयो, परंतु ते गुढमायावीने कोइ उळखी शक्युं नही.

एक दिवस ते कौशावीनगरीना उद्यानमां विशुब्नामना कोइ केवळी समवसर्या. तेवारे राजादि सर्वे नगरवासीलोको तेमने वंदन करवा गया. सहस्ससमष्ट पण जुदो वेप लइ त्यां गयो. पठी केवळीजगवाने सर्व जीवोनी रक्षा करवारुप धर्मदेशना आपी के:—“जे पुरुष बा जा जीवोनी हिंसा करे ठे, जूतुं वचन बोले ठे, पारकुं धन चोरे ठे अने परस्त्रीउने सेवे ठे;

तेमज जे मझा आरज्ज करे वे ते पुरुष मृत्यु पामी महा नरकमा जाय वे, अने त्या गाढ वे  
 वना जोगवे वे ” केवळीनी आची धर्मदेशना साजळी सहस्समल्लचोर विचार करवा ला-  
 ग्यो —“हाय हाय ! धिक्कार वे ! धिक्कार वे ! ! आ सधळा कर्मों में कर्या वे, हु नरकना डु खो  
 शी रीते सहन करी शकीश ? मने पापथी वचावनार आ मुनिराज वे, माटे हु एमना चरण  
 नु शरण लज ” आ प्रमाणे सहस्समल्ल विचार करतो इतो, एवामा नगरीना लोक धर्मदेश  
 ना साजळी पोतपोताने घेर गया पठी सहस्समल्ले ससारथी उद्देग पामी केवळीने कह्यु “हे  
 जगवन् ! तेवु एके कुकर्म वाकी नथी के जे में नही कर्यु होय इमणा तमारा उपदेशथी हु  
 ससारथी उद्देग पाम्यो तु, माटे जो हु जिनदीक्षाने योग्य होउ तो मने दीक्षा आपो ” त्या  
 रे केवळीए कह्यु “हे सुदर ! तु प्रतिबंध न कर, योगशुद्धि करी पोताना आत्माने पवित्र क  
 र ” पठी सहस्समल्ले कह्यु “हे जगवन् ! म्हारा उपर राजा क्रोध पामेलो वे, माटे बीजे  
 कोइ स्थानके जइ मने दीक्षा आपो ” केवळीए कह्यु “हे जइ ! तु जय न पाम प्रजाते त्दारे  
 अदि म्हारी पासे आववु राजा पण अदि आवडो, ते वखते त्दारु सर्व सारु थडो ”

पठी प्रजात थयो एटले नगरवासी लोकोसहित राजा फरी केवळीने वदना करवा माटे

त्यां आढ्यो, सहस्समह्य पण त्यां आवी केवळीनी पासे बेगो. पढी केवळीए देशनातो शरंज कर्षो, अने राजादिक सर्व लोकोना भूत, त्रविष्य अने वर्तमानकाळना संदेहो जाग्या. पढी राजाए केवळीने पूढ्युं:—“हे जगवन्! ते चोर कर्षां ठे?” तेवारे केवळीए कह्युं. “हे राजन्! हमणां त्हारे ढाबे पढखे बेगो ठे, परंतु हे महाराज! हेवे त्हारे एना उपर क्रोध करवो नढीं; कारण कुकर्म करवाथ्री एनुं मन पाढुं फर्युं ठे. एनुं मन कुकर्मरुप वनने कापी नांखनारा चा रित्रमां चोटेलुं ठे, तो मोक्षमार्गे जवा तैयार शएला ए पुरुषने तुं सहाय्य कर.” राजाए कह्युं. “हे जगवन्! आप मने जे आझा करशो ते हुं निश्चे करीश.” पढी राजासहित सहस्समह्य पोताने घेर गयो, त्यांथ्री म्होटा नत्सवसहित पोतानी मा अने राजाने साथे लइ फरी केवळी फासे आवी तेणे दीक्षा लीधी. पढी तेणे केवळीनी पासे घोर अग्निग्रह लीधी के:—“हे जगवन्! आजथ्री जावजीवपर्यंत म्हारे मासे पासे पारणुं करवुं. ते आपनी आझाथ्री शान्त.” ते वखते राजादि लोकोए तेनां बहु वखाण कर्षी. सहस्समह्य पण वे प्रकारनी शिक्षा लइ अनुक्रमे जितेंद्रिय थयो. एक मासे, वे मासे, त्रण मासे, एम अनुक्रमे तेणे ष मासे पारणुं कर्षुं. आवी रीते तप करता एवा तेणे दुर्गतिनां कारण एवा कर्मनो क्षय करी नांखयो. वधता एवा

शुद्ध ध्यानश्री तेना कर्मरूप इधन (लाकमा) बळी गयां एटले लोकालोकने प्रकाश करनारु  
 केवळज्ञान उत्पन्न थयु ते बखते देवतानुए त्या आवी केवळीमहोत्सव कर्यो, सोनानु सिदासन  
 रच्यु, ते सिदासन उपर बेसी केवळीए धर्मदेशना आपी. पठी सहस्समल्लमुनिराज पृथ्वी  
 उपर विहार करी अनुक्रमे योगनो निरोध करी ठेवट सलेखना करीने मुक्ति पाम्या

(श्री वर्द्धमानस्वामी चुलनीपितादिश्रावकन कहे ठे के) -अहो! घोरकर्मनो करनार स-  
 हस्समल्ल पण जिनधर्मश्री उद्धार पाम्यो, माटे हे जन्वजनो! तमे पण जावश्री जिनधर्मनु  
 आराधन करो ॥ इति सहस्समल्लनी कथा ॥

श्री वर्द्धमानस्वामीनो आवो धर्मोपदेश साजळी चुलनीपिताश्रावके आणदश्रावकनी पेठे  
 सम्यक्त्वसहित श्रावकधर्म आदर्यो. पठी पोताना आत्माने धन्य अने कृतार्थ मानतो एवो ते  
 चुलनीपिता पोताने घेर गयो अने स्त्रीने कहेवा लाग्यो के -“हे प्रिया! पूर्वे क्यारे पण न प्रा  
 त अएलो एवो श्रावकधर्म आजे मने प्राप्त थयो, माटे तु पण जिनेश्वर पासे जइ श्रावकधर्म  
 पाम” पठी श्यामाए श्री वीरप्रभु पासे जइ श्रावकधर्म लीयो अने प्रभुने वदना करी पोताने  
 घेर आवी. श्रावकधर्म पाळता अनुक्रमे चौदवर्ष गया एटले चुलनीपिता विचार करवा लाग्यो



के, "मैं आ कुटुंबनो न्नार आटला वर्षसुधी नपाड्यो, हवे हूं पन्निमारुण श्रावकधर्म करूं.  
कह्युं ठे के:—कालक्षेपो न कर्तव्यो, आयुर्याति दिने दिने ॥

न करोति यमः क्षांतिं, धर्मस्य त्वरिता गतिः ॥

प्रावार्थः—काळ गुमाववो नहीं, कारण आयुष्य दिवसे दिवसे चाळ्युं जाय ठे; तेमज यमराज कृमा करतो नथी. वळी धर्मनी गति वेगवाळी ठे.

पढी चुलनीपिताए पौषधशाळामां जइ आवथी सर्व पन्निमा वहन करी. एक दिवस को इ देवता अर्धी रात्रीए हाथमां तरवार लइ त्यां आव्यो अने कहेवा लाग्यो के, "अरे चुलनी-पिता ! जो तुं श्रावकधर्मने नहिं त्यजी दे अने पौषधव्रतने नहिं जागे तो हूं त्वारा म्होटा पुत्रने घरमांथी अहिं लावी मारी नांखीश, अने तेना मांसना त्रण शूळ करी ननातेलनी अरे ली कम्पाइमां पकवीश; तेमज तेनुं मांस अने लोही त्वारा शरीर नपर गंटीश. पढी आर्त-ध्यानथी अकाले मृत्यु पामेलो तुं दुःखी अइश." बेवतानां आवां वचन सांजळ्या बतां पण चुलनीपिता निर्जयपणे बेगो हतो, तेवामां देवताए तेने एज प्रमाणे बे त्रणवार फरी फरीने कह्युं. बेवट देवता लेनुं धर्मने विषे दृढचित्त जाणीने क्रोधथी त्रयंकर रूप लइ तेना पुत्रने घर

माथी त्या लइ आब्यो, अने तेने मारी नाखी तेना मासना पण शूळो वनावी धगधगता ते-  
लमा पकळ्या, तेमज मास अने लोहीनो चुलनीपिताना शरीरे लेप कर्यो आ प्रमाणे घोर  
उपसर्ग कर्यो तोपण धैर्यवत एवो ते धर्मध्यानथी जरा पण चढ्यो नहीं देवताए फरी फरीने  
तेना बीजा, त्रीजा अने चौथा एम चारे पुत्रोने मारी तेमना मास अने लोहीथी चुलनीपिता  
ना शरीर उपर अजिपेक कर्यो आवो घोर उपसर्ग कर्या वता ते धर्मध्यानथी चढ्यो नहीं,  
पण वगरे वधारे धर्मध्यान करवा लाग्यो

फरी देवताए कहु —“अरे पापी ! जो तु पौषधव्रतने नहि त्यजी दे, तो हु देवगुरुसमान  
तहारी माता जज्ञने अहि तहारी आगळ मारी नाखीश, अने तेना लोही मासथी तहारा शरी  
रने सिचन करीश, तेथी तु आर्तध्यानमा पत्नी दुर्गति पामीश ” देवताए आवी रीते कहु तो  
पण ते धर्मध्यानथी चढ्यो नहीं बीजीवार त्रीजीवार कहु एटले चुलनीपिता मनमा विचार  
करवा लाग्यो के, “आ पुरुष अनार्य ठे तेथी ते अयोग्य काम करशे जे पापीए म्हारा म्होटा  
पुत्रने मारी तेना मास अने लोहीथी म्हारा शरीरने लेप कर्यो, एवी रीते तेलो म्हारा बीजा,  
त्रीजा अने चौथा पुत्रने पण मारी नाख्या ठे हवे ते उष्ट देवगुरुसमान म्हारी माताने मा-

रशे, माटे हुं तेने पकनी लउं." आ प्रमाणे विचार करतो बेवो ठे तेवामां देवताए माताऒज्ञने तेनी आगळ लावी जेटलामां मारी नांखवानी तैयारी करी तेटलामां चुलनी पिता तेने पक- रुवा माटे दोड्यो, एटले देवता तुरत विजळीनी पेठे आकाशमां उन्नी गयो. चुलनी पिता को- लाहल करतो तेनी पाठळ बेरुवा लाग्यो. तेनो कोलाहल सांऒळी ऒझमाता घरमांथी त्यां आवी अने पूठवा लागी केः-“अरे पुत्र! तुं केम कोलाहल करे ठे ?” तेवारे चुलनी पिताए माता आगळ सर्व वात कही, एटले माताए कह्युं:-“हे पुत्र! कोइ देव, दानव, भूत, राक्षस तेने उपसर्ग करतो इशे, त्वारा चारे पुत्रो घरमां सुखे सूता ठे, तुं एने देवतानो उपसर्ग जाण. अरे पुत्र ! तें व्रत अने पौषध ऒाग्यो माटे गुरुपासे जइ आलोचना ले.”

मातानां आवां वचन सांऒळी चुलनी पिताए गुरुपासे जइ आलोचना लइ तप आरंभ्युं. अनुक्रमे आणंदश्रावकनी पेठे अगीयारपरिमा वही, ठेवट संलेखना करी, सर्व जीवोने ख- मावी अनशन लइ शुऒऒध्यानश्री मृत्यु पामी ते चुलनी पिताश्रावक सौधमं देवलोकमां अरुण प्रऒविमालमां चारपड्योपमना आयुष्यवाळो देवता श्रयो.

श्री गौतमस्वामीए श्री वर्द्धमानस्वामीने पूठ्युं:-“हे ऒगवन्! चुलनी पिता ते देवलोकश्री

चयीने कइ गति पामशे ? ” तेवारे प्रभुए कहु - “ हे गौतम ! चुलनीपिता देवलोकथी महा-  
विदेहक्षेत्रमा चवी त्याथी सिद्धिपद पामशे

श्री सुधर्मास्वामीना मुखकमळथी चुलनीपितानु अद्भुतचरित्र साजळी सवेग पामेला-  
जवूस्वामीए श्री वीरप्रभुने नमस्कार कर्यो

इति श्री रत्नलाजगणीना शिष्य राजकीर्तिमुनिए रचेली गद्यब्रंघ वर्द्धमानदेशनामा  
चुलनीपिता प्रतिबोध नामनो त्रीजो उल्लास सपूर्ण थयो ॥

## ॥ उल्लास ४ थो ॥

॥ सुरादेव चग्नि ॥

हवे सुधर्मास्वामी जवूस्वामीने सुरादेवनामना चोथा श्रावकनु चरित्र कहे ठे.

आ जवूघीपना नरतक्षेत्रने विपे वाणारसीनामनी नगरी ठे, त्या मनोहर सुरप्रियनामना  
यहुनु चैत्य ठे ते नगरीमा जितशत्रुनामनो राजा राज्य करतो इतो, त्या सुरादेवनामनो शेठ  
रहेतो इतो, तेने धनानामनी स्त्री हती सुरादेवशेठ बहु धनवत हतो, तेने वेपारमा ठफोरु

सोनाम्होरो हती, पृथ्वीमां निधानरुपे पण उक्रोम सोनाम्होरो हती. तेना घरे गायोनां ठ गोकुळो हतां. एवीरीते सूर्यादेवेशेठ म्होटीसमृद्धिवाळो तेमज राजाने बहु मानीतो हतो.

एक दिवस श्री वर्द्धमानस्वामी कुष्ठकचैत्यने विषे समवसर्या, तेवारे देवताउए समवस-  
रण रच्युं, त्यां बार पर्षदाउ एकठी अइ, प्रभुने समवसरेला जाणी सूर्यादेव वंदना करवा गयो,  
त्यां ते त्रण प्रदक्षिणापूर्वक वंदना करी योग्य आसने बेवो. पढी श्री वर्द्धमानस्वामीए धर्म-  
देशना आपी के:—“हे ज्ञयजनो ! तमे सर्व प्रकारना आदरश्री धर्म करो; कारण कै धर्मश्री  
जीव संसारमां सुखी थाय ठे, सुखनी इहावाळा माणसे धर्म करवामां आळस्य करवी नहीं.  
संसारसमुड्मां पमेला जीवो धर्मश्री उदार पामी धिष्टकनी पेठे सुखी थाय ठे.” तेवारे सूर्या-  
देवे पूब्युं:—“हे जगवन् ! ते धिष्टक कोण हतो ? अने ते संसारसमुड् तरी सुखस्थानने शी  
रीते पाम्यो ?” त्यारे श्री महावीरप्रभुए कहुं:—“हे सूर्यादेव ! महा आश्चर्यकारी एवा ते धि-  
ष्टकना चरित्रने सावधान मनश्री सांजळ:—

॥ जिनधर्मनी अपाराधना उपर धिष्टकनी कथा ॥

आ जंबूद्वीपना उत्तरलक्षेत्रने विषे अवंत नामे देश ठे, तेमां धारापुरी नामनी नगरी ठे,

त्या सूर नामनो धमवत राजपुत्र रदेतो इतो, तेने अति उग्र अने कमवुं वोलनारी चतुरा ना मनी स्त्री इती, ते हमेशा पोताना पतिने करवा वचनथी डु ख देती इती, तेथी सूर मनमा विचार करवा लाग्यो के -“आ डुष्ट स्त्रीनी साथे म्हारे शु प्रयोजन ठे? कारण पुरुष डुष्ट स्त्री ने अने विघ्न करनारी विद्याने त्यजी वे ठे” आ प्रमाणे प्रिचार करी ते वीजी स्त्रीनी शोध करवा लाग्यो गाम अने नगरमा निरतर शोध करतो एवो तेने अक्तीमा रदेनारी कोइ एक वृद्ध मोशीनी पुत्रीनी खबर पत्नी, तेथी ते मोशी पासे जशने कहेवा लाग्यो के, “तमारी पुत्रीनु म्हारी साथे लग्न करो” त्यारे मोशीए कहु “म्हारे एकनीएक पुत्री ठे, ए विना म्हारी वीजी काइ गति नथी, माटे जो तु मने त्दारे घेर तेनी जाय तो डु तने म्हारी पुत्री परणावुं” सूरु ते वात कबूल करी एटवे मोशीए पोतानी सुदरी नामनी पुत्री तेने परणावी. सूर मोशी सहित सुदरीने पोताना घरमा लाव्यो.

पत्नी चतुरा शोक्यजावथी निरतर परस्पर क्लेश करवा लागी एखले सूरु तेने वीजा घरमा राखी, तोपण चतुरा तेने घरे आवी खराव गाळो दइ जाय अने कुकनीनी पेटे मत्तरथी क्लेश करे वत्रे शोक्यो दाते दातथी, पाटु पाटुथी, तमाचे तमाचाथी, ब्रकुटीए ब्रकुटी

श्री अने माथाए माथाओ युद्ध करती हती. पति सूर एकनुं सारुं बोले, अने बीजीने गाळो दे. जेस चंडने विषे शातळपणुं, सूर्यने विषे तेज, तलने विषे तेज अने पुष्पने विषे सुगंधी रही ठे, तेस शोकयोमां पण परस्पर क्लेश रहेलो ठे. पति विगरे ते बने जणीने बहु वरे तो पण तेउ शांत आय नहीं; परंतु अधिक क्लेश कर्या करे. पतिए एक स्त्रीने बीजी शेरीमां राखी तोपण युद्ध बंध अयुं नहीं. ठेवट सूर वीस गाडने ठेटे एक गाममां सुंदरीने तेनी मासहित राखी पोते चतुराने घेर रहेवा लाग्यो.

एक दिवस सूर चतुराने कहुं:—“हुं सुंदरीने घेर जाउं तुं,” त्यारे चतुराए कहुं:—“खा-मी! हा, ते सुंदरी तझारी स्त्री ठे माटे त्यां जइ दान, मान अने भोगवने करीने तेने संतोप पमानो.” एम कही चतुरा मनमां विचार करवा लागी के, “जो ते त्यां जइ तो निश्रे त्यांज रहेशे, अने पढी ते म्हारा हाश्री गयोज जाणवो.” आवी रीति विचार करी चतुराए कांड चुर्ण मेळवी लागवा वनावो पोताना पतिने जातुं आपी विदाय कर्यो. सूर पण हर्षशी सुंदरीना घर तरफ चाड्यो. रस्ते एक नदी आवी त्यां तेषे मोहुं बोइ जातुं खाधुं; पढी तेने जा मो अवा लाग्यो, तेथी ते दोन्ततो दोन्ततो पावो चतुराने घेर आळ्यो. चतुराए तेने मजवृत गां-

ध्यो अने मार मारता कहेवा लागी -“कहे हवे सुंदरीने घेर जइश ? ’ एम कही तेने मारी  
 मारीने मूवा जेवो करी नाखीने पठी ठोड्यो शरीरे घणा घणा पाटा बाध्या त्यारे ते धीमे  
 धीमे केटलेक दिवसे सारो थयो पठी एक महिनो थयो एटले फरी सूरे चतुराने कहु -“हु  
 सुंदरीने घेर जाअवु, माटे ज्ञातु कर ” चतुराए कहु “वहु सारु करी आपुठु,” एम कही ते  
 णे खराव मत्रेलो करव करी आप्यो, ते लइ सूर चालतो थयो अने फरी तेज नदीए आवी  
 पद्दोच्यो, त्या ते जेटलामा खावा वेसे ठे तेटलामा कोइ जटाधारी सन्यासी आवी पद्दोच्यो  
 ते सन्यासीए तेने कहु.-“हे महाज्ञाग ! हु वे दिवसनो भुख्यो तु, माटे मने खागानुं आप.”  
 तेगारे सूरे तेने सघळु आपी दीधु सन्यासीए जेटलामा ते खाधु तेटलामा ते गधेको पनी गयो  
 पठी ते गधेको जूफतो जूफतो चतुराना घरे आय्यो सूर पण तेनी पाठळ घेर आय्यो अने “म्हारी  
 स्त्री एने शु करशे ” एम धारी जोवा माटे कोठीमा संताइ रह्यो. चतुराए गधेमाने दोरीवमे  
 मजवूत बाध्यो अने “हवे सुंदरीने घेर जइश ? ” एम कही कहीने चावकयती वारवार मार  
 वा लागी गधेको वूमो पारुवा लाग्यो तेम चतुरा तेने “अरे ! हवे सुंदरीना घरे जइश ? ” एम  
 तिरस्कार करती मारती हती. ठेवट मृत्यु पामरा जेथो थयो त्यारे चतुराए तेने जेटलामा



वोम्नी दीधो तेटलामां ते माथे जटावाळो, बे हाथमां माक अने रुमरुवाळो, अंगे नरुम ल-  
 गावेलो संन्यासी थइ गयो. चतुरा संन्यासीने जोइ बहु खेइ पामी अने तेना पगमां पम्नी.  
 संन्यासीए कह्युं. “हे सुग्धि ! ए वचन सत्य थयुं के जे ते साथवो खाय ते बहु विटंबना स-  
 हन करे.” पढी चतुराए संन्यासीने खमावी तथा बहु धन आपी विदाय कर्यो. हवे चतुरा  
 मनमां विचार करवा लागी के:—“म्हारुं चरित्र म्हारा पतिए जाण्युं माटे कोइ नपायथी हुं  
 तेमे मारी नांछुं; कारण अिन सनेहमां सुख क्यांथी होय ?” एम विचार करी तेणे स्नान  
 कर्युं, घोळां लुगनां पहैर्यो, गायना ठाणथी नूमि उपर मंरुल करी तेमां नैवेद्य मूक्युं, घी,  
 गुगळ अने करेणना फुलवेने अग्निमां एक चित्थी होम करवा लागी. ते वखते एक राकस  
 सर्पेरुपे प्रगट थइ तेने कहेवा लाग्यो:—“हे ज्मोळी! तें शामाटे मने संन्यार्यो वे? हुं त्हाराउपर  
 प्रसन्न थयो हुं, माटे वरदान माग.” थ्यारे डुष्ट एवी चतुराए कह्युं. “म्हारो पति परखी लंपट  
 वे माटे तुं तेने नकण करी जा अथवा ते मारी नांख.” सर्पे कह्युं. “त्हारो पति ठ मासने  
 अंते मृत्यु पामशे.” पढी चतुराए तेने रजा आपी एटले ते चाड्यो गयो.

आ सघळी वात कोळीमां संताइ रहेला खेर सांनळी तथा दीगी, तेथी ते विचार करवा

लाग्यो के, “अहो! स्त्रीतनु चरित्र बहु गहन होय वे खरेखर आ स्त्रीए म्हारी विटबना करी, तेणे मने गधेको बनाववा करव आप्यो, सारु अयु जे मे ते न खावो अने सन्यासीने आप्यो निर्देय स्त्रीत एवु काम करे वे के जेने ब्रह्मा कळी शकता नथी, शकर ध्यानथी जोइ शकता नथी अने विष्णु जाणी शकता नथी.” आ प्रमाणे विचार करी सूर ज्या सुदरी रहेती इती ते हिरुपुरमा गयो, त्याते सुदरीनी साथे निरतर विषयसुख जोगवतो इतो; परंतु मनमाचतुरा तरफनी बहु शका राखतो इतो सुदरी पण स्नेहना वचन, गीत, हास्य विगैरिथी प्रतिने सतोष पमावती इती, पण सूरने मरणनी चिंताथो ते काइ सारु लागर्तु नहोत.

एक दिवस वृद्ध सासुए तेने एकातमा पूव्यु के, “तमारे जी चिंता वे?” त्यारे सूरें कहु — “हे मात! असमर्थनी आगळ डु खनी वात केम कहेवाय?” सासुए कहु — “हे जमाइ! म्हारांमा सामर्थ्य वे, रोग जाण्या पठी तेनु आपध कराय वे.” तेवारे सूरें कहु. “ठमास पठी सापथी मारु मृत्यु वे” एटलु कही तेणे सधळी वात कही. पठी सासुए कहु — “हे पुत्र! जय न पामो हु तमने अने म्हारी पुत्रीने सुख अशे तेम करीश; माटे निरतर जोग नोगवो अने शका न राखो” पठी सूर ते सासुना वचनथी काइ शात अयो अने सुखो जोगववा ला

ग्यो; परंतु मनमां मरणना त्रयश्री शंका पामता एवा तेना दिवसो जता हता.

हवे माता अने पुत्री एम वने जणीडए घरना बारणानी जित उपर जूदाजूदा वे मोर चितर्या, जो के ते मोर चितरेला हता तोपण प्रत्यक्ष उफता जेवा देखाता हता. ते मोरनी माता अने पुत्री वने जणां पवित्र अइ हमेशां पूजा करतां. एम करतां कस्तां ठ मास गया.

एक दिवस सूरे पोरतानी स्त्री सुंदरीने कह्युं:—“हे प्रिया! आजे म्हाहं मरण अशे.” त्यारे सुंदरीए कह्युं. “स्वामीनाथ! त्रय न पामो, अमारी शक्तिनुं सामर्थ्य जुनु.” सूरे प्रियानां आवां वचनश्री धीरज राखी. पवी गायना गणश्री सर्व घर लींषी विशेष शोभायुक्त करी घरना मध्यज्ञागमां एक आसन नांखुं, तेना उपर सूरने बेसार्यो; अने माता पुत्री पवित्र अइ, पवित्र वस्त्र पहरी हाथमां चोखा लइ आमतेम जोतीजोती उन्नी रही; एवासां एक का लो साप घरमां आवतो तेमणे दीगो. पवी माता पुत्री वने जणीडए मंत्रेला चोखा पेला वे मोर उपर गंध्या एटले ते वने मोरो जितश्री उतरी सर्पना वे ककना करी सुखमां लइ कैका रव करता करता आकाशमां उन्नी गया. आ जोइ सूर मनमां विस्मय पायी विचार करवा लाग्यो:—“अहो! माता अने पुत्रीमां कांइ, मंत्रनी अपूर्वशक्ति देखाय वे.” पवी तेणे न्हाइ

म्होटे उत्सव करवापूर्वक डु खी माणसोने दान आप्युं अने पोतानी नवो जन्म मानी मनु-  
प्यलोक सबधी सुखो जोगववा लाग्यो

एक दिवस हिमोलगाममाथी कोइ आवेला माणसने चतुराए पूठ्यु के, “हे जाइ! त्यां  
सूर शु करे ठे?” त्यारे ते पुरुषे उत्तर आप्यो के, “दान आपतो एवो ते सूर सुखे रहे ठे.” ते पु  
रुपना आवा वचन साज्जळी चतुरा मत्सरथी धोळीविलामीनु रुप लई सुंदरीने घेर गइ तेवारे  
चतुर एवी सुंवरी अने तेनी माए पण काळीविलामीनु रुप लीधु पठी काळीविलामीनु धो  
ळीविलामीनी साथे युद्ध करवा लागी परस्पर उचे उठळी उठळीने पृथ्वी उपर पडे अने मू  
र्वा पामती ठती खराव शब्दथी वूमो पामे एम युद्ध करता परस्पर एक बीजाने नख अने  
दातना प्रहार करे पठी धोळीविलामीरुप चतुरा मंत्रना वळथी वत्रे काळीविलामीनुने बहु  
मारी अने जीतिने आकाशमा जइ नाचवा लागी

आ सर्व चरित्र जोइ जय पामेला सूर तेउने पूठ्यु, “तमे शामाटे युद्ध करो ठे? अने  
आ धोळीविलामी कोण ठे? ते तमारी साथे शामाटे युद्ध करे ठे? ते एकलीए तमने वत्रेने  
प्रहार करी शामाटे मरण पामवा सरखा करी नाख्या? तमारेने एने वैरनु कारण शु ठे?”

त्यारे सुंदरीए कहुं:—“हे स्वामिन्! आ चतुरा सिखानी न्हानी बहेन ठे, अमे पण हमणां विद्यानो अज्यास कर्यों ठे, चतुरा बहु मंत्रोने जाणे ठे, अमारामां तेना जेवी मंत्रशक्ति नथी, ते शोक्यना चैरथी अहिं आवी युद्ध करे.ठे.” आ सर्व वात सांजळी सूर विचार करवा ला-  
रयो:—“धिक्कार थाउ! धिक्कार थाउ!! महा क्रूरग्रहवाळी शाकिलीजना वशमां हुं पुरुलो हुं. हवे हुं शुं करुं? अने क्यां जातुं?”

पवी एक मासे फरी चतुरा धोळीबिलानीतुं रुप लइ सुंदरीने घेर आवी, तेवारे सुंदरी अने तेनी माता बने जशीडेए काळी बिलानीतुं रुप लीधुं. परस्पर युद्ध करतां धोळीबिलानी काळीबिलानीजने जीर्ण करी नाशी गइ. तेथी सूर सुंदरीने पळ्युं. “ते एकली बतां मारथी तमने बनेने केम मरण पामवा सरखी करे ठे?” त्यारे सुंदरीए कहुं. “स्वामी! अमारी मंत्रशक्ति शोफनी ठे; माटे ते अमने मारथी मरण पामवा जेवी करी नाखे ठे. हे स्वामी! तमारा स्वाधिनमां एक काम ठे, जो ते तमे करो तो हुं तमारो म्हारा उपर स्नेह ठे ते खरुं मानुं.” तेवारे सूर कहुं. “नश्च! तुं कहे ते त्हांरुं काम हुं करीश.” पवी सुंदरीए कहुं. “ज्यारे धोळीबिलानी अहिं आवी अमारी साथे युद्ध करे त्यारे तमारे एम बोलवुं के, “हे

काळीविलामी ! तुं आ धोळीविलामीने मार ” आवी रीते कदेशो एटले अमने शक्ति  
 उत्पन्न अशे, तेथी अमे तेने मारी नाखशु ” एगामा धोळीविलामी प्राची, तेनी साथे  
 वने काळीविलामीन युद्ध करवा लागी तेवारे सूर कहु —“हे काळीविलामी ! आ धोळीवि-  
 लामीने पकन अने तेने खाइ जा ” सूर आटलु कहु एटने धोळीविलामी पृथ्वी वपर पनी  
 अने काळी वने विलामीनए तेने गळामा पकनी धोळीविलामीने मरण पामती जोइ सूर  
 मनमा विचार करवा लाग्यो “म्हारा पवित्र वचनमात्रथी आ धोळीविलामी मरी जशे, मा  
 टे जो म्हारा वचनथी आ वने काळीविलामीन मरी जाय तो बहु सारुं आय चाल, अवळ  
 बोलीने आश्चर्य तो जोवु ” आवी रीते विचार करी तेणे प्रगट कहु “हे धोळी विलामी ! आ  
 वने काळीविलामीनने मारी नाख ” तेना आवा वचनथी धोळीविलामीए वने काळीविलामी  
 नने मारी नाखी पठी सूर बहु दर्प पाम्यो अने “अौषध विना म्हारो रोग गयो ’ एम विचारी  
 ते मरी गेली स्त्रीननी उत्तरक्रिया कर्या विना त्याथी चाली निकळ्यो, अने ज्या पोतानो म्हो  
 टोत्ताइ रदेताइतो ते गाममा आव्यो आ वखते तेनो ज्ञाइ वीजे कोइ गाम गयो हतो, तेथी ते  
 पोतानी म्होटीज्ञाज्ञीने प्रणाम करी त्या रह्यो ज्ञाज्ञी दियरनी बहु जक्तिथी सेवा करती हवी.

एक दिवस म्होटाजाइनी स्त्री सूरना माथामां तेल नांखी कांकसीवने वाळ उळती हती, एवामां तेना खेतरथा एक खेफुते आवीने कहुं:-“हे मात ! आपणो भिंठनामनो बळद मरी गयो ठे, हवे एक बळद रहेलो ठे, तेथी वखत जाय ठे पण एक बळदथी शुं काम थाय.” खे फुतनां आवां वचन सांमळी कपटी एवी म्होटाजाइनी स्त्रीए सूरना माथामां कांइ चूर्ण नां-खी तेने बळद वनावी दीथो. पळी दोरीवती बांधी खेफुते तेने खेतरमां लइ जइ हळे जोड्यो, तेथी ते बहु डुःखी अने दीन वनी गयो.

एक दिवस ते बळदे नाथ तोनी नांखी, तेथी ते पुरुष वनी गयो. पळी ते सूर नासी ज-वा लाग्यो. खेफुत तेनी पाळळ दोड्यो, पण सूर वेगथी नाशी गयो. आगळ जतां तेने तेनो म्होटो जाइ सामो मळयो, तेणे सूरने जोइ कहुं. “अरे जाइ ! तुं विड्ने लीथि जर्जरीतदेहवा लो केम थयो ठे ? तुं कयां जाय ठे ? अने त्हारे शरीरे शुं थयुं ठे ? चाल म्हारे घरे सुखेथी र-हे.” त्यारे सूर कहुं:-“ हे जाइ ! तुं जा, त्हारी स्त्री प्रत्यक् शाकिनी ठे, तेणे मने बळद वना वी आजसुधी हळे जोड्यो हतो. माटे हे जाइ ! तुं त्हारे घेर जा, हुं नहिं आवुं. घरघरने विपे शाकिनी होवाथी हमणां तो म्हारे वन एज शरण ठे.” एम कही ते आगळ चाड्यो अने

कोइ म्दोटा अरण्यमा आवी पहोंच्यो, त्या तेणे ठ पुरुषोने घासना ज़ारा लइ जता दीठ, ते  
 श्री सूरे तेमनी पासे जइ पूठ्यु के, “तमे आ माणस विनाना अरण्यमा कोण ठे? तमारु  
 शरीर मणि, माणिक्य अने सोनाना घरेणाथ्री शोच्री रहु ठे वता तमे घासना ज़ारानु शा-  
 माटे वदो ठे? तेवारे ठ पुरुषोए कहु - “हे पुरुष! सांजळ. आ वनमा वृक्षवस्थाथ्री गळी  
 गएला देहवाळी एक मोशी रहे ठे, ते मोशी अमारी पासे हमेशा घासना ज़ारा मगावे ठे.”  
 पठी सूरे फरी पूठ्यु. “घासना ज़ारानु ते शु करे ठे?” तेवारे ते पुरुषोए कहु -अरे ज़ाइ! ते  
 मोशी अमने अन्न, वस्त्र अने घरेणा आपे ठे, अने पोते एक जूना खाटलामा सुइ रहे ठे. अरे!  
 त्दारे अमने पूठवानु शु प्रयोजन ठे? ते पोते प्रत्यक्ष कळपळता ठे” पठी सूरे मनमा विचार  
 कयों के, “चाल हु पोते त्या जइ तेनु स्वरुप जोनुं.” आम धारी ते घासना ज़ारानुपावनारा  
 नी साथे गयो तेवारे ठ पुरुषोए तेने पूठ्यु - “त्दारु नाम शु ठे?” त्यारे सूरे कहु “म्हारुं  
 नाम धिष्टक ठे” पठी तेनुए कहु “खरेखर आजे आपणने सातमो ज़ाइ मळ्यो.” आ प्रमा  
 णे वातो करता करता तेनु वृक्ष मोशीने घेर गया, त्या तेनु घासना ज़ारा ठेकाणे मूकी तथा  
 पाणीनु कुनु ज़री धिष्टकसहित वृक्ष मोशीनी पासे जइ वेठ. तेवारे वृक्ष मोशीए तेमने पू-



बहुं:—“हे पुत्रो! आ सातमो कोण ठे?” त्वारे तेजए कहुं. “हे मात! ते अमने वनमां म-  
 ल्यो अने मातानुं दर्शन करवा माटे अहिं आव्यो ठे.” पवी मोशीए धिष्टकना वांसामां हाथ  
 दइने कहुं. “पुत्र तुं जले आव्यो. तुं कोण ठे? पुत्र तुं म्हारा घरे जोजन कर अने इडा प्रमा  
 णे निःशंकपणे रहे.” तेवारे धिष्टके कहुं. “हे मात! हुं जन्मप्री आरंज्नीने दुःखी हुं, माटे  
 आपनी पासे रह्हीश. पवी वृद्ध मोशीए तेने न्हवरावी, सारां वस्त्रो पहेरावी अने उत्तम रसोइ  
 करावी जमाड्यो. पवी धिष्टक मनमां विचार करवा लाग्यो के, “घासना जारा अने पाणी  
 क्यां जाय ठे तथा बीजी वस्तु अहिं शी रीते आवे ठे? ते जोबुं.” आम विचार करतां अर्धो  
 रात्री गइ एटले वृद्ध मोशीए प्रगट कहुं. “कोइ जागे ठे के नही?” कोइए उत्तर आप्यो नही  
 एटले ते मोशी खाटलामांथ्री नीचे पनी अने एक कुमंत्र जणी घोनी अइ. पवी घासना जा  
 राउ खाइ तथा पाणी पीने घरेणाथ्री सुशोन्नित एवी एक अत्यंतरुपवाळी स्त्री बनी गइ. पवी  
 ते त्यांथ्री निकळी, एटले धिष्टक तेनी पाठळ पाठळ चाड्यो. बहु दूर गया पवी ते स्त्री एक  
 गुफामां पेठी, त्यां ते गुफामां रहेनारी जोगणीउ “हे मात! तमे जले पधार्यो.” एम कही ते  
 ना पगमां पनी. पवी एक आसन उपर बेसारीने सेवा करती एवी सर्वे जोगणीउए पुठबुं.

“हे मात ! आजे तमे तमारा पुत्रोनुं वलीदान केम न लाया ? त्यारे वृद्धाए कहुं “हे पुत्री उ ! शात थाउं हु तमारा माटे बहु पुरुषोने मारी घणु वळी लावीश आजे एक सातमो मा णस आब्यो ठे, ते घणो डुवळो ठे माटे चौदस सुधी रहो, तेटलामा ते पुष्ट अइ जशे ’ आ प्रमाणे कही तेणे मास विगेरेनु जकरण कराव्युं पठी जोगणीनुए रजा आपी एटले ते पोता ना ठेकाणे आपी अने वृद्ध सोडीनु रूप करी खाटलामा सूइ गइ

इवे धिष्टक विचार करवा लाग्यो के —“आ डुष्ट शाकिनी लोकोने विश्वास पमानी ते- मनु जकरण करी जाय ठे, फरी पण हुं शाकिनीना सक्कमा पड्यो हाय हाय ! हु ज्या जाउं तु त्या मने शाकिनीनो जोग मळे ठे ” आवी रीते विचार करता सवार अइ एटले ते साते पुरुषो घासना जारा बेवा माटे वनमा गया, त्या धिष्टके व पुरुषोनी आगळ रातनु च- रित्र कहुं, एटले ते व पुरुषोए जवाव आप्यो के, “अमे ते मातानु आबु चरित्र क्यारे पण दी तु नशी ” तेवारे धिष्टके कहु “सुखमा लोत्री थएला तमे अहिं पड्या रहो, हु तो ए डुष्टानी पासेथी चाळ्यो जइश ” त्यारे व पुरुषोए कहु “हे जाइ ! आपणे विचार करीए, एक रात विद्वव कर अने अमने तेनु चरित्र देखाम ” पठी तेउं घासना जारा लइ घरे आब्या अने दि-

वस संबंधी काम करी रात्रि ते दुष्टानुं चरित्र जोवा माटे सर्वे कपटनिज्ञात्री सूता, अने ते वृद्ध मोशीनुं सर्व चरित्र जोड परस्पर विचार करवा मांड्यो. “अरे ज्ञाइ! हवे आपणे शुं करबुं?” त्यारे धिष्टके कहुं. “ए दुष्टरंजने मारी नांखीए.” पवी वे जणाए पग जाड्या, वे जणाए हाथ जाड्या, वे जणाए माथुंपकऱ्युं अने एक जणे लाकऱ्नीवेने एवी कुटवा मांफीके ते मृत्युपामी.

पवी निर्जय चित्तबाळा थइ ते सात्ते जणा त्यांथी खाली निकड्या. आगळ जतां तेउ एक म्होटा अरण्यमां आवी पढोंब्या, त्यां तेमणे एक नगर झींठुं, उत्तम कौट, दरवाजा, वगीचा, विविध जातनां जानो अने स्वर्गसमान मंदिरोष्ठी सुशोभित एवा ते नगरने जोता जोता हर्षथी तेउ राजभवनमां गया. आगळ जतां तेमणे हजारो शिखरोष्ठी सुशोभित अने परवाळीना कमामथी मनोहर एवुं एक मंदिर जोयुं, ते मंदिरना वारणाआगळ कपायला नाक वाळी अने शरीरे जानी एवी एक घरनी मोशी वेगी हती; ते मोशी सात पुरुषोने जोइ तेमने कहेवा लागीः—“हे पुरुषो! तमने उत्तम स्त्रीजने समागम थान, तमे जेले आव्या, उत्तम खरुपवाळी सात कन्याजने साथे तमे विषयसुख जोगवो.” पवी खूरवीर एवा धिष्टके आगळ थइ ते कपायला नाकवाळी मोशीने पूब्युं:—“हे मात ! देवकन्याना सरखी आसात कन्याज

क्याथी आवी ?” त्तारे कपायला नाकवाळीए कह्युं “ए विद्यावरनी पुत्रीउं ठे एक दिवस विद्याधरे निमित्तना जाणपुरुषने पूठ्यु इतु के —“आ म्हारी पुत्रीउंनो गर कोण थशे ’ ते वारे निमित्तना जाणपुरुषे कह्यु के —“म्हारी आ सात पुत्रीउं प्रा कपायला नाकवाळी मोशीने सोप ए मोशी पासे प्रा कन्याउंने वरनारा वरो पोतानी मेळे प्राथशे ” पठी विद्याधरे ते कन्याउं मने सोपी, ते कन्याउं में तमारा माटे रक्षण करी राखी ठे, माटे तमे प्रा कन्याउंने परणो अने विषयसुख जोगवो काइ वीजु कारण नथी माटे प्रा एकठा करेला सुगरी इयथी जरपूर एवा आ धरो, माणसना मनने हरण करनारा आ पळगो, वळी तेना उपर हसतूलिकाउं तेमज आ चित्रशाळाउं तैयार ठे, तेमा सूवो वळी आ मनना सरखा वेगवाळा सात घोळाउं ठे, तेना उपर चमी तमे पूर्वदिशा विना वाकीनी त्रणे दिशामा उठा प्रमाणे फरो ” पठी विषयमा लोकी एवा ते साते पुरुषो हर्षथी त्या रह्या, अने दौगुदकदेवतानी पेठे चित्रशाळामा क्रीडा करवा लाग्या

एक दिवस ते साते पुरुषो जेगा थइ परस्पर विचार करवा लाग्या के —“आ मोशीए आ पणने पूर्वदिशामा जवानी शाकारण माटे ना पामी ! माटे चालो ते दिशामा जइने जोइए

के त्यों झुं ठे." पढी ते साते जखाने सवारे घोमा नपर बेसी पूर्वदिशा तरफ गया, तो त्यों तेमणे एक योजन (चार गाठ) भूमि माणसोना माथाथ्री ठंकाइ गयेली दीठी. तेवारे साते जखाने परस्पर कहेवा लाग्या के, "आ आश्वर्य देखाय ठे, पृथ्वी नपर एक योजन सुधी माणसोनां माथां देखाय ठे, आबुं आपणे कोइ ठेकाले जोयुं नथी तेम सांन्रळ्युं पण नथ्री. आ वात कोनी आगळ कहीए." आवी रीते वातो करता चाड्या जाय ठे, एवामां माणसनां आ आनी एक खोपरी घोमानी खरी साथे अथमाइ एटले ते खोपरी बोली:- "अरे पुरुषो! आ घोमाने अने एज खीउ अमे पण पूर्वे जोगवेली ठे." खोपरीनां आवां वचन सांन्रळी थिष्टके पूठ्युं:- "हे खोपरी! आ घोमाने कोण ठे? ते खीउ कोण ठे? अने आ भूमि माणसना माथाथ्री ठंकाइ रहेली केम ठे?" त्यारे खोपरीए कथ्युं. "ए नाक कपायेली मोशी सिद्ध शाकिनी ठे, तेणे आ एक योजन जेटली भूमि माणसना माथाथ्री ठांकी दीधी ठे. अरे पुरुषो! ते शाकिनी तमने देखती नथ्री, तेटलामां तेम नासी जाउ! नासी जाउ." खोपरीनां आवां वचन सांन्रळी घोमा नपर बेवेला साते पुरुषो त्योंथ्री नासी जवा लाग्या.

हवे ज्यारे ते साते पुरुषो बपोरना वखत सुधी घेर न आब्या त्यारे साते खीउ जेगी अइ

कपायला नाकवाळी मोशी पासं जइ कहेवा लागी के -“हे मात ! ते साते पुरुषो अत्यार सुधी घेर केम नथी आव्य ?” खीजना आवा वचन साजळी कपायला नाकवाळी मोशी हा अमा चंग लइ घरना उपला माळ उपर चमी, तो तेणे घोमा उपर वेठेला पुरुषोने नासी जता जोया तेथी मोशीए चगने कहु -“हे चंग ! तुं ए घोमाने पाठा वाळ्य ” एम कही मोशीए चगने वारवार पठाड्यो तेथी चगे म्होठो शब्द करी घोमाने पाठा वाळ्या. ते वखते घोमा उपर वेठेला पुरुषो घोमा उपरथी नीचे परतुं मूकवा लाग्या, परतु तेणे वाधी लीधेला दोश थी पनी शक्या नहीं पठी ते पुरुषो कहेवा लाग्या “हाय हाय ! आपणी शी गति अशे ” आवी रीते बोलता तेज जय पामता ठता घरे आव्या, तेवारे कपायला नाकवाळी मोशीए क्रोध करी तेमने कहु. “अरे पापीज ! मने मूकीने तमे क्या नारी जान ठो ? अरे विश्वासघातिज ! तमे क्या जवाना ठो ?” पठी यमराजानी जीज सरखी चचळ तरवार हाअमा ल इ ते डुष्टाए हाअवती धिष्टकने पकमी अने पृथ्वी उपर पानी दइ तेनी गती उपर चमीने क हु “अरे ! तु घोमा उपर वेशीने क्या चाळ्यो जतो हतो ? हमणा हुं तने म्हारी नाखुं तु, मा टे तु त्हासा इष्टदेवनु स्मरण कर हवे हु तने गोमी देवानी नथी.” ते डुष्टाना आवा जयकर

वचनथी पण प्रय नहिं पासेला अने साहसिक एवा धिष्टके कहुं:—“हे नाक विनानी! म्हारा मनमां एक कौतक ठे तेशी हुं तने पूढुं ठुंके, कया वीर अने धीरपुरुषे आ त्हांस नाक कापी नांखुं ठे?” पळी ते नाक कपायलीए प्रसन्न अइ हर्षथी कहुं:—“हे पुत्र! सांजळ.

आ नरतक्षेत्रमां मनोरमानामनुं नगर ठे, त्यां मनरथनामनो राजा राज्य करतो हतो, तेने मणिमाळानामनी राणी हती, ते राणीए अनुक्रमे सात पुत्रोले जन्म आप्यो हतो. पळी राणीए आगमो गर्भ धारण कर्यो, तेशी अनुक्रमे हुं पुत्री अइ. पांच धावमाताअथी लावनपा लन कराती एवी हुं अनुक्रमे सर्व कळाअनो अभ्यास कराती यौवनावस्था पासी. मने संत्र शि खवानो बहु उद्ध्वास हतो तेशी मं वशीकरण, मोहन, स्तंजन, उच्चाटन, राक्षसीविद्या, शा- किनीविद्या, नाकिनीविद्या, मारणविद्या, बलीविधि, सुर्य, चंद्र तेमज अहोनी आकर्षणविद्या, पाताळमां पेंसवानी अने स्वर्गमां जवानी विद्या, महामंत्रो अने अमृतसंजी विनीविद्या विंगेरे बहु विद्यानो अभ्यास कर्यो. हे पुत्र! एक दिवस मं इंडनो मंत्र साध्यो, ते मंत्र सफळ अयो एटले ते मंत्रना प्रजावथी हुं इंडना जवनमां गइ; ते वखते इंडनी आगळ हूहू, तुंवर अने रंजा विंगेरे नाटक नाटककरनाराज्जे आरंभ्युं हतुं. हुं पण नाटकनी विधि शिखेली हती, तेशी मं पण

ते वखते नाटक क्युं म्द्वारा नाटकश्री रत्ना नाटक करती उती ग्लानी पामी गइ पठी तेनी  
 जग्याए हु रक्षी मे नाच करता इन्ने बहु प्रसन्न कयो, तेथ्री तेणे मने कहु के —“हे सुदरी!  
 हु प्रसन्न थयो तु, माटे वरदान माग पठी मे इन्ने विनती करी के, “हे प्रज्जो! जो आप प्र-  
 सन्न थया हो तो आप म्द्वारा पति श्रान्त” इहे ते कबूल क्युं पठी इन्नी साथे म्द्वारो सग  
 थयो, तेथ्री हु दररोज देवलोकमा जवा लागी घरे पण रोज आवु एक दिवस माळीए मने  
 कहु के —“हे ज्जे! तु मने देवलोकमा तेनी जा, जेथ्री हु पण त्या त्हारु नाटक जोउ मे तेने  
 बहु बहु वायो, पण ते बारबार मने कहेवा लाग्यो के, “मने स्वर्ग देखाम ’पठी मे तेने जम-  
 रो वनाथ्री म्द्वारा चोटलामा राख्यो अने हु स्वर्गमा गइ, त्या मे नृत्य आरज्यु बहु वखत ना  
 चता माथे ज्ञार लागवाथ्री में मारो पोतानो हाथ माथे मूक्यो, तेथ्री तालमा जग पड्यो, ते  
 वखते इहे तालमा जग पमेलो जाणी “हे पापणी! तालमा जग केम पाड्यो” एम कही को  
 धथ्री म्द्वारु नाक कापी नाख्यु अने मने कहु के, “हे पापणी! मनुष्यलोकमा जा अने प्रमा  
 दनु फल जोगव” हे पुत्र! पठी में इन्ना पगमा पमीने कहु के —“हे प्रभु! प्रा पापनो अ-  
 नुग्रह क्यारे श्रे?” त्यारे इहे कहु “माणसोनु मास जरण करती एवी तने ज्यारे कोइ पु-



रुष एम पूबूशे के, 'हे कपायला नाकवाळी ! कया पुरुषे त्हांरं नाक काप्युं ?' त्यारे तुं शाप श्री सूकाइश." पढी खी अने घोमानए करीने में आ नगरीना सर्वे माणसोने ठेतराी ञ्कण कर्या. आहिं आवनारा परदेशी माणसोने पण ञ्कण कर्या. एक योजन जेठली पूखवी माणसना माश्रावरेज ढांकी दीधी. त्यांसुधी "हे पुत्र! त्हारा विना मने कोइए नाक कपावानुं पूबुं नही. हवे तुं आ रुपवाळी कन्याउ, आ घोमानु अने आ महेल लइ राज्य कर." एम कही ते कपायला नाकवाळी संजीविनी विद्याथ्री नगरना सर्वे लोकोने जीवता करी, नगरने माणसेथ्री ञ्रपूर बनावी अने धिष्टकने राज्य आपी स्वर्गमां पोताने स्थानके गइ, अने धिष्टक पण उत्तम प्रकारे राज्य करवा लाग्यो. पेला ठ मित्रोने मंरुलिकपद आप्यां. पढी ठ मित्रोसहित धिष्टक सुखे राज्य करवा लाग्यो.

एक दिवस ते नगरना उद्यानमां अनेक साधुजना परिवारसहित आचार्य समवसर्या, ते वारे वनपाळे राजानी पासे आवी गुरुना आववानी वधामणी आपी के, "हे स्वामी! आपना उद्यानमां बहु साधुजना परिवारसहित आचार्य समवसरेला ठे." तेनां आवां वचन सांज्जली धिष्टकराजा शुः ञ्नावथ्री गुरुने वंदना करवा गयो, त्यां ञ्ण प्रदक्षिणा तथा वंदना करी

योग्यस्थानके बैठो, एटले गुरुए मधुरवचनश्री धर्मोपदेश आय्यो के, “जेमाणस मनुष्यज्व पामीने धर्म नथी फरतो ते महासमुझमा चित्तामणिरत्ने नाखी दे ठे ’ पठी देशनाने अते राजाए गुरुने पूठयु के —“हे जगवन् ! अमे पूर्वज्वने विपे एधु शु कर्म कर्यु इतु के जेश्री शाकिनीना संकटमा पड्या? तेवारे गुरुए कह्यु —“हे महाजाग ! जो तने कौतुक होय तो साजळ,

पयणण नगरमा हरिताक नामनो ब्राह्मण रहेतो इतो, ते हमेशा शाकिनीने आकर्षण करगाना मंत्र तंत्रवके करीनं मरुलो करतो इतो, ते बखते ठ पुरुषो गायन करता इता, आ प्रमाणे करी तेउ शाकिनीने पोताने स्वाधिन करता इता, पठी कोइ एक मुनिराजे ते साते पुरुषोने धर्मोपदेश आपी जिनधर्मने विपे जोड्या, पठी तेउ अनुक्रमे सलेखना करी शुभ्र जा बथी मृत्यु पामी हरिताक तु विष्टकराजा अयो, अने आ ठ पुरुषो मारुलिक थया, तमे पूर्व ज्वने विपे शाकिनीने कदर्थना करी हती, तेथी आ ज्वमा तमे शाकिनीना संकटमा पड्या ” आचार्यना वचन साजळी राजा विष्टकने अने ठ मारुलिकने जातिस्मरणज्ञान उत्तम थयु तेथी तेउ दीक्षा लए स्वर्गें गया,

(श्री वर्धमानस्वामी सूरादेय श्रावकादिने कहे ठे के) —“हे ज्वयजनो! माटे तमे जिन-

धर्मने विषे आदर करो. कारणके तेश्री स्वर्ण अने मोक्षनां सुखो सुखेन आय वे. वळी धर्मनां पन्नावथी पगले पगले घणी समृद्धि मळे वे. ए धर्मतुं मूळ सम्यक्तव वे, एम जिनेश्वरो कहे वे. ते सम्यक्तव सद्वहणारूप वे. ते सद्वहणा वे प्रकारनी वे. तेमां पहेली सद्वहणा गुरुना उप देशथी जीव अजीवनुं जाणपणुं थवुं ते, अने बीजी गुरुना उपदेश विना जीव अजीवनुं जा षपणुं थवुं ते. जेम मरुदेवी माताने अइ हतीं तेम. कहुं वे के:-

सदाइं जिणेश्वरान्नासियाइं, वयणाइं नव्वहा हुंति ॥

इय बुद्धी जस्स मणे, सम्मत्तं निच्चलं तस्स ॥

ज्ञावार्थ:-श्री जिराजनां कहेलां सर्व वचनो कोइपण रीते मिथ्या होय नही, आवी री तनी बुद्धि जे माणसना मनमां होय वे तेनुं सम्यक्तव निश्चल जाणवुं.

अंतो मुहुत्तमित्तंपि फासयं हुज्ज जेट्ठि सम्भत्तं ॥

तेसिं अवहृत्तुगल परियट्ठो होइ संसारो ॥

ज्ञावार्थ:-जे माणसे एक अंतर्मुहुत्त पण सम्यक्तवने स्पर्श कर्तुं वे, ते माणसनो संसार अर्थ पुद्गलपरावर्त थाय वे. ॥ इति धिष्टकनी कथा. ॥

श्री वर्द्धमानस्वामीना मुखश्री श्रावो धर्म साज्जळी वैराग्य पामेलो सूरदेवश्रावक जाव-  
 थी श्रावकधर्म श्रगिकार करी अने वीजा प्रश्नो पूठी पोताना आत्माने कृतार्थ मानतो ठतो  
 परिवारसहित घेर श्रावी उत्तम प्रकारे जिनधर्मनु प्राराधन करवा लाग्यो

आ प्रमाणे धर्मध्यान करता चौदवर्ष गया एक दिवस अर्धीरात्रे धर्मध्यानमा वेठेला सू-  
 रादेवश्रावकने कोइएक देवताए प्रगट अइने कहु के, “हे सूरदेव! तु स्वर्ग अने मोक्षनी इच्छा  
 करे ठे तेथी पौत्रधादिव्रतो करे ठे पण अरे मूढ! जो तु पोताना आत्मानु कळयाण इच्छतो  
 होय तो आ व्रतादिफने त्यजी दे, जो तु व्रतने नहि जागे तो हु त्हारा म्होटा पुत्रने मारी  
 तेना मासना पाच शूल करी कमाहमा पकवीश, अने त्हारा शरीरे मास अने लोढीनो लेप  
 करीश, तेथी तु आर्तध्यानमा मृत्यु पामी डुर्गति पामीश ” आ प्रमाणे देवताए वे त्रणवार  
 कहु, परतु सूरदेव ध्यानथी चळयो नहीं, तेथी तेना म्होटा पुत्रने मारी, पकावी तेना मास  
 अने लोढीथी सूरदेवना शरीरे लेप कर्यो एवी रीते वीजा, त्रीजा अने चौथा पुत्रने मारी ते  
 ज प्रमाणे लेप कर्यो परतु ते सूरदेव जरापण ध्यानमाथी चळयो नहीं वळी तेनु स्थिर  
 चित्त जोइ देवताए फरी कहु.—“हे सूरदेव! जो तु व्रतथी चूकीश नही तो हु त्हारा शरी-

रने विषे कास, श्वास, ऋगंदर, ताव, दाह, कुक्षिशूल, हरस, अजीर्ण, इष्टिशूल, पुष्टशूल, अरुचि विगरे सोळ रोग मूकीश. आर्वी रीते देवताए वे त्रणवार कहुं एटले सूरदेव विचार करावा लाग्यो के:-“आ कोइ दुष्ट माणस देखाय ठे, एणे म्हारी नजर आगळ म्हारा चार पुत्रोने मारी नांख्या, अने तेमना लोहीश्री म्हारुं शरीर लीप्युं; वळी ए म्हारा शरीरमां सोळ रोग मूकवानुं कहे ठे, माटे चाल हुं तेने प्रथमथ्री पकनी लडुं.” आम धारी ते जेटलामां न्हयो तेटलामां देवता विजळीनी पेठे आकाशमां नुनी गयो. पठी सूरदेव धरनी बहार आर्वी कोलाहल करवा लाग्यो, एटलामां तेनी स्त्री धन्नाए बहार आर्वीने कहुं:-“हे आर्यपुत्र! तमे कोलाहल केम करो ठो?” त्यारे सूरदेवे तेनी आगळ सधळी वात कही. तेवारे धन्नाए कहुं:-“हे स्वामिन्! ते तमारा चार पुत्रो पोतपोताना ठेकाणे सुखे सूता ठे, तमारा शरीरमां पण कोइ रोग नांखतुं नथी, आतो तमने कोइ देवता नपसर्ग करे ठे; माटे फरी आलोचना लइ, प्रतिक्रमी मिथ्यादुःष्कृत आपो.” पठी सूरदेव स्त्रीना कहेवा प्रमाणे गुरु पासे आलोचना लइ शु.इ थयो. पठी जिनधर्मनुं उचम रीते आराधन करी, अगीयार पन्निमा वही, वीसवर्षसुधी जिनधर्म पाळी, सर्व जीवोने खमावी, एक मासनुं अनसन करी पंचपरमेष्ठीनुं

स्मरण करता ते सूरदेव मृत्यु पामी सौधर्मदेवलोकने विपे अरुणाज्जविमानमा चारपढ्यो-  
पमनाआयुष्यवाळो देवता थयो

श्री गौतमस्वामीए श्री वर्द्धमानस्वामीने पूठ्युं -“हे जगवन् ! सूरदेव त्याथी चवी  
कइ गति पामशे ?” तेवारे श्री वर्द्धमानस्वामीए कहु -“हे गोतम ! ते सूरदेव त्याथी च-  
वी महाविदेहक्षेत्रमा सिद्धिपद पामशे आ प्रमाणे श्री सुधर्मास्वामीए जवूस्वामी आगळ  
सूरदेव श्रावकनु चरित्र कहु

॥ इति श्री वाचकरत्न लाजगणाना शिष्य राजकीर्तिमुनिए रचेली  
गद्यवद्य वर्द्धमानदेशानामा सुरदेवश्रावकने प्रतिबोध  
नामनो चोथो उद्धास सपूर्ण थयो ॥



## ॥ उल्लास ५ मो ॥

॥ बुद्धगशतकश्रावकनुं चरित्र ॥

हवे श्री सुधर्मास्वामी जंबूस्वामीनी आगळ बुद्धगशतकनामना पांचमा श्रावकनुं चरित्र कहे ठेः—

आ भरतक्षेत्रमां आलंजिकानामनी नगरी ठे, सर्व नगरीत्रिमां उत्तम एवो ते नगरीनि विषे जितशत्रु नामनो राजा राज्य करतो हतो; ते नगरीनी पासे नंदनवन सरखु अति मनो हर शंख नामनुं उद्यान हतुं. ते आलंजिकानगरीमां बुद्धगशतकनामनो श्रावक रवेतो हतो, ते बहु धनवंत होवाथी तेनुं ठ क्रोरु धन व्याजे अने ठ क्रोरु वेपारमां रोकायलुं हतुं. तेनां धरे गायोनां ठ गोकुळ हतां, तथा तेना घरनी समृद्धि कामदेवश्रावक जेवी हती. ते बुद्धगशतक श्रावक राजाने बहु मान्य हतो.

एक दिवस श्री वर्द्धमानस्वामी शंखवन नामना उद्यानने विषे समवसर्यां, तेवारे देवता छेए समवसरण रच्युं, त्यां वारपर्यंदा एकजी धड, आ वखते बुद्धगशतकश्रावक पण प्रभुने

समवसरेला माजळी पोताना कुटुंबींसहित वदना करवा गयो, त्या वदना करी योग्यस्था नके बेगो पढी प्रभुए धर्मउपदेश आप्यो के - "दे जव्यजनो ! लोकमा चक्रवर्तीनी पदवी देवेंद्री पदवी, स्वर्गनुं सुरा, सपत्ति, मनुष्य सबधी सुख, ए सर्व धर्मनु फळ जाणो जिने श्वरोए देव अने मनुष्यनी सत्तामा दान, शील, तप अने ज्ञानारूप चार प्रकारनो धर्म क-  
तो ठे तेमा दानना पाच जेठ ठे, १ अन्नयदान, २ सुपात्रदान, ३ अनुकृपादान, ४ उचित-  
गन, ५ कीर्तिदान तेमा सर्व जीवोने पोताना सरखा जाणी अन्नय आपवु, ते अन्नयदान क  
देवाय ठे ए अन्नयदानथी मोरु जवाय ठे, माटे सर्व प्राणींए अन्नयदान आपवु. (सर्व जी  
वोनी रक्षा करवी ) असरे साधुने शुद्ध आहार अने शुद्ध वस्त्र आपवा, ते सुपात्रदान कहेवाय  
ठे जे माणस सुपात्रदान आपे ठे, ते धनदेव धनमित्रनी पेटे उत्तम सुखो पामे ठे. ते धनदेव  
धनमित्रनी कथा आ प्रमाणे ठे -

॥ सुपात्रदान उपर धनदेव अने धनमित्रनी कथा ॥

आ जबुद्धीपमा सिद्धलनामे द्वीप ठे, त्या सिद्धलेश्वरनामनो राजा राज्य करतो इतो, तेने  
सिद्धलानामनी स्त्री इती सिद्धलेश्वरराजाने सिंहलसिंहनामनो पुत्र इतो एक दिवस सिद्धल-



सिंहकुमार वसंतऋतुमां वनने विषे क्रिमा करवा गयो हतो, त्यां शेंणे क्रीमा करती एक कु-  
 मारीने “हे तात ! म्हाहं रक्षण करो ! रक्षण करो !! हे माता ! हे कुळदेवी ! तुं अत्यारे क्यां  
 गइ ठे ?” आवो कोलाहल करती सांजळी. पढी बीजाना दुःखथी दुःखी अएलो सिंहलसिंह  
 कुमार विचार करवा लाग्यो के, “जेना हृदयमां परोपकार नथी एवा पुत्रने तेनी माताए शा  
 मोटे जन्म आप्यो हशे ?” आ प्रमाणे विचार करी कुमार जेटलामां आगळ दोड्यो, तेटला  
 मां तेंणे एक कुमारीने हाथीए पकळेली दीठी. तेवारे कुमारे कहुं:—“अरे गजराज ! ए कन्याने  
 बोनी दे अने जो त्हेरामां पुरुषार्थ होच तो म्हारा सामो आव.” सिंहलसिंहकुमारनां आवां  
 वचन सांजळी हाथी कुमारीने त्यजी दइ कुमार सामो दोड्यो. कुमार पण एक वखनो दम्नो  
 करी तेना सामो आव्यो. तेंणे जेटलामां दम्नो हाथी सामो फेंक्यो तेटलामां हाथी ते वख  
 नपर दांतना घा करवा लाग्यो; आ वखते पेळी कुमारी हाथी पासेथी नासी गइ. कुमारे पण  
 हाथीनी पीठ नपर चर्नी, पोताने वश करी तेने आलानस्थंजे वांध्यो.  
 आ वात सांजळी राजा बहु हर्ष पास्यो, अने कुमारनी नगरमां चारे तरफ कीर्ति फेला-  
 इ. पेळी कुमारी पण कुमार नपर प्रीति धरवा लागी. कहुं ठे के:—

गुणा कुर्वति दत्तत्वे दूरेऽपि वसता सताम् ॥

केतकीगंधमाघ्रातु स्वयमायाति पट्पद ॥

ज्ञावार्थ — गुणो, दूर वसता एवा सत्पुरुषोऽनु दूतपणु करे ठे जुन केतकीनो गध लेवा मा  
टे जमरो पोते केतकी पासे आवे ठे

जे माणस शरीर, धन अने वचनथी सर्वेनो उपगार करे ठे, ते आ जवमा सपत्तिनु पा-  
त्र प्राय ठे पठी धनशेठे ते धनवतीनामनी पोतानी पुत्री सिंहलसिंहकुमारने परणावी प-  
ठी कुमार नगरने विषे क्रीडा करतो ठतो जमवा लाग्यो नगरनी स्त्रीं पण तेने जोइ वश  
अइ जवाथी तेनी पाठळ जमवा लागी, तेथी सर्व महाजने एकठा अइ राजानी पासे आवी  
विनती करी के, “हे राजन्! अमारा सर्वे कार्यो सिदाय ठे कारण के सिंहलसिंहकुमार नग  
रमध्ये फरवा निकळे ठे, तेनी पाठळ नगरनी स्त्रीं पण जटके ठे, तेथी अमारा घरना काइ  
कार्यो वनी शकता नथी ” महाजनना आवा वचन साजळी राजाए तेमने बहु मान आपीने  
कह्यु — “हे जनो! जेम तमारा कार्यो नहिं सिदाय तेम हु करीश ” आवी रीते कही बहु मा  
नथी महाजनने रजा आपी. पठी राजाए कुमारने नगरमा फरवा जवानी ना कही, तेथी

कुमार खेद पामी देशांतरे जवानी इच्छाथी धनवतीने कहेवा लाग्यो:—“हे ज्ञाग्यवाळी! हुं परदेश जांजं हुं, तुं सुखे घरे रहेजे.” तेवारे धनवतीए कहुं. “हुं तमारा विना एकली घरे रहेवा समर्थ नथी, माटे हुं तो तमारी साश्रे आवीश.”

पती कुमार धनवतीने साश्रे लक्ष रात्रे नगरनी बहार निकळी अनुक्रमे समुझे कांठे आयो, ते वखते एक वहाण परदेश जवा माटे तैयार अतुं हतुं; तेथी सिंहलसिंहकुमार ते वहाण उपर चड्यो. आगळ जतां वायु अवळो होवाथी वहाण ज्ञागी पमथुं, पण जेनुं नसीब अ-नुकुळ होय ते, तेने सर्व घटतुं थाय ते; अने जेनुं नसीब अवळुं होय ते, तेने सर्व अघटतुं थाय ते. तेम आयुष्यना बळथी धनवतीना हाथ एक पाटीयुं आव्युं तेथी ते तरीने अनुक्रमे कांठे आवी, त्यांथी अनुक्रमे कुशुमपुर नगरने विशे गइ. ते नगरनी पासे प्रियमेलकतीर्थ ते, ते तीर्थनो प्रभाव लोकोना सुखथी सांजळी धनवती त्यां गइ अने “ज्यांसुधी म्हारा पतिनो मेळाप मने नहिं थाय त्यांसुधी हुं अहिं रही तप करीश अने मौनव्रत धारण करीश.” एवो अग्निग्रह लक्ष तप करवा लागी.

हवे सिंहलसिंहकुमार पण वहाण ज्ञागी जवाने वखते पाटीयुं हाथ आववाथी समुझ

उतरी अनुक्रमे रत्नपुरनामना नगरे आब्यो ते नगरमा रत्नप्रज्ञनामनो राजा राज्य करतो  
हतो, तेने रत्नसुदरीनामनी स्त्री अने रत्नवतीनामनी पुत्री होती जे वखते सिद्धलसिद्धकुमार ते  
नगरीमा आब्यो, ते वखते रत्नवती राजकुमारीने साप करड्यो हतो, तेश्री राजाए बहु मत्र-  
वादीनुने एकठा कर्या ते पुरुषोए बहु बहु उपचारो कर्या, परंतु काइ पण गुण श्रयो नही  
पठी राजाए नगरमा परुह वगमाब्यो, ते परुहने सिद्धलसिद्धकुमारे स्पर्श कर्यो, तेश्री तेने  
राजपुरुषो राजानी पासे तेनी गया पठी राजाए कहु “हे उत्तम पुरुष ! आ म्हारी पुत्रीने  
साप करड्यो ठे, तेने तु मणि, मत्र, औषध, विगेरेश्री विपरहित कर.” राजाना आवा वचनश्री  
कुमारे तेने मत्रना वळश्री विपरहित करी तेवारे राजाए प्रसन्न थइ ते पोतानी रत्नवती पुत्री  
सिद्धलसिद्धकुमारनी साथे परणावी पठी रात्रीए रत्नवती एक सातमाळना मेहेलमा आवी  
सुशोजित पलगने त्रिपे सूती इवे कुमार सिद्धलसिद्धे धनवतीना वियोगश्री एवो अज्ञिग्रह  
लीधो हतो के, “ज्यासुधी मने धनवती मळे नही त्यासुधी म्हारे ब्रह्मचर्यव्रत पाळवु” तेश्री  
कुमार पण ते मेहेलमा आवी ज्या रत्नवती पलगमा सूती होती त्या पलगनी निचे सूतो आ  
वखते रत्नवती त्रिचार करवा लागी के, “अरे ! एमणे आ शु कर्यु जे पलग मूकी निचे सूता

કહ્યું છે કે, “જે માણસ ઘરે ડુઝળું ઠતાં લુહું રંયાય, બેસવાને ઘોમો હોય ઠતાં પગે ચાલીને જાય, સૂવા માટે પલંગ ઠતાં નિચે સૂવે, તે માણસની સ્ત્રી પોતાનો ધણી જીવંતાં ઠતાં રોવે છે. તેમ આ મ્હોટું આશ્ચર્ય છે, માટે પૂઠી જોડું.” આ પ્રમાણે વિચાર કરી રત્નવતીએ પૂઠયું:—“હે નાથ! આપ શય્યા મૂકી નિચે કેમ સૂતા ઠો?” ત્યારે કુમારે “એને શોક્યનો પ્રય ધક્ષો.” એવા પ્રયથી કલ્પીત વચન કહ્યું:—“હે પ્રિયા! જ્યારે હું દેશ જોવા નિકલ્યો, ત્યારે મેં એવી પ્રતિજ્ઞા કરી છે કે, જ્યાંસુધી હું દેશની મુસાફરી કરી ઘેર આવી માતા પિતાનાં દર્શન ન કરું ત્યાંસુધી મ્હારે બ્રહ્મચર્યવ્રત પાલવું અને ઋમિ ડપર સૂવું.” પતિનાં આવાં વચન સાંજીઠી રત્નવતીએ કહ્યું:—“સ્વામિનાથ! આપને ધન્ય છે, આપ ખેરેખરા પુણ્યવંત ઠો કે જે તમારી માતા પિતાને વિષે આવી દૃઢપ્રતિજ્ઞા છે.” પઠી રાજાએ કુમારને પૂઠયું એટલે કુમારે પોતાનું સર્વ ઘ-સાંત કહ્યું. તેથી રત્નપ્રજારાજાએ પોતાની રત્નવતી પુત્રીસહિત સિંહલસિંહકુમારને વિદાય કરી યો, અને તેમની સાથે પોતાના રુદ્ધતનામના પ્રધાનને મોકલ્યો. પઠી એક વહાણ તૈયાર કરી તેમાં સોનું, રત્ન વિગેરે ધન ઋરી તે સિંહલસિંહકુમાર પોતાની સ્ત્રી રત્નવતીસહિત વેઠો, સાથે રુદ્ધતપ્રધાન પણ વેઠો, અને શુભ્રમુહુર્તે વહાણ સમુદ્ધમાં ચાલ્યું.

एक दिवस रुद्रप्रधाने वहाणमा रत्नवतीने दीधी, तेथी ते राज्यकन्यानुं स्वरूप जोड  
 रागाध थयो थने मनमा विचार करवा लाग्यो के, “आ एक परदेशीने समुद्रमा नाखी हुं र-  
 त्नवतीनी साथे विषयसुख जोगवु ” आ प्रमाणे विचार करी प्रधान राजकुमारना विड जो-  
 वा लाग्यो एक दिवस रात्रीए वहाणना सौ माणसो उंधी गया हता ते वखत राजकुमार  
 कायचिता माटे वहाणनी माची उपर वेगो, ते वखत डुष्ट स्वप्नाववाळो प्रधान जागतो ह-  
 तो तेथी तेणे माचीना दोरमा कापी नाखी सरलस्वप्नाववाळा कुमारने समुद्रमा पाझी  
 दीधो, थने पवी पोकार कर्यो के, “हाय हाय! कुमार समुद्रमा पडी गयो ” माची जागी  
 जवाथी पति समुद्रमा पड्यो, एवी वात साजळी वियोगथी व्याकुळ बनी रत्नवती विलाप  
 करवा लागी ते वखते रुद्रते तेने कहु के, “हे कन्या! विलाप न कर, हु हमेशा त्वारो सेव  
 क अरु रहीश, तु म्हारी स्त्री था ” प्रधानना यावा वचन साजळी रत्नवती विचार करवा ला  
 गी के, “निश्चे ए डुष्टे म्हारा पतिने समुद्रमा नाखी दीधो ठे हाय हाय! हवे ए म्हारु शी-  
 लव्रत खरून करशे, माटे एने काड उत्तर दए म्हारा शीलनु रक्षण करु ” आवी रीते विचार  
 करी रत्नवतीए कहु -“हे प्रधान! समुद्रने काठे जइ म्हारा पतिनी उत्तरक्रिया करीने पवी

तमे जेम कहेशो तेम करीश." रत्नवतीनां आवां वचन सांजळी प्रधान हर्ष पास्यो. पढी आ गळ जतां वहाण जागी पढ्युं. कह्युं ठे के:—"विश्वासघाती, कृतघ्नी, मित्रघ्नेही एवा पापी माणसोने सुख क्यांथी होय?" पण पूर्वना पुण्ययोगथी रत्नवतीने हाथ पाटीयुं आव्युं तेथी ते समुझे कांठे उतरी अनुक्रमे कुसुमपुर नगरमां गइ अने त्यां प्रियमेलकतीर्थेने विषे धन वतीनी पेठ "पति न मळे त्यांसुधी न बोलवानो अग्निग्रह लइ तप करवा लागी. प्रधान रुइ दत्त पण पाटीयुं हाथ आववाथी समुइ उतरी कुसुमपुर नगरने विषे आआयो, त्यां ते पुण्यना योगथी कुसुमपुरना राजानो प्रधान थयो. सिंहलसिंहकुमार पण जेवो समुइमां पड्यो, ते-वोज तेने कोइ देवताए उपाप्पी तापसना आश्रममां मूक्यो. ते आश्रमना वृइ तापसे कुमार ना शरीरे राजचिन्ह जोइ बहु सत्कारपूर्वक आदर आपीने कह्युं के:—"हे कुमार! म्हारुं एक वचन सांजळ. तुं आ म्हारी रुपवतीनामनी पुत्रीने परणी जेम हुं चिंता विनानो अइ तप करुं तेम कर." पढी सिंहलसिंहकुमारे ते वात कबुल करी एटले तापसे पोतानी पुत्री ते राज कुमार साथे परणावी. हाथेवाळो मेळावती वखते तापसे तेने हमेशां सो टांक सोनुं आपे तेवी एक गोदनी अने आकाशमां उमे एवी एक खाटवी आपी. पढी राजकुमार कुलपतिने

नमस्कार करी स्त्रीसहित गोदनी लइ खाटलीमा बेगो अने धनवतीनु स्मरण करीने एम क  
 हु के, “हे खाटली ! ज्या धनवती होय त्या जा ” एटले खाटली तुरत आकाशमार्गे थइ कु  
 सुमपुरनगरना उद्यानमा प्राची आ वखते रुपवती तरसी थइ, तेथी तेणे राजकुमार पास  
 पाणी माग्यु, तेवारे कुमार प्रियानी पास खे खाटली तथा गोदनी मूकी पासना कूवामाथी पा  
 णी लेवा गयो हवे कुमारे जेटलामा कूवानी अदर दोरी नाखी, तेटलामा कूवानी प्रदर रहे  
 ला कोइए कह्यु के -“हे उपगार शिरोमणि ! मने कूवामाथी कढारु ” कुमारे प्राया वचन  
 साजळी कूवानी अदर जोयु तो तेणे तेमा माणसनी जापा बोलता एवा एक सापने दीगे  
 पठी पोतानु लुगनु कूवामा नाखी जेवो तेने वढार काढ्यो, तेवो ते सापे तेना हाथ उपर रुश  
 मार्यो, तेथी कुमार तुरत कुब्ज (कुवमो) वनी गयो पठी कुमारे सापने कह्यु -“हे साप !  
 वाढ ! तें बहु सारो उपगार कर्यो ! ” तेवारे सापे कह्यु -“हे कुमार ! मरणना सकटमा पमे  
 ला तने हु उपगार करनारो थइश ” एम कही ते साप अटस्य थइ गयो पठी कुमार “आ  
 शु ? ” एम विस्मय पामतो ठतो पाणी लइ रुपवती पास आव्यो, अने “हे सुदरी ! आ शी  
 तळ पाणी पी ” एम कही उजो रह्यो. रुपवतीए तेना रुपने जोइ “आ कोण पुरुष आव्यो ?



ए म्हारो पति न होय !” एम विचारी तेना सासुं पण न जोयुं. पठी रुपवतीए त्यांथी उठी सर्व ठेकाणे पोताना पतिनी शोध करी पण ते कयांइ मळ्यो नहीं, तेथी ते पण प्रियमेलक तीर्थे जइ रत्नवतीनी पेठे “ज्यांसुधी पति मळे न्हि त्यांसुधी म्हारे कोदनी साश्रे बोलवुं नहीं.” एवो अग्निग्रह लइ तप करवा लागी.

हवे धनवती, रत्नवती अने रुपवती ए त्रणे कन्याउ पोत पोतानां नेत्रो बंध करी, मौमव्रत धारण करी अने जोजन तजी दइ सुखे तप करवा लागी. पठी नगरना लोकोए राजाने कहुं के:—“हे राजन् ! कोइ त्रण खीउ तप करे ठे, परंसु शा कारणथी करे ठे ते कांइ जाणी शकतुं नथी.” तेवारे राजाए त्यां आवी तेमने बोलावा मांमी पण ते बोली नहीं, एटलुंज नहीं परंतु तेना सासुं पण जोयुं नहीं; तेथी त्रयजित थएला राजाए नगरमां परुह वगना-व्यो के, “ प्रियमेलकतिर्थमां मौन धारीने बेठेली खीउने जे बोलावशे तेने हुं म्हारी पुत्री परणावीश.” आ वखते कुब्जे (सिंहलसिंहकुमारे) परुहने स्पर्श करी, कोरा पत्रनी एक पोथी सारा लुगनाथी बांधी ते लइ राजानी पासे आवीने कहुं के, “जे माता अने पिता ए बनेथी उत्पन्न थयो हशे ते आ अकरो वांची शकशे.” बीजा सर्वे माणसोए पण कहुं के,

“अहो! आ अकरो बहु सारा ठे” पठी कुब्ज कोरा पत्रने वाचवा लाग्यो के —“सिंहलसिंह  
 कुमार धनवतीने साथे लइ वहाणे चढ्यो, आगळ जता वहाण दरियामा जागी परुचु तेथी  
 ते समुद्रमा पढ्यो हवे बीजी कथा काले कहीश” एम कही तेणे वोलवु वध कर्युं पठी पो  
 तानु चरित्र साजळी धनवतीए कह्यु —“हे जाग्यवत! आगळ शु श्रयु, ते कृपा करीने कहे’  
 राजादिक लोक पण धनवती बोली तेथी प्रिस्मय पामीने कहेवा लाग्या के —“हे जइ! तु  
 एनी आशा पूर्ण कर” पठी कुब्जे कह्यु ‘हे राजन्! सिंहलसिंहकुमारने हाथ पाटीयु आ  
 व्यु तेथी ते समुद्र उत्तरी रत्नपुरनामना नगरे गयो, त्या पण ते रत्नवतीने परणी फरी वहा  
 णमा चढ्यो, त्या महासमुद्रमा जता रुद्रत्त नामना प्रधाने तेने समुद्रमा पानी दीधे” आ-  
 टले कही फरी कुब्जे पोथी वध करी. ते वखते रत्नवतीए कह्यु —“हे उत्तम पुरुष! आगळ  
 शुं श्रयुं, ते कृपा करीने कहे” बहु आग्रह कर्यो एटले फरी कुब्जे कह्यु —“समुद्रमा परुता  
 एवा सिंहलसिंहकुमारने कोइए पकरी लइ तापसना आश्रममा मूक्यो, त्या ते तापसनी क  
 न्या रुपवतीने परणयो, त्याथी ते गोदनी, खाटनी अने रुपवतीने लइ अहि आव्यो, ते वखते  
 रुपवती तरसी थइ तेथी सिंहलसिंहकुमार पासेना कूवामाथी पाणी लेवा गयो, त्या तेने कोइ

सापे करड्यो." आटलुं कही कुज मौन रह्यो एटले रुपवतीए आगळनी वात पूढी, परंतु तेतो पुस्तक बांधी राजानी पासे जइ कहैवा लाग्यो के:-"हे राजन्! में सर्व कन्याउने बोलावी ठे, माटे तमारी पुत्री मने आपो." पढी सत्यप्रतिज्ञावाळा राजाए पोतानी पुत्री तेनी सा-  
 शे परणावी. ते वखते राजाना कुंडुवी लोको ते विवाहमहेत्सव उपर आव्या नहीं, तेम कोइ खीउ गीत पण गाय नहीं; तेथी पेढी त्रण कन्याउ गीत गावा लागी. हाशेवाळा वखते कुजे साळा पासे कांइ वस्तु मागी एटले साळाए कह्युं के, "साप ले." त्यारे कुजे कह्युं. "साप आ प." पढी साळे साप लावी आप्यो. ते सापे मंश दीधो तेथी ते पृथ्वी उपर पड्यो. तेवारे पे-  
 ली त्रण खीउ विचार करवा लागी के, "जो आ पुरुष मरी जशे तो आपणने आपणा पति नी खबर कोण आपशे?" आ प्रमाणे विचार करी तेउ हाश्रमां ठरी लइ जेटलामां मरया तैपार थइ, तेढलामां कुमार दिव्यरुप धरी उन्नो थयो. ते वखते कोइ देवताए प्रगट थइ सर्व  
 नी समक सिंहलसिंहकुमारनो पर्यत्रव कह्यो के:-

हे कुमार! धनपुरनगरने विषे धनंजय नामनो शेर रहेतो हतो, तेने धनवती नामि खी हती; ते धनवतीए धनदेव अने धनमित्र नामना बे पुणयंत पुत्रोने जन्म आप्यो हतो. तेमां

म्होटो जाइ धनदेव उनाळानी ऋतुमा साकरसहित डुध साधुने वहोरावतो दतो, ते पुण्य-  
 ना प्रजावथी धनदेव ते पोते हु म्होटो समृद्धित देवता थयो, अने न्हानो जाइ धनमित्र प्रा  
 शुक्र एवो शेरनीनो रस साधुने वहोरावतो, परतु ते जावविना आपतो, तेथी ते पुण्यना  
 प्रजावथी तु सिहलसिह राजकुमार थयो वळी मुनिदानना प्रजावथी तने समृद्धिसहित चार  
 कन्यांन मळी, पण साधुने शेरनीनो रस वहोरावता वझे जावना खरून करी तेथी तने स्त्रींनो  
 विंनंग थयो, अने त्हारे समुद्रमा परुवु परुचु समुद्रमा परुती वखते तने मे उपांनीने ताप  
 सना आश्रममा मूक्यो त्हारा माथे म्होटा वळवान शत्रु ठे, तेथी मेंज तने कुजरुपवाळो क  
 र्यो ठे, कारण तेथी त्हारा शत्रुंन तने नळखे नही " देवता आ प्रमाणे कही आकाशमार्गे चा  
 द्यो गयो सिहलसिहकुमार पण देवतना आवा वचन साजळी जातिस्मरण ज्ञान पाम्यो.

पठी कुसुमपुरना राजाए म्होटा उत्सवथी पोतानी पुत्री सिहलसिहकुमारनी साथे पर  
 णावी, अने हाथी, घोडा, रथ विगेरे आप्या, तथा क्रोधथी रुद्रतप्रधानने काठी मूक्यो पठी  
 सिहलसिहकुमार पोतानी चार स्त्रींसहित खाटलीमा वेशी आकाशमार्गे थइ सिहलघीपने  
 विषे गयो, त्या तेने तेना पिताए राज्य आप्यु पठी सिहलसिहचूपतिए कथा (गोदनी) ना

प्रजावधी सर्व लोकोनां दरिद्र दूर करीं, अने जिनधर्मने पाळी पळी अंते संलेखना करी ते सिंहलसिंहराजा मृत्यु पामी बढादेवलोकने विषे देवता थयो. आवो मुनिदाननो प्रजाव जायी हे प्रव्यजनो! तमे मुनिउने दान आपो. ॥ इति सिंहलसिंहकुमारनी कथा ॥

श्री जिनराजना मुखधी आ प्रमाणे उत्तम धर्मोपदेश सांभळी बुद्धगणतकश्रावक पया आणंदश्रावकनी पेठे जिनधर्म अंगिकार करी, नवतत्त्वनु स्वरूप पूढी अने तेनो परमार्थ प्राप्त करीने श्री वितरागने वंदना करी पोताना घरे आव्यो. पळी जिनराजे कहेलो धर्म पाळतां चौदवर्ष गयां एटले पंदरमेवर्षे ते पोताना म्होटा पुत्रने घरनो झार सोंपी पद्दिमा वहेवा लाग्यो. एक दिवस रात्रीए हाथमां तरवार धरी रहेला देवताए प्रगट भइ बुद्धगणराकने कहुं के, “अरे! तुं आ व्रतने त्यजी नहीं दे तो हुं त्हारा म्होटा पुत्रने मारी नांखी तेना मांसना साल झूळो करी तेलनी कनामां पकवी त्हारा शरीर उपर तेना मांस अने लोहीनो लेप करीश; तेथी तुं शोकसमुड्मां बूड्यो बतो अकाळे मृत्यु पामी दुर्गति जोगवीश.” आवां झूळ सरखां षेवतानां वचन कानने विषे सांभळया बतां पण ते बुद्धगणतक जय न पामतां स्थिरचित्तवाळो रह्यो. देवताए तेने स्थिरचित्तवाळो जाणी फरी एज प्रमाणे बे त्रणवार कहुं, तोपण जय

पाम्यो नहीं, तेश्री देवताए पोकार करता एवा तेना म्होटा पुत्रने त्या लावी मारी नाख्यो,  
 अने तेना सात शूळो करी तेलमा पकवी चुल्लगशतकश्रावकना शरीर उपर मास अने लो-  
 हीनो लेप कर्यो, तेश्री ते श्रावक वधारे धर्मध्यानमा दृढ अयो पठी देवताए तेना बीजा, त्री-  
 जा अने चोथा पुत्रने मारी तेगोज उपसर्ग कर्यो, तेश्री पण चुल्लगशतक चढ्यो नहीं, एटले  
 देवताए तेने फरी कहु-“ हे श्रावक ! व्रतोने त्यजी दइ इच्छा प्रमाणे जोग जोगव, नदि तो  
 हु त्हारु अठारकोरु इव्य आलजिकानगरीमा जूदेजूदे ठेकाले फेंकी दइश ” आ प्रमाणे देव-  
 ताए वे त्रणवार कहु एटले ते चुल्लगशतक विचार करवा लाग्यो के, “आ कोइ छुष्टबुद्धियाळो  
 देवता ठे, केमके एणे म्हारा चार पुत्रो मारी नाख्या ठे, अने हमणा अठारकोरु इव्य पण  
 फेंकी देवानु कहे ठे, माटे ए छुष्टने पकनी लव ” आ प्रमाणे जेटलामा विचार करतो इतो,  
 तेटलामा देवता तेना घरमाथ्री अठारकोरु इव्य त्या लाव्यो तेवारे चुल्लगशतकश्रावक तेने  
 पकनवा माटे दोड्यो एटले ते देवता विजळीनी पेठे आकाशमार्गे उनी गयो पठी चुल्लगश-  
 तकश्रावके वहार आगी म्होटो कोनाइल कर्यो, ते साजळी तेनी बहुला स्त्रीए वहार आवीने  
 कहु -“ हे नाथ ! तमे म्होटा शब्दथ्री शामाटे कोलाइल करो ठो ? ” त्यारे चुल्लगशतके सर्व

वात कही; एटले स्त्रीए कहुं:—“हे स्वामी! कोइ देव, दानव तमने उपसर्ग करतो हशे, तमारा पुत्रो अने धन सुखे घरमां ठे, माटे अतिचारनी आलोचना ल्यो.” पत्नी बुद्धगशतक आश्रवक आलोचना लइ आश्रवकधर्म करवा लाग्यो. विधिथी आश्रवकधर्म पाळी एक मासना अनशनथी मृत्यु पामी ते बुद्धगशतकआश्रवक सौधर्मदेवलोकना अरुणात्र नामना विमानने विषे चारपढ्योपमना आयुष्यवाळो देवता थयो.

श्री गौतमस्वामीए प्रभुने पूठ्युं:—“हे जगवन् ! बुद्धगशतकआश्रवक त्यांश्री चवी कइ गति पामशे ?” तेवारे जगवाने कहुं:—“हे गौतम ! ते आश्रवक देवलोकमांश्री चवी महाविदेह क्षेत्रमां उत्पन्न थशे. त्यां ते सिद्धिपद पामशे.”

॥ इति श्री वाचनाचार्य रत्नलाभगणीना शिष्य कीर्तिविजये रचेली

गद्यबंध वर्द्धमानदेशनामां बुद्धगशतकआश्रवकने प्रतिबोध

” नामनो पांचमो उद्धारस संपूर्ण थयो ॥

# ॥ उल्लास ६ ठो ॥

## ॥ कुंभकोलिकश्रावकनुं चरित्र ॥

श्री सुयमास्वामी जंबूस्वामीने ठाव कुंभकोलिकश्रावकनु चरित्र कहे ठे -

श्रा चरतक्षेत्रमा कापिल्यपुरनामनु नगर ठे, ते नगरनी पासे आवादि जामोथी नदनवन सरखु मनोहर शिवावर्तिकनामनु चैत्य ठे, त्या जितशत्रुराजा राज्य करतो हतो ते नगरमा बहु समृद्धिवाळो कुंभकोलिकनामनो श्रावक रदेतो हतो, तेने पूषानामनी स्त्री हती कुंभकोलिकश्रावकने ठक्रोम व्याजमा, ठक्रोम वेपारमा अने ठक्रोम निधानरुपे जूमिमा एम अठार क्रोम धन हतु. ठ गोकुळो अने वीजी पण बहु समृद्धि हती. तेथी धनधान्यादिकथी समृद्धि त एवो कुंभकोलिकश्रावक पोतानी पूषास्त्रीनी साथे विषयसुख जोगवतो हतो.

एक दिवस देवदानगोए नमस्कार करेला श्री वीरप्रभु गौतमगणधरादिक परिवारसहित शिवावर्तिकचैत्यने विषे समवसर्या तेवारे प्रभुने आवेला साजळी कुंभकोलिकश्रावक हर्षथी म्होटी समृद्धिसहित प्रभुने वादवा गयो. त्या ते त्रण प्रदक्षिणापूर्वक वंदना करी योग्यस्थानके



बेगो. पत्नी प्रभुए धर्मदेशना आपी के:—“हे प्रब्रज्जनो! जीवितने नाप्रना आगला प्राग उपर रहेला पाणीना टीपां सरखुं, लक्ष्मीने समुझना तरंगो सरखी अने पुत्र तथा स्त्री विगेरेना स्त्रे इने स्वप्रना सरखो चंचळ जाणीने धर्म करो. ते धर्मने तीर्थकरोए चार प्रकारनो कहीो ठे. तेमां शीलधर्म मुख्य ठे. नरक अने तिर्यचना दुःखोना प्रयने दूर करवा समर्थ एवा साधुमु निराजनें सर्व स्त्रीसंगनो त्याग होय ठे, तेम श्रावकोने पण परस्त्रीत्यागनुं व्रत होय ठे. परस्त्री सेवाथी माणसने प्रवोन्नव तिर्यचपणुं, नपुसकपणुं, दौर्भाग्य अने दुःखोना समूह आवी मळे ठे. जेणे मन, वचन अने कायाथी परस्त्रीने त्यजी दीधी ठे, ते पुरुष आ प्रवने विषे अने परप्रवने विषे कुलध्वजनी पेठे सुख पामे ठे. ते कुलध्वजनी कथा आ प्रमाणे:—

॥ शीलव्रत उपर कुलध्वजनी कथा ॥

आ दक्षिणभरतक्षेत्रने विषे अयोध्यानामनुं नगर ठे, त्यां शंखनामनो राजा राज्य करे ठे; तेने धारणीनामनी स्त्री ठे. ते धारिणीने विषे उत्पन्न अएलो कुलध्वजनामनो कुमार ठे, ते कुलध्वजकुमार संपूर्ण कळानो जाण होवाथी कुळने विषे ध्वजा सरखो हतो. एक दिवस ते कुमार वनने विषे क्रीडा करवा गयो हतो, त्यां तेषे एक ऊरुनी निचे अनेक साधुजना

परिवारसहित वेठेला मानतुगनामना गुरुने दीग पठी गुरुने जोइ बहु हर्ष पामेलो राजकु-  
मार त्या जइ गुरुने त्रण प्रदक्षिणा करी तथा वदना करी योग्यस्थानके वेठो तवारे गुरुए रा  
जकुमारने धर्मदेशना आपी के --“हे ज्ञव्यजनो ! ससारसमुझे उतरवामा वगणसमान,  
नरक अने तिर्यचना ड खोने कापी नाखगामा तरवार समान अने कळ्याणना मदिर एवा  
शीलप्रतने पाळो ” गुरुनो आवो धर्मउपदेश साजळी कुलध्वजकुमारि कहु --“हे ज्ञवन् !  
हु सर्व रीते शील पाळया समर्थ नथी, तोपण हु परस्त्रीने तो त्यजी दउ तु, कारण म्हारे  
स्वदारा सतोप ठे ” राजकुमार आ प्रमाणे चोश्रुवत लइ गुरुने वदना करी घर तरफ पाठो व  
ळ्यो रस्तामा तेणे वे स्त्रीउने परस्पर क्रोधथी वढवारु करती दीठी, तेथी तेणे कहु के, “ हे  
स्त्रीउ ! तमे शामाटे फोगट वढवारु करो गो ? ” आवी रीते कुमारे वे स्त्रीउने पूव्यु एटले  
एक स्त्रीए कहु -- ‘ हे राजपुत्र ! हु लुवारनी स्त्री तुं, म्हारु नाम सौजाग्यकदली ठे, हु कूवेशी  
पाणीनो घनो जरी जारथी थाकी गइ उती घेर जान तुं आ वेळा आ सुतारनी स्त्री कनक-  
मजरी खाली घनो लइ कूवे पाणी जरवा जती हती, ए खाली घनावाळीए मने मार्ग न आप्यो  
एज अमारे वढवारु थयानु कारण ठे. वळी वढवारुनु वीजु पण कारण साजळो.--“पृथ्वीमा

जेटलुं कळाकौशड्य ठे, ते सघळुं म्हारो पति जाणे ठे; तेंचुं कळाकौशड्य (चातुर्य) बीजे कोइ ठेकाणे देखातुं नथी." पढी राजकुमारे कौतुकथी पूढ्युं:—"हे नाग्यवती! त्वारा पतिमां शुं चातुर्य ठे?" तेवारे स्त्रीए कहुं:—"महाराज! सांजळो. वंददेवनामनो लुवार म्हारो पति ठे, तेमणे एक लोढानुं माबलुं बनाव्युं ठे, ते माबलुं राजानी आझाथी आकाशमां उढनी समुड्मां पेसे ठे, त्यां ते गळाना बिड्थी सारांसारां मुक्काफळो गळीने फरी पोताने ठेकाले आवे ठे." पढी सुतारनी स्त्री म्हों मरनी, ताळीउ पानी, हसीने बोली:—"अरे राजकुमार! ए चातुरीथी शुं मेळवी शकाय! चातुरी तो तेने कहेवाय के जे म्हारा पतिमां ठे." तेवारे राजकुमारे तेने पूढ्युं:—"हे सारा नेत्रवाळी! त्वारा पतिमां शी चातुरी ठे ते कहे?" ते सांजळी स्त्रीए कहुं:—"आ नगरमां कंदर्पनामनो सुतार म्हारो पति थाय ठे, ते लाकरुनी घोमो एवो बनावे. ठे के ते घोमो ठ माससुधी आकाशमां फरे ठे." पढी ते स्त्रीडिनां वचनथी मनमां विस्मय पामेला राजकुमारे घरे आवी सर्व वात पोताना पिताने कही. तेवारे राजाए लुवारने अने सुतारने बोलाव्या अने तेमने माबलुं तथा घोमो बनाववा माटे लोढुं तथा लाकरुं आप्युं. पढी लुवारे पोतानी चातुरीथी एक म्होडुं माबलुं बनाव्युं, ते माबलाना उपला

जग उपर एक म्होटी पेटी वनावी पवी लुवारसहित राजा मावला उपर चड्यो तेवारे लु  
 वारे मावलाना पावला जागमा वे खीलीन मारी एटले ते मावलु पद्दीनी पेठे आकाशमा  
 उरुयु आश्री राजा विस्मय पामी गाम, नगर अने देश विगेरे जोवा लाग्यो, जेटलामा मा  
 वलु समुझे कीनारे पद्दीन्यु तेटलामा राजाए अने लुवारे पेटीमा पेसी वारणु वध कर्यु मा  
 वलु पाणीमा गयु अने त्या सारासारा मुक्ताफळो गळी तुरत पोताना नगरने विषे प्राव्यु, ए  
 टले राजा अने लुवार मावला उपरथी उत्तर्या पवी लुवारे खी नीन काढी नाखी एटले तेमा  
 श्री मुक्ताफळो निकळ्या तेवारे राजाए विस्मय पामी लुवारने पुठ्यु “आ मावलु आववु  
 जवुं शी रीते करे वे ?” त्यारे लुवारे कहु “महाराज ! में सिद्धयिका देवीनु आराधन कर्यु  
 वे, तेथी ते देवीए जवा आववाना कारणरुप वे खीलीन मने आपी वे, ते खीलीना योगश्री हु  
 आकाशमा जाउ आवु ठु देवीनी शक्ति न चितवी शकाय एरी होय वे ”

पवी सुतारे लाकमानो घोमो तैयार करी राजाने देखाड्यो अने कहु के -“हे नाश्र ! आ  
 घोमा उपर आप अथवा कुलध्वजकुमार वेसो ते वखते कुमारे कहु -“महाराज ! आपनी  
 आज्ञाश्री आ घोमा उपर हु वेसी पृथ्वीने जोउ ” त्यारे राजाए कहु “तेम कर ” पवी सु-

तोरे जवा आववाना कारणरूप वे खीलीउ कुमारने सोंपी. कुमारे राजाने नमस्कार करी अ ने घोफा उपर चमी वने खीलीउ घोमाना पाबला प्राग उपर घाली एदले ते घोफो माणसो ना जोतां जोतां आकाशमां उठळी अदृश्य थइ गयो. बहुवार पृथ्वीमां प्रम्या पवी ते घोफो एक नगरनी पासेना बगीचामां उतर्यो; त्यां ते कुलध्वजकुमारे वे खीलीउ काढी लीधी अने तेनां लाकणां जूदांजूदां करी प्रारो बांधी ते प्रारो उसीके मूकी पोते एक ऊफनी गायामां सूतो. बपोरनो वखत थयो तोपण ऊफनी गाय जेम इती तेमनी तेमज रही, जरापण खसी नहीं. आ वखते वागनो माळी फरतो त्यां आब्यो, तेणे ऊफनी गाय स्थिर र-हेली जोइने विचार कर्यो के, “निश्चे आ सूतेला पुरुपनो प्रजाव ठे.” पवी माळीए ते उंधी गएला राजकुमारना पगनो अंगुठो पकळ्यो एदले कुलध्वज जागी उठ्यो. तेवारे माळीए क-ह्युः—“हे सत्पुरुप! आजि म्हारा घरना परुणा थानु.” आवी रीते तेणे बहु आग्रइ कर्यो एदले कुमारे कबूल कर्युं. पवी माळी कुमारने साश्रे लइ पोताने घेर आब्यो अने घोमाना लाकना नो प्रारो एकवाजू खूणामां मूक्यो. माळीए उचम रीते कुमारने प्रोजन कराव्युं. पवी राज कुमार सांऊनी वखते नगरनी शोभा जोवा माटे निकळ्यो. त्यां सोनानी पुतळीउथ्री सुशो

नित अने मनोहर तोरणोथी वेदीप्यमान एरी ते नगरीना श्रीमंत पुरुषोना घरने जोतो  
 जोतो ते कुमार एक जिनमदिर पासे आरी पहंज्यो, ते जिनमदिरनी अदर जइ अने श्री  
 मुनिमुवतप्रभुने रंदना करी जेटवामा स्तुति करानो आरज्ज करे ठे तेदवामा कोइएक स्त्री  
 त्या आरी ते स्त्रीनी आगळ रदेला सुजटलोकोए जिनमदिरनी अदर रहेला सघळा माणसो  
 ने उदार काढी मूक्या, तेथी कुमार विचार करग लाग्यो के, “ए कोण ठे? अने मदिरनी  
 अदर रदेला माणसोने शामाटे काढी मूके ठे?” आरी रीते विचार करी ते कोइ न जाणे ए  
 री रीते एक गूणामा सताइ रह्यो पढी कोइ दिव्यरुप धारण करनारी देवकन्यासमान क-  
 न्या जिनमदिरनी अदर आरी, अने जिनराजनु पूजन करी पोतानी सखीउंसहित नृत्य करी  
 वाली गइ पढी रात्रीने स्वते कुमारे खूणामाथी बहार निकळी कोइ पुरुषने पूव्यु के, “हे  
 सत्पुरुष! ए कन्या कोण इती.” त्यारे ते पुरुषे कहु “हे पुरुषत्रेष्ट! आ रत्नपुरनामनु नगर  
 ठे, तेमा श्री मुनिमुवतस्वामीनो थावक विजयनामनो राजा राज्य करे ठे, ते राजाए आ सु  
 वर्ण अने रत्नोथी सुशोजित जिनमदिर बधाव्यु ठे. ए राजाने जयमाळा राणीथी उत्पन्न अए  
 ली सुदरीनामनी पुत्री ठे एक दिवस राजा पुत्रीने विवाहयोग्य आली जोइ तेना प्रनो

विचार करवा लाग्यो. राजा अने राणी पुत्रीना योग्यवरनी शोध करता इता ए वात पुत्रीए जाणी पोतानी सखीउ आगळ प्रतिज्ञा करी के, “जे पुरुष पृष्वी उपर अने आकाशमां पोताना पराक्रमथी फरनारो होय तेज म्हारो पति थानु. नहिं तो म्हारे अग्नि एज शरण ठे.” पुत्रीनी आवी प्रतिज्ञा सखीउए तेनी माने कही. पवी राणीए राजाने कही. तेवारे राजा पुत्रीनो मनोरथ आकाशपुष्पनी पेठे निष्फळ मानी शोक करवा लाग्यो.” आ प्रमाणे कही ते पुरुष राजमंदिरे गयो.

पवी कुलध्वजकुमार माळीने घरे आवी लाकमानो घोफो तैयार करी रात्रीए खीलीना प्रयोगथी तुरत राजकन्या सुंदरीना महेलमां आव्यो, अने ते कन्याना पलंग उपर चारे तरफ अर्धु चावेलुं तंबोल नांखी जे मार्गेश्री आव्यो हतो तेज मार्गेश्री माळीने घेर चाड्यो गयो. पवी जाणी उठेली कन्या पोताना पलंग उपर चारे तरफ तंबोळ पफेलुं जोड विचार करवा लागी के, “अहिं कोइ देव के विधाधर आव्यो होय तेम देखाय ठे.” आ विचारमां ते कन्याने दिवस वर्पतूड्य थयो. पवी बीजी रात्रीए ते कन्या कपटनिडाथी सूती. कुलध्वजकुमार पण लाकमाना घोफा उपर बेसी त्यां आव्यो, अने जेटामां पलंग उपर तंबोळ नांखी पाठो

वह्यो तेद्वामा राजकुमारी सुंदरोए वने हाथवती तेनु लुगमु पकनी लीधु अने पूठ्यु “तमे कोण ठो?” तेवारे कुमारे कहु —“हे कन्या! हु पृथ्वी उपर फरनारो तु, उता आ लाकमाना घोमाथी आकाशमा फरनारो थयो तु” कुलध्यजकुमारना आवा वचन साज्जळी राजकन्याए कहु —“हे सत्पुरुष! म्हारी प्रतिज्ञा पूर्ण अइ, म्हारा मनोरथ फळ्या” पठी कुमार दीवाने साक्षी राखी राजकन्यानी साथे गार्धर्वविवाहथी परणयो अने विषयसुखो जोगववा लाग्यो

हवे कन्याना सर्व अग वृद्धि पामेला जोइ दासीउ जय पामती उती विचार करवा लागी के —“अहो! आ कन्याना अकाळे सर्व अगो वृद्धि केम पाम्या?” पठी दासीउए ते वात जयमाळा राणीने कही राणीए पण कन्याना सर्व अग वृद्धि पामेला जोइ राजाने कहु के, “हे प्राणनाथ! निर्णय एवो कोइ पुरुष तमारा महेलमा आवी तमारी पुत्रीने जोगवे ठे” तेवारे राजाए कहु “हे देवी! जेणे म्हारा महेलमा आवी आवु अयोग्य काम कर्यु ते पुरुषने हु यजराजना घरे परुणा तरीके मोकली देइश” पठी क्रोधना वशथी ब्रकुटी चमारवेलो राजा ते पुरुषनी शोध करवाने इच्छतो उतो सज्जामा आय्यो आ वखते सज्जामा एक वेश्या आवी हती, तेणे राजानी आकृति जोइ पुठ्यु के, “हे राजन्! आपने चिंतानु कारण शुं



हे ?” त्पारे राजाए एकांतमां पुत्रीनुं चरित्र कहं. एटले वेइया बोली के, “महाराज ! चिंता न करो. ए अन्याय करनारा पुरुषने बांधी हुं आपनी पासे लावीश.” एम कही ते वागुरावे इया पोताना घरे आबी. पढी नाना प्रकारना उपाय जाणवामां चतुर एवी ते वेइयाए कन्या ना घरनी आसपास चारे तरफ सिंडुर बेराब्यो. रात्रीए कुलध्वजकुमार घोमा उपर बेसी कन्याना घरमां आब्यो अने सिंडुर बेरेला घरमां कन्यानी साथे क्रीमा करी सवारे माळीने घेर चाड्यो गयो. सवारे वेइयाए कन्याना घरमां आबीने जोयुं तो कुमारनां पगलां परेलां तेना जोयामां आब्यां; तेथी वेइयाए तेने पृथ्वी उपर धिचरनारो माणस जाणी तेनी शोध माटे रक्तकलोकोनी साथे नगरमां फरवा लागी. बहु ठेकारो फरतां फरतां ते वेइयाए तेवीज अ-वस्थावाळा कुलध्वजकुमारने सिंडुरथी राता धएला पगवाळो देखी “आज पुरुष राजकन्या नी पासे आवनारो ठे.” एम धारी सुन्नटलोकोने कहुं के, “आ पुरुषने पकरो.” पढी सुन्नट लोको तेने पकनी राजा पासे लाव्या, राजाए तेने जोइ मनमां वळतां वतां “आ बहु अन्याय करनारो ठे,” एम धारी तेने मारी नांखवानी आइआ आपी. ज्यारे सुन्नटलोको तेने बांधीने चाड्या, ते वखते राजकुमारकुलध्वजनुं स्वरुप जोइ लोको परस्पर कहेवा लाग्या के, “आ योग्य

पुरुषने राजाए केवो अयोग्य हुकमकयों ठे । निश्चे आ कुमारना वियोगथ्री राजकुमारी सुदरी  
मृत्यु पामशे जो पुत्रीए आवु काम कर्यु इतु तो राजाए ते जादेर करवु नहोतु कह्यु ठे के -

आयुर्वित्त ग्रहविद्, मत्रमैथुनज्ञेपजम् ॥

दानमानायमानश्च, मतिमान्नप्रकाशयेत् ॥

ज्ञावार्थ - आयुष्य, धन, घरनु विद्, मत्र, मैथुन, औपध, दान, मान अने अपमान एट  
ला यानाने बुद्धिमान माणस प्रकाश करे नही

लोकोना आवा वचन साजळतो कुलध्वजकुमार सुजटो सहित माळीना घरनी पासे आ  
व्यो, एटले तेणे सुजटोने कह्यु “हे सुजटो! जो तमे रजा आपो तो आ माळीने घरे म्हारी  
कुळेदेवी ठे तेने हु नमस्कार करी लज्ज.” त्यारे सुजटोए कह्यु “जा जइ आव.” पठी कुमार  
माळीना घरमा जइ लाकमानो घोमो तैयार करी तेना उपर बेसी सर्वे राजपुरुषो जोताजोता  
आकाशमार्गे थइ राजकन्याना घरमा उतर्यो; त्याथ्री राजकन्याने घोमा उपर बेसारी फरी  
आकाशमार्गे थए बहु हर्ष पामतो ठतो मदासमुझे काठे आव्यो, त्या घोमा उपरथो निचे  
उतरी एक ऊरुनी पासे पादरुनी शय्या करी सूतो आ बखते कुमारने झूख लागी इती

कुमारने झूख लागेली जाणी राजकन्या सुंदरीए कह्युं:—“स्वामीनाथ ! आपना वास्ते हुं म्हा  
 रा घरमांथी लाम्वा लइ आवुं त्यांसुधी धीरज राखो.” एम कही सुंदरी घोम उपर बेसी  
 आकाशमार्गे थइ तुरत पोताना घरमां उतरी अने घोमाने गोखमां मकी पोते जेटलामां ला  
 म्वा लेवा माटे घरनी अंदर गइ, तेटलामां घोमो वायुना जोरथी पृथ्वी उपर पम्ती झागी ग  
 यो. हवे राजकन्या लाम्वा लइ आवी घोमाने जोवा लागी तो तेखे घोमाने पृथ्वी उपर पम्ती  
 झागी गएलो दीगो; तेथी शोक करवा लागी के, “हाय हाय! दैवे मने ठेतरी, म्हाहं पूर्वतुं क  
 र्म नदय आव्युं, ज्यारे दैव अनुकुळ होय त्यारे दुःख आवी पड्या ठतां पण पितानी पेठे रक्क  
 ण करे ठे अने दैव अनुकुळ न होय त्यारे मार्गमां रह्या होइए तोपण दुःखमां नांखी दे ठे. प  
 ति समुझे कांठे रह्या अने अहिं घोमो झागी पाड्यो, खरेखरो म्हारे माथे दुःखनो समूह  
 आवी पड्यो.” आवी रीते शोक करती एवी सुंदरीए एवो अग्निप्रह लीधो के, “ज्यारे हुं म्हा  
 रा पतिने जोइश त्यारेज भोजन करीश.”

हवे अहिं समुझे कांठे रहेला कुलध्वजकुमारे बहुवार थया ठतां पोतानी खीने पाठी  
 आवती न दीगो, तेथी विचार करवा लाग्यो के:—“ते हजुसुधी केम पाठी न आवी ! निथे

जता आपता तेने कोइ विद्याधर दरी गयो दइ ॥ आ प्रमाणे कुमार विचार करतो इतो, ए-  
वामा अप्सरासमान दिव्यरूपवाळी विमानमा वेगेली कोइ विद्याधरी आकाशमार्गशी कुमा-  
रनी पासते उतरती तेवारे कुमार कुलध्वजे तेने पूठ्यु - "हे ज्ञाग्यवती ! तु कोण तु ? क्या  
जाय वे ? अने अदि शामाटे आवी वे ? " त्यारे विद्याधरीए कह्यु - "हे ज्ञाग्यवत ! साजळ  
वेताढ्यपर्वतने विपे मणिनामनो विद्याधर रहे वे, तेनी हु कनकमाळानामनी पट्टराणी तु  
म्हारा पतिने तेना शत्रुणए जोरजुलमशी केद कर्यो वे, हु त्याशी नाशी जती हती, रस्तामा  
अदि तने जोइ हु कामशी पीना पासु तु, माटे तु पोताना सगरुप शीतळ जळशी मने शांत  
कर कामदेवना बाणोशी पीना पामती एवी हु त्दारा शरणे आवी तु " कुमारे कह्यु - "हे  
सुदरी ! म्हारे परस्त्रीनी साथे विषय करवानो नियम वे, माटे ते व्रतने हु प्राणातसकटमा  
पण त्यजी नदि दउ " कुमारना आवा वचन साजळी विद्याधरस्त्रीए क्रोध करी पुण्य मनी  
कुमारना माथा उपर मूक्या, तेना प्रजावशी कुमार मूर्ग पामी गयो पठी विद्याधरीए अस  
शीपचेंडियनी पेठे कुमारने उपानी लाकमानी पेठे समुद्रमा फेंकी दीचो धिक्कार वे ! धिक्कार  
वे ॥ स्त्रीनुना निर्दयपणाने. आ वखते जळदेवीए कुमारने समुद्रमा परुतो दीगे, तेथी तेने

बे हाथवती ऊली लीथो. जळदेवीना प्रजावथी विद्याधरीनी पुष्पविद्या नाश पामी, अने कुमार सावधान थयो; एटले जळदेवीए तेने समाचार पूठ्या. तेवारे कुमारे ते देवीने पोतानी सर्व वात कही. पठी जळदेवीए कहुं:—“हे कुमार! तने धन्य ठे, जे तें परस्त्रीनो संग त्यज्जी देवानो नियम धारी राख्यो ठे. हे पुत्र! परस्त्रीना नियमश्री हुं त्हारा उपर प्रसन थद तुं, आं टे वरदान माग. कारण देवतानुं दर्शन फोगट थतुं नथी. कहुं ठे के:—“दिवसनी विजळी निश्चे वरसाद करनारी होय ठे.” कुलध्वजकुमारे कहुं:—“हे देवी! म्हारे निरंतर म्हारी पोतानी स्त्री साथे विषयसुख भोगवाय तेम कशे; तमे परोपकार करवामां तत्पर ठो.” पठी जळदेवीए कुम्भारने त्यांश्री उपाकी राजकन्या सुंदरीना महेलमां पहेंचाड्यो. त्यां कुमारे लाकमानो घोमो ज्ञागी गएलो अने तेश्रीज राजकन्याने शेती दीठी. कुलध्वजकुम्भारअने राजकन्या सुंदरी मळ्यां तेश्री तेमने बहु हर्ष थयो. हवे जळदेवीए फरी कहुं:—“हे पुत्र! हभयां हुं त्हांरुं शुं काम करुं ते कहे?” त्यारे कुम्भारे कहुं:—“हे मात! आ लाकमानो घोमो साजो करी आपो. पठी देवी पोतानी दिव्यशक्तिश्री घोमाने साजो करी पोताने स्थानके चाली गइ. हवे दासना सुखश्री कुमारनुं आथवुं सांजळी विजयराजा बहु क्रोध पाम्यो, तेश्री तेशे कु-

मारने मारवा माटे पोताना सैन्यने आझा आपी कुमारे लाकमाना घोडा उपर वेसी सर्व सैन्यने मारी नाख्यु जेनु पुण्य जागतु होय ठे तेने शु डुप्कर होय ठे? पठी राजा मनमा विचार करवा लाग्यो के, “भे आ शु अयोग्य काम प्रारब्धु ठे? कन्या कोशने आपवी तो प मशेज आवो वर फरी क्या मळशे?” आ प्रमाणे विचार करी तेणे प्रधानपुरुषोने मोकली कुमारने बहु मान आप्यु अने पोतानी पुत्री तेनी साथे परणावी पठी कुलध्वजकुमार विजय राजानी आझा लइ स्त्रीसहित लाकमाना घोडा उपर वेसी पोताना देशतरफ चाली निकळ्यो

अहि अयोध्यानगरमा शखराजाए पुत्रना वियोगथी ठमास गया एटले लाकमानो घोडो वनावनार सुतारने मारी नाखवानी पोताना सुजटोने आझा आपी, अने नगरनी बहार सुतारने वाळी देवा माटे म्होटी चिता तैयार करावी कहु ठे के —“क्रोध पामेलो राजा यमराज सरखो आय ठे, अने प्रसन्न भएलो राजा कुवेर सरखो आय ठे ” पठी राजपुरुषो सुतारने वाधी चितानी पासे लाव्या अने जेटलामा तेने उपामी चितामा नाखी देवानी तैयारी करे ठे, तेटलामा राजाए पोताना पुत्रने स्त्रीसहित आकाशमार्गेशी आवतो जोयो राजकुमार तरत आकाशमार्गेशी उतर्यो पुत्रना आववाथी राजा बहु हर्ष पाभ्यो पठी राजा कु-

मारने अने सुतारने वार्जात्रोना शब्दथी म्होटो उत्सव करी नगरमां तेही गयो. अनुक्रमे शं-  
 खराजा मृत्यु पाમ्या. तेना राज्यसिंहासने कुलध्वजकुमार वेगो अने भुवनमंजरीने पट्टराणीपद  
 आपी तेनी साथे विषयसुख भोगवतो राज्य करवा लाग्यो.

एक दिवस ते नगरना वनने विषे परिवारसहित केवळज्ञानी. समवसर्या, ते वखले मा-  
 ळीना सुखथी केवळीतुं आवबुं सांभळी राजाकुलध्वज तेमने वंदना करवा गयो; त्यां धर्म सां  
 भळी प्रतिबोध पामेला तेणे पुत्रने राज्य सांपी विधिथी गुरुपासे दीक्षा लीधी. पढी ते कुलध्वज  
 भुनि संसारनेबंधीखानासमान मानताबता अनित्यज्ञावना भाववा लाग्या. ते आ प्रमाणे:-

लक्ष्मी चपळ ठे, सुख थोडुं ठे अने शरीर नाशवंत ठे, तो हुं धर्मने विषे शामाटे नुधम  
 न करुं? मृत्यु अवश्य थवातुं ठे, रेहंटना न्यायथी वारंवार जन्म अने मृत्युनो बहु लेश ठे,  
 विश्वमां भ्रमता एवा मनरुप दुष्टधोनाए सघळुं वश करी लीधुं ठे, जेणे दुर्जेय एवा कथा-  
 यो जील्या ठे, ते उत्तम ठे." आ प्रमाणे शुद्ध भावथी भावित चित्तवाळां तेमने शुक्लध्यानथी  
 केवळज्ञान उत्पन्न थयुं. अनुक्रमे प्रव्यजीवने प्रतिबोध पामानी ते कुलध्वजभुनि मुक्तिपद  
 पाम्या. ॥ इति कुलध्वजनी कथा. ॥

श्री महावीरप्रभु कुरुकोलिक श्रावकने कहे ठे के -“हे ज्ञव्यजनो ! तमे कुलध्वजकुमा रनी पेठे निर्मळ एवा शीलप्रतने पाळी ऊट मुक्तिसुख मेळगो ” आबो वर्मउपदेश साजळी कुरुकोलिक श्रावक वारप्रकारनो श्रावकधर्म धारण करी तथा जीवाजीवादि नवतत्वोने जा णो ह्यर्थी जिनेश्वरप्रभुने वदना करी पोताने घेर आब्यो पठी मायाशब्दरहित एवो ते कु रुरुकोलिकश्रावक उत्तम रीते जिनधर्म पाळवा लाग्यो

एक दिवस अशोकवामीमा वपोरने वखते एक शिला उपर उत्तरासग अने नामवाळी वींटी मूकी कुरुकोलिक सामायिक करतो ठतो शुज ध्यान धरतो हतो, ते वखते कोइ एक देवता प्रगट अइ तेनु उत्तरासग अने वींटी लइ आकाशमा गयो पठी तेणे ते श्रावकने कहु के -“हे कुरुकोलिक ! मखलीपुत्रनो धर्म सारो ठे, कारण तेमा उत्थान, कर्म, वीर्य, अने पु रुषाकार नथी उत्थान ते तप नियम विगेरे, गमज अने लज्जादिकमा कर्म रहु ठे वीर्य ते जीव तथा शरीरनु वळ अने पुरुषाकार ते पोतानु कार्य करवामा पराक्रम ए चार विना जी वोना सर्व कार्य सिद्धि आय ठे जेनाथी सर्वे जावो पोताना स्वरुपमा रहेला ठे हे कुरुकोलि क ! ह्ये पठी त्दारे एम न कहेवु के उत्थानादिकथीज कार्यसिद्धि आय ठे कहु ठे के.-



प्राप्तव्यो नियतिबलाश्रयेण योऽर्थः, सोऽवश्यं भवति नृणां शुभोऽशुभोवा;  
भूतानां महति कृतेऽपि हि प्रयत्ने, ना ज्ञाव्यं भवति न ज्ञाविनोऽस्ति नाशः ॥  
ज्ञावार्थः—प्रारब्धना योगश्री माणसने जे कांइ साहं अथवा खोटुं भवानुं ठे ते निश्चै श्याय  
ठे. प्राणीउ म्होटो उद्यम करे तोपण जे भवानुं नश्री ते भंतुं नश्री अने जे भवानुं ठे ते श्या  
विना र्हेतुं नश्री.

न हि भवति यत्र ज्ञाव्यं, भवति च ज्ञाव्यं विनापि यत्नेन ॥

करतलयतमपि मश्यति, यस्य तु भवितव्यता नास्ति ॥

ज्ञावार्थः—जे भवानुं नश्री ते भंतुं नश्री अने जे भवानुं ठे ते प्रयास विना पण श्याय ठे.  
जे वस्तु र्हेवानी नश्री ते हाथमां होय तोपण जती र्हे ठे.

माटे मंखलीपुत्र गोशाळानो धर्म सारो ठे अने वर्द्धमाननो कहेलो धर्म सारो नश्री. का-  
रण मंखलीपुत्रना धर्मने विषे उत्थान, पुरुषाकार विना पण कार्यसिद्धि श्याय ठे, अने ज्ञावो  
अनियत ठे; माटे वर्द्धमाननो धर्म सारो नश्री. ”

क्षैवतानां आवां वचन सांज्ञकी जिनधर्मश्री ज्ञावित आत्मावाळा कुंफकोलिकश्रावके देव-

ताने कह्यु - "हे देव! तें जे मखलीपुत्रनो उत्थानादि ज्ञावपिनानो धर्म सारो अने श्री वीर-  
 जिनेश्वरनो उत्थानादि ज्ञाववाळो धर्म खोटो एम कह्यु, ते युक्तिवाळु देखातु नथी उत्थानादि  
 विना कार्यसिद्धि थती नथी, अने जो पुरुपाकारविना कार्यसिद्धि प्राय ठेतो तें रेवसमृद्धि शी  
 रीते मेळवी? जो सयमादि विना पण देवसमृद्धि मळे ठे तो ससारमा रहेला सर्वे जीवो देवस  
 मृद्धिवाळा अवा जोडण! अरे देव! आ ससारमा केटसाक जीवो सुखी देखाय ठे अने केटला  
 क जीवो डु खी देखाय ठे, तेनु शु कारण द्दशे? जो सर्वे ज्ञावो पोताना स्वरुपने पामेला  
 होय तो निश्चे ते सर्वेना पर्यायनो फेरफार न अवा जोडण हे देव! पूर्वजन्मे तप करी अने स-  
 यम पाळी तें देवपणुं प्राप्त कर्यु तो बढी कहे पदार्थानु निश्चयपणु शी रीते रह्यु? ते 'श्री व-  
 र्दमानजिनेश्वरनो धर्म खोटो अने गोशाळानो धर्म सारो ठे' एम कह्यु ते खोटु ठे जिनेश्व-  
 रनो कहेलो धर्म तत्वरुप अने गोशाळानो कहेलो धर्म असत्यरुप ठे ते वन्नेमा मेरु अने सर  
 सव जेटलु अतर ठे तेम जिनधर्ममा अने वीजा धर्ममा पण तेटलुज अतर ठे हे देव! कयो  
 धर्म मिश्र्या ठे ते वात तु पोतेज विचारी जो कारण तु अमाराथी वधारे ज्ञानवाळो ठे  
 कह्यु ठे के —

बुद्धेः फलं तत्त्वविचारणं च, देहस्य सारं व्रतधारणं च ॥  
अर्थस्य सारं किल पात्रदानं, वाचां फलं प्रीतिकरं नराणाम् ॥

भावार्थः—तत्त्वो विचारकरवो ए बुद्धिनुं फळ ठे; व्रत पाळवुं ए देहनुं सत्य ठे; पात्रने दान आपवुं ते धननी श्रेष्ठता ठे अने माणसोने विषे प्रीति करवी ए वाणीनुं फळ ठे.”

इत्यादि कुंभकोलिकना वचनश्री देवता बोलतो बंध अइ गयो, मनसां शंका पामी गयो, अने उत्तर आपवा जरा पण समर्थ अयो नहीं. पगी एनाश्री हुं हारी गयो एवा विचारश्री मन्त्रमां खेव पामतो ते देवता नामवाळी वींटी अने उत्तरासंगनुं लुगनुं ए वने वस्तु मूकी पो ताने स्थानके चाड्यो गयो.

आ वखते श्री वर्द्धमानस्वामी तेज कांपिड्यनगरना शिलावर्तकनामना चैत्यने विषे सम वसर्या. देवतानुं ए समवसरण रच्युं. ते वखते कुंभकोलिक जिनेश्वरने समवसरेला जाणी वंदना करवा गयो, त्यां ते जिनेश्वरने त्रण प्रदक्षिणापूर्वक वंदना करी योग्यस्थानके वेगो. धर्मदेशनाने अंते श्रीवीरजिनेश्वरे देव दानवनी सन्नामां कुंभकोलिकने कह्युं केः—“हे श्रावक! तुं बपोर वखते अशोक्यामीमां शीला उपर वेगो हतो, ते वखते एक देवता प्रगट अयो;

तेणे त्हाऱा नामवाळी वींटी अने लुगणु वने वस्तु लइ जिनधर्मनी निदा करी अने मखलीपु  
 त्रना धर्मना वखाण कर्या पठी ते युक्तिवने देवताने बोलतो वध करी दीधो अने जिनधर्मनी  
 स्थापना करी तेथी तु कृतार्थअयो तु पुण्यत अयोतु ते एक गृहस्थेपण मिथ्याइष्टिदेवताने  
 जीत्यो " आ प्रमाणे तेना वखाण करी वीरजिनेश्वरे साधु साध्वींने पोतानी पासे बोलावीने  
 कहु के - "हे महाज्ञागो ! गृहस्थ एवा कुरुकोलिके मिथ्याइष्टी एवा देवताने प्रश्रवने करी-  
 ने बोलतो वध करी दीधो वारप्रगना जाण साधुने प्रश्रवने परतीर्धींने उत्तर आपी शके  
 नहीं तेवा करी देवामा समर्थ आय ठे " श्री वीरप्रभुना ते वचनने प्रमाण करी तप सय-  
 मने विये प्रीतिवाळा ते साधुने विहार कर्यो अने कुरुकोलिकश्रावक पण प्रभो पृठी तथा  
 तेनो श्री जिनराजना मुखशी अर्थ विचार जाणी वदना करी पोताने घेरु प्राव्यो जिनेश्वर  
 प्रभुए पण बीजे विहार कर्यो

पठी कुरुकोलिकश्रावके चौद वर्षसुधी जिनधर्मनी प्राराधना करी पंदरमे वर्षे वैराग्य-  
 वत अएला तेणे म्होटा पुत्रने घरनो ज्ञार सोंपी आणदश्रावकनी पेठे विधिवने अगीयार पद्दि-  
 मा वही ठेवट वीस वर्ष सुधी जिनधर्म पाळी, आराधना करी, सर्व जीवोने खमावी, श्री

वीरप्रभुतुं स्मरण करता अने सुखशी पंचपरमेष्ठीनी जप करता एवा ते कुंफकोलिकश्रावकके एक मासना अनशनशी काळ करी पहेला देवलोकने विधे अरुणप्रत्न विमानमां चार पळयो पम आयुष्यवाळुं देवपद प्राप्त कर्युं.

श्री गौतमस्वामीए प्रभुने पूछ्युं:—“हे जगवन् ! ते कुंफकोलिकश्रावक त्यांशी चवीने क्यां जशे ?” तेवारे जगवाने कहुं:—“हे गौतम ! कुंफकोलिकश्रावक त्यांशी चवी महाविदेहकेत्रमां सिद्धिपद पामशे.” आ कुंफकोलिक श्रावकनुं चरित्र सांजळी जंजून्वाभीए श्री सुधर्मास्वामीने नमस्कार कर्यो.

॥ इति श्री वाचनाचार्य रत्नलाजगणीना शिष्य राजकीर्तिगणीए रचेली  
गद्यबंध वर्द्धमानदेशनामां कुंफकोलिकश्रावकने प्रतिबोध

नामनो उधो उद्धास संपूर्ण शयो ॥

## ॥ उल्लास ७ मो ॥

॥ सद्दालपुत्रश्रावकनुं चरित्र ॥

श्री सुधर्मास्वामी जगूस्वामीनी प्रागळ सातमा सद्दालपुत्रश्रावकनु चरित्र ऋद्दे वे  
था जगूद्दीपमा ज्जरतकैत्रने विषे पोह्लासनामनु नगर वे, त्या जितशत्रुनामनो राजा  
राज्य करतो इतो, ते नगरनी वद्दार सद्दत्त्रभननामनु उन वे ते पोह्लासनगरमा सद्दालपुत्र  
नामनो कुज्जार रहेतो हतो, ते गोशाळानो श्रावक हतो, तेमज पोताना मतमा बहु कुशळ  
इतो सद्दालपुत्र गोशाळाए कद्देनो धर्म पाळतो इतो, ते बहु धनवान् इतो व्याजे, वेपारमा  
अने निधानरुद्दे जूमिमा तेने एकएक क्रोड धन इतु तेना घरने विषे एक गोकुळ इतु, वीजा  
पण ज्जहु समृद्धि हती सद्दालपुत्रने शुद्ध शीलश्री पवित्र शरीरवाळी अग्निमित्रा नामनी स्त्री  
इती ते सद्दालपुत्रनी नगरनी वद्दार पाचसैं डुकानो वासणानी इती, तेमा तेना पाचसैं  
माणसो वेपार करता इता नया वासणो पण वनावता अने वेचता इत्यादि कामो तेना वी  
जा माणसो करता हता वळी तेना वीजा केटलाक माणसो वासणो लइ लइ नगरमा राज-

मार्ग बेसीने वेचतां हतां.

एक दिवस सद्दालपुत्र अशोकवामीमां वेगो हतो, एवामां कोइ देवताए प्रगट अइ तेने कहुं:—“हे सद्दालपुत्र! काल सवारे सम्यक् ज्ञान दर्शनना धारणहार श्री अरिहंतप्रभु समवसरसे, ते पोते केवळी, सर्वज्ञ अने त्रणलोकने पूज्य थे; वळी कर्मबंधनश्री सुक्त अएला ठे. तेथी ते वंदना करवायोग्य अने जगतने विषे पूज्य एवा प्रभुने तुं वंदना करजे. नमस्कार करजे. अने पाट, पाटली, शय्या वहोरवानुं निमंत्रण करजे.” आ प्रमाणे देवता तेने एक वे वार कळी अंतर्धान अइ गयो. पढी सद्दालपुत्र विचार करवा लाग्यो के, “सवारे उत्पन्न अयुं ठे ज्ञान अने दर्शन जेमने एवा म्हारा गुरु आवशे, एटले हुं तेमनी वंदना पूजा करी पाट, पाटली, शय्या विगेरे वहेराववानुं निमंत्रण करीश.” आ प्रमाणे ते विचार करतो इतो एवामां सवारे श्री वर्द्धमानस्वामी समवसरयां. राजादि सर्व लोको तेमने वंदना करवा गया. तेवारे सद्दालपुत्र पण जिनेश्वरने समवसरेला जाणी मनमां विचार करवा लाग्यो:—“आ वीरजिनेश्वर पासे जइ हुं तेमने वंदना करूं.” आ प्रमाणे विचार करी, स्नान करी, पवित्र लुगमां पड़ेरी, पालखीमां बेसी म्हेटी समृद्धिशी जिनेश्वरप्रभु पासे आब्यो, अने त्रण प्रदक्षिणापूर्वक वंदना

करी तेमनी आगळ वेठो पठी प्रभुए मधुरवाणीश्री धर्म उपदेश आप्यो के -“ हे ज्ञानजनों! धर्मने विषे प्रीति करवी, विषयोने त्याग करवा, कषायने ठोमी देवा, गुणने विषे प्रेम राख-  
 वो अने धर्मक्रियामा प्रमाद न करवो, ए सर्व उत्तमगतिना उपाय ठे ” धर्मउपदेश पूर्ण अ-  
 या पठी जिनेश्वरे सद्दालपुत्रने कहु -हे सद्दालपुत्र! गया दिवसे ल्हारी पासे कोशएकदेवताए  
 प्रगट थइ एम कहु के, “सवारे सर्वज्ञ एवा जिनेश्वर अहि आवशे, ते देव अने दानवोने व-  
 दना करवायोग्य ठे, तेथी तु तेमनी पासे जइ वदना करजे, नमस्कार करजे, पाट, पाटला,  
 शय्या, संयारो आपवानुं निमंत्रण करजे ” आ प्रमाणे कही देवता गयो एटले तु मनमा वि-  
 चार करवा लाग्यो के, “तेज लक्षणवाळा म्हारा धर्माचार्य गोशाळक अहि आवशे ” वीरप्र-  
 भुना आवा वचन साजळी सद्दालपुत्र मनमा विचार करवा लाग्यो के, “ निश्चे! वर्द्धमानस्वा-  
 मीज सर्गज्ञ, अर्हत, जिन अने महिमावत ठे देवताए जे कह्या इता ते सर्व गुणो आमने विषे  
 देखाय ठे, तो पुण्यना हेतु माटे एमने पाट, पाटली शय्या विगेरे वडोरवानु निमंत्रण करु ”  
 आयी रीते विचार करी सद्दालपुत्रे वीरप्रभुने नमस्कार करीने विनती करी के -“ हे ज्ञानवन्!  
 पोह्लासपुरमा म्हारा कुज्जारना पाचले हाट ठे, माटे हे ज्ञानवत! प्रातिहार्य, पादपीठ, शय्या



विगिरे वहोरी म्हारा उपर अनुग्रह करो." तेनां आवां वचनश्री श्री वर्द्धमानस्वामी तेनी पासै श्री प्रातिहार्य, शय्या, संथारो विगिरे वहोरी तेने प्रतिबोध करवा माटे त्यांज रह्या.

एक दिवस सद्दालपुत्र काचां वासणो तरुके मुकतो हतो, एवामां जिनेश्वरे तेने प्रतिबोध करवा माटे कहुं:—"हे सद्दालपुत्र! ते आ वासणो शी रीते बनाव्यां" तेवारे मंखलीपुत्र गोशाळाना धर्मने विषे प्रतिवाळा सद्दालपुत्रे कहुं:—"हे जगवन्! खाशशी माटी लावी तेने पाणीश्री पलाळी मशळी पीमा करुं तुं, पळी तेने चाक उपर चरवावी उपरनो जाग जूडो जू डो करतो घना विगिरे वासणो बनावुं तुं," त्यारे श्री वीरप्रभुए कहुं:—"हे सद्दालपुत्र! आ घना विगिरे वासणो पुरुषाजिमान अने पराक्रम विना बने ठे?" सद्दालपुत्रे कहुं:—"हे जग जगतमां शाश्वता कहेवाय ठे." पळी जगवाने कहुं:—"हे सद्दालपुत्र! कोइ पुरुष त्हारां वासणोने फोर्नी नांखे, जूदां जूदां फेंकी दे, वळी त्हारा उपर कोप पामेलो कोइ पुरुष त्हारी अन्नभिन्ना स्त्रीनी साथे बहु जोग जोगवे तो हे मंखलिपुत्रना जक्त! ते पुत्रयने तुं शुं शिक्षा करे?" त्यारे सद्दालपुत्रे कहुं:—"हे जगवंत! ते पुरुषने हुं तिरस्कारुं, बांधुं, मारुं, गाळो हेनुं,

विटंबना पमामु” वळी जगवाने कहे — “हे सद्दालपुत्र ! त्हारी अग्निमित्रा स्त्रीनी साथे कोइ  
 पण जोग न जोगवे, वासणोने फोमी नाखे नही, तेम चोरी जाय नही, तोपण ते पुरुपने  
 तु तिरस्कार कर, वाध, मार अने गाळो दे तो ते पुरुपमा पराक्रमादि जावो अनियतपणाथी  
 नथी ? जो कोइ पुरुप त्हारा वासणो फोमी नाखे अने अग्निमित्राने जोगे तो ते पुरुपने तु  
 तिरस्कार कर, तामन कर, अने कहे ठे एम के उत्पान पुरुपकारादि जावो लोकमा अनियत  
 (प्रशाश्वत) ठे हे सद्दालपुत्र ! आ उपरथी त्हारु कहेवु पण जूडु थयु जे वस्तु श्रवानी होष  
 ते थाय ठे उता तु घना विगेरेनो जग करनारने वाधवानु अने वध करवानु कहे ठे

श्री वीरप्रभुना आवा वचन साजळी सत्यवादी सद्दालपुत्रनो मिथ्यात्वरुप महा अंधकार  
 नाश पामी गयो, तेशी ते मनमा रिचर करवा लाग्यो. — “पुरुशक्तिमान अने पराक्रम विना  
 कार्यसिद्धि देखाती नथी लोकमा श्री वर्द्धमाने निरुपण करेलो धर्म सत्य ठे अने गोशाळाए क  
 हेलो धर्म असत्य ठे ” पठी तेणे प्रतिबोध पामी जिनेश्वरने कहे के — “हे परमेश्वर ! हु आपना  
 मुखथी शुद्धधर्म साजळवानी इच्छा राखु तु ” तेवारे प्रभुए धर्मोपदेश प्राप्यो ते प्रा प्रमाणे —

पुरुपने धर्म, अर्थ अने काम एवा त्रण प्रर्थो होय ठे, तेमा धर्मथी अर्थ अने काम प्राप्त

थाय ठे; माटे ते त्रणमां धर्म मुख्य ठे. धर्मश्री माणसने सौभाग्य, उत्तम कुळमां जन्म, प-  
रोपकारबुद्धि, निर्मळमति अने उत्तमज्ञोगो मळे ठे. ते धर्म जिनेश्वरोए वे प्रकारनो कही ठे.  
एक साधुधर्म अने बीजो श्रावकधर्म. तेमां तपरूप धनवाळा अने बंधनश्री मुक्त थएला एवा  
साधुजनो पंचमहाव्रतरूप धर्म ठे अने श्रावकोनो समकीतमूल धर्म ठे. ते धर्म पांच अशुं व्रत  
अने सात शिक्षाव्रत एवा ज्ञेदश्री वार प्रकारनो ठे; ए वने प्रकारनो धर्म दुष्ट एवा आठप्रका-  
रना कर्मनो दय करवानुं कारण ठे, एम जिनेश्वरोए कहुं ठे. तप पण बाह्य अने अभ्यंतर  
एवा ज्ञेदश्री वार प्रकारनुं ठे. जे माणसो ज्ञावश्री श्रोनुं पण तप करे ठे, ते दामन्नकनी पेटे  
बने लोकमां सर्व प्रकारनी लक्ष्मीनुं पात्र थाय ठे. ते दामन्नकनी कथा आ प्रमाणे:—

॥ तपव्रत उपर दामन्नकनी कथा ॥

आ भरतक्षेत्रना राजपुरनामना नगरमां एक कुळपुत्र रद्धतो हतो, तेने जिनदासनायनो  
श्रावक मित्र हतो. एक दिवस जिनदासश्रावक कुळपुत्रने साधु पासे लइ गयो, ते वखते सा  
धुए जिनप्रशित धर्मउपदेश आप्यो. कुळपुत्रे ते धर्म सांजळी मांडलाना भांसनुं गुरु पाले  
पंचस्काण लीधुं. पवी ते कुळपुत्र ज्ञव्यरीतीश्री शुद्ध ज्ञावकने व्रत पाळवा लाग्यो. कोइ वखते

ते देशमा हुकाळ पड्यो, तेथी सर्वे लोक जूखथी पीना पामता उता माठला अने मासनु ज  
 क्कण करवा लाग्या त्यारे कुलपुत्रनी स्त्रीए पोताना पतिने कहु - "हे सत्पुरुष! आ तमारा  
 वाळको जूरथी पीना पामे ठे, तेथी ते मृत्यु पामवा जेवा थइ गया ठे तोपण तमे शामाटे  
 निश्चित थइने वेठा ठे? माठला लइ आगे के जेथी तेज ज्कण करे " तेवारे कुलपुत्रे कहु  
 "पुत्रो मरो के जीवो, परतु हु माठला काढ्या नई जाउ " पठी तेने तेना शाळानु हाथ प-  
 कनी नदीने काठे लइ गया अने दाथमा जाल आपीने कहु के, "माठला काढो " एटले कु-  
 लपुत्रे परवशपणाथी नदीमा जाल नाखीने काढी तो तेमा बहु माठला आख्या, ते जोइ तेणे  
 वे त्रणवार फरी जाल पाणीमा नाखीने काढी अने दयाथी ते मनमा विचार करवा लाग्यो  
 के, "कुटुबने माटे करेलु पाप पण पाप करनारने नरकना कूयामा नाखे ठे, अने आ शरीर  
 तो अयद्य नाशवत ठे, आ म्हारु शरीर मळमूत्रने धारण करनारु ठे तो तेने माटे आ दीन  
 दीन माठलाने शामाटे फोगट नाश पमारु? जेवी रीते म्हारो जीव मने वहालो ठे, तेथी  
 रीते सर्वे प्राणीनुने पोतानो जीव वहालो ठे, तेथी हु पोताना जीवने माटे परजीवोनो, शा-  
 माटे घात करु? आ प्रमाणे विचार करी ते पुण्यात्मा कुलपुत्र घेर प्रावी अनशन लइ, चो-

राशीलाख जीवनें खमावी श्री परमेशीमंत्रनो जाप करतां काळ करी राजगृहनगरमां म-  
णियारशेठना घरे पुत्ररूपे उत्पन्न थयो. वारमे दिनसे पिताए उत्सव करीने ते पुत्रनुं दामन्नक  
एवुं नाम पारुधुं. अनुक्रमे लालनपालन करातो एवो ते पुत्र झाववर्षनो थयो.

एकदा ते शेठना घरमां मरकीनो रोग चाड्यो तेशी तेना घरनां दामन्नक पुत्र विना वी-  
जां सघळां माणसो मरी गयां. दामन्नक पोताना घरमांशी निकळी सागरशेठना घरे गयो,  
ते शेठे तेने पोताना घेर राख्यो तेशी ते त्यां सुखे रह्यो. एक दिवस सागरशेठने घेर वे साधुल  
वहोरवा आव्या, त्यां म्होटा साधुए ते दामन्नकने जोइ न्हाना साधुने कल्युं के, “आ वाळक  
आ शेठना घरनो मालीक थशे.” मुनिनुं आ वचन घरना मालीक सागरशेठे सांजळुं, तेथी  
ते खेद पामी विचार करवा लाग्यो के:—“श्हारो पुत्र गुणवान अने विद्वान वे वतां आ वाळ  
क म्हास घरनो मालीक शी रीते थशे? जो ए वाळक म्हास घरनो मालीक थयो तो म्हास  
म्होडुं कुळ गथुं एमज समजळुं; माटे आ वाळकने कोइपण उपायथी मारी नांखुं.”

आ प्रमाणो विचार करी सागरशेठे एक चंमालने बोलावी तेने ते पुत्र मारी नांखवा आ  
टे सोंप्यो. चंमाल तेने वनमां दूर लइ गयो अने उचम लकशवाळा ते पुरुषने जोइ विचार

करवा लाग्यो के, “आ बाळके ते शेठनु शु बगामधु हशे के जे आने मरावी नाखे ठे धिक्कार ठे। बिकार ठे।। ते शेठने हु आ बाळकने नहीं मारी नाखु” आवी रीते विचार करी चमा ले ते दामन्नकनी टचली आगळी कापीने कहु के -“हे बाळक! अहिथ्री नासी जा, जो पागे आव्यो तो जीअथ्री मारी नाखीश” पठी बाळक दामन्नक जय पामी वनमा नासी गयो रस्तामा तेने कोइ गोवाळे दीगे, तेथ्री तेणे तेने पोतानी पासे बोलावीने कहु के, “हे बाळक! तु जय न पामीश” एम कही तेने पोतानी पासे राख्यो अने शात कर्यो गोवाळ अपुत्र इतो तेथ्री तेणे पुण्यना वशथ्री दामन्नकने पुत्र करीने राख्यो दामन्नक पण सुखे तेना घरने विपे रही गायो चारतो अनुक्रमे पौवनवस्था पाम्यो

एक दिवस सागरशेठ गोकुळ जोवा माटे गयो, त्या ते दामन्नकने जोइ विस्मय पाम्यो अने विचार करवा लाग्यो के, “देवना राखु रुप धारण करनारो प्रा कोण ठे?” पठी तेणे गोकुळमा रहेनारा माणसने पूठ्यु के, “आ कोनो ठोकरो ठे?” त्यारे ते गोवाळीआनए कहु -“शेठ! ए बाळक अनाथ अने एकलो अहि आव्यो इतो, एने तमारा गोवाळे पुत्र करी राखेलो ठे”

गोवाळीयानां आवां वचन सांजळी सागरशेठे विचार्युं के, “निधे ते वाळक आ पोतेज ह्तो.” पठी तेणे मनसां कांइ विचारी एक चीठी लखी दामन्नकने आपीने कहुं:—“हे भला माणस! तुं आ चीठी म्हारा घेर म्हारा पुत्रने आपो आव.” दामन्नक शेठनी चीठी लड चा-  
 ड्यो अने अनुक्रमे राजपुरनगरनी पासे आवी पहेंव्यो; त्यां ते आकी गयेलो होवात्री एक देवमंदिरमां सूतो. आ वखते सागरशेठनी पुत्री विवा देवपूजवा माटे त्यां आवी. ते जेटला मां देवपूजा करी पावो वळो, तेटलासां तेणे दामन्नकने सूतेलो दीगो; तेमज तेनी पाधनीमां पोताना पितानी लखेलो चीठी पण दीठी. विवाए ते चीठी लड वांची तो तेमां एवुं लखुं हतुं के, “हे पुत्र! आ चीठी वांची आ कुमारने (विप) विप देवुं.” चीठी वांची विवा विचार करवा लागी:—“हाय हाय! म्हारा पिताए आ चंमाल काम शुं आरंभुं! एने विप आपवुं योग्य नथो पण विवा आपवी योग्य ठे.” एम धारी विवाए प अकर उपर रहेला मोंफाने का ही नांखी पोतानी आंखना काजळथी प अकरनो पा अकर करी दीधो. पठी चीठी बंध करी जेम हती तेम मूकी ते पोताने घेर आवी. ओफीवार पठी दामन्नक जागी उज्यो अने तेणे सा गरशेठने घेर आवी तेना पुत्रने चीठी आपी. शेठना पुत्रे योग्यवर जाणी तेमज ते दीवरो

शुद्ध लक्ष होयाची गीत अने वार्जित्रीना महोत्सवपूर्वक ते दामन्नकनी साथे शिपातु लक्ष कर्क्युं पठी शेठ घेर आव्यो तो तेणे दामन्नकने पोतानी पुत्री परणेलो दीगों, तेथी ते उज्व श्री घायल थया जेवो वनी गयो अने विचारवा लाग्यो के, “हाय हाय ! मे वार्युं इतु काइ अने देवे कर्क्युं काइ ! तोपण हु एने मारी नाखीश ” यावी रीते विचार करी तेणे पोताना से वक्रोने कहु —“हे सुजटो ! या म्दारा जमाइने मारी नाखवो ठे, माटे तेनो काइ उपाय शोधता र्हेजो ” शेठनु वचन सुजटोए प्रमाण कर्क्युं पठी सुजटो उपाय शोधवा लाग्या, परतु तेना पुण्यना प्रवळपणाथी काइ उपाय दाथ्र आये न्हों

एक दिवस मित्रना घेर नाटक श्रतुं इतु, त्या दामन्नक जोवा गयो हतो अर्धी रात पठी ते घेर आव्यो तो वारणा वंध इता, तेथी ते वार परसाळमा खाटलामा जागतो सूतो इवे शेठना सुजटो तेने त्या सूतेलो जोइ परस्पर कहेया लाग्या के, “शेठने पूठीने एने मारी नाखीए ” पठी तेउ शेठने पूठवा माटे गया अने त्या जमाइनी इकीकत कही तेवोर शेठे कहु —“हे सुजटो ! ऊट त्या जइ तेने मारी नाखो ” शेठनी रजा लइ सुजटो इथीयार लइ जेटलामा त्या आव्या, तैटलामा दामन्नक माकरु कररुता होयाथी उघ न आवयाने लीयेत्या



थी उगी मित्रने घेर जइ सूर रह्यो अने तेनी जग्याए अन्नाग्यना योगथी शैठनो पुत्र नाटक जोइ आबीने सूतो, तेथी सूतेला शैठना पुत्रने सुन्नटोए दामन्नक धारी मारी नांख्यो अने प-  
ढी तेउ पोताने ठेकाणे चाड्या गया. सवारि लोकोए सागरशैठना पुत्रने मारी नांखेलो जोइ  
“हाय हाय ! कोइए सागरदत्तशैठना पुत्रने मारी नांख्यो ठे.” एम कहेवा लाग्या. आ वात  
सागरशैठे सांघळी तेथी ते अने तेनी स्त्री बन्ने जशां गती फाटी जवाथी मृत्यु पाम्यां. पढी  
राजाए दामन्नकने सागरशैठना घरनो मालीक कर्यो. पूर्ये करैला तपना प्रन्नावथी तेने सघ-  
ळी जोगसामग्री मळी.

एक दिवस दामन्नक सोनाना सिंहासन उपर बेठो हतो, एवामां नाचकरनारा लोकोए आ-  
बीने तेनी पसे नाच कर्यो; त्यां एकजले नाच करतां एक गाथा कही. ते आ प्रमाणे:-  
अशुपुरवभावहंतावि-अण्णा तस्य बहु गुणा हुंति ॥

सुहउहकचपमन जस्स कयंतो वहइ पखं ॥

भावार्थ:-जेनो पक यमराजाए करेलो ठे ते पुरुवने उपरानुपर आबी पमता अनथो बहु  
गुणकारी थाय ठे, तो पढी तेने सुख अने दुःख क्यांथीज होय? अर्थात् नज होय.

आ गाथा साज्जळी प्रसन्न थएला दामन्नके तेने एकलाख सोनाम्होरो आपी प्रावी रीते  
 तेणे ते नाच करनारने त्रणवार त्रणलाख सोनाम्होरो आपी आ वात राजाए नाज्जळी, तेथी  
 तेणे दामन्नकने पूठ्यु एटले दामन्नके खरीवात कही पठी दामन्नकने राजाए शेटपद थाप्यु  
 अनुक्रमे दामन्नक साधुना वचनथी धर्मकार्य करी देवलोकमा गयो, त्याथी चवी आ मनुष्य  
 जव पामी केवळज्ञान उत्पन्न करी मुक्तिपद पामशे दामन्नकनी पेठे थोमुं पण तप करनारा  
 पुरुषो आलोकना सुख जोगवी थोनाकालमा मुक्तिसुख पामे ठे ॥ इति दामन्नकनी कथा॥

आ प्रमाणे जिनेश्वरना मुखथी वे प्रकारनो धर्म साज्जळी सद्दालपुत्रे जिनेश्वरने कहु —  
 “हे प्रजो ! हु पाच महाव्रतनो जार उपासवा समर्थ नथी, माटे मने समकितसहितथावक  
 धर्म आपो ” पठी ते सद्दालपुत्र आणंदथावकनी पेठे जावथी थावकधर्म आदरी तेमज इच्छा  
 प्रमाणे जूमि, व्याज अने वेपारमा एक एक कोरु सोनाम्होर तथा एक गोकुळ एटलु मोक-  
 लु राखी पठी प्रभुने प्रश्नो पूठी नवतत्तणे हृदयमा धारण करी अने जिनेश्वरने नमस्कार क  
 री बहु परिवारसहित पोताने घेर आव्यो. पठी तेणे पोतानी स्त्री प्रश्निमित्ताने कहु —“हे  
 जाग्यवती ! हमणा में श्री जिनराजे निरुपण करेलो धर्म अगिकार कयो ठे, माटे तु पण

श्री जिनेश्वर पासे जइ तेमनो धर्म ग्रहण कर. ” अग्निमित्राए पतिनां आवां वचन प्रमाणा करी सारथी लोकोने कह्युं. “रथ लावो.” पढी सारथी रथ लाव्यो एटले ते स्नान करी उत्तम धरेणां तथा लुगणां पहेरी दासीउसहित रथमां बेसी श्री वीरप्रभु पासे आवी. त्यां त्रण प्रद-  
क्षिणासहित वंदना करी तेमनी आगळ बेगी. ते वखते श्री वीरप्रभुए तेने धर्मउपदेश आ-  
प्यो. पढी धर्म सांजळवाथी जेनां रुवाणां उंचां थयां हतां एवी ते अग्निमित्राए कह्युं:—“हे ज्ञ-  
गवन्! आ सार्थवाह, सेनापति अने राजादि सर्वलोकोए संगने त्यजी इइ दीक्षा लीधी ठेतेम  
हुं दीक्षा लेवा समर्थ नथी.” एम कही ते पांचअशुंव्रत अने सात शिक्काव्रतसहित बारप्रका-  
रनो गृहस्थधर्म ग्रहण करी वीरप्रभुने नमस्कार करी पोताने घरे आवी, अने श्री वर्द्धमान-  
प्रभु पण नव्यजनोने प्रतिबोध करता उता देवताए रचेला नवकमळोउपर पग धारण करता  
बीजे स्थळे विहार करी गया. सहालपुत्र पण कुटुंबसहित ज्ञावथी श्री वीरप्रभुए कहेला ध-  
र्मनुं पालन करवा लाग्यो अने ज्ञावथी साधुउनी सेवा करतो उतो रहेवा लाग्यो.

हवे गोशाले सांजळ्युं के “सहालपुत्रे आज्जीविकाना धर्मने त्याग करी वर्द्धमानजिननो  
धर्म ग्रहण कर्यो.” तेथी ते गोशालो मनमां विचार करवा लाग्यो के, “हाय हाय! जे बहु

हर्षाश्री अशन, पान विगेरे पदार्थांश्री प्रमारी जक्ति करतो ते सदाबलपुत्रने पण श्री वीरे प्रति  
 बोध प्रमानी पोतानो कयां, माटे हमणाज दु पोह्लासपुरमा जइ युक्तिगळा इष्टातश्री तेम  
 वीजा हेतुश्री ते सदाबलपुत्रने प्रतिबोध प्रमानी म्हारा मतने विषे स्थापन करु ' आश्री वि-  
 चार करीने ते पोताना शिष्योना परिवारसहित पोह्लासपुरमा आश्री पोताना सेवकोनी वि-  
 शाळाशाळामा समवसयो पठी ते शाळामा उपाध्यायाडिकने मूकी शिष्यना परिवारसहित  
 युक्तिनो विचार करतो ते गोशाळो सदाबलपुत्रने घेर गयो सदाबलपुत्रे गोशाळाने पोताने घेर  
 आवतो जोइ तेना सामु पण न जोयु तो पठी नमस्कार अने जक्ति विगेरेनी तो वातज शो?  
 सदाबलपुत्र श्री महावीरपभुनी आगळ पाट, पाटली, सथारा विगेरेनो हेतु एवा सत्यगुणानु  
 कीर्तन करतो हतो, ते स्वरुप जोइ गोशाळाए तेने कहु - "हे सदाबलपुत्र ! प्रहि महामादण  
 आवेला ठे " त्यारे सदाबलपुत्रे पुठ्यु "महामादण कोण ठे?" गोशाळे कहु "आ महावीर  
 जगत्मा महामादण कहेवाय ठे?" पठी सदाबलपुत्रे पुठ्यु - "महावीर महामादण शी  
 रीते कहेवाय?" मखलीपुत्रे कहु "उत्पन्न अएला ज्ञानने लीधे त्रणलोकमा पूजन करवा  
 योग्य होश्री अरिहत जिनने महामादण कहेला ठे वळी हे जइ ! प्रा नगरने विषे महा-

गोवाळ आवेला ठे." सद्दालपुत्रे पुढ्युं. "महागोवाळ कोण कहेवाय ठे?" मंखलीपुत्रे कहुं. "वीरजिन महागोवाळ कहेवाय ठे?" त्यारे सद्दालपुत्रे पुढ्युं:- "वीरजिनने महागोवाळ केम कहेवाय ठे?" गोशाळे कहुं. "जेम गोवाळ गायोना टोळाने वनमां चारे ठे, आम तेम जता एवा ते गायोना टोळाने घेर लावे ठे; शिकारी पशुउथी रक्षण करे ठे, संध्यावखले वान्नीमां पूरे ठे, तेवा रीते जिन पण दुःखी एवा नव्यजनाने ऊट कड्याणरुप वान्नामां राखे ठे. तेज शुद्ध वंदनवने जिनेश्वर गोवाळ कहेवाय ठे. तेम हे न्हइ! अहिं महा सार्थवाह आवेला ठे. तेज सद्दालपुत्रे पुढ्युं. "महासार्थवाह कोण कहेवाय ठे?" गोशाळे कहुं. "जिनचं डवर्दमान म- हासार्थवाह कहेवाय ठे." त्यारे सद्दालपुत्रे पुढ्युं. "ते महासार्थवाह शी रीते कहेवाय ठे?" तेवारे गोशाळे कहुं. "जेम सार्थवाह सर्व माणसाना समूहने पोताना सार्थिने विषे गृहण करे ठे, चोरनी धारुनो न्नय दूर करे ठे, मार्ग देखाने ठे, इष्ट नगरमां लइ जाय ठे, तेम वीरजिनेश्वर पण जधन्य एवा भिछ्यात्वने दूर करी, सत्यकितरुप रत्न आपी, शुद्धमार्गथी कुद्मार्गने दूर करी मोक्कनगर प्रत्ये पहींवाणे ठे; माटे सार्थवाह एम कहुं ठे. हे न्हइ! आ नगरने विषे निर्यामक आवेल ठे." सद्दालपुत्रे पुढ्युं. "निर्यामक कोण कहेवाय ठे?" गोशाळे कहुं.

“त्रण लोकमा पूज्य एवा त्रिसलापुत्र निर्यामक कहेवाय ठे” पठी सद्दालपुत्रे पुठ्यु “ते  
 निर्यामक शी रीते कहेवाय ?” मखलीपुत्रे कहु “जेम निर्यामक (वहाण चतावनारो) स-  
 र्व माणसाने वहाण उपर चकारी मगर विगेरेथी न्हण कराता एवा ते माणसोनु रक्षण क  
 रे ठे, वळी वहाणवने सर्व माणसोने समुझे काठे उत्तारे ठे, तेवी रीते श्री वीरजिनेश्वर  
 जन्ममरणरुप कळोलथी वृन्ता एवा न्हव्यप्राणीनुने धर्मरुप वहाणथी मोहनगरीमा पहेँ-  
 चाने ठे, माटे ते निर्यामक कहेवाय ठे हे न्ह! आ नगरने विषे महाधर्मकथक (धर्म कहेनार)  
 आळा ठे” सद्दालपुत्रे पुठ्यु “धर्मकथक कोण कहेवाय ठे ?” गोशाळे कहु “त्रण जगत्-  
 मा पूज्य अने सिधार्थराजाना पुत्र धर्मकथक कहेवाय ठे” पठी सद्दालपुत्रे पुठ्यु “ते धर्म  
 कथक आमाटे कहेवाय ठे ?” त्यारे गोशाळे कहु “कुग्रहरुप मगरे गळेला, डुट अने महा  
 पापमा आशक एवा लोकने धर्मकथा कहे ठे, वळी जिनमार्गथी भुला पनी अवळे मार्गे ज-  
 नारा माणसोने धर्मकथाथी निस्तारे ठे” सद्दालपुत्र श्री वर्धमानस्वामीना आत्वा गुणानु की  
 र्तन साजळी प्रसन्न अइ वोळ्यो —“हे गोशाळ! तु सर्व शास्त्रना प्रर्थने जाणनारो ठे, सर्व  
 कळामा कुशल ठे, चतुर ठे, पणित ठे, जाण ठे, उपदेश आपवामा चतुर ठे अने जगत्मा

प्रसिद्ध ठे तो म्हारा धर्माचार्यनी साथे विवाद कर. जो तुं म्हारा धर्माचार्यने वादविवादशी निरुत्तर करे तो हुं त्वारा मतमां आवीश. ” तेवारे गोशाळे व ह्युं:—“हे सदाबपुत्र ! ते जिने-श्वर अनंत शक्तिवाळा ठे अने हुं शोभी शक्तिवाळो हुं तेथी हुं तेमनी साथे वादविवाद करवा समर्थ नथी. जेम कोइ जुवान पुरुष एअने, कबूतरने, कुकुराने अथवा तेतरने पुंढरे अथवा पगे पकडे त्यारे ते जेम नासी जवा शक्तिवंत आय नहीं तेम श्री वीर पण मने अर्थ, हेतु, युक्ति के प्रश्न पूछे ते हुं तेमने उत्तर आपवा समर्थ अदृश नहीं. केवलज्ञाने करीने सूर्यरूप श्री वीरप्रभु सर्व पदार्थाने प्रकाश करे ठे, तेथी ते त्वारा धर्मआचार्यनी साथे हुं विवाद करवा समर्थ नथी. कळहंसनो वाळ जेवी चाल चाले तेवी चाल बगलानुं बच्चुं चाली शके खरुं? तेमज जेवी रीते सूर्य जगतनो प्रकाश करे तेवी रीत दीवो करे खरो? अर्थात् नज करे.” गोशाळानां आवां वचन सांमळी सदाबपुत्रे कहुं:—“हे संखलीपुत्र ! तुं श्री वीरप्रभुना सत्य गुणानुं कीर्तन करे ठे, माटे हुं तने पाट, पाटली, शय्या, संधारो विंगेरे आपुं तुं; धर्म निमित्ते आपतो नथी. केवल त्वारा गुण जाशी आपुं तुं.” पवी गोशाळो ते सर्व वस्तु लइ तेनी उकानोमां र्हो; त्यां ते सदाबपुत्रने युक्तिसहित हेतुशी पोताना मतनो धर्मउपदेश आपतो,

पण सद्दालपुत्रनु मन जरा पण चळाववाने समर्थ थयो नही; तेथी सद्दालपुत्रने जिनधर्ममा प्रीतिवाळो जाणी गोशाळो वीजे स्थाने चाळ्यो गयो

इचे सद्दालपुत्रने जिनधर्मनु आराधन करता चोदवर्ष गया पंदरमावर्षने त्रिपे एक दिवस रात्रे तेने एवो रिचार थयो के, “हु म्हारा म्होटा पुत्रने घरनो चार सोपी थावकनी पन्निमा वहु” पठी तेणे पोताना कुटुवने बोलायी जोगन करावी घरनो चार म्होटा पुत्रने सोप्यो थमे पोते धर्मशाळाभा थावी तेने पुजी, राजनु आसन पाथरो, तेना उपर वेशी जावथी थावकनी पन्निमा वहेया लाग्यो

एक दिवस सद्दालपुत्र पोताना नाक सामी इष्टि राखी कायोत्सर्ग करीने रह्यो इतो, एवा-मा हाथने त्रिपे तरवार धारण करनारा कोइ देवताए प्रगट थइ तेने कह्यु के —“हे सद्दालपुत्र! तु स्वर्ग थने मोक्षना सुखनी इच्छा करे थे तो आ कष्ट करवु त्यजी दे समकित, शीलव्रत, कायोत्सर्ग थने तप विगेरेने त्यजी दइ विविधप्रकारना जोग जोगव जो तु म्हारु वचन मानीश नही तो हु त्दारा म्होटा पुत्रने घरमाथी आहि लावी त्दारी आगळ आ तरवारवमे मारी नाखीश, तेमज तेना मासना नव शळ करी तेलनी कमाइमा पकावीश पठी ते मास थने तेलवमे त्दारा शरीर उपर लेप करीश, तेथी तु आर्तध्यानवमे अकाळे मृत्यु पामी दुर्ग-



ति पामीश." सद्बालपुत्रे कानमां तपविलुं तरुं रेफुवा जेवुं आ वचन सांज्जड्युं, तोपण ते मे रुपवर्तनी पेठे ध्यानथी चढ्यो नही; तेथी तेने धर्ममां दृढचित्तवाळो जाणी देवताए तेना पुत्रने त्यां लावी मारी नांख्यो अने मांसना नव शूळो करी तेलमां पकवी तेवमे सद्बालपुत्रना शरीरे लेप कर्यो, तोपण ते जयंकर वेदना सहन करतो ठतो जिनयर्मथी चढ्यो नही; परंतु पूर्वनी पेठे उच्छृष्ट एवुं ध्यान धरवा लाग्यो. पठी देवताए तेना बीजा अने त्रीजा पुत्रने मारी तेमना लोही अने मांसवने लेप कर्यो, तोपण धर्मथी चढ्यो नही. ठेवट देवताए कोप करी ने कह्युं:—"अरे सद्बालपुत्र! तुं व्रत अने धर्मने त्यजी दइ म्हारा वचनथी जोग जोगव, नहि तो हुं त्हारी स्त्री अग्निमित्ताने मारी तेना मांसना नव शूळो करी, पकावी, मांस अने लोहीथी त्हारा शरीर उपर लेप करीश. हे सद्बालपुत्र! तेथी तुं उःखी अइ मृत्यु पामी दुर्गति पामीश." देवतानां आवां जयंकर वचनथी पण पुण्यात्मा सद्बालपुत्र धर्मथी चढ्यो नही; तेथी देवताए बीजीवार त्रीजीवार कह्युं. त्यारे सद्बालपुत्र मनमां विचार करवा लाग्यो के, "आपापीए म्हारा पुत्रोने मारी तेमना लोही अने मांसवने म्हारा शरीर लेप कर्यो ठे अने हमणां ते म्हारी स्त्रीने मारी नांख्यानी इष्टा करे ठे; माटे हुं तेने पकनी शिक्षा करुं." आस विचारी ते जेटलामां देवताने पकरुवा माटे दोड्यो, तेटलामां देवता विजळीनीपेठे आकाशमांगं उनी

गयो तेवारे सद्दालपुत्रे कोलाहल कयों, ते साजळी तेनी स्त्रीए बजार आवीने कहु - ' हे प्रार्थपुत्र ! तमे कोलाहल शामाटे करो गो ? त्यारे सद्दालपुत्रे तेनी प्रागळ सर्प वात कही, एटले स्त्रीए कहु - " हे नाथ ! तमने कोइ देवता उपसर्ग करे ठे, तमारा पुत्रो तो घरमा सुखे सूता ठे, तमे व्रतजग थया, माटे गुरुपासे जइ आलोचना लइ करेता पापनी निदा करो " पठी सद्दालपुत्रे स्त्रीना कहेवा प्रमाणे गुरुनी पासे जइ आलोचना लीवी प्रनुक्रमे वीसवर्षसुधी श्री जिनधर्मनी प्राराधना करी अते आलोचना लइ, अनज्ञान करी ते सद्दालपुत्र सौधर्मदेवलोकमा अरुणप्रज्ञविमानने विपे चारपट्योपमना आयुष्यवाळो महासमृद्धिवाळो देवता थयो

श्री गौतमस्वामीए प्रभुने पूठ्युं - " हे नाथ ! ते सद्दालपुत्रश्रावक त्याथी चवी कइ गति पामशे ? " तेवारे श्रीमहावीरप्रभुए कहु - " हे गौतम ! सद्दालपुत्रश्रावक महाविदेहक्षेत्रमा चवी सर्व इ खनो अत करी त्याज सिद्धिपद पामशे " सद्दालपुत्रनु आवु अद्वज्जुत चरित्र साजळी गौतमस्वामी वैराग्य पाम्या

॥ इति श्री वाचकरह्वलाजगणीना शिष्य राजकीर्तिगणीए रचेली गद्यवध वर्धमान देशनामा सद्दालपुत्रश्रावकने प्रतिबोध नामनो सातमो उच्छ्वास सपूर्ण थयो ॥

## ॥ उद्घास ८ मो ॥

॥ महाशतकश्रावकनुं चरित्र ॥

हवे श्री सुधर्मस्वामी जंबूस्वामीनी आगळआठमा महाशतकश्रावकनुं चरित्र कहे ठेः—  
 आ भरतक्षेत्रमां राजगृहनामनुं नगर ठे, त्यां गुणशिलनामनुं चैत्य ठे. ते राजगृहवग-  
 रमां जिनभक्त श्रेणिकमहाराजा राज्य करतो हतो. ते नगरमां म्होढो धनवंत महाशतक  
 नामनो श्रावक रहेतो हतो. तेने वेपारमां, व्याजे अने निधानरुपे पृथ्वीमां सात सात क्रोम  
 धन हतुं, तेमज आठ गाकुळ हतां. तेने सौभाग्यवाळी तेम रुपसंपत्तिशी देवांगनानुने पण जी  
 तनारी रेवती विणेर तेर खीळ हती. रेवती पोताना पिताने घेरशी आठक्रोम डव्य गासूं भ-  
 रीने महाशतकने घेर लावी हती, तेम आठ गोकुळ लावी हती. वीजी वार खीळ पण  
 पोतपोताना पिताने घेरशी एक एक क्रोम डव्य अने एक एक गोकुळ लावी हती. इत्यादि म  
 हाशतकने घेर बहु समृद्धि हती. महाशतकश्रावक पोतानी तेर खीळ साश्रे विविध प्रकारमां  
 विषयसुख भोगवतो हतो.

एक दिवस देव अने दानवोए सेवा करेला, आठ प्रातिहार्यश्री सुशोजित, धौळा उत्तम चामरोश्री विजाता, त्रण ठत्रश्री सुशोजित वनेला अने जेमनी आगळ धर्मचक्र चाली रह्यु इतु एवा, इत्यादि समृद्धिश्री मनोहर एवा श्री महावीर जिनेश्वर गुणशिल नामना चैत्यने विपे समवसर्या तेवारे राजा श्रेणिक प्रभुने समवसरेला जाणी हाथी, घोडा, पाला अने वा-र्जात्रोसहित म्होटा आरुवरश्री माश्रे ठत्र धारण करतो ठतो प्रभुने वदना करवा गयो आ वखते वजारमा वेठला महाशतके कोशएक माणसने पूव्यु के, “आजे श्रेणिकमहाराजा म्होटी समृद्धिश्री क्या जाय ठे?” त्यारे ते माणरो कहु “अहि श्री गीरप्रभु समवसरेला ठे, तेमने वदना करवा जाय ठे” ते माणसना आवा वचन साजळी हर्ष पामेलो महाशतक स्नान करी, पूजा करी, पत्रिलुगना पहेरी, तेर स्त्रीसहित समवसरणमा आव्यो अने प्रभु ने प्रदक्षिणासहित वदना करी आगळ वेगो

पठी इच्छितफल आपवामा कल्पवृक्षसमान अने त्रण विश्वनास्वामी एवा श्री वर्द्धमान स्वामीए अमृतवाणीश्री धर्मउपदेश आप्यो के —“हे ज्ञव्यलोको ! आ ससारमा सयोग, वि-योग, आपत्ति, सपत्ति, जोग, रोग, सवन, निर्धन, सुखी, दु खी, यौवनाग्रस्था अने वृद्धग्रस्था

विगेरेशी युक्त एवा आ सर्व-लोकने जाणी तेमज आ लोकना सुखने अशाश्वत जाणी शाश्वत एवा सुखनुं आराधन करो. जावशी आदरेलो धर्म मोक्षसुख आपनारो थाय वे, अने जाव विना करेलो धर्म संसारनुं कारण थाय वे. मोक्षनी जावनाए चरुवामां जावना निसरणीस मान वे. जे पुरुष जावना जावे वे ते पुरुष असंसतनी पेठे मोक्षसुख पामे वे.” तेवारे श्री गौ तमस्वामीए पूढ्युं:—“हे स्वामी ! ते असंसत कोण हतो? अने तेणे जावना शी रीते जावी? तेमज ते मोक्षसुख शी रीते पाम्यो ?” त्यारे श्री जिनेश्वरप्रभुए कहुं:—

॥ जावना उपर असंसतनी कथा ॥

आ भरतक्षेत्रमां रत्नपुरनगरने विषे अरिमर्दनामनो राजा राज्य करतो हतो, तेने सर्व शास्त्रनो जाण एवो ललितांगनामनो पुत्र हतो. ते कुमार वसंतऋतुमां कोइएक दिवस वन-मा क्रीडा करवा गयो-हतो, त्यां तेणे क्रीडा करतां एक मंत्रीनी स्त्रीने दीठी; तेथी तेनां चि-त्तमां प्रीति उत्पन्न अइ. पठी तेणे एक मित्र मोकली तेने कहेवराव्युं के:—“हे सारा भाग्य-वाळी ! आपणो मेळाप क्यारे अज्ञे ? तेवारे मंत्रीनी स्त्रीए हर्षेशी कहुं. “हे सुंदर ! हुं घरमां श्री बहार निकळती नशी, कारण म्हारो पति बहु इर्ष्याळु वे तेथी ते मने घरनी बहार जवा

वेतो नश्री, परंतु आपणे मळवानो एक कठीण उपाय ठे ते ए के, “म्हारा घरनी पासे एक कूवो ठे, तेमा एक सुरग खोदावी माणसोने राखो, पठी हु म्हारा कुटुवसाथे कजीउ करी कूवामा पकीश अने सुरगना म्हो आगळ उजा रहेला पुरुषोनी साथे सुरगना मार्गश्री निकळी तमारा मित्र ललितागकुमारने मळीश ” आ प्रमाणे सकेत करी मत्रीनी स्त्रीए ललितागकुमारना मित्रने रजा आपी पठी कुमार अने मत्रीनी स्त्री पोतपोताने घेर गया कुमारे सुरग खोदावीने अदर माणसो राखया, एटले मत्रीनी स्त्रीए पण कपटश्री घरमा कजीयो करी कोइ न जाणे तेम कूवामा परतु मूक्यु आ वखते परती एवी ते स्त्रीने सुरगमा रहेला पुरुषोए जीली लीधी अने तुरत ललितागकुमारने सोपो

इवे मत्रीए पोतानो स्त्रीनी कूवामा परवानो खबर साजळी तेणे माणसोने कूवामां उतारी शोध करावी, परतु क्याइश्री तेनी शोध मळी नहीं आ वात नगरमा फेलाइ अने ठेवट राजाए पण साजळी तेवारे राजाए “ए डुष्टे स्त्रीइत्या करी ” एम धारी तेने बाधी मगावी घरवार लुटी लइ तेना कुटुवने बहु डु ख आप्यु

आ प्रमाणे मत्रीनी विटवना जोइ ललितागकुमार विचार करवा लाग्यो के, “आ नि-

रपराधी एवा मंत्रोतो आटली विटंबना अइ तेमां केवळ म्हारोज अपराध ठे; माटे मने धि-  
 कार थाउ! धिक्कार थाउ!! में परस्त्रीने हरी तेश्रीज ते स्त्रीना पतिने आटलुं बाधुं उःख सहन  
 करबुं परबुं. माटे हवे म्हारे घरमां वलवाथी सर्युं. मांखीनी पेठे स्त्रीनी जाळमां परमेळो क-  
 थो पुरूप नथी बंधन पामतो ?” आवी रीत विचार करी ललितांगकुमार स्त्रीने पुग्या विना  
 तेने घरमां मूकी पोते युवराजपद त्यजी दइ नगरथी एकलो चाली निकळयो. वनमां जता ए  
 वा तेणे कोइएक सुनिने दीगा, तेश्री ते सुनिने वंदना करी आगळ वेगो. पवी वैराग्यवंत हृदय  
 वाळा कुमारे सुनिने कहुं:—“हे ऋगवन! संसारसमुद्रमां वृमता एवा मने परमार्थनो उप-  
 देश करीने तारो.” पवी सुनिराजे साधुधर्मनो उपदेश कयो, तेश्री वैराग्य पामेला ललितांग  
 कुमारे दिक्षा लीधी. पवी घोर तप करता अने शुद्ध क्रिया पाळता एवा ते ललितांगसुनि खे-  
 मपुरनगरना उपवनमां आब्या. ते नगरमां असंमतनामनो एक नास्तिक रहेतो हतो, ते  
 फक्त पंचभूत शिवाय.माताने, पिताने, जाइउने, गुरुने, देवने, जीवने, पुण्यने, पापने, नरकने,  
 सुक्तिने के परलोकने कोइने पण मानतो नहेतो. तथा वाचालपणाथी देवगुरुनुं उत्थापन  
 करतो, ने बहु गर्व धरतो हतो.

हवे जे उपवनमा ललितागमुनि रहेता हता, ते उपवननी पासेनी नदीमा अकस्मात् बहु पुर आव्यु तेथ्री सर्वे जानो वूनी गया, पण तपना प्रज्ञावथ्री ते ललितागमुनि वूड्या नही मुनिराजने नदि वूमेला जोइ बहु विस्मय पामेला नगरलोको परस्पर कहेवा लाग्या के, “आ मुनि पाणीमा वूड्या नही ते तेमना तपनो प्रज्ञाव ठे” पठी नगरवासी सर्व लोको वदना करवा लाग्या, पूजवा लाग्या, सेवा करवा लाग्या, अने नगरमा जे रोगी हता तेउ पण पोताना शरीरे मुनिना पगनी रज चोळवा लाग्या, तेथ्री तेउना सर्व रोग जवा लाग्या आम थवाथ्री मुनिनो प्रज्ञाव फेलावा लाग्यो

हवे मुनिनो प्रज्ञाव साज्जळी पेलो असमत नास्तिक पोताना मनमा विचार करवा लाग्यो के, “लोको कहे ठे के आ मुनि तपना प्रज्ञावथ्री वूड्या नही, ते वात खोटी जणावठे” आम विचार करी ते डुष्टे रात्रे उपवनमा आवी मुनिने साकळवमे बाध्या अने लाकमा एक ग करी मुनिने सळगाववा माड्या, परतु ते अग्रिए मुनिने प्रदक्षिणा करी पासेना जागमा रहेला जानो बाळी नाख्या पण मुनिना एक रुवामामात्रने बाड्यु नही पठी ते डुष्ट असमत मुनिने ध्यानमा रहेला जोइ मनमा चमत्कार पामी विचार करवा लाग्यो के, “आ मुनि



अग्निथी न बड्या ते तेमना तप्रनो प्रजाव ठे." पठी ते असंमत मुनिनी पासि आव्यो अने तेमना पगमां वंदना करी सांकळना बंधनथी बोमी नांखी विचार करवा लाग्यो के, "आ सु नि पाणीथी बूड्या नहीं तेम अग्निथी दाऊया नहीं तेथी ते म्हारे सेवा करवा योग्य ठे एम हुं मानुं ठु. तपथी विघ्नो दूर आय ठे अने लोकमां जेटलां सुखो ठे तेटलां तपथी आवी मळे ठे. जे माणसो पूर्वज्जेवे तप करता नथी तेज आ जवमां दुःखी आय ठे. जे जीव आ जवमां निर्मळ तप करे ठे, ते जीव परज्जेवे स्वर्गमां जइ देवसुख जोगवे ठे, अने फरी ते आलोकमां मनुष्यजव पामी धर्म करी मुक्तिसुख मेळवे ठे." आवी रीते तत्वनो विचार करतो ते असंमत शुक्लध्याने चड्यो, घातिकर्मनो क्षय श्रवाथी तेने केवळज्ञान उत्पन्न थ्युं; तेवारे देवताए साधु नो वेश आव्यो. पठी देवताए रचेला सोनाना कमळ उपर वेसी केवळीए धर्मदेशना आपी, ते सांजळी बहु जड्यजीवो धर्मेने विषे दृढचित्तवाळा श्या. आवी रीतेजे माणसो जावना जावे ठे, तेज संसारसमुद्र तरी केवळज्ञान पामी मुक्तिसुख मेळवे ठे. ॥ इति असंमतनी कथा. ॥

श्री जिनेश्वरना मुखथी आवो धर्मोपदेश सांजळी वैराग्य पामेला महाशतके धार प्रका रनो श्रावकधर्म अंगिकार कयो. तेणे वेपारमां आठ कोरु सोनाम्होरो अने आठ गोकुळ मो-

कळा राखपा, तेमज पाचमाव्रतमा पोतानी तेर स्त्रीन विना वीजी स्त्रीनु पञ्चकाण लीधु वीजा पण प्राणदश्रावकनी पेठे बहु नियमो धारण कर्या

महाशतकश्रावक आ प्रमाणे नियमो लइ अने दृढज्ञावथी जिनधर्म धारण करी तेमज प्रभुने वीजा बहु प्रश्नो पूठी अने वदना करी पोताना आत्माने धन्य मानतो उतो पोताने घेर आब्यो अने श्रीवीरप्रभुज्वजनोना हृदयमा धर्मरुपवृक्षु वीज वावी वीजे विहार करी गया

हवे महाशतकनी म्होटी स्त्री रेवती मनमा विचार करवा लागी के, “म्हारु यौवन वनना फुलनी पेठे निष्फळ जाय ठे, कारण के हु पतिनी साथे विषयसुख तेरमेदिवसे जोगवु बु, माटे जो हु कोइ उपायथी वार शोक्योने मारी नाखु तो मने पतिनी साथे बहु विषयसुख मळे अत्यारे म्हारा हाथमा एकक्रोम सोनाम्होरो अने एक गोकुळ ठे, माटेकोइपण उपायथी शस्त्र अथवा विपनो प्रयोग करी धारेलु काम पार पारु” आवी रीते विचार करी शोक्योना विज्ञे जोती एवी ते दुष्टाए ठ शोक्योने शस्त्रप्रयोगथी अने ठ शोक्योने विषयप्रयोगथी मारी नाखी तेमनी सर्व समृद्धि पोते लइ लीधी अहो! विषयमा लालचु अएला अने लोनथी आधळा अएला माणसोने न करी शकय एवु कोइ कुकृत्य के पाप नथी कह्यु ठे के —

अनृतं साहसं माया, मूर्खत्वमति लोभता ॥

अशौचं निर्दयत्वं च, स्त्रीणां दोषाः स्वप्नावजाः ॥

ज्ञावार्थः—जुहुं बोलवुं, साहस करवुं, कपट करवुं, मूर्खपणुं राखवुं, अतिलोभीपणुं करवुं, अपवित्रपणुं राखवुं अने निर्दयपणुं राखवुं ए सात स्त्रीउना स्वप्नाविक दोषो ठे.

पढी पापी, पाप आचारवाळी, पाप बुद्धिवाळी अने मांस खावामां लायवु एवी रेवती निरंतर मांस खावा लागी. आ वखते श्री वर्द्धमानस्वामीना जक्त एवा श्रेणिकराजाए एवो अमारीपन्ह वगदाव्यो के, “हे लाको ! सांजळो. जे माणस जीववध करशे तेने श्रेणिक राजा म्होटी शिक्षा करशे.” रेवती आयो पन्ह सांजळी पोताना माणसो भोकली पोताना गोकुळमांथी निरंतर बे वाठरुनने मारीने मगवा लागी, ते माणसो पण तेनी आज्ञा प्रमाणे करवा लाग्या. मांस खावामां लोभी अएली, विययसुख जोगववामां आग्रहवाळी वनेली अने मद्य पीवामां लेपट अएली एवी ते रेवती निरंतर औषधनी साथे मांसने पकावीने खाती अने मद्यपान करती; त्यारपढी ते विययसुख जोगवती. आ प्रमाणे तेनो काळ जतो हतो.

हवे महाशतकने वारत्रल पाळतां चोद वर्प वीती गयां. पंदरमा वर्धने विये एक दिवस

रात्रे धर्मजागरिका करता एवा तेने विचार थयो के, “मे बहु कोरु धन मेळव्यु, स्वजनेने संतोष पमाळ्या, निरतर पाच विषयसुख जोगव्या, सुपाने दानो आप्या, दीन अने हु खी माणसोना उदार कर्या वळी म्हारा पुत्रो पण कुटुवनो जार उपान्ना समर्थ थया ठे तो हवे हु थावकनी पद्मिमारुप तप करु” आवी रीते विचार करी तेणे पोताना म्होटा पुत्रने कुटुवनो जार सोंप्यो पठी पोते पौषधशाळामा जइ, पूजी, दर्जन आसन पाथरी, तेना उपर वेसी पद्मिमातप प्रारब्धु

हवे बहु मद्यपान करवाथी उन्मत्त थएली, जमती तेमज तिखराइ गएला वाळवाळी रेवती पौषधशाळामा आवी श्रुगारवाळा, कामने उत्पन्न करनारा अने मोह उपजावनारा वचनो महाशतकने कहेवा लागी — “हे नाथ ! तमे धर्मने विप्रे अति चतुर ठो, तेमज स्वर्ग अने मोरुना सुखनी इच्छा करो ठो, परतु विषयसुखथी वीजु म्होडु सुख शु ठे ? आबु विषयसुख मळ्यु ठे ठता तमे नहि मळेला सुखनी इच्छा करो ठो, तेथी तमे मूढना सरखा देखानु ठो तमे आ कोना माटे घोर तप करो ठो ? तमने सर्व सुख मळ्यु ठे, तो हवे तमे फोगट तप करो ठो हे प्राणनाथ ! जेमा सौजाग्यने धारण करनारी अने पुष्ट स्तनवाळी स्त्री नथी, जे

मां नाटक नथी, जेमां गीतगान नथी, जेमां कामभोग नथी, जेमां खावानी के पीवानी वस्तु नथी, ते मोक्षने विषे शुं सुख ठे तें मने कहे? जेने माटे तसे आटलुं वधुं करोगे. कह्युं ठे के:-

जइ नत्थि तत्थ सीमंतणीउ पिंयुगुवणान् ॥  
तासि हुंति अबंधण ख्खुसुक्को नसो सुक्को ॥

भावार्थ:-जो त्यां प्रियंगुना सरखा वर्षावाळी खीउ नथी अने तेमनुं वंधन नथी, तो ते मोक्ष निश्चे तेवा सुखवाळो नथी. वळी पण कह्युं ठे के:-  
द्विरष्ट वार्षिका योपित्, पंचविशतिकः पुमान् ॥

अनयोर्नितरां प्रीतिः स्वर्गस्त्वितिधीयते ॥

भावार्थ:-सोळ वर्षनी स्त्री अने पचीस वर्षना पुरुषनी जे परस्पर गाढ प्रीति तेज स्वर्ग कहेवाय ठे. माटे हे नाथ! आ व्रत त्यजी दइ श्रेष्ठ विषयसुख भोगवो. कारण विषयसुख लोकमां दुर्लभ ठे."

आ प्रमाणे कहेती, हसती, हावभाव अने श्रुंगार भिगरेत्री कटाक्षोने फेंकती एवी ते स्व-ती पतिनी आगळ उन्नी रही. स्त्रीनां वचनो सांजळ्या वता पण महाशतक निश्चल मनश्ची

ध्यान करतो इतो, तेश्री रेवती तेने वीजीवार व्रीजीवार तेमनुं तेम कहेवा लागी, परतु तेश्री महाशतकनु मन जरा पण विकार पाम्यु नहीं कह्यु ठे के -

जिणवयणमुवगयाण न हरइ हिअयाइ महलियाकापि ॥

णिच्चपि जासरूपा इविज्ज जहा जहन्नववलाया ॥

ज्ञाचार्थ -जिनेश्वरना वचनने प्राप्त थएला पुरुपना हृदयने कोइ उत्तमरूपवाळीस्त्री पण हरण करी शकती नथी

पठी पतिने वृढ चित्तवाळो जाणी रेवती पोताने घेर गइ महाशतक पण पदिमा वहेतो वतो शरीरे क्षिण अइ गयो तेश्री तेषे सलेखना करी आर्त रौडध्यान त्यजी वइ अनसन ली धु, अने शुज्ज ध्यान आरज्यु पठी तेने आणदश्रावकनी पेठे अवधिज्ञान उत्पन्न थयु तेश्री ते महाशतक चारे दिशा तरफ एकइजारं योजन क्षेत्र जोवा लाग्यो पूर्व, दक्षिण अने पश्चिम दिशा तरफ लवणसमुद्रमा एकइजार योजन क्षेत्र, उत्तर दिशामा चुल्ल हिमवतपर्वत, पृथ्वी मा रत्नप्रज्ञा नामनी पृथ्वीमा लोलुकनामनो नरकावास जोवा लाग्यो

एक दिवस भयपान करी मदोन्मत्त थएली रेवती महाशतकनी पासे आवीने कामने उ

ल्पन करे तेषां वचनो कहेवा लागी के, “हे नाथ! अमारा सरखाना हृदयमां वळना मार सरखुं आ तमे आज्ञे शुं आरंभ्युं ठे? हे प्राणनाथ! तमारा पुत्रो नानी उमरना तेम विनय-वाळा ठे; जुवान अवस्थावाळी एवी मने काम बहु पीडा पमाप्ते ठे; स्त्रीजनी पति विना जरा पण शोभा नथी; माटे हे नाथ! कृपा करी अनसन त्यजी द्यो अने म्हारी साथे विपयसुख जोगवो. स्वर्ग अने मोक्षनां सुखो कोणे दीगां ठे? हाथमां आवेला कामोने त्यजी द्यो ठो तो हुं जाणुं तुं के तमे पोतेज ठेताराया ठो.” स्त्रीनां आवां वचन सांजळतां ठतां जाणे न सांज-तो होय! अने न जाणतो होय! एम महाशतक धर्मध्यानसांज रद्यो. स्त्रीए फरी फरी वे तणवार कहुं, एटले क्रोध पामेला महाशतके अवधिज्ञानथी तेतुं स्वरुप जाणी कगेर वचन थी कहुं के:—“अरे पापिणी दुष्टा! तुं बहु पापकर्म करे ठे, माटे तुं आजथी सातमे दिवसे विशुचिका (जाम्ना) ना रोगथी श्रुत्यु पामी रत्नज्ञानामनी पृथ्वीमां लोलुकनामना नरकने विषे चौराशीहजार वर्षसुधी नारकी अइश.” पतिनां आवां वचन सांजळी जयजित्त अएली रेवती पोताने घेर जइ विचार करवा लागी के, “हाय! हाय! में महाशतकने धर्मध्यानथी चळाव्यो, तेथी ते मने कोइ कुमरणथी मारी नांखशे.” आवा जयथी आर्तध्यानमां परेली

ते रेवती सातमेदिवसे जामाना रोगथी मृत्यु पामी पेहेलीनरकने विपे गइ कह्यु ठे के —  
निचधयारतमसा ववगयगहचदसूरके नखता ॥

नरया अणतवियणा अरिठ सदाइ विपयाय ॥

जावार्थ —निरतर गाढ अधकारने लीधे ग्रह, चइ, सूर्य अने नरुत्र नप्रकाशरहित तेमज  
अरिष्ट सरखा विपयवाळा नारकी जीवो अमतवेदनावाळा होय ठे

हवे श्री वर्धमानस्वामी पृथ्वी उपर विहार करता करता राजगृहनगरे समवसर्या, ते-  
वारे श्री श्रेणिकराजा विगेरे लोको वदना करवा आव्या, तेउ श्री जिनेश्वरना मुखथी धर्मन-  
पदेश साजळी प्रभुने वदना करी पोतपोताने स्थानके गया पठी श्री महावीरप्रभुए गौतम-  
स्वामीने आ प्रमाणे कह्यु —“हे गौतम! आ राजगृहनगरने विपे महाशतकनामनो श्रावक  
स्हे ठे, तेणे उपाशकपदिमानु तप करता देह क्षीण थयो एटले म्हारु स्मरण करता ठता  
अनशनव्रत लीधु, त्यारपठी तेनी स्त्रीए काम प्रगट आय तेवा वचनोथी तेने बहु बोलाव्यो  
तोपण ते ध्यानथी चढ्यो नही, तेथी स्त्रीए वे त्रणवार कह्यु, एटले क्रोध पामेला महाशतके  
कह्यु के.—“हे दुष्टा पापिणी! आजथी सातमे दिवसे तु जामाना रोगथी मृत्यु पामी रत्नप्र-



नापृथ्वीने विषे नारकी अइश." हे गौतम! तेने आशुं वचन बोलवुं योग्य नहोंतुं; केमके ते महाशतके सर्व जीवोने खमावीने अनशन लीधुं ठे. जे वचन लोकमां बीजाने पीना करनारुं होय ते सत्य होय तोपण असत्य जाणवुं, अने जे सर्वने हितकारी तथा अनुसरतुं होय ते सत्य कहेवाय ठे. कहुं ठे के:—

प्रियं पथ्यं वचस्तथ्यं, सुनृतवचनमुच्यते ॥

तत्तथ्यमपि नो तथ्यमप्रियं चाहितं च यत् ॥

भावार्थ:—जे प्रिय, हितकारी अने सत्य होय तेज सत्य वचन कहेवाय ठे; परंतु जे अप्रिय अने अहितकारी सत्य होय ते सत्य न जाणवुं. जे वचनथी बीजा जीव समूहो दुःख पामे तेवुं वचन धर्माथी पुरुषोए न बोलवुं. कहुं ठे के:—

जेण परो दुमिज्जइ पाणिवहो जेण जणिएण ॥

अप्पा परइ किलेसे ते णहु जंपंति गीयह्मा ॥

भावार्थ:—जे वचनथी बीजाल दुःख पामे ठे, जे वचनथी प्राणीवध आय ठे, तेमज आत्मा क्लेश पामे ठे, तेवुं वचन गीतार्थपुरुषो क्यारे पण बोलता नथी. वळी दशवैकालिकमां

कह्यु ठे के — मुहुत्तड खान्ठ इवति कटया, आत्तमया तेत्तत्त सुत्तहरा ॥  
वाया डुरुत्ताणि डुरुत्तराणि वेराणुवधामि महाप्रयाणि ॥

ज्ञावार्थ,—जोडाना काटान्ठ वे घनी डु ख करनारा तेमज तेत्त सुखे काढी शकाय तेवा होय ठे, परतु वचनरूपी काटा तो डु खे न्ठरी शकाय तेवा, वळी वेर वाधनारा अने महा ज्ञयकर होय ठे

माटे हे गोतम ! तु त्या जइ ते अमणोपासक एया महाशतकने कहे के, “तु पापनी आ लोचना करी मिश्याडुष्कृत आप ” पठी श्री गौतमस्वामी प्रभुना वचनने प्रगिकार करी राज गृहमा पौषधशाळाने विषे आव्या गोतमने आव्या जोइ हारित मनवाळा महाशतके तेमने वदना, नमस्कार, आसन आपवा विगेरेथ्री जक्ति करी पठी जगवाब् गोतमे महाशतकने क-  
ह्यु —“हे महाशतक ! श्री वीरजिनेश्वर पोते म्हारा सुखथ्री तने कहे ठे के, अनसन्धारी पुरु-  
षो बीजाने पीनाकारी वचन बोलता नथ्री, तें पोते रेवतीने सत्य वचन कह्यु ठे तोपण तेनी आलोचना लइ मिश्याडुष्कृत आप अने गुरुए कहेलु तप कर कारण उपदेशमाळामा कह्यु ठेके -

पागन्निअसबसज्जो, गुरुपयमूलम्मि लइई साहुपय ॥

अरिसुइस्स न वइई गुणसेठी तत्तियावाइ ॥

ज्ञावार्थः—गुरुनी पासे सर्व पापनी आलोचना लेनारो पुरुष साधुपद पासे ठे, अने आ-  
लोचना नहीं लेनारा पुरुषनी गुणपंक्ति वृद्धि पापमती नथी; पण तेटली रहे ठे.

श्री गौतमनां आवां वचन प्रमाण करी महाशतके आलोचना लइ, खमावी, करेला पा-  
पनी शुद्धि करी. पढी गौतमस्वामी प्रभु पासे गया. प्रभु पण देवताथी परवर्या बता बीजे  
स्थाने विहार करी गया. महाशतकश्रावक पण वीस वर्ष सुधी श्रावकधर्म पाळी, एक मा-  
सतुं अनशम लइ शुभ्र ध्यानथी पंचपरमेष्ठीनुं स्मरण करतो बतो मृत्यु पापीने पहेला देव-  
लोकने विषे अरुणावतंसक विमानमां चार पढ्योपमना आयुष्यवाळो देवता थयो. त्यां ते  
दिव्यनाटक जोतो, अप्सराउनी साथे क्रीडा करतो अने इडा प्रमाणे विहार करतो विविध प्र-  
कारनां सुख भोगववा लाग्यो. कथुं ठे केः—

देवाणदेवलोए जं सुखं तं नरो सुभ्रणिन्नि ॥  
न नराइ वाल्लिएणंवि जस्सवि जीहासयं हुज्जा ॥

ज्ञावार्थः—देवताने देवलोकमां जे सुख होय ठे ते सुखने सो जीन्निवाळो माणस सो वर्ष  
सुधी कहे तोपण कही शके नहीं.

श्री गौतमस्वामीए श्री वीरप्रभुने पूठ्यु -“ हे जगवन् ! ते महाशतकश्रावक त्याथी च  
 वी कइ गति पामशे ? ” तेवारे श्री महाश्रीरप्रभुए कहु -“ हे गौतम ! महाशतकश्रावक त्याथी  
 चवी महाविदेहक्षेत्रमा मनुष्यजव पामी केवळज्ञान मेळवी मोक्ष पामशे ” श्री सुधर्मास्वामी  
 ए आ प्रमाणे कहेला महाशतकश्रावकना चरित्रने साजळी जवूस्वामी वैराग्य पाम्या  
 इति श्री वाचकरत्न लाजगणीना शिष्य राजकीर्तिगणीए रचेली गद्यवध वर्द्धमान  
 देशनाभा महाशतकश्रावकने प्रतिबोध नामनो आठमो उच्छ्वास सपूर्ण थयो ॥

## ॥ उच्छ्वास ९ सो ॥

॥ नंदिनीप्रियश्रावकनुं चरित्र ॥

इये सर्व सिंहातनो पारपामेला श्री सुधर्मास्वामी जवूस्वामीने नवमा नदिनीप्रियश्राव-  
 कनुं चरित्र कहे वे -

आ जरतक्षेत्रमा सावत्थीनामनी नगरी वे, त्या जितशत्रुनामनो राजा राज्य करतो इ

તો; તે નગરીની પાસે કોણકનામનું ચૈત્ય છે. સાવત્રીનગરીમાં મહા ધનવંત અને જગતમાં પ્રસિદ્ધ એવો નંદિની પ્રિયનામનો શ્રાવક વસતો હતો, તેને ઝૂમિમાં નિધાનરૂપે, વ્યાજે અને વે-  
પારમાં ચાર ચાર ક્રોરૂ સોનામ્હોરો હતી; ચાર ગોકુલ્લ હતાં; બીજી પણ બહુ સમૃદ્ધિ તેના ઘરને વિષે હતી. નંદિની પ્રિયશ્રાવકને વિખ્યાત કીર્તિવાલી અશ્વનીનામની સ્ત્રી હતી, તે સ્ત્રી ની સાષ્ટ્રે કુટુંબમાં મુખ્ય એવો નંદિની પ્રિયશ્રાવક મનુષ્ય સંબંધી મુખો ઝોગવતો હતો.

એક દિવસ શ્રી વર્ધમાનસ્વામી સાવત્રી નગરીને વિષે સમવસર્યા, તેવારે રાજા વિંગેરે બહુ લોકો તેમને વંદના કરવા માટે જવા લાગ્યા. આ વખતે નંદિની પ્રિયશ્રાવકં પણ પ્રમુને સમવ સરેલા સાંજ્ઞી બહુ હર્ષ પામી મ્હોટા આખંવરથી ત્યાં ગયો, અને વિધિ પ્રમાણે વંદના કરી ઝાવથી ધર્મ સાંજ્ઞવા વેગે. પઠી પ્રમુણ ધર્મદેશના આપી કે:—“હે ઝવ્યજનો! દેવતાનું નિ-  
રંતર વિષયમાં આશક્ત રહેલા છે, તિર્થંચો વિવેક વિનાના છે અને નારકીનું નરકની વેદનાથી પીપ્પા પામેલા છે; માટે તેમે મનુષ્યઝવ પામીને ધર્મ કરો. ધર્મથી મનોહર વિષયો પ્રાપ્ત થાય છે; દેવતાની સમૃદ્ધિ ધર્મથી મળે છે, જગત્માં કીર્તિ અને પોતાના દેહમાં શક્તિ તે પણ જિને શ્વરની ઝક્તિથી મળે છે, ધર્મનું રહસ્ય જિનેશ્વરોણ જીવદયા કહી છે, જીવદયાપાલનારા અ

मत जीवो मुक्ति पाम्या ठे, जीवदया विना जीव सारा सुखो पामतो नथी, जे पुरुष प्राणी  
 उपर दया करे ठे ते ज्ञीमकुमारनी पेठे देवताने बहु मान आपवा योग्य आय ठे ” तेवारे श्री  
 गोतमस्वामीए पूठ्यु - “हे जगवन् ! ते! ज्ञीमकुमार कोण हतो ? तेणे जीवदया शी रीते  
 पाळी ? अने ते देवतानुमा मान पामवा योग्य शी रीते अयो ? ” त्वारे प्रभुए कहु -

॥ जीवदया पाळवा उपर ज्ञीमकुमारनी कथा ॥

आ ज़रतक्षेत्रमा कमलपुरनामे नगर ठे, त्या नरवाहननामनो राजा राज्य करे ठे, तेने  
 मालतीनामनी स्त्री ठे, तेउने ज्ञीमनामनो कुमार ठे एक दिवस वनमा क्रीडा करवा गएला  
 ज्ञीमकुमारे एक ऊरुनी निचे वेठेला साधुने वीग, ज्ञीमकुमार तेमने वदना करी आगळ  
 वेगो, पठी साधुए धर्मउपदेश आप्यो एटले ते समक्रीतमूल श्रावकधर्म अगिकार करी पो-  
 ताने घेर आष्यो अने मुनिराजे कहेली रीते धर्मने पाळवा लाग्यो

एक दिवस कोइएक कापालिक हाथमा फुलफळ लइ ज्ञीमकुमारनी पासे आव्यो, अने  
 ते वस्तुनी ज़ेट मूकी बोळ्यो के, “हे कुमार ! सत्पुरुषो क्यारे पण प्रार्थनानो जग करता  
 नथी, तेथी हु पण त्वारी प्रार्थना करु तु के, में वार वर्षसुधी विद्यादेवीनी आराधना करी ठे,

माटे आ चौदशने दिवसे विद्यानी साधना करवानी इच्छा राखुं तुं. तुं सर्व प्राणीज उपर उपकार करे थे, माटे म्हारी विद्यासाधनमां तुं उचरसाधक था.” परोपकार करवामां प्रीतिवाळा कुमारे ते कापालिकनुं वचन कवूल कर्युं. पठी चौदशनो दिवस आठ्यो एटले तेना मित्र प्रधानपुत्रे ना कह्या ठतां पण श्रीमकुमार कापालिकनी पासे जवा जाटे तैयार थयो अने पोतानी तरवार हाथमां लइ एकलो स्मशानमां गयो. योगी पण अंजल आलेखी, देवतानी पूजा करी कुमारनी शिखा (माथाना वाळ) बांधवा उभो थयो. तेवारे कुमारे तेनो डुष्ट अग्नि प्राय जाणीने कहुं:—“हे कापालिक ! तुं मारी शिखा जट बांधी पोताना इच्छितकार्यनी सिद्धि कर. तुं चिंता न करीश डुष्ट देव, दानव, व्यंत्तर, यक्ष म्हारी आगळ समर्थ न्हो थाय.” कुमारनां आवां वचन सांचळी कापालिक विचार करवा लाग्यो के, “आ श्रीमकुमार वळवंत थे, तो हुं तेतुं माथुं शी रीति कापी लजं ! वळी ते विना कार्यसिद्धिवाली नथी सट्टे वळा त्कारथी तेतुं माथुं कापी लजं.” आधी रीति विचार करी तेशे त्रिकाळरुष करी हाजनां कातर लइ कुमारने कहुं:—“हे कुमार ! तमारा इष्टदेवतुं स्मरण कर, हुं बळात्तारनी ल्हासं माथुं कापी विद्यानी साधना करुं तुं.” तेवारे कुमारे कहुं:—“अरे मूट कापालिक ! तुं खरेखरो

नार जेवो देखाय ठे गता म्हारा जेवा सिहनु माथु कापवानी इडा करे ठे ” पठी धत्रे जणातु  
 युद्ध चाळ्यु, कुमार कापालिकने मुठीनो प्रहार करी तेनी गती उपर चमी वेगो, परतु तेणे  
 दयाथी कापालीकनु माथु काप्यु नही कुमारे मुठी विंगेरेथी कापालीकने बहु मार मायों  
 तेशी पीमा पामेला शरीरवाळा अने बहु कोळाहळ करता एवा तेणे कुमारने पकमी दमानी  
 पेठे आकाशमा उडाळी दीयो, पठी आकाशमाथी परता एवा कुमारने जोश तेना रुपथी  
 मोह पामेली कोश देवी तेने जीली लश् पेताने घेर लश् गश् अने कुमारने आ प्रमाणे कहेवा  
 लागी -“ हे सत्पुरुष ! आ विध्याचल नामनो पर्वत ठे, तेना उपर नाना प्रकारना मणिथी  
 सुशोभित एवु आ म्हारु घर ठे, हु यरुनी स्त्री तु, मारु नाम कमळा ठे, हु त्हारा रुपथी मोह  
 पामी तु, माटे हे जाग्यशाळी ! तु म्हारा उपर कृपा करी म्हारो पति आ ” ते रानीना प्रावा  
 वचन साजळी जीमकुमार विचार करवा लाग्यो के, “आ देवी म्हारा उपर प्रसन्न थाय के  
 क्रोध पामे, परतु हु प्राणाते पण व्रतनो जग करीश नही, चाल एनी आगळ प्रगट कहु ” ए  
 वो विचार करी कुमारे कहु -“ हे स्त्री ! व्रतनो जग करवाथी म्हारे ससारमा जमवु पने,  
 कामजोगो अनर्थनी खाण ठे अने मुक्ति सुखना शत्रु ठे कहु ठे के -



नजातु कामः कामानामुपज्ञेगेन शास्यति ॥

द्विषा कृष्णवल्मेव न्रूय एवा विवर्द्धते ॥

ज्ञावार्थः—काम जोगववाथी क्यारे पण इहा पूर्ण भती नथी, परंतु घी होमवाथी अग्नि-  
नी पेटे बहु वर्द्धि पासे ठे.

सद्धं कामा विसं कामा, कामा आसीविसोपमा ॥

काम अपत्थिसाणाय आकामा जंति दुग्गइ ॥

ज्ञावार्थः—कामो शब्दयरूप ठे, कामो विषरूप ठे अने कामो सापना ऊर जेवा ठे. वळी  
कामनी प्रार्थना करनारा बहु कामवाळा माणसो दुर्गतिने पासे ठे.

जीमकुमारनां आवां वचन सांज्ञळीने हर्ष पामेळी देवीए कहुं:—“हे कुमार ! तुं धन्य  
अने पुण्यवंत ठे, कारणके तें आवी यौवनावस्थामां पोताना आत्माने वडा कर्षो ठे; तें मने  
युक्तिथी प्रतिबोध पमानी ठे.” पठी कुमारे क्यांइथी संज्ञळाता एवा मधुर अवाजने सांज्ञळी  
देवीने पूबुं. “आ शब्द कोनो संज्ञळाय ठे ?” त्यारे देवीए कहुं. “आ पर्वत उपर चातुर-  
मास रहेला मुनिउ स्वाध्याय करे ठे, तेनो ए शब्द संज्ञळाय ठे.” देवीनां एवां वचन सांज्ञ-

ळी कुमार त्या गयो अने मुनिने वदना करी पूढवा लाग्यो “तमे आ घोर अरण्यमा शामा टे रहा ठे ?” आवी रीते कुमार जेटलामा पूढतो इतो तेढलामा एक भुजा (हाथ) त्या आवी कुमारनी तरवार जइ आकाशमार्गे जवा लागी तेवारे कुमार पण धैर्य धरी ते भुजा उपर चढी गयो पढी भुजा कुमारसहित कालिकादेवीना मदिरने विषे प्रावी, एटले कुमार भुजा उपरथी उतरी मदिरमा गयो, त्या पेलो योगी वेठो इतो तेथी भुजाए योगीना शरीर मा प्रवेश कर्यो, अने कुमार पण एकातमा सताइ रह्यो

इवे कापालीके प्रथमथी कोइ सारी आकृतिवाळा माणसने पकळी राख्यो इतो, तेथी तेणे ते पुरुषने कहु के, “अरे तुं, त्हाऱा इष्टदेवनु स्मरण कर अने कोइनु शरण ले कारण! हमणा तरवारवने हु त्हाऱु माथु कापी नाखु तु ” त्यारे ते पुरुषे कहु — “म्हारे वीतरागदेवनु अने ज्नीम कुमारनु शरण आन, के जे त्हाऱा सरखाथी गाज्या जाय तेवा नथी ” तेवारे योगीए कहु “अरे मुख! तेवा कुपुरुषनु शामाटे शरण क्षरे ठे, ज्नीमकुमार तो में मारवा माढ्यो तेथी क्याइ नासी गयो ठे, हमणा त्हाऱा माथाथो हुं देवीनी पूजा करीश ” आवी रीते योगी कहेतो इतो एवामा कुमारे प्रगट अइने कहु — “अरे चामाल कापालीक! तु एने शामाटे मारे ठे ?” कु-

मारनां आर्वां वचन सांज्ञळी कीपाळीक ते पुरुषने त्यजी दइ नीमकुमारने मारवा माटे दो  
ड्यो, वेन्ने जणातुं घोर युद्ध थयुं, ठेवट कुमारे कापालीकने पकनी पृथ्वी उपर पाप्नी दीड्यो  
अने तेनी गती उपर चरनीने कथुं:—“अरे चांफाल ! हमणां तुंज त्वारा इष्टदेवतुं स्मरण क-  
र.” पवी कालिकादेवी कुमारना सत्त्वथी प्रसन्न थइने कहेवा लागी. “हे कुमार ! तुं म्हारा  
भक्त एवा ते योगीने न मार अने म्हारी पालेथी वरदान माग.” तेवारे नीमकुमारे कथुं.  
“हे देवी ! जो तुं म्हारा उपर प्रसन्न थइ होय तो जीवदया पाळ; कारण सर्व प्राणीजिने पो-  
तानो जीव वहालो ठे. कथुं ठे के:—

सूथार्थो दुःखरंताणं, मंगलार्थोऽयभंगलं ॥

जीवितार्थे धुवंष्ट्युं कृता हिंसा प्रयच्छति ॥

ज्ञावार्थ.—सुखने अर्थे करेली हिंसा दुःखनो समूह आपे ठे; मंगळने अर्थे करेली हिंसा  
अमंगळ आपे ठे; जीविताने अर्थे करेली हिंसा मिथ्ये भुटु आपे ठे.

द्वियस्वेत्युज्यमानोऽपि देही भवति दुःखितः ॥

भार्यमाणः प्रहरणे वीरुणैः स कथं ज्ञेवेत् ॥

जागर्थ.—“तुं मरी जा.” एम कयाथी पण प्राणी डु.खी आय ठे तो पठी दारुण प्र-  
हारवने मारेलो ते प्राणी केम डु ली न गाय?

कुमारना प्राया वचन साज्जळी काळिकाए कह्यु —“हे कुमार! हु प्राजथी आरज्जिने  
जीववध नहि करु” एम कही ते काळिकादेवी प्रदृश्य घइ गया

इये कपालिक जे पुरुषने त्या मारी नाखया माटे लाव्यो हतो ते प्रधानपुन हतो तेथी  
कुमार तेने लळखीने जेटी पड्यो अने बोड्यो के —“हे मत्री! तमे जाणता वता आ डुष्टने  
वश शामाटे पड्या?” तेवारे मत्रीपुत्रे कह्यु —“हे कुमार! ज्यारे तमने कोइए घरमा दीग  
नहीं त्यारे राजा, राणी अने बीजा नगरलोको बहु शोक करवा लाग्या, पठी एक दिवस कु  
ळदेवीए कह्यु “हे राजन्! शोक न कर, थोडा दिवसमा त्हारो पुत्र म्होटी समृदिसहित  
आवशे” पठी हु तमारा समाचार जाणया माटे घरनी ब्हार निकळ्यो अने ते जाणी, जेट-  
जामा पावो वड्यो तेढलामा आ डुष्ट पुरुषे मने पकरीने आ ठेकाणे आय्यो ठे” मत्रीपुत्रे  
आवी रीते पोतानी वात कही अने योगीए पण जीवदयाधर्म अगिकार कर्यो, पठी तेउ पर  
स्पर वातो करता हता एवामा कोइएऊ म्होटी हाथी त्या प्रावी ज्जीमकुमारने अने मत्रीपु-

त्रने सुंढवने पकनी पोतानी पीठ बपर बेसारी आकाशमार्गे चाड्यो गयो अने कोइएक शू-  
त्य नगरना इरवाजा आगळ ते वझे जखाने मूकी क्यांइ चाड्यो गयो.

हवे नीमकुमार मंत्रीपुत्रने नगरनी बहार राखी पोते नगरमां गयो, त्यां तेलो नरसिंहरूप  
वाळा कोइए एक सुंदर आकृतिवाळा माणसने पकनेलो दीवो. ते माणस करुणस्वरुपी रोतो  
हतो ते जोइ नीमकुमारने दया उत्पन्न थइ तेथी तेलो कहुं. “हे नरसिंह ! तुं ए दीन माण-  
सने मूकी दे.” त्यारे नरसिंहे कहुं:—“हे कुमार ! मने बहु वखत थयां खावानुं मळ्युं नथी  
तेथी हुं भुख्यो थयो तुं, सो कहे हुं तेने शी रीते त्यजी दजं ?” तेवारे कुमारे कहुं. “त्हां  
शरीर तो वैकीय देखाय वे वतां तुं माणसने शी रीते नकण करीश ?” नरसिंहे कहुं. “हे  
कुमार ! त्हां कहेतुं सत्य वे, परंतु म्हारुं वचन सांजळ. आ म्हारो पूर्वजवनो शत्रु वे, माटे  
हुं तेने निशे भारी नांखीश. ज्यारे हुं ए म्हारा शत्रुने मारी नांखीश, त्यारे म्हारो क्रोध शंत  
पामशे.” पवी नीमकुमारे कहुं. “कोइ कोइनो वैरी नथी, परंतु पोतपोताना कर्मथीज सु-  
ख दुःख प्राप्त थाय वे; माटे तुं ए दीन माणसने त्यजी दे.” कुमारे आवी रीते बहु समजा-  
व्यो, परंतु नरसिंहे ज्यारे तेने बोनी दीवो नहीं त्यारे कुमारे नरसिंहना सुखथी बे पुरुवने

जाब्यो, तेथी वत्रे जणाने परस्पर युद्ध चाब्यु, तेमा कुमारना प्रद्वारथी डु खी थएलो नर-  
सिंह श्रद्धश्य थइ गयो पठी निर्जय एवो ज्जीमकुमार ते पुरुपनी साथे राजमदिरे गयो, त्या  
राजमदिरमा रहेली पाच पुतळीं कुमारनी सेवा करवा लागी एक पाणीनो कळश जरी  
लागी, बीजी तेना पग धोया लागी, एक सिंहासन लइ आवी, एके आवीने तेना पग धोया,  
थने एके कहु - "हे कुमार! विधिथी जट स्नान करो" बीजीए कहु "आ पुष्प लइ जिन  
राजनी पुजा करो" एके कहु "हे कुमार! आ दिव्य जोजन जमी ल्यो थने आ दिव्य घ-  
रेणावने पोताना शरीरने सुशोन्नित करो." पठी कुमार ते प्रमाणे करी मनमा विस्मय पा-  
मतो उतो जेटलामा उजो रह्यो तेटलामा तेणे पोतानी पासे उजेला एक देयताने दीगो. ते  
देवताए कहु - "हे कुमार! हु त्दारा उपर प्रसन्न थयो तु माटे वरदान माग" तेवारे ज्जीमकु  
मारे कहु "हे देव! आ नगर शून्य केम थयु?" त्यारे देयताए कहु कुमार! साजळ

आ कनकपुर नामनु नगर ठे, तेमा कनकरथ राजा राज्य करतो हतो, ते राजाने सुदत्त  
नामनो पुरोहित हतो ते सर्व नगरवासी लोकोने उद्देग करतारो थयो हतो पठी कोइ एक  
पुरुषे आवीने राजाने धिनती करी के, "हे राजन्! तमारो पुरोहित निरंतर परस्त्रीगमन

करे ठे.” पठी क्रोध पांभिला राजाए पुरोहितने विठंवना पमाड्यो; ते पुरोहित श्रुत्यु पाभी हुं राक्षसरुपे उत्पन्न थयो हुं. हे कुमार! ते आ नगरलो राजा ठे के जेने ते म्हारी पासेश्री गो-माव्यो ठे, ते वखते हुं बहु विरुप्रय पाम्यो इतो, आं पुतळीउ पासे त्हारी सेवा करावनार पण हुं इतो, अदृश्यरुपवाळा में आ नगरीना लोकने तुरत अदृश्य कर्पा हता.”

पठी ते नगरना वनने विगे केवळी समवसर्यां एटले श्रीमकुमार, मंत्रीपुत्र अने राक्षस ए त्रये जशा तेमने वंदना करवा गया. त्यां त्रये जशाउ केवळीने प्रदक्षिणा दइ वंदना करी धर्म सांजळवा वेठा, ते वखते कोइ हाथी सुढने बवाळतो उतो त्यां आव्यो, ते हाथीने जोइ सवै माणसो व्याकुळ थयां, हाथी श्रीमकुमारने जोइ प्रसन्न थयो. तेचरे सुनीश्वरे कहुं:—  
“हे जनो! आ गजराज पोते यक्त ठे, ते श्रीमकुमारने जाली काळिकाना मंदिरश्री अहि आव्यो ठे; पोताना पौत्रनी रक्षा करना आटे ए यक्ते प्रथमश्री श्रीमकुमारने अहि आणेतो ठे अने पोताना पौत्रने राक्षसश्री सूकाव्यो ठे.” गुरुए आ प्रमाणे कहुं. एटते यक्त हाथीनुं रूप त्यजी दइ कहेवा लाग्यो.—“गुरुए सत्य कहुं ठे.” पठी काळिका वेचीए केवळी पासे आनीने प्रथम श्रीमकुमारने अने पठी केवळीने वंदना करी. तेचरे राजाए पूतहुं.—“हे जगवन्! हे-

वीण प्रथम ज्ञीमकुमारने अने पठी त्रणलोकने पूजना योग्य एता आपने केम उदना करी?"  
 तेवारे केवळीए कहु "हे राजन्! ए ज्ञीमकुमार जिन उर्मना दानथ्री कालिका देवीनो गुरु  
 अणलो ठे, तेथ्री देत्रीए तेने पदेखो नमस्कार कयों ठे पठी यहे कहु "हे ज्ञीमकुमार! त्हारा  
 माता पिता त्हारा त्रियोगथ्री बहु डुखी णया ठे, माटे तु त्हारा नगरे जा" एटलु कही यद  
 मुनिने नमस्कार करी त्रिमानमा वेसी चाल्यो गयो ज्ञीमकुमारे पण देवीए करेला महोत्सव  
 सहित पोताना नगरमा आथ्री माता पिताना पगमा नमस्कार कयों, तेथ्री तेमने बहु दर्प अथो

पठी ज्ञीमकुमारने शुभ महुर्ते राज्य आपी हरिवाहन राजाए दीक्षा लीधी ते राजाबिं  
 पूर्ण करेला कर्मनो ऋय करी मुक्ति पाम्या ज्ञीमकुमार पण बहु काळ सुधी राज्य पाळी  
 अने पठी पुत्रने राज्य सोंपी पोते दीक्षा लइ कर्मनो ऋय करी मोक्ष पाम्या

॥ इति ज्ञीमकुमारनी कथा ॥

इत्यादि जिनेश्वरना मुखथ्री धर्मदेशना साजळी आणदश्रावकनी पेठे नदिनीप्रियश्रावक  
 पण गृहस्थधर्म अगिकार करी, केटलाक प्रश्नो पुठी, जीवाजीवादि तत्वोनो विचार जाणी  
 पोताना जीवितने सफल गणतो ठतो, वीरप्रभुने वदना करी पोताने घेर आव्यो, जिनेश्वर



प्रभुए पण बीजे विहार कर्यो. पढी स्त्रीसहित नंदिनी प्रियश्रावकने जिनेश्वरधर्मनुं पालन करेतां चौदवर्ष वीती गणां, एटले पंढरमावर्षने विषे तेने विचार अयो के, “में आटला वर्षसुधी फक्त कुटुंबनी चिंता करी ठे, तो हवे हुं श्रावकनी पफिमा तप करुं.” आ प्रमाणे विचार करी तेणे बीजे दिवस जोजनादिकथी कुटुंबने संतोष्य पमानी म्होटा पुत्रने घरनो जार सोंपी पौषधशाळामां पुंजवापूर्वक दर्जनं आसन पाथरीने तेना उपर वेसी पफिमातप आरंभ्युं. विधि प्रमाणे ते तप पूर्ण कर्या पढी उपसर्गरहित एवो ते नंदिनी प्रियश्रावक अनशन लइ विषय कपायने त्यजी दइ वीरप्रभुनुं स्मरण करतो बतो मृत्यु पामीने सौधर्मदेवलोकमां अरुण प्रन्नविमानने विषे चारपढ्योपम आयुष्यवालो देवता अयो.

श्री गौतमस्वामीए पूछ्युं:—“हे जगवन् ! ते नंदिनी प्रियश्रावक त्यांथी चवी कइ गति पा मशे ?” तेवारे प्रभुए कह्युं:—“ते महाविदेहदेशमां सिद्धिपद पामशे.”

श्री सुधर्मास्वामी कहे ठे के:—“हे जुंजू ! श्री जगवान् महावीरप्रभुए आ प्रमाणे नंदिनी प्रियश्रावकनुं चरित्र कह्युं ठे.

॥ इति श्री वाचकरल लाभगणीना शिष्य राजकीर्तिगणीए रचेली गद्यबंध वर्द्धमान देशनामां नंदिनी प्रियश्रावकने प्रतियोध नामतो नवमो उद्धारस संपूर्ण अयो ॥

# ॥ उल्लास १० मो ॥

॥ तेतलीपिताश्रावकनुं चरित्र ॥

इवे श्री सुधर्मास्वामी ज्ञज्यजनोने प्रतिबोध करवा माटे श्री जवूस्वामीनी आगळ दस-  
मा तेतलीपिताश्रावकनु चरित्र कहे ठे —

आ जरतक्षेत्रमा सावत्य्रीनामनी नगरी ठे, ते नगरीनी, पासे नाना प्रकारना जामोथ्री  
मनोहर एवु कुष्टकनामनु चैत्य ठे सावत्य्री नगरीमा जितशत्रुराजा न्यायथ्री राज्य करतो  
इतो, ते नगरीमा तेतलीपितानामनो प्रसिद्ध श्रावक रहेतो इतो, तेने फळगुनीनामनी स्त्री  
इती तेतलीपिताश्रावकने व्याजमा, वेपारमा अने निधानरुपे पृथ्वीमा चार चार फोन सो  
नाम्होरो हती, तेने चार गोकुळो हता तेमज, बीजी पण बहु समृद्धि हती वळी राजाने मा  
न्य एवो तेतलीपिताश्रावक मनुष्यजातिना उत्तम जोगो जोगवतो इतो

एक दिवस श्री वर्धमानस्वामी पृथ्वी उपर विहार करता करता ते नगरीने विषे समव  
सर्पा. देवतान्त्रण समवसरण रच्यु तेवारे जितशत्रुराजा विगेरे नगरवासी लोको जिनेश्वरने

वर्द्धना करवा माटे समवसरणमां आववा लाग्या. तेतलीपिता पण प्रभुने समवसरेला जाणी वडु हर्ष पाभ्यो. अने समवसरणमां जड वंदना करी धर्मदेशना सांभळवा वेगो. पत्नी श्री वर्द्धमानस्वामीए देव, मनुष्य अने तिर्यचने साधारण एवी धर्मदेशना आपी के:-“हे भव्य जनो! आ मनुष्यभव दुर्लभ जाणी तमे दुर्गति आपनारी आळस्य न करो. आ लोकनुं सुख सुलभ ठे; स्वर्गनुं सुख अने संपत्ति पण सुलभ ठे; परंतु एकांत सुख आपनारो जिनप्रणित धर्म दुर्लभ ठे. धर्मश्री उत्तमकुळमां जन्म, दिव्यरूप, संपत्ति, कीर्ति अने उत्तमसिद्धि प्राप्त थाय ठे; माटे हे लब्धजनो! प्रमाद त्यजी दूर प्रयत्नश्री धर्म करो. वळी धर्मनुं कारण ज्ञान जाणीसे ज्ञानले विधे आदर करो. ज्ञानश्री पुण्य, पाप, खावा योग्य, नहिं लावा योग्य, पीवा योग्य, नहिं पीवा योग्य, तेलज आलोक अने परलोक अने स्वर्ग अने मोक्ष जाणी शकाय ठे; जा नश्री कुगतनुं दुःख नाश पासे ठे; मोक्षपुत्र प्राप्त थाय ठे; ज्ञान सर्व गुणोनुं स्थान ठे; जेस सागरचंन्ने सर्व आपत्ति ज्ञानश्रीसंधचीरुप अड तेत सर्वने आयडे.” तेनारे तेतलीपिताए कहुं:-  
“हे भगवन्! सागरचंड कोण दतो? अने तेने आपत्ति ज्ञानश्री भंगनिरुप शीरिति अड?” त्यारे प्रभुए कहुं:-“हे तेतलीपिता! तुं साय यान सगशी ते सागरचंडनुं आथर्यकारी नशिव सांभळ:-

## ॥ ज्ञान उपर सागरचंडनी कथा ॥

श्री चरतक्षेत्रने विषे मलयपुरनगरमा अमितचंडनामनो राजा राज्य करे ठे, तेने चंडक  
ळानामनी स्त्री अने सागरचंडनामनो पुत्र ठे, ते कुमारनु रूप, गुणो सौजाग्य अने हुजावळ  
ते कुमारने विषेज इतु, बीजा कोशमा देखातु नहोतु कुमार लीलामात्रमा म्होटा गजराज  
ने वश करतो, बळवान् पुरुषने आकाशमा उठाळी नाखतो अने भुत पिशाचने सहजमा  
स्वाधिन करतो इतो एक दिवस नगरमा क्रीडा करता एवा ते कुमारे हाथमा लेख लइने वा  
स उपर वेठेला एक पुरुषने वीगो, तेथी कुमारे तेनी पासे जइने पूठ्यु —“हे जला माणस !  
ए लेखमा शु लख्यु ठे ?” तयारे ते पुरुषे कहु “आ लेखमा एक अपूर्ण गाथा लखी ठे ”  
तेवारे कुमारे कहु “ते गाथा मने थाप ” एटले ते पुरुषे कहु “प्रा गाथानी पाचसे सोना-  
म्होरो कर्मित थाय ठे ” पठी कुमारे पाचसे सोनाम्होरो थापी दर्पथी ते गाथा लीधी ते  
गाथा श्री प्रमाणे.—

अप्पठिय चिय न ही एइ, उइ तइ सुइपि जीवाण ॥

ता नु चियतु समोइ, धम्मे चिय कुणइ पणिवइ ॥

ज्ञावार्थः—जीवोने नहिं इहेलुं डुःख अने सुखशुं नश्री आवी मळतुं ? माटे मोहने त्याग करी धर्मने विषे प्रतिबंध करो.

पढी सागरचंद्रकुमार ते गाथा लइ तेनो अर्थ अनमां विचारतो बतो उद्यानमां गयो अने त्यां विविध प्रकारनी क्रीडाथी जेटलामां रमवा लाग्यो तेटलामां कोइए तुरत तेने पकळीने समुद्रमां फेंकी दीधो; पण सारा पुण्यना योगथी कुमारने हाथ पाटीयुं आवुं तेशी ते नवमे दिवसे अमरद्वीप देशे उतर्यो. पढी नाळीयेरनुं पाणी शरीरे चोपनी सारो अयो अने गाथानो अर्थ मनमां स्मरण करवाथी डुःखने न जाणतो बतो फळफुल विंगेरे खाइने पोतानी आज्ञी विका करवा लाग्यो. कहुं ठे के, “सत्पुरुषो अवसरने योग्य एवुं कार्य करे ठे.” ते देशमां फरतो एवो कुमार कोइएक ठेकाणे रोती एवी स्त्रीना शब्द सांजळी तेना तरफ चाड्यो, आगळ जतां तेशे एवो शब्द सांजळ्यो के, “सागरचंद्रकुमार आ जवने विषे म्हारो पति थान्, तेमज परजवने विषे पण तेज म्हारो पति अजो.” आ प्रमाणे कही ते कन्या गळामां फांसो सो घाडी जेटलामां मरवा तैयार थइ तेटलामां कुमारे ऊट त्यां आवी तेना गळानो फांसो कापी नांख्यो. आ वखते कोइ विद्याधर त्यां आव्यो, अने ते कन्यानी वात कुमारने पुठवा

लाग्यो सागरचंद्रकुमारे कन्यानी गळे फासो नाखवा सवधी सर्व वात कही, एटले विद्याधरे कहु "हे सत्पुरुष! तमे आ कन्याने जीवामी तेथी अमारो, बहु उपकार कर्यो ठे" पठी कुमारे पूव्यु "हे विद्याधर! आ कोण ठे?" तेवारे विद्याधरे कहु

हे कुमार! आ द्वीपमा प्रमरपुरनामनु नगर ठे, तेमा जगनजानुनामनो राजा राज्य करे ठे, तेने चडवदनानामनी स्त्री ठे, तेमने चोसठकळामा कुशळ एवी कमळमाळानामनी पुत्री ठे, ए पुत्रीए सागरचंद्रकुमारना गुण साजळीने एवी प्रतिज्ञा करी के, "आ जवमा म्हारो पति सागरचंद्र आठ, नहि तो म्हारे अग्निज शरण ठे" पठी जगनजानुराजाए पोतानी पुत्री कमळमाळानो सवध सागरचंद्रकुमारनी साथे कर्यो, एवामा कमळमाळाना रूपधी मोह पामेलो सुरसेनविद्याधर जेटळामा ते कन्यानु हरण करी अहि लाग्यो तेटळामा ते कन्यानो मामो अमिततेजविद्याधर अहि आव्यो इतो तेणे पोतानी ज्ञाणेजनो विलाप साजळी बहु क्रोध पामी सुरसेनविद्याधरनी साथे युद्ध कर्यु अने ते विद्याधरने नसाली मूक्यो तेज आ म्हारी कमळमाळानामनी ज्ञाणेज अने हु पोतेज तेनो मामो अमिततेजविद्याधर तु" आ वखते अमिततेजनी मा विद्युद्धता पोताना पुत्रनु युद्ध साजळी त्या आवी, तेणे सा

गरबंश्ने उल्लख्यो, तेषी ते बहु हर्ष पामीने बोली के:—

कः कळपपादपो रत्न निधिः को वा सुधारसः ॥

अनंतफलदो लब्धो, योगः सत्पुरुषैर्यदि ॥

भावार्थः—जो सत्पुरुषनी साथे अनंत फळ आपनारो योग स्यो तो पती कळपवृक्ष, रत्न निधि अने अमृतरस ते शुं? अर्थात् कांइ नहीं.

पती विद्युद्धताए पोताना पुत्रने कछुं के:—“हे अमिततेज ! आ अमितचंद्राजानो पुत्र सागरचंद्रकुमार बे, में नंदीश्वरहूपे जतां एने जोयो हतो.” विद्युद्धताना आवा वचन सांझ की कमळमाळा बहु हर्ष पामी अने पोताना मनसां विचार करवा लागी के, “अहो! पुण्य तुं फळ आश्चर्यकारी बे. कयां ए कुमार ! कयां हुं अने कयां अमारो मेळाप!! अहा! देव अ-  
नुकुळ होय तयारे शुं शुं नथी अतुं?”

पती अमिततेजराजाए कुटुंबसहित म्होटा उत्सवथी सागरचंद्रकुमारनी साथे पोतानी पुत्रीनुं लग्न कर्युं, अने कुमारने पोताना नगरे तेजी गयो; त्यांतले म्होटा उत्सवथी जमाइने नगरमां प्रवेश कराव्यो. सागरचंद्रकुमार पण त्यां जन्म महेलसां निवास करी विविध प्रका

रना सुखो जोगववा लाग्यो

एक दिवस सागरचंद्रकुमार रात्रीए पोतानी खीसहित शय्यामा सूतो हतो, ते ज्यारे सवारे जागी उठ्यो त्यारे तेणे पोताने एऊ म्होटा पर्वतना शिखरने विषे शिला उपर जोयां, तेथी वहु आश्चर्य पामी विचार करवा लाग्यो के, “ते घर क्या? ते कमळमाळा प्रिया क्या? अने ते शय्या क्या? तेमज आ अरण्य क्या? अने आ शिला क्या? आ प्रमाणे थोमीवार विचार करी गाथानो अर्थ विचारवा लाग्यो, तेथी तेने भुख तरस विगेरेनु काइ पण इ ख लाग्यु नहीं पठी जयकर अरण्यमा फरता एवा ते निर्जय कुमारे कोइएक ठेकाणे अशोकवृक्षनी निचे कापोत्सर्ग करीने रहेला एक मुनिने दीठा तेथी विवेकवत कुमारे मुनि पासे जइ वदना करीने पूठ्यु के.—“हे जगवन्! जीवोमे सुख शाथी प्राप्त थाय? तेवारे मुनिए तेने योग्य पुरुष जाणी धर्मलाज आपी तेना हितने माटे कह्यु के, “सर्व सुखनी इच्छाकरनारो जीव जिनधर्म करे ठे कारण जिनधर्म विना धर्म, अर्थ अने काम क्याथी मळे? धर्मरूप कल्प वृक्षनु फळ समकित ठे, लोकमा समकित विना करेलो धर्म निष्फळ थाय ठे, जे जीव देव, गुरु अने धर्मरूप त्रण तत्वने सद्दे ठे तेने जिनेधरोए समकित कह्यु ठे, रागद्वेषने जीतनार



अठार दोषरहित, यथार्थ सत्य कहेनार, अने त्राणलांकेने पूज्य एवा जे सर्वज्ञ ते देव कहेवायवे, समताने विषे रहेला, परिग्रहरहित, धर्मनो उपदेश कहेवामां तत्पर अने कपायरहितने गुरुच जाणवा; दुर्गतिमां पफता जीवोनुं जे रक्षण करे ते धर्म कहेवाय वे; ते धर्म संयमादि दस जे दवाळो वे, एम जिनेश्वरोए कहुं वे." आ प्रमाणे समकितने तत्व जाणी कुमारे समकित अंगिकार कर्युं. पवी कुमार जेटलामां फरीश्री मुनिने कांइ पूगवा तैयार थयो तेटलामां तेलो मुनिने दीवा नहीं तैवारे मनमां विचार करवा लाग्यो. "म्हारा धर्मगुरु कयां गयां?" पवी गुरुनो उपकार मनमां संजारतो एवो ते कुमार जेटलामां वनने विषे फरतो हतो तेटलामां उचिंती कोइ सेनाए आवी तेने धेरी लीधो अने "हे सुन्नटो! ए पापी कुमारने मारी नांखो." एम क्रोध पामेलो समरविजयकुमार कहेवा लाग्यो. सागरचंडकुमार आवी कठोर वाणी सांजळतो ठतो पण गाथाना अर्थने मनमां स्मरण करवाथी जयने नदिं गणतो कोइ सुन्नटना हाथमांथी शस्त्र लइ ते सेनानी साथे युद्ध करवा लाग्यो. तेमां तेले केटलाक सुन्नटोने मारी नांख्या अने केटलाक तो तेने जोइ नाशी गया. कुमारे कृणमात्रमां सेनाने दृती न्होती वनावी दीधी. व-षारे शुं! परंतु जेम सूर्यनो उदय थवाथी अंधकार नाशी जाय तेम नाशी गइ. पवी पोता-

नी सेनाने ज्ञागी जती जोइ समरविजयकुमार युद्ध करवा तैयार अयो दन्ने कुमारो मदी-  
 न्मत्त हाथीनी पेठे परस्पर युद्ध करवा लाग्या, तेथी विजयलक्ष्मीने पण दणवार विचार अइ  
 पढ्यो के “हु कोने वरु ?” पठी सागरचङ्कुमारे ठळ करी समरविजयकुमारने मृगनी पेठे  
 बाधी लीधो, तेथी ते कुमारे सागरचङ्गना पगमा पत्नी पोतानी अपराधनी माफी मागी, ते-  
 वारे सागरचङ्गे समरविजयने ठोरी दीधो आ वखते कोइ स्त्री त्या आवी सागरचङ्कुमारने  
 कहेवा लागी के -

हे कुमार ! कुशलवर्द्धन नामना नगरमा कमलचंड नामनो राजा रहे ठे, तेने अमरकता  
 नामनी स्त्री अने जिनधर्मथी ज्ञावित एवी भुवनकाता नामती पुत्री ठे, ते भुवनकाताए को-  
 ण्ना मुखथी त्दारा गुणो साजळी एवी प्रतिष्ठा करी के, “आ जवने विधे म्हारो पति सागर  
 चङ् ठे, ते विना बीजा सर्व पुरुषो म्हारा ज्ञाइ समान ठे” आ प्रमाणे पोतानी दृढ प्रतिज्ञा  
 पाळती ते कन्या रहेवा लागी इवे सेलपुरनगरमा सुदर्शन नामनो राजा राज्य करे ठे, तेने  
 समरविजय नामनो कुमार ठे, ते बोते आ त्दारो शत्रु ठे एक दिवस सुदर्शन राजाए पोताना  
 पुत्रने माटे आ कन्यानी याचना करी, परंतु कमळचंड राजाए पोतानी पुत्री समरविजय

कुमारने आपी नहीं; तेशी एक दिवस समरविजयकुमार सेनासहित कुशलवर्द्धन नगरना उद्यानमां आवीने बानी रीते रह्यो अने भुवनकांता राजकुमारीने हरण करी चाड्यो गयो. इने उळख्यो ठे, माटे हे राजकुमार! तुं कृपा करी आ समरविजय पासेथी म्हारी पुत्रीने मंगावी तुं लग्न कर." पठी समरविजयकुमारे भुवनकांताने लावी पाठी सोंपी, एटले सागर चंडकुमार तेने परणीने पोताना सासराने मळवा माटे कुशलवर्द्धननगर तरफ चाड्यो. रस्ता मां तेणे वीणाना शब्दसहित गीतगान सांज्जळ्युं, लेथी ते सनमां विस्मय पामी विचार कर-वा लाग्यो के, "अहिं हुं प्राय ठे, चाल जइने जोबुं." आवी रीते विचार करी ते सागरचंड कुमार रथसहित कन्याने त्यां सूकी हाथमां तरधार लइ वडु दूर गयो, तो त्यां तेणे एक म्हाटा अरण्यमां सात न्रूमिकाथी सुशोभित एवो एक म्हेल दीगो. कुसार तेना उपर प्रता गीतगा बना शब्द सांज्जळी जेटलामां सातमे साळ गयो, तेटलामां तेणे उत्तमरूपवाळी पांच कन्या उ दीठी. ते उत्तमरूपवाळी कन्याउने जोइ वडु विस्मय पामेलो कुमार "आध. यकन्याउ अहिं क्यांथी?" एम विचार करतो हतो एटलामां सर्वे कन्याउए "तमे जेले प्राच्या" एम कही उता

अइ आत्मन प्राप्यु पठी कुमारे ते कन्यानुने पूठ्यु “तमे कोण ठो? अने अहि एकली शामा  
ठे रहो ठो?” त्यारे कन्यानुए कहु —“हे राजकुमार ! अमारी वात साज्जो

वैताह्यपर्वत उपर राव विद्याधरोनी मध्ये चरुवती एतो सिद्धनादनामनो विद्याधर रहे  
ठे, ते राजानी प्रमे पाच पुत्रीनु ठीए अमारा कमळा, श्री, रजा, विमळा अने तारा एवा  
नाम ठे एक दिवस अमारा पिताए कोइ निमित्तियाने पूठ्यु के, “आ पुत्रीनुनो वर कोण ग  
शे?” त्यारे निमित्तियाए कहु “हे राजन् ! आ तमारी पाचे पुत्रीनुनो वर सूवर (पृथ्वी  
उपर चालनार) एवा प्रमितचइराजानो पुत्र रागरचइ अशे, अने तमारी पुत्रीनुने तेनो मे-  
ळाप घोरख्यारवनमा अशे” पठी अमारा पिताए निमित्तियाने सतोप पमानी रजा प्रापी  
अने अमारा माटे आ घोरख्यारवनमा सात्माळनो महेल चणावो अहि राखी अमारा  
पुण्यश्री निमित्तियाना कहेवा प्रमाणे तभे अमने प्रात्री मळ्या ठो, माटे हवे कृपा करो अ-  
मारी साथे लग्न करो” पठी कुमारे अति विरभय पामी गाथानो अर्थ रमरण करता ते क-  
न्यानुनी साथे लग्न कर्यु अने जेटलामा ते त्या निश्चल अइने रहे ठे तेटलामा ते सातमाळ-  
नो महेल अने कन्यानु प्रहृश्य अइ गइ तेवारे कुमार मनमा विचार करवा लाग्यो के, “शु  
मने कोइ मोह प्रगट थयो ठे के चित्तव्रम थयु ठे? अथवा तो आ कोइ देवनो प्रजाव ठे?”

फरी गाथाना अर्थलुं मनमां स्मरण करतो एवो ते कुमार ज्यां रश्च अने भुवनकांताने मूक्या हता त्यां आव्यो तो त्यां पण भुवनकांताने दीठी नहीं; तेथी बहु खेद पागेवो कुमार गाथाना अर्थलुं स्मरण करतो आगळ चाडयो अने म्होटा अरण्यमां फरता एवां तेणे आगळ जतां अं चां तोरणोथी सुशोभित एवुं एक जिनमंत्रिंर दीतुं. कुमार ते जिनमंत्रिंरनी अंदर जइ रत्नभय जिनप्रतिमानी पूजा करी अने स्तोत्र पाठथीं कृतिति करी जेटलामां गाथाना अर्थलुं मनमां स्मरण करतो ठतो बेठो, तेठलामां तेना पितानो मित्र सुधर्मराजा त्यां आव्यो; तेणे जिनरा जनी पूजा करी बहार आथी सागरचंडले डळहयो, तेथी ते बहु हर्ष पास्यो. सुधर्मराजानी साथे तेनी सुंदरीनामनी पुत्री जिग्श्वरने वंदना करवा आवी हती, ते पंथ सागरचंडने जोइ बहु हर्ष पामी; कारण तेने कोइ निमित्तीए कहुं हंतुं के, “त्हारी पति सागरचंडकुमार थ शे.” आवखते सिंहनामचक्रवर्ती पण पुत्रीनुसहित त्यां आव्यो अने जिराप्रतिमाने वंदना करी खेहथी सागरचंडकुमारने बोलानवा लाग्यो के:—“हे पुत्र! तुं म्हारां पुण्यथी आहिं हेमकुशळ आव्यो वे.” त्यारे कुमारे कहुं:—“हे स्वांभिन! ते परलेली कन्याले क्यां गइ? अने ते महेल क्यां गयो?” तेवारे सिंहनामचक्रवर्तीए कहुं:—“हे पुत्र! सांभळ.

समुद्रने कांवे अमिततेजनामनो राजा राज्य करे वे, तेने कनकमालानामनी स्त्री वे, ते-

जनामना वे पुत्रो वे कमल त्दारी स्त्री भुवनकाताने रंगमागी इरीने  
 नइ गयो वे, त्या ते स्त्री शील पाळती उती रद्दी वे, अने उत्पलादे  
 तु हरण कर्यु, महेलने प्रदृश्य वनावी दीवो, अने तने पृथ्वी उपर म  
 वळथो जाणी ते डुष्ट उत्पालकने मारी हु आ पाच कन्यासुने आ  
 वर्तीना प्रावा वचन साजळी मोव पापेला सागरचड्कुमारे ते पोतान  
 र। मने ऊट वेताड्यपर्वत उपर लइ जाउ के जेथी हु ते डुष्टने मार  
 ए पोतानी पुत्री सुवरो सागरचड्कुमारने त्याज परणागी पवी रि  
 कुमारने वेताड्यपर्वत उपर विमलपुरनगरमा लइ गयो, त्या तेषे प  
 षणने लइ नए कर्मा तिगेरेनी शिवा लइ स्त्रीगतवाही पवी भजावळ